

નમો નમો નિમ્મલદંસણસ્સ
બાલ બ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથાય નમઃ
પૂજ્ય આનન્દ-ક્ષમા-લલિત-સુશીલ-સુધર્મસાગર-ગુરુભ્યો નમઃ

આગમ-શબ્દાદિ-સંગ્રહ

(પ્રાકૃત_સંસ્કૃત_ગુજરાતી)
[ભાગ-૧]

ડિક્ષનેરી રચયિતા

આગમ દીવાકર મુનિ દીપરત્નસાગરજી
[M.Com. M.Ed. Ph.D. શ્રુત મહર્ષિ]

પ્રકાશન તારીખ- 08/10/2019, મંગળવાર, તિથી- ૨૦૭૫ આસો સુદ ૧૦

૦૦૦૦: સંપર્ક :૦૦૦૦

જૈનમુનિ ડો. દીપરત્નસાગર [M.Com., M.Ed., Ph.D., શ્રુતમહર્ષિ]

Email: - jainmunideepratnasagar@gmail.com Mob Mobile: - 09825967397

Web address:- (1) www.jainelibrary.org, (2) Deepratnasagar.in

“આગમ શબ્દાદિ સંગ્રહ” આરંભે કંઈક

આપના કરકમળ સુધી પહોંચેલ આ ‘આગમ-શબ્દાદિ-સંગ્રહ’ એ એક ડીક્ષનેરી જ છે, જેમાં પ્રાકૃત (અર્ધમાગધી) શબ્દ, તેનું સંસ્કૃત રૂપાંતર અને ગુજરાતી અર્થો લીધા છે, સાથે તેની વૈચારણીય ઓળખ પણ આપી છે. જેવી કે અવ્યય, વિશેષણ, વિશેષ નામ વગેરે. અમે જૈનશાસ્ત્ર સ્વરૂપ ‘આગમો’માં થી જ શબ્દ આદિ પસંદ કરેલ છે, અન્ય અર્ધમાગધી ગ્રંથોને સમાવેલ નથી. અહીં શબ્દ સાથે આદિ શબ્દ પસંદ કરેલ છે કેમ કે અમે આ ડિક્ષનેરીમાં શબ્દ સાથે ધાતુ, વિશેષ નામ, અવ્યય, વિશેષણ વગેરે પણ ગ્રહણ કર્યા છે.

અમે ડીક્ષનેરી સંબંધે ત્રણ પ્રકારના પ્રકાશનો આ પૂર્વે કરેલ છે. (૧) આગમ સદ્કોસો- જેમાં મૂળ આગમના શબ્દો, તેનું સંસ્કૃત, ગુજરાતી અર્થો અને પીસ્તાળીશે આગમમાં તે શબ્દો ક્યા આવેલા છે તેના આગમ-સંદર્ભો મુકેલ છે. તે ચાર ભાગોમાં પ્રસિદ્ધ કરેલ છે. (૨) આગમ નામ વ કહા કોસો- જેમાં મૂળ-આગમ સાથે તેની વૃત્તિ, ચૂર્ણિ, નિર્ચુક્તિ આદિના નામો પણ લીધા છે, અહીં પ્રાકૃતનામ, તેનું સંસ્કૃત અને તે નામની ટૂંકી ઓળખ, આગમ-સંદર્ભ-સ્થળ સહીત મૂકેલ છે. (૩) આગમ સાગર કોષ:- જેમાં ૪૧,૦૦૦ થી વધુ આગમિક શબ્દો, તેનું સંસ્કૃત અને વૃત્તિ તથા ચૂર્ણિમાં આવેલી તે શબ્દોની સંસ્કૃત કે પ્રાકૃત વ્યાખ્યાઓ મુકેલ છે.

અમારા અનુભવે અમે જોયું છે કે અભિધાન રાજેન્દ્ર કોશ, અર્ધમાગધી કોષ, પાઙ્ગલ સદ્ મહાગણવ, અલ્પ પરિચિત સૈન્દ્રાતિક શબ્દ કોષ, જૈન લક્ષણાવલી વગેરે દરેક કોશમાં કોઈકને કોઈક શબ્દ તો ખૂટે જ, ક્યાંક કમ નથી જળવાયો વગેરે. પરંતુ આટલા મોટા કાર્યમાં આવી ક્ષતિ સામાન્ય અને ક્ષમ્ય છે. ઈંગ્લીશ ડિક્ષનેરીમાં પણ આવા જ કારણે નવી નવી આવૃત્તિઓ સુધારા સાથે બહાર પડતી જ રહે છે.

આગમ કાર્ય સંબંધે અમારો દીર્ઘ અનુભવ છે. અમે મૂળ આગમ, ગુજરાતી-હિન્દી-અંગ્રેજી ભાષામાં, આગમોની વૃત્તિઓ-ચૂર્ણિઓ-નિર્ચુક્તિઓ-ભાષ્યો આદિ આગમો સંપાદિત અને પ્રકાશિત કર્યા છે. આગમની ડિક્ષનેરિઓ, મૂળ આગમ અને સટીક આગમોના વિસ્તૃત વિષય-અનુક્રમો, આગમ કથાનુયોગ, આગમ સૂત્ર-ગાથા અનુક્રમ, ઋષિભાષિત સૂત્રાણી વગેરે વગેરે ૫૦૦ કરતા વધુ પુસ્તકો બહાર પાડેલ છે. તે સિવાય ૨૪ તીર્થંકર પરિચય, તત્ત્વાર્થાભિગમ સૂત્ર, વ્યાકરણ, વ્યાખ્યાન, જિનભક્તિ, આરાધના, અભ્યાસ, વિધિ આદિ સાહિત્ય સહિત મારા ૬૦૦ (છ સો) પ્રકાશનો ડીસેમ્બર-૨૦૧૯ ની સાલ સુધીમાં પુરા થયેલ છે.

સ્થવિર મુનિશ્રી ડો० દીપરત્નસાગર

સંક્ષેપ	સ્પષ્ટીકરણ	સંક્ષેપ	સ્પષ્ટીકરણ	સંક્ષેપ	સ્પષ્ટીકરણ
પુ०	પુલ્લિંગ	અ०	અવ્યય	ભૌ०	ભૌગોલિકનામ
સ્ત્રી०	સ્ત્રીલિંગ	કૃ०	કૃદન્ત	નગ०	નગરી/દેશ
ન०	નપુંસકલિંગ	ધા०	ધાતુ	આ०	આગમિય શબ્દ
વિશે०	વિશેષણ	ત્રિ०	ત્રિલિંગ	દે०	દેશી શબ્દ
સ०	સર્વનામ	વિ०	વિશેષનામ-વ્યક્તિવાચી	ખ०	ખગોલ

४५ आगम वर्गीकरण					
क्रम	आगम का नाम	सूत्र	क्रम	आगम का नाम	सूत्र
०१	आचार	अंगसूत्र-१	२५	आतुरप्रत्याख्यान	पयन्नासूत्र-२
०२	सूत्रकृत्	अंगसूत्र-२	२६	महाप्रत्याख्यान	पयन्नासूत्र-३
०३	स्थान	अंगसूत्र-३	२७	भक्तपरिज्ञा	पयन्नासूत्र-४
०४	समवाय	अंगसूत्र-४	२८	तंदुलवैचारिक	पयन्नासूत्र-५
०५	भगवती	अंगसूत्र-५	२९	संस्तारक	पयन्नासूत्र-६
०६	ज्ञाताधर्मकथा	अंगसूत्र-६	३०.१	गच्छाचार	पयन्नासूत्र-७
०७	उपासकदशा	अंगसूत्र-७	३०.२	चन्द्रवेध्यक	पयन्नासूत्र-७
०८	अंतकृत् दशा	अंगसूत्र-८	३१	गणिविद्या	पयन्नासूत्र-८
०९	अनुत्तरोपपातिकदशा	अंगसूत्र-९	३२	देवेन्द्रस्तव	पयन्नासूत्र-९
१०	प्रश्नव्याकरणदशा	अंगसूत्र-१०	३३	वीरस्तव	पयन्नासूत्र-१०
११	विपाकश्रुत	अंगसूत्र-११	३४	निशीथ	छेदसूत्र-१
१२	औपपातिक	उपांगसूत्र-१	३५	बृहत्कल्प	छेदसूत्र-२
१३	राजप्रश्रिय	उपांगसूत्र-२	३६	व्यवहार	छेदसूत्र-३
१४	जीवाजीवाभिगम	उपांगसूत्र-३	३७	दशाश्रुतस्कन्ध	छेदसूत्र-४
१५	प्रज्ञापना	उपांगसूत्र-४	३८	जीतकल्प	छेदसूत्र-५
१६	सूर्यप्रज्ञप्ति	उपांगसूत्र-५	३९	महानिशीथ	छेदसूत्र-६
१७	चन्द्रप्रज्ञप्ति	उपांगसूत्र-६	४०	आवश्यक	मूलसूत्र-१
१८	जंबूद्वीपप्रज्ञप्ति	उपांगसूत्र-७	४१.१	ओघनिर्युक्ति	मूलसूत्र-२
१९	निरयावलिका	उपांगसूत्र-८	४१.२	पिंडनिर्युक्ति	मूलसूत्र-२
२०	कल्पवतंसिका	उपांगसूत्र-९	४२	दशवैकालिक	मूलसूत्र-३
२१	पुष्पिका	उपांगसूत्र-१०	४३	उत्तराध्ययन	मूलसूत्र-४
२२	पुष्पचूलिका	उपांगसूत्र-११	४४	नन्दी	चूलिकासूत्र-१
२३	वृष्णिदशा	उपांगसूत्र-१२	४५	अनुयोगद्वार	चूलिकासूत्र-२
२४	चतुःशरण	पयन्नासूत्र-१	---	-----	-----

मुनि दीपरत्नसागरजी प्रकाशित साहित्य					
आगम साहित्य			आगम साहित्य		
क्रम	साहित्य नाम	बूक्स	क्रम	साहित्य नाम	बूक्स
1	मूल आगम साहित्य:-	147	6	आगम अन्य साहित्य:-	10
	-1- आगमसुत्ताणि-मूलं print	[49]		-1- आगम कथानुयोग	06
	-2- आगमसुत्ताणि-मूलं Net	[45]		-2- आगम संबंधी साहित्य	02
	-3- आगममञ्जूषा (मूल प्रत)	[53]		-3- ऋषिभाषित सूत्राणि	01
2	आगम अनुवाद साहित्य:-	165		-4- आगमिय सूक्तावली	01
	-1- आगमसूत्र गुजराती अनुवाद	[47]		आगम साहित्य- कुल पुस्तक	516
	-2- आगमसूत्र हिन्दी अनुवाद Net	[47]			
	-3- AagamSootra English	[11]			
	-4- आगमसूत्र सटीक गुजराती	[48]			
	-5- आगमसूत्र हिन्दी अनुवाद print	[12]		अन्य साहित्य:-	
3	आगम विवेचन साहित्य:-	171	1	तत्त्वाभ्यास साहित्य-	13
	-1- आगमसूत्र सटीक	[46]	2	सूत्राभ्यास साहित्य-	06
	-2- आगम मूलं एवं वृत्ति -1	[51]	3	व्याकरण साहित्य-	05
	-3- आगम मूलं एवं वृत्ति -2	[09]	4	व्याख्यान साहित्य-	04
	-4- आगम चूर्ण साहित्य	[09]	5	जिनलक्ति साहित्य-	09
	-5- सवृत्तिक आगमसूत्राणि-1	[40]	6	विधि साहित्य-	04
	-6- सवृत्तिक आगमसूत्राणि-2	[08]	7	आराधना साहित्य	03
	-7- सचूर्णिक आगमसुत्ताणि	[08]	8	परिचय साहित्य-	04
4	आगम कोष साहित्य:-	14	9	पूजन साहित्य-	02
	-1- आगम सदकोसो	[04]	10	तीर्थकर संक्षिप्त दर्शन	24
	-2- आगम कहाकोसो	[01]	11	प्रकीर्ण साहित्य-	05
	-3- आगम-सागर-कोषः	[05]	12	दीपरत्नसागरना लघुशोधनिबंध	05
	-4- आगमशब्दादिसंग्रह (प्रा-सं-गु)	[04]		आगम सिवायनं साहित्य कुल	84
5	आगम अनुक्रम साहित्य:-	09			
	-1- आगम विषयानुक्रम- (मूल)	02		1-आगम साहित्य (कुल	516
	-2- आगम विषयानुक्रम (सटीक)	04		2-आगमेतर साहित्य (कुल	084
	-3- आगम सूत्र-गाथा अनुक्रम	03		दीपरत्नसागरजी के कुल	600

અ. અં [અ]

નિષેધ કે અભાવ દર્શક અવ્યય

અ. અં [ચ]

અને

અઇ. અં [અતિ]

અતિશય, ઘણું, ઉત્કર્ષ

અઇ. અં [અપિ]

પણ

અઇ. અં [અયિ]

સંભાવના, આમંત્રણ અર્થમાં

અઇ. ધાં [આ+ઇ]

આવવું, આગમન કરવું

અઇઅંબિલ. વિશેં [અત્યામ્લ]

અતિખાટું

અઇઅચ્ચ. અં [અતિગત્ય]

અતિક્રમણ કરીને, ઉલ્લંઘીને

અઇઅહિજ્જમાણ. કૃં [અતિવર્ત્યમાન]

વારંવાર ટકરાવું

અઇઆર. પું [અતિચાર]

વ્રત કે પ્રતિજ્ઞા ભંગની તૈયારી, વ્રતભંગ સન્મુખ થવું

અઇઅવકસ. ત્રિં [અત્યુકર્ષ]

અહંકાર રહિત

અઇઅચ્ચ. ત્રિં [અત્યુચ્ચ]

ઘણું ઊંચું

અઇકંઢૂઇય. નં [અતિક્ષણ્ઢૂયિત]

નખ વડે ખંજવાળનાર

અઇકંત. ત્રિં [અતિકાન્ત]

અતિ મનોહર

અઇકાય. પું [અતિકાય]

મહોરગ જાતિના વ્યંતર દેવતાનો ઇન્દ્ર,

અઇકાય. પું [અતિકાય]

મોટા શરીરવાળો

અઇવકંત. ત્રિં [અતિકાન્ત]

ઉલ્લંઘન કરેલ, પચ્ચક્ષ્માણનો એક ભેદ

અઇવકમ. પું [અતિક્રમ]

લીધેલા પ્રતિજ્ઞા ભંગની ઇચ્છા કે અનુમોદના

અઇવકમ. ધાં [અતિ+ક્રમ]

અતિક્રમણ કરવું

અઇવકમંત. કૃં [અતિક્રમત્]

અતિક્રમણ કરતો

અઇવકમણ. નં [અતિક્રમણ]

વ્રત-નિયમનું આંશિક ખંડન કે ઉલ્લંઘન

અઇવકમમાણ. કૃં [અતિક્રામત્]

ઉલ્લંઘન કરતો, અતિક્રમણ કરતો

અઇવકમિત્તુ. કૃં [અતિક્રમ્ય]

અતિક્રમણ કરીને

અઇવકીલાવાસ. નં [અતિક્રીડાવાસ]

ક્રીડા આવાસ ઉલ્લંઘન

અઇગઅ. ત્રિં [અતિગત]

જુઓ અઇગય

અઇગચ્છમાણ. કૃં [અતિગચ્છત્]

ઉલ્લંઘીને

અઇગમણ. નં [અતિગમન]

જવા આવવાનો માર્ગ, ઉત્તરાયણ

અઇગય. ત્રિં [અતિગત]

આવેલો, એકવાર મરી ફરી તેમાંજ ઉત્પન્ન થયેલ

અઇગાઢ. અં [અતિગાઢ]

ઘણું ઊંડું

અઇગુણ. પું [અતિગુણ]

અતિશયો-અતિશય પ્રભાવવાળા ગુણ

અઇચર. ધાં [અતિ+ચર્]

નિયમ કે વ્રતમાં સ્ખલન કરવું

અઇચ્ચ. અં [અતીત્ય]

ઉલ્લંઘન કરીને

અઇચ્છ. ધાં [અતિ+ગમ્]

પામવું, પ્રાપ્ત કરવું, અતિક્રમણ કરવું

અઇચ્છંત. કૃં [અતિક્રામત્]

ઉલ્લંઘન કરવું

અઇચ્છિય. ત્રિં [અતિક્રાન્ત]

અતિક્રમણ કરેલ

અઇચ્છિયા. કૃં [અતિક્રમ્ય]

અતિક્રમણ કરીને

અઇછત્ત. ન૦ [અતિછત્ર]

છત્ર ઉપર છત્ર

અઇજાગરય. પું૦ [અતિજાગરક]

ઘણું જાગનાર

અઇતિવ્વ. ત્રિ૦ [અતિતીક્ષ્ણ]

ઘણું તીક્ષ્ણ

અઇતિત્ત. ત્રિ૦ [અતિતિક્ત]

ઘણું તીખું

અઇતેયા. સ્ત્રી૦ [અતિતેજા]

ચૌદશની રાત્રિ

અઇથળી. સ્ત્રી૦ [અતિસ્તની]

મોટા સ્તનવાળી

અઇદુવ્વકર. વિશે૦ [અતિદુષ્કર]

ઘણું દુષ્કર

અઇદુવ્વ. ન૦ [અતિદુઃખ]

ઘણું દુઃખ

અઇદુલ્લહ. ત્રિ૦ [અતિદુર્લભ]

અત્યંત મુશ્કેલીથી પ્રાપ્ત થાય તેવું

અઇદુસ્સહ. ત્રિ૦ [અતિદુઃસહ]

ઘણી મુશ્કેલીથી સહન થાય તેવું

અઇદૂર. ત્રિ૦ [અતિદૂર]

ઘણું દૂર

અઇદૂરઓ. વિશે૦ [અતિદૂરતસ]

અતિ દૂરથી

અઇધૂય. વિશે૦ [અતિધૂમ]

ઘણો ધૂમાડો

અઇનિદ્ધ. ત્રિ૦ [અતિસ્નિગ્ધ]

ચીકાશવાળું

અઇપંડુકંબલસિલા. સ્ત્રી૦ [અતિપાણ્ડુકંબલશિલા]

એક અભિષેક શિલા-વિશેષ

અઇપડાગા. સ્ત્રી૦ [અતિપતાકા]

ધજા ઉપર ધજા

અઇપત. ધા૦ [અતિ+પત્]

વિશેષ પડવું

અઇપરિણામપ્પસંગી. પું૦ [અતિપરિણામીપ્રસંગી]

અપવાદમાર્ગનો વિશેષ આશ્રય કરનાર

અઇપરિણામ. પું૦ [અતિપરિણામ]

ઉત્સૂત્ર મતિવાળો, વિશેષ અપવાદ સેવી

અઇપાસ. વિ૦ [અતિપાર્શ્વ]

જંબુદ્વીપના ચૈરવત ક્ષેત્રની આ ચોવીસીના સત્તરમાં તીર્થંકર

અઇપુજ્જ. ત્રિ૦ [અતિપૂજ્ય]

વિશેષ પૂજવા યોગ્ય

અઇપ્પમાણ. ત્રિ૦ [અતિપ્રમાણ]

પ્રમાણથી વધુ, અધિક ભોજન નામનો આહાર દોષ

અઇબલ. ત્રિ૦ [અતિબલ]

ઘણી શક્તિવાળો

અઇબલ-૧. વિ૦ [અતિબલ]

જંબુદ્વીપમાં ભરત ક્ષેત્રમાં થનાર પાંચમાં વાસુદેવ

અઇબલ/અતિબલ-૨. વિ૦ [અતિબલ]

ભરત ચક્રવર્તી પછી મોકે જનારા આઠ યુગપ્રધાન પુરુષોમાંના એક

અઇભદ્દય. ત્રિ૦ [અતિભદ્રક]

વિશેષ ભદ્રિક

અઇભદ્દા. વિ૦ [અતિભદ્રા]

ભ૦ મહાવીરના અગિયારમાં ગણધર 'પભાસ' ના માતા

અઇભૂમિ. સ્ત્રી૦ [અતિભૂમિ]

સાધુને જ્યાં જવાનો ગૃહસ્થે નિષેધ કર્યો છે તે સ્થાન

અઇમંચ. પું૦ [અતિમજ્જ]

માંચડા 'ઉપર' માંચડો

અઇમટ્ટિયા. સ્ત્રી૦ [અતિમૃત્તિકા]

માટીની ગાર, કાદવ

અઇમત્ત. ત્રિ૦ [અતિમાત્ર]

પરિમાણથી અધિક

અઇમત્તપાણભોયણભોઈ. ત્રિ૦ [અતિમાત્ર-પાનક-ભોજન-

ભોજિન] પરિમાણથી અધિક ભોજન કરનાર-(એક દોષ)

અઇમહુર. વિશે૦ [અતિમધુર]

વિશેષ મધુર

અઇમાય. ત્રિ૦ [અતિમાત્ર]

પ્રમાણથી વધુ

અઇમુત્ત. પું૦ [અતિમુક્ત]

'અંતગડ દસા' સૂત્રનું એક અધ્યયન

અઇમુત્ત-૧. વિ० [અતિમુક્ત]

પોલાસપુર નગરના રાજા 'વિજય' અને 'સિરી' રાણીના પુત્ર, બાલ્યવયમાં દીક્ષા લીધી. પાત્રને નાવ રૂપે તરાવવાનો એક બાલ્ય અપરાધ તે જ ભવે વિપુલ પર્વતે મોક્ષ

અઇમુત્ત-૨. વિ० [અતિમુક્ત]

રાજા 'કંસ' ના નાના ભાઈ એવા એક સાધુ ભગવંત, જેણે કૃષ્ણ વાસુદેવની માતા દેવકીને કહેલ કે તે આઠ સુંદરતમ બાળકોને જન્મ આપશે

અઇમુત્તકલયા. સ્ત્રી० [અતિમુક્તકલતા]

માધવી લતા, એક વેલ-વિશેષ

અઇમુત્તગ. પું० [અતિમુક્તક]

પૂર્ણ રીતે મુક્ત થયેલ, એક પ્રકારની વેલ

અઇમુત્તય. સ્ત્રી० [અતિમુક્તક]

જુઓ - "ઉપર"

અઇમુત્તયલતા. સ્ત્રી० [અતિમુક્તકલતા]

મોગરાની વેલ

અઇમુત્તયલયા. સ્ત્રી० [અતિમુક્તકલતા]

જુઓ - "ઉપર"

અઇમુત્તયલયાપવિભક્તિ. સ્ત્રી० [અતિમુક્તકલતાપ્રવિભક્તિ]

એક નૃત્ય વિશેષ

અઙ્યા. સ્ત્રી० [અઙિકા]

બકરી

અઙ્યાય. ત્રિ० [અતિયાત]

રવાના થઈ ગયેલ

અઙ્યાર. પું० [અતિચાર]

ચારિત્ર સ્ખલન, વ્રત મલિન થાય તેવો દોષ

અઙ્યારચરણ. ન० [અતિચારચરણ]

દોષ કે મલિનતાયુક્ત ચારિત્ર

અઙર. અ० [અચિર]

જલ્દી

અઙર. ત્રિ० [અતિર]

પ્રગટ, ન ઢાંકેલું

અઙરત્ત. પું० [અતિરાત્ર]

અધિકતિથિ, દિનવૃદ્ધિ

અઙરત્તકંબલસિલા. સ્ત્રી० [અતિરત્તકંબલ-શિલા]

મેરુ પર્વત 'ઉપર'ની એક શીલા જ્યાં તીર્થંકરનો

જન્માભિષેક થાય

અઙરા. વિ० [અચિરા]

સોળમાં તીર્થંકર 'સંતિ' શાંતિનાથના માતા અને રાજપુરના રાજા 'વિસ્સસેન' ની પત્ની (રાણી)

અઙરિત્ત. ત્રિ० [અતિરિત્ત]

અધિક જુદું

અઙરુગાય. ત્રિ० [અચિરોદગત]

તાજા ઉગેલ

અઙરેક. પું० [અતિરેક]

વધારો, વિશેષતા

અઙરેગ. પું० [અતિરેક]

જુઓ, "ઉપર"

અઙરેય. પું० [અતિરેક]

જુઓ, "ઉપર"

અઙરોદ. ત્રિ० [અતિરોદ્ર]

ઘણું રૌદ્ર

અઙલાભ. પું० [અતિલાભ]

ઘણો લાભ

અઙલોલુય. ત્રિ० [અતિલોલુપ]

રસલંપટ

અઙવ. અ० [અતીવ]

ઘણું, વધારે

અઙવઙ્તા. કૃ० [અતિવર્ત્ય]

ઉલ્લંઘીને

અઙવઙ્તા. કૃ० [અતિપત્ય]

પ્રવેશ કરીને

અઙવટ્ટ. ન० [અતિવૃત્ત]

ઉલ્લંઘન

અઙવત્ત. ધા० [અતિ+વૃત્ત]

ઉલ્લંઘવું

અઙવયંત. કૃ० [અતિવ્રજત્]

અતિક્રમણ કરતો

અઙવયમાણ. કૃ० [અતિવ્રજત્]

જુઓ, "ઉપર"

અઙવાવજ્જ. વિશે० [અતિપતત્]

વધ કરવો તે, દુઃખ ઉપજાવવું તે

અડવાજ્જા. વિશેઁ [અતિપતત્]

જુઓ, "ઉપર"

અડવાણ્ણા. કૃં [અતિપાત્ય]

ઉલ્લંઘીને

અડવાણ્ણુ. ત્રિં [અતિપાતયિત્]

મારનાર

અડવાતિય. ત્રિં [અતિપાતિક]

મારનાર

અડવાય. ધાં [અતિ+પાતય]

હિંસા કરવી, નાશ કરવો

અડવાય. પું [અતિપાત]

હિંસા, નાશ

અડવાયંત. કૃં [અતિપાતયત્]

હિંસા કરતો

અડવાસા. સ્ત્રીં [અતિવર્ષા]

ઘણો વરસાદ

અડવિકિટ્ટ. નં [અતિવિકૃષ્ટ]

આકરું તપ

અડવિગિટ્ટ. નં [અતિવિકૃષ્ટ]

આકરું તપ

અડવુટ્ટિ. સ્ત્રીં [અતિવૃષ્ટિ]

ઘણો વરસાદ

અડવેગ. પું [અતિવેગ]

ઉતાવળી ગતિ

અડવેલ. અં [અતિવેલ]

કાળ ઉલ્લંઘીને

અડવેલા. સ્ત્રીં [અતિવેલા]

સાધુની આચાર મર્યાદા

અડસઅ. પું [અતિશય]

અતિશય, પ્રભાવ

અડસય. પું [અતિશય]

જુઓ "ઉપર"

અડસીય. ત્રિં [અતિશીત]

અતિ ઠંડું

અડસેસ. પું [અતિશેષ]

અસાધારણ પ્રભાવ, અતિશય મહિમા

અડસેસિ. ત્રિં [અતિશેષિન્]

અતિશયથી યુક્ત, પ્રભાવશાળી

અડહિપૂજા. સ્ત્રીં [અતિથિપૂજા]

પરોણાગત, સાધુ-મુનિ આદિનો આહારથી સત્કાર

અડહીલ. ધાં [અતિ+હીલ્]

ઘણી નિંદા કરવી

અડૈ. ધાં [અતિ+ડૈ]

ઉલ્લંઘન કરવું

અડૈઆર. પું [અતિચાર]

ચારિત્ર સ્ખલન, વ્રત મલિન થાય તેવો દોષ

અડૈય. ત્રિં [અતીત]

પસાર થયેલ, ભૂતકાળ

અડૈય. ત્રિં [અતીત]

દશ-પચ્ચક્રમાણનો એક ભેદ

અડૈયકાલ. પું [અતીતકાલ]

ભૂતકાળ

અડૈયાર. પું [અતિચાર]

જુઓ 'અડૈઆર'

અડૈવ. અં [અતીવ]

ઘણું વિશેષ

અડઅંગ. નં [અયુતાઙ્ગ]

સમયનું એક માપ, ૮૪ લાખ-અર્થનિપૂર કાળ વિભાગ

અડઅઙ્ગ. ત્રિં [અયોધ્ય]

પર સૈન્ય પ્રવેશ ન કરી શકે તેવા સ્થાન

અડઅઙ્ગ. નં [આયુધ]

શસ્ત્ર વિશેષ

અડઅઙ્ગા. સ્ત્રીં/ભૌં [અયોધ્યા]

નગરી વિશેષ, યુદ્ધમાં સામનો ન થઈ શકે તે

અડઅ. નં [અયુત]

જુઓ 'અડઅ'

અડઅ. નં [અયુત]

સમયનું એક માપ, ૮૪ લાખ અડઅંગ પ્રમાણ કાળ

અડઅંગ. નં [અયુતાઙ્ગ]

જુઓ 'અડઅંગ'

અડઅ. ત્રિં [અતુલ]

અદ્વિતીય જેની તુલના ન થઈ શકે તેવું

અડલિય. વિશેઁ [અતુલિત]

તુલના ન થઈ શકે તેવું

અડવ્વ. ત્રિં [અપૂર્વ]

પૂર્વે ન જોયેલું

અડવ્વકરણ. નં [અપૂર્વકરણ]

અપૂર્વકરણ, સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિ પૂર્વેની એક પ્રક્રિયા

અડવ્વનાણ. નં [અપૂર્વજ્ઞાન]

પૂર્વે ન મેળવેલ જ્ઞાન

અડો. અં [અતઃ]

અહીંથી, એટલા માટે

અડોકુંભી. સ્ત્રીં [અયસ્કુમ્ભી]

લોઢાની કોઠી

અડોગ. પું [અયોગ]

યોગ કર્યા વિના

અડોજ્ઞ. ત્રિં [અયોધ્ય]

યુદ્ધ યોગ્ય નહીં તે

અડોમય. ત્રિં [અયોમય]

લોઢાનું બનેલ

અડોમુહ. ત્રિં [અયોમુખ]

એક અંતર્દ્રીપ, તેના રહેવાસી

અડોમુહદીવ. પું [અયોમુખદ્વીપ]

અંતર્દ્રીપ વિશેષ

અં. અં [અં]

એક અવ્યય

અંક. પું [અંક]

એક જાતનો સફેદ મણિ કે રત્ન, આંકડા

અંક. પું [અંક]

ખોળો, ચિન્હ

અંક. પું [અંક]

દેવવિમાન વિશેષ

અંક. પું [અંક]

લિપિ-વિશેષ

અંકકરેલુય. પું [અંકકરેલુક]

એક જલરૂહ વનસ્પતિ

અંકટ્ટિડ. સ્ત્રીં [અંકસ્થિતિ]

ચોસઠ કળામાંની એક કળા

અંકણ. નં [અંકન]

તપાસેલ સળી વડે ચિન્હ કરવું તે

અંકધાર્દ. સ્ત્રીં [અંકધાત્રી]

ખોળામાં બેસાડી બાળકને રમાડનાર ધાવમાતા

અંકપાય. નં [અંકપાત્ર]

અંકરત્નમયપાત્ર

અંકબંધન. નં [અંકબન્ધન]

અંકરત્નનું બંધન

અંકમય. ત્રિં [અંકમય]

અંકરત્નનું બનેલ

અંકમુહસંઠિત. નં [અંકમુખસંસ્થિત]

પદ્માસનના અગ્રભાગ જેવો આકાર, અર્ધવલયાકાર

અંકલિવી. સ્ત્રીં [અંકલિપી]

એક પ્રકારની લિપી

અંકવડેસય. પું [અંકાવતંસક]

ઇશાન કલ્પની પૂર્વ દિશાનો અગ્રભાગ

અંકવડેસય. પું [અંકાવતંસક]

ઇશાનેન્દ્રનું મુખ્ય વિમાન

અંકવાણિય. પું [અંક વણિજ]

અંકરત્નનો વેપારી

અંકહર. પું [અંકધર]

ચંદ્રમા

અંકામય. ત્રિં [અંકામય]

અંકરત્નામય વસ્તુ

અંકારંત. પું [અંકારાન્ત]

સહાય યુક્ત

અંકાવર્ડ-૧. સ્ત્રીં/ભૌં [અંકાવતી]

મહાવિદેહની રમ્ય-વિજયની રાજધાની

અંકાવર્ડ-૧. સ્ત્રીં/ભૌં [અંકાવતી]

એક વક્ષસ્કાર પર્વત

અંકાવતી. સ્ત્રીં/ભૌં [અંકાવતી]

જુઓ અંકાવર્ડ-૧

અંકિય. ત્રિં [અંકિત]

ચિન્હ સહિત

અંકુર. પું [અંકુર]

પાંદડાનો પ્રથમ ઉગેલ ફણગો, પ્રવાલ

અંકુસ પું [અંકુશ]
હાથીના મસ્તકે મારવાનું એક હથિયાર, આંકડો,

અંકુસ પું [અંકુશ]
મહાશુક દેવલોકનું એક વિમાન

અંકુસ પું [અંકુશ]
ગુરુવંદનનો એક દોષ

અંકુસ પું [અંકુશ]
વૃક્ષના પાન છેદવાનું એક ઉપકરણ

અંકુસ પું [અંકુશ]
એક મહાગ્રહ

અંકુસપલંબ. પું [અંકુશપ્રલમ્બ]
મહાશુક દેવલોકે એક દેવવિમાન

અંકુસય. પું [અંકુશક]
વૃક્ષના પલ્લવ છેદવા માટેનું એક ઉપકરણ

અંકેલ્લણ. ન [અંકે]
ઘોડાને મારવાનું ચાબૂક

અંકેસાઈની. સ્ત્રી [અંકેશાયિની]
ખોળામાં સુનાર

અંકોલ્લ. પું [અંકોઠ]
એક પ્રકારનું વૃક્ષ

અંગ. ન [અંગ]
એક પ્રકારનું નિમિત્તશાસ્ત્ર, એક
દેશનું નામ, વાક્યાલંકાર
કારણ,

અંગ. ન [અંગ]
શરીરના અવયવ

અંગ. ન [અંગ]
આચારાદિ બાર સૂત્રો

અંગ. ન [અંગ]
વેદ ના છ અંગ

અંગ. ન [અંગ]
એક દેશનું નામ

અંગઈ. વિ [અંગજિત]
શ્રાવસ્તી નગરીનો એક ગાથાપતિ, ભં પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા
લીધી. સુંદર ચારિત્ર પાળી, અનશન કરી મૃત્યુ બાદ
જ્યોતિષ્ઠ ઇન્દ્ર, ચંદ થયો.

અંગઈય. પું [અંગઈય]
અંગ નિમિત્તે

અંગચૂલિયા-૧. સ્ત્રી [અંગચૂલિકા]
એક પ્રકારનું કાલિક સૂત્ર, 'આચાર' આદિ અંગમાં ન
કહેલ અર્થનો જેમાં સંગ્રહ કરાયેલ છે તે પરિશિષ્ટ

અંગણ. ન [અંગણ]
આંગણું, ફળીયું, સ્થંડિલ ભૂમિ, સ્થાન

અંગણા. સ્ત્રી [અંગણા]
સ્ત્રી

અંગદ. ન [અંગદ]
એક આભરણ-વિશેષ

અંગના. સ્ત્રી [અંગના]
સ્ત્રી

અંગપચ્ચંગસંઠાણ. ન [અંગપ્રત્યંગસંસ્થાન]
શરીરના અંગ-ઉપાંગાદિ સંસ્થાન

અંગપડિચારિયા. સ્ત્રી [અંગપ્રતિચારિકા]
શરીરની સેવા કરનારી દાસી, અભ્યંતર કાર્યની દાસી

અંગપડિચારિયા. સ્ત્રી [અંગપ્રતિચારિકા]
જુઓ 'ઉપર'

અંગપરિચારિયા. સ્ત્રી [અંગપરિચારિકા]
જુઓ 'ઉપર'

અંગપવિટ્ટ. ત્રિ [અંગપ્રવિટ્ટ]
અંગશાસ્ત્ર અન્તર્ગત એક શ્રુત, આચાર આદિ ૧૨ અંગ

અંગફાસ. પું [અંગ સ્પર્શ]
શરીરનો સ્પર્શ

અંગબાહિર. ત્રિ [અંગબાહ્યા]
અંગસૂત્ર બહારના સૂત્રો, 'આચાર' આદિ બાર અંગ
સિવાયના આગમો

અંગબાહિરક. પું [અંગબાહ્યાક]
જુઓ 'ઉપર'

અંગબાહિરિય. પું [અંગબાહ્યા]
જુઓ 'ઉપર'

અંગભંજન. ન [અંગભંજન]
આળસ મરડવી, શરીરને મોડવું

અંગમંગ. ન [અંગમંગ]
શરીરના અવયવ

અંગમંદિર. ન૦ [અંગમન્દિર]

ઉદ્યાન વિશેષ

અંગમદિયા. સ્ત્રી૦ [અંગમર્દિકા]

અંગમર્દન કરનારી દાસી

અંગય. ન૦ [અંગદ]

બાજુબંધ, એક પ્રકારનું આભૂષણ

અંગય. પું૦ [અંગજ]

શરીરમાં ઉત્પન્ન, પુત્ર

અંગય. પું૦ [અંગક]

મસ્તક આદિ

અંગય. વિ૦ [અંગક]

‘અંગરિસિ’ પ્રમાણે છે.

અંગરાગ. પું૦ [અંગરાગ]

શરીર ‘ઉપર’ વિલેપન કરવાના કેસર-ચંદનાદિ

અંગરિસિ. વિ૦ [અંગરિષી]

ચંપાનગરીના કોસિય ના શિષ્ય, કર્મક્ષયથી તેને બોધિ પ્રાપ્ત થયેલ

અંગલોય. પું૦ [અંગલોક]

એક અનાર્થ દેશ

અંગવિજ્ઞા. સ્ત્રી૦ [અંગવિદ્યા]

અંગ શાસ્ત્રને જણાવતી વિદ્યા, એક આગમ

અંગવિયાર. પું૦ [અંગ વિકાર]

અંગ સ્ફૂરણાદિ-શુભાશુભને જણાવતું શાસ્ત્ર

અંગસંચાલ. પું૦ [અંગ સજ્ચાલ]

શરીરના અવયવોનું સૂક્ષ્મ ચલન

અંગાદાન. ન૦ [અંગાદાન]

જનનઇન્દ્રિય, લિંગ

અંગાર. પું૦ [અંગાર]

કોલસો, અગ્નિ

અંગાર. પું૦ [અંગાર]

આહારનો એક દોષ

અંગારક. પું૦ [અંગારક]

મંગળ નામનો ગ્રહ

અંગારગ. પું૦ [અંગારક] જુઓ ‘ઉપર’

અંગારય. પું૦ [અંગારક]

જુઓ ‘ઉપર’

અંગારવર્ડ. વિ૦ [અંગારવતી]

રાજા ‘પજ્જોઅ’ ની પત્ની (રાણી), રાજા ‘ધુંધુમાર’ ની પુત્રી, તેણીએ ભ૦ મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધેલી.

અંગારિય. ત્રિ૦ [અંગારિત]

અંગાર રોગવાળી શેરડી, વર્ણ બદલાયેલ પદાર્થ

અંગિરસ. ત્રિ૦ [અંગિરસ]

ગૌતમ ગોત્રની શાખા

અંગુઠ. પું૦ [અંગુષ્ઠ]

અંગુઠો

અંગુઠગ. પું૦ [અંગુષ્ઠક]

અંગુઠો

અંગુઠપસિળ. ન૦ [અંગુષ્ઠપ્રશ્ન]

અંગુઠાની એક પ્રકારની વિદ્યા

અંગુલ. ન૦ [અંગુલ]

આંગળ, લંબાઈનું એક માપ-વેંતનો બારમો ભાગ

અંગુલક. ન૦ [અંગુલક]

જુઓ ‘ઉપર’

અંગુલગ. ન૦ [અંગુલક]

જુઓ ‘ઉપર’

અંગુલચ્છાય. ન૦ [અંગુલચ્છાય]

આંગળ પ્રમાણ છાયા, છાયાનું એકમ માપ

અંગુલછાયા. સ્ત્રી૦ [અંગુલચ્છાયા] જુઓ ‘ઉપર’

અંગુલપમાણ. ન૦ [અંગુલપ્રમાણ]

આંગળ પ્રમાણ એક માપ-વિશેષ

અંગુલપયર. ન૦ [અંગુલપ્રતર]

માપ વિશેષ

અંગુલપુહત્ત. ન૦ [અંગુલપૃથક્ત્વ]

બેથી નવ આંગળ પ્રમાણ

અંગુલપુહત્તિય. ત્રિ૦ [અંગુલપૃથક્ત્વિક]

બે આંગળથી નવ આંગળ

અંગુલય. ન૦ [અંગુલક]

જુઓ ‘અંગુલક’

અંગુલાયય. વિશે૦ [અંગુલાયત]

આંગળ પ્રમાણ લાંબુ, માપ-વિશેષ

અંગુલિ. સ્ત્રી૦ [અંગુલિ]

આંગળી

અંગુલિજ્જગ. ન૦ [અઙ્ગુલીયક]

વીંટી

અંગુલિતલ. ન૦ [અઙ્ગુલિતલ]

આંગળીનો છેડો

અંગુલિફોડણ. ન૦ [અઙ્ગુલિસ્ફોટન]

આંગળીના ટચાકા ફોડવા તે

અંગુલિય. સ્ત્રી૦ [અઙ્ગુલિક]

વીંટી

અંગુલિયા. સ્ત્રી૦ [અઙ્ગુલિકા]

આંગળી

અંગુલિજ્જગ. ન૦ [અઙ્ગુલીયક]

આંગળીનું આભૂષણ વેઢ, વીંટી

અંગુલી. સ્ત્રી૦ [અઙ્ગુલી]

આંગળી

અંગુલીય. સ્ત્રી૦ [અઙ્ગુલીય]

વીંટી

અંગુલીય. સ્ત્રી૦ [અઙ્ગુલીક]

આંગળી

અંગુલેજ્જગ. ન૦ [અઙ્ગુલીયક]

જુઓ 'ઉપર'

અંગુલ્લિજ્જગ. ન૦ [અઙ્ગુલીયક]

જુઓ 'ઉપર'

અંગોવંગ. ન૦ [અઙ્ગોપાઙ્ગ]

નામકર્મની પ્રકૃતિ જેનાથી શરીરના અંગ ઉપાંગ મળે

અંચ. ધા૦ [કૃષ્]

ખેંચવું, ખેડવું, ઉપાડવું

અંચલ. પું૦ [અઙ્ચલ]

કપડાંનો છેડો

અંચિઅંચિય. ન૦ [અઙ્ચિતાઙ્ચિત]

ગતિ-આગતિ, ગમનાગમન

અંચિતરિભિત. ન૦ [અઙ્ચિતરિભિત]

બત્રીશ બદ્ધ નાટ્યમાંનું એક નાટ્ય

અંચિત્તા. સ્ત્રી૦ [કૃષ્વા]

ખેંચીને, ખેડીને

અંચિય. ન૦ [અઙ્ચિત]

જવું તે, સહિત, એક દેવતાઈ નાટ્ય વિશેષ

અંચિયંચિય. ન૦ [અઙ્ચિતાઙ્ચિક]

ગમનાગમન

અંચિયરિભિય. ન૦ [અઙ્ચિતરિભિત]

દેવતાનું એક નાટ્ય વિશેષ

અંચેત્તા. કૃ૦ [કૃષ્વા]

ખેંચીને, ખેડીને

અંછ. ધા૦ [કૃષ્]

આકર્ષવું, ખેંચવું

અંછળ. ન૦ [કર્ષણ]

આકર્ષણ, ખેંચાણ

અંછાવ. ધા૦ [કર્ષય]

આકર્ષાવું, ખેંચાવું

અંછાવેત્તા. કૃ૦ [કર્ષયિત્વા]

ખેંચીને

અંછિય. દે૦ [દે૦]

આકૃષ્ટ, ખેંચાયેલ

અંજ. ધા૦ [અઙ્જ]

આંજવું

અંજળ. ન૦ [અઙ્જન]

આંજણ, કાજલ, સુરમો, એક વનસ્પતિ

અંજળ. ન૦ [અઙ્જન]

દેવવિમાન વિશેષ

અંજળ. ન૦ [અઙ્જન]

રત્ન-પ્રભાપૃથ્વીના ખરકાંડનો એક ભાગ

અંજળ. ન૦ [અઙ્જન]

રૂચકવર પર્વતનો એક ફટ

અંજળ. ન૦ [અઙ્જન]

એક વેલંધર-દેવ

અંજળ. ન૦ [અઙ્જન]

રત્નવિશેષ

અંજળઈ. સ્ત્રી૦ [અઙ્જનકી]

એક વેલ

અંજળક. પું૦ [અઙ્જનક]

નંદીશ્વર દ્વીપનો એક પર્વત, અંજનરત્નમય પર્વત

અંજળકેસિગા. સ્ત્રી૦ [અઙ્જનકેશિકા]

એક પ્રકારની વનસ્પતિ

અંજનકેસિયા. સ્ત્રીં [અજ્જનકેશિકા]

જુઓ 'ઉપર'

અંજનકેસિયાકુસુમ. નં [અજ્જનકેશિકાકુસુમ]

એક વનસ્પતિનું ફૂલ

અંજનગ. પું [અજ્જનક]

જુઓ 'અંજનક'

અંજનગપવ્વય. પું [અજ્જનકપર્વત]

નંદીશ્વર દ્વીપે એક પર્વત

અંજનગિરિ. પું [અજ્જનગિરિ]

કાળા રંગનો એક પર્વત

અંજનગિરિ. પું [અજ્જનગિરિ]

ભદ્રશાલવનનું ફૂટ

અંજનગિરિકૂટ. પું [અજ્જનગિરિકૂટ]

ભદ્રશાલવનનું એક ફૂટ

અંજનજોગ. પું [અજ્જનજોગ]

બોતેર કળામાંની એક કળા-વિશેષ

અંજનધાતુસમ. વિશેં [અજ્જનધાતુસમ]

સુરમાં જેવું, ધાતુ વિશેષ-ઉપમા

અંજનપુલગ. નં [અજ્જનપુલક]

રત્ન, કાંડ

અંજનપુલય. નં [અજ્જનપુલક]

રત્ન, કાંડ

અંજનમય. વિશેં [અજ્જનમય]

અંજનરત્નમય વસ્તુ-વિશેષ

અંજનરિદ્ધ. પું [અજ્જનરિદ્ધ]

વાયુકુમારનો ચોથો ઇન્દ્ર

અંજનસલાગા. સ્ત્રીં [અજ્જનશલાકા]

આંજવાની સળી

અંજના. સ્ત્રીં [અજ્જના]

એક વાવડી, ચોથી નરક, એક પર્વતનું નામ

અંજનાગિરિ. પું [અજ્જનાગિરિ]

દિગ્હસ્તિ ફૂટ-વિશેષ

અંજની. સ્ત્રીં [અજ્જની]

કાજળની ડબ્બી

અંજન. નં [અજ્જન]

જુઓ 'અંજન'

અંજલિ. સ્ત્રીં [અજ્જલિ]

ખોબો, કમળના ડોડા જેવી આકૃતિ કરી જોડેલા બે હાથ

અંજલિ. સ્ત્રીં [અજ્જલિ]

એક પ્રકારની મુદ્રા

અંજલિકમ્મ. નં [અજ્જલિકર્મન્]

બે હાથ જોડવા તે-ક્રિયા

અંજલિકરણ. નં [અજ્જલિકરણ]

નમન, એક પ્રકારનો વિનય

અંજલિપગ્ગહ. પું [અજ્જલિપગ્ગહ]

બે હાથ જોડી નમસ્કાર કરવા તે, સંભોગ વિશેષ

અંજલિપુટ. પું [અજ્જલિપુટ]

બે હાથ જોડી કરસંપુટ કરવો તે

અંજલિપ્પગ્ગહ. પું [અજ્જલિપ્પગ્ગહ]

જુઓ 'અંજલિપગ્ગહ'

અંજલી. સ્ત્રીં [અજ્જલિ]

જુઓ 'અંજલિ'

અંજલીપગ્ગહ. પું [અજ્જલિપ્પગ્ગહ]

જુઓ 'અંજલિપગ્ગહ'

અંજુ. ત્રિં [ઋજુ]

સરળ, માયાપ્રપંચ રહિત, સંયમી, નિર્દોષ, શુદ્ધ

અંજુયા. વિં [અજ્જુકા]

સત્તરમાં તીર્થંકર ભં કુંથુનાથના પ્રથમ શિષ્યા.

અંજૂ. સ્ત્રીં [અજ્જૂ]

શકેન્દ્રની એક અગ્રમહિષી,

અંજૂ. વિશેં [અજ્જૂ]

અવ્યભિચારી, અકુટીલ

અંજૂ-૧. વિં [અજ્જૂ]

હસ્તિનાપુરના 'પત્તમ' ગાથાપતિની પુત્રી, ભં પાર્શ્વ પાસે

દીક્ષા લીધી, મૃત્યુ બાદ શકેન્દ્રની અગ્રમહિષી બની.

અંજૂ-૨. વિં [અજ્જૂ]

વર્ધમાનપુરના સાર્થવાહ 'ધનદેવ' અને 'પિયંગૂ' ની પુત્રી,

તેના લગ્ન રાજા 'વિજયમિત્ત' સાથે થયા, તેને યોનિ શૂળ

થતા શરીર સૂકાઈ ગયું. મરીને તે નરકે ગઈ. પૂર્વભવમાં

તે 'પુઢવિસિરિ' ગણિકા હતી.

અંજૂદેવી. વિં [અજ્જૂદેવી]

જુઓ 'અંજૂ-૨'

અંડ. પું [અણ્ડ]

ઇંડુ, અધ્યયન વિશેષ, એક દેશનું નામ

અંડઉડ. નં [અણ્ડપુટ]

ઇંડાનું કોયલું

અંડક. પું [અણ્ડક]

આહાર, મુખ, અંડજ

અંડકડ. ત્રિં [અણ્ડકૃત]

ઇંડામાંથી થયેલ

અંડગ. ત્રિં [અણ્ડજ]

ઇંડામાંથી ઉત્પન્ન થયેલ પ્રાણી-પક્ષી વગેરે

અંડગ. ત્રિં [અણ્ડજ]

કોસેટામાંથી ઉત્પન્ન તાંતણો

અંડગ. પું [અણ્ડક]

ઇંડુ

અંડગત્ત. ત્રિં [અણ્ડજત્વ]

ઇંડાપણું

અંડજ. ત્રિં [અણ્ડજ]

જુઓ 'અંડગ'

અંડય. ત્રિં [અણ્ડજ]

જુઓ 'અંડગ'

અંડય. પું [અણ્ડક]

ઇંડુ

અંડયગાહિ. પું [અણ્ડજગ્રાહિન્]

ઇંડામાંથી ઉત્પન્ન થયેલ પ્રાણીને પકડનાર

અંડયવાણિય. પું [અણ્ડકવાણિજ્ય]

ઇંડાનો વેપાર કરનાર

અંડુ. નં [અન્ડુ]

હાથકડી

અંડુગબદ્ધ. ત્રિં [અન્ડુકબદ્ધ]

હાથકડીનો બંધ

અંત. પું [અન્ત]

શબ્દનું મધ્ય વચન, છેડો, ભેદ, પ્રકાર, નિર્ણય

અંત. પું [અન્ત]

જીર્ણ થયેલ, અન્ત્ય, જઘન્ય ધાન્ય

અંત. પું [અન્ત]

રાગદ્વેષ, સમીપ,

અંત. નં [આન્ત્ર]

આંતરડા

અંત. ત્રિં [અન્ત્ય]

છેલ્લુ, અંતિમ

અંત. ત્રિં [આન્ત્ર]

ખાતા વધેલુ, તુચ્છ

અંત. અં [અન્તર]

અંદર મધ્યે

અંતકડ. ત્રિં [અન્તકૃત]

જેણે સંસારનો અંત કર્યો છે તે (જીવ-વિશેષ)

અંતકમ્મ. નં [અન્તકર્મન્]

વસ્ત્રનો છેડો

અંતકર. ત્રિં [અન્તકર]

સંસારનો અંત કરનાર

અંતકરભૂમિ. સ્ત્રીં [અન્તકર ભૂમિ]

કોઈએ સંસારનો અંત કર્યો હોય તેવી ભૂમિ

અંતકાલ. પું [અન્તકાલ]

મરણકાળ, પ્રલયકાળ

અંતકિરિયા. સ્ત્રીં [અન્તક્રિયા]

સંસાર કે કર્મનો અંત કરવો, સકલ કર્મક્ષય રૂપ મોક્ષ,

અંતકિરિયા. સ્ત્રીં [અન્તક્રિયા]

'પન્નવણા' સૂત્રનું એક પદ

અંતકિરિયાપય. નં [અન્તક્રિયાપદ]

'અંતક્રિયા' નામક પદ

અંતકુલ. નં [અન્તકુલ]

હલકુ કુળ

અંતક્ષરિયા. સ્ત્રીં [અન્ત્યાક્ષરિકા]

અઢાર લિપિમાંની એક લિપિ

અંતગ. પું [અન્તક]

અંત, છેડો, વિનાશકારક, દુષ્પરિત્યજ્ય

અંતગડ. ત્રિં [અન્તકૃત]

જુઓ 'અંતકડ'

અંતગડદસા. સ્ત્રીં [અન્તકૃત્તદસા]

એક અંગ સૂત્ર-આગમનું નામ

અંતગડદસાધર. પું [અન્તકૃત્તદસાધર]

અંતગડદસા સૂત્રને ધારણ કરનાર

અંતગમન. ન૦ [અન્તગમન]

છેડે જવું તે

અંતગય. ન૦ [અન્તગત]

અવધિજ્ઞાનનો ભેદ

અંતચરગ. પું૦ [અન્તચરક]

ગૃહસ્થે ભોજન કર્યા પછી વઘેલ આહારની ગવેષણા
કરનાર અભિગ્રહધારી સાધુ

અંતચરય. પું૦ [અન્તચરક]

જુઓ 'ઉપર'

અંતચારિ. પું૦ [અન્તચારિન્]

અંત કે તુચ્છ આહાર લેવાના અભિગ્રહધારી સાધુ

અંતજીવિ. પું૦ [અન્તજીવિન્]

અંત-તુચ્છ આહાર ગ્રહણથી જીવન ચલાવનાર સાધુ

અંતદ્ધાણ. ન૦ [અન્તર્ધાન]

અદૃશ્ય થવું

અંતદ્ધાણપિંડ. પું૦ [અન્તર્ધાનપિણ્ડ]

આત્માને અંતરહિત કરી આહાર ગ્રહણ કરવો તે

અંતદ્ધાણી. સ્ત્રી૦ [અન્તર્ધાની]

અદૃશ્ય થવાની વિદ્યા

અંતપંતવાસિ. પું૦ [અન્તપ્રાન્ત્યવાસિન્]

અંત-પ્રાંત આહારથી જીવનાર

અંતમુહુત્ત. ન૦ [અન્તર્મુહુર્ત]

મુહૂર્ત-બે ઘડી અંદરનો કાળ

અંતય. પું૦ [અન્તક]

વિનાશકારક, દુષ્પરિત્યજ્ય

અંતયડ. ત્રિ૦ [અન્તકૃત્]

જુઓ 'અંતગડ'

અંતર. ન૦ [અન્તર]

આંતરિક, અંતઃકરણ, સંબંધિ, અંતરાલ, મધ્યભાગ,
અવસર, વિના,

અંતર. ન૦ [અન્તર]

આંતરુ, વ્યવધાન

અંતર. ન૦ [અન્તર]

વસ્ત્રૈષણાનો એક ભેદ

અંતર. ન૦ [અન્તર]

ગામ-નગરાદિનો અર્ધપથ

અંતર. પું૦ [અન્તરાય]

વિઘ્ન

અંતર. ત્રિ૦ [આન્તર]

અંતઃકરણ સંબંધિ

અંતરંજિયા. સ્ત્રી૦ [અન્તરંજિકા]

નગરી વિશેષ

અંતરંડગોલિયા. સ્ત્રી૦ [અન્તરંડગોલિકા]

અંતર્દ્રીપ-મનુષ્યના શરીરમાં થતી એક પ્રકારની ગોળી

અંતરકંદ. પું૦ [અન્તરકન્દ]

જલરુહ વનસ્પતિ વિશેષ કંદ

અંતરકપ્પગ. પું૦ [અન્તરકલ્પક]

સાધ્વીના વસ્ત્રનો એક ભેદ

અંતરગત. ત્રિ૦ [અન્તર્ગત]

અંદર આવેલ, સંસ્પર્શી

અંતરગિહ. ન૦ [અન્તર્ગૃહ]

બે ઘર વચ્ચેનું અંતર

અંતરદીપ. પું૦ [અન્તરદીપ]

લવણ સમુદ્ર મધ્યે રહેલ દાઢાઓ 'ઉપર'ના દ્વીપ

અંતરદીપક. પું૦ [અન્તરદીપક]

જુઓ 'ઉપર'

અંતરદીવગ. પું૦ [અન્તરદીપજ]

અંતર્દ્રીપમાં ઉત્પન્ન થયેલ

અંતરદીવગ. પું૦ [અન્તરદીપક]

જુઓ 'અંતરદીવ'

અંતરદીવય. પું૦ [અન્તરદીપજ]

અંતર દ્વીપમાં ઉત્પન્ન થયેલ

અંતરદીવિયા. સ્ત્રી૦ [અન્તર્દિપિકા]

અંતર દ્વીપમાં ઉત્પન્ન થયેલ સ્ત્રી

અંતરદ્ધા. સ્ત્રી૦ [અન્તરધ્વન્]

અંતર્ધાન થવું તે, નાશ થવો તે

અંતરદીવય. પું૦ [અન્તર્દીપક]

જુઓ 'અંતરદીવ'

અંતરનર્દ. સ્ત્રી૦ [અન્તરનદી]

મહાનદીની અપેક્ષાએ નાની નદી

અંતરનદી. સ્ત્રી૦ [અન્તરનદી]

જુઓ 'ઉપર'

અંતરપ્પા. પું [અન્તરાત્મન્]

અંતર આત્મા

અંતરભાસ. પું [અન્તરભાષ]

વચ્ચે બોલવું તે

અંતરભાસિલ્લ. પું [અન્તરભાષાવત્]

ગુરુ આદિ બોલતા હોય ત્યારે તેની વચ્ચે બોલનાર એવો શિષ્ય

અંતરવાસ. પું [અન્તરવાસ]

વર્ષાકાળ

અંતરવીહિય. પું [અન્તર્વીથિક]

અવાન્તર માર્ગ

અંતરા. અ [અન્તરા]

મધ્ય, વચ્ચે, અંદર

અંતરાઇય. ન [અન્તરાયિક]

અંતરાય કર્મ, અંતરાય કર્મજનક પાપ, વિઘ્ન

અંતરાગમ. પું [અન્તરાગમ]

આગમ મધ્યે સૂત્ર-વાંચના પદ્ધતિનો એક ભાગ

અંતરાતિય. પું [અન્તરાયિક]

જુઓ 'અંતરાઇય'

અંતરાપહ. પું [અન્તરાપથ]

જવા-આવવા વચ્ચેનો માર્ગ

અંતરાભાષ. પું [અન્તરાભાષ]

જુઓ 'અંતરભાસ'

અંતરાય. ન

કર્મપ્રકૃતિનો એક ભેદ, વિઘ્નકર્તા કર્મ, નડતર

અંતરાલ. ન [અન્તરાલ]

વચ્ચેનો ભાગ

અંતરાવળ. પું [અન્તરાવળ]

દુકાન, હાટ, રાજ્યમાર્ગ મધ્યવર્તી દુકાન

અંતરાવાસ. પું [અન્તરાવાસ]

વર્ષાકાળ

અંતરિક્ષ. ન [અન્તરિક્ષ]

આકાશમાં થતા ગ્રહવેધ આદિનું શુભાશુભ ફળ

જણાવનાર નિમિત્તશાસ્ત્ર, આકાશ સંબંધી

અંતરિક્ષજાય. ત્રિ [અન્તરિક્ષજાત]

જમીનથી ઊંચે રહેનાર પદાર્થ

અંતરિચ્છ. સ્ત્રી [અન્તરેચ્છ]

અંતર-ઈચ્છા

અંતરિજ્જગ. ન [અન્તરીય]

વસ્ત્ર વિશેષ, શય્યાનું નીચલું વસ્ત્ર

અંતરિજ્જિયા. સ્ત્રી [અન્તરીયા]

વેસવાડીય ગણથી નીકળેલ શાખા

અંતરિત. ત્રિ [અન્તરિત]

આંતરે, દૂર રહેલું, વ્યવધાન

અંતરિય. ત્રિ [અન્તરિત]

જુઓ 'ઉપર'

અંતરિયા. સ્ત્રી [અન્તરિકા]

જુઓ 'ઉપર'

અંતરુચ્છુય. ન [અન્તરિક્ષુક]

શેરડીની વચ્ચે ગાંઠ

અંતરેણ. અ [અન્તરેણ]

વિના, વગર

અંતરો. પું [અન્તરઃ]

અંતર, અવસર

અંતલિક્ષ. ન [અન્તરિક્ષ]

આકાશ, આકાશમાં થતા ઉલ્કાપાત, ગંધર્વનગરાદિ

અંતલિક્ષ. ન [અન્તરિક્ષ]

આકાશવિદ્યા,

અંતલિક્ષજાય. ત્રિ [અન્તરિક્ષજાત]

જમીનથી ઊંચે રહેનાર પદાર્થ

અંતલિક્ષય. પું [અન્તરિક્ષક]

જુઓ 'અંતલિક્ષ'

અંતલિક્ષોદય. ન [અન્તરિક્ષોદક]

વરસાદનું પાણી

અંતવ. ત્રિ [અન્તવત્]

છેડાવાળું

અંતવાલ. પું [અન્તપાલ]

દેશ કે સીમાનું રક્ષણ કરનાર પુરુષ

અંતસો. અ [અન્તશસ્]

છેવટે, અંતે

અંતાહાર. પું [અન્ત્યાહાર]

ભોજન પછી બાકી રહેલો આહાર

અંતિ. ત્રિં [અન્તિન્]

જાતિની અપેક્ષાએ ઉત્તમ

અંતિત. નં [અન્તિક]

સમીપ, પાસે, મરણનો એક ભેદ

અંતિમ. ત્રિં [અન્તિમ]

છેલ્લું, ચરમ

અંતિમરાઇય. સ્ત્રીં [અન્તિમ રાત્રિક]

રાત્રિનો છેલ્લો ભાગ

અંતિમસરીરિય. પું [અન્તિમશારીરિક]

ચરમ શરીરી જીવ, તે જ ભવે મોક્ષે જનાર

અંતિમસારીરિય. પું [અન્તિમશારીરિક]

જુઓ 'ઉપર'

અંતિય. નં [અન્તિક]

જુઓ 'અંતિત'

અંતિયાઓ. અં [અન્તિકતસ્]

સમીપથી

અંતિવાસિ. પું [અન્તેવાસિન્]

જુઓ 'અંતેવાસિ'

અંતે. અં [અન્તર]

અંદર, નજીક, પરિસમાપ્તિ

અંતેર. નં [અન્ત:પુર]

જનાનખાનું, રાણીવાસ

અંતેરપરિયાલ. પું [અન્ત:પુરપરિવાર]

અંત:પુરનો પરિવાર-દાસ, દાસી

અંતેરિયા. સ્ત્રીં [અન્ત:પુરિકી]

અંત:પુરમાં રહેનારી સ્ત્રી, રાણી

અંતેપુર. નં [અન્તપુર]

જુઓ 'અંતેર'

અંતેપુરિય. ત્રિં [અન્ત:પુરિક]

અંત:પુર સંબંધિ

અંતેવાસિ. પું [અન્તેવાસિન્]

શિષ્ય, પાસે રહેનાર, સમીપવર્તી

અંતો. અં [અન્તર્]

અંદર, મધ્યે, વિભાગ, પરિચ્છેદ, માર્ગ, વિનાશ, ભિન્ન

અંતોઅંત. પું [અન્ત્યોપાન્ત]

અંત મધ્ય સહિત

અંતોખરિયા. સ્ત્રીં [દેં]

ગામની અંદર રહેતી વેશ્યા

અંતોગય. ત્રિં [અંતર્ગત]

અંતર્ભૂત, તેની અંદર આવી ગયેલ

અંતોગિહ. નં [અન્તર્ગૃહ]

મધ્યગૃહ

અંતોઘર. નં [અન્તર્ગૃહ]

જુઓ 'ઉપર'

અંતોજલ. નં [અંતર્જલ]

પાણીની અંદર

અંતોદહણસીલ. ત્રિં [અન્તર્દહનશીલ]

હૃદયને બાળવાના સ્વભાવવાળું

અંતોદુઢ. પું [અન્તર્દુષ્ટ]

અંદરથી પીડા કરનાર શલ્ય

અંતોધૂમ. પું [અન્તર્ધૂમ]

ઘરની અંદર ધુંધવાતો ધુમાડો

અંતોમાસ. પું [અન્તર્માસ]

મધ્યનો મહિનો

અંતોમુહુત્ત. નં [અન્તર્મુહૂર્ત્ત]

બે ઘડી અંદરનો સમય

અંતોમુહુત્તગ. નં [અન્તર્મુહૂર્ત્તક]

''ઉપર''

અંતોમુહુત્તદ્વાય. નં [અન્તર્મુહૂર્ત્તદ્વાયુષ્ક]

અડધુ અંતર્મુહૂર્ત્ત આયુષ્ય

અંતોમુહુત્તાય. નં [અન્તર્મુહૂર્ત્તાયુષ્ક]

અંતર્મુહૂર્ત્ત આયુષ્ય

અંતોમુહુત્તિય. ત્રિં [અંતર્મુહૂર્ત્તિક]

જેનું કાળ પરિણામ મુહૂર્ત્તની અંદર છે તે

અંતોલિત્તય. ત્રિં [અન્તર્લિપ્ત]

અંદર લીપેલું

અંતોવટ્ટ. ત્રિં [અંતર્વૃત્ત]

અંતરગોળ

અંતોવાહિની. સ્ત્રીં [અંતર્વાહિની]

એક અંતર્નદીનું નામ

અંતોસલ્લ. ત્રિં [અન્ત:શલ્ય]

મરણનો એક ભેદ

અંતોસલ્લ. ત્રિં [અન્ત:શલ્ય]

જેના મનમાં અપરાધરૂપ શલ્ય છે તે

અંતોસલ્લમયગ. ત્રિં [અન્તર્શલ્યમૃતક]

‘અંતર શલ્ય’ યુક્ત મૃતક-મરવું તે

અંતોસલ્લમરણ. નં [અન્ત:શલ્યમરણ]

મનમાં કપટ રાખીને મરવું તે, મરણનો એક ભેદ,

અંતોસલ્લમરણ. નં [અન્ત:શલ્યમરણ]

અતિચાર સહિત મરણ

અંતોહિયય. નં [અન્તર્હૃદય]

અન્ત:કરણ, મન

અંદુ. સ્ત્રીં [અન્દુ]

બેડી, પગે બાંધવાની સાંકળ

અંદુબંધન. નં [અન્દુકબન્ધન]

બેડી રૂપ બંધન

અંદુયબંધન. નં [અન્દુકબન્ધન]

જુઓ ‘ઉપર’

અંદોલગ. પું [અન્દોલક]

હિંચકો, મનુષ્યના આત્માને આંદોલિત કરનાર

અંદોલય. પું [અન્દોલક]

જુઓ ‘ઉપર’

અંદોલાવ. ધાં [અન્દોલય]

હલાવવું, કંપાવવું

અંધ. ત્રિં [અન્ધ]

આંધળો, જ્ઞાનરહિત, એક નરક સ્થાન

અંધ. પું [અન્ધ્ર]

એક અનાર્થદેશ, તે દેશવાસી

અંધંતમ. નં [અન્ધતમસ્]

અજ્ઞાનરૂપી અંધકાર

અંધકવન્હિ. વિં [અન્ધકવૃષ્ણિ]

જુઓ ‘અંધગવન્હિ’

અંધકાર. પું [અન્ધકાર]

અંધારું, અંધકાર

અંધકારપક્ષ. પું [અન્ધકારપક્ષ]

કૃષ્ણપક્ષ

અંધગ. પું [અન્ધક]

વૃક્ષવિશેષ

અંધગવન્હિ. પું [અન્ધકવન્હિ]

સૂક્ષ્મ અગ્નિ, સૂક્ષ્મ તેજસ્કાય

અંધગવન્હિ. વિં [અન્ધકવૃષ્ણિ]

‘બારવડ’ નામક નગરીના રાજા, તેની પત્ની ‘ધારિણી’ હતી. તેના ગોયમ, સમુદ્ર આદિ આઠ પુત્રો તથા અવખોભ સાગર આદિ આઠ પુત્રોએ ભં અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધેલી. જુઓ વન્હિ પણ.

અંધગવન્હિદસા.

અંધગાર. પું [અન્ધકાર]

અંધારું

અંધગારતમ. નં [અન્ધકારતમસ્]

ગાઢ અંધકાર

અંધત્ત. નં [અન્ધત્વ]

અંધપણું

અંધય. પું [અન્ધક]

અંધ, વિકલાંગ

અંધયાર. પું [અન્ધકાર]

અંધારું

અંધયારનટ્ટિગાનટ્ટ. નં [અન્ધકારનર્તિકાનૃત્ય]

અંધકારરૂપ નર્તિકાનું નૃત્ય

અંધયારસંઠિતિ. પું [અન્ધકારસંસ્થિતિ]

અંધકાર ક્ષેત્ર

અંધાર. પું [અન્ધાર]

અંધારું

અંધારૂવ. ત્રિં [અન્ધરૂપ]

અવયવ શૂન્ય આકૃતિ

અંધિજ્જંત. ધાં [અન્ધિયત્]

અંધ કરવો તે

અંધિયા. સ્ત્રીં [અન્ધિકા]

ચાર ઇન્દ્રિયવાળો એક જીવ

અંધિલ્લ. ત્રિં [અન્ધ]

જન્મથી અંધ

અંધિલ્લગ. ત્રિં [અન્ધક]

જુઓ ‘ઉપર’

અંબ. પું [આમ્ર]

આંબો, આંબાનું ઝાડ

અંબ. પું [અમ્બ]

પરમાધામી દેવનો ભેદ

અંબ. ત્રિં [આમ્લ]

ખાટું, છાશ વગેરેથી સંસ્કારેલ પદાર્થ

અંબકંજિય. ત્રિં [આમ્લકાન્જિક]

ખાટી કાંજી

અંબકૂળગ. પું [આમ્લકુળગ]

આંબાના ફળની ગોટલી, કેરીની ગોટલી

અંબખુજ્જ. નં [આમ્લકુજ્જ]

આંબાની મંજરી, આસનનો એક પ્રકાર

અંબખુજ્જય. પું [આમ્લકુજ્જય]

આમ્લમંજરી, ફુલડો

અંબખુજ્જિયા. સ્ત્રીં [આમ્લકુજ્જિકા]

આમ્લ મંજરી

અંબગ. નં [આમ્લક]

આમ્લફળ, કેરી

અંબગટ્ટિયા. સ્ત્રીં [આમ્લગટ્ટિકા]

કેરીની ગોટલી

અંબચોયગ. સ્ત્રીં [આમ્લચોયગ]

આંબાની છાલ

અંબચોયય. સ્ત્રીં [આમ્લચોયગ]

જુઓ 'ઉપર'

અંબટ્ટ. પું [અમ્બટ્ટ]

બ્રાહ્મણ પુરુષ અને વૈશ્ય સ્ત્રીથી ઉત્પન્ન એક જાતિ

અંબડ. વિં [અમ્બડ]

એક બ્રાહ્મણ પરિવ્રાજક, જુઓ અમ્મડ-૧

અંબડગલ. નં [આમ્લડગલ]

કેરીનો ટુકડો

અંબધાર્ડી. સ્ત્રીં [અમ્બાધાર્ડી]

ધાવમાતા

અંબપલંબ. નં [આમ્લપલંબ]

ફળ-વિશેષ

અંબપલ્લવપવિભક્તિ. નં [આમ્લપલ્લવપ્રવિભક્તિ]

દૈવી નાટ્ય-વિશેષ

અંબપાણગ. પું [આમ્લપાણગ]

આંબાનું પાણી

અંબપેસિ. સ્ત્રીં [આમ્લપેસિ]

કેરીની ચીર

અંબપેસિયા. સ્ત્રીં [આમ્લપેસિકા]

જુઓ 'ઉપર'

અંબફલ. નં [આમ્લફલ]

કેરી

અંબભિત્ત. પું [આમ્લભિત્ત]

કેરીનો ટુકડો

અંબભિત્તગ. નં [આમ્લભિત્તક]

જુઓ 'ઉપર'

અંબય. પું [આમ્લક]

કેરી, આમ્લફળ

અંબયરુચ્ચ. પું [આમ્લકરુચ્ચ]

આંબાનું ઝાડ

અંબર. નં [અમ્બર]

ઉંમરાનું ઝાડ, વસ્ત્ર, આકાશ

અંબરતલ. નં [અમ્બરતલ]

આકાશનું તળ

અંબરસ. નં [અમ્બર]

આકાશ

અંબરિસ. પું [અમ્બરીષ]

લુહારની ભઠ્ઠી, પરમાધામી દેવની એક જાત

અંબરિસિ. પું [અમ્બરિષિ]

જુઓ 'ઉપર'

અંબરિસિ. વિં [અમ્બરિષિ]

ઉજ્જેનીનો એક બ્રાહ્મણ, તેની પત્નીનું નામ માલુકા હતું.

નિંબય તેનો પુત્ર હતો. માલુકા ના મૃત્યુ બાદ અંબરિસિ અને

નિંબય બંનેએ દીક્ષા લીધી

અંબવણ. નં [આમ્લવણ]

આંબાનું વન

અંબસરડુય. નં [આમ્લશલાટુક]

કેરીના ટુકડા

અંબસાલગ. પું [આમ્લશાલક]

આંબાની છાલ

અંબસાલય. પું [આમ્લશાલક]

આંબાની છાલ

અંબસાલવળ. ન૦ [આમ્રશાલવન]

વન-વિશેષ

અંબાડગ. પું૦ [આમ્રાતક]

આંબાનું વૃક્ષ, બહુ બીજવાળું એક વૃક્ષ,

અંબાડગ. પું૦ [આમ્રાતક]

કાપોત લેશ્યાનો વર્ણ

અંબાડગપલંબ. ન૦ [આમ્રાતકપ્રલમ્બ]

એક પ્રકારનું ફળ

અંબાડગપાનગ. પું૦ [આમ્રાતકપાનક]

એક પ્રકારના ફળનું પીણું

અંબાડગપેસિયા. સ્ત્રી૦ [આમ્રાતકપેશિકા]

અંબાડાના ફળની કાતરી

અંબાડગસરડુય. ન૦ [આમ્રાતકશલાટુક]

આંબાના ટુકડાં

અંબારામ. પું૦ [આમ્રારામ]

આંબાનો બગીચો

અંબિલ. પું૦ [આમ્લ]

ખટાશ, ખાટો રસ, એક વનસ્પતિ વિશેષ,

અંબિલ. પું૦ [આમ્લ]

નામકર્મની એક પ્રકૃતિ

અંબિલ. ન૦ [આચામ્લ]

આયંબિલ, એક તપ

અંબિલરસ. પું૦ [આમ્લરસ]

ખાટો રસ

અંબિલસાગ. પું૦ [આમ્લશાક]

ખાટું શાક

અંબિલસાય. પું૦ [આમ્લશાક]

ખાટું શાક

અંબિલિયા. સ્ત્રી૦ [અમ્લિકા]

આંબલીનું ઝાડ, આંબલીનું ફળ-કચીકો

અંબિલોદય. ન૦ [અમ્લોદક]

કાંજી જેવું અતિ ખાટું પાણી

અંબુ. ન૦ [અમ્બુ]

પાણી

અંબુત્થંભ. પું૦ [અમ્બુસ્તમ્ભ]

પાણીને રોકવાની એક કળા, ચોસઠમાંની એક કળા

અંબુભક્ષિ. ત્રિ૦ [અમ્બુભક્ષિન્]

પાણી ઉપર જીવનાર

અંસ. પું૦ [અંશ]

ભાગ, હિસ્સો

અંસ. પું૦ [અંસ]

સ્કંધ, ખાંધ, ખભો

અંસગય. ત્રિ૦ [અંસગત]

ખંભા 'ઉપર' રહેલ

અંસહર. વિશે૦ [અંશધર]

ભાગીદાર

અંસિયા. સ્ત્રી૦ [અંશિકા]

હિસ્સો, નાનો ભાગ

અંસિયા. સ્ત્રી૦ [અર્શિકા]

હરસ-મસા

અંસુ. ન૦ [અશ્રુ]

આંસુ

અંસુ. ન૦ [અંશુ]

કિરણ

અંસુધારા. સ્ત્રી૦ [અશ્રુધારા]

આંસુની ધાર

અંસુય. પું૦ [અંશુક]

ચીનાઈ હીર, વસ્ત્ર વિશેષ

અંસુવાય. પું૦ [અશ્રુપાત]

આંસુ પાડવા

અકંટય. ત્રિ૦ [અકળ્પટક]

કાંટા રહિત

અકંડુય. પું૦ [અકળ્પડૂયક]

શરીરમાં ચળ આવે તો પણ ન ખંજવાળે ,

અભિગ્રહધારીસાધુ

અકંડુયણ. પું૦ [અકળ્પડૂયણ]

ચળ આવે તો પણ ન ખંજવાળવું (તેવો અભિગ્રહ

કરનાર)

અકંડૂયય. પું૦ [અકળ્પડૂયક]

જુઓ 'અકંડુય'

અકંત. ત્રિ૦ [અકાન્ત]

ક્રાંતિ વિનાનું, સૌંદર્ય રહિત, અપ્રિય, અણગમતું

અકંતતર. ત્રિં [અકાન્તતર]

અતિ અપ્રિય, ઘણુંજ અણગમતું

અકંતતરક. પું [અકાન્તતરક]

જુઓ 'ઉપર'

અકંતતરિય. પું [અકાન્તતરક]

જુઓ 'ઉપર'

અકંતતરિયા. સ્ત્રીં [અકાન્તતરિકા]

જુઓ 'ઉપર'

અકંતતા. સ્ત્રીં [અકાન્તતા]

અપ્રિયતા

અકંતત્ત. કૃં [અકાન્તત્ત્વ]

અપ્રિયત્વ

અકંતસ્સર. પું [અકાન્તસ્સર]

અપ્રિય અવાજ

અકંતસ્સરતા. કૃં [અકાન્તસ્સરતા]

કર્કશ કે અપ્રિય અવાજપણું

અકંપ. ત્રિં [અકમ્પ]

ક્ષોભરહિત

અકંપમાણ. કૃં [અકમ્પમાણ]

ક્ષોભ રહિતતા

અકંપિય. વિં [અકમ્પિય]

ભં મહાવીરના આઠમા ગણધર. તે મિથિલામાં જન્મેલ. તેના પિતાનું નામ દેવ અને માતા જયંતિ હતા. તેને નરકના અસ્તિત્વની શંકા હતી. ભં મહાવીરે શંકા દૂર કરતા તેણે ભં મહાવીર પાસે પોતાના ૩૦૦ શિષ્યો સાથે દીક્ષા લીધી.

અકવકરણતા. સ્ત્રીં [અકર્કરણતા]

કકળાટ ન કરવો તે

અકવકસ. ત્રિં [અકર્કશ]

મૂઠ્ઠ, કોમળ

અકવકસવેયણિજ્ઞ. નં [અકર્કશવેદનીય]

વેદનીયકર્મનો એક ભેદ

અકજ્ઞ. નં [અકાર્ય]

ન કરવા યોગ્ય કાર્ય, અધટિત કામ,

અકજ્ઞ. નં [અકાર્ય]

મૈથુન સેવા લક્ષણ

અકજ્ઞકર. પું [અકાર્યકર]

અકાર્ય કરનાર

અકજ્ઞકારી. વિશેં [અકાર્યકારિન્]

જુઓ 'ઉપર'

અકજ્ઞપડિબદ્ધ. વિશેં [અકાર્યપ્રતિબદ્ધ]

અકાર્ય કરવામાં તત્પર

અકજ્ઞમાણ. ત્રિં [અક્રિયમાણ]

કર્તા વગરનું

અકજ્ઞમાણકડ. ત્રિં [અક્રિયમાણકૃત]

ન કરાતું કરવું તે

અકટ્ટુ. કૃં [અકૃત્વા]

કર્તા વગર, ન કરીને

અકટ્ટ. ત્રિં [અકાષ્ઠ]

ઇંધણ વિનાનું

અકડ. ત્રિં [અકૃત]

નહીં કરેલું

અકડુય. પું [અકટુક]

કડવું નહીં તે

અકર્ણ. પું [અકર્ણ]

એક અંતરદ્વીપ

અકર્ણચ્છિન્ન. ત્રિં [અકર્ણચ્છિન્ન]

અખંડ કાનવાળો

અકર્ણદીવ. પું [અકર્ણદીપ]

એ નામનો એક અંતરદ્વીપ, તે દ્વીપવાસી

અકત. ત્રિં [અકૃત]

નહીં કરેલું

અકતિ. ત્રિં [અકતિ]

અસંખ્ય કે અનંત, સંખ્યાની ગણતરીમાં ન આવે તેટલું

અકતિ. ત્રિં [અકૃતિ]

ન કરવું તે

અકત્તિમ. વિશેં [અકૃત્રિમ]

કૃત્રિમ નહીં તે

અકલ્પ. વિશેં [અકલ્પ્ય]

કલ્પે નહીં તેવું, અયોગ્ય, અકલ્પ્ય

અકલ્પ. વિશેં [અકલ્પ્ય]

અકૃત્ય, અસ્થિતકલ્પ-ચતુર્થામ ધર્મ

અકપ્પ. વિશેઠ [અકલ્પ્ય]

સાધુને ગ્રહણ કરવા અયોગ્ય

અકપ્પ. પુંઠ [અકલ્પ]

કલ્પ રહિત

અકપ્પટ્ટિય. પુંઠ [અકલ્પસ્થિત]

અચેલક આદિ કલ્પમર્યાદા રહિત વચ્ચેના બાવીશ તીર્થકરના સાધુ

અકપ્પિય. ત્રિઠ [અકલ્પિક]

અકલ્પનીક, અયોગ્ય, અનેષણીય

અકમ્મ. નઠ [અકર્મન્]

કર્મનો અભાવ, આશ્રવ નિરોધ, કર્મ રહિત

અકમ્મઓ. અઠ [અકર્મતસ્]

કર્મ રહિતતાથી

અકમ્મંસ. પુંઠ [અકર્મશિ]

કર્મરજ રહિત, ધાતિકર્મ રહિત સ્નાતક, કેવળી

અકમ્મકારિ. ત્રિઠ [અકર્મકારિન્]

અયોગ્ય કામ કરનાર

અકમ્મચેટ્ટા. સ્ત્રીઠ [અકર્મચેષ્ટા]

અકર્મપ્રવૃત્તિ

અકમ્મભૂમ. પુંઠ [અકર્મભૂમ]

અસી-મસી-કૃષિ એ ત્રણ પ્રકારના કર્મ વ્યાપારરહિત ભૂમિ, યુગલિકોની ભૂમિ, ભોગભૂમિ

અકમ્મભૂમક. પુંઠ [અકર્મભૂમક]

અકર્મભૂમિના મનુષ્યો, યુગલિક

અકમ્મભૂમગ. પુંઠ [અકર્મભૂમજ/ક]

જુઓ 'ઉપર'

અકમ્મભૂમિ. સ્ત્રીઠ [અકર્મ ભૂમિ]

જુઓ 'અકમ્મભૂમ'

અકમ્મભૂમિક. પુંઠ [અકર્મભૂમિજ/ક]

અકર્મ ભૂમિમાં ઉત્પન્ન થયેલ

અકમ્મભૂમિગ. પુંઠ [અકર્મભૂમિજ/ક]

જુઓ 'ઉપર'

અકમ્મભૂમિય. પુંઠ [અકર્મભૂમિજ/ક]

જુઓ 'ઉપર'

અકમ્મભૂમિયા. સ્ત્રીઠ [અકર્મભૂમિજા]

જુઓ 'ઉપર'

અકમ્મભૂમી. સ્ત્રીઠ [અકર્મભૂમિ]

જુઓ 'અકમ્મભૂમિ'

અકમ્મયા. સ્ત્રીઠ [અકર્મતા]

કર્મનો અભાવ, કર્મનો ઉચ્છેદ

અકમ્હાદંડ. પુંઠ [અકસ્માત્દણ્ડ]

એક કિયા સ્થાનકનું નામ

અકમ્હાદંડ. પુંઠ [અકસ્માત્દણ્ડ]

નિષ્કારણદંડ

અકમ્હાભય. નઠ [અકસ્માદ્ભય]

સાત ભયમાંનો એક ભય, બાહ્ય નિમિત્ત વિના થતો ભય

અકય. ત્રિઠ [અકૃત]

સાધુને ઉદ્દેશીને નહીં બનાવેલું, ન કરેલું

અકયકરણ. નઠ [અકૃતકરણ]

ન કરવા યોગ્ય કાર્ય, કરવું તે

અકયણ્ણુય. પુંઠ [અકૃતજ્ઞનત]

કૃતધ્વનક, કરેલા ઉપકારને નહીં જાણનાર

અકયણ્ણુયા. સ્ત્રીઠ [અકૃતજ્ઞતા]

જુઓ 'ઉપર'

અકયત્થ. ત્રિઠ [અકૃતાર્થ]

નિષ્ફળ, અકૃતાર્થ

અકયપરિકમ્મ. પુંઠ [અકૃતપરિકર્મ]

પરિકર્મ રહિત

અકય/(ડ) પાયચ્છિત્ત. ત્રિઠ [અકૃતપ્રાયશ્ચિત્ત]

જેણે પ્રાયશ્ચિત્ત નથી કરેલ તે

અકયપુણ્ણ. ત્રિઠ [અકૃતપુણ્ય]

પુણ્ય રહિત

અકયલક્ષણ. ત્રિઠ [અકૃતલક્ષણ]

ખરાબ લક્ષણવાળું

અકરંડુય. ત્રિઠ [દેઠ]

જેના વાંસાના હાડકાં માંસથી ભર્યા હોવાથી બહાર દેખાતા નથી તેવું શરીર

અકરંત. કૃઠ [અકુર્વત્]

ન કરતો

અકરણ. નઠ [અકરણ]

ન કરવું તે

અકરણઓ. અં [અકરણતસ]

ન કરવા વડે

અકરણતા. સ્ત્રીં [અકરણ]

ન આચરવું, પૂર્વે નહીં ઉપાર્જેલ

અકરણયા. સ્ત્રીં [અકરણતા]

ન સેવવું, ન કરવું, ન આચરવું

અકરણિજ્ઞ. ત્રિં [અકરણીય]

નહીં કરવા યોગ્ય કાર્ય; અકર્તવ્ય

અકરભર. નં [અકરભર]

કરમુક્ત

અકરિસ્સં. કૃં [અકાર્ષમ]

મેં કર્યું

અકરેત. કૃં [અકુર્વત]

ન કરતો

અકરેમાણ. કૃં [અકુર્વત]

ન કરતો

અકલિય. કૃં [અકરિત]

નહીં આચરતો

અકલુણ. ત્રિં [અકરુણ]

નિર્દય

અકલુસ. ત્રિં [અકલુષ]

દ્વેષ રહિત, ક્રોધાદિ ભાવ રહિત

અકલેવરસેણિ. સ્ત્રીં [અકલેવરશ્રેણી]

સિદ્ધ ભગવંતની શ્રેણિ; ક્ષપક શ્રેણિ

અકવિલ. નં [અકવિલ]

શ્યામ

અકસાહ. પું [અકષાયિન્]

ક્રોધાદિ કષાય રહિત

અકસાહિત. નં [અકષાયિત્વ]

કષાય રહિતતા

અકષાય. ત્રિં [અકષાય]

કષાયનો સર્વથા ક્ષય કે ઉપશમ કરનાર

અકસાયસમુદ્ધાય. નં [અકષાયસમુદ્ધાત]

કષાય રહિત સમુદ્ધાત

અકસાયિ. ત્રિં [અકષાયિન્]

કષાયરહિત

અકસિણ. ત્રિં [અકૃત્સન]

અપૂર્ણ, અધુરું, અપરિપૂર્ણ

અકસિણા. સ્ત્રીં [અકૃત્સના]

પ્રાયશ્ચિત્તનો એક ભેદ

અકસિણા. સ્ત્રીં [અકૃત્સના]

આચાર પ્રકલ્પનો એક ભેદ

અકસ્માત. અં [અકસ્માત]

આકસ્મિક, કોઈ પણ હેતુ સિવાય થયેલ

અકસ્માદંડ. પું [અકસ્માદ્દંડ]

જુઓ 'અકમ્હાદંડ'

અકસ્માદંડવત્તિય. નં [અકસ્માદ્દંડપ્રત્યય]

ક્રિયા સ્થાનનો એક ભેદ, આકસ્મિક દંડ થાય તેવું નિમિત્ત

અકાહ્ય. પું [અકાયિક]

કાયા રહિત જીવ, સિદ્ધ

અકાહં. કૃં [અકૃત્વા]

નહીં કરીને

અકામ. પું [અકામ]

નિર્જરાની પણ અભિલાષા નહીં કરતો

ઇચ્છાનો અભાવ, મોક્ષ

અકામક. ત્રિં [અકામક]

કામની ઇચ્છા રહિત, વિષય વાસના રહિત

અકામકામ. ત્રિં [અકામકામ]

વિષય ઇચ્છા રહિત, મોક્ષાભિલાષી

અકામકિચ્ચ. ત્રિં [અકામકૃત્ય]

ઇચ્છા વિના કામ કરનાર

અકામગ. ત્રિં [અકામક]

જુઓ 'અકામક'

અકામગા. સ્ત્રીં [અકામકા]

જુઓ 'અકામક'

અકામહુહા. સ્ત્રીં [અકામહુધ]

નિર્જરાની ઇચ્છા વિના પરતંત્રપણે ભૂખ વેઠવી

અકામતળહા. સ્ત્રીં [અકામતૃણા]

નિર્જરાની ઇચ્છા વિના પરતંત્રપણે તરસ વેઠવી

અકામધામ. પું [અકામધામ]

નિર્વિકારી સ્થાનમાં રહેનાર

અકામનિકરણ. ત્રિં [અકામનિકરણ]

જેમાં ઇચ્છાનો અભાવ કારણ છે એવું, અનિચ્છા

અકામનિજ્જરા. સ્ત્રીં [અકામનિર્જરા]

નિર્જરાની ઇચ્છા વિના ભૂખ-તરસ આદિ સહન કરતા
જે કર્મ નિર્જરે તે

અકામબંભચેરવાસ. પું [અકામબ્રહ્મચર્યવાસ]

ઇચ્છા રહિત બ્રહ્મચર્ય પાળવું તે

અકામમરણ. નં [અકામમરણ]

બાળમરણ, અજ્ઞાનપણે વિષયાદિ આસક્તિમાં થતું
મરણ

અકામમરણિજ્જ. નં [અકામમરણીય]

એક અધ્યયનનું નામ, બાળ મરણે મરવું તે

અકામય. ત્રિં [અકામક]

જુઓ 'અકામક'

અકામિકા. સ્ત્રીં [અકામિકા]

અનિચ્છા

અકામિકા. સ્ત્રીં [અકામતા]

અનિચ્છા

અકામિય. ત્રિં [અકામિક]

નિરભિલાષી; ઇચ્છા વગરનો

અકામિય. ત્રિં [અકામ્ય]

ન ઇચ્છવા યોગ્ય, અનિષ્ટ

અકાય. પું [અકાય]

કાચારહિત, સિદ્ધ

અકારક. પું [અકારક]

અપદ્ય, અકર્તા, ક્રિયાશૂન્ય

અકારણ. ત્રિં [અકારણ]

કારણ રહિત

અકારય. પું [અકારક]

કારક નહીં તે

અકારિ. ત્રિં [અકારિન્]

નહીં કરનાર

અકારિત. ત્રિં [અકારિત]

ન કરાવેલું

અકારિમ. ત્રિં [અકારિમ]

સ્વાભાવિક

અકારિય. ત્રિં [અકારિત]

નહીં કરાવેલું

અકાલ. પું [અકાલ]

અકાળ, કવખત, દુષ્કાળ

અકાલ. પું [અકાલ]

ગોચરી નિષિદ્ધ કાલ, કવેળા

અકાલચારી. પું [અકાલચારિન્]

કવેળાનું આવાગમન, કસમયે ગૌચરી આદિ જનાર

અકાલતાલુ. પું [અકાલતાલુ]

અકાલ વીજળી

અકાલદોહલ. પું [અકાલદોહદ]

કવેળાએ ઉત્પન્ન થતો દોહદ-ઇચ્છા

અકાલપડિબોહિ. ત્રિં [અકાલપ્રતિબોધિન્]

કવેળાએ જાગનાર, રાત્રે જ પ્રતિબોધ પામનાર

અકાલપરિમોઝ. ત્રિં [અકાલપરિભોજિન્]

રાત્રિ ભોજન કરનાર

અકાલપરિહીણ. નં [અકાલપરિહીન]

તત્કાળ, વિના વિલંબે, જલદી

અકાલમચ્ચુ. પું [અકાલમૃત્યુ]

અકાળે મરવું તે

અકાલમેહ. પું [અકાલમેઘ]

માવડું

અકાલવાસિ. પું [અકાલવર્ષિન્]

માવડું, કમોસમી વરસાદ

અકાલસજ્ઞાયકારય. પું [અકાલસ્વાધ્યાયકારક]

અકાળે ભણનાર, કસમયે સ્વાધ્યાય કરનાર

અકાલસજ્ઞાયકારય. પું [અકાલસ્વાધ્યાયકારક]

અસમાધિનું એક સ્થાનક સેવનાર

અકાલિય. ત્રિં [અકાલિક]

અકાળે પ્રાપ્ત થયેલ, વખત પહોંચ્યા પહેલાનું

અકાસિ. કૃં [અકાર્ષિત્]

તેણે કર્યું

અકાહલ. ત્રિં [અકાહલ]

સ્પષ્ટ અક્ષરભાષી

અકિંચણ. ત્રિં [અકિંચ્ચન]

નિષ્પરિગ્રહી સાધુ, ભિક્ષુક, નિર્ધન

અકિંચનતા. સ્ત્ર [અકિંચનતા]

સાધુપણું, ભિક્ષુપણું

અકિંચનતા. સ્ત્ર [અકિંચનતા]

નિષ્પરિગ્રહીપણું

અકિંચણયા. સ્ત્રીં [અકિંચનતા]

જુઓ 'ઉપર'

અકિચ્ચ. નં [અકૃત્ય]

ન કરવા યોગ્ય કાર્ય, અકૃત્ય

અકિચ્ચ. નં [અકૃત્ય]

પ્રાણ વધનો એક પર્થાય

અકિચ્ચદ્વાળ. નં [અકૃત્યસ્થાન]

ચારિત્રના મૂલ ગુણાદિ ભાંગે તેવું અકૃત્ય સ્થાન

અકિજ્જ. ત્રિં [અક્રેય]

ખરીદવા યોગ્ય નહીં તે

અકિટ્ટ. ત્રિં [અકૃષ્ટ]

નહીં ખેડેલું, ન ખોડેલું, કલેશ રહિત, બાધા રહિત

અકિત્તળ. નં [અકીર્તન]

વખાણ ન કરવા

અકિત્તળિજ્જ. કૃં [અકીર્તનીય]

વખાણ ન કરવા યોગ્ય તે

અકિત્તિ. સ્ત્રીં [અકીર્તિ]

અપકીર્તિ, અપયશ, અવર્ણવાદ

અકિત્તિકારગ. ત્રિં [અકીર્તિકારક]

અપકીર્તિ કરનાર

અકિત્તિકારય. ત્રિં [અકીર્તિકારક]

જુઓ 'ઉપર'

અકિત્તિજળઅ. ત્રિં [અકીર્તિજનક]

અપકીર્તિ કરનાર

અકિત્તિમ. ત્રિં [અકૃત્રિમ]

સ્વાભાવિક, મૂળ, કુદરતી

અકિયા. કૃં [અકૃત્વા]

કર્તા સિવાય

અકિરિય. પું [અક્રિય]

સાવધકિયારહિત, નાસ્તિકપણું, આળસુ, નિરુદ્ધમી

અકિરિય. પું [અક્રિય]

જીવાદિ તત્ત્વોનો અસ્વીકાર, તત્ત્વઉત્થાપક

અકિરિયઆત. પું [અક્રિયાત્મન્]

આત્માને સક્રિય માનનાર એક દર્શન

અકિરિયઆય. પું [અક્રિયાત્મન્]

જુઓ 'ઉપર'

અકિરિયવાઇ. પું [અક્રિયાવાદિન્]

અક્રિયાવાદી, ૩૬૩ પાખંડીમાંના અક્રિયાવાદી પાખંડી

અકિરિયવાઇ. પું [અક્રિયાવાદિન્]

જીવાદિ પદાર્થના અસ્તિત્વનો અપલાપ કરનાર,

અકિરિયા. સ્ત્રીં [અક્રિયા]

દૃષ્ટક્રિયા, મિથ્યાત્વ આદિ યુક્ત અનુષ્ઠાન, અવર્ણ,

અકિરિયા. સ્ત્રીં [અક્રિયા]

યોગ નિરોધ, અક્રિયા

અકિરિયા. સ્ત્રીં [અક્રિયા]

શુક્લ ધ્યાનનો એક ભેદ

અકિરિયાકુસલ. પું [અક્રિયાકુશલ]

અક્રિયામાં કુશલ, યોગ નિરોધ કુશળ

અકિરિયાત. પું [અક્રિયાત્મન્]

જુઓ 'અકિરિઆત'

અકિરિયાય. પું [અક્રિયાક]

જુઓ 'અકિરિયા'

અકિરિયાવાઇ. પું [અક્રિયાવાદિન્]

જુઓ 'અકિરિયવાઇ'

અકિરિયાવાદિ. પું [અક્રિયાવાદિન્]

જુઓ 'ઉપર'

અકીયકડ. ત્રિં [અક્રીતકૃત]

સાધુના ઉદ્દેશથી નહીં કરાયેલ

અકીરમાળ. ત્રિં [અક્રિયમાળ]

ન કરતો

અકુઝહલ. ત્રિં [અકુતૂહલ]

કુતૂહલ રહિત

અકુંડિય. પું [અકુણ્ડિક]

ગામનો મુખી નહીં તેવો, અકુંડિક

અકુંત. પું [અકુન્ત]

હથિયારનો અભાવ, અકુંત

અકુવકુચ. ત્રિં [અકૌકુચ]

કૌકુચ્ય રહિત, અશિષ્ટચેષ્ટા- મુખવિકારાદિ રહિત

અકુડિલ. ત્રિં [અકુટિલ]

માયા રહિત, આંટીધૂંટી વગરનું, લુપ્તચાઈ રહિત

અકુતોભય. ત્રિં [અકુતોભય]

જેને કોઈથી ભય નથી તે વ્યક્તિ

અકુમારભૂત. ત્રિં [અકુમારભૂત]

ગૃહસ્થાશ્રમી, પરણેલ, બાલ બ્રહ્મચારી નહીં તે

અકુમારભૂય. ત્રિં [અકુમારભૂત]

જુઓ 'ઉપર'

અકુય. ત્રિં [અકુચ]

નિશ્ચલ, સ્થિર

અકુલિયા. સ્ત્રીં [અકુલિકા]

કુળરહિતા

અકુવ્વમાણ. કૃં [અકુર્વત્]

નહીં કરતો

અકુસલ. નં [અકુશલ]

અશુભ, મારું, ખરાબ, અમંગલ, અજાણ

અકુસલ. નં [અકુશલ]

અનિપુણ, સ્થૂલમતિ

અકુસલજોગનિરોહ. પું [અકુશલયોગનિરોધ]

અશુભ મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિનો નિરોધ

અકુસલમન. નં [અકુશલમનસ્]

અશુભધ્યાનયુક્ત મન, આર્તધ્યાનાદિ યુક્ત મન

અકુસલવર્ડ. સ્ત્રીં [અકુશલવચસ્]

અશુભ વચન, અમંગલ વચન

અકુસીલ. ત્રિં [અકુશીલ]

શુદ્ધચારી, સુશીલ

અકૂઅણતા. સ્ત્રીં [અકૂજનતા]

ફૂજનરહિત

અકેજ્જ. કૃં [અક્રેય]

ખરીદવા યોગ્ય નહીં તે

અકેવલ. ત્રિં [અકેવલ]

એકલો નહીં તે, અશુદ્ધ

અકેવલિ. પું [અકેવલિન્]

કેવળજ્ઞાની કે સર્વજ્ઞ નહીં તે, છદ્મસ્થ

અકેસર. પું [અકેસર]

કેસરા રહિત

અકોઝહલ્લ. ત્રિં [અકૌતુહલ]

કુતૂહલ રહિત

અકોષ્પ. ત્રિં [અકોષ્પ]

રમ્ય, અદ્ભુતપ્રીય

અકોવિય. પું [અકોવિદ્]

શાસ્ત્રબોધ રહિત

અકોવિય. ત્રિં [અકોપિત]

દુષણ રહિત

અકોસાયંત. કૃં [અકોશાયમાન]

ખીલેલું, પ્રફુલ્લિત

અકોહ. પું [અક્રોધ]

ક્રોધ રહિત, અલ્પક્રોધી

અકોહણ. ત્રિં [અક્રોધન]

ક્રોધ રહિત

અકોહત્ત. કૃં [અક્રોધત્વ]

ક્રોધ રહિતપણું

અવક. પું [અર્ક]

અર્ક, સૂર્ય, સોનું

અવકંડ. પું [અક્રન્દ]

અકાલ

અવકંત. ત્રિં [આક્રાન્ત]

પરાભવ પામેલ, પીડિત

અવકંત. ત્રિં [આક્રાન્ત]

અચિત્ત વાયુનો એક ભેદ

અવકંદકારિ. પું [આક્રન્દકારિન્]

દુઃખની ભૂમો પાડનાર, રડનાર

અવકતૂવરિ. સ્ત્રીં [અર્કતૂવરી]

એક જાતની ગુચ્છ-વનસ્પતિ

અવકબોંદિ. સ્ત્રીં [દેં]

એક જાતની વેલ

અવકમ. ધાં [આ+ક્રમ્]

આક્રમણ કરવું, પરાભવ કરવો

અવકમણ. નં [આક્રમણ]

આક્રમણ, પરાભવ

અવકમિત્તા. કૃં [આક્રમ્ય]

આક્રમણ કરીને

અવકમ્મ. કૃં [આક્રમ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અવકમ્મ. ધાં [આ+ક્રમ્]

આક્રમણ કરવું

અવકહનીયય. ત્રિં [દેં]

શુદ્ધ આલોચના કરવી તે

અવિક્કિજ્જ. ત્રિં [અક્રેય]

ખરીદવા યોગ્ય નહીં તે

અવિક્કિટ્ટ. ત્રિં [અક્લિષ્ઠ]

ક્લેશ રહિત, સ્વસ્થ

અવકુટ્ટ. ત્રિં [આકુષ્ઠ]

કઠોર કે આકુષ્ઠ વચનથી બોલાવેલ

અવકુસ્સમાણ. કૃં [આક્રોશત્]

કઠોર કે આકુષ્ઠ વચનવાળો

અવકુહઅ. વિશેં [અકુહક]

કુતૂહલ રહિત

અવકોપ્પ. ત્રિં [અકોપ્પ]

કોપ કરવા યોગ્ય નહીં

અવકોપ્પ. ત્રિં [અકોપ્પ]

અદ્વષણીય

અવકોસ. પું [આક્રોશ]

કઠોર-નિષ્ફુર કે તિરસ્કારયુક્ત વચન

અવકોસ. પું [આક્રોશ]

આક્રોશ, પરીષદનો એક ભેદ

અવકોસ. ધાં [આ+કુશ્]

આક્રોશ કરવો, કઠોર વચન બોલવું

અવકોસ. નં [અક્રોશ]

સાધુને ચોમાસું રહેવાને અયોગ્ય ક્ષેત્ર કે જેની ત્રણ

બાજુ નદી, પહાડ કે હિંસક પશુ હોય તેવું ક્ષેત્ર

અવકોસણા. સ્ત્રીં [આક્રોશના]

જુઓ 'અક્રોસ'

અવકોસમાણ. કૃં [આક્રોશત્]

આક્રોશ કરતો

અવકોહ. ત્રિં [અક્રોધ]

જુઓ 'અકોહ'

અવખ. પું [અક્ષ]

ગાડાની ધરી, ચાર હાથ પ્રમાણ માપ

અવખ. પું [અક્ષ]

જીવ, આત્મા, ઇન્દ્રિય

અવખ. પું [અક્ષ]

ચંદનક, સમુદ્રમાં થનાર દ્વીન્દ્રિય પ્રાણી

અવખ. પું [અક્ષ]

જેનું નિર્જીવ શરીર સ્થાપનાચાર્ય તરીકે વપરાય છે

અવખ. પું [અક્ષ]

રમવાના પાસા, મણકો, ધુત

અવખ. કૃં [આખ્ય]

કહેવું તે

અવખ. ધાં [આખ્ય]

કહેવું

અવખંડય. ત્રિં [અક્ષિતિક]

અક્ષય 'અવિનાશી'

અવખંડવંગ. નં [અક્ષોપાઙ્ગ]

ગાડાની ધરીને તેલ ચોપડવામાં આવે છે તે

અવખંડોદય. ત્રિં [અક્ષયોદક]

અખૂટ પાણીવાળું

અવખંડ. વિશેં [અખંડ]

સંપૂર્ણ, નિરંતર, અવિચ્છિન્ન, ખંડ રહિત

અવખંડનિવ્વણગુણ. પું [અખંડનિર્વ્રણગુણ]

સંપૂર્ણ-વ્રણ રહિત ગુણવાળા

અવખંડિય. વિશેં [અખંડિત]

ખંડિત નહીં તે, સંપૂર્ણ, અવિચ્છિન્ન

અવખંડેત. વિશેં [અખંડિત]

જુઓ 'ઉપર'

અવખચમ્મ. નં [અક્ષચર્મન્]

પાણી કાઢવાની કોષ, મશક

અવખણ. નં [આખ્યાન]

આખ્યાન કરવું, કહેવું

અવખત. પું [અક્ષત]

અખંડ, અણીશુદ્ધ

અવખનિસેજ્જા. સ્ત્રીં [અક્ષનિષદ્ધા]

અક્ષ નિષદ્ધા

અવ્વપાદ. વિં [અક્ષપાદ]

તર્ક અને પાસંડિત્ પદ્ધતિના સ્થાપક

અવ્વમ. ત્રિં [અક્ષમ]

અસમર્થ, અનુચિત

અવ્વમમાળ. કૃં [અક્ષમમાળ]

સહન નહીં કરતો, ન ખમતો

અવ્વય. ત્રિં [અક્ષય]

અક્ષય, અવિનાશી

અવ્વય. પું [અક્ષત]

જુઓ 'અવ્વય'

અવ્વયકર. પું [અક્ષતકર]

અક્ષત કરનાર, પરિપૂર્ણ કરનાર

અવ્વયનિહિ. પું [અક્ષયનિધિ]

અખૂટ ભંડાર, અખૂટ મૂડી

અવ્વયસોવ્વ. નં [અક્ષયસૌખ્ય]

અખૂટ સુખ, મોક્ષ, શાશ્વત સુખ

અવ્વયસોય. પું [અક્ષસ્રોતસ્]

ગાડીના પૈડાની ધરીનું છિદ્ર

અવ્વયાયાર. પું [અક્ષતાચાર]

અખંડ આચાર

અવ્વયાયારચરિત. ત્રિં [અક્ષતાચારચરિત]

અખંડ આચાર-ચારિત્રવાળું

અવ્વર. નં [અક્ષર]

અચલ, અનિશ્ચર, જ્ઞાન, ચેતના, નિત્ય

અવ્વર. નં [અક્ષર]

સ્વર-વ્યંજન રૂપ વર્ણ, શ્રુતનો એક ભેદ

અવ્વરઅ. પું [અક્ષરઅ]

દાસ, ગુલામ

અવ્વરપુટ્ટિયા. સ્ત્રીં [અક્ષરપૃષ્ઠિકા]

એક પ્રકારની લિપી

અવ્વરલલ્લિય. પું [અક્ષરલલ્લિય]

અક્ષરલલ્લિયે યુક્ત

અવ્વરસંબદ્ધ. પું [અક્ષરસંબદ્ધ]

જે શબ્દમાં અક્ષર કે વર્ણ વ્યક્ત કે સ્પષ્ટ હોય તે

અવ્વરસમ. નં [અક્ષરસમ]

વિનશ્ચર નહીં તેવું

અવ્વરસુય. પું [અક્ષરશ્રુત]

શ્રુતજ્ઞાનનો એક ભેદ

અવ્વસુત્તમાલા. સ્ત્રીં [અક્ષરસૂત્રમાલા]

એક પ્રકારની માળા, વર્ણમાળા

અવ્વલિઅ. ત્રિં [અસ્વલિત]

ચોક્કું, સ્ખલના વગરનું

અવ્વલિઅચરિત. ત્રિં [અસ્વલિતચારિત્ર]

નિર્મળ ચારિત્ર

અવ્વા. સ્ત્રીં [આખ્યા]

કથન, નિરુપણ

અવ્વા. ધાં [આ+ખ્યા]

કહેવું, કથન કરવું

અવ્વાહ. પું [આખ્યાયિન]

કથાકાર, નિરુપણ કર્તા

અવ્વાહાં. કૃં [આખ્યાતુમ]

કહેવાને

અવ્વાહાપેચ્છા. સ્ત્રીં [આખ્યાયકપ્રેક્ષા]

ક્રિયાપદ કે ક્રિયા વાચક પ્રેક્ષા

અવ્વાહાઓવ્વાહા. સ્ત્રીં [આખ્યાયિકોપાખ્યાયિકા]

વાર્તા-ઉપવાર્તા, કથા-ઉપકથા

અવ્વાહાટ્ટાણ. નં [આખ્યાયિકાસ્થાન]

વાર્તા કે કથા કહેવાનું સ્થાન

અવ્વાહા. સ્ત્રીં [આખ્યાયિકા]

વાર્તા, કથા

અવ્વાહાનિસ્સિય. નં [આખ્યાયિકાનિશ્રિતા]

દંતકથા આશ્રિત જુઠાણું, મૃષાવાદનો એક ભેદ

અવ્વાહાં. કૃં [આખ્યાતુમ]

કહેવાને માટે

અવ્વાહા. પું [અક્ષવાટક]

અખાડો, મલ્લકુસ્તી સ્થાન, પ્રેક્ષકોને બેસવાનો ઓટલો

અવ્વાહા. પું [અક્ષવાટક]

જુઓ 'ઉપર'

અવ્વાહાસંઠિય. વિશેં [અક્ષવાટકસંસ્થિત]

અખાડામાં રહેલ, અખાડા આકારે

અવ્વાત. ત્રિં [આખ્યાત]

કહેલું, પ્રરૂપેલું

અવ્ઝાતપવજ્ઝા. સ્ત્રીં [આઝ્યાતપ્રવ્રજ્ઝા]

દીક્ષાનો એક ભેદ, ધર્મ કથન સાંભળીને દીક્ષા લેવી તે

અવ્ઝામિત્તા. કૃં [અક્ષમયિત્તા]

ક્ષમા ન કરીને

અવ્ઝાય. ત્રિં [આઝ્યાત]

જુઓ 'અવ્ઝાત'

અવ્ઝાયગ. પું [આઝ્યાયક]

શુભાશુભફળ કહેનાર, નિમિત્ત પ્રકાશક

અવ્ઝાયાર. ત્રિં [આઝ્યાત]

કથન કરનાર

અવ્ઝાયુ. પું [આઝ્યાત]

કથાકાર

અવ્ઝિ. નં [અક્ષિ]

નેત્ર, આંખ

અવ્ઝિઅંતર. નં [અક્ષિઅંતર]

આંખનું છિદ્ર

અવ્ઝિત્ત. ત્રિં [આક્ષિત્ત]

આકર્ષણ કરેલ, ખેંચેલ, લલચાવેલ, ફેંકી દીધેલ, ત્યજી દીધેલ

અવ્ઝિરાગ. પું [અક્ષિરાગ]

આંખનું અંજન

અવ્ઝિવ. ધાં [આ+ક્ષિવ]

આક્ષેપ કરવો, આકર્ષણ કરવું

અવ્ઝિવિરુકામ. કૃં [આક્ષેપ્તુકામ]

આક્ષેપ કરવાને, આકર્ષવાને

અવ્ઝિવેયણા. સ્ત્રીં [અક્ષિવેદના]

આંખની પીડા

અવ્ઝીણ. ત્રિં [અક્ષીણ]

ક્ષય ન પામેલું, પૂરું ન થયેલું, અખૂટ

અવ્ઝીણપઢિભોડ. પું [અક્ષીણપ્રતિભોજિન]

સચિત્ત આહાર લેનાર

અવ્ઝીણમહાનસલલ્હિ. પું [અક્ષીણમહાનસલલ્હિ]

જે લલ્હિના પ્રભાવે ગમે તેટલા લોકો જમે તો પણ અન્ન ન ખૂટે તેવી લલ્હિ

અવ્ઝીણમહાનસિય. પું [અક્ષીણમહાનસિક]

અક્ષીણ મહાનસ લલ્હિધારી સાધુ

અવ્ઝીરમહુસપ્પિય. પું [અક્ષીરમધુસર્પિક]

દૂધ-ધી આદિ વર્જનાર અભિગ્રહધારી સાધુ

અવ્ઝુભિય. ત્રિં [અક્ષુભિત]

ક્ષોભરહિત

અવ્ઝુભિયજલ. નં [અક્ષુભિતજલ]

ક્ષોભ રહિત જલ, નિરંતર વહેતો જળપ્રવાહ

અવ્ઝેવ. પું [આક્ષેપ]

આશંકા કરીને પૂછવું તે, આક્ષેપ

અવ્ઝેવ. પું [આક્ષેપ]

બીજાના હાથમાંથી દ્રવ્ય હરવું તે

અવ્ઝેવણી. સ્ત્રીં [આક્ષેપણી]

ધર્મકથાનો એક ભેદ, શ્રોતાનું તત્ત્વ પ્રત્યે આકર્ષણ થાય તેવી ધર્મકથા

અવ્ઝેવિ. ત્રિં [આક્ષેપિન]

વશીકરણાદિથી પારકું દ્રવ્ય હરનાર

અવ્ઝોડ. ધાં [આ+સ્ફોટય]

વસ્ત્રાદિને ઊંચું રાખી થોડું ખંખેરવું,

અવ્ઝોડ. ધાં [આ+સ્ફોટય]

પડિલેહણ કિયાનો એક ભેદ

અવ્ઝોડ. પું [અક્ષોટ]

અખરોટ

અવ્ઝોડંત. કૃં [આસ્ફોટયત]

વસ્ત્રાદિને ઊંચું રાખી ખંખેરતો-પડિલેહણ કરતો

અવ્ઝોડય. પું [અક્ષોટક]

જુઓ 'અવ્ઝોડ'

અવ્ઝોભ. ત્રિં [અક્ષોમ]

ક્ષોભ રહિત, નિશ્ચલ, અડગ,

અવ્ઝોભ. ત્રિં [અક્ષોમ]

અંતકૃત્ દસાનું એક અધ્યયન

અવ્ઝોભ-૧. વિં [અક્ષોભ]

રાજા 'અંધગવણિ' અને રાણી 'ધારિણી' ના પુત્ર, ભં અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. બાર વર્ષ ચારિત્ર પાળી શત્રુંજય તીર્થે મોક્ષે ગયા.

અવ્ઝોભ-૨. વિં [અક્ષોભ]

જુઓ અવ્ઝોભ-૧ ફક્ત માત્ર એ છે કે આ અવ્ઝોભ નો ચારિત્ર પર્યાય સોળ વર્ષનો હતો.

અવ્વોવંગ. ન૦ [અક્ષોપાઙ્ગ]

ગાડાની ધરીમાં નાંખવામાં આવતું તેલ

અવ્વોવંગજન. ન૦ [અક્ષોપાઙ્ગજન]

જુઓ 'ઉપર'

અવ્વોહ. ત્રિ૦ [અક્ષોભ]

જુઓ 'અવ્વોભ'

અવ્વંડ. ત્રિ૦ [અવ્વંડ]

જુઓ 'અવ્વંડ'

અવ્વંડફુડિય. વિશે૦ [અવ્વંડાસ્ફુટિત]

અખંડ ખીલેલું

અવ્વંડમહવ્વય. ત્રિ૦ [અવ્વંડમહાવ્રત]

અખંડિત મહાવ્રતવાળો

અવ્વજ્જ. ન૦ [અવ્વાદ્યા]

ખાવાને અયોગ્ય પદાર્થ

અવ્વમ. વિશે૦ [અક્ષમ]

બીજાના કરેલા અપરાધને સહન ન કરવો

અવ્વમમાણ. કૃ૦ [અક્ષમમાણ]

બીજાના કરેલા અપરાધને સહન ન કરતો

અવ્વમા. સ્ત્રી૦ [અક્ષમા]

જુઓ 'અવ્વમ'

અવ્વલિય. વિશે૦ [અસ્વલિત]

જુઓ 'અવ્વલિય'

અવ્વિલ. ત્રિ૦ [અવ્વિલ]

સમસ્ત, સંપૂર્ણ

અવ્વિવળ. પું૦ [અક્ષેપણ]

જુઓ 'અવ્વેવ'

અવ્વુભિય. પું૦ [અક્ષુભિત]

ક્ષોભ રહિત

અવ્વુભિયજલ. ન૦ [અક્ષુભિતજલ]

સ્થિર પાણી

અવ્વેતણ. ત્રિ૦ [અક્ષેત્રજ]

ક્ષેત્ર અથવા અયોગ્ય ભૂમિને જાણનાર

અવ્વેત્તવાસિ. ત્રિ૦ [અક્ષેત્રવર્ષિન્]

ઉપર જમીનમાં વરસનાર

અવ્વેમ. ત્રિ૦ [અક્ષેમ]

ઉપદ્રવ સહિત, અકલ્યાણ

અવ્વેમરૂવ. પું૦ [અક્ષેમરૂપ]

ઉપદ્રવ સહિત આકાર

અવ્વેયત્ત. ત્રિ૦ [અક્ષેત્રજ]

જુઓ 'અવ્વેતણ'

અવ્વેત્તિલ્લ. ત્રિ૦ [અગ્રન્થિલ]

ગાંઠ વગરનું, ગંધિરહિત

અવ્વેતા. કૃ૦ [અગત્વા]

ન જઈને

અવ્વેતૂળ. કૃ૦ [અગત્વા]

જુઓ 'ઉપર'

અવ્વેથ. પું૦ [અગ્રન્થ]

નિર્ગંધ, સાધુ, ધનરહિત

અવ્વેથ. ત્રિ૦ [અગન્ધ]

ગંધ રહિત

અવ્વેથળ. પું૦ [અગન્ધન]

સર્પની એક જાતિ

અવ્વેઅ. વિ૦ [અગડ]

જુઓ અગદ

અવ્વેચ્છમાણ. કૃ૦ [અગચ્છત]

ન જતો

અવ્વેડ. ત્રિ૦ [દે૦, અવટ]

ફૂલો, ખાડો

અવ્વેડ. વિ૦ [અગડ]

જુઓ અગદ

અવ્વેડદત્ત. વિ૦ [અગડદત્ત]

ઉજ્જેનીના રાજા જિયસત્તુ ના રથચાલક અમોહરહ નો પુત્ર તેની માતાનું નામ જસમતિ હતું. પિતાના મૃત્યુ બાદ તે કોસાંબીના દઢપ્પહારિ પાસે અસ્ત્રવિદ્યા શીખવા ગયેલ. રાજા તેની આવડતથી ખુશ થયો. એક વખત તેણે એક ચોરને કૌશલ્યપૂર્વક હણ્યો. રાજાએ તેનાથી ખુશ થઈને પોતાની પુત્રી પરણાવેલ. અગલદત્ત ને અગુલદત્ત પણ કહે છે.

અવ્વેડમહ. પું૦ [અવટમહ]

ફૂલો નિમિત્તે મહોત્સવ

અવ્વેડસમીવ. વિશે૦ [અવટસમીપ]

ફૂલો નજીક

અગડસુય. ત્રિં [અકૃતશ્રુત]

જેનો અભ્યાસ નથી કર્યો તેવું શ્રુત, શ્રુતાભ્યાસ રહિત

અગઢિત. ત્રિં [અગ્રથિત]

પ્રતિબંધ રહિત, અનાસક્ત

અગઢિત. ત્રિં [અગ્રથિત]

આહારાદિમાં અગુદ્ધ

અગઢિય. ત્રિં [અગ્રથિત]

જુઓ 'ઉપર'

અગણંત. કૃં [અગણ્યત્]

ન ગણકારતો

અગણિ. પું [અગ્નિ]

અગ્નિ, આગ

અગણિકણ. પું [અગ્નિકણ]

અગ્નિના કણિયા

અગણિકાઙ્યત્. કૃં [અગ્નિકાયિકત્વ]

અગ્નિ જીવત્વ, તેઉકાયપણું

અગણિકાય. પું [અગ્નિકાય]

અગ્નિજીવનું શરીર

અગણિકાયત્. કૃં [અગ્નિકાયત્વ]

અગ્નિનું જીવપણું, તેઉકાયત્વ

અગણિજીવસરીર. નં [અગ્નિજીવશરીર]

અગ્નિકાયિક જીવોનું શરીર

અગણિજોણિય. વિશેં [અગ્નિયોનિક]

અગ્નિયોનિક, ઉત્પત્તિ સ્થાનને આશ્રિ જીવનો એક ભેદ

અગણિજ્ઞામિય. ત્રિં [અગ્નિઘ્માત]

અગ્નિથી દાઝેલ, બળેલ

અગણિજ્ઞૃસિય. ત્રિં [અગ્નિજોષિત]

અગ્નિથી સેવાયેલ

અગણિનિક્ષિત્. ત્રિં [અગ્નિનિક્ષિપ્ત]

અગ્નિમાં નાંખેલું

અગણિપારિણામિય. ત્રિં [અગ્નિપારિણામિત]

અગ્નિરૂપે પરિણામ પમાડેલ

અગણિય. પું [અગ્નિક]

અગ્નિ, આગ

અગણિવક્કમ. નં [અગ્ન્યવક્કમ]

અગ્નિનું નીકળવું તે

અગણિસંભવ. પું [અગ્નિસમ્ભવ]

અગ્નિ હોવો તે, અગ્નિનો સંભવ

અગણિસેવિય. ત્રિં [અગ્નિસેવિત]

અગ્નિ વડે સેવાયેલ

અગણી. પું [અગ્નિ]

જુઓ 'અગણિ'

અગત. પું [અગત]

ઔષધિ, દૈત્ય, દાનવ

અગતિ. સ્ત્રીં [અગતિ]

ગતિનો અભાવ

અગત્તય. નં [અગાત્રક]

ગાત્ર રહિત

અગત્થિ. પું [અગસ્તિ]

એક મહાગ્રહ

અગત્થિગુમ્મ. પું [અગસ્તિગુલ્મ]

અગાથિયાનું વૃક્ષ

અગત્થિય. પું [અગસ્તિક]

અગાથિય

અગદ. વિં [અગદ]

રોગ-ઉપચાર પદ્ધતિ માટે પ્રસિદ્ધ એક વૈદ્ય. એક વખત

રાજા દુશ્મનોથી ઘેરાઈ ગયેલ. દુશ્મન સૈન્ય ઘણું મોટું

હતું. ત્યારે અગદ વૈદ્યે તેને થોડું ઝેર આપ્યું. તે સહસ્રવર્ણી

ઝેર હતું. થોડી માત્રાથી હજારો માનવીના મોત થાય

તેવું. રાજા અગદ ના ઉપચારથી ઘણો ખુશ થયો.

અગમ. નં [અગમ]

આકાશ

અગમિય. નં [અગમિક]

જેના પાઠ ગાથા વગેરે પરસ્પર સમાન નથી એવું

શ્રુત, 'આચાર' આદિ કાલિક શ્રુત

અગમ્મ. ત્રિં [અગમ્ય]

જવાને યોગ્ય નહીં તે, રતિ કીડા કરવા યોગ્ય નહીં

તેવી સ્ત્રી

અગમ્મગામિ. પું [અગમ્યગામિન્]

પરસ્ત્રી ભોગી, મા-બહેન સાથે વ્યભિચાર સેવનાર

અગય. પું [અગદ]

જુઓ 'અગત'

અગય. ત્રિં [અગત]

નહીં ગયેલ

અગરલ. સ્ત્રીં [અગરલ]

અક્ષર, અર્થ વગેરે સ્પષ્ટ હોય તેવી વાણી

અગરલા. સ્ત્રીં [અગરલા]

જુઓ 'ઉપર'

અગરહા. સ્ત્રીં [અગર્હા]

પાપની નિંદા ન કરવી તે

અગરહિય. ત્રિં [અગર્હિત]

જેણે પાપની નિંદા કે ગર્હા નથી કરી તે

અગરિહ. ત્રિં [અગર્હ]

અનિંદ્ય, નિંદાને યોગ્ય નહીં તે

અગરુ. નં [અગરુ]

અગરુ, ચંદન, એક જાતનો સુગંધી પદાર્થ

અગરુય. વિશેં [અગરુક]

લઘુ, મોટા નહીં તે

અગરુયલહુય. નં [અગરુલઘુક]

ગુરુ-લઘુ નહીં તે, ભારે કે હલકો નહીં તેવો, સિદ્ધ જીવ

અગરુયલહુયગુણ. નં [અગરુલઘુકગુણ]

સિદ્ધ ભગવાંતનો એક ગુણ

અગરુયલહુયનામ. નં [અગરુલઘુકનામન્]

નામ કર્મનો એક ભેદ, એક કર્મ પ્રકૃતિ

અગરુયલહુયપજ્જવ. પું [અગરુલઘુકપર્યાય]

અગુરુ લઘુ પર્યાય

અગરુયલહુયપરિણામ. પું [અગરુલઘુકપરિણામ]

અગુરુ લઘુ રૂપે પરિણત થયેલ

અગરુલઘુ. નં [અગરુલઘુ]

જુઓ 'અગરુલહુય'

અગરુલઘુયત્ત. કૃં [અગરુલઘુકત્વ]

અગુરુ લઘુપણું

અગરુલહુય. નં [અગરુલઘુક]

જુઓ 'ઉપર'

અગલદત્ત. વિં [અગલદત્ત]

જુઓ અગલદત્ત

અગલુ. નં [અગરુ]

જુઓ 'અગરુ'

અગલુદત્ત. વિં [અગલદત્ત]

જુઓ અગલદત્ત

અગલુય. નં [અગરુક]

જુઓ 'અગલુ'

અગવેસણદોસ. પું [અગવેષણદોષ]

ગવેસણા ન કરવા રૂપ એક દોષ

અગવેસિય. કૃં [અગવેષયિત્વા]

શોધ્યા કે તપાસ કર્યા વિના

અગહિઅકુલ. પું [અગ્રહિતકુલ]

જ્યાંથી આહારાદિ ગ્રહણ ન કરાય તેવા કુળ

અગામિયા. સ્ત્રીં [અગ્રામિકા]

જ્યાં કોઈ ગામ નથી તેવી અટવી

અગાર. પું [અગાર]

ઘર, મકાન, ગૃહવાસ, છુટછાટ, શ્રાવક ધર્મ

અગારચરિતધમ્મ. પું [અગારચારિત્ર ધર્મ]

શ્રાવક ધર્મ, દેશ વિરતિ ધર્મ

અગારત્થ. પું [અગારસ્થ]

ગૃહસ્થ, ગૃહસ્થાશ્રમી

અગારદાહ. પું [અગારદાહ]

ઘરમાં આગ લાગવી

અગારધમ્મ. પું [અગારધર્મ]

ગૃહસ્થ ધર્મ, દેશ વિરતિ ધર્મ

અગારવ. ત્રિં [અગૌરવ]

ઋદ્ધિ વગેરે અભિમાન રહિત

અગારવાસ. પું [અગારવાસ]

ગૃહસ્થાવાસ

અગારવિનય. પું [અગારવિનય]

ગૃહસ્થનો વિનય, આ નામનો એક દોષ

અગારસામાઙ્ગ્ય. નં [અગારસામાયિક]

સમ્યક્ત્વ શ્રુત કે દેશ વિરતિ સામાયિક

અગારિ. પું [અગારિન્]

ગૃહસ્થ, અસંયત

અગારિકમ્મ. નં [અગારીકર્મન્]

ગૃહસ્થનું આચરણ, સાવધાનિયા

અગારિત્થી. સ્ત્રીં [અગારિ-સ્ત્રી]

ગૃહસ્થ સ્ત્રી, અસંયત સ્ત્રી

અગારી. સ્ત્રીં [અગારિણી]

ગૃહસ્થ સ્ત્રી

અગારી. વિં [અગારી]

આહાર સંબંધે આ એક દ્રષ્ટાંત છે. અગારીએ એક પરિવાર-જિકા પાસે ચોખા લીધા. જે અભિમંત્રિત હોવાથી પરઠવી દીધા..... ઇત્યાદિ (આ એક દ્રષ્ટાંત છે) માટે સાધુએ આવો આહાર ન લેવો.

અગાલસન્નિય. પું [અગારસન્નિય]

અનુચિત કાળે ફરનાર

અગાહ. ત્રિં [અગાધ]

ગંભીર, અગાધ

અગિજ્ઞ. ત્રિં [અગ્રાહ્યા]

ગ્રહણ ન કરી શકાય તેવો પદાર્થ, હાથથી લઈ ન શકાય તેવું

અગિળ્હમાણ. કૃં [અગ્રહત]

ગ્રહણ ન કરતો

અગિળ્હિયવ્વ. ત્રિં [અગ્રહીતવ્ય]

ન ગ્રહણ કરવા યોગ્ય, અનુપાદેય, ત્યાજ્ય

અગિદ્ધ. ત્રિં [અગ્રદ્ધ]

અનાસક્ત, અલોલુપી

અગિલા. સ્ત્રીં [અગ્લાનિ]

ખેદરહિત, ઉત્સાહ

અગિલાણ. ત્રિં [અગ્લાન]

ઝાનિ રહિત, ઉત્સાહી

અગિલાયય. પું [અગ્લાયક]

શરીર શ્રમને વિચાર્યા સિવાય, ઝાન નહીં તેવા

અગિહ. ત્રિં [અગ્રહ]

મુનિ

અગિહ. ત્રિં [અગ્રહ]

ધર રહિત

અગિહિભૂય. ત્રિં [અગ્રહિભૂત]

ગૃહસ્થાશ્રમી નહીં થયેલ

અગીય. પું [અગીત]

અગીતાર્થ, શાસ્ત્રનો અજાણ

અગીયત્થ. પું [અગીતાર્થ]

જુઓ 'ઉપર'

અગીયત્થદેસિય. ત્રિં [અગીતાર્થદેસિત]

અગીતાર્થ દ્વારા પ્રરૂપિત

અગુણ. પું [અગુણ]

અવિદ્યમાન ગુણ, અવિનય

અગુણપ્પેહિ. ત્રિં [અગુણપ્રેક્ષિન્]

અવગુણ જોનાર, દોષદર્શી

અગુણિ. વિશેં [અગુણિ]

ગુણ રહિત

અગુત્ત. ત્રિં [અગુપ્ત]

ઇચ્છાને ન ગોપવનાર, પરિગ્રહનો એક પર્યાય, મન-વચન-કાયાને ન ગોપવનાર

અગુત્તદુવાર. નં [અગુપ્તદ્વાર]

ખુલ્લુ બારણું

અગુત્તિ. સ્ત્રીં [અગુપ્તિ]

ગુપ્તિનો અભાવ, મન-વચન કાયા ન ગોપવવા તે, પરિગ્રહ નો એક પર્યાય

અગુત્તિંદિય. ત્રિં [અગુપ્તેન્દ્રિય]

જેણે ઇન્દ્રિયો ગોપવી નથી તે, અસંયમી

અગુરુ. પું [અગુરુ]

અગર, ચંદન, કાષ્ઠ વિશેષ, મોટો નહીં તે, નાનો

અગુરુલહુ. ત્રિં [અગુરુલઘુ]

જુઓ 'અગરુલહુય'

અગુરુલહુઅનામ. નં [અગુરુલઘુકનામન્]

જુઓ 'અગરુલહુયનામ'

અગુરુલહુનામ. નં [અગુરુલઘુનામન્]

'ઉપર'

અગુરુલહુપરિણામ. પું [અગુરુલઘુપરિણામ]

અગુરુલઘુ રૂપે પરિણતિ વિશેષ

અગુરુલહુફાસપરિણામ. પું [અગુરુલઘુસ્પર્શપરિણામ]

સ્પર્શ પરિણામનો ભેદ

અગુરુલહુય. ત્રિં [અગુરુલઘુક]

જુઓ 'અગરુલહુય'

અગૂહમાણ. કૃં [અગૂહમાણ]

ન ગોપવવું તે

અગેજ્ઞ. ત્રિં [અગ્રાહ્યા]

ગ્રહણ ન કરવા યોગ્ય

અગેહિ. સ્ત્રીં [અગૃહિ]

અનાસક્તિ, અલોલુપ

અગોત્ત. પું [અગોત્ર]

ગોત્ર રહિત

અગોય. પું [અગોત્ર]

જુઓ 'ઉપર'

અગ્ગ. નં [અગ્ર]

ટોચ, અણી, ઉપલો ભાગ, પ્રાંત ભાગ, કિનારી,

અગ્ગ. નં [અગ્ર]

આહારનો એક દોષ

અગ્ગ. નં [અગ્ર]

મોક્ષ, ભવોપગ્રાહી કર્મ

અગ્ગ. નં [અગ્ર]

પ્રધાન-રત્નાદિ

અગ્ગ. નં [અગ્ર]

અગ્ર, આગળનો ભાગ

અગ્ગ. નં [અગ્ર]

આલંબન, પ્રમાણ, પરિણામ

અગ્ગ. ત્રિં [અગ્ર્ય]

શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ, પ્રધાન, મુખ્ય, અગ્રેસર

અગ્ગઓ. અં [અગ્રતસ]

સામે, આગળ

અગ્ગંગુલિયા. સ્ત્રીં [અગ્રાંગુલિકા]

આંગળીનો અગ્ર ભાગ, આંગળી સન્મુખ

અગ્ગંથ. પું [અગ્રન્થ]

જુઓ 'અગંથ'

અગ્ગકેસ. પું [અગ્ર કેશ]

વાળનો આગળનો ભાગ

અગ્ગજાય. પું [અગ્રજાત]

પૂર્વે જન્મેલ

અગ્ગજિઢ્ઘા. સ્ત્રીં [અગ્રજિઢ્ઘા]

જીભનો અગ્ર ભાગ

અગ્ગજીહા. સ્ત્રીં [અગ્રજિહ્વા]

જુઓ 'ઉપર'

અગ્ગદાર. નં [અગ્રદાર]

આગલું બારણું

અગ્ગદારનિજ્જામગ. પું [અગ્રદારનિર્યામક]

આગળના બારણાનો દ્વારપાળ

અગ્ગપિંડ. પું [અગ્રપિણ્ડ]

એક પ્રકારનું ભિક્ષા અન્ન, ભિક્ષા આપવા પહેલાથી જુદું રખાયેલ અન્ન

અગ્ગવીય. પું [અગ્રવીજ]

જેનો અગ્રભાગ બીજ છે તેવી વનસ્પતિ

અગ્ગભાવ. પું [અગ્રભાવ]

ધનિષ્ઠા નક્ષત્રનું ગોત્ર

અગ્ગમહિસિત્ત. સ્ત્રીં [અગ્રમહિષિત્ત]

પદરાણીપણું, ઇન્દ્રાણીપણું

અગ્ગમહિસી. સ્ત્રીં [અગ્રમહિષી]

પદરાણી, ઇન્દ્રાણી

અગ્ગમાહિસી. સ્ત્રીં [અગ્રમહિષી]

જુઓ 'ઉપર'

અગ્ગાય. નં [અગ્રક]

અગ્રભાગ

અગ્ગરસ. પું [અગ્રરસ]

મુખ્યરસ, શૃંગાર રસ

અગ્ગલ. નં [અર્ગલ]

એક મહાગ્રહ, બારણાને આડું મૂકવાનું લાકડું, આગળીયો

અગ્ગલપાસગ. પું [અર્ગલપાશક]

જ્યાં આંગળીઓ મારવામાં આવે છે તે સ્થાન

અગ્ગલપાસાય. પું [અર્ગલાપ્રાસાદ]

જુઓ 'ઉપર'

અગ્ગલા. સ્ત્રીં [અર્ગલા]

બારણું અટકાવવાની ભોગળ, આગળીયો

અગ્ગસાલા. સ્ત્રીં [અગ્રશાલા]

શાળાનો અગ્રભાગ, શાળા સન્મુખ

અગ્ગસિર. નં [અગ્રશિરસ]

માથાનો અગ્રભાગ

અગ્ગસિહર. નં [અગ્રશિખર]

વનસ્પતિની ટોચનો આગળનો ભાગ

અગ્ગસો. અં [અગ્રશસ્]

આગળ

અગ્ગસોંડા. પું [અગ્રસુણ્ડા]

હાથીની સૂંઢનો આગળનો ભાગ

અગ્ગહ. પું [આગ્રહ]

આગ્રહ, હઠ, અભિનિવેશ

અગ્ગહસ્થ. પું [અગ્રહસ્થ]

હાથનો અગ્રભાગ, ભુજા, બહારનો અગ્રવર્તી હાથ

અગ્ગાણીય. નં [અગ્રાણીક]

ચૌદ પૂર્વમાંનું એક પૂર્વ, મોરચાની એક સેના

અગ્નિ. પું [અગ્નિ]

અગ્નિ, કૃતિકા નક્ષત્રનો અધિષ્ઠાતા,

અગ્નિ. પું [અગ્નિ]

ભવનપતિ દેવનો એક ભેદ

અગ્નિ. પું [અગ્નિ]

તીર્થંકર વિશેષ

અગ્નિ. પું [અગ્નિ]

દીક્ષા શિબિકા

અગ્નિ. પું [અગ્નિ]

લોકાંતિક દેવનો એક ભેદ

અગ્નિઅ. વિં [અગ્નિકા]

જમદગ્નિ નું બીજું નામ

અગ્નિઉત્ત. વિં [અગ્નિપુત્ર]

જંબુદ્વીપના ઐરવત ક્ષેત્રની આ ચોવીસીના ત્રેવીશમાં તીર્થંકર

અગ્નિકુમાર. પું [અગ્નિકુમાર]

ભવનપતિ દેવતાની એક જાત

અગ્નિકુમારિંદ. પું [અગ્નિકુમારેન્દ્ર]

અગ્નિકુમાર દેવતાનો ઇન્દ્ર

અગ્નિકુમારી. સ્ત્રીં [અગ્નિકુમારી]

અગ્નિકુમાર ભવનપતિની દેવી

અગ્નિચ્ચ. પું [અગ્નેય]

લોકાંતિક દેવનો એક ભેદ, એક ગોત્રની શાખા, અગ્નિ સંબંધિ

અગ્નિચ્ચા. સ્ત્રીં [અગ્ન્યર્ચા]

અગ્નિ પૂજા

અગ્નિચ્ચાભ. નં [અગ્ન્યર્ચાભ]

બ્રહ્મ દેવલોકનું એક વિમાન

અગ્નિજાલા. સ્ત્રીં [અગ્નિજ્વાલા]

અગ્નિની જ્વાળા

અગ્નિજ્વાલા. સ્ત્રીં [અગ્નિજ્વાલા]

જુઓ 'ઉપર'

અગ્નિજ્જોઅ. વિં [અગ્નિઘોત]

ભં મહાવીરના જીવનો એક પૂર્વભવ, તે ચૈત્ય નગરીનો એક બ્રાહ્મણ હતો. જે પૂર્વભવમાં મરીઝ હતો. ત્યાંથી તે ઇશાન દેવલોકે ઉત્પન્ન થયો

અગ્નિણિવદ્વય. કૃં [અગ્નિનિવદ્વય]

બાળેલ

અગ્નિથંભણિયા. સ્ત્રીં [અગ્નિસ્તંભનિકા]

અગ્નિ સ્તંભન કરનારી વિદ્યા

અગ્નિદહણ. નં [અગ્નિદહન]

અગ્નિદાહ

અગ્નિભૂઙ-૧. વિં [અગ્નિભૂતિ]

ભં મહાવીરના બીજા ગણધર. તેનું ગોત્ર ગૌતમ હતું. તેને પણ ભગવંતે ગોયમ કહી સંબોધેલ, તે ગોબર ગ્રામના વતની હતા. વસુભૂઙ અને પુહવી ના પુત્ર હતા. તેને કર્મના વિષયમાં શંકા હતી. ભં મહાવીરે તેની શંકાનું નિવારણ કર્યું. તે ભગવંત પાસે દીક્ષા લીધી. યુમોતેરમે વર્ષે તે મોક્ષે ગયા.

અગ્નિભૂઙ-૨. વિં [અગ્નિભૂતિ]

ભં મહાવીરના જીવનો એક પૂર્વભવ, જે પૂર્વે મરીઝ હતો

અગ્નિભૂતિ. વિં [અગ્નિભૂતિ]

જુઓ અગ્નિભૂઙ-૧

અગ્નિમ. નં [અગ્નિમ]

આગલું, આગળનું શ્રેષ્ઠ પ્રધાન

અગ્નિમાણવ. પું [અગ્નિમાનવ]

અગ્નિકુમાર દેવતાના એક ઇન્દ્રનો ભેદ

અગ્નિમિત્તા. વિં [અગ્નિમિત્રા]

પોલાસપુરના એક શ્રાવક સદ્દાલપુત્ર ના પત્ની, ભં મહાવીરની પાસે વ્રત લઈ શ્રાવિકા બનેલ.

અગ્નિમેહ. પું [અગ્નિમેઘ]

અગ્નિની જેમ શરીરમાં દાહ ઉત્પન્ન કરનાર વરસાદ

અગ્નિય. પું [અગ્નિક]

એક પ્રકારનો રોગ

અગિયઅ-૧. વિં [અનિક]

ઇન્દ્રપુરનો રાજા, ઇન્દદત્ત નો એક ગુલામ

અગિયઅ-૨. વિં [અનિક]

વસંતપુરનો એક બાળક, જે તાપસ જમ દ્વારા ઉછેરાયો,
તે અને જમદગ્ગિ સમાન છે.

અગિલ્લ. પું [અગ્નિલ]

એક મહાગ્રહ

અગિવેસ. પું [અગ્નિવેશ્મન]

ચૌદશનું નામ, દિવસનું એક મુહૂર્ત,

અગિવેસ. પું [અગ્નિવેશ્મન]

કૃતિકા નક્ષત્રનું ગોત્ર

અગિવેસાય. પું [અગ્નિવૈશ્યાયન]

દિવસનું એક મુહૂર્ત

અગિવેસાય. પું [અગ્નિવૈશ્યાયન]

સુધર્મા સ્વામીનું ગોત્ર

અગિવેસાય. પું [અગ્નિવૈશ્યાયન]

ગોશાળાનો એક દિશાયર સાધુ

અગિવેસાયણ. પું [અગ્નિવૈશ્યાયન]

જુઓ 'ઉપર'

અગિસંભમ. પું [અગ્નિસમ્ભ્રમ]

અગ્નિનો સંભ્રમ

અગિસપ્પભા. સ્ત્રીં [અગ્નિસપ્રભા]

શ્રી વાસુપૂજ્યની પ્રવ્રજ્યા પાલખી

અગિસામણ્ણ. ત્રિં [અગ્નિસામાન્ય]

જેમાં અગ્નિનો હિસ્સો છે તેવું

અગિસાહિય. ત્રિં [અગ્નિસ્વામિક]

જુઓ 'ઉપર'

અગિસિહ. પું [અગ્નિશિખ]

અગ્નિકુમાર દેવતાનો એક ઇન્દ્ર

અગિસિહા. સ્ત્રીં [અગ્નિશિખા]

અગ્નિ જ્વાળા

અગિસીહ. પું [અગ્નિશિખ]

જુઓ 'અગિસિહ'

અગિસીહ. વિં [અગ્નિસિંહ]

વર્તમાન અવસર્પિણીના સાતમાં વાસુદેવ દત્ત અને
સાતમાં બળદેવ નંદન ના પિતા

અગિસેન-૧. વિં [અગ્નિસેન]

જંબુદ્વીપના ચૈરવત ક્ષેત્રમાં ચાલુ ચોવીસીના ત્રીજા
તીર્થંકર

અગિસેન-૨. વિં [અગ્નિસેન]

જંબુદ્વીપના ચૈરવત ક્ષેત્રમાં ચાલુ ચોવીસીના બાવીસમાં
તીર્થંકર, તે મહાસેન નામે પણ ઓળખાય છે.

અગિહોત્ત. નં [અગ્નિહોત્ર]

ધર્મધ્યાન રૂપ અગ્નિમાં કર્મરૂપ ઇંધણ હોમવા તે

અગિહોત્ત. નં [અગ્નિહોત્ર]

અગ્નિ-કારક, એક પ્રકારનો હોમ

અગિહોમ. પું [અગ્નિહોમ]

અગ્નિમાં હોમવું તે

અગ્ની. પું [અગ્નિ]

એક ગ્રહ, અગ્નિ

અગ્નીકુમાર. પું [અગ્નિકુમાર]

જુઓ 'અગ્નિકુમાર'

અગ્નુજ્જાણ. નં [અગ્નિજ્ઞાન]

ઉદ્યાન-વિશેષ

અગ્નેયી. સ્ત્રીં [અગ્નેયી]

દિશાનું એક નામ, અગ્નિ ખૂણો

અગ્નેય. ત્રિં [અગ્નેય]

ગ્રહણ ન થાય તેવું

અગ્નેયીય. નં [અગ્નેયીય]

ચૌદમાંનું એક પૂર્વ

અગ્નેયીય. નં [અગ્નેયીય]

જુઓ 'ઉપર'

અગ્નેય. સ્ત્રીં [અગ્નેય]

એક ગોત્ર, અગ્નિકોણ સંબંધી

અગ્નેયી. સ્ત્રીં [અગ્નેયી]

અગ્નિ ખૂણો, દક્ષિણ-પૂર્વ વિદિશા

અગ્નેય. પું [અગ્નેય]

સમુદ્રીય વેળાની વૃદ્ધિ-હાનિ

અગ્નિ. ધાં [અર્હ]

ચોગ્ય થવું, લાયક બનવું

અગ્નિ. પું [અર્હ]

પૂજાની સામગ્રી, મૂલ્ય, દ્રવ્ય

અઘ. પું [અઘ્ય]

મચ્છ કચ્છ આદિ જલચર જીવ

અઘા. ધા [આ+ઘ્રા]

સૂંઘવું, ગંધ લેવી તે

અઘાહતા. કૃં [ઘ્રાત્વા]

સૂંઘીને

અઘાહય. વિશે [આઘ્રાત]

સુંઘેલ

અઘાહં. કૃં [આઘ્રાતુમ્]

સૂંઘવા માટે

અઘાહગ. પું [દેં]

એક વનસ્પતિ વિશેષ, અપામાર્ગ

અઘાય. ત્રિં [આઘ્યાત]

કહેલું

અઘાય. ત્રિં [આઘ્રાત]

સૂંઘેલું

અઘાયમાણ. ત્રિં [આજિઘ્રત્]

સૂંઘતો

અઘ. નં [અઘ]

પાપ, કુકર્મ, શોચનીય

અઘત્ત. કૃં [અઘ્રીત]

ગ્રહણ નહીં કરેલું

અઘંચલ. ત્રિં [અઘઞ્ચલ]

જેણે ઇન્દ્રિયો વશ કરી હોય તે

અઘંડ. ત્રિં [અઘઞ્ડ]

સૌમ્ય, ક્રોધ રહિત

અઘંડપાહિવ. પું [અઘઞ્ડપાહિત]

અઘંડપાતી

અઘવિક્રિય. ત્રિં [અઘક્રિત]

ત્રાસ ન પામે તેવો પરિષહાદિથી ચક્રિત ન થાય તેવો

અઘવ્યુ. નં [અઘવ્યુષ્]

આંખ સિવાયની ઇન્દ્રિયો

અઘવ્યુદંસણ. નં [અઘવ્યુદંશન]

દર્શનનો એક ભેદ,

અઘવ્યુદંસણ. નં [અઘવ્યુદંશન]

આંખ સિવાયની બીજી ઇન્દ્રિયોથી થતો સામાન્યબોધ

અઘવ્યુદંસણલલ્હિ. સ્ત્રીં [અઘવ્યુદંશનલલ્હિ]

અચક્ષુ દર્શનની પ્રાપ્તિ

અઘવ્યુદંસણાવરણ. નં [અઘવ્યુદંશનાવરણ]

દર્શનાવરણીય કર્મની એક પ્રકૃતિ

અઘવ્યુદંસણિ. ત્રિં [અઘવ્યુદંશનિ]

ચક્ષુ દર્શન રહિત જીવ, એકથી ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળો જીવ

અઘવ્યુફાસ. પું [અઘવ્યુઃસ્પર્શ]

અંધકાર

અઘવ્યુવિસઅ. પું [અઘવ્યુવિષય]

દૃષ્ટિગોચર નહીં તે, ચક્ષુ બહારના વિષય

અઘવ્યુસ. ત્રિં [અઘવ્યુષ્]

આંખથી ન દેખાય તેવું

અઘયંત. કૃં [અઘયન્નુવત્]

અશક્ત થતો, અસમર્થ થતો

અઘર. પું [અઘર]

પૃથ્વી આદિ સ્થાવર

અઘરમ. ત્રિં [અઘરમ]

સંસાર મધ્યવર્તી, સંસારના છેડે ન આવેલ,

અઘરમ. ત્રિં [અઘરમ]

અભવ્ય

અઘરિત્તિ. પું [અઘરિત્તિન્]

ચારિત્ર રહિત

અઘરિમ. ત્રિં [અઘરમ]

જુઓ 'અઘરમ'

અઘરિમઉદ્દેસ. પું [અઘરમોદ્દેસ]

છેલ્લો નહીં તેવો ઉદ્દેશ, અઘરમ ઉદ્દેશ

અઘરિમંત. ત્રિં [અઘરમાન્ત]

ચરમાંત નહીં તે

અઘલ. ત્રિં [અઘલ]

ચલાયમાન નહીં, સ્થિર, નિશ્ચલ, એક પર્વત

અઘલ. ત્રિં [અઘલ]

એક અધ્યયન

અઘલ-૧. વિં [અઘલ]

ભરતક્ષેત્રના નવમાંના પ્રથમ બળદેવ અને તિવિટ્ઠ

વાસુદેવના ભાઈ, પોતનપુરના રાજા પયાવઙ્ અને રાણી

મદ્દા ના પુત્ર. તેનું પૂર્વભવમાં વિસ્સનંદી નામ હતું

અચલ-૨. વિં [અચલૌ]

ભં મલ્લિ નો જીવ, જે પૂર્વભવમાં મહબ્બલ કુમાર હતો તે વખતનો એક મિત્ર, જેણે મહબ્બલ કુમાર સાથે દીક્ષા લીધેલી, કથા જુઓ મલ્લિ.

અચલ-૩. વિં [અચલૌ]

જુઓ 'અચલ-૨', ફક્ત એટલો કે આ અચલ નો દીક્ષા પર્યાય સોળ વર્ષનો હતો.

અચલ-૪. વિં [અચલૌ]

બારાવડે ના રાજા અંધગવણિ અને રાણી ધારિણી નો પુત્ર ભં અરિષ્ટનેમી પાસે દીક્ષા લીધી. શત્રુંજય પર્વત પર મોકલે ગયા.

અચલ-૫. વિં [અચલૌ]

ઉજ્જૈનીના એક સમૃદ્ધ વેપારીનો પુત્ર, તેને ઉજ્જૈનીની ગણિકા દેવદત્તા ના કારણે મૂલદેવ સાથે ઝઘડો થયેલ.

અચલ-૬. વિં [અચલૌ]

વિદેહક્ષેત્રના નવ બલદેવમાંના એક બલદેવ, જે વીતસોગા નગરીના રાજા જિયસત્તુ અને રાણી ધારિણી નો પુત્ર, તેણે દીક્ષા લીધી મરીને દેવ થયો

અચલિય. નં [અચલિત]

વસ્ત્ર અને શરીર ચાલે નહીં તે રીતે પડિલેહણ કરવું તે, પડિ-લેહણનો એક ગુણ, ચલિત ન થયેલ

અચલિયકમ્મ. નં [અચલિતકર્મન્]

ઉદયમાં ન આવેલું કર્મ

અચવચવ. ત્રિં [અચવચવ]

'ચવચવ' એવા શબ્દ અવાજ રહિત

અચવલ. ત્રિં [અચવલ]

અચપલ, ચંચળતા રહિત, સ્થિર સ્વભાવ વાળો,

અચવલ. ત્રિં [અચવલ]

મન-વચન-કાયા વડે ધૈર્ય રાખનાર

અચલા. વિં [અચલાૌ]

સાકેતના પત્તમ ગાથાપતિની પુત્રી, ભં પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ શકેન્દ્રની અગ્રમહિષી બની.

અચાઙ. ત્રિં [અશક્ત]

અશક્ત, અસમર્થ

અચાઙય. ત્રિં [અશક્ત્યુવત્]

જુઓ 'ઉપર'

અચાયંત. વિં [અશક્ત્યુવત્]

અસમર્થ, સહન કરવાને અશક્ત

અચિંતણ. નં [અચિન્તન]

ચિંતનનો અભાવ

અચિંતણિજ્ઞ. વિં [અચિન્તનીય]

અદ્ભુત, અનિર્વચનીય

અચિંતસામર્થ્ય. નં [અચિન્ત્યસામર્થ્ય]

અકળ સામર્થ્ય, અદ્ભુત સામર્થ્ય

અચિવ્વકળ. નં [અચિવ્વકળ]

ચિકાસ રહિત

અચિદ્. ત્રિં [દેં]

ચેષ્ટા રહિત, નિષ્ક્રિય નિર્જીવ

અચિદ્વિત્તા. કૃં [અસ્થિત્વા]

ઊભા ન રહીને

અચિત્ત. પું [અચિત્ત]

અચેત, નિર્જીવ.

અચિત્તકમ્મ. ત્રિં [અચિત્તકર્મન્]

ચિત્રકામ રહિત, ચિત્રામણ વગરનું

અચિત્તજોણીય. સ્ત્રીં [અચિત્તયોનિક]

અચિત્ત યોનિસંબંધી, યોનિનો ભેદ

અચિત્તપતિદ્વિય. ત્રિં [અચિત્તાપ્રતિષ્ઠિત]

અચિત્ત વસ્તુ 'ઉપર' રહેલ

અચિત્તમંત. ત્રિં [અચિત્તવત્]

ચેતન રહિત

અચિત્તાહાર. પું [અચિત્તાહાર]

પ્રાસુક કે અચેત આહાર

અચિયત્ત. ત્રિં [દેં]

અપ્રિય, અનિષ્ટ, અદાનશીલ, અપ્રીતિકર

અચિયત્ત. ત્રિં [દેં]

ગુરુ પ્રતિ પૂજ્યભાવ ન રાખનાર

અચિર. અં [અચિર]

જલદી, તુરંત જ, સ્થાન, સ્થંડિલ

અચિરકાલકય. ત્રિં [અચિરકાલકૃત]

તત્કાલ કરાયેલ

અચિરવત્તવિવાહ. ત્રિં [અચિરવત્તવિવાહ]

થોડા વખતમાં ગોઠવાયેલ વિવાહ

અચિરુગય. પું [અચિરોદ્રત]

તુરંતનો ઊગેલ સૂર્ય, બાલ સૂર્ય

અચુતકપ્પ . પું [અચ્યુતકલ્પ]

એક દેવલોક વિશેષ

અચૂલિય. ન૦ [અચૂલિક]

એક સંખ્યાનું માપ

અચૂલિયા. સ્ત્રી૦ [અચૂલિકા]

ચૂલિકા સિવાયનું

અચેયકડ. ત્રિ૦ [અચેતસ્કૃત]

અચેત વસ્તુથી બનેલું

અચેયણ. ત્રિ૦ [અચેતન]

નિર્જીવ

અચેલ. ત્રિ૦ [અચેલ]

વસ્ત્ર વગરનો, અલ્પવસ્ત્રધારી

અચેલ. ત્રિ૦ [અચેલ]

એક પરીષદ

અચેલગ. પું [અચેલક]

જુઓ 'ઉપર'

અચેલગધમ્મ. પું [અચેલકધર્મ]

પહેલા અને છેલ્લા તીર્થંકરના સાધુનો આચાર

અચેલપરિસહ. પું [અચેલપરિષહ]

વસ્ત્રના અભાવને કે જીર્ણ-શીર્ણ-અલ્પ મૂલ્યવાન વસ્ત્રને સહન કરવું તે, બાવીશ પરિષદમાંનો 'અચેલ' નામે એક પરીષદ

અચેલય. પું [અચેલક]

જુઓ 'અચેલ'

અચેલિક્ક. ત્રિ૦ [અચેલિક્ક]

વસ્ત્ર રહિતતા

અચેલિયા. સ્ત્રી૦ [અચેલિકા]

વસ્ત્ર રહિત સ્ત્રી

અચોદય. ત્રિ૦ [અચોદિત]

અપ્રેરિત, જેને પ્રેરણા ન કરવામાં આવી હોય તે

અચોક્ષ. ત્રિ૦ [દે૦]

અશુદ્ધ, અપવિત્ર

અચોરિય. ન૦ [અચોર્ય]

ચોરીનો અભાવ

અચ્ચ. ત્રિ૦ [અર્ચ્ય]

અર્ચનીય, પૂજનીય,

અચ્ચ. ત્રિ૦ [અર્ચ્ય]

સમયનું એક માપ

અચ્ચ. ધા૦ [અર્ચ્ય]

પૂજવું, અર્ચન કરવું, સત્કાર કરવો

અચ્ચંકારિયભટ્ટા. વિ૦ [અત્યંહકારિભટ્ટા]

ક્ષિતિ પ્રતિષ્ઠિત નગરના વેપારી **ધન** અને **ભદ્દા** ની પુત્રી તે ઘણી સુંદર હતી, તેનું નામ **ભટ્ટા** હતું. પણ તેને કોઈ એક શબ્દ કહે તો પણ સાંભળી શકતી ન હતી. તેથી લોકો તેને **અચ્ચંકારિયભટ્ટા** કહેવા લાગ્યા. **જિયસતુ** રાજાના મંત્રી **સુબુદ્ધિ** સાથે તેના લગ્ન થયેલા

અચ્ચંત. ત્રિ૦ [અત્યન્ત]

અતિશય, ઘણું, અત્યંત, અનાદિ

અચ્ચંતકાલ. ત્રિ૦ [અત્યન્તકાલ]

ઘણો લાંબો વખત

અચ્ચંતપરમ. ત્રિ૦ [અત્યન્તપરમ]

ઘણું ઉત્કૃષ્ટ

અચ્ચંતવિસુદ્ધ. ત્રિ૦ [અત્યન્તવિશુદ્ધ]

ઘણું નિર્મળ, અત્યંત વિશુદ્ધ

અચ્ચંતસુહી. ત્રિ૦ [અત્યન્તસુખિન્]

ઘણો સુખી

અચ્ચંબિલ. ત્રિ૦ [અત્યમ્લ]

અતિશય ખાટું

અચ્ચક્ષર. ન૦ [અત્યક્ષર]

જ્ઞાનનો એક અતિચાર, અધિક અક્ષર કહેવો તે

અચ્ચક્ષરિય. ન૦ [અત્યક્ષરિક]

અધિક અક્ષરવાળું, સૂત્રોચ્ચારણ

અચ્ચગ. વિ૦ [અર્ચક]

પૂજક

અચ્ચણ. ન૦ [અર્ચન]

પૂજા, ફૂલ આદિથી સત્કારવું તે

અચ્ચણા. સ્ત્રી૦ [અર્ચના]

પૂજા, સુખડ ચંદન આદિથી વિલેપન કરવું તે

અચ્ચણિજ્જ. ત્રિ૦ [અર્ચનીય]

અર્ચન-પૂજન યોગ્ય

અચ્ચણિયા. સ્ત્રીં [અર્ચનિકા]

અર્ચન-પૂજન આદિ

અચ્ચત્થ. નં [અત્યર્થ]

અતિશય, ઘણું

અચ્ચબ્ધુયગુણાકિત્તણરૂવ. નં [અત્યદ્ભુતગુણકિર્તનરૂપ]

અતિ અદ્ભુત ગુણ સ્તવના કરવા રૂપ

અચ્ચય. પું [અત્યય]

વિધન, વિનાશ

અચ્ચસણ. પું [અત્યશન]

બારસનું એક નામ

અચ્ચા. સ્ત્રીં [અર્ચા]

શરીર, દેહ,

અચ્ચા. સ્ત્રીં [અર્ચા]

પ્રતિમા

અચ્ચા. સ્ત્રીં [અર્ચા]

પદ્મ આદિલેશ્યા, ચિત્તવૃત્તિ

અચ્ચાઇણ્ણ. ત્રિં [અત્યાકીર્ણ]

ખીચોખીચ ભરેલ

અચ્ચાસણયા. સ્ત્રીં [અત્યશનતા]

એક સ્થાને ઘણા વખત સુધી બેસવું

અચ્ચાસણયા. સ્ત્રીં [અત્યશનતા]

ખૂબ ખાવું તે

અચ્ચાસણ્ણ. ત્રિં [અત્યાસન્ન]

અતિ નજીક, પાસે, બારસનું નામ

અચ્ચાસન્ન. ત્રિં [અત્યાસન્ન]

જુઓ 'ઉપર'

અચ્ચાસાઇત્તણ. કું [અત્યાશાતયિતુમ્]

આશાતના કરવા માટે

અચ્ચાસાઇય. ત્રિં [અત્યાશાતિત]

આશાતના કરેલ, ઉપસર્ગ કરેલ

અચ્ચાસાઇંત. કું [અત્યાશાતાયત]

ઘણી આશાતના કરતો

અચ્ચાસાત. ધાં [અતિ+આ+શાતય]

આશાતના કરવી, ધ્વંસ કરવો, ઉપસર્ગ કરવો

અચ્ચાસાતણયા. સ્ત્રીં [અત્યાશાતના]

ઘણી આશાતના કરવી તે

અચ્ચાસાતનભીય. પું [અત્યાશાતનભીત]

અતિ આશાતનાથી ભય પામેલ

અચ્ચાસાતિત. વિં [અત્યાશાતિત]

ઉપસર્ગ કરેલ, આશાતના કરેલ

અચ્ચાસાતેમાણ. કું [અત્યાશાતયત]

હીલના કરતો, આશાતના કરતો

અચ્ચાસાય. ધાં [અતિ+આ+શાતય]

જુઓ 'અચ્ચાસાત'

અચ્ચાસાયણા. સ્ત્રીં [અત્યાશાતના]

જુઓ 'અચ્ચાસાતણયા'

અચ્ચિ. સ્ત્રીં [અર્ચિસ્/કિરણ, રત્નાદિના તેજ પુંજ, શરીરમાંથી નીકળતા કાંતિ પુંજ, અગ્નિની છૂટી પડેલી જ્વાલા, દીપશીખા, લોકાંતિક દેવનું એક વિમાન, સૂર્ય

અચ્ચિકંત. નં [અર્ચિ:કાન્ત]

દેવવિમાન વિશેષ

અચ્ચિકૂડ. નં [અર્ચિ:કૂટ]

દેવવિમાન વિશેષ

અચ્ચિજ્ઞય. નં [અર્ચિધ્વજ]

દેવવિમાન વિશેષ

અચ્ચિણેત્તા. કું [અર્ચયિત્વા]

અર્ચન પૂજન કરીને

અચ્ચિત્ત. પું [અચિત્ત]

જુઓ 'અચિત્ત'

અચ્ચિત્તપોગ્ગલ. પું [અચિત્તપુદ્ગલ]

અચિત્ત પુદ્ગલ

અચ્ચિત્તમસ્થિય. વિશેં [અચિત્તમસ્થિક]

અચિત્ત દ્રવ્ય ચોપડેલ

અચ્ચિપ્પભ. નં [અર્ચિ:પ્રભ]

કૃષ્ણરાજીની વચ્ચે આવેલ લોકાંતિક દેવતાનું એક વિમાન વિશેષ

અચ્ચિમાલિ. ત્રિં [અર્ચિમાલિન્]

કિરણોની માળાથી વીંટાયેલ

અચ્ચિમાલિ. ત્રિં [અર્ચિમાલિન્]

લોકાંતિક દેવનું એક વિમાન

અચ્ચિમાલી. સ્ત્રીં [અર્ચિમાલિની]

શકેન્દ્રની પદરાણીની એક રાજધાની

અચ્ચિમાલી-૧. વિં [અર્ચિમાલિન્]

અરક્ષુરી નગરીના એક ગાથાપતિની પુત્રી. ભં પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ સૂર્યની અગ્રમહિષી બની.

અચ્ચિમાલી-૨. વિં [અર્ચિમાલિન્]

મથુરાનગરીના એક ગાથાપતિની પુત્રી, ભં પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ ચંદ્રની દેવી બની.

અચ્ચિય. ત્રિં [અર્ચિત]

અર્યેલ, પૂજેલ

અચ્ચિયાવત્ત. નં [અર્ચિરાવત્ત]

દેવવિમાન વિશેષ

અચ્ચિલેસ્સ. નં [અર્ચિલેશ્ય]

દેવવિમાન વિશેષ

અચ્ચિવણ્ણ. નં [અર્ચિવર્ણ]

દેવવિમાન વિશેષ

અચ્ચિસહસ્સમાલનીય. ત્રિં [અર્ચિસહસ્સમાલનિક]

જેમાંથી હજારો કિરણોની ધારા છૂટે તેવી વસ્તુ, સૂર્ય

અચ્ચિસિંગ. નં [અર્ચિ:શૃંગ]

દેવવિમાન વિશેષ

અચ્ચિસિદ્ધ. નં [અર્ચિ:શિષ્ઠ]

દેવવિમાન વિશેષ

અચ્ચીકર. ધાં [અર્ચી+કૃ]

અર્ચા-પૂજા કરવી

અચ્ચીકરેત્. કૃં [અર્ચીકુર્વેત્]

અર્ચા-પૂજા કરતો

અચ્ચુદ્દં. પું [અચ્યુતેન્દ્ર]

એક ઇન્દ્ર, અગિયારમા-બારમા દેવલોકનો સ્વામી

અચ્ચુકડ. ત્રિં [અત્યુત્કટ]

અતિ ઉગ્ર

અચ્ચુણ્ણય. ત્રિં [અત્યુન્નત]

અતિ ઊંચું

અચ્ચુણ્ણ. ત્રિં [અત્યુણ્ણ]

અતિશય ગરમ, અતિ ઉષ્ણ સ્વભાવવાળું

અચ્ચુત્ત. પું [અચ્યુત]

બારમો દેવલોક

અચ્ચુત્ત. પું [અચ્યુત]

એક ઇન્દ્રનું નામ

અચ્ચુતરવડિંસગ. નં [અચિરુત્તરાવતંસક]

દેવવિમાન વિશેષ

અચ્ચુત્તવડેંસગ. પું [અચ્યુતાવતંસક]

બારમાં દેવલોકનું એક વિમાન

અચ્ચુભુયગુણવંત. વિશેં [અત્યદ્ભુતગુણવન્ત]

અતિ અદ્ભુત ગુણ ધરાવતા

અચ્ચુય. પું [અચ્યુત]

જુઓ 'અચ્યુત'

અચ્ચુયકપ્પ. પું [અચ્યુતકલ્પ]

બારમો દેવલોક

અચ્ચુયગ. પું [અચ્યુતજ]

અચ્યુત નામે દેવલોકમાં ઉત્પન્ન

અચ્ચુયય. પું [અચ્યુતજ]

જુઓ 'ઉપર'

અચ્ચુયવડ. પું [અચ્યુતપતિ]

અચ્યુત દેવલોકનો સ્વામી

અચ્ચુયા. સ્ત્રીં [અચ્યુતા]

એક દેવી-વિશેષ

અચ્ચુસણ. ત્રિં [અત્યુણ્ણ]

અતિ ગરમ

અચ્ચુસિણ. ત્રિં [અત્યુણ્ણ]

અતિ ગરમ

અચ્ચે. ધાં [અતિ+ઙ]

ઘણે જવું તે, ઉલ્લંઘન કરવું

અચ્ચેત્તા. કૃં [અર્ચિત્વા]

ત્યાગ કરીને, જઈને

અચ્ચોદગ. નં [અત્યુદક]

ઘણું પાણી

અચ્ચોયગ. નં [અત્યુદક]

ઘણું પાણી

અચ્છ. પું [ઋક્ષ]

ઋક્ષ, રીંછ, પ્રસિદ્ધ

અચ્છ. ધાં [આસ્]

બેસવું

અચ્છ. ત્રિં [અચ્છ]

સ્ફટિક સમ સ્વચ્છ, નિર્મળ, ચોક્કસ,

અચ્છ. ત્રિં [અચ્છ]

મેરુપર્વત

અચ્છ. ત્રિં [અચ્છ]

સ્ફટિકરત્ન

અચ્છ. નં [અક્ષિ]

આંખ

અચ્છંત. કૃં [આસીન]

બેઠેલો

અચ્છંદ. ત્રિં [અચ્છંદ]

પરાધીન, પરતંત્ર

અચ્છંદ. વિં [અચ્છંદ]

જુઓ અચ્છંદગ

અચ્છંદગ. વિં [અચ્છંદક]

મોરાગ સંનિવેશનો એક જ્યોતિષી, એક વખત ભં
મહાવીર પાસે જઈ પોતે કહેલ ફળકથન વિશે પૂછ્યું.
ભગવંત ધ્યાનમાં હોવાથી સિદ્ધાર્થ વ્યંતરે કહ્યું તું ખોટો
પડીશ. શકેન્દ્રએ અવધિ જ્ઞાનથી આ વાત જાણી ત્યારે
તેણે વજ્ર ફેંકીને અચ્છંદગ ની આંગળી કાપી નાંખી.

અચ્છંદેત. કૃં [અચ્છંદિત્વા]

નહીં છોડીને

અચ્છંદિય. કૃં [અચ્છંદિત]

નહીં છોડતો

અચ્છળ. નં [આસન]

બેઠક, પાલખી, આસન

અચ્છળ. નં [દેં]

સેવા, શુશ્રુષા

અચ્છળ. નં [દેં]

જોવું, અવલોકન

અચ્છળ. નં [દેં]

અહિંસા

અચ્છળઘરગ. નં [આસનગૃહક]

વિશ્રામ સ્થળ

અચ્છળઘરય. નં [આસનગૃહક]

વિશ્રામ સ્થળ

અચ્છળજોય. પું [અક્ષયયોગ]

અહિંસા વ્યાપાર

અચ્છળ. વિશેં [આચ્છન્ન]

પ્રગટ, ગુપ્ત નહીં

અચ્છળઅ. નં [આસનક]

સ્વાધ્યાય ભૂમિ

અચ્છત્તગ. ત્રિં [અચ્છત્રક]

છત્ર વગરનું

અચ્છત્તય. ત્રિં [અચ્છત્રક]

છત્ર વગરનું

અચ્છમાણ. કૃં [આસીન]

બેસેલો

અચ્છરગણ. પું [અપ્સરોગણ]

અપ્સરા સમૂહ

અચ્છરસ. ત્રિં [અચ્છરસ]

અતિ નિર્મળ

અચ્છરસાતંડુલ. નં [અપ્સરસ્તંડુલ]

સફેદ-દિવ્ય ચોખા

અચ્છરા. સ્ત્રીં [અપ્સરસ્]

દેવાંગના

અચ્છરા. સ્ત્રીં [દેં]

ચપટી વગાડવી તે

અચ્છરા. વિં [અપ્સરા]

સાંકેતના પઝમ ગાથાપતિની પુત્રી, ભં પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા
લીધી. મૃત્યુ બાદ શકેન્દ્રની દેવી બની.

અચ્છરિય. ત્રિં [અવસ્તૃત]

આચ્છાદિત

અચ્છવિ. પું [અચ્છવિ]

કાયાના યોગને રોકનાર-સ્નાતક, ચૌદમા
ગુણઠાણવાળા સાધુ, અશરીરી

અચ્છવિકર. પું [અક્ષયિકર]

પ્રશસ્ત વિનયનો એક ભેદ

અચ્છા. સ્ત્રીં [અચ્છા]

નગરી-વિશેષ

અચ્છાયણ. પું [અચ્છાદન]

ઢાંકણ

અચ્છિ. નં [અક્ષિ]

આંખ

અચ્છિં. કૃં [સ્થાતુમ્]

રહેવાને

અચ્છિંદ. ધાં [આ+છિદ્]

થોડો છેદ કરવો, બળાત્કારે છીનવી લેવું

અચ્છિંદાવિત્તા. કૃં [આછેદા]

છેદીને, છીનવીને

અચ્છિંદિત્તા. કૃં [આછિદા]

છેદેલું, છીનવેલું

અચ્છિંદિત્તુ. કૃં [આછેદ્]

છેદીને, છીનવીને

અચ્છિંદેત્. કૃં [આચ્છિન્દેત્]

છીનવવું તે, છેદવું તે

અચ્છિદ્. વિં [અચ્છિદ્ર]

ગોશાળાના છ દિશાચરમાંનો પાંચમો દિશાચાર

અચ્છિજ્જ. ત્રિં [આચ્છેદા]

ઉદ્ગમ દોષમાંનો એક દોષ, છીનવીને

અચ્છિજ્જ. નં [અચ્છેદા]

છેદવું અશક્ય, છેદી ન શકાય તેવું

અચ્છિજ્જંત. કૃં [આચ્છિદ્યમાન]

છીનવતો, છેદતો

અચ્છિણ્ણ. ત્રિં [અચ્છિન્]

છેદેલું નહીં તે, જૂદું પાડેલું નહીં તે

અચ્છિણ્ણચ્છેદનય. નં [અચ્છિન્નચ્છેદનયિક]

અચ્છિન્નચ્છેદનયની અપેક્ષાએ રચેલ સૂત્ર

અચ્છિદ. ત્રિં [અચ્છિદ્ર]

છિદ્ર વગરનું

અચ્છિદ્. ત્રિં [અચ્છિદ્ર]

છિદ્ર રહિત

અચ્છિદ્. ત્રિં [અચ્છિદ્ર]

ગોશાળાનો એક દિશાચર

અચ્છિપત્ત. નં [અક્ષિપત્ર]

આંખની પાંપણ

અચ્છિમલ. પું [અક્ષિમલ]

આંખનો મેલ, ચીપડા

અચ્છિય. નં [અક્ષિક]

કોઈ એક વૃક્ષનું ફળ

અચ્છિયા. સ્ત્રીં [અક્ષિકા]

જુઓ 'ઉપર'

અચ્છિરોડ. પું [અક્ષિરોટ]

ચાર ઇન્દ્રિયવાળો એક જીવ

અચ્છિરોડય. પું [દેં]

જુઓ 'ઉપર'

અચ્છિલ. પું [દેં]

જુઓ 'ઉપર'

અચ્છિવેદના. સ્ત્રીં [અક્ષિવેદના]

આંખની વેદના, સોળ રોગમાંનો એક રોગ

અચ્છિવેયણા. સ્ત્રીં [અક્ષિવેદના]

જુઓ 'ઉપર'

અચ્છિવેહ. પું [અક્ષિવેધ]

આંખનો વેધ

અચ્છિવેહય. પું [દેં]

એક ચતુરિન્દ્રિય જીવ

અચ્છી. નં [અચ્છિ]

જુઓ 'અચ્છિ'

અચ્છી. સ્ત્રીં [ઋક્ષી]

ઋક્ષી

અચ્છુષ્પ. નં [અસ્પૃષ્]

નહીં સ્પર્શેલું

અચ્છેજ્જ. ત્રિં [અચ્છેદા]

છેદી ન શકાય તેવું

અચ્છેજ્જ. નં [આચ્છેદા]

કોઈના હાથથી લઈને સાધુને દેવું, આહારનો એકદોષ

અચ્છેત્તા. કૃં [અછિત્વા]

નહીં છેદીને, નહીં છીનવીને

અચ્છેયકર. પું [અછેદકર]

છેદ ન કરનાર

અચ્છેયણકર. પું [અચ્છેદનકર]

છેદ ન કરનાર

અચ્છેર. પું [આશ્ચર્ય]

આશ્ચર્યકારક બનાવ, અછેરુ, અચંબો પામવો તે

અચ્છેરગ. પું [આશ્ચર્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અચ્છેરય. પું. [આશ્ચર્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અચ્છેરયભૂત. ત્રિ. [આશ્ચર્યભૂત]

આશ્ચર્યભૂત, આશ્ચર્યકારી ઘટના

અચ્છોડ. ત્રિ. [આ+છોટ્ય]

પછાડવું, ઝીંકવું

અચ્છોડેતા. કૃ. [આચ્છોટ્ય]

પછાડીને, ઝીંકીને

અછિંદિતા. કૃ. [અછિત્વા]

નહીં છેદીને, નહીં છીનવીને

અછિન્નછેયણઇય. ન. [અછિન્નછેદનયિક]

જુઓ 'અચ્છિન્નછેયનઇય'

અજ. પું. [અજ]

બકરો

અજઇતા. કૃ. [અજિત્વા]

નહીં જીતીને

અજઝકામ. ન. [અજયુકામ]

ન જીતવાની ઇચ્છા

અજઙિલ. ત્રિ. [અજઙિલ]

જટા વગરનું

અજય. ત્રિ. [અયત]

જયણા રહિત, પ્રયત્ન રહિત

અજય. ત્રિ. [અયત]

ગૃહસ્થ જેવા સાધુ

અજય. ત્રિ. [અયત]

અવિરત સમ્યગ્ દ્રષ્ટિ

અજય. ત્રિ. [અયત]

સાવધાનિયાથી ન નીવર્તેલ સાધુ

અજય. ત્રિ. [અયત]

ઉપદેશ રહિત

અજય. પું. [અજય]

જય ન પામી શકાય તેવું

અજયણા. સ્ત્રી. [અજયણા]

જયણાનો અભાવ

અજર. ત્રિ. [અજર]

જરારહિત, ઘડપણ વગરનો

અજર. ત્રિ. [અજર]

મુક્ત આત્મા

અજરા. સ્ત્રી. [અજરા]

જુઓ 'ઉપર'

અજરામર. ન. [અજરામર]

જરામરણ રહિત, સિદ્ધ, અમર

અજરામર. ન. [અજરામર]

જ્યાં જરા મરણ નથી એવું સ્થાન

અજરામરપહયુજ્ઞ. ત્રિ. [અજરામરપથક્ષુણ્ણ]

અજરામર રસ્તે મઝ્ઝ, સિદ્ધિપથે રહેલ

અજસ. ન. [અયશસ્]

અપયશ, અપકીર્તિ

અજસકારગ. ત્રિ. [અયશોકારક]

અપકીર્તિ કરનાર

અજસજગગ. ત્રિ. [અયશોજનક]

અપયશ કરનાર

અજસબહુલ. ત્રિ. [અયશબહુલ]

જેના ઘણાં કામ અપયશ ભરેલાં હોય તે

અજસોકિત્તિનામ. ન. [અયશસ્કીર્તિનામન્]

નામકર્મની પ્રકૃતિ જેના ઉદયથી જીવ અપયશ પામે

અજસ્સિત્ત. કૃ. [અજસ્સિત્ત્વ]

નિરંતરતા, હંમેશા

અજહન્ન. ત્રિ. [અજઘન્ય]

સૌથી ઓછું નહીં તે, મધ્યમ કે ઉત્કૃષ્ટ

અજહન્નમનુવ્વકોસ. ત્રિ. [અજઘન્યાનુત્કર્ષ]

જઘન્ય કે ઉત્કૃષ્ટ નહીં તે, મધ્યમ

અજહન્નમનુવ્વકોસગ. ત્રિ. [અજઘન્યાનુત્કર્ષક]

જુઓ 'ઉપર'

અજહન્નમનુવ્વકોસગુણ. પું. [અજઘન્યાનુત્કર્ષગુણ]

મધ્યમગુણ

અજહન્નમનુવ્વકોસઠ્ઠિતિય. પું. [અજઘન્યાનુત્કર્ષસ્થિતિક]

મધ્યમ સ્થિતિ

અજહન્નમનુવ્વકોસપદેસિય. પું. [અજઘન્યાનુત્કર્ષપ્રદેશિક]

મધ્યમ પ્રદેશનું બનેલું

અજહન્નમનુવ્વકોસમતિ. સ્ત્રી. [અજઘન્યાનુત્કર્ષમતિ]

મધ્યમ બુદ્ધિ

અજહન્નમનુક્કોસય. ત્રિં [અજઘન્યાનુત્કર્ષક]

જુઓ 'અજહન્નમનુક્કોસ'

અજહન્નમનુક્કોસોગાહણ. ત્રિં [અજઘન્યાનુત્કર્ષવિગાહ-

હનક] મધ્યમ અવગાહનાવાળો જીવ

અજહન્નમનુક્કોસોગાહણય. ત્રિં [અજઘન્યાનુત્કર્ષવિગાહ-

નક] જુઓ 'ઉપર'

અજહન્નુક્કસ્સ. ત્રિં [અજઘન્યોત્કર્ષ]

મધ્યમ

અજહન્નુક્કોસ. ત્રિં [અજઘન્યોત્કર્ષ]

મધ્યમ

અજહન્નુક્કોસોગાહણ. ત્રિં [અજઘન્યોત્કર્ષવિગાહનક]

મધ્યમ અવગાહનાવાળો જીવ

અજહન્નુક્કોસોગાહણય. ત્રિં [અજઘન્યોત્કર્ષવિગાહનક]

જુઓ 'ઉપર'

અજા. સ્ત્રીં [અજા]

બકરી

અજાઇય. ત્રિં [અયાચિત]

ચાચના કર્યા સિવાય લીધેલું, અદત્તાદાન

અજાઇયા. કૃં [અયાચિત્વા]

ચાચના કર્યા વિના

અજાણ. કૃં [અજાનત્]

નહીં જાણતો, અજ્ઞાની

અજાણંત. કૃં [અજાનત્]

જુઓ 'ઉપર'

અજાણગ. ત્રિં [અજ્ઞક]

અજ્ઞાની, અજાણ

અજાણમાણ. કૃં [અજાનત્]

નહીં જાણતો

અજાણય. ત્રિં [અજાનત્]

અજ્ઞાની, અજાણ

અજાણિતા. કૃં [અજ્ઞાત્વા]

નહીં જાણીને

અજાણિય. કૃં [અજ્ઞાત્વા]

નહીં જાણીને

અજાણિયા. સ્ત્રીં [અજ્ઞાનિકા]

સમજણ વગરની સ્ત્રી, અજ્ઞાન સ્ત્રી

અજાણુ. સ્ત્રીં [અજ્ઞા]

અજાણ, અજ્ઞાન

અજાય. ત્રિં [અજાત]

ઉત્પન્ન નહીં થયેલું

અજાય-આહાર. ત્રિં [અજાતાહાર]

નિર્દોષ આહાર ન મળે તો આહાર વિના ચલાવનાર સાધુ

અજાયા. ત્રિં [અજાતા]

સાધુએ નાંખી દેવાની ચીજ ચતના સહિત પરઠવવી તે

અજાવણિજ્જ. ત્રિં [અયાપનીય]

યાપનીય નહીં તેવું

અજિઅ. વિં [અજિત]

જુઓ 'અજિય', વર્તમાન ચોવીસીના બીજા તીર્થંકર

અજિઆ. વિં [અજિતા]

વર્તમાન ચોવીસીના ચોથા તીર્થંકર, ભં અભિનંદનના મુખ્ય સાધ્વી

અજિહંદિય. ત્રિં [અજિતેન્દ્રિય]

ઇન્દ્રિયો જેને વશ નથી તે

અજિણ્ણ. નં [અજીર્ણ]

અપચો

અજિત. પું [અજિત]

પરીષદ ઉપસર્ગોથી ન જીતાયેલ

અજિત/અજિય. વિં [અજિત]

વર્તમાન ચોવીસીના બીજા તીર્થંકર, અયોધ્યાના રાજા

જિયસન્નુ અને રાણી વિજયા ના પુત્ર, દેહનો વર્ણ સુવર્ણ

હતો. ૧૦૦૦ પુરુષ સાથે દીક્ષા લીધી, તેને ૯૦ ગણ અને

૯૦ ગણધર થયા વગેરે -

અજિતરથ. પું [અજિતરથ]

ન જીતી શકાય તેવો રથ, વિશેષ નામ

અજિન. નં [અજિન]

મૃગ આદિનું ચામડું, ચામડું ધારણ કરવું તે, જિન કે વીતરાગ નહીં તે

અજિમિય. કૃં [અજિમિત]

જમ્યા સિવાય

અજિમ્હ. વિશેં [અજિમ્હ]

અમંદ, ભદ્રભાવે, નિર્વિકાર

અજિય. પું [અજિત]

જુઓ 'અજિત'

અજિયરહ. પું [અજિતરથ]

જુઓ 'અજિતરથ'

અજિયસામિ. વિ [અજિતસ્વામિન]

જુઓ 'અજિય'

અજિયસેન-૧. વિ [અજિતસેન]

મૂળ શ્રાવસ્તીના રહેવાસી એવા સાધુ, **ખુડ્ડગકુમાર** ના ગુરુ.

અજિયસેન-૨. વિ [અજિતસેન]

કોસાંબી નગરીનો રાજા, તેની પત્ની (રાણી)નું નામ **ધારિણી** હતું. તેણે એક પુત્ર દત્તક લીધેલ. તે ઉજ્જેનીના રાજા **પજ્જોઝ** ના પુત્ર **પાલઝ** ના પુત્ર **રજ્જવદ્ધન** નો પુત્ર **મણિપ્પમ્મ** હતો. તેની માતાએ ચારિત્ર રક્ષણ માટે દીક્ષા લીધી, પુત્ર જન્મ થતા એકાંત જગ્યાએ રાખી દીધેલ, તેને રાજા **અજિયસેન** લઈ ગયા અને ઉછેર્યો.

અજિયસેન-૩. વિ [અજિતસેન]

વસંતપુરનો રાજા, **ગુણચંદ** અને **બાલચંદ** તેના સહાયક હતા. તે બંનેની તલવાર ખોવાઈ ગયેલ, જે વાત ગુણચંદ્રે કબૂલ કરી, બાલચંદ્રએ કબૂલ ન કરી, રાજા ગુણચંદ્ર પ્રત્યે ઘણો ખુશ થયો.

અજિયસેન-૪. વિ [અજિતસેન]

ચૈરવત ક્ષેત્રની આ ચોવીસીના નવમાં તીર્થંકર

અજીર. ન [અજીર્ણ]

અપયો

અજીરગ. ન [અજીર્ણ]

અપયો

અજીરણ. ન [અજીર્ણ]

અપયો

અજીરથ. ન [અજીર્ણ]

અપયો

અજીવ. પું [અજીવ]

જીવરહિત, જડ, ચેતનહીન પદાર્થ

અજીવઆણવણિયા. સ્ત્રી [અજીવાજ્ઞાપનિકા]

આણવણિયા ક્રિયાનો એક ભેદ

અજીવઆરંભિયા. સ્ત્રી [અજીવારંભિકી]

આરંભિકા ક્રિયાનો એક ભેદ

અજીવકાઙ્ય. પું [અજીવકાયિક]

ધર્માસ્તિકાયાદિ અજીવકાય પદાર્થ સંબંધી

અજીવકાય. પું [અજીવકાય]

ધર્માસ્તિકાય આદિ અજીવ પદાર્થ

અજીવકાયઅસંજમ. પું [અજીવકાયાસંજમ]

અજીવકાય વિષયક અસંયમ,

અજીવકાયઅસંજમ. પું [અજીવકાયાસંજમ]

વસ્ત્ર-પાત્રાદિના ઉપયોગ કરતા થયેલ હિંસા

અજીવકાયસંજમ. પું [અજીવકાયસંયમ]

અજીવકાય સંબંધી સંયમ, વસ્ત્ર-પાત્ર આદિ લેવા-મૂકવામાં જયણા પાળવી તે

અજીવકાયારંભ. પું [અજીવકાયારંભ]

આરંભ ક્રિયાનો એક ભેદ

અજીવકાયાસમારંભ. પું [અજીવકાયાસમારંભ]

અજીવકાય વસ્ત્રપાત્રાદિ લેતા-મૂકતા કોઈ જીવને દુઃખ ન ઉપજાવવું તે

અજીવકિરિયા. સ્ત્રી [અજીવક્રિયા]

અજીવનો વ્યાપાર

અજીવકિરિયા. સ્ત્રી [અજીવક્રિયા]

અજીવપુદ્ગલોનું કર્મરૂપે પરીણમવું

અજીવત્ત. કૃં [અજીવત્ત્વ]

અજીવપણું

અજીવદવ્વ. ન [અજીવદ્રવ્ય]

ધર્માસ્તિકાયાદિ પાંચ દ્રવ્ય

અજીવદિટ્ઠિયા. સ્ત્રી [અજીવદટ્ટિજા]

દ્રષ્ટિ ક્રિયાનો એક ભેદ

અજીવદેસ. પું [અજીવદેશ]

અજીવરૂપી પદાર્થનો એક ભાગ કે ખંડ

અજીવનિસ્સીય. ત્રિ [અજીવનિશ્રિત]

અજીવને અશ્રિને રહેલ

અજીવનેસત્થિયા. સ્ત્રી [અજીવનૈસૃષ્ટિકી]

નૈસૃષ્ટિકી ક્રિયાનો એક ભેદ

અજીવપચ્ચક્ષાણકિરિયા. સ્ત્રી [અજીવપ્રત્યાખ્યાનક્રિયા]

પચ્ચક્ષાણ ક્રિયાનો એક ભેદ

અજીવપજ્જવ. પું [અજીવપર્યવ]

અજીવના પર્યાય, અજીવના ગુણ કે ધર્મ
અજીવપન્નવણા. સ્ત્રીં [અજીવપન્નવણા]
 અજીવનું નિરુપણ કે પ્રતિપાદન કરવું
અજીવપરિગ્રહિયા. સ્ત્રીં [અજીવપરિગ્રહિકી]
 પારિગ્રહિકી ક્રિયાનો એક ભેદ
અજીવપરિણામ. પું [અજીવપરિણામ]
 અજીવસંબંધિ પરિણામ
અજીવપાઓસિયા. સ્ત્રીં [અજીવપ્રાદોષિકી]
 પ્રાદોષિકી ક્રિયાનો એક ભેદ
અજીવપાડુચ્ચિયા. સ્ત્રીં [અજીવપ્રાતીત્યિકી]
 પ્રાતીત્યિકી ક્રિયાનો એક ભેદ
અજીવપુટ્ટિયા. સ્ત્રીં [અજીવસ્પૃષ્ટિજા]
 સ્પૃષ્ટિકા ક્રિયાનો એક ભેદ
અજીવમિસ્સિયા. સ્ત્રીં [અજીવમિશ્રિતા]
 સત્યમૃષા ભાષાનો એક ભેદ
અજીવમીસય. પું [અજીવમિશ્રક]
 જુઓ 'ઉપર', અજીવ આશ્રિત મિશ્ર જીવ
અજીવરાસિ. પું [અજીવરાશિ]
 અજીવનો સમૂહ
અજીવવિભક્તિ. સ્ત્રીં [અજીવવિભક્તિ]
 અજીવ વિભાગ દર્શન, અજીવ વિવેચન
અજીવવેયારણિયા. સ્ત્રીં [અજીવવૈદારણિકા]
 વૈદારણિકી ક્રિયાનો એક ભેદ
અજીવસણ્ણા. સ્ત્રીં [અજીવસંજ્ઞા]
 અજીવ વિશેની સંજ્ઞા, જડ પદાર્થની ઓળખ
અજીવસામંતોવણિવાઙ્યા. સ્ત્રીં [અજીવસામન્તોપનિપા-
 તિકી] સામંતોપનિપાતિકી ક્રિયાનો એક ભેદ
અજીવસાહત્યિયા. સ્ત્રીં [અજીવસ્વાહસ્તિકી]
 સ્વાહસ્તિકી ક્રિયાનો એક ભેદ
અજીવાભિગમ. પું [અજીવાભિગમ]
 અજીવ પુદ્ગલ આદિનો બોધ થવો તે
અજીવોદયનિષ્પન્ન. ત્રિં [અજીવોદયનિષ્પન્ન]
 અજીવના ઉદયથી ઉત્પન્ન થયેલ
અજુઙ્ઙિતો. કૃં [અયુદ્ધવા]
 યુદ્ધ કર્યા વિના, ન લડીને
અજુત્ત. ત્રિં [અયુક્ત]

અનુચિત, અયોગ્ય
અજૂરણયા. સ્ત્રીં [અખેદન]
 શરીરને જીર્ણ બનાવનાર શોક ન કરવો તે, ખેદ ન કરવો તે
અજૂરાવણિયા. સ્ત્રીં [અખેદાપન]
 ખેદપણાનો અભાવ, ન ઝૂરવાપણું
અજોગ. પું [અયોગ]
 મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિનો અભાવ,
અજોગ. પું [અયોગ]
 યોગની ચપળતા રહિત શૈલેશી અવસ્થા
અજોગ. ત્રિં [અયોગ્ય]
 યોગ્ય નહિ તે
અજોગત્ત. નં [અયોગત્વ]
 અયોગીપણું, જોગરહિતપણું
અજોગયા. સ્ત્રીં [અયોગતા]
 યોગનો અભાવ, અયોગીપણું
અજોગરૂવ. ત્રિં [અયોગરૂપ]
 અયોગીપણું
અજોગિ. પું [અયોગિન્]
 યોગરહિત, સિદ્ધ
અજોગિ. પું [અયોગિન્]
 ચૌદમા ગુણઠાણે રહેલો જીવ
અજોગિકેવલિ. પું [અયોગિકેવલિન્]
 ચૌદમા ગુણઠાણવાળા શૈલેશી અવસ્થાને પામેલા કેવલી ભગવંતો
અજોગિત્ત. નં [અયોગિત્વ]
 અયોગીપણું
અજોગિભવત્થકેવલનાણ. નં [અયોગિભવસ્થકેવલજ્ઞાન]
 ચૌદમા ગુણઠાણે વર્તતું કેવલજ્ઞાન
અજોગિભવત્થકેવલિ. પું [અયોગિભવસ્થકેવલિન્]
 ચૌદમા ગુણઠાણે વર્તતા કેવલી
અજોગિ. પું [અયોગિન્]
 મુક્તાત્મા, યોગિ રહિત
અજોગિ. પું [અયોગિન્]
 વિધ્વંસ થયેલ યોગિ
અજોગિય. પું [અયોગિક]

મુક્તાત્મા, સિદ્ધ	આજકાલનો, આધુનિક
અજોસયંત. કૃં [અજોષયત્]	અજ્જદિદ્ધિ. ત્રિં [આર્યદૃષ્ટિ]
ન સેવતો, ન પાળતો	જેની દ્રષ્ટિ પવિત્ર હોય તે
અજોસિય. ત્રિં [અજુષ્]	અજ્જપણ્ણ. ત્રિં [આર્યપ્રજ્ઞ]
ન સેવેલું, ન પાળેલું	જેની પ્રજ્ઞા-સમજણ ઉત્તમ હોય તે
અજ્જ. અં [અદ્ય]	અજ્જપય. પું [આર્યપદ]
આજ, આજનો દિવસ	શુદ્ધ ધર્મ દર્શાવનાર વાક્ય
અજ્જ. ત્રિં [આર્ય]	અજ્જપય. પું [આર્યપદ]
આર્ય, પવિત્ર, દાદા, પ્રશાંત રૂપ,	આપ્તવચન
અજ્જ. ત્રિં [આર્ય]	અજ્જપરવકમ. ત્રિં [આર્યપરાક્રમ]
પૂર્વ ગોત્રીય પુરુષ, ગોત્ર પ્રવર્તક	ઉત્તમ પરાક્રમી, અંતર શત્રુને હંકારવાનાર
અજ્જ. ત્રિં [આર્ય]	અજ્જપરિયાય. ત્રિં [આર્યપરિયાય]
શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ	જેનો પર્યાય-પ્રવ્રજ્યા આર્ય હોય તે
અજ્જ. ત્રિં [આર્ય]	અજ્જપરિયાલ. ત્રિં [આર્યપરિવાર]
એક દૂહ,	જેનો પરિવાર ઉત્તમ છે તે
અજ્જ. ત્રિં [આર્ય]	અજ્જપ્પભિદ્ધ. અં [અદ્યપ્રભૃતિ]
ઋષિ વિશેષ, પૂર્વપુરુષ	આજથી,
અજ્જ. ધાં [અર્જ]	અજ્જપ્પભિદ્ધ. અં [અદ્યપ્રભૃતિ]
ઉપાર્જન કરવું, મેળવવું	સમ્યક્ પ્રતિપત્તિ કાળથી આરંભીને આજ પર્યન્ત
અજ્જઉત્ત. પું [આર્યપુત્ર]	અજ્જપ્પભિત્તિ. અં [અદ્યપ્રભૃતિ]
સંબોધન વિશેષ	જુઓ 'ઉપર'
અજ્જઉત્ત. પું [આર્યપુત્ર]	અજ્જપ્પહાણ. પું [આર્યપ્રધાન]
ધર્મી માતા-પિતાનો પુત્ર	આર્યોમાં શ્રેષ્ઠ
અજ્જઓભાસિ. ત્રિં [અજ્જાવભાસિન્]	અજ્જભાસિ. ત્રિં [આર્યભાષિન્]
આર્ય ન હોવા છતાં આર્યની જેમ વર્તતો	આર્યભાષા બોલનાર
અજ્જકાલિય. પું [અદ્યકાલિક]	અજ્જમ. પું [આર્યમન્]
આજકાલનું	સૂર્ય
અજ્જગ. પું [અર્જક]	અજ્જમ. પું [આર્યમન્]
વનસ્પતિ વિશેષ	અર્થમા, પૂર્વા ફાલ્ગુની નક્ષત્રનો દેવતા
અજ્જગ. પું [આર્યક]	અજ્જમણ. ત્રિં [આર્યમનસ્]
પિતામહ, દાદા, આર્યક	પવિત્ર મનવાળો
અજ્જજાદ. ત્રિં [આર્યજાતિ]	અજ્જમદીવ. પું [આર્યમન્ દ્વીપ]
જાતિ વડે આર્ય	દ્વીપ-વિશેષ
અજ્જણિત્તા. અં [અર્જયિત્વા]	અજ્જમદેવતા. પું [આર્યમદેવતા]
ઉપાર્જન કરીને, મેળવીને	સૂર્યદેવ
અજ્જત્ત. પું [અદ્યત્વ]	અજ્જમા. પું [આર્યમન્]

જુઓ 'અજ્ઞમ'
અજ્ઞય. પું [આર્યક]
 જુઓ 'અજ્ઞમ'
અજ્ઞયા. સ્ત્રી [આર્યકા]
 આર્યિકા, સાધ્વી
અજ્ઞરવિચ્છિય. વિ [આર્યરક્ષિત]
 ઉજ્જેનીમાં તેણે અચેલકત્વ પરિષદ સહન કર્યો.
અજ્ઞરૂવ. ત્રિ [આર્યરૂપ]
 જેનો વેશ આર્ય જેવો છે તે, દેખાવમાં આર્ય
અજ્ઞલ. પું [આર્યલ]
 પાણીની તંગીવાળો એક દેશ, તે દેશવાસી
અજ્ઞવ. ન [આર્જવ]
 સરળતા, માયા-કપટનો અભાવ, સંવર
અજ્ઞવ. ન [આર્જવ]
 એક યોગસંગ્રહ
અજ્ઞવ. ન [આર્જવ]
 એક પ્રકારનો શ્રમણધર્મ,
અજ્ઞવદ્વાણ. ન [આર્જવસ્થાન]
 સંવરનું સ્થાન, સાધુ, સંવરનો ભેદ
અજ્ઞવભાવ. પું [આર્જવભાવ]
 સરળવૃત્તિ, કપટનો અભાવ, સરળ સ્વભાવ
અજ્ઞવચન. ન [આર્યવચન]
 આર્ય વચન, આર્યપુરુષ-સાધુની વાણી
અજ્ઞવયા. સ્ત્રી [આર્જવતા]
 સરળતા, દંભ ત્યાગ, શ્રમણ ધર્મજનિત
અજ્ઞવવહાર. ત્રિ [આર્યવ્યવહાર]
 જેનો વ્યવહાર ઉત્તમ-પવિત્ર છે તે
અજ્ઞવિત્તિ. ત્રિ [આર્યવૃત્તિ]
 જેની આજીવિકા પવિત્ર હોય તે
અજ્ઞવિય. ન [આર્જવ]
 જુઓ 'અજ્ઞવયા'
અજ્ઞસંકપ્પ. પું [આર્યસંકલ્પ]
 પવિત્ર વિચારવાળો
અજ્ઞસીલાયાર. ત્રિ [આર્યશીલાચાર]
 જેનો આચાર-વિચાર પવિત્ર છે તે
અજ્ઞા. સ્ત્રી [આર્યા]

આર્યા, સાધ્વી, એક દેવી,
અજ્ઞા. સ્ત્રી [આર્યા]
 એક પ્રકારનો છંદ
અજ્ઞા. સ્ત્રી [આર્યા]
 ચોસઠમાની એક કળા
અજ્ઞાકપ્પ. પું [આર્યાકલ્પ]
 સાધ્વી દ્વારા લાવેલ આહાર
અજ્ઞાણુચર. પું [આર્યાનુચર]
 સાધ્વીને અનુસરનાર સાધુ
અજ્ઞાલદ્ધ. ત્રિ [આર્યાલદ્ધ]
 આર્યા દ્વારા પ્રાપ્ત
અજ્ઞાવેતવ્વ. ત્રિ [આજ્ઞાપયિતવ્ય]
 હુકમ કરવો
અજ્ઞાવેયવ્ય. ત્રિ [આજ્ઞાપયિતવ્ય]
 જુઓ 'ઉપર'
અજ્ઞાસંપયા. સ્ત્રી [આર્યાસમ્પદા]
 આર્યારૂપ સંપત્તિ, સંપદાનો એક ભેદ
અજ્ઞાસંસંગી. સ્ત્રી [આર્યાસંસર્ગી]
 સાધ્વી સંસર્ગ, સાધ્વી પરીચય
અજ્ઞિણિતા. કૃ [અર્જયિત્વા]
 મેળવીને
અજ્ઞિય. ત્રિ [અર્જિત]
 મેળવેલ, એકઠું કરેલ
અજ્ઞિયા. સ્ત્રી [આર્યિકા]
 સાધ્વી, દાદી
અજ્ઞિયાસંપયા. સ્ત્રી [આર્યિકાસમ્પદા]
 સાધ્વીરૂપ સંપત્તિ, સંપદાનો એક ભેદ
અજ્ઞીરણ. ન [અજીર્ણ]
 જુઓ 'અજીરણ'
અજ્ઞીવ. પું [અજીવ]
 જુઓ 'અજીવ'
અજ્ઞુણ. પું [અર્જુન]
 બહુ બીજવાળું એક જાતનું વૃક્ષ, એક પ્રકારનું તૃણ
અજ્ઞુણ. પું [અર્જુન]
 સફેદ સોનું
અજ્ઞુણસુવર્ણગમઈ. ત્રિ [અર્જુનસુવર્ણકમયી]

સફેદ સુવર્ણ યુક્ત
અજ્જુણસુવર્ણગમય. ત્રિં [અર્જુનસુવર્ણકમય]
 સફેદ સુવર્ણ યુક્ત
અજ્જુણસુવર્ણય. નં [અર્જુનસુવર્ણક]
 સફેદ સોનું
અજ્જુન-૧. વિં [અર્જુન]
 ગોશાળાના છ દિશાચરમાંનો છઠ્ઠો દિશાચર કથા જુઓ
 ગોસાલ તેનું આખું નામ 'અજ્જુનગોમાયપુત્ર' છે.
અજ્જુન-૨. વિં [અર્જુન]
 ગોશાળાના કહેવા પ્રમાણે ગોશાળાના આત્માએ તેના
 શરીરમાં પ્રવેશ કરેલો. 'અજ્જુનગોમાયપુત્ર' તેનું પૂરું નામ
 હતું
અજ્જુન-૩. વિં [અર્જુન]
 હસ્તિનાપુરના પાંડુ રાજાના પાંચ પુત્રોમાંના ત્રીજા પુત્ર,
 તેણે દીક્ષા લીધી. મોક્ષે ગયા.
અજ્જુન-૪. વિં [અર્જુન]
 રાજગૃહી નગરીનો એક માળી, તે અજ્જુનમાલાગાર નામે
 પ્રસિદ્ધ હતો. તેની પત્નીનું નામ **બંધુમઈ** હતું. તે મુદ્ગર-
 પાણિ યક્ષની ભક્તિ કરતો હતો. એક વખત છ મિત્રોએ
 યક્ષ મંદિરમાં અર્જુનને બાંધી તેની પત્ની બંધુમતી સાથે
 ભોગવિલાસ કર્યો. યક્ષ વિશેની શ્રદ્ધા ચલિત થતા યક્ષે
 તેના શરીરમાં પ્રવેશ કરી છ મિત્રો અને બંધુમતીને મારી
 નાંખ્યા. પછી રોજ સાતની હત્યા કરતો હતો.
 સુદંસણ ના પ્રભાવે યક્ષ ચાલ્યો ગયો. અજ્જુન ભં
 મહાવીરની દેશના સાંભળવા ગયો. દીક્ષા લીધી. કેવળ
 પામી, મોક્ષે ગયા.
અજ્જુન-૫. વિં [અર્જુન]
 સુધોષ નગરનો રાજા તેની પત્ની (રાણી) નું નામ **તત્તવઈ**
 હતું, અને **મદ્દનંદી-૨** તેનો પુત્ર હતો.
અજ્જુન-૬. વિં [અર્જુન]
 એક ચોર, જેણે સૌંદર્યની વાસનામાં પોતાની જિંદગી
 ગુમાવી
અજ્જુનઅ. વિં [અર્જુનક]
 જુઓ 'અજ્જુન-૪'
અજ્જુનઅમાલાગારઅ. વિં [અર્જુનકમાલાકાર]
 જુઓ 'અજ્જુન-૪'

અજ્જુનગ. વિં [અર્જુનક]
 જુઓ 'અજ્જુન-૪'
અજ્જુનગ ગોમાયપુત્ર. વિં [અર્જુનક ગૌતમપુત્ર]
 જુઓ 'અજ્જુન-૨'
અજ્જુન ગોમાયપુત્ર. વિં [અર્જુનગોમાયપુત્ર]
 જુઓ 'અજ્જુન-૧'
અજ્જુનગોમાયપુત્ર. વિં [અર્જુનગૌતમપુત્ર]
 જુઓ 'અજ્જુન-૨'
અજ્જુનમાલાગાર. વિં [અર્જુનમાલાકાર]
 જુઓ 'અજ્જુન-૪'
અજ્જુનમાલાર. વિં [અર્જુનમાલાકાર]
 જુઓ 'અજ્જુન-૪'
અજ્જુનય. વિં [અર્જુનક]
 જુઓ 'અજ્જુન-૬'
અજ્જુનયચોર. વિં [અર્જુનકચૌર]
 જુઓ અજ્જુનય
અજ્જુન. વિં [અર્જુન]
 જુઓ 'અજ્જુન-૧'
અજ્જુન ગોમાયપુત્ર. વિં [અર્જુનગોમાય પુત્ર]
 જુઓ 'અજ્જુન-૧'
અજ્જુનરાયા. વિં [અર્જુનરાજા]
 જુઓ 'અજ્જુન-૫'
અજ્જેવ. અં [અદૈવ]
 આજે, આજે જ
અજ્ઞાત. નં [અધ્યાત્મ]
 અધ્યાત્મ, મન, ચિત્ત
અજ્ઞાત્ય. નં [અધ્યાત્મ]
 અંતઃકરણ, ચિત્ત, અંતરભાવ
અજ્ઞાત્ય. નં [અધ્યાત્મ]
 આત્મધ્યાન, આત્મ ભાવના
અજ્ઞાત્ય. ત્રિં [અધ્યાત્મ]
 મનમાં ઉત્પન્ન થયેલ સુખ, દુઃખ, મિથ્યાત્વ વગેરે
અજ્ઞાત્યદંડ. પું [અધ્યાત્મદંડ]
 આત્મધ્યાન કે કષાય નિમિત્તે થતો કર્મબંધ
અજ્ઞાત્યદોષ. પું [અધ્યાત્મદોષ]

કષાય-વિષયાદિ અંદરના દોષ	મનના સૂક્ષ્મ પરિણામ, સંકલ્પ, વિકલ્પ
અજ્ઞાત્થવત્તિય. પું. [અધ્યાત્મવૃત્તિક]	અજ્ઞાવસિય. ન. [અધ્યવસિત]
ક્રિયાના તેર સ્થાનકમાનું આઠમું સ્થાનક	અધ્યવસાય, મનોભાવ વિશેષ, સમીપ વસવું તે
અજ્ઞાત્થવચન. ન. [અધ્યાત્મવચન]	અજ્ઞાઇયવ્વ. ત્રિ. [અધ્યેતવ્ય]
વચનનો આ નામનો એક ભેદ	અધ્યયન કરવું, ભણવું
અજ્ઞાત્થવિસુદ્ધ. ત્રિ. [અધ્યાત્મવિશુદ્ધ]	અજ્ઞાયય. પું. [અધ્યાપક]
શુદ્ધ અંતઃકરણવાળો	અધ્યાપક, ઉપાધ્યાય
અજ્ઞાત્થિય. ત્રિ. [અધ્યાત્મિક]	અજ્ઞારોહ. પું. [અધ્યારોહ]
આત્મા સંબંધી, આંતરિક, આત્મ આશ્રિત, આત્મિક	એક પ્રકારની વનસ્પતિ
ભાવ, સંકલ્પ	અજ્ઞારોહજોણિય. પું. [અધ્યારોહયોનિક]
અજ્ઞાત્થિય. ત્રિ. [અધ્યાત્મિક]	એક પ્રકારની વનસ્પતિની જાત
અધ્યવસાય વિશેષ	અજ્ઞારોહત્ત. ન. [અધ્યારોહત્વ]
અજ્ઞાત્થિય. ત્રિ. [અધ્યાત્મિક]	એક પ્રકારની વનસ્પતિપણું
એક ક્રિયા સ્થાન	અજ્ઞારોહવલ્કમ. ન. [અધ્યારોહાવલ્કમ]
અજ્ઞાપ્પ. ન. [અધ્યાત્મ]	એક પ્રકારની વનસ્પતિનું ઊગવું
જુઓ 'અજ્ઞાત્થ'	અજ્ઞારોહસંભવ. ન. [અધ્યારોહસંભવ]
અજ્ઞાપ્પઓગ. પું. [અધ્યાત્મયોગ]	એક વનસ્પતિ-વિશેષનો સંભવ
ધર્મ ધ્યાન	અજ્ઞાવ. ધા. [અધિ+ઇ+ણિ]
અજ્ઞાપ્પજોગજ્ઞાણ. ન. [અધ્યાત્મયોગધ્યાન]	ભણાવવું
જુઓ 'ઉપર'	અજ્ઞાવસ. ધા. [અધિ+આ+વસ્]
અજ્ઞાપ્પજ્ઞાણજોગ. પું. [અધ્યાત્મધ્યાનયોગ]	રહેવું, વસવું
જુઓ 'ઉપર'	અજ્ઞાવસમાણ. કૃ. [અધ્યાવસત]
અજ્ઞાપ્પરય. ત્રિ. [અધ્યાત્મરત]	રહેનાર, વસનાર
આત્મધ્યાનરત, પ્રશસ્ત ધ્યાનમગ્ન	અજ્ઞાવસિત્તા. કૃ. [અધ્યુષ્ય]
અજ્ઞાયણ. ન. [અધ્યયન]	રહીને, વસીને
અધ્યયન	અજ્ઞીણ. ન. [અક્ષીણ]
અજ્ઞાયણછલ્લકવગ્ગ. પું. [અધ્યયનષટ્કવર્ગ]	શાસ્ત્રનું અધ્યયન પ્રકરણ, અધ્યાય,
છ અધ્યયનનો એક સમૂહ, આવશ્યક સૂત્ર	અજ્ઞીણ. ન. [અક્ષીણ]
અજ્ઞાવસાણ. ન. [અધ્યવસાન]	અક્ષયશ્રુત
અંતઃકરણની વૃત્તિ, મનના પરિણામ, સંકલ્પ,	અજ્ઞીણઙ્ગાંઙા. ત્રિ. [અક્ષીણઙ્ગાંઙા]
લેશ્યા(પરિણામ) ની કંઈક સ્પષ્ટપણે પ્રવૃત્તિ	કલેશ-કલહથી નિવૃત્ત થયેલ
અજ્ઞાવસાણનિવ્વત્તિય. ત્રિ. [અધ્યવસાનનિર્વર્તિત]	અજ્ઞુસિય. ત્રિ. [અધ્યુષિત]
અધ્યવસાયથી ઉત્પન્ન	આશ્રિત
અજ્ઞાવસાણાવરણિજ્જ. ન. [અધ્યવસાનાવરણીય]	અજ્ઞુસિર. ત્રિ. [અશુષિર]
ભાવ ચરિત્રને અટકાવનાર એક કર્મ પ્રકૃતિ	રાફડા વગરનું
અજ્ઞાવસાય. પું. [અધ્યવસાય]	અજ્ઞુસિર. ત્રિ. [અશુષિર]

છિદ્ર વગરનું
અજ્ઞોયર. પું [અધ્યવપૂર]
 ગૌચરીનો એક દોષ
અજ્ઞોયરય. પું [અધ્યવતરક]
 ગૌચરીનો એક દોષ
અજ્ઞોવવજ્જ. ધાં [અધિ+ઉપ+પદ]
 તન્મય થવું, પ્રાપ્ય વસ્તુની સાથે અધ્યવસાયની
 એકતા થવી
અજ્ઞોવવજ્જના. સ્ત્રીં [અધ્યુપપાદના]
 વિષયની આસક્તિ
અજ્ઞોવવજ્જમાણ. કું [અધ્યુપપદ્યમાન]
 વિષય આસક્ત
અજ્ઞોવવજ્જિયવ્ય. કું [અધ્યુપપત્તવ્ય]
 આસક્તિપણું
અજ્ઞોવવન્ન. ત્રિં [અધ્યુપપન્ન]
 વિષયાસક્ત, ગૃહ, મૂર્છિત
અજ્ઞોવવાય. પું [અધ્યુપપાત]
 કંઈપણ ગ્રહણ કરવામાં ચિત્તની એકાગ્રતા
અજ્ઞોસિય. ત્રિં [અધ્યુષિત]
 આશ્રિત, આશરે આવેલ
અઙ્ગંઙ. ત્રિં [અઙ્ગઙ્ગ]
 લોભ રહિત, માયા રહિત
અઙ્ગંઙપત્ત. ત્રિં [અઙ્ગઙ્ગપ્રાપ્ત]
 લોભ કે માયા રહિતપણાની પ્રાપ્તિ
અઙ્ગુસિર. ત્રિં [અશુષિર]
 જુઓ 'અઙ્ગુસિર'
અઙ્ગુસિરતણ. નં [અશુષિરત્ણ]
 ખડથી નહીં ઢંકાયેલું
અઙ્ગોસયંત. કું [અસેવમાન]
 અસેવ્ય, સેવવા લાયક નહીં તે
અટ્ટ. ત્રિં [આર્ત્ત]
 દુઃખી, શારીરિક કે માનસિક પીડાથી પીડાતો, સંક્લિષ્ટ
 અધ્યવસાય,
અટ્ટ. ત્રિં [આર્ત્ત]
 અધર્મદ્વારનું એક નામ
અટ્ટ. પું [અટ્ટ]
 દુકાન, હાટ, આકાશ

દુકાન, હાટ, આકાશ
અટ્ટ. વિશેં [દેં]
 કૃશ, દુર્બલ, આળસુ, સુસ્ત, શબ્દ, જુઠ
અટ્ટ. ત્રિં [આર્ત્ત]
 નિર્લજ્જ, બેશરમ
અટ્ટ. વિશેં [ઋત]
 ગયેલ, મળેલ
અટ્ટઙ્ગાણ. નં [આર્ત્તધ્યાન]
 આર્ત્ત ધ્યાન, ચિંતા, ધ્યાનનો એક ભેદ
અટ્ટઙ્ગાણ. નં [આર્ત્તધ્યાન]
 જુઓ 'ઉપર'
અટ્ટટ્ટહાસ. પું [અટ્ટટ્ટહાસ]
 ખડખડાટ હસવું, ઊંચા સ્વરે હસવું
અટ્ટણસાલા. સ્ત્રીં [અટ્ટનશાલા]
 કસરત શાળા
અટ્ટન. વિં [અર્ત્તન]
 ઉજ્જેનીનો એક મલ્લ, સોપારગનો રાજા સિંહગિરિ દર
 વર્ષે એક સ્પર્ધા યોજતો અટ્ટન તે સ્પર્ધા જીતી જતો.
 સિંહગિરિ રાજાને કોઈ બીજા દેશનો માણસ સ્પર્ધા જીતે તે
 પસંદ ન હતું. વેર વાળવા તેણે એક મલ્લ તૈયાર કર્યો.
 બીજે વર્ષે અટ્ટન સ્પર્ધા હારી ગયો.
અટ્ટન, સુરાષ્ટ્ર જતા રસ્તામાં **ફલિહમલ્લ** નામના
 ખેડૂતને જોયો. તેણે તેને સ્પર્ધા માટે તૈયાર કર્યો અને
 બીજા વર્ષે સોપારગ નગરે યોજાયેલ સ્પર્ધા
ફલિહમલ્લ દ્વારા તે જીતી ગયો.
અટ્ટનમલ્લ. વિં [અર્ત્તનમલ્લ]
 જુઓ અટ્ટન
અટ્ટમટ્ટ. વિશેં [દેં]
 નિઃસત્વ-નિરાશાયુક્ત
અટ્ટયર. નં [આર્ત્તયર]
 અતિ આર્ત્તધ્યાન
અટ્ટરૂસગ. પું [અટ્ટરૂપ]
 અરૂસાનું ઝાડ, ગુચ્છ વનસ્પતિની એક જાત
અટ્ટસ્સર. ત્રિં [આર્ત્તસ્સર]
 આર્ત્તનાદ
અટ્ટહાસ. પું [અટ્ટહાસ]

ઊંચા સ્વરે હસવું	જ્ઞાનાવરણીય આદિ આઠ કર્મ
અટ્ટાલગ. પું [અટ્ટાલક] અટારી, ઝરુખો	અટ્ટકર. પું [અર્થકર] પ્રધાન, મંત્રી, નિમિત્તશાસ્ત્રવિદ્વાન
અટ્ટાલય. પું [અટ્ટાલક] જુઓ 'ઉપર'	અટ્ટગર્હ. સ્ત્રી [અષ્ટગતિ] નરક, દેવ, દેવી, નર, નારી, તિર્યચ, તિર્યચીણી, મોક્ષ
અટ્ટાલય. પું [આર્તાલય] પીડિતોનું સ્થાન	અટ્ટગુણ. પું [અષ્ટગુણ] આઠ ગુણથી યુક્ત
અટ્ટિય. ત્રિ [અર્તિત] પીડિત, દુઃખી	અટ્ટજાય. વિશે [અર્થયાચ] ધનનો અર્થ
અટ્ટિયચિત્ત. ત્રિ [અર્તિતચિત્ત] પીડા કે દુઃખ યુક્ત ચિત્ત	અટ્ટજાય. ત્રિ [અર્થજાત] સંયમથી ચલિત
અટ્ટ. પું [અર્થ] પદાર્થ, વસ્તુ, ધન, તત્વ, કાર્ય, પ્રસંગ, ધારણા, શબ્દનું અભિધેય, તાત્પર્ય, ફળ, લાભ,	અટ્ટજોયણિય. પું [અષ્ટયોજનિક] આઠ યોજનવાળું
અટ્ટ. પું [અર્થ] અર્થ, સૂત્રનો સારાંશ, પ્રયોજન	અટ્ટઢમિયા. સ્ત્રી [અષ્ટાષ્ટમિકા] એક અભિગ્રહ, ભિક્ષુ પ્રતિમાનો એક ભેદ
અટ્ટ. પું [અર્થ] અભિલાષ, ઇચ્છા	અટ્ટઢાણ. ન [અષ્ટસ્થાન] આઠ સ્થાન
અટ્ટ. પું [અર્થ] મોક્ષ, મુક્તિ	અટ્ટતા. સ્ત્રી [અર્થ] જુઓ 'અટ્ટ'
અટ્ટ. ત્રિ [અષ્ટન] આઠ, આઠની સંખ્યા	અટ્ટદંસિ. ત્રિ [અર્થદર્શિન્] અર્થવેત્તા, શાસ્ત્રાર્થનો જાણકાર
અટ્ટઅટ્ટમિયા. સ્ત્રી [અષ્ટાષ્ટમિકા] એક ભિક્ષુ પ્રતિમા, અભિગ્રહ વિશેષ	અટ્ટનામ. ન [અષ્ટનામન્] આઠ પ્રકારના નામ
અટ્ટઆઢગસતિય. પું [અષ્ટાઢકશતિક] એક માપ વિશેષ	અટ્ટપડલ. ત્રિ [અષ્ટપટલ] આઠ પડવાળું
અટ્ટંગ. ત્રિ [અષ્ટાઙ્ગ] એક નિમિત્તશાસ્ત્ર	અટ્ટપદેસિય. ત્રિ [અષ્ટપ્રદેશિક] આઠ પ્રદેશનું બનેલ
અટ્ટંગમહાનિમિત્ત. ન [અષ્ટાઙ્ગમહાનિમિત્ત] એક નિમિત્ત શાસ્ત્ર જેમાં સ્વર, લક્ષણ આદિ શુભાશુભ સૂચક આઠ અંગો છે	અટ્ટપય. પું [અર્થપદ] સૂક્ષ્મ બુદ્ધિથી વિચારવા યોગ્ય પદ કે વાક્ય
અટ્ટક. ન [અષ્ટક] આઠ શ્લોકનો સમૂહ	અટ્ટપયપરૂવણા. સ્ત્રી [અર્થપદપરૂવણા] અર્થ-પદનું નિવેદન કે કથન
અટ્ટકણિય. ત્રિ [અષ્ટકર્ણિક] આઠ કર્ણિકા, આઠ પાખંડી	અટ્ટપિટ્ટનિઠિતા. સ્ત્રી [અષ્ટપિષ્ઠનિષ્ઠિતા] આઠ વખત પીસવાથી ઉત્પન્ન થયેલ ઔષધ-દારુ
અટ્ટકમ્મ. ન [અષ્ટકર્મન્] આઠ કર્મ	અટ્ટભાઈયા. સ્ત્રી [અષ્ટભાગિકા] રસ-માપવાનું એક પ્રમાણ
	અટ્ટભાગ. પું [અષ્ટભાગ] આઠ ભાગ

આઠ ભાગ-એક પ્રમાણ	આઠ પ્રકારનું
અઠ્ઠાસિ. પું. [અર્થભાષિન્]	અઠ્ઠસમઇય. વિશે. [અષ્ટસામયિક]
અર્થને કહેનાર	જેની સ્થિતિ આઠ સમયની છે તે
અઠ્ઠમ. ન. [અષ્ટમ]	અઠ્ઠસમઇય. વિશે. [અષ્ટસામયિક]
આઠમું,	આઠ સમયમાં પૂર્ણ થતા કેવલી સમુદ્ધાત વગેરે
અઠ્ઠમ. ન. [અષ્ટમ]	અઠ્ઠસયમંગુલાયત. વિશે. [અષ્ટશતાઙ્ગુલાયત]
ત્રણ ઉપવાસ	આઠસો અંગુલ પ્રમાણ લાંબુ
અઠ્ઠમંગલ. ન. [અષ્ટમંગલ]	અઠ્ઠસિર. વિશે. [અષ્ટસિરસ્]
આઠ મંગલ	અષ્ટકોણ, આઠ ખૂણાવાળું
અઠ્ઠમંગલય. પું. [અષ્ટમંગલક]	અઠ્ઠસુવર્ણ. ત્રિ. [અષ્ટસુવર્ણ]
આઠ મંગલ	આઠ સુવર્ણ-આ એક પ્રમાણ છે
અઠ્ઠમભક્ત. ન. [અષ્ટમભક્ત]	અઠ્ઠાસોવર્ણિય. ત્રિ. [અષ્ટસૌવર્ણિક]
ત્રણ ઉપવાસ એક સાથે કરવા તે	આઠ સોનામહોર-પ્રમાણ એક માપ છે
અઠ્ઠમભક્તિય. વિશે. [અષ્ટમભક્તિક]	અઠ્ઠા. અ. [અષ્ઠા]
અઠ્ઠમ તપ કરનાર, અઠ્ઠમના પારણે અઠ્ઠમ કરનાર	આઠ પ્રકારે
અઠ્ઠમય. પું. [અષ્ટમદ]	અઠ્ઠા. સ્ત્રી. [અર્થ]
આઠ મદ	અર્થક્રિયા, ક્રિયાનો ભેદ
અઠ્ઠમય. પું. [અષ્ટમક]	અઠ્ઠા. સ્ત્રી. [અષ્ઠા]
જુઓ 'અઠ્ઠમ'	મુઠ્ઠી, કેશનો લોચ કરવા મુઠ્ઠીમાં લેવા તે
અઠ્ઠમા. સ્ત્રી. [અષ્ટમી]	અઠ્ઠાણ. ન. [અસ્થાન]
આઠમ	અનુચિત સ્થાન
અઠ્ઠમી. સ્ત્રી. [અષ્ટમી]	અઠ્ઠાણિય. ન. [અસ્થાનિક]
આઠમ	સ્થાન કે આધાર રહિત, અપાત્ર
અઠ્ઠય. ન. [અષ્ટક]	અઠ્ઠાદંડ. પું. [અર્થદંડ]
આઠનો સમૂહ	જીવહિંસાનો એક ભેદ, એક ક્રિયા સ્થાનક
અઠ્ઠય. પું. [અર્થક]	અઠ્ઠાદંડવત્તિય. પું. [અર્થદંડપ્રત્યય]
અપેક્ષા	અર્થદંડ નિમિત્તે લાગતી ક્રિયા
અઠ્ઠયા. સ્ત્રી. [અર્થ]	અઠ્ઠાપદ. ન. [અષ્ઠાપદ]
જુઓ 'અઠ્ઠ'	જુગાર, અર્થપદ
અઠ્ઠવાસજાય. ત્રિ. [અષ્ટવર્ષજાત]	અઠ્ઠાપદ. ન. [અષ્ઠાપદ]
આઠ વર્ષનો થયેલ	અષ્ઠાપદ નામનો પર્વત
અઠ્ઠવાસપરિયાય. ત્રિ. [અષ્ટવર્ષપર્યાય]	અઠ્ઠાપય. ન. [અષ્ઠાપદ]
આઠ વર્ષનો જેને દીક્ષા પર્યાય છે તે	જુઓ 'ઉપર'
અઠ્ઠવિધ. વિશે. [અષ્ટવિધ]	અઠ્ઠાબંધિય. પું. [અર્થબંધિક]
આઠ પ્રકારનું	પ્રયોજન વિના અધિક બંધ ન દેનાર
અઠ્ઠવિહ. વિશે. [અષ્ટવિધ]	અઠ્ઠારસ. ત્રિ. [અષ્ઠાદશન્]

અઢાર, અઢારની સંખ્યા	ઘણાં હાડકાંવાળો
અઢારસવંક. પું. [અષ્ટાદશવક્ર]	અઢિચમ્મહિરત્તા. સ્ત્રી. [અસ્થિચર્મશિરાવતા]
અઢારે અંગ વાંકા હોય તેવો	શરીરમાં માત્ર હાડકાં, ચામડી અને સ્નાયુનું અસ્તિત્વ
અઢારસવંજન. ન. [અષ્ટાદશવ્યજ્જન]	અઢિચમ્માવણદ્ધ. ત્રિ. [અસ્થિચર્માવનદ્ધ]
ભોજનની અઢારમી જાત	અષ્ટાપદ નામનો પર્વત,
અઢારસવાસપરિયાય. ત્રિ. [અષ્ટાદશવર્ષપરિયાય]	અઢિચમ્માવણદ્ધ. ત્રિ. [અસ્થિચર્માવનદ્ધ]
અઢાર વર્ષના પર્યાયવાળો	અત્યંત કૃશ અને દુર્બળ
અઢારસવિહ. વિશે. [અષ્ટાદશવિધ]	અઢિચ્ચા. કૃ. [અસ્થિત્વા]
અઢાર પ્રકારે	રોકાયા વિના
અઢારસવિહિ. સ્ત્રી. [અષ્ટાદશવિધિ]	અઢિજુદ્ધ. ન. [અસ્થિયુદ્ધ]
અઢાર પ્રકારની વિધિ	હાડકાના હથિયારથી એક બીજાને પ્રહાર કરવો તે
અઢારસેણિ. સ્ત્રી. [અષ્ટાદશસ્રેણિ]	અઢિજ્ઞામ. ન. [અસ્થિધ્યામ]
પ્રજાના અઢાર વર્ણ, અઢારે વર્ણ	બળેલું-કાળું પડેલું હાડકું
અઢાલોભિ. ત્રિ. [અર્થાલોભિન્]	અઢિથંભ. પું. [અસ્થિસ્તમ્ભ]
દ્રવ્યનો લાલચુ	હાડકાનો થાંભલો-માન કષાયને અપાયેલી એક ઉપમા
અઢાવય. પું. [અષ્ટાપદ]	વિશેષ
જુઓ 'અઢાપય'	અઢિમિંજ. ન. [અસ્થિમિજ્જ]
અઢાવિહ. વિશે. [અષ્ટાવિધ]	એક તેઇન્દ્રિય જીવ
આઠ પ્રકારે	અઢિમિંજા. સ્ત્રી. [અસ્થિમિજ્જા]
અઢાવીસઙ્કવિહ. વિશે. [અષ્ટાવિંશતિવિધ]	હાડકાનો માવો, હાડકાની ચરબી, દ્રઢ શ્રદ્ધાથી ભાવિત
અઠાવીસ પ્રકારે	અંતઃકરણવાળો
અઢાવીસવિમાણસયસહસ્સાહિવઙ્ક. પું. [અષ્ટાવિંશતિવિમાનશતસહસ્રાધિપતિ]	અઢિમિંજા. સ્ત્રી. [અસ્થિમિજ્જા]
૨૮ લાખ વિમાનાધિપતિ, ઇશાનેન્દ્ર	જેને હાડોહાડમાં ધર્મનો રંગ લાગ્યો હોય તે
અઢાહિય. ન. [અષ્ટાહિક]	અઢિય. ન. [અસ્થિક]
આઠ દિવસનું	ગોટલી, ફળના ઠળીયા, મજબૂત હાડકાવાળું શરીર
અઢાહિયા. સ્ત્રી. [અષ્ટાહિકા]	અઢિય. વિશે. [અસ્થિત]
આઠ દિવસનું	સ્થિર ન રહેલ
અઢિ. સ્ત્રી. [અસ્થિ]	અઢિય. વિશે. [આર્થિક]
હાડકું	મોક્ષ સાધક, ઇચ્છુક
અઢિ. ત્રિ. [અર્થિન્]	અઢિયકપ્પ. પું. [અસ્થિતકલ્પ]
પ્રયોજનવાળો, મતલબી	અનવસ્થિત કલ્પ, મધ્યના બાવીશ તીર્થકરનો આચાર
અઢિઅપ્પ. ત્રિ. [અસ્થિતાત્મન્]	અઢિયગામ. પું. [અસ્થિકગ્રામ]
જેનો આત્મા અસ્થિર છે તેવો	એક ગામ વિશેષ
અઢિક. ન. [અસ્થિક]	અઢિયપ્પ. પું. [અસ્થિતાત્મન્]
હાડકું, એક ગામનું નામ	અસ્થિર આત્મા
અઢિકચ્છભ. પું. [અસ્થિકચ્છપ]	અઢિયલગ્ગણદોસ. પું. [અસ્થિતલગ્ગણદોષ]

કાંટે લાગવારૂપ દોષ
અટિરાસિ. પું [અસ્થિરાશિ]
 હાડકાનો ઢગલો
અટિલ્લઅ. પું [અત્યિક]
 કપાસીયા
અટિસુહ. પું [અસ્થિસુખ]
 હાડકાંને સુખાકારી માલીશ
અટિસેન. પું [અસ્થિષેણ]
 ગોત્ર વિશેષ
અટ્ટીમિંજ. નં [અસ્થિમિજ્જ]
 ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળો એક જીવ
અઠાણઠવણ. નં [અસ્થાનસ્થાપન]
 અયુક્ત કે અનુચિત સ્થાને રાખવું તે
અઠાણઠવણ. નં [અસ્થાનસ્થાપન]
 પ્રમાદથી પડિલેહણ ક્રિયાનો એક ભેદ
અઠિય. નં [અસ્થિત]
 જુઓ 'અઠિય'
અડ. ધાં [અડ]
 ભમવું, ફરવું
અડ. પું [દેં]
 ફૂલો, પશુઓને પાણી પીવા માટેનું સ્થાન (અવેડો)
અડંડકોડંડિમ. ત્રિં [અદણ્ડકોદણ્ડિમ]
 દંડ અને કુદંડ જ્યાં વિદ્યમાન નથી તે
અડજ્ઞ. ત્રિં [અદાહ્ય]
 અજ્ઞિથી બાળી ન શકાય તેવું
અડડ. નં [અટટ]
 સમય કે કાળનું એક માપ
અડડંગ. નં [અટટાંગ]
 સમય કે કાળનું એક માપ
અડમાણ. કૃં [અટત્]
 રખડવું, અટન કરવું
અડયાલ. પું [દેં]
 પ્રશંસાવાચી શબ્દ
અડવિ. સ્ત્રીં [અટવિ]
 જંગલ, વન
અડવિજ્ઞા. સ્ત્રીં [અટવિજ્ઞા]

જંગલની મુસાફરી
અડવી. સ્ત્રીં [અટવી]
 જંગલ, વન
અડવીજમ્મણ. નં [અટવીજન્મન]
 જંગલનો જન્મ
અડવીબહુલ. નં [અટવીબહુલ]
 જ્યાં જંગલની બહુલતા છે તે
અડવીમુહિ. પું [અટવીમુખિન]
 વનમુખી, વન સંબંધી શરૂઆતનો ભાગ
અડવીવાસ. પું [અટવીવાસ]
 જંગલમાં વસવું તે
અડિત્તએ. કૃં [અટિતુમ્]
 ફરવાને, ભ્રમણ કરવાને
અડિત્તા. કૃં [અટિત્વા]
 ફરીને, ભરીને
અડિલ. પું [અટિલ]
 એક પક્ષી વિશેષ
અડોલિયા. વિં [અડોલિકા]
 જવ ની પુત્રી અને ઉજ્જેનીના ગદ્દભ રાજાની બહેન,
 તેના અતિ સૌંદર્યથી આકર્ષિત થઈ ગદ્દભ રાજાએ તેની
 સાથે અયોગ્ય વર્તણુક કરી
અટ્ટ. ત્રિં [આદ્ય]
 સમૃદ્ધિવાન, ધન-ધાન્યાદિથી પરિપૂર્ણ
અટ્ટ. નં [અર્ધ]
 અડધું
અટ્ટપંચમાસિય. નં [અર્ધપંચમાસિક]
 સાડા પાંચ માસનો (એક તપ)
અટ્ટભરહ. પું [અર્ધભરત]
 ભરત ક્ષેત્રનો અર્ધભાગ
અટ્ટરત્ત. પું [અર્ધરાત્ર]
 મધ્યરાત્રિ
અટ્ટાઈજ્ઞ. ત્રિં [અર્ધતૃતીય]
 અઢી, બે આખા અને એક અડધો દ્વીપ
અટ્ટાઈજ્ઞદીવ. પું [અર્ધતૃતીયદ્વીપ]
 અઢી દ્વીપ
અટ્ટાઈજ્ઞમાસિય. પું [અર્ધતૃતીયમાસિક]

અઢી માસ સંબંધિ (એક તપ)

અઢ્ઢાતિજ્જ. ત્રિં [અર્ધતૃતીય]

જુઓ 'અઢ્ઢાઇજ્જ'

અઢ્ઢેજ્જ. નં [આદ્યત્વ]

સમૃદ્ધિપણું

અળ. ધાં [અળ]

પ્રાણ ધારણ કરવા, ગતિ કરવી

અળ. નં [ઋણ]

ઋણ, કરજ, દેવું

અળઙ્ઢવકમળ. ત્રિં [અનતિક્રમણ]

સંયમ યોગનું ઉલ્લંઘન કરવું તે

અળઙ્ઢવકમળિજ્જ. ત્રિં [અનતિક્રમણીય]

જેમાં વ્યભિચાર કે અતિવ્યાપ્તિ દોષ ન આવે તે

અળઙ્ઢવકમળિજ્જવચન. નં [અનતિક્રમણીયવચન]

અતિવ્યાપ્તિ કે વ્યભિચાર દોષ રહિતનું વચન

અળઙ્ઢવત્તિય. અં [અનતિપત્ય]

ન ઉલ્લંઘીને, અતિપાત-હિંસા ન કરીને

અળઙ્ઢઈ. વિશેં [અનીતિ]

ઉપદ્રવ રહિત

અળકર. પું [ઋણકર]

ઋણ-પાપ કરનાર

અળકર. પું [ઋણકર]

પ્રાણાતિપાતનો એક પર્યાય

અળવકભિન્ન. ત્રિં [અનકભિન્ન]

ચિલાત દેશવાસી મ્લેચ્છ-તેનાથી ભિન્ન

અળવકમિત્તા. કું [અનાક્રમ્ય]

આક્રમણ કર્યા વિના

અળગ. નં [ઋણક]

ઋણ, કરજ, દેવું

અળઘ. ત્રિં [અનર્ઘ્ય]

અમૂલ્ય, કિંમતી

અળઘાઙ્ઢા. કું [અઘ્ઢાત્વા]

સૂંઘીને

અળઘિય. વિશેં [અનર્ઘિત]

અમૂલ્ય હોવું તે

અળજ્જ. પું [અનાર્ય]

અનાર્ય, મ્લેચ્છ, કૂર

અળજ્જ. ત્રિં [અન્યાય્ય]

અન્યાય યુક્ત

અળજ્જધમ્મ. પું [અનાર્યધર્મ]

અનાર્ય સ્વભાવવાળો,

અળજ્જધમ્મ. પું [અનાર્યધર્મ]

ધર્મના નામે અનાર્ય કર્મ કરનાર

અળજ્ઙોવવળ્લ. ત્રિં [અનધ્યુપપન્ન]

મૂર્ચ્છા, આસક્તિથી રહિત

અળજ્ઙોવવળ્લ. ત્રિં [અનધ્યુપપન્ન]

જુઓ 'ઉપર'

અળઢ. પું [અનર્થ]

અર્થરહિત, નિરર્થક, નિષ્ફળ, નિષ્પ્રયોજન, હાનિ, નુકસાન

અળઢ. ત્રિં [અનર્થ]

નાશ ન પામેલ

અળઢબંધિય. ત્રિં [અનર્થબન્ધિક]

વિના પ્રયોજને પાત્રાદિને બંધ આપવો તે

અળઢાદંડ. પું [અનર્થદણ્ડ]

અર્થ વિના આત્માને દંડવો, નિષ્પ્રયોજન પાપ કરવાં તે, અર્થ વિના આત્માને દંડવો

અળઢાદંડ. પું [અનર્થદણ્ડ]

ક્રિયા સ્થાનકનો એક ભેદ

અળઢાદંડવત્તિય. નં [અનર્થદણ્ડપ્રત્યય]

પ્રયોજન વિના કે વ્યસન માત્રથી જીવહિંસા પાપ સ્થાનક સેવવું તે

અળઢાદંડવેરમળ. નં [અનર્થદણ્ડવિરમળ]

અનર્થદંડથી વિરમવું તે, શ્રાવકનું એક વ્રત

અળઢ. ત્રિં [અનર્થ]

જેનું અડધું કે ટૂંકડા ન થઈ શકે તેવું

અળળુળ્લવિય. કું [અનુજ્ઞાપ્ય]

અનુજ્ઞા સિવાય, રજા સિવાય

અળળુળ્લવિયપાયભોયળભોઙ્ઢ. પું [અનુજ્ઞાપ્યભોજન-

ભોજિન્] અનુજ્ઞારહિત ભોજન-પાન કરનાર સાધુ, ગૌચરીનો એક દોષ

અળળુળ્લવેત્તા. કું [અનુજ્ઞાપ્ય]

અનુજ્ઞા સિવાય	બીજે સ્થાને
અણ્ણતાવિત્તા. કૃં [અનનુતાપ્ય]	અણ્ણથ. પું [અનર્થ]
તપાવ્યા વિના	અનર્થ હેતુ, અર્થરહિત, નિષ્પ્રયોજન
અણ્ણ. ત્રિં [અનન્ય]	અણ્ણથ. પું [અનર્થ]
મોક્ષમાર્ગથી ભિન્ન નહીં તે, જ્ઞાનાદિ	પરીગ્રહનો એક ભેદ
અણ્ણ. ત્રિં [અનન્ય]	અણ્ણથક. ત્રિં [અનર્થક]
અનન્ય	નિષ્પ્રયોજન
અણ્ણદંસિ. પું [અનન્યદર્શિન]	અણ્ણથમિય. ત્રિં [અનસ્તમિત]
અન્યથા નહીં જોનાર તે, યથાયોગ્ય પદાર્થ જોનાર	દિવસમાં ખાવું તે, રાત્રે ન ખાવું તે
અણ્ણનેય. ત્રિં [અનન્યનેય]	અણ્ણથમિયસંકલ્પ. ત્રિં [અનસ્તમિતસંકલ્પ]
બીજાથી ન દોરવાય તેવા, સ્વયંબુદ્ધ	દિવસે ખાવાનો સંકલ્પ
અણ્ણપરમ. પું [અનન્યપરમ]	અણ્ણથય. ત્રિં [અનર્થક]
સંયમ, ચારિત્ર	વ્યર્થ, નિરર્થક
અણ્ણારામ. ત્રિં [અનન્યારામ]	અણ્ણથવાય. પું [અનર્થવાદ]
મોક્ષ માર્ગ સિવાય બીજે રમણ ન કરનાર	નિષ્પ્રયોજન બોલવું તે
અણ્ણહય. પું [અનાશ્રવ]	અણ્ણદ્વ. ત્રિં [અનદ્વ]
આશ્રવ નિરોધ, નવા કર્મને આવતા અટકાવવા	જુઓ 'અણ્ણ'
અણ્ણહયકર. ત્રિં [અસ્નાસ્વકર]	અણ્ણધારગ. પું [ઋણધારક]
પ્રાણાતિપાતાદિ આશ્રવ વર્જિત, નવા કર્મોને આવતા અટકાવવા	કર્જ લેનાર
અણ્ણહયત્ત. નં [અસ્નાસ્વત્ત]	અણ્ણધિયાસમાન. કૃં [અનધ્યાસીન]
પાપ રહિતપણું, આશ્રવનો અભાવ	નહીં બેઠેલો
અણ્ણતિવર. વિશેં [અનતિવર]	અણ્ણપન્નિંદ. પું [અણ્ણપન્નેન્દ્ર]
પ્રધાન, શ્રેષ્ઠ	વ્યંતર ઇન્દ્રનો એક ભેદ
અણ્ણત્ત. ત્રિં [અનાત્ર]	અણ્ણપન્નિય. પું [અણ્ણપન્નિક]
દુઃખથી બચાવનાર	વ્યંતર દેવતાની એક જાતિ
અણ્ણત્તટ્ઠિત. ત્રિં [અનાત્માર્થિક]	અણ્ણપ્પ. વિશેં [અનર્પ્ય]
અસ્વીકારેલું, પોતાનું કરેલ નહીં તે	અર્પણ કરવાને અયોગ્ય
અણ્ણત્તટ્ઠિય. ત્રિં [અનાત્માર્થિક]	અણ્ણપ્પવસ. વિશેં [અનાત્મવસ]
જુઓ 'ઉપર'	પરવશ
અણ્ણત્તપ્પણ. ત્રિં [અનાત્મપ્રજ્ઞ]	અણ્ણપ્પિણિત્તા. કૃં [અનર્પ્ય]
વ્યર્થ બુદ્ધિ,	નહીં દીધેલું, અવિશેષિત
જેની બુદ્ધિ આત્મહિત કરવામાં નથી તે	અણ્ણપ્પુન્ન. વિશેં [દેં]
અણ્ણત્તવ. ત્રિં [અનાત્મવત્]	અપૂર્ણ નહીં તે
કષાય યુક્ત	અણ્ણબલ. પું [ઋણબલ]
અણ્ણથ. અં [અન્યત્ર]	કરજ વસૂલ કરવાનું જેમાં બળ/સત્તા છે તે
	અણ્ણભુદ્ધિય. ત્રિં [અનભ્યુદ્ધિય]

ધર્મ કરવાને તૈયાર ન થયેલ
અળભુદ્દેમાણ. કૃં [અનભ્યુતિષ્ઠત્]
 તૈયાર નહીં થયેલો એવો, ઊભો નહીં થયેલ તે
અળભંજક. ત્રિં [ઋણભંજક]
 કર્જ ન ચૂકવનાર, દેવાળીયો
અળભિગૃહીય. ત્રિં [અનભિગૃહીત]
 કુમતનો આગ્રહ ન કરનાર, મિથ્યાત્વનો એક ભેદ
અળભિગૃહીયા. સ્ત્રીં [અનભિગૃહીતા]
 ગ્રહણ નહીં કરાયેલ એવું
અળભિજ્ઞિય. વિશેં [અનભિજ્ઞાત]
 સંતોષી
અળભિદ્રુય. ત્રિં [અનભિદ્રુત]
 દુઃખના અધ્યવસાયથી વ્યાપ્ત નહીં તેવો,
અળભિદ્રુય. ત્રિં [અનભિદ્રુત]
 ગર્ભાવાસ આદિ દુઃખ મુક્ત
અળભિલસેમાણ. કૃં [અનભિલષત્]
 ઇચ્છા નહીં કરતો
અળરહ. ત્રિં [અનર્હ]
 અયોગ્ય, લાયક નહીં તેવો
અળરામ. પું [દેં]
 અરતિ, બેચેની
અળરિહ. ત્રિં [અનર્હ]
 જુઓ 'અળરહ'
અળલ. પું [અનલ]
 અયોગ્ય, અઝિ, લાયક નહીં તેવો
અળલસ. વિશેં [અનલસ]
 આળસ રહિત
અળલિય. નં [અનલીક]
 જૂઠ નહીં તે, સત્ય;
અળવ. પું [ઋણવત્]
 દિવસનું એક મુહૂર્ત
અળવ. પું [ઋણવત્]
 કરજદાર
અળવગલ્લ. ત્રિં [અનવકલ્પ]
 જરા વગરનો, જીર્ણ નહીં થયેલ
અળવગાઢ. વિશેં [અનવગાઢ]

અવગાહ્યા વિના રહેલ, આશ્રય વિના રહેલ
અળવજ્જ. ત્રિં [અનવજ્જ]
 નિર્દોષ, પાપરહિત, દોષનો અભાવ
અળવજ્ઞાણતા. કૃં [અનપધ્યાનતા]
 દુધ્યાન રહિતતા
અળવટ્ટ. પું [અનવસ્થ]
 એ નામક એક દોષ
અળવટ્ટપ્પ. નં [અનવસ્થાપ્ય]
 પ્રાયશ્ચિત્તનો એક ભેદ
અળવટ્ટપ્પારિહ. નં [અનવસ્થાપ્યાર્હ]
 પ્રાયશ્ચિત્તનો એક ભેદ, તેને યોગ્ય સાધુ
અળવટ્ટય. નં [અનવસ્થાપ્ય]
 પ્રાયશ્ચિત્તનો એક ભેદ
અળવટ્ઠિત. ત્રિં [અનવસ્થિત]
 અસ્થિર
અળવટ્ઠિત. ત્રિં [અનવસ્થિત]
 અનિયત પ્રમાણવાળો
અળવટ્ઠિય. ત્રિં [અનવસ્થિત]
 જુઓ 'ઉપર'
અળવણિંદ. પું [અળપન્નિકેન્દ્ર]
 વ્યંતર ઇન્દ્રનો એક ભેદ
અળવણિય. પું [અળપન્નિક]
 વ્યંતર દેવતાની એક જાતિ
અળવણિયકુમારરાજ. પું [અળપન્નિકકુમારરાજ]
 વ્યંતર જાતિનો એક દેવનો રાજા
અળવત્થ. સ્ત્રીં [અનવસ્થા]
 આ નામક એક દોષ
અળવત્થપસંગમીય. નં [અનવસ્થપ્રસંગમીય]
 અનવસ્થા દોષના પ્રસંગથી ભય પામેલ
અળવત્થા. સ્ત્રીં [અનવસ્થા]
 દોષ વિશેષ
અળવદગ્ગ. વિશેં [અનવદગ્ગ]
 અંત વગરનું, છેડા વગરનું
અળવયવ્વમાણ. કૃં [અનપેક્ષમાણ]
 અપેક્ષા નહીં રાખતો
અળવયવિચિત્તા. કૃં [અનપ્રેક્ષ્ય]

ન જોઈને	આદિ અને અંત રહિત
અણવયગ. વિશેષ [અનવદગ્ર] જુઓ 'અણવદગ'	અણાકાલ. પું [અનાદિકાલ] અનાદિ કાળ
અણવયમાણ. ત્રિ [અનવદત્ત] સત્યવાદી, અપવાદ નહીં સેવતો	અણાઈણ. ત્રિ [અનાચીર્ણ] અકલ્પનીય, સાધુને આચરવા યોગ્ય નહીં
અણવરય. ત્રિ [અનવરત] નિરંતર, હંમેશા	અણાઈપારિણામિય. ન [અનાદિપારિણામિક] અનાદિ પારિણામિક - એક પ્રકારનો ભાવ
અણવિવ્ધયા. સ્ત્રી [અનપેક્ષા] અપેક્ષા-દેખરેખ ન રાખવી તે	અણાઈય. ત્રિ [અનાદિક] અનાદિ, ઉત્પત્તિ રહિત, આરંભ રહિત, પાપને પ્રાપ્ત થયેલ
અણવેવ્ધય. પું [અનપેક્ષા] અપેક્ષા ન રાખનાર	અણાઈલ. ત્રિ [અનાવિલ] સ્વચ્છ, અકલુષિત
અણસિય. ત્રિ [અનશિત] ઉપવાસી	અણાઈલ્લ. ત્રિ [અનાવિલ] જુઓ 'ઉપર'
અણસ્સાઈજ્જમાણ. કૃં [અનાસ્વાદ્યમાન] આસ્વાદ નહીં કરતો એવો	અણાઈસિદ્ધંત. પું [અનાદિસિદ્ધાન્ત] અનાદિ કાળથી સિદ્ધ થયેલ, રૂઢ થયેલ સિદ્ધાંત
અણસ્સાદેમાણ. કૃં [અનાસાદયત] પ્રાપ્ત ન કરતો	અણાઈય. ત્રિ [અનાદિક] જુઓ 'અણાઈય'
અણહ. ત્રિ [અનઘ] નિરવઘ, પાપ વગરનું	અણાઉ. પું [અનાયુષ્] આયુઃકર્મ રહિત, સિદ્ધ ભગવાંત, જેને ફરીથી ઉત્પન્ન થવાનું નથી તેવા કેવળી
અણહ. વિશેષ [દેં] અક્ષત, ક્ષતિરહિત, વ્રણ શૂન્ય	અણાઉજ્જિય. ત્રિ [અનાયોગિક] ઉપયોગ રહિત, અસાવધાન
અણહારય. પું [ઋણધારક] કર્જ ધારણ કરનાર	અણાઉટ્ટ. ત્રિ [અનાવૃત્ત] આવૃત્ત નહીં તે
અણહિંડિય. ત્રિ [અનહિન્ડિત] અચલિત, ન ચાલેલો	અણાઉટ્ટિ. ત્રિ [અનાકુટ્ટિન્] હિંસાનો અભાવ, અહિંસક, હિંસા ન કરનાર
અણહિગય. ત્રિ [અનધિગત] ન જાણેલું, અગીતાર્થ, જેને શાસ્ત્રનું જ્ઞાન નથી તે સાધુ	અણાઉત્ત. ત્રિ [અનાયુક્ત] ઉપયોગ રહિત, અસાવચેત
અણહિજ્જમાણ. કૃં [અનધીયાન] ન ભણતો	અણાઉત્તઆઈયણતા. સ્ત્રી [અનુયુક્તાદાનતા] અનાયુક્ત વસ્ત્રાદિ ગ્રહણતા
અણહિયપરમત્થ. પું [અનધિયપરમાર્થ] નહીં જાણેલ પરમ અર્થ	અણાઉત્તપમજ્જણતા. સ્ત્રી [અનાયુક્તપ્રમાર્જનતા] અનાયુક્ત પાત્રાદિ પ્રમાર્જનતા
અણહિયાસેમાણ. કૃં [અનધ્યાસીન] અસહિષ્ણુતા, સહન નહીં કરનાર	અણાઉય. પું [અનાયુષ્ક] આયુષ્ય રહિત
અણાઈ. ત્રિ [અનાદિ] અનાદિ, આદિ રહિત	અણાઉલ. ત્રિ [અનાકુલ] અણાઉલ
અણાઈઅનંત. ત્રિ [અનાદિઅનંત]	

આકુળતા રહિત, અક્ષણિકતા
અણાએજ્જ. વિશેષે [અનાદેય]
 નામકર્મની એક પ્રકૃતિ, આદરવા યોગ્ય નહીં
અણાએજ્જમાણ. નાં [અનાદેયનામન્]
 અનાદેયનામ કર્મ-એક કર્મ પ્રકૃતિ
અણાએજ્જવયણ. નાં [અનાદેયવચન]
 જે વચન સ્વીકૃત ન બને તે, આદરવા લાયક નહીં
 તેવું વચન
અણાગંતા. કૃં [અનાગત્ય]
 ન આવવું તે
અણાગત. ત્રિં [અનાગત]
 ભવિષ્યકાળ, ભવિષ્યમાં થનાર, પરચક્રમાણ તપનો
 એક ભેદ
અણાગતદ્ધા. સ્ત્રીં [અનાગત ધ્વન્]
 ભવિષ્યકાળ
અણાગતિ. સ્ત્રીં [અનાગતિ]
 ન આવવું તે
અણાગમ. પું [અનાગમ]
 આગમલક્ષણહીન, અપૌરુષેય આગમ
અણાગમન. નાં [અનાગમન]
 સંયમ લઈને પાછા ઘેર ન આવવું તે
અણાગય. ત્રિં [અનાગત]
 જુઓ 'અણાગત'
અણાગયકાલ. પું [અનાગતકાલ]
 ભવિષ્યકાળ
અણાગયદ્ધા. સ્ત્રીં [અનાગતધ્વન્]
 ભવિષ્યકાળ
અણાગવયણ. નાં [અનાગતવચન]
 ભવિષ્યકાળ સંબંધી વચન
અણાગલિય. ત્રિં [અનર્ગલિત]
 નિવારણ ન કરેલ, અટકાવેલ નહીં
અણાગલિય. ત્રિં [દેં]
 પ્રમાણ ઉપરાંતનું
અણાઘાઙ્ગમાણ. ત્રિં [અનાઘાયમાણ]
 સૂંધ્યા વગરનું
અણાઘાય. ત્રિં [અનાઘાત]

આઘાત રહિત
અણાઘાઙ્ગમાણ. કૃં [અનાદ્રિયમાણ]
 અનાદર કરતો, સત્કાર ન કરતો
અણાઘામાણ. કૃં [અનાદ્રિયમાણ]
 જુઓ 'ઉપર'
અણાઘાયમાણ. કૃં [અનાદ્રિયમાણ]
 જુઓ 'ઉપર'
અણાઘિજ્જમાણ. કૃં [અનાદ્રિયમાણ]
 જુઓ 'ઉપર'
અણાઘિત. પું [અનાદૃત]
 દેવતા-વિશેષ, દેવવિમાન વિશેષ, વિશેષ નામ,
 વંદનનો એક દોષ
અણાઘિતા. સ્ત્રીં [અનાદૃતા]
 એક રાજધાની
અણાઘિઅ. વિં [અણાઘ્ય]
 કાકંદી નગરીનો એક ગાથાપતિ, તેણે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ
 બાદ દેવ થયો. ભં મહાવીર સન્મુખ નાટ્યવિધિ દેખાડી.
 વંદના કરી.
અણાઘિય. પું [અનાદૃત]
 જુઓ 'અણાઘિત'
અણાઘિયા. સ્ત્રીં [અનાદૃતા]
 એક રાજધાની
અણાણા. સ્ત્રીં [અનાજ્ઞા]
 આજ્ઞાનો અભાવ
અણાદિયમાણ. કૃં [અનાદ્રિયમાણ]
 આદરવા લાયક નહીં તેવું
અણાબાહ. પું [અનાબાધ]
 સ્વાભાવિક સુખ, મોક્ષ, સુખ, પરમાનંદ, બાધારહિત
અણાબાહસુહાભિકંચિ. પું [અનાબાધસુખાભિકાઙ્કિન્]
 પીડા રહિત સુખના અભિલાષી, મોક્ષાભિલાષી,
 અબાધિત સુખના ઇચ્છુક
અણાભિયોગિય. પું [અનાભિયોગિક]
 જેનો કોઈ સ્વામી-નાયક નથી તેવા દેવ
અણાભોગ. પું [અનાભોગ]
 અજ્ઞાન, અજાણ, અત્યંત વિસ્મૃતિ, ભૂલી જવું તે
અણાભોગનિવ્વતિત્ત. પું [અનાભોગનિવર્તિત્ત]

અજાણ કે અજ્ઞાનપણે નીપજેલું
અનાભોગનિવ્વત્તિય. પું [અનાભોગનિવર્તિત]
 જુઓ 'ઉપર'
અનાભોગનિવ્વત્તિયાડય. નં [અનાભોગનિવૃત્તિકાયુષ્ક]
 અનાભોગનિવૃત્તિ આયુષ્ય, એક પ્રકારનો આયુષ્યનો ભેદ
અનાભોગવત્તિયા. સ્ત્રીં [અનાભોગપ્રત્યયા]
 અજ્ઞાનથી ઉપયોગ શૂન્યપણે કર્મ બંધાય તે,
અનાભોગવત્તિયા. સ્ત્રીં [અનાભોગપ્રત્યયા]
 એક પ્રકારે ક્રિયાનો ભેદ
અનામ. નં [અનામન્]
 નામ રહિત
અનામંતિય. કૃં [અનામન્ત્ય]
 આમંત્રણ કર્યા વિના, પૂજ્યા સિવાય
અનામિય. ત્રિં [અનામિક]
 નામ વિનાનું, જેનું કંઈ નામ ન પાડેલ હોય તે
અનાય. પું [અનાત્મન્]
 આત્માથી ભિન્ન પદાર્થ, જડ
અનાય. વિશેં [અજ્ઞાત]
 નહીં જાણતો, અજ્ઞાત
અનાયગ. પું [અનાયક]
 જેનો કોઈ નાયક નથી તેવો, ચક્રવર્તી આદિ
અનાયગ. ત્રિં [અજ્ઞાનક]
 નહીં જાણતો
અનાયતન. નં [અનાયતન]
 જુઓ 'અનાયયણ'
અનાયયણસેવણ. નં [અનાયતનસેવન]
 સાધુને રહેવા યોગ્ય સ્થાન નહીં તે, વેશ્યાગૃહ, નાટક શાળા આદિ આ સ્થાનોનું સેવન કરવું તે
અનાયરણયા. સ્ત્રીં [અનાચરણતા]
 આચરવા યોગ્ય નહીં તે, માયા કષાયનું પર્યાય નામ
અનાયરિય. પું [અનાચરિત]
 આચરવા યોગ્ય નહીં તે
અનાયરિય. ત્રિં [અનાચાર્ય]
 આચાર્ય નહીં તે, આચાર યોગ્ય નહીં તે
અનાયરિયા. સ્ત્રીં [અનાચાર્યા]

આચરવા યોગ્ય નહીં તેવી
અનાયાણ. નં [અનાદાન]
 કારણ-અભાવ
અનાયાર. પું [અનાચાર]
 આચાર મર્યાદાનો ભંગ, વ્રત કે નિયમની હદનું ઉલ્લંઘન કરવું તે, અનાચીર્ણમાંનો એક ભેદ
અનાચારભંડસેવી. પું [અનાચારભાણ્ડસેવિન્]
 વ્રત નિયમ ઉલ્લંઘીને અથવા આચારનું ઉલ્લંઘન કરીને પાત્ર-ઉપકરણ વાપરનાર
અનાયાવી. ત્રિં [અનાતાપિન્]
 આતાપનાદિ પરિષદ સહન ન કરનાર સાધુ, અનાતાપી
અનારંભ. પું [અનારમ્ભ]
 જીવને ઉપદ્રવ ન કરવો તે, પાપના સાવધ વ્યાપાર રહિત
અનારંભજીવિ. પું [અનારમ્ભજીવિન્]
 સર્વ આરંભથી નિવૃત્ત થયેલ સાધુ, સાવધાનુષ્ઠાન અને પ્રમાદ રહિત જીવન જીવનાર
અનારંભટ્ટાણ. નં [અનારમ્ભસ્થાન]
 આરંભ રહિત સ્થાન, સાવધ અનુષ્ઠાનની સર્વથા નિવૃત્તિ
અનારંભમાણ. કૃં [અનારમ્ભમાણ]
 આરંભ ન કરતો
અનારદ્ધ. ત્રિં [અનારદ્ધ]
 મહાપુરુષોએ નહીં આચરેલું
અનારાધય. ત્રિં [અનારાધક]
 ધર્મનો વિરાધક, આરાધક નહીં તે
અનારાધિય. વિશેં [અનારાધિત]
 આરાધના નહીં કરેલું, વિરાધના કરેલું
અનારાહગ. ત્રિં [અનારાધક]
 જુઓ 'અનારાધય'
અનારાહય. ત્રિં [અનારાધક]
 જુઓ 'ઉપર'
અનારિય. ત્રિં [અનાર્ય]

અનાર્થ, ન કરવા યોગ્ય કામ કરનાર, પાપી,
અનાચારી, મ્લેચ્છ, ફૂર, મ્લેચ્છને છાજતું આચરણ,
અસત્ અનુષ્ઠાન

અનારોહય. ત્રિં [અનારોહક]

ચોક્કા રહિત, લડવૈયા વગરનું

અનાલંબણ. નં [અનાલમ્બન]

આલંબનનો અભાવ, ટેકો નહીં તે

અનાલત્ત. ત્રિં [અનાલપિત]

ન બોલાવાયેલ, આલાપ સંલાપ ન કરેલ

અનાલસ. ત્રિં [અનાલસ્ય]

આળસ રહિત, ઉદ્યમી

અનાલસ્સ. નં [અનાલસ્ય]

આળસનો અભાવ, ઉદ્યમી

અનાલાવ. પું [અનાલાપ]

કુત્સિત ભાષણ, ખરાબ બોલવું તે

અનાલોચંત. કૃં [અનાલોચત]

આલોચના ન કરતો

અનાવજ્જગ. ત્રિં [અનાવર્જક]

અપ્રીતિ ઉત્પાદક

અનાવાય. નં [અનાપાત]

નિર્જન સ્થળ

અનાવૃષ્ટિ. સ્ત્રીં [અનાવૃષ્ટિ]

અનાવૃષ્ટિ, વરસાદ ઓછો થવો તે

અનાવૃષ્ટિબહુલ. ત્રિં [અનાવૃષ્ટિબહુલ]

ઘણો જ ઓછો વરસાદ થવો તે

અનાસણ. ત્રિં [અનાશન]

જુઓ 'અનશન'

અનાસત. ત્રિં [અનાશય]

પૂજા-મહત્તાદિના આશય-લાલસા વગરનો

અનાસન્ન. ત્રિં [અનાસન્ન]

બહુ નજીક નહીં તે

અનાસય. ત્રિં [અનાશ્વક]

અશ્વરહિત

અનાસવ. ત્રિં [અનાશ્રવ]

આશ્રવ રહિત, મધ્યસ્થ, રાગ દ્વેષ રહિત, સંવર, ગુરુના
વચન ઉપર લક્ષ ન રાખનાર, આશ્રવના અભાવવાળા
મહાવ્રતાદિ, અહિંસાનું એક પર્યાય નામ

અનાસા. સ્ત્રીં [અનાશા]

આશા રહિત

અનાસાઇજ્જમાણ. ત્રિં [અનાસ્વાદ્યમાન]

ન ચખાતુ, રસનેન્દ્રિય દ્વારા ગ્રહણ ન થતું

અનાસાઇત્તા. કૃં [અનાસ્વાદ્ય]

સ્વાદ રહિત, ચાખ્યા સિવાયનો

અનાસાઝં. કૃં [અનાસ્વાદિતુમ્]

ન ચાખીને, રસના ઇન્દ્રિય વડે ગ્રહણ ન કરીને

અનાસાદમાણ. કૃં [અનાસ્વાદયાત્]

ન ચાખતો, ન વાંછતો

અનાસાદમાણ. કૃં [અનાસાદયત્]

નહીં પ્રાપ્ત કરતો

અનાસાદમાણ. કૃં [અનાશાતયત્]

આશાતના ન કરતો, બાધા ન કરતો

અનાસાદય. ત્રિં [અનાશાતક]

આશાતના કે બાધા નહીં કરનાર

અનાસાયણા. સ્ત્રીં [અનાશાતના]

તીર્થંકરઆદિની આશાતના ન કરવી તે, બહુમાન કરવું

અનાસાયણા. સ્ત્રીં [અનાશાતના]

દર્શન વિનયનો એક ભેદ,

અનાસાયણિજ્જ. કૃં [અનાશાતયિત્]

આશાતના ન કરવી તે, બહુમાન કરવું તે

અનાસાયમાણ. કૃં [અનાશાતયત્]

જુઓ 'અનાસાદમાણ'

અનાસિય. ત્રિં [અનશિત]

ઉપવાસી

અનાસેવણ. ત્રિં [અનાસેવન]

અતિચાર ન લગાડવા તે, દોષનું સેવન ન કરવું તે

અનાસેવણા. સ્ત્રીં [અનાસેવના]

જુઓ 'ઉપર'

અનાસેવિત. ત્રિં [અનાસેવિત]

દોષ ન સેવેલ, અતિચાર ન લગાડેલ

અનાસેવિય. ત્રિં [અનાસેવિત]

જુઓ 'ઉપર'

અણાહ. ત્રિં [અનાથ]
નાથ વગરનો, અશરણ

અણિક્ષિભત્તપાન. ત્રિં [અનિક્ષિપ્તભત્તપાન]
ભોજનપાનનો ત્યાગ ન કરેલ

અણિટ્ટિ. સ્ત્રીં [અનૃદ્ધિ]
ઋદ્ધિનો અભાવ

અણિટ્ટિપત્ત. ત્રિં [અનૃદ્ધિપ્રાપ્ત]
ઋદ્ધિ રહિતતા

અણિટ્ટિપત્તારિય. પું [અનૃદ્ધિપ્રાપ્તાર્ય]
ઋદ્ધિને પ્રાપ્ત ન કરેલ આર્ય

અણિટ્ટિમંત. ત્રિં [અનૃદ્ધિમત્]
ઋદ્ધિ વિનાનો

અણ. ત્રિં [અણ]
સૂક્ષ્મ, પ્રમાણમાં અતિ થોડું, અતિ સૂક્ષ્મ, પરમાણુ
પુદ્ગલાંશ

અણ. અં [અણ]
પશ્ચાત્, પછી

અણુગયત્થમિય. પું [અણુગયત્થમિત]
નહીં ઊગેલો, ઉદય ન પામેલો અસ્ત થયેલ, હાનિ
પામેલ

અણુણવણિય. કૃં [અણુજાપણિય]
અણુજ્ઞા કરાયેલ, અણુમોદન કરાયેલ, સંમતિ યુક્ત

અણુણા. સ્ત્રીં [અણુજા]
સંમતિ, અણુમોદન

અણુવ્વય. નં [અણુવ્રત]
મહાવ્રતની અપેક્ષાએ નાના, શ્રાવકના પહેલાં પાંચ
વ્રતો

અણોવરૂવ. નં [અણુપરૂપ]
અણુપમ રૂપ

અણિઆપુત્ત/ અણિઆપુત્ત. વિં [અણિકાપુત્ર]
એક આચાર્ય, પુષ્પયુલા સાધ્વીજીએ તેની સુંદર
વૈયાવચ્ચ કરેલી. આચાર્ય ભગવંત નાવ દ્વારા ગંગા
ઊતરતા હતા ત્યારે લોકોએ તેને ગંગા નદીમાં ધકેલી
દીધા ત્યારે સંથારો સ્વીકારી અણિકાપુત્ર આચાર્ય એ
સમાધિકરણ પ્રાપ્ત કર્યું.

અણિકા/અણિયા. વિં [અણિકા]
આચાર્ય અણિકાપુત્ર ની માતા, જે મથુરાના એક
વેપારીની પુત્રી હતી

અણિકાપુત્ત/ અણિયાપુત્ત. વિં [અણિકાપુત્ર]
જુઓ અણિઆપુત્ત

અણ. ધાં [આ+શ્રુ]
કર્મનું આવવું તે

અણ. પું [દેં]
પાપ, કર્મબંધનું કારણ

અણ. નં [અણ-અહન]
દિવસ

અણહ. પું [આસનવ]
આશ્રવ, કર્મબંધના કારણ પાપનું દ્વાર

અણહય. પું [આસનવ]
જુઓ 'ઉપર'

અણહયંત. કૃં [આશ્રત]
ભોજન કરતો

અણહયકર. પું [આસનવકર]
આશ્રવકર, કર્મગ્રહણ કરનાર, નવા કર્મ બાંધતો

અણહાણગ. ત્રિં [અસ્નાનક]
સ્નાન ન કરવું તે

અણહાણય. ત્રિં [અસ્નાનક]
જુઓ 'ઉપર'

અતવકેમાણ. કૃં [આતર્કયત્]
કલ્પના ન કરતો

અતજ્જાય. વિં [અતજ્જાત]
તેનાથી ઉત્પન્ન ન થયેલ, જાતિની સમાનતા ન હોવી

અતત્થ. ત્રિં [અત્રસ્ત]
ત્રાસ ન પામેલ

અતર. પું [અતર]
તરવો અશક્ય, સાગર

અતવ. નં [અતપસ્]
તપનો અભાવ

અતવસ્સિ. ત્રિં [અતપસ્વિન્]
તપ ન કરનાર

અતવસ્સિત. ત્રિં [અતપસ્વિક]

જુઓ 'ઉપર'

અતસી. સ્ત્રીં [અતસી]
એક વનસ્પતિ

અતહ. નં [અતથ્ય]
અસત્ય, મિથ્યા, અસદ્ભુત, અજ્ઞાની,

અતહનાણ. નં [અતહાજ્ઞાન]
અનેકાંતને એકાંતરૂપે જાણનાર, અયથાર્થ જાણનાર

અતાર. ત્રિં [અતાર]
તરવાને અશક્ય

અતારિગ. પું [અતાર્ય]
મુશ્કેલીથી તરી શકાય તેવું

અતારિસ. ત્રિં [અતાર્દશ]
તેના સમાન નહીં તે, વિલક્ષણ

અતાલિસ. ત્રિં [અતાર્દશ]
જુઓ 'ઉપર'

અતિ. અં [અતિ]
ઘણું, અતિશય

અતિ. અં [અયિ]
અરે!

અતિઅચ્ચ. કૃં [અતિક્રમ્ય]
જુઓ 'અહઅચ્ચ'

અતિઅચ્ચ. કૃં [અતિગત્ય]
ઘણું જઈને

અતિંતિણ. ત્રિં [દેં]
નિરાશાના કારણો હોવા છતાં કયવાટ રાખી જેમતેમ
ન બોલતા સાધુ, કટુવચન સાંભળે તો પણ બબડાટ ન
કરનાર

અતિકંત. ત્રિં [અતિક્રાન્ત]
ઘણું સુંદર

અતિકંત. ત્રિં [અતિક્રાન્ત]
અતીત-ભૂતકાળમાં થયેલ, ઉલ્લંઘન કરેલ

અતિકંતજોવ્વણા. સ્ત્રીં [અતિક્રાન્તયૌવના]
જેનું યૌવન વીતી ગયું છે તેવી સ્ત્રી

અતિકમ. ધાં [અતિ+ક્રમ]
જુઓ 'અહકમ'

અતિકાય. ત્રિં [અતિકાય]

જુઓ 'અહકાય'

અતિવકંત. ત્રિં [અતિક્રાન્ત]
અતીત કે ભૂતકાળમાં થયેલ

અતિવકમ. પું [અતિક્રમ]
જુઓ 'અહકમ'

અતિવકમ. ધાં [અતિ+ક્રમ]
ઉલ્લંઘન કરવું, અતિક્રમણ કરવું

અતિગય. ધાં [અતિ+ગત]
પામવું, પ્રાપ્ત કરવું

અતિચર. ધાં [અતિ+ચર]
અતિચરણ કરવું

અતિચાર. પું [અતિચાર]
જુઓ 'અહચાર'

અતિચ્છિય. ત્રિં [અતિક્રાન્ત]
અતિક્રમણ કરેલ, ઉલ્લંઘન કરેલ, અન્યત્ર ગયેલ

અતિછત્ત. ત્રિં [અતિ છત્ર]
છત્ર ઉપર છત્ર

અતિજા. ધાં [અતિ+યા]
ઘણે સુધી જવું

અતિજાગરિત. ત્રિં [અતિજાગરિત]
ઘણું જાગેલો, ઉજાગરો કરેલ

અતિજાત. પું [અતિજાત]
સમૃદ્ધતર, વિજાતીય

અતિજાતિય. પું [અતિજાતિક]
જુઓ 'ઉપર'

અતિજાયમાણ. કૃં [અતિજાયમાણ]
આવતું

અતિજ્જા. ધાં [અતિ+યા]
જુઓ 'અતિજા'

અતિણિદા. સ્ત્રીં [અતિનિદ્રા]
ઘણું ઊઘવું

અતિતિવ્ખમાણ. કૃં [અતિતિક્ષમાણ]
ઘણું તીક્ષ્ણ, બહું તીખાશવાળું

અતિતિવ્ખમાણ. કૃં [અતિતિક્ષમાણ]
જુઓ 'ઉપર'

અતિતેયા. ત્રિં [અતિતેજા]

ચૌદશની રાત્રિનું નામ
અતિત્ત. પું [અતૃપ્ત]
 અસંતોષી, અતૃપ્ત
અતિત્તિ. ત્રિ [અતૃપ્તિ]
 અતૃપ્તિ, અસંતોષ
અતિત્થ. ન [અતીર્થ]
 તીર્થ-સંઘ સ્થાપનાનો અભાવ
અતિત્થગરસિદ્ધ. પું [અતીર્થગરસિદ્ધ]
 તીર્થકર પદ પામ્યા વિના સિદ્ધ થયેલ-ગૌતમાદિ
અતિત્થયરસિદ્ધ. પું [અતીર્થયરસિદ્ધ]
 જુઓ 'ઉપર'
અતિત્થસિદ્ધ. પું [અતીર્થસિદ્ધ]
 તીર્થ સ્થાપના પૂર્વે કે વિચ્છેદ બાદ સિદ્ધ થનાર
અતિથી. પું [અતિથિ]
 મહેમાન, જેના આવવાની કોઈ તિથિ ન હોય તે
અતિદુષ્કર. ન [અતિદુષ્કર]
 ઘણું દુષ્કર, બહુ દુઃખે કરીને સાધી શકાય તેવું
અતિદુઃખ. ન [અતિદુઃખ]
 ઘણું દુઃખ, અત્યંત અશાતા
અતિદુઃખિગંધ. ન [અતિદુઃખિગંધ]
 ખૂબ જ દુર્ગંધ
અતિદુઃસહ. ત્રિ [અતિદુઃસહ]
 અત્યંત દુઃસહ, ઘણી મુશ્કેલીથી સહન થાય તેવું
અતિદૂર. ત્રિ [અતિદૂર]
 ઘણે દૂર
અતિધાડિય. ત્રિ [અતિધાટિ]
 ભમાવેલું
અતિપંડુકંબલસિલા. સ્ત્રી [અતિપાણ્ડુકંબલસિલા]
 મેરુ પર્વત ઉપરની તીર્થકરના અભિષેકની શીલા
અતિપાસ. પું [અતિપાર્શ્વ]
 ઘણું નજીકનું, એક તીર્થકરનું નામ
અતિપાસ. ધા [અતિ+દૃશ]
 અસાધારણ દ્રષ્ટિએ જોવું તે
અતિપ્પણયા. સ્ત્રી [દેવ]
 પસીનો વળે-લાળ ઝરે, આંસુ ખરે તેવા રૂદન-કારણો
 દૂર કરવા

અતિપ્પમાણ. ન [અતિપ્રમાણ]
 પ્રમાણથી વધુ
અતિપ્પયંત. કું [અતૃપ્પયંત]
 તૃપ્તિ ન પામતું, ધરાતું નહીં તેવું
અતિપ્પાવણયા. સ્ત્રી [દેવ] જુઓ 'અતિપ્પણયા'
અતિબલ. ત્રિ [અતિબલ]
 અતિબળવાન
અતિભય. ત્રિ [અતિભય]
 ઘણો જ ભય
અતિભાગ. પું [અતિભાગ]
 ઘણો પ્રભાવ, ઘણી શક્તિ
અતિભાર. પું [અતિભાર]
 મર્યાદાથી વધુ ભાર હોવો
અતિમટ્ટિયા. સ્ત્રી [અતિમૃતિકા]
 માટીની ગાર, કાદવ
અતિમહિચ્છ. ત્રિ [અતિમહેચ્છ]
 મોટી ઇચ્છાવાળો, ઘણો અસંતોષી
અતિમાત. ત્રિ [અતિમાત્ર]
 હદ ઉપરાંતનું, પ્રમાણથી ઘણું વધારે
અતિમાય. ત્રિ [અતિમાત્ર]
 જુઓ 'ઉપર'
અતિમાસ. પું [અતિમાસ]
 અધિકમાસ
અતિમુચ્છિય. ત્રિ [અતિમૂર્ચ્છિત]
 વિષયાદિમાં અતિ આસક્ત, સાંસારિક કાર્યોમાં લીન
અતિમુક્ત. વિ [અતિમુક્ત]
 જુઓ 'અમુક્ત-૧'
અતિમુક્તગલયા. સ્ત્રી [અતિમુક્તલતા]
 વનસ્પતિની એક વેલનું નામ
અતિમુક્તમંડવગ. પું [અતિમુક્તમણ્ડપક]
 મોગરાની વેલનો માંડવો
અતિમુક્તલયામંડવય. પું [અતિમુક્તલતામણ્ડપક]
 મોગરાની વેલનો માંડવો
અતિયંચિય. કું [અતિક્રમ્ય]
 અતિક્રમણ કરીને, ઉલ્લંઘીને
અતિયાણ. ત્રિ [અતિયાન]

નગરમાં પ્રવેશ કરવો તે	જુઓ 'ઉપર'
અતિયાનગૃહ. ન૦ [અતિયાનગૃહ]	અતિવય. ધા૦ [અતિ+પત્]
નગરના પ્રવેશ દરવાજા પાસે જે ઘર હોય તેવું ઘર તે	નાશ કરવો, વધ કરવો, દુઃખ ઉપજાવવું
અતિયાનગૃહ	અતિવય. ધા૦ [અતિ+વ્રજ્]
અતિયાર. પું૦ [અતિચાર]	ઉલ્લંઘન કરવું, અતિક્રમણ કરવું
જે દોષથી વ્રત મલિન કે ભંગ થાય તેવો દોષ,	અતિવયંત. કૃ૦ [અતિપતત્]
અતિયાર	નાશ કરતો, વધ કરતો, દુઃખ ઉપજાવતો
અતિરત્ત. પું૦ [અતિરાત્ર]	અતિવાહ. ત્રિ૦ [અતિપાતિન્]
અધિકતિથિ, દિનવૃદ્ધિ	હિંસા કરનાર, ધાતકી
અતિરસ. ત્રિ૦ [અતિરસ]	અતિવાત. ધા૦ [અતિ+પાતય]
ધણો રસ	હિંસા કરવી, નાશ કરવો
અતિરાહ. ન૦ [દે૦]	અતિવાત. પું૦ [અતિપાત]
અતિ સમૃદ્ધિવાળું કુળ	હિંસા, નાશ
અતિરાણી. સ્ત્રી૦ [અતિરાણી]	અતિવાતનો. ત્રિ૦ [અતિપાતતસ]
રાણીને ઉલ્લંઘી જનાર	હિંસાથી, નાશ કરવાથી
અતિરિચ્છિન્ન. ન૦ [અતિરશ્ચીનચ્છિન્ન]	અતિવાતિ. ત્રિ૦ [અતિપાતિન્]
તીર્થ ફાટેલું નહીં તેવું	હિંસા કરનાર, ધાતકી
અતિરિત્ત. ત્રિ૦ [અતિરિત્ત]	અતિવાતિત્તુ. કૃ૦ [અતિપાતયિત્તુ]
ભિન્ન, જુદું	નાશ કરનાર, અતિપાત-હિંસા કરનાર
અતિરિત્તસેજ્જાસણિય. પું૦ [અતિરિત્તશય્યાસનિક]	અતિવાત્તેમાણ. કૃ૦ [અતિપાતયત્]
પ્રમાણથી વધારે શયન-આસન રાખનાર	હિંસા કરતો, નાશ કરતો
અતિરેક. ત્રિ૦ [અતિરેક]	અતિવાય. પું૦ [અતિપાત]
વધારો, વિશેષતા	જુઓ 'અતિવાત'
અતિરેગ. ત્રિ૦ [અતિરેક]	અતિવાલયવાયગ. વિ૦ [અજાપાલકવાચક]
જુઓ 'ઉપર'	જુઓ અયાવાલગવાયગ
અતિવહ્તા. કૃ૦ [અતિવૃત્ત]	અતિવેગ. સ્ત્રી૦ [અતિવેગ]
ઉલ્લંઘીને	ઉતાવળી ગતિ, ઘણી ઝડપી
અતિવટ્ટ. વિશે૦ [અતિવૃત્ત]	અતિવેલા. સ્ત્રી૦ [અતિવેલા]
ઉલ્લંઘન	સાધુની આચાર મર્યાદા
અતિવટ્ટ. ધા૦ [અતિ+વૃત્ત]	અતિસય. પું૦ [અતિશય]
ઉલ્લંઘવું	ઘણું, અધીક, અતિશયો
અતિવટ્ટમાણ. કૃ૦ [અતિવર્તમાન]	અતિસીત. ત્રિ૦ [અતિશીત]
ઉલ્લંઘન કરવું તે	ઘણું ઠંડું
અતિવત્તિષ્ઠાણં. કૃ૦ [અતિવ્રજ્ય]	અતિસેસ. ત્રિ૦ [અતિશેષ]
છોડીને, ત્યજીને, અતિક્રમણ કરીને	અતિશય, અસાધારણ પ્રભાવ
અતિવત્તિષ્ઠાણં. કૃ૦ [અતિવ્રજ્ય]	અતિસેસ. ત્રિ૦ [અતિશેષ]

તીર્થકર અને તેમની વાણીનો અદ્ભુત પ્રભાવ
અતિહિ. પું [અતિથિ]
 અભ્યાગત, ભોજન વખતે આવેલ મહેમાન
અતિહિપૂયા. સ્ત્રી [અતિથિપૂજા]
 અતિથિની પૂજા સત્કાર-પરોણાગત
અતિહિસંવિભાગ. પું [અતિથિસંવિભાગ]
 શ્રાવકનું બારમું વ્રત
અતિહિસંવિભાગ. પું [અતિથિસંવિભાગ]
 ભોજનમાંથી અમુક ભાગ અતિથિ માટે કાઢવો તે
અતિહી. પું [અતિથિ]
 જુઓ 'અતિહિ'
અતી. ધા [અતિ+ઙ]
 અતિક્રમ-ઉલ્લંઘન કરવું
અતીત. પું [અતીત]
 ભૂતકાળ
અતીય. પું [અતીત]
 જુઓ 'ઉપર'
અતીરંગમ. ત્રિ [અતીરંગમ]
 તીરે-કાંઠે જવાને અસમર્થ, સંસાર પાર ન કરનાર
અતીવ. અ [અતીવ]
 અતિ, ઘણું, અતિશય
અતુટ્ટિ. સ્ત્રી [અતુટ્ટિ]
 અસંતોષ, અતૃપ્તિ
અતુરિય. ત્રિ [અત્વરિત]
 ઉતાવળે નહીં, ધીમું
અતુરિયભાસિ. ત્રિ [અત્વરિતભાષિન્]
 શાંતિથી બોલનાર, ઉતાવળથી ન બોલનાર
અતુલ. ત્રિ [અતુલ]
 અતુલ્ય, અસાધારણ, જેની તુલના ન કરી શકાય તેવું
અતેણ. ન [અસ્તેન]
 અચોર્ય
અતેણગ. પું [અસ્તૈન્યક]
 અચોર્ય
અતો. અ [અતસ્]
 અહીંથી, એથી
અત્ત. પું [આત્મન્]

આત્મા, જીવ, ચેતન પદાર્થ, સ્વભાવ, પ્રકૃતિ
અત્ત. ત્રિ [આત્ર]
 દુઃખ હરનાર, સુખદાતા
અત્ત. પું [આપ્ત]
 યથાર્થદર્શી, રાગ દ્વેષ રહિત, વિતરાગ
અત્ત. ત્રિ [આર્ત્ત]
 પીડિત, દુઃખી, કંટાળેલ
અત્ત. ત્રિ [આત્ત]
 ગ્રહણ કરેલ, સ્વીકારેલ
અત્તકડ. ત્રિ [આત્મકૃત]
 પોતાનું કરી રાખેલ કે સ્વીકારેલ
અત્તકર્મ. ન [આત્મકર્મન્]
 પોતાનું દુશ્ચરિત્ર, પોતાના દુષ્ટત્વ, જેનાથી આત્મા કર્મ
 વડે લેપાય તેવું કર્મ-પ્રવૃત્તિ
અત્તકામ. ન [આત્મકામ]
 પોતાનું કામ
અત્તગવેસણતા. સ્ત્રી [આત્મગવેષણતા]
 આત્માર્થી, આત્માની શોધ કરનાર
અત્તગવેસણયા. સ્ત્રી [આત્મગવેષણતા]
 જુઓ 'ઉપર'
અત્તગવેસય. ત્રિ [આત્મગવેષક]
 આત્મશોધક
અત્તગવેસિ. ત્રિ [આત્મગવેષિન્]
 આત્માર્થી
અત્તગા. પું [આત્મગા]
 આત્મિક, આંતરિક
અત્તગામિ. પું [આત્મગામિન્]
 આત્મ પ્રાપ્તિ માટે મોક્ષ માર્ગમાં ચાલનાર
અત્તછટ્ટ. પું [આત્મષષ્ટ]
 'સૂચગડ' સૂત્રનો એક ઉદ્દેશો જેમાં પાંચભૂત અને છઠ્ઠા
 આત્માનું નિરૂપણ કરેલ છે
અત્તટ્ટ. ત્રિ [આત્માર્થ]
 સ્વર્ગ, મોક્ષ, પોતાનો મતલબ
અત્તટ્ટગુરુ. ત્રિ [આત્માર્થગુરુ]
 આત્માર્થ જેનો ગુરુ છે તે, પાપ પ્રધાન, સ્વાર્થી
અત્તટ્ટાગુરુઅ. ત્રિ [આત્માર્થગુરુ]

જુઓ 'ઉપર'	અકષાયી આત્મા
અત્તદિય. વિશેં [આત્માર્થિક] આત્માર્થી, પોતાની જાત માટે	અત્તસંપગ્ગહિય. ત્રિં [સમ્પ્રગૃહીતાત્મન્] આત્મ પ્રશંસા કરનાર
અત્તણ. પું [આત્મન્] પોતાની	અત્તસમ. ત્રિં [આત્મસમ] આત્મતુલ્ય
અત્તણી. સ્ત્રીં [આત્મની] પોતાની	અત્તસમાહિજ. ત્રિં [આત્મસમાધિક] આત્માની સમાધિ રાખનાર
અત્તત્ત. ત્રિં [આત્મત્વ] આત્માનું અસ્તિત્વ, સ્વકર્મ પરિણામ	અત્તસોહી. ત્રિં [આત્મશોધી] આત્માની શુદ્ધિ કર્તા
અત્તત્તા. ત્રિં [આત્મત્વ] જુઓ 'ઉપર'	અત્તહિય. નં [આત્મહિત] આત્મ કલ્યાણ-આત્માનું શ્રેય કરનાર
અત્તત્તાણ. નં [આત્મત્રાણ] આત્મરક્ષા	અત્તા. પું [આત્મન્] આત્મા, જીવ
અત્તદુવ્કકડ. નં [આત્મદુષ્કૃત] પોતાનું દુષ્કૃત્ય	અત્તાગમ. પું [આત્માગમ] તીર્થંકરની અપેક્ષાએ મૂળ સૂત્રપાઠ, આપ્ત આગમ
અત્તદોસ. પું [આત્મદોષ] પોતાની ક્ષતિ	અત્તાણ. ત્રિં [અત્રાણ] ત્રણ શરણ રહિત
અત્તદોસોવસંહાર. પું [આત્મદોષોપસંહાર] પોતાના દોષોને દૂર કરવા કે અટકાવવા, બત્રીશ યોગ સંગ્રહમાંનો એક દોષ	અત્તાણગા. ત્રિં [અત્રાણક] જુઓ 'ઉપર'
અત્તપણ્ણહ. પું [આત્મપ્રજ્ઞાહ] આત્મ સંબંધિ પ્રજ્ઞાને હણનાર, પાપ શ્રમણનું એક લક્ષણ	અત્તાણુસટ્ઠિકાર. પું [આત્માનુશિષ્ટિકાર] આત્માને અનુશાસિત કરનાર
અત્તપણ્ણેસિ. પું [આત્મપ્રજ્ઞૈષિન્] આત્મહિતની ગવેષણા કરનાર જીવ	અત્તાહિદિય. ત્રિં [આત્માધિષ્ઠિત] સ્વમાં રહેલો
અત્તપણ્ણહ. પું [આત્મપ્રશ્નહન્] આત્મ સંબંધિ પ્રશ્નને હણનાર-પાપશ્રમણ	અત્તિય. ત્રિં [આત્મિક] આત્મિક
અત્તય. પું [આત્મજ] દીકરો, પોતાના વીર્યથી ઉત્પન્ન થયેલ પુત્ર	અત્તીકર. ધાં [આત્મી+કૃ] પોતાનું કરી લેવું, પોતાના કબજામાં લેવું
અત્તયા. સ્ત્રીં [આત્મજા] દીકરી	અત્તીકરેંત. કૃં [આત્મીકુર્વેત્] પોતાનું કરી લેતો, પોતાના કબજામાં લેતો
અત્તલાભી. પું [આત્મલાભી] પોતાના સ્વરૂપનો લાભ મેળવનાર	અત્તુવ્કોસ. પું [આત્મોત્કર્ષ] આત્માનો ઉત્કર્ષ, આત્મગુણ અભિમાન
અત્તવ. પું [આત્મવત્] આત્માના ઉપયોગ વાળો, સાવચેત સાધુ,	અત્તુવ્કોસિય. વિશેં [આત્મોત્કર્ષિક] ગર્વિષ્ઠ, વાનપ્રસ્થ
અત્તવ. પું [આત્મવત્]	અત્તુવમા. સ્ત્રીં [આત્મોપમા] આત્મતુલના, પોતાની ઉપમા

અત્તેય. વિં [આત્રેય]

જૂનો ખોરાક ન પચ્યો હોય ત્યાં સુધી નવો ખોરાક ન લેવો
એવા સિદ્ધાંતના સ્થાપક એક ઋષિ

અત્તોવણીત. પું [આત્મોપનીત]

દુરાગ્રહ કરી પોતાનો મત સ્થાપનાર

અત્તોવમ્મ. ત્રિં [આત્મોપમ્ય]

આત્મવત્

અત્થ. પું [અર્થ]

ધન, દ્રવ્ય, સંપત્તિ, પરિગ્રહ, લક્ષ્મીના ખજાનારૂપ
પર્વત, અપેક્ષા, પદાર્થ,
શબ્દાદિ વિષય,
મોક્ષ પરમાર્થ

અત્થ. પું [અર્થ]

તાત્પર્ય, મતલબ, સારાંશ, ભાવાર્થ, વાચ્યાર્થ

અત્થ. નં [અર્થ]

તત્ત્વ, દ્રવ્ય

અત્થ. અં [અર્થ]

અહીં, ઇહાં

અત્થ. નં [અસ્ત]

આથમવું, અદ્રશ્ય થવું

અત્થ. નં [અસ્ત્ર]

હથિયાર

અત્થઇય. પું [આર્થિક]

ધનનો અર્થ

અત્થઓ. અં [અર્થતસ્]

અર્થની અપેક્ષાએ

અત્થંગય. ત્રિં [અસ્તંગત]

આથમેલો, અસ્ત પામેલો

અત્થંડિલસંકમણ. વિશેં [અસ્થંડિલસંક્રમણ]

સાધુઓને રહેવા માટેના અયોગ્ય સ્થાનમાં જવું, ક્ષુદ્ર
જંતુઓથી વ્યાપ્ત સ્થાને જવું

અત્થંત. કૃં [અસ્તાન્ત]

આથમતો, અસ્ત થતો

અત્થકંચિય. ત્રિં [અર્થકાંચિન્]

અર્થ-ધનની તૃષ્ણાવાળો

અત્થકય. વિશેં [અર્થકૃત્]

ધન દ્વારા કરાયેલ, પ્રયોજનથી કરેલ

અત્થકર. પું [અર્થકર]

ધન મેળવનાર

અત્થકહા. સ્ત્રીં [અર્થકથા]

દ્રવ્ય સંબંધિ કથા

અત્થકામય. ત્રિં [અર્થકામક]

દ્રવ્યની વાંછનાવાળો

અત્થકિયા. સ્ત્રીં [અર્થક્રિયા]

વસ્તુના વ્યાપાર આદિથી થતી ક્રિયા

અત્થક્ક. નં [દેં]

અવસર કે વખત વિના થયેલ

અત્થગવેસણયા. સ્ત્રીં [અર્થગવેષણતા]

ધનની ગવેસણા-શોધ કરવી તે

અત્થગવેસિ. ત્રિં [અર્થગવેષિન્]

ધનની ગવેસણા-શોધ કરનાર

અત્થગ્ધ. ત્રિં [અર્થગ્ધ]

અર્થની હાનિ કરનાર

અત્થજુત્ત. નં [અર્થયુક્ત]

અર્થસાર

અત્થજોણિ. સ્ત્રીં [અર્થજોણિ]

નાણાં ઉત્પત્તિ સ્થાન

અત્થતો. અં [અર્થતસ્]

જુઓ 'અત્થઓ'

અત્થત્થિ. વિશેં [અર્થર્થિન્]

ધનાર્થ

અત્થત્થિય. ત્રિં [અર્થર્થિક]

ધનાર્થ

અત્થદંડ. પું [અર્થદંડ]

સ્વાર્થે દંડાવું તે, શરીરાદિ નિર્વાહાર્થે થતો કર્મબંધ

અત્થધર. પું [અર્થધર]

અર્થવેત્તા

અત્થનય. પું [અર્થનય]

અર્થની પ્રધાનાતાથી વસ્તુનું કથન

અત્થનિર. પું [અર્થનિકુર]

સમય-કાળને જણાવતી એક સંખ્યા

અત્થનિરંગ. પું [અર્થનિકુરાઙ્ગ]

સમયકાળને જણાવતી એક સંખ્યા	નિર્મળ, સ્વચ્છ
અત્થનિકુર. પું [અર્થનિકુર]	અત્થરગ. નં [આસ્તરક]
જુઓ 'અત્થનિર'	આચ્છાદન, ઓછાડ
અત્થનિકુરંગ. પું [અર્થનિકુરાંગ]	અત્થરણ. નં [આસ્તરણ]
જુઓ 'અત્થનિરંગ'	જુઓ 'ઉપર'
અત્થનિજ્જવય. ત્રિં [અર્થનિર્જાપક]	અત્થરય. નં [આસ્તરક]
નય-પ્રમાણ લાગુ પાડી સૂત્ર કે અર્થનો નિર્વાહ કર્તા	જુઓ 'ઉપર'
અત્થનિપૂર. પું [અર્થનિપૂર]	અત્થલાભ. પું [અર્થલાભ]
જુઓ 'અત્થનિર'	ધનની પ્રાપ્તિ
અત્થનિપૂરંગ. પું [અર્થનિપૂરાંગ]	અત્થલુદ્ધ. ત્રિં [અર્થલુદ્ધ]
જુઓ 'અત્થનિરંગ'	ધનનો લોભી
અત્થપિવાસિય. ત્રિં [અર્થપિવાસિત]	અત્થલોલ. ત્રિં [અર્થલોલ]
ધનની તૃષ્ણાવાળો	લંપટ, ચોર આદિ
અત્થમંત. કું [અસ્તમયત્]	અત્થવ્વણવેદ. પું [અર્થવર્વેદ]
સૂર્ય વગેરેનું અસ્ત થવું તે	અથર્વણ નામે ચાર વેદમાંનો એક વેદ
અત્થમણ. નં [અસ્તમન]	અત્થવિ. ત્રિં [અર્થવિદ]
સૂર્યનું આથમવું તે	શબ્દાર્થ જાણનાર
અત્થમણત્થમણપવિભક્તિ. સ્ત્રીં [અસ્તમનાસ્તમનપ્રવિભક્તિ]	અત્થવિનિચ્છય. પું [અર્થવિનિચ્છય]
દેવતાકૃત નાટક વિશેષ	પદાર્થનો યથાર્થ નિશ્ચય કરવો તે
અત્થમાણ. કું [આસીન]	અત્થસંજુત. ત્રિં [અર્થસંયુક્ત]
બેસતો, સ્મશાન આદિમાં વાસ કરતો	અર્થસહિત
અત્થમાસ. પું [અર્થમાષ]	અત્થસંપયા. સ્ત્રીં [અર્થસંપ્પદા]
માસો-સોનું રૂપ જોવાનું એક વજન-પ્રમાણ	ધનનો વૈભવ
અત્થમિતત્થમિત. ત્રિં [અસ્તમિતાસ્તમિત]	અત્થસત્થ. નં [અર્થશાસ્ત્ર]
આથમીને પુનઃ આથમેલ,	અર્થ-શાસ્ત્ર, ધન વિષયક શાસ્ત્ર
હીનકુળમાં ઉત્પન્ન થઈ પુનઃ એવા દુષ્કર્મ કરે કે મરીને દુર્ગતિમાં જાય	અત્થસાર. પું [અર્થસાર]
અત્થમિતોદિત. ત્રિં [અસ્તમિતોદિત]	પ્રધાન ધન, અદ્ભુત દ્રવ્ય
આથમીને ઊગવું તે	અત્થસિદ્ધ. પું [અર્થસિદ્ધ]
અત્થમિતોદિત. ત્રિં [અસ્તમિતોદિત]	કાર્યસિદ્ધ
હીન કુળમાં જન્મી મહત્વનું પદ મેળવવું	અત્થસિદ્ધિ. સ્ત્રીં [અર્થસિદ્ધિ]
અત્થમિય. ત્રિં [અસ્તમિત]	કાર્ય સિદ્ધિ
આથમવું તે	અત્થસુણ્ણ. ત્રિં [અર્થશૂન્ય]
અત્થમે. ધાં [અસ્તમ+ઇણ]	નિરર્થક
આથમવું, અસ્ત પામવું	અત્થસુયધમ્મ. પું [અર્થશ્રુતધર્મ]
અત્થરગ. ત્રિં [આસ્તરજસ]	પ્રધાન શ્રુતધર્મ
	અત્થાગમ. પું [અર્થાગમ]

અર્થાગમ, સૂત્રનો અર્થ કરાય તે

અત્યાની. સ્ત્રીં [અસ્થાની]
સભા સ્થળ, બેઠક

અત્યામ. ત્રિં [અસ્થામન્]
શારીરિક બળ રહિત, સામાન્ય શક્તિ વગરનો

અત્યાલિય. નં [અર્થાલીક]
દ્રવ્ય નિમિત્તે જૂઠું બોલવું તે, મૃષાવાદનો એક ભેદ

અત્યાહ. વિશેં [અસ્તાહ]
અગાધ, ઘણું ઊંડું

અત્યાહિગાર. પું [અર્થાધિકાર]
અધ્યયનાદિનો અભિધેય, વિષય આદિનો એક ભેદ

અત્યાહિગાર. પું [અર્થાધિકાર]
અર્થના સ્વરૂપને જણાવતો અધિકાર

અત્થિ. અં [અસ્તિ]
છે, વિદ્યમાન, હયાતિમાં, પન્નવણા સૂત્રનું એક દ્વાર

અત્થિ. નં [અસ્થિ]
પ્રદેશ, નિપાત, સર્વ લિંગ વચન, અન્ય ચૈતન્યરૂપ

અત્થિ. ત્રિં [અર્થિન્]
ધનિક, સૂત્રાર્થ જણાવનાર

અત્થિઉદ્દેસ. પું [અસ્તિઉદ્દેશ]
'ભગવદ્' સૂત્રનો એક ઉદ્દેશક

અત્થિકાય. પું [અસ્તિકાય]
ધર્માસ્તિકાયાદિ પાંચ દ્રવ્ય, પ્રદેશ સમૂહ

અત્થિકાયધમ્મ. પું [અસ્તિકાયધર્મ]
અસ્તિકાયરૂપ ધર્મ, ગતિ સહાયક ધર્માસ્તિકાય રૂપ દ્રવ્ય ધર્મ વગેરે

અત્થિન્ન. નં [અસ્તિન્ન]
અસ્તિત્વ, હયાતિ, વિદ્યમાન-પણું

અત્થિનત્થિપ્પવાય. પું [અસ્તિનાસ્તિપ્રવાદ]
ચૌદ પૂર્વમાંનું એક પૂર્વ જેમાં અસ્તિત્વ નાસ્તિત્વનું વિવેચન હતું તે

અત્થિનત્થિપ્પવાયપુલ્લ. પું [અસ્તિનાસ્તિપ્રવાદપૂર્વ]
જુઓ 'ઉપર'

અત્થિભાવ. પું [અસ્તિભાવ]
વિદ્યમાનપણું

અત્થિય. પું [અસ્તિકાય]

જુઓ 'અત્થિકાય'

અત્થિય. નં [અસ્થિક]
બહુ બીજવાળું વૃક્ષ, હાડકા

અત્થિય. વિશેં [અર્થિક]
અર્થી, ઇચ્છવાળું, લાલચુ

અત્થિયા. સ્ત્રીં [અસ્તિતા]
અસ્તિત્વ, હોવાપણું

અત્થિવાય. પું [અસ્તિવાદ]
સત્ય પદાર્થોનું અસ્તિત્વ સ્થાપવું, જેમકે આત્મા છે

અત્થીકર. ધાં [અર્થી+કૃ]
પ્રાર્થના કરવી, યાચના કરવી

અત્થીકરેત. કૃં [અર્થીકુર્વેત]
પ્રાર્થના કે યાચના કરતો

અત્થીનત્થિપવાય. પું [અસ્તિનાસ્તિપ્રવાદ]
ચૌદ પૂર્વમાંનું એક પૂર્વ

અત્થુ. અં [અસ્તુ]
થાઓ

અત્થુગ્ગહ. પું [અર્થાવિગ્રહ]
અર્થનો અવગ્રહ, અવગ્રહનો એક ભેદ

અત્થુગ્ગહ. પું [અર્થાવિગ્રહ]
પદાર્થનો ઇન્દ્રિય સાથે સ્પષ્ટ સંબંધ થાય તે

અત્થુય. વિશેં [આસ્તુત]
બિછાવવું, પાથરવું

અત્થેગઇય. ત્રિં [સન્ત્યેકક]
છે કેટલા એક

અત્થોગ્ગહ. પું [અર્થાવિગ્રહ]
જુઓ 'અત્થુગ્ગહ'

અત્થોગ્ગહણ. નં [અર્થાવિગ્રહણ]
ફળ નિશ્ચય

અથ. અં [અથ]
પછી, પશ્ચાત્, બાદ

અથવ્વણવેય. પું [અથર્વવેદ]
જુઓ 'અથવ્વણવેદ'

અથામ. ત્રિં [અસ્થામન્]
જુઓ 'અત્યામ'

અથિર. ત્રિં [અસ્થિર]

અપરિચિત, અસ્થિર, અટકાઉ,
લાંબો કાળ ન ચાલે તેવું

અથિરનામ. ન૦ [અસ્થિરનામન્]
કર્મની એક પ્રકૃતિ જેના ઉદયથી કાન, આંખ વગેરે
શરીરનાં અસ્થિર અવયવો મળે તે

અદ. અ૦ [અદસ્]
આ

અદંડ. પું૦ [અદણ્ડ]
હિંસા વગેરે દંડનો અભાવ,

અદંડ. પું૦ [અદણ્ડ]
મન-વચન-કાયાના પ્રશસ્ત યોગ

અદંડકુદંડિમ. ત્રિ૦ [અદણ્ડકુદણ્ડિમ]
જુઓ અદંડકોદંડિમ

અદંડકોદંડિમ. ત્રિ૦ [અદણ્ડકુદણ્ડિમ]
જ્યાં દંડ કે કુદંડનો અભાવ છે તે,
અપરાધ પ્રમાણે કે વધુ ઓછા દંડનો અભાવ હોવો

અદંડગ. પું૦ [અદણ્ડક]
દંડનો અભાવ હોવો તે

અદંડિમ. ત્રિ૦ [અદણ્ડિમ]
અપરાધ પ્રમાણે જે દંડ થાય તેનો જ્યાં અભાવ છે તે

અદંડિમ. ત્રિ૦ [અદણ્ડિક]
દંડ રહિત હોવું તે

અદંતધોવણ. ત્રિ૦ [અદન્તધાવન]
દાંતણ કરવાનો જેમાં નિષેધ છે તે

અદંતમણગ. ત્રિ૦ [દે૦]
જુઓ 'ઉપર'

અદંતવણગ. ત્રિ૦ [દે૦]
જુઓ 'ઉપર'

અદંતવયણ. ત્રિ૦ [અદન્તધાવનક]
જુઓ 'ઉપર'

અદંતિંદિય. ત્રિ૦ [અદાન્તોન્દ્રિય]
જેણે ઇન્દ્રિયોને દમેલી નથી તે

અદંસણ. ન૦ [અદર્શન]
દર્શનનો અભાવ, આંખે કરી ન જોવું તે, દ્રષ્ટિ રહિત

અદંસણિ. ત્રિ૦ [અદર્શનિન્]

દર્શનના અભાવવાળો, દ્રષ્ટિહીન, શિણાહિ નિદ્રાના
ઉદયવાળો

અદંસણિજ્ઞ. ત્રિ૦ [અદર્શનીય]
જોવા લાયક નહીં તે, ન દેખવા યોગ્ય

અદક્ષ. ત્રિ૦ [અદક્ષ]
અણસમજુ

અદક્ષુ. ધા૦ [દૃશ્]
દેખવું, જોવું

અદક્ષુ. ત્રિ૦ [અદૃષ્]
ટૂંકી દ્રષ્ટિ, અંધ, અર્વાગ્ દર્શન

અદક્ષુ. ત્રિ૦ [અપશ્ય]
અંધ, આંધળો

અદક્ષુદંસણ. ત્રિ૦ [અદૃષ્દર્શન]
અન્યમતિ, અન્ય દર્શની, અસર્વજ્ઞ શાસનના અનુયાયી

અદક્ષુવ. ત્રિ૦ [અદષ્ટવત્]
અંધતુલ્ય, કાર્ય-અકાર્ય ન જાણનાર

અદચ્ચા. કૃ૦ [અદત્ત્વા]
નહીં આપીને

અદદ્વવ્વ. ત્રિ૦ [અદૃષ્ટવ્ય]
ન જોવાલાયક

અદદ્વં. કૃ૦ [અદૃષ્ટ્વા]
ન જોઈને

અદદ્ધ. ત્રિ૦ [અદગ્ધ]
નહીં બળેલ, ન બળે તેવું

અદત્ત. ત્રિ૦ [અદત્ત]
અણદીધું, દીધા વગરનું

અદત્તહાર. ત્રિ૦ [અદત્તહાર]
અણદીધેલું હરનાર-ચોરનાર

અદત્તહારિ. ત્રિ૦ [અદત્તહારિન્]
જુઓ 'ઉપર'

અદત્તાદાન. ન૦ [અદત્તાદાન]
અણદીધેલું લેવું તે, ચોરી, ત્રીજું પાપસ્થાનક

અદત્તાદાનવેરમણ. ન૦ [અદતાદાનવિરમણ]
અદત્તાદાનથી વિરમવું તે

અદત્તાદાનવેરમણ. ન૦ [અદતાદાનવિરમણ]
પાંચ વ્રતમાંનું ત્રીજું વ્રત, ચોરીથી અટકવું તે

અદત્તાહાર. પું [અદત્તાહાર]

ન દીધેલુ હરનાર-ચોરનાર

અદય. ત્રિ [અદય]

નિષ્કુર, નિર્દય

અદવિય. ન [અદ્રવ્ય]

દ્રવ્યનો અભાવ

અદસી. સ્ત્રી [અતસી]

વનસ્પતિ વિશેષ

અદારા. પું [અદારા]

સ્ત્રી રહિત

અદાસ. પું [અદાસ]

દાસપણાનો અભાવ

અદિ. અ [અયિ]

અરે!

અદિદ્. પું [અદીતિ]

પુનર્વસુ નક્ષત્રનો દેવતા

અદિંત. કૃ [અદદત્]

નહીં આપતો

અદિજ્જ. ત્રિ [અદેય]

દેવા લાયક નહીં તે

અદિજ્જમાણ. કૃ [અદીયમાન]

નહીં અપાતું

અદિદ્. ત્રિ [અદૃષ્ટ]

નહીં જોયેલું, નહીં જાણેલું,

પૂર્વ જન્મના કર્મ

અદિદ્વંત. ન [અદૃષ્ટાન્ત]

પૂર્વે નહીં જોયેલું કે નહીં જાણેલું

અદિદ્વધમ્મ. પું [અદૃષ્ટધર્મન્]

જેણે શ્રુત-ધર્મ કે ચારિત્ર ધર્મ ઓળખ્યા નથી તે

અદિદ્વલાભિય. પું [અદૃષ્ટલાભિક]

પૂર્વે નહીં જોયેલ-અપરિચિત દાતાર આપે તો જ લેવું
એવા અભિગ્રહધારી

અદિતિ. પું [અદિતિ]

જુઓ 'અદિદ્'

અદિતિદેવયા. પું [અદિતિ દેવતા]

પુનર્વસુ નક્ષત્રનો અધિષ્ઠાતા દેવતા

અદિન્ન. ત્રિ [અદત્ત]

જુઓ 'અદત્ત'

અદિન્નાદાન. ન [અદત્તાદાન]

જુઓ 'અદત્તાદાન'

અદિન્નાદાનવત્તિય. પું [અદત્તાદાનપ્રત્યય]

તેર પ્રકારના ક્રિયામાનું સાતમું ક્રિયા સ્થાનક

અદિન્નાદાનવિરદ્. સ્ત્રી [અદત્તાદાનવિરતિ]

અદત્ત વસ્તુ ગ્રહણ કરવાનો ત્યાગ

અદિન્નાદાનવેરમણ. ન [અદત્તાદાનવેરમણ]

જુઓ 'અદત્તાદાન વેરમણ'

અદિસ્સ. ત્રિ [અદૃશ્ય]

ન દેખાવું તે

અદિસ્સમાણ. ત્રિ [અદૃશ્યમાન]

જોવામાં ન આવતું

અદીન. ત્રિ [અદીન]

દીનતા રહિત

અદીનમણસ્. ત્રિ [અદીનમનસ્]

દીનતા રહિત મનવાળો, પ્રસન્નચિત્ત

અદીનમાનસ. ત્રિ [અદીનમાનસ]

જુઓ 'ઉપર'

અદીનવિત્તિ. સ્ત્રી [અદીનવૃત્તિ]

દીનવૃત્તિ રહિત

અદીનસત્ત. ત્રિ [અદીનસત્ત્વ]

દીનતા રહિત પ્રાણી

અદીનસત્તુ-૧. વિ [અદીનશત્રુ]

હસ્તિનાપુરનો રાજા, ભં મલ્લિ પાસે દીક્ષા લીધી. કેવળી
થઈ મોક્ષે ગયા.

અદીનસત્તુ-૨. વિ [અદીનશત્રુ]

ચંપાનગરીનો રાજા જિયસત્તુ અને રાણી ધારિણી નો પુત્ર
જે પછી રાજા થયો.

અદીનસત્તુ-૩. વિ [અદીનશત્રુ]

હસ્તિશીર્ષનગરનો રાજા, તેને ધારિણી આદિ ૧૦૦૦
રાણીઓ હતી. સુબાહુ કુમાર તેનો પુત્ર હતો.

અદીનસત્તુ-૪. વિ [અદીનશત્રુ]

વર્તમાન ચોવીસીના તીર્થંકર એકવીસમાં ભગવાન્
 નમિ નો પૂર્વભવ
અદીવેત્તા. કૃં [અદીપયિત્વા]
 પ્રકાશિત થયા સિવાય, અપ્રકાશિત થઈને
અદુ. અં [દેં]
 પછી, પશ્ચાત્, બાદ
અદુઃખ. નં [અદુઃખ]
 દુઃખનો અભાવ
અદુઃખણયા. સ્ત્રીં [અદુઃખન]
 દુઃખી ન થવું તે, દુઃખનું ન વેદવું તે
અદુઃખમસુહા. સ્ત્રીં [અદુઃખાસુખા]
 જેમાં સુખ-દુઃખ નથી તેવી સ્થિતિ
અદુઃખાવણયા. સ્ત્રીં [અદુઃખાપન]
 કોઈને દુઃખ ન આપવું તે,
અદુઃખાવણયા. સ્ત્રીં [અદુઃખાપન]
 કોઈ દુઃખી થાય એવા સાધનો ઊભા ન કરવા તે
અદુઃખિ. ત્રિં [અદુઃખિન્]
 દુઃખરહિત, સુખી
અદુગુંછિય. ત્રિં [અજુગુંપ્સિત]
 અનિર્દિત, ઉત્તમ
અદુઃષ્ટ. ત્રિં [અદુઃષ્ટ]
 દ્વેષ, અદેખાઈ રહિત
અદુત્તરં. અં [દેં]
 અથવા, હવે પછી
અદુય. અં [અદુત]
 વિલંબે, ઉતાવળે નહીં
અદુયત્ત. નં [અદુત્તત્વ]
 જિન વચનનો એક અતિશય
અદુવ. અં [દેં]
 અથવા
અદુવા. અં [દેં]
 અથવા
અદુઃસ્માન. કૃં [અદુઃસ્માન]
 દ્વેષ નહીં કરતો
અદૂર. ત્રિં [અદૂર]
 પાસેનું, નજીકનું

અદૂરગ. ત્રિં [અદૂરગ]
 જુઓ 'ઉપર'
અદૂરગત. ત્રિં [અદૂરગત]
 નજીકથી આવેલું
અદૂરય. ત્રિં [અદૂરય]
 જુઓ 'અદૂર'
અદૂરસામંત. પું [અદૂરસામન્ત]
 અતિ દૂર કે અતિ નજીક નહીં એવો પ્રદેશ
અદૂરાગય. ત્રિં [અદૂરાગત]
 નજીક આવેલ
અદેંત. કૃં [અદદત્]
 નહીં આપતો
અદેજ્જ. ત્રિં [અદેય]
 નહીં આપવા લાયક
અદેવ. ત્રિં [અદેવ]
 દેવ નહીં તે
અદેવિય. ત્રિં [અદેવીક]
 દેવી નહીં તે
અદેસકાલણ. પું [અદેશકાલજ]
 દેશ કાળને નહીં જાણતો
અદોહ. ત્રિં [અદ્રોહ]
 દ્રોહ નહીં તે
અદ્. ત્રિં [અદ્રી]
 ભીનું, લીલું, સજલ
અદ્. પું [અદ્રી]
 આકાશ
અદ્. પું [અદ્]
 મેઘ, વર્ષ, સંવત્સર
અદ્વિજ્જ. નં [અદ્રિકીય]
 'સૂયગડ' સૂત્રનું એક અધ્યયન
અદ્વંસણ. નં [અદર્શન]
 કુદર્શન, દર્શન અભાવ
અદ્. વિં [અદ્રી]
 આર્દ્રપુરનો રાજા અને અદ્વઅ (આર્દ્રકુમાર) ના પિતા
અદ્વઅ. વિં [અદ્રીક]

આર્દ્રપુરના રાજા અદ્દ નો પુત્ર. અભયકુમારે મોકલેલ
ઋષભદેવની પ્રતિમા જોઈ જાતિસ્મરણ જ્ઞાન થયું. પૂર્વ
જન્મમાં વસંતપુરમાં રહેતો સામઙ્ગ નામે ગૃહસ્થ હતો.
તેણે પત્ની સહિત દીક્ષા લીધી. જુદા જુદા વિચરણ કરતા
હતા. એક વખત તેની દીક્ષા લીધેલ પત્ની જોઈને તેના
તરફ પુનઃલાગણી જન્મી. મૃત્યુ બાદ સામઙ્ગ દેવ થયો.
તેની પત્ની દેવી થઈ સામઙ્ગ આર્દ્રકુમાર થયો.
તેનીપત્ની વસંતપુરના એક ગાથાપતિ ની પુત્રી થઈ.
આર્દ્ર મુનિ ધ્યાનમાં હતા. પેલી કન્યાએ તેને જોતા તેની
સાથે લગ્નનો વિચાર આવ્યો. આર્દ્રકુમાર ગૃહસ્થાવાસમાં
પાછા ગયા, ફરી દીક્ષા લીધી. તે અદ્દ, અદ્દઅ,
આર્દ્રકુમાર
આદિ નામે ઓળખાતા હતા. તેના ગોશાળા, બોહો,
એકદંડી અને હસ્તિતાપસ સાથે ચર્ચા થયેલ.

અદ્દકુમાર. વિં [આર્દ્રકુમાર]

જુઓ 'અદ્દઅ'

અદ્દવ્યુ. કૃં [અદ્દવા]

ન જોઈને

અદ્દગ. વિં [આર્દ્રક]

જુઓ 'અદ્દગ'

અદ્દમુચ્છા. સ્ત્રીં [આર્દ્રમૂછા]

કંદ વિશેષ

અદ્દયરિટ્વવર્ણ. પું [આર્દ્રકરિટ્વવર્ણ]

આર્દ્રકૃષ્ણ વર્ણ

અદ્દહ. ધાં [આ+દહ]

પકવવું, તળવું

અદ્દહિય. વિશેં [આહિત]

સ્થાપિત, રાખેલું

અદ્દહેત્તા. કૃં [આદહ્યા]

સ્થાપીને, રાખીને

અદ્દા. સ્ત્રીં [આર્દ્રા]

નક્ષત્ર-વિશેષ

અદ્દાગ. પું [આદર્શ]

અરીસો, દર્પણ

અદ્દાગપસિણ. પું [આદર્શપ્રશ્ર]

પ્રશ્નવિદ્યા વિશેષ

અદ્દાય. નં [દેં]

જુઓ 'અદ્દાગ'

અદ્દારિટ્. પું [આર્દ્રારિટ્]

કોમળ કાગ, એક ગ્રહ, ગ્રહ અધિષ્ઠાયક દેવ

અદ્દારિટ્વ. પું [આર્દ્રારિટ્વ]

જુઓ 'ઉપર'

અદ્દિજ્જમાણ. ત્રિં [આદ્રિયમાણ]

સ્નેહાર્દ્ર

અદ્દિટ્. વિશેં [અદ્દટ્]

નહીં જોયેલું, દર્શનનો વિષય ન હોવો તે

અદ્દિય. વિશેં [અર્દિત]

પીડિત, માર ખાધેલ

અદ્દિસ્સ. ત્રિં [અદ્દશ્ય]

ન દેખાતું, આંખોથી જોવામાં ન આવે તેવું

અદ્દીણ. ત્રિં [અદીન]

જુઓ 'અદીન'

અદ્દીણમનસ. ત્રિં [અદીનમનસ]

જુઓ 'અદીનમનસ'

અદ્દીણમાણસ. ત્રિં [અદીનમાણસ]

જુઓ 'અદીનમાણસ'

અદ્દીણવ. ત્રિં [અદીન]

જુઓ 'અદીન'

અદ્દુય. વિશેં [અદ્દુત]

અશીઘ્ર, ધીમેધીમે

અદ્દ. પું [અધ્વન]

રસ્તો, માર્ગ

અદ્દ. નં [અર્ધ]

અડધું, બે સરખા ભાગ

અદ્દરુગ. નં [અર્દ્રરુક]

સાધ્વીજનું એક અધો વસ્ત્ર

અદ્દંગુલ. નં [અર્ધાંગુલ]

અંગુલનો અર્ધ ભાગ

અદ્દંગુલગ. નં [અર્દ્રાંગુલક] જુઓ 'ઉપર'

અદ્દકરિસ. પું [અર્દ્રકર્ષ]

એક પલનો આઠમો ભાગ

અદ્ધકવિટ્ટ. પું [અર્ધકપિત્થ]
કોષ્ઠફળનો અડધો ભાગ

અદ્ધકવિટ્ઠક. પું [અર્ધકપિત્થક]
જુઓ 'ઉપર'

અદ્ધકવિટ્ઠગ. પું [અર્ધકપિત્થક]
જુઓ 'ઉપર'

અદ્ધકવિટ્ઠગસંઠાણસંઠિય. ન [અર્ધકપિત્થસંસ્થાન - સંસ્થિત]
ચંદ્ર વિમાનનું સ્વરૂપ

અદ્ધકાય. પું [અર્ધકાય]
શરીરનો અર્ધભાગ

અદ્ધકુંભિક. પું [અર્ધકુંભિક]
કોઠીનો અર્ધભાગ

અદ્ધકુંભિક્ક. પું [અર્ધકુંભિક]
જુઓ 'ઉપર'

અદ્ધકોસ. પું [અર્ધકોશ]
અડધો કોશ, લંબાઈનું એક માપ

અદ્ધગ. પું [અર્ધગ]
અડધું

અદ્ધગાઉય. પું [અર્ધગવ્યૂત]
અડધો ગાઉ

અદ્ધઘટગ. પું [અર્ધઘટક]
અડધો ઘડો

અદ્ધઘટક. પું [અર્ધઘટક]
અડધો ઘડો

અદ્ધચંદ. ત્રિ [અર્ધચંદ્ર]
અર્ધ ચંદ્ર, એક બાણ,
એક ગ્રહ,
અર્ધ ચંદ્રાકાર સીડી દ્વાર વગેરે ઉપરનું રત્નમય ચિન્હ

અદ્ધચંદસંઠાણ. ન [અર્ધચંદ્ર સંસ્થાન]
અડધા ચંદ્ર જેવી આકૃતિ

અદ્ધચંદસંઠાણસંઠિતિ. ન [અર્ધચંદ્રસંસ્થાનસંસ્થિત]
અર્ધ ચંદ્રાકારે રહેલ

અદ્ધચક્કવાલા. ન [અર્ધચક્રવાલ]
અર્ધ ચક્ર બને તેવી ગતિ વિશેષ

અદ્ધચક્કવાલા. સ્ત્રી [અર્ધચક્રવાલા]
અર્ધ ચક્ર ગોળાકાર શ્રેણિ

અદ્ધચ્છિ. સ્ત્રી [અર્ધાક્ષિ]
અડધી આંખ (બંધ કરવી તે)

અદ્ધછટ્ટમાસિય. ત્રિ [અર્ધષષ્ઠમાસિક]
સાડા પાંચ માસની (કોઈ તપશ્ચર્યાદિ)

અદ્ધજામ. પું [અર્ધયામ]
અડધો પ્રહર

અદ્ધજોયણ. ન [અર્ધ યોજન]
અડધો યોજન

અદ્ધતુલા. સ્ત્રી [અર્ધતુલા]
અડધી તુલા, તોલવાનું એક માપ

અદ્ધદ્ધા. સ્ત્રી [અદ્ધદ્ધા]
દિવસ કે રાત્રિનો એક ભાગ

અદ્ધદ્ધામિસ્સિવા. સ્ત્રી [અર્ધદ્ધિમિશ્રિતા]
સત્યમૃષા ભાષાનો એક ભેદ,
દિવસ રાત્રિ આશ્રિને મિશ્ર ભાષા બોલવી તે

અદ્ધદ્ધામીસય. ન [અધ્વાધ્વામિશ્રક]
જુઓ 'ઉપર'

અદ્ધનારાય. ન [અર્ધનારાચ]
છ સંઘયણોમાંનું એક સંઘયણ

અદ્ધનારાયસંઘયણ. ન [અર્ધનારાચસંઘયણ]
જુઓ 'ઉપર'

અદ્ધનિયત્તણિય. વિશે [અર્ધનિવર્તનિક]
અડધું નિવર્તેલું હોય તે

અદ્ધપલ. ન [અર્ધપલ]
પલનો અડધો ભાગ-એક માપ વિશેષ

અદ્ધપલિઓવમ. ન [અર્ધપલ્યોપમ]
પલ્યોપમનો અડધો ભાગ

અદ્ધપલિયંકસંઠિત. ન [અર્ધપર્યંકસંસ્થિત]
અડધી પલાઠી વાળીને બેસવું તેવો આકાર

અદ્ધપલિયંકા. સ્ત્રી [અર્ધપર્યંકા]
અડધી પલાઠી વાળીને બેસવું તે

અદ્ધપેડા. સ્ત્રી [અર્ધપેટા]
ગૌચરીની એક પદ્ધતિ

અદ્ધપેલા. સ્ત્રી [અર્ધપેટા] જુઓ 'ઉપર'

અદ્ધપોરિસી. સ્ત્રી [અર્ધપૌરુષી]
પોરિસિનો અડધો ભાગ

અદ્ધભરહ. પું. [અર્ધભરત]

ભરત ક્ષેત્રનો અડધો ભાગ

અદ્ધભરહપમાણ. ન. [અર્ધભરતપ્રમાણ]

ભરતક્ષેત્રનું અડધુ પ્રમાણ

અદ્ધભરહપમાણમેત. ન. [અર્ધભરતપ્રમાણમાત્ર]

જુઓ 'ઉપર'

અદ્ધભાગ. પું. [અર્ધભાગ]

અડધો ભાગ

અદ્ધભાર. પું. [અર્ધભાર]

અડધો ભાર

અદ્ધમંડલ. ન. [અર્ધમંડલ]

મંડળનો અડધો ભાગ

અદ્ધમંડલસંઠિતિ. પું. [અર્ધમંડલસંસ્થિતિ]

મંડલના અડધા ભાગ જેવો આકાર

અદ્ધમાગહ. ત્રિ. [અદ્ધમાગધ]

એક પ્રકારનું ઘર

અદ્ધમાગહા. સ્ત્રી. [અર્ધમાગધી]

જેન આગમની મૂળ ભાષા, તીર્થંકરો જે ભાષામાં ઉપદેશ આપે છે તે ભાષા, દેવભાષા

અદ્ધમાગહી. સ્ત્રી. [અર્ધમાગધી] જુઓ 'ઉપર'

અદ્ધમાણી. સ્ત્રી. [અર્ધમાણી]

અડધી માણી, એક તોલનું માપ

અદ્ધમાસ. પું. [અર્ધમાસ]

પખવાડીયું, પક્ષ

અદ્ધમાસપરિયાય. પું. [અર્ધમાસપર્યાય]

અડધા મહિનાનો દીક્ષાદિ પર્યાય

અદ્ધમાસિય. ત્રિ. [અર્ધમાસિક]

પક્ષસંબંધિ, પાક્ષિક, પંદર દિવસ ઉપવાસ કરવા તે

અદ્ધમાસિયા. સ્ત્રી. [અર્ધમાસિકી]

અર્ધ માસિકી, એક તપનો ભેદ, અભિગ્રહ વિશેષ

અદ્ધરઞ્જિય. પું. [અર્ધરાઞ્જિક]

અડધા રાજ્યનો માલિક

અદ્ધરત્ત. ન. [અર્ધરત્ત]

મધ્યરાત્રિ

અદ્ધરત્તકાલ. પું. [અર્ધરત્તકાલ]

મધ્યરાત્રિનો વખત

અદ્ધવેયાલી. સ્ત્રી. [અર્ધવેતાલી]

વૈતાલિક વિદ્યાને સમાવનારી એક વિદ્યા

અદ્ધસમ. ન. [અર્ધસમ]

બે ચરણમાં સમાન વર્ણ હોય ન હોય તેવો છંદ

અદ્ધસંકાસા. વિ. [અર્ધસંકાશા]

ઉજ્જેનીના રાજા દેવલાસુઅ અને રાણી અનુરત્તલોચના ની પુત્રી. માતાનું તત્કાળ મૃત્યુ થયું. અન્ય સ્ત્રીવર્ગ દ્વારા તેનો ઉછેર થયો. દેવલાસુઅ તાપસ થઈ ગયેલા, જ્યારે

અદ્ધસંકાસા યુવાન અને સુંદર બની ત્યારે તાપસ

રાજાના જોવામાં આવતા રાજા તેના તરફ આકર્ષાયો.

પોતાની ભૂલ સમજાઈ છેલ્લે રાજા મોક્ષે ગયા.

અદ્ધસંકાસા એ પણ સંસારનો ત્યાગ કર્યો.

અદ્ધસેલસુઠ્ઠિય. પું. [અર્ધસૈલસુસ્થિત]

પર્વતના અડધા ભાગમાં રહેલ

અદ્ધહાર. પું. [અર્ધહાર]

નવશેરો હાર, એક પ્રકારે આભૂષણ વિશેષ

અદ્ધા. સ્ત્રી. [અધ્વન્]

માર્ગ, રસ્તો

અદ્ધા. સ્ત્રી. [દે.]

ભૂત-ભાવિ-વર્તમાનકાળ,

અવધિ લબ્ધિકાળ

અદ્ધાઝય. ન. [અદ્ધાઝય]

કાળ પ્રધાન આયુષ્ય

અદ્ધાકાલ. પું. [અધ્વાકાલ]

અઢીઢીપમાં વર્તતો કાળ

અદ્ધાઢય. પું. [અર્ધઢિક]

આઢક-એક તોલમાપ-તેનો અડધો ભાગ

અદ્ધાણ. પું. [અધ્વન્]

માર્ગ, રસ્તો, પ્રયાણ કરવું તે

અદ્ધાણ. ન. [અધ્વન્]

પ્રયાણ કરવું તે, મુસાફરી કરવી તે

અદ્ધાણગમન. ન. [અધ્વગમન]

વિહાર કરવો તે, માર્ગ ગમન કરવું તે

અદ્ધાપલિઓવમ. ન. [અર્ધપલ્યોપમ]

પલ્યોપમનો અડધો ભાગ

અદ્ધામિસ્સિયા. સ્ત્રી. [અર્ધમિશ્રિતા]

અડધું મિશ્ર,
એક પ્રકારની સત્ય-મૃષા ભાષા

અદ્ધામીસય. ન૦ [અધ્વમિશ્રક]
મિશ્ર માર્ગ

અદ્ધાસન. ન૦ [અર્ધાસન]
અડધું આસન

અદ્ધાસમય. પું૦ [અદ્ધાસમય]
મધ્યરાત્રિનો વખત

અદ્ધાસાગરોવમ. ન૦ [અર્ધસાગરોવમ]
સાગરોવમનો અડધો ભાગ

અદ્ધાસેજ્જા. સ્ત્રી૦ [અધ્વશય્યા]
માર્ગમાં આવતી વસતિ

અદ્ધુઠ્ઠ. ત્રિ૦ [દે૦]
સાડાતણ

અદ્ધુઠ્ઠમાસિય. પું૦ [દે૦]
સાડાતણ માસની એક પ્રતિમા, એક અભિગ્રહ

અદ્ધુવ. ત્રિ૦ [અધુવ]
અસ્થિર, ચંચળ

અદ્ધોવમિય. ન૦ [અદ્ધવૌપમિક]
પલ્લોપમ સાગરોવમ આદિ ઉપમાકાળ,

અધન્ન. ત્રિ૦ [અધન્ય]
નિન્દ્ય, નિંદાપાત્ર, સૌભાગ્યહીન

અધમ. ત્રિ૦ [અધમ]
હલકું, નિન્દ્ય, દુષ્ટ

અધમ્મ. પું૦ [અધર્મ]
અધર્મ, અધર્માસ્તિકાય નામક એક દ્રવ્ય, કર્મબંધના
કારણ ભૂત આત્મપરિણામ સાવધ અનુષ્ઠાન રૂપ પાપ,
અબ્રહ્મચર્યનું એક પર્યાય નામ, નિષિદ્ધ કર્મ,

અધમ્મ. પું૦ [અધર્મ]
સદાચારની અવિદ્યમાનતા

અધમ્મકેઠ. પું૦ [અધર્મકેતુ]
પાપીષ્ઠ

અધમ્મવ્ખાઙ. ત્રિ૦ [અધર્માવ્ખ્યાતિ]
અધર્મી તરીકે જેની પ્રસિદ્ધિ છે તે, અધર્મનું પ્રતિપાદન
કરનાર

અધમ્મવ્ખાઙ. ત્રિ૦ [અધર્માવ્ખ્યાયિન]

અધર્મનું આખ્યાન-પ્રતિપાદન કરનાર

અધમ્મજીવિ. ત્રિ૦ [અધર્મજીવિન]
અધર્મવૃત્તિથી જીવનાર

અધમ્મજુત્ત. ન૦ [અધર્મયુક્ત]
અધર્મયુક્ત, જે સાંભળવાથી શ્રોતાને અધર્મબુદ્ધિ થાય

અધમ્મત્થિકાય. પું૦ [અધર્માસ્તિકાય]
ધર્માસ્તિકાય નામક દ્રવ્ય, જીવ અને પુદ્ગલની ગતિ
અટકાવવામાં કે સ્થિતિ કરવામાં સહાયક એક દ્રવ્ય

અધમ્મદાણ. ન૦ [અધર્મદાન]
અધર્મ પોષક દાન, પાપીને અપાતું જે દાન

અધમ્મદાર. પું૦ [અધર્મદ્વાર]
અધર્મદ્વાર, આશ્રવદ્વાર, 'પણ્ણવાગરણ' નું પ્રથમ દ્વાર

અધમ્મપક્ક. પું૦ [અધર્મપક્ષ]
૩૬૩-પાંખડી

અધમ્મપડિમા. સ્ત્રી૦ [અધર્મપ્રતિમા]
અધર્મપ્રતિજ્ઞા

અધમ્મપલજ્જન. ન૦ [અધર્મપ્રરજ્જન]
અધર્મથી રંજિત થનાર

અધમ્મપલોઙ. ત્રિ૦ [અધર્મપ્રલોકિન]
અધર્મને જ ઉપાદેય રૂપે જોનાર

અધમ્મપાયજીવિ. ત્રિ૦ [અધર્મપ્રાયોજીવિન]
પ્રાયઃ અધર્મથી જીવનાર

અધમ્મરાગિ. ત્રિ૦ [અધર્મરાગિન]
અધર્મ-રાગી

અધમ્મસણ્ણા. સ્ત્રી૦ [અધર્મસંજ્ઞા]
અધર્મની સંજ્ઞા-બુદ્ધિ

અધમ્મસમુદાયાર. ત્રિ૦ [અધર્મસમુદાચાર]
ચારિત્રથી વિકલ, દુરાચારી, અધર્મના આચરણમાં
મગ્ન રહેનાર

અધમ્મસીલસમુદાયાર. ત્રિ૦ [અધર્મશીલસમુદાચાર]
જેનો અધર્મરૂપ સ્વભાવ અને આચાર છે તે

અધમ્માણુય. ત્રિ૦ [અધર્માણુય]
અધર્મને અનુસાર

અધમ્મિ. ત્રિ૦ [અધર્મિન]
અધર્મી, ધર્મહીન

અધમ્મિટ્ઠ. ત્રિ૦ [અધર્મિષ્ઠ]

અધાર્મિક, અતિનિન્દ્ય કર્મ કરનાર, મહાપાપી
અધર્મિય. ત્રિં [અધર્મિક]
 અધર્મી, અધર્મથી વર્તનાર, પાપી, અસંયત
અધર. ત્રિં [અધર]
 નીચેનું
અધરિમ. ત્રિં [અધરિમ]
 જ્યાં અમુક વખત માટે કોઈપાસે કર્જ ન લેવું કે તે
 સંબંધિ તકરાર ન કરવાનો હુકમ ફરમાવાયો હોય
 તેવું નગર
અધરિમ. ત્રિં [અધાર્ય]
 ધારી ન શકાય તેવું, ઋણ દ્રવ્યનું ધારણ જ્યાં નથી
 થતું તે
અધરી. સ્ત્રીં [અધરી]
 વાટવાની છિપ્પર, ખરલ
અધરુદ્ધ. નં [અધરોદ્ધ]
 નીચેનો હોઠ
અધવા. અં [અધવા]
 અથવા
અધા. સ્ત્રીં [અધસ]
 અધો દિશા, નીચે
અધાજોગ. પું [યથાયોગ]
 યથાયોગ્ય
અધાજોય. પું [યથાયોગ]
 યથાયોગ્ય
અધાતચ્ચ. ત્રિં [યથાતથ્ય]
 તથ્ય અનુસાર
અધારણિજ્જ. ત્રિં [અધારણીય]
 જુઓ 'અધરિમ'
અધિ. અં [અધિ]
 અધિકપણું
અધિકરણ. નં [અધિકરણ]
 અધિકરણ, એરણ, આરંભના સાધન, અસંયમ, પાપ
 કર્મથી અનિવૃત્ત, આત્મભિન્ન બાહ્ય વસ્તુ, આધાર
અધિકરણ. નં [અધિકરણ]
 કલહ, કજીયો, કષાય ભાવ
અધિકરણકિરિયા. સ્ત્રીં [અધિકરણક્રિયા]

અધિકરણરૂપ ક્રિયા,
 આરંભના સાધનોથી થતો કર્મબંધ
અધિકરણસાલા. સ્ત્રીં [અધિકરણશાલા]
 લુહારની કોઢ, અધિકરણ શાળા
અધિકરણિ. સ્ત્રીં [અધિકરણી]
 એરણ
અધિકરણિખોડી. સ્ત્રીં [દેં]
 અધિકરણરૂપ મોટું લાકડું કે લાકડાની પેટી
અધિકરણી. સ્ત્રીં [અધિકરણી]
 જુઓ 'અધિકરણિ'
અધિકરણીય. ત્રિં [અધિકરણીક]
 અધિકરણ સંબંધિ
અધિગય. નં [અધિગત]
 જાણવામાં આવેલ
અધિગરણ. નં [અધિકરણ]
 જુઓ 'અધિકરણ'
અધિગરણિયા. સ્ત્રીં [આધિકરણિકા]
 ક્લેશ કે હિંસાદિ સાધનો ઉભા કરવાથી લાગતી ક્રિયા
અધિદ્વા. ધાં [અધિ+દ્વા]
 રહેવું, નિવાસ કરવો, ઉપર ચાલવું, આશ્રય લેવો,
 શાસન કરવું, આક્રમણ કરવું, વશ કરવું
અધિપતિ. પું [અધિપતિ]
 અધિપતિ, સ્વામી
અધિય. ત્રિં [અધિક]
 અધિક, ધણું, વધારે
અધિયાસહ. ધાં [અધિ+આસ]
 સહન કરવું, મુશ્કેલીને શાંતિથી ભોગવવી
અધિવતિ. પું [અધિપતિ] જુઓ 'અધિપતિ'
અધીત. વિશેં [અધીત]
 ભણેલું, અભ્યાસ કરેલ
અધીર. ત્રિં [અધીર]
 ધીરજ વગરનો, બુદ્ધિ વગરનો
અધીરપુરિસ. પું [અધીરપુરિસ]
 હિંમત વગરનો માણસ
અધુય. પું [અધુવ]
 અસ્થિર

અધુવ. પું. [અધુવ]

અનિશ્ચલ, અસ્થિર

અધુવલંભ. પું. [અધુવલાભ]

અનિશ્ચલ પ્રાપ્તિ

અધે. અ. [અધસ્]

નીચું, નીચે

અધેલોગ. પું. [અધોલોક]

અધોલોક, પાતાળ લોક

અધેસત્તમા. સ્ત્રી. [અધ:સપ્તમી]

સાતમી નરક ભૂમિ

અધેસત્તમી. સ્ત્રી. [અધ:સપ્તમી]

જુઓ 'ઉપર'

અધો. અ. [અધસ્]

જુઓ 'અધે'

અધોગામી. ત્રિ. [અધોગામિન]

પાણીના પ્રવાહની પેઠે નીચે જનાર

અધોવળ. ન. [અધ:વળ]

નીચેનું વળ

અધોહિ. પું. [અધોવધિ]

અવધિજ્ઞાનનો એક ભેદ

અનંગ. વિ. [અનંગ]

આનંદપુરના રાજા **જિતારિ** ના પુત્ર. તેને બચપણમાં ચક્ષુશૂળ ઉત્પન્ન થયેલ. તે દર્દને ઓછું કરવા તેની માતા હળવેથી દબાવતી હતી. રોજના આ કૃત્યથી વારંવાર જાતીય અંગોનો સ્પર્શ થતા તેને આનંદ થતો અને તે શાંત થઈ જતો. **જિતારિ** ના મૃત્યુ બાદ માતા-પુત્ર પતિ-પત્નીની માફક રહેવા લાગ્યા.

અનંગકિટ્ટા. સ્ત્રી. [અનંગક્રીડા]

વિષય સેવનના મુખ્ય અંગ સિવાયના અંગ જેવાકે સ્તન, કુક્ષી, મુખ વગેરે સાથે વિષય ચેષ્ટા કરવી તે, હસ્તકર્મ કુચ-મર્દનાદિ કામ રમતો, શ્રાવકના ચોથા વ્રતનો એક અતિચાર, મોહના ઉદયથી થયેલ તીવ્ર મૈથુન અધ્યવસાય

અનંગપડિસેવણી. સ્ત્રી. [અનંગપ્રતિષેવણી]

પરપુરુષ સાથે વ્યભિચાર સેવનારી સ્ત્રી,

ક્રીડાના મુખ્ય અંગ સિવાય બીજા અંગો સાથે કામક્રીડા કરનારી સ્ત્રી

અનંગપવિટ્ટ. ન. [અનંગપ્રવિષ્ટ]

અંગબાહ્ય સૂત્રો-ઉવવાઈ, રાયપ્પસેણિય વગેરે

અનંગસેન. વિ. [અનંગસેના]

ચંપાનગરીનો એક સોની તે **કુમારનંદી** નામે ઓળખાતો હતો. તેને સુંદર કન્યાનો બહુ મોહ હતો. ઘણું મૂલ્ય આપીને પણ તે કન્યા સાથે લગ્ન કરતો. એ રીતે ૫૦૦ પત્નીઓ થઈ. એક વખત **વિજ્ઞાનમાલિ** યક્ષની પત્ની **હાસા** અને **પહાસા** ને જોઈ. તેમને પ્રાપ્ત કરવા સોની બળી મર્યો. પછી તે **હાસા-પહાસા** નો પતિ યક્ષદેવ થયો.

અનંગસેના. વિ. [અનંગસેના]

કૃષ્ણ વાસુદેવની હજારો ગણિકાઓમાંની મુખ્ય ગણિકા

અનંત. ત્રિ. [અનન્ત]

અનંત, અંત વગરનું, નિ:સીમ, નિરવધિ, અસંખ્યાતને ઉલ્લંઘીગયેલ, કેવળજ્ઞાન, આકાશ, અત્યંત, અનંતકાય-કંદમૂલાદિ, અપરિમાણ, અનંત કર્મ પુદ્ગલ નિવૃત્તિ

અનંત. પું. [અનન્ત]

અનંતકાય

અનંત. સ્ત્રી. [અનન્ત]

વનસ્પતિ વિશેષ

અનંત. વિ. [અનન્ત]

ભરતક્ષેત્રની વર્તમાન ચોવીસીના ચૌદમાં તીર્થંકર. અયોધ્યાના રાજા **સીંહસેન** અને રાણી **સુજસા** ના પુત્ર, તેના દેહનો વર્ણ સુવર્ણ હતો. ૧૦૦૦ પુરુષ સાથે દીક્ષા લીધી. તેમને ૫૪ ગણ અને ૫૪ ગણધર હતા. ૩૦ લાખ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવ્યું.

અનંતક. ત્રિ. [અનન્તક]

જુઓ 'અનંત'

અનંતકાય. પું. [અનન્તકાય]

અનંતકાય નામક વનસ્પતિ વિશેષ-કંદમૂલાદિ

અનંતકાલ. પું. [અનન્તકાલ]

અનંતકાળ, જેની સીમા નથી તેવો કાળ

અનંતવચ્ચુત્તો. અ. [અનન્તકૃત્વસ્]

અનંતવાર

અનંતચુત્ત. અ. [અનન્તકૃત્વસ્]

અનંતવાર
અનંતચુતો. અં [અનન્તકૃત્વસ્]
 અનંતવાર
અનંતગ. નં [દેં]
 અનંત-એક સંખ્યા વિશેષ, એક પ્રકારનું આભૂષણ,
 શાશ્વત, અવિનાશી,
 કંબલ આદિ વસ્ત્ર વિશેષ
અનંતગ. નં [દેં]
 વસ્ત્ર વિશેષ
અનંતગુણ. પું [અનન્તગુણ]
 અનંતગણું
અનંતગુણિય. ત્રિં [અનન્તગુણિક]
 અનંત ગુણવાળું, વધારે
અનંતદંસિ. પું [અનન્તદર્શિન્]
 કેવળદર્શની, કેવળી, સિદ્ધ
અનંતઘાઙ. પું [અનન્તઘાતિન્]
 આત્માના મૂળગુણનો ઘાત કરનાર કર્મ પ્રકૃતિ
અનંતચક્ષુ. પું [અનન્તચક્ષુષ્]
 અંતવિહીન ચક્ષુ-જ્ઞાન જેનું છે તે કેવળજ્ઞાની
અનંતજીવિક. પું [અનન્તજીવિક]
 અનંતકાલિક જીવવાળી વનસ્પતિ
અનંતજીવિય. પું [અનન્તજીવિક]
 જુઓ 'ઉપર'
અનંતજ્ઞ. વિં [અનન્તજિત્]
 ચૌદમાં તીર્થંકર ભં અનંત નું બીજું નામ, જુઓ 'અનંત'
અનંતદંસિ. પું [અનન્તદર્શિન્]
 જેમનું દર્શન અનંત છે તે, કેવળી કે સિદ્ધ
અનંતનાણ. નં [અનન્તજ્ઞાન]
 અનંત એવું જ્ઞાન-કેવળ જ્ઞાન
અનંતનાણદંસિ. પું [અનન્તજ્ઞાનદર્શિન્]
 અનંત એવા જ્ઞાન અને દર્શનથી યુક્ત
અનંતનાણિ. પું [અનન્તજ્ઞાનિન્]
 કેવળ જ્ઞાની
અનંતપર્ણસિય. પું [અનન્તપ્રદેશિક]
 અનંત પરમાણુનો બનેલ સ્કંધ
અનંતપદેસિય. પું [અનન્તપ્રદેશિક]

જુઓ 'ઉપર'
અનંતપરિણ્ડસરુવ. નં [અનન્તપરિણતિસ્વરૂપ]
 અનંત પરિણતિ સ્વરૂપ
અનંતપાર. પું [અનન્તપાર]
 પાર વગરનું
અનંતભાગ. પું [અનન્તભાગ]
 અનંતમો ભાગ
અનંતમિસ્સિયા. સ્ત્રીં [અનન્તમિશ્રિતા]
 જુઓ 'અનંતમીસય'
અનંતમીસય. નં [અનન્તમિશ્રક]
 અનંત મિશ્ર-સત્યમૃષા ભાષાનો એક ભેદ
અનંતમોહ. ત્રિં [અનંતમોહ]
 દર્શનમોહનીય જેને છે તે, મિથ્યાત્વી-અજ્ઞાની
અનંતય. પું [અનન્તક]
 જુઓ 'અનંત', રજોહરણ
અનંતય. વિં [અનન્તક]
 વર્તમાન અવસર્પિણી કાળમાં જંબુદ્વીપના ઐરવત
 ક્ષેત્રના ચૌદમાં તીર્થંકર, વૃત્તિકાર તેને **સિંહસેન** કહે છે.
અનંતર. નં [અનન્તર]
 અંતર રહિત, પછી, નજીક, વિચ્છેદ ગયેલ દ્રષ્ટિવાદ
 સૂત્રનો એક ભેદ, વર્તમાન સમય
અનંતરઉદ્દેસગ. પું [અનન્તરોદ્દેશક]
 તુરંત પછીનો એવો એક ઉદ્દેશો
અનંતરપચ્છાકડ. ત્રિં [અનન્તરપશ્ચાત્કૃત]
 વર્તમાનથી પહેલાનો સમય
અનંતરપુરવ્વકડ. ત્રિં [અનન્તરપુરસ્કૃત]
 વર્તમાનની જોડેનો તે પછીનો સમય
અનંતરબંધ. પું [અનન્તરબન્ધ]
 આંતરા રહિત બંધ
અનંતરસિદ્ધ. પું [અનન્તરસિદ્ધ]
 પ્રથમ સમય સિદ્ધ,
 પ્રકૃત સમયમાં સિદ્ધ થયેલા જીવ
અનંતરહિત. ત્રિં [અનન્તરરહિત]
 સચિત જીવ સહિત, વ્યવધાન રહિત
અનંતરહિય. ત્રિં [અનન્તરરહિત]
 જુઓ 'ઉપર'

અનંતરાગમ. ન૦ [અનન્તરાગમ]

તીર્થકરે ગણધરને સંભળાવેલ આગમ

અનંતરાનંતર. ન૦ [અનન્તરાનન્તર]

અનંતર-અનંતર

અનંતરાય. ત્રિ૦ [અનન્તરાય]

અંતરાય રહિત

અનંતરાવગાઢ. પું૦ [અનન્તરાવગાઢ]

પ્રકૃત સમયમાં આકાશપ્રદેશને અવગાહીને રહેલા જીવ

અનંતરાહારગ. પું૦ [અનંતરાહારક]

જીવ પ્રદેશથી અતિ નિકટ રહેલ પુદ્ગલોનો આહાર કરનાર નારકી વગેરે જીવો

અનંતરોવવન્ન. પું૦ [અનન્તરોવવન્ન]

ઉત્પત્તિ પ્રથમ સમયવર્તી જીવ

અનંતરોવવન્નઉદ્દેશય. પું૦ [અનન્તરોવવન્નકોદ્દેશક]

ઉત્પત્તિનો પ્રથમ સમયવર્તી ઉદ્દેશો

અનંતરોવવન્નગ. પું૦ [અનન્તરોવવન્નગ]

જુઓ 'અનંતરોવવન્ન'

અનંતરોવવન્નગઉદ્દેશય. પું૦ [અનન્તરોવવન્નકોદ્દેશક]

જુઓ 'અનંતરોવવન્નગઉદ્દેશય'

અનંતરોવવન્નગઉદ્દેશય. પું૦ [અનન્તરોવવન્નકોદ્દેશક]

જુઓ 'ઉપર'

અનંતવર્ગ. ત્રિ૦ [અનન્તવર્ગ]

અનંત ને અનંત વડે ગુણવા તે, અનંતાનો વર્ગ

અનંતવત્તિયાનુપેહા. સ્ત્રી૦ [અનન્તવૃત્તિયાનુપ્રેક્ષા]

જુઓ નીચેનો શબ્દ

અનંતવત્તિયાનુપેહા. સ્ત્રી૦ [અનન્તવૃત્તિયાનુપ્રેક્ષા]

શુક્લ ધ્યાનની એક ભાવના, અનંતકાળથી થતા ભવ-ભ્રમણથી નિવર્તવાનું ચિંતન કરવું

અનંતવિજય. વિ૦ [અનન્તવિજય]

ભરતક્ષેત્રમાં થનારા ચોવીસમાં ભાવિ તીર્થકર

અનંતવીર્ય. વિ૦ [અનન્તવીર્ય]

હસ્તિનાપુરના રાજા કૃતવીર્ય ના પિતા. મૃગકોષ્ઠગના રાજા જિયસન્ન ના જમાઈ.

એક વખત તેણે જમદગિની પત્ની તથા પરસુરામની માતા અને પોતાની પત્નીની બહેન એવી રેણુગા સાથે સંભોગ કર્યો. પરશુરામે ગુસ્સે થઈ તેને મારી નાંખ્યો.

અનંતસંજય. ત્રિ૦ [અનન્તસંજય]

એકેન્દ્રિય આદિ જીવ વિશે સમ્યગ્ ચતનાવાન

અનંતસંસારિત. પું૦ [અનન્તસંસારિક]

સંસારમાં ખૂબ જ લાંબો કાળ ભટકવાનું છે તેવો જીવ

અનંતસંસારિયત્ત. કૃ૦ [અનન્તસંસારિકત્વ]

અનંત સંસારીપણું

અનંતસંસારી. ત્રિ૦ [અનન્તસંસારી]

જુઓ 'અનંતસંસારિય'

અનંતસમયસિદ્ધ. પું૦ [અનન્તસમયસિદ્ધ]

જેને સિદ્ધ થયે અનંત સમય થયો છે તે

અનંતસેન. વિ૦ [અનન્તસેન]

ભદ્રીલપુરના નાગ ગાથાપતિ અને સુલસા નો પુત્ર. ભ૦ અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. મોક્ષે ગયા.

અનંતસો. અ૦ [અનન્તશ્સ]

અનંતવાર

અનંધ. વિ૦ [અનન્ધ]

અંધપુરનો રાજા. તે નગરના અંધજનોની સર્વ પ્રકારે સેવા કરતો હતો. કાળક્રમે અંધજનો સુખી થયા. કોઈ હલકા માણસની જાણમાં આ વાત આવી. તે બધાં અંધજનોને લાલચ આપી સાથે લઈ ગયો, રસ્તામાં તેમને લૂંટી લીધા.

અનંતહા. અ૦ [અનન્તધા]

અનંત પ્રકાર

અનંતહિયકામય. ત્રિ૦ [અનન્તહિતકામક]

મોક્ષાભિલાષી, મુમુક્ષુ

અનંતહુત્તો. અ૦ [અનંતકૃત્વસ્]

અનેકવાર

અનંતાનંત. ત્રિ૦ [અનન્તાનન્ત]

અનંતને અનંત વડે ગુણતા પ્રાપ્ત થતી સંખ્યા

અનંતાનંતય. ત્રિ૦ [અનન્તાનન્તક]

જુઓ 'ઉપર'

અનંતાનુબંધિ. પું૦ [અનન્તાનુબન્ધિન્]

અનંતકાળ સુધી આત્માને સંસાર સાથે અનુબંધ કરાવનાર

અનંતિય. ન૦ [અનન્તિક]

અંતરહિત, દૂર

અનંતિયા. સ્ત્રીં [અનન્તિકા]

જુઓ 'ઉપર'

અનંદમાણ. ત્રિં [અનન્દમાણ]

સુખ ન ભોગવતો

અનંબિલ. ત્રિં [અનામ્લ]

જેમાં રસ ચલિત થયો નથી તેવું, ખાટું ન પડેલ

અનંસુપાતિ. પું [અનશ્રુપાતિન્]

આંસુ ન ખેરવનાર

અનવ્કંત. વિશેં [અનકાન્ત]

અપ્રિય, અકાંત

અનવ્કર. નં [અનક્ષર]

શ્રુતનો એક ભેદ વિશેષ,

જ્ઞાનાચારનો એક દોષ

અનવ્કરસુય. નં [અનક્ષરશ્રુત]

વર્ણના ઉપયોગ સિવાય સંકેત કે ચેષ્ટાથી કોઈ વાત

જણાવવા રૂપ જ્ઞાન

અનગાઢ. નં [અનાગાઢ]

પ્રબળ કારણ નહીં તે

અનગાર. પું [અનગાર]

સાધુ, ધરનો ત્યાગ કરીને નીકળેલ, દીક્ષા ગ્રહણ કરેલ

અનગારગુણ. વિશેં [અનગારગુણ]

સાધુ-ગુણ

અનગારચરિત્તધમ્મ. પું [અનગારચરિત્તધર્મ]

સાધુ-ચારિત્રધર્મ, સર્વ વિરતિ ધર્મ

અનગારચિયગા. સ્ત્રીં [અનગારચિત્તકા]

સાધુની ચિતા

અનગારધમ્મ. પું [અનગારધર્મ]

સાધુધર્મ, દશ ભેદવાળો યતિધર્મ, સર્વવિરતિ

અનગારમર્ગ. પું [અનગારમાર્ગ]

સાધુનો માર્ગ દર્શાવતું એક અધ્યયન

અનગારમર્ગગઙ્. સ્ત્રીં [અનગારમાર્ગગતિ]

એ નામક 'ઉત્તરજ્ઞાન' સૂત્રનું એક અધ્યયન

અનગારવાઙ્. પું [અનગારવાદિન્]

સાધુના ગુણરહિત છતાં પોતાને સાધુ તરીકે

ઓળખાવનાર

અનગારવિનય. નં [અનગારવિનય]

સાધુનો વિનય-ચારિત્રધર્મ

અનગારસહાયગ. ત્રિં [અનગારસહાયક]

સાધુને સહાય કરનાર

અનગારસામાઙ્. ત્રિં [અનગારસામાયિક]

સર્વ વિરતિરૂપ સામાયિક, ચારિત્ર ધર્મ

અનગારસીંહ. પું [અનગારસિંહ]

સાધુઓમાં સિંહ સમાન

અનગારસુય. નં [અનગારશ્રુત]

'સૂયગડ' સૂત્રનું એક અધ્યયન

અનગારિત. ત્રિં [અનગારિક]

સાધુ સંબંધિ અનુષ્ઠાન વગેરે

અનગારિતા. સ્ત્રીં [અનગારિતા]

સાધુપણું, સાધુવૃત્તિ, સાધુતાનો ભાવ

અનગારિય. ત્રિં [અનગારિત]

જુઓ 'અનગારિત'

અનગારિયા. સ્ત્રીં [અનગારિતા]

જુઓ 'અનગારિતા'

અનઘિય. વિશેં [અનઘિત]

અમૂલ્ય, કિંમતી, ઉત્તમ, મહાન

અનચ્ચક્ષર. નં [અનત્યાક્ષર]

અતિ અક્ષરનો અભાવ, વર્ણ ઉચ્ચારણમાં અધિક

અક્ષર ન હોવો તે

અનચ્ચાવિઅ. નં [અનર્તિત]

પડીલેહણ કરતા પોતાને કે વસ્ત્રને હલાવવા નહીં તે

અનચ્ચાવિત. નં [અનર્તિત]

જુઓ 'ઉપર'

અનચ્ચાવિય. નં [અનર્તિત]

જુઓ 'ઉપર'

અનચ્ચાસાદના. સ્ત્રીં [અનત્યાસાતના]

ગુરુ આદિની આશાતના ન કરવી તે

અનચ્ચાસાયણસીલ. પું [અનત્યાશાતનશીલ]

અતિ આશાતના ન કરનાર

અનચ્ચાસાયણા. સ્ત્રીં [અનત્યાશાતના]

જુઓ 'અનચ્ચાસાદના'

અનચ્ચાસાયણાવિનય. પું [અનત્યાશાતનાવિનય]

ગુરુની આશાતના ન કરવા રૂપ એક વિનય

અનતિવક્રમણિજ્ઞ. ત્રિં [અનતિક્રમણીય]

અતિક્રમણ નહીં કરેલ એવું, ઉલ્લંઘન માટે અયોગ્ય

અનતિવરસોમચારુરૂપ. નં [અનતિવરસોમચારુરૂપ]

અતિ સૌમ્ય સુંદર રૂપ ન હોવું તે

અનતિવાદમાણ. કૃં [અનતિપાતયત્]

નાશ કે વધ ન કરાવેલ, દુઃખ ન ઉપજાવેલ

અનતિવાતિય. ત્રિં [અનતિપાતિક]

હિંસા નહીં કરનાર, અઘાતકી, સૌમ્ય

અનર્થ. પું [અનર્થ]

અનર્થ હેતુ, અર્થહીન, નિષ્પ્રયોજન

પરિગ્રહનું એક ગૌણ નામ,

અનર્થ. અં [અન્યત્ર]

બીજે સ્થાને

અનર્થદંડ. પું [અનર્થદણ્ડ]

પ્રયોજન વિના કર્મ બંધનમાં પડવું તે

અનર્થદંડવિરમણ. નં [અનર્થદણ્ડવિરમણ]

અનર્થદંડથી વિરમવું-શ્રાવકનું એક વ્રત

અનનુપાલનયા. કૃં [અનનુપાલનતા]

પાલન ન કરવું તે, વર્તવું નહીં તે

અનનુપાલેમાણ. કૃં [અનનુપાલયત્]

પાલન ન કરેલું, તે પ્રમાણે ન વર્તેલું

અનનુવીઙ્મણિ. ત્રિં [અનનુવીચિભાષિન્]

આલોચના કર્યા સિવાય કે વગર વિચાર્યું બોલનાર

અનનુસય. પું [અનનુસય]

ગર્વ-અહંકાર કે પશ્ચાત્તાપ રહિત

અનનુસરણયા. સ્ત્રીં [અનનુસ્મરણતા]

સ્મરણ કે ચિંતવના કર્યા સિવાય

અનનુસાસના. સ્ત્રીં [અનનુશાસના]

શિક્ષા કે આગમનું અનુસરણ થાય તેવો ઉપદેશ નહીં

અનન્નહિયય. વિશેં [અનન્યહૃદય]

ચિત્ત સ્થિરતા

અનભિઓય. ત્રિં [અનભિયોગ]

ચઢાઈ કે હલ્લો કરવા યોગ્ય નહીં તે

અનભિવ્કંત. ત્રિં [અનભિક્રાન્ત]

અનુલ્લંઘિત

અનભિવ્કંતકિરિયા. સ્ત્રીં [અનભિક્રાન્તક્રિયા]

જેમાં બીજા કોઈ ભિક્ષુ ઉતરેલ નથી તેવી જગ્યા,
કિયાનો એક ભેદ

અનભિગત. વિશેં [અનભિગત]

અપરિણત

અનભિગમ. પું [અનભિગમ]

વિસ્તાર પૂર્વકના બોધનો અભાવ

અનભિગ્રહ. ત્રિં [અનભિગ્રહ]

અભિગ્રહ રહિત,

મિથ્યાત્વનો એક ભેદ

અનભિગ્રહિય. ત્રિં [અનભિગ્રહીત]

આગ્રહથી પકડ ન કરેલ

અનભિગ્રહિય. ત્રિં [અનભિગ્રહિક]

કુમતની પકડ નહીં કરનાર

અનભિગ્રહિયકુદિદિ. ત્રિં [અનભિગ્રહીતકુદૃષ્ટિ]

મિથ્યાત્વવાદી મતનો અંગીકાર કરેલ નથી તે

અનભિગ્રહિયમિચ્છાદંસણ. ત્રિં [અનભિગ્રહિકમિથ્યાદર્શન]

જુઓ 'ઉપર'

અનભિગ્રહિયા. સ્ત્રીં [અનભિગ્રહીતા]

જેનો અર્થ ન જણાય તેવી ભાષા, અસત્યા મૃષા
ભાષાનો એક ભેદ

અનભિઙ્ગિયત. સ્ત્રીં [અનભિઙ્ગિયત્વ]

તૃપ્તિ, વસ્તુ મેળવવાની અલ્પેચ્છા

અનભિભૂત. ત્રિં [અનભિભૂત]

પરાભવ ન પામેલ

અનભિલસમાણ. કૃં [અનભિલષત્]

ઇચ્છા કે અભિલાષા ન કરતો

અનભિહનમાણ. કૃં [અનભિહનત્]

ઘાત નહીં કરતો, ન હણતો

અનમમાણ. કૃં [અનમત્]

નહીં નમતો

અનલ. પું [અનલ]

અગ્નિ, દીક્ષા પાલનમાં અસમર્થ, અયોગ્ય, અપર્યાપ્ત

અનલં. પું [અનલં]

જુઓ 'ઉપર'

અનલંકિય. ત્રિં [અનલંકૃત]

અલંકાર રહિત

અનલસ. ત્રિં [અનલસ]

આળસ રહિત

અનવકંઘવત્તિય. ત્રિં [અનવકાઙ્કવૃત્તિક]

જુઓ 'અનવકંઘમાણ'

અનવકંઘમાણ. ત્રિં [અનવકાઙ્કવૃત્તિક]

ભોગની ઇચ્છા નહીં રાખતો

અનવકંઘવત્તિયા. સ્ત્રીં [અનવકાઙ્કવૃત્તિક]

એક ક્રિયા વિશેષ જેમાં પોતાના કે બીજાના પ્રાણની અપેક્ષા રાખ્યા વિના સાહસ કરાય તે

અનવજ્ઞ. ત્રિં [અનવજ્ઞ]

નિર્દોષ, પાપરહિત, દોષનો અભાવ

અનવરય. ત્રિં [અનવરય]

હંમેશા, નિરંતર

અનવલોપ્તા. કૃં [અનવલોપ્ય]

અવલોકન કર્યા સિવાય, ધ્યાનથી જોવું નહીં તે

અનવેક્ષમાણ. કૃં [અનવેક્ષમાણ]

અપેક્ષા ન રાખતો

અનસન. નં [અનસન]

ઉપવાસ, આહાર ત્યાગ

હંમેશા કે થોડા સમય માટે અન્ન પાણીનો ત્યાગ કરવો તે,

અનાકુલ. ત્રિં [અનાકુલ]

આકુળતા રહિત

અનાગમન. નં [અનાગમન]

સંયમ લઈને પાછા ઘેર ન આવવું તે

અનાગમનધર્મિ. ત્રિં [અનાગમનધર્મિ]

લીધેલ પ્રતિજ્ઞાનો નિર્વાહ કરનાર

અનાગાઢ. નં [અનાગાઢ]

સાધારણ કારણ

અનાગાર. ત્રિં [અનાગાર]

આગારમાં છૂટ રાખવી

અનાગાર. નં [અનાકાર]

આકાર રહિત, દર્શન, સામાન્ય જ્ઞાન

અનાગારપક્ષિ. ત્રિં [અનાકારદર્શિ]

આકારને નહીં જોનાર

અનાગારપાસણતા. સ્ત્રીં [અનાકારદર્શન]

સામાન્ય દર્શન, આકાર રહિત દર્શન

અનાગારપાસણયા. સ્ત્રીં [અનાકારદર્શન]

'ઉપર'

અનાગારોવડત્ત. ત્રિં [અનાકારોપયુક્ત]

સામાન્ય ગ્રાહી દર્શનના ઉપયોગ સહિત

અનાગારોવઓગ. પું [અનાકારોપયોગ]

સામાન્ય ગ્રાહી દર્શનનો ઉપયોગ

અનાણ. નં [અજ્ઞાન]

અજ્ઞાન

અનાણત્ત. નં [અનાનાત્વ]

ભેદ રહિત

અનાણિ. પું [અજ્ઞાનિન]

અજ્ઞાની

અનાતાવિ. ત્રિં [અનાતાપિન]

જે સાધુ પોતાના વસ્ત્ર પાત્રાદિ ભિનાશવાળા ઉપકરણને તડકે ન નાંખે તે

અનાતિ. ત્રિં [અનાદિ]

પ્રવાહથી આદિ રહિત

અનાતીત. પું [અનાતીત]

સંસાર સમુદ્રને પાર પહોંચી જનાર

અનાદિ. ત્રિં [અનાદિ]

જુઓ 'અનાતિ'

અનાદિદ્વિ. વિં [અનાદિદ્વિ]

જુઓ 'અનાદિદ્વિ'

અનાદિભાવ. પું [અનાદિભાવ]

શાશ્વતભાવ

અનાદિય. નં [અનાદિક]

પાપકર્મ, પાપાનુષ્ઠાન

અનાદિય. ત્રિં [અનાદિક]

આદિરહિત, અનાદિ

અનાદેજ્ઞ. નં [અનાદેય]

નામકર્મનો એક ભેદ-જેના ઉદયે બોલનારનું વચન ગ્રાહ્ય ન બને

અનાદેજ્ઞનામ. નં [અનાદેયનામ]

જુઓ 'ઉપર'

અનાદેજ્ઞવચન. ત્રિં [અનાદેયવચન]

જેનું વચન કોઈ માન્ય ન કરે તે

અનાનુગામિય. પું. [અનાનુગામિક]
અવધિજ્ઞાનનો એક ભેદ જે જ્ઞાન અન્યત્ર ન જાય

અનાનુગામિયત્ત. ત્રિ. [અનાનુગામિકત્વ]
ભવ પરંપરામાં સાથે ન આવે તેવું

અનાનુગિદ્ધ. ત્રિ. [અનનુગૃહ્ય]
અનાસક્ત, ખાવાની લોલુપતા રહિત, અમૂર્છિત

અનાનુપુલ્લ. પું. [અનાનુપૂર્વ્ય]
અનુક્રમથી-પરિપાટીથી વિપરીત, વ્યુત્ક્રમ

અનાનુપુલ્લી. સ્ત્રી. [અનાનુપૂર્વી]
જુઓ 'ઉપર'

અનાનુબંધિ. ન. [અનાનુબન્ધિન્]
અપ્રમાદ પડિલેહણનો એક ભેદ

અનાનુવાદ. પું. [અનાનુવાદિન્]
વાદીએ કહેલ હેતુનો અનુવાદ કરવાની અશક્તિ

અનાનુવીઙ. અ. [અનનુવીચિ]
વિચાર્યા વિના

અનાપુચ્છિતું. કૃ. [અનાપૃચ્છિતુમ્]
પૂછ્યા વિના

અનાપુચ્છિતા. કૃ. [અનાપૃચ્છ્ય]
પૂછ્યા વિના

અનાપુચ્છિત્તુ. કૃ. [અનાપૃચ્છ્ય]
પૂછ્યા વિના

અનાપુચ્છિય. કૃ. [અનાપૃચ્છ્ય]
પૂછ્યા વિના

અનાપુચ્છિયચારિ. પું. [અનાપૃચ્છ્યચારિન્]
ગણને પૂછ્યા વિના ક્ષેત્રાંતરમાં વિચરતો

અનાબાહ. પું. [અનાબાધ]
સ્વાભાવિક સુખ, મોક્ષસુખ, બાધા રહિત

અનાયંબિલ. ત્રિ. [અનાચામ્લ]
આયંબિલ રહિત તપ

અનાયતન. ન. [અનાયતન]
જુઓ 'અણાયતન'

અનાયયણ. ન. [અનાયતન]
જુઓ 'અણાયયણ'

અનાયાર. પું. [અનાચાર]

જુઓ 'અણાયાર'

અનારાહય. ત્રિ. [અનારાધક]
જુઓ 'અણારાહય'

અનાલોઙ્ય. ત્રિ. [અનાલોચિત]
આલોચના ન કરેલ, સ્વદોષ અપ્રકાશન

અનાલોઙ્ય. કૃ. [અનાલોક્ય]
અવલોકન કર્યા વિના

અનાલોઙ્યપાણભોયણભોઙ. ત્રિ. [અનાલોચિતપાનભોજન-ભોજિન્]
આલોચ્યા વિનાના આહાર-પાણી વાપરનાર

અનાલોઙ્તા. કૃ. [અનાલોક્ય]
જુઓ 'અનાલોઙ્ય'

અનાલોક. ન. [અનાલોક]
અજ્ઞાન

અનાલોયાવેત્તા. કૃ. [અનાલોચ્ય]
આલોચના કર્યા સિવાય

અનાવરણ. ન. [અનાવરણ]
આવરણ રહિત, કેવલજ્ઞાન

અનાવરિય. ત્રિ. [અનાવૃત્ત]
ઢાંક્યા વગરનું

અનાવિલ. ત્રિ. [અનાવિલ]
રાગદ્વેષ રૂપી મલ રહિત, સ્વચ્છ

અનાવિલ. ત્રિ. [ઋણાવિલ]
ઋણ-કર્જ થી મલિન થયેલ

અનાસચ્છિન્ન. ત્રિ. [અનાસાચ્છિન્ન]
જેનું નાક છેદાયું નથી તે

અનાહ. ત્રિ. [અનાથ]
અશરણ, અનાથ, રાંક

અનાહત્ત. સ્ત્રી. [અનાથત્વ]
અનાથપણું

અનાહપવ્વજ્જા. સ્ત્રી. [અનાથપ્રવ્રજ્યા]
'ઉત્તરજ્ઞાયણ' સૂત્રનું એક અધ્યયન

અનાહપિંડ. ન. [અનાથપિંડ]
અનાથને માટે તૈયાર કરેલ ખોરાક

અનાહમુનિ. વિ. [અનાથમુનિ]
(આવું કોઈ નામ નથી જગતમાં 'અનાથી મુનિ' થી પ્રસિદ્ધ કથાનક છે.) રાજા સેણિઅ મુનિને જોઈ વિસ્મિત થયો,

કરુણા ભાવે તેના નાથ થવા આશ્વાસન આપ્યું. મુનિએ તેને અનાથતાનો મર્મ સમજાવ્યો. મૂળ કૌસાંબીનો રાજા, તેને આંખમાં ભયંકર વેદના થઈ, કોઈ મટાડી ન શક્યું ત્યારે અનાથતા સમજાઈ. દીક્ષા ગ્રહણ કરી, વેદના શાંત થઈ. **સેણિ** ને **મહાનિગંગા**થી અધ્યયન કહી બોધ પમાડ્યો.

અનાહયા. સ્ત્રીં [અનાથતા]

અનાથપણું

અનાહાર. પું [અનાહાર]

આહારનો અભાવ

અનાહારગ. પું [અનાહારક]

આહાર રહિતપણું, કવલાદિ આહાર ન હોવો તે

અનાહારય. પું [અનાહારક] જુઓ 'ઉપર'

અનાહારિજ્જિસ્સમાણ. ત્રિં [અનાહારિષ્યમાણ]

ભૂતકાળની ખાવાની ક્રિયાથી પરિણામ નહીં પામતું એવું

અનાહારિય. ત્રિં [અનાહારિત]

જુઓ 'ઉપર'

અનાહિટ્ટી. પું [અનાધૃષ્ટિ]

'અંતકૃત્ દસા' સૂત્રનું એક અધ્યયન

અનાહિટ્ટિ. વિં [અનદૃષ્ટિ]

બારાવડે ના એક રાજા વસુદેવ અને રાણી ધારિણી નો પુત્ર. ભં અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. શત્રુંજયે મોક્ષે ગયા. તેનું નામ 'અનાધિટ્ઠિ' પણ છે.

અનાહૂય. ત્રિં [અનાહૂત]

આમંત્રણ ન કરેલ, અનિત્યપિંડ

અનિય. ત્રિં [અનિકેત]

જેનું સ્વરૂપ નિયત નથી તે, સંસાર

અનિયચારિ. પું [અનિકેતચારિન્]

અપ્રતિબંધ વિહારી

અનિયવાસ. પું [અનિકેતવાસ]

એક જ સ્થાને ન રહેવું તે, વિચરતા

અનિંગાલ. ત્રિં [અનઙ્ગાર]

ઇંગાલદોષ રહિત

અનિંદ. ત્રિં [અનિન્દ્ર]

ઇન્દ્ર રહિત

અનિંદિતા. સ્ત્રીં [અનિન્દિતા]

દીક્ર કુમારી વિશેષ

અનિંદિય. પું [અનિન્દિય]

સિદ્ધ ભગવંત,

કેવળી-ઇન્દ્રિય હોવા છતાં ઉપયોગ નહીં

અનિંદિયગિ. સ્ત્રીં [અનિન્દિતાઙ્ગી]

ખોડ-ખાંપણ વગરની સ્ત્રી, દૂષિત અંગ રહિત સ્ત્રી

અનિંદિયા. સ્ત્રીં [અનિન્દિતા]

જુઓ 'અનિંદિતા'

અનિકંપ. ત્રિં [અનિકમ્પ]

અનિશ્ચલ, પરિષદ આદિથી ચલાયમાન નહીં થતા

અનિક્કટ્ટ. ત્રિં [અનિક્કટ્ટ]

દ્રવ્યથી સ્થૂળ શરીરી ભાવથી કષાય યુક્ત

અનિક્કટ્ટપ્પ. પું [અનિક્કટ્ટાત્મન્]

કષાય યુક્ત એવો આત્મા

અનિક્કસિદ્ધ. ત્રિં [અનેકસિદ્ધ]

એક સમયે એક કરતા વધુ સિદ્ધ થાય તે

અનિક્કવિત્તા. કું [અનિક્કિપ્પ]

નહીં છોડીને, અવિચ્છેદ

અનિક્કિત્ત. ત્રિં [અનિક્કિપ્પ]

ન છોડવું તે, ત્યાગ ન કરેલ

અનિક્કિત્તભક્તપાન. નં [અનિક્કિપ્પભક્તપાન]

નહીં છોડેલ-અન્ન પાણી

અનિક્કિવિત્તા. કું [અનિક્કિપ્પ]

જુઓ 'અનિક્કિવિત્તા'

અનિગણ. પું [અનગ્ન]

કલ્પવૃક્ષ વિશેષ-જે યુગલિકોને વસ્ત્ર આપે

અનિગામ. ત્રિં [અનિકામ]

પરિમિત, તુચ્છ

અનિગૂહિય. ત્રિં [અનિગૂહિત]

ગોપવેલ નહીં

અનિગય. ત્રિં [અનિર્ગત]

નહીં નીકળેલ

અનિગહ. પું [અનિગ્રહ]

ઇન્દ્રિયનો નિગ્રહ ન કરેલ, સ્વચ્છંદી, ઉદ્ધત

અનિગહિય. ત્રિં [અનિગૂહિત]

ઇન્દ્રિયનિગ્રહ રહિત, સ્વચ્છંદતા	‘ઉપર’
અનિચ્ચ. ત્રિં [અનિત્ય] અનિત્ય, નાશવંત	અનિટ્ત. નં [અનિષ્ટ્વ] ઇચ્છવા યોગ્ય નહીં તેવું, અણગમાજનક
અનિચ્ચજાગરિયા. સ્ત્રીં [અનિત્યજાગરિકા] અનિત્ય ભાવનાનું ચિંતવન	અનિટ્તતા. નં [અનિષ્ટ્વ] જુઓ ‘ઉપર’
અનિચ્ચય. પું [અનિત્યક] અસ્થિર	અનિટ્તવિય. ત્રિં [અનિષ્ટાપિત] અસમાપ્ત
અનિચ્ચાણુપ્પેહા. સ્ત્રીં [અનિત્યાનુપ્રેક્ષા] અનિત્ય ભાવનાની ચિંતવના	અનિટ્તસ્સર. પું [અનિષ્ટસ્વર] અપ્રિય સ્વર
અનિચ્છિયત્ત. ત્રિં [અનિષ્ટ્વ] ઇષ્ટ નહીં તેવું	અનિટ્તસ્સરતા. કૃં [અનિષ્ટસ્વરતા] અપ્રિય અવાજપણું
અનિચ્છિયતા. સ્ત્રીં [અનિષ્ટ્વ] જુઓ ‘ઉપર’	અનિટ્તુર. ત્રિં [અનિષ્ટુર] નિષ્કૃર નહીં તે
અનિચ્છિયવ્વ. ત્રિં [અનિષ્ટત્વ્ય] ઇચ્છવા યોગ્ય નહીં તેવું	અનિટ્તુવય. ત્રિં [અનિષ્ઠીવક] મુખમાંથી થુંક-બળખા વગેરે ન ફેંકનાર
અનિજ્જાણમગ્ગ. ત્રિં [અનિર્યાણમર્ગ] જે માર્ગે મોક્ષ પ્રાપ્ત ન થાય તેવો માર્ગ	અનિટ્તુહ. ત્રિં [દેં] જુઓ ‘ઉપર’
અનિજ્જિણ્ણ. ત્રિં [અનિર્જિર્ણ] જીવ પ્રદેશથી છૂટા ન પડેલ કર્મપુદ્ગલ	અનિટ્તુહઅ. ત્રિં [દેં] જુઓ ‘ઉપર’
અનિજ્જૂઢ. ત્રિં [અનિરૂઢ] ઉદ્ધરણ નહીં કરેલ	અનિટ્તુહવ. ત્રિં [દેં] જુઓ ‘ઉપર’
અનિજ્જૂહિત્તા. કૃં [અનિરૂહય] ન ઉદ્ધરીને	અનિણ્ણવમાણ. ત્રિં [અનિણ્ણવાણ] ખરી વાત ન છૂપાવતો
અનિજ્ઞાહિત્તા. કૃં [અનિધ્યાય] ચક્ષુના વ્યાપાર વિના, આંખથી જોયા વિના	અનિતિય. ત્રિં [અનિત્ય] અનિત્ય, નાશવંત
અનિટ્. ત્રિં [અનિષ્ટ] અનિષ્ટ, અણગમતું	અનિતિય. પું [અનિતિક] જેનું નિયત સ્વરૂપ નથી તે, સંસાર
અનિટ્તર. ત્રિં [અનિષ્ટર] અતિ અનિષ્ટ	અનિત્થંથ. ત્રિં [અનિત્થંથ] અલૌકિક સ્થિતિવાળું, અલૌકિક સંસ્થાન
અનિટ્તરક. ત્રિં [અનિષ્ટરક] જુઓ ‘ઉપર’	અનિદા. સ્ત્રીં [દેં] સમ્યક્ વિવેક રહિત,
અનિટ્તરય. ત્રિં [અનિષ્ટરક] જુઓ ‘ઉપર’	અનિદા. સ્ત્રીં [અનિદા] અજાણતાથી હિંસા,
અનિટ્તરિય. ત્રિં [અનિષ્ટરક] જુઓ ‘ઉપર’	સામા પ્રાણીને અસાવધાનતામાં મારવો
અનિટ્તરિયા. સ્ત્રીં [અનિષ્ટરિકા] નિયાણું ન કરતો	અનિદાન. ત્રિં [અનિદાન] નિયાણું ન કરતો

અનિદાનકત. ત્રિં [અનિદાનકૃત]

નિયાણું ન કરતો,
ફળની આશંસા ન કરતો

અનિદાનતા. સ્ત્રીં [અનિદાનતા]

નિયાણા રહિતતા

અનિદાનભૂત. ત્રિં [અનિદાનભૂત]

નિયાણું નહીં કરવાપણું તે

અનિદાનયા. સ્ત્રીં [અનિદાનતા]

જુઓ 'અનિદાનતા'

અનિદાય. પું [અનિદાક]

જુઓ 'અનિદા'

અનિદાયા. પું [દેં]

બેખબર આત્મા

અનિદેસ. ત્રિં [અનિર્દેશ]

શબ્દથી ન કહી શકાય તેવું

અનિધન. નં [અનિધન]

વિનાશ/મૃત્યુ રહિત

અનિષ્કન્ન. ત્રિં [અનિષ્પન્ન]

ન નિપજેલ

અનિમંતિય. ત્રિં [અનિમન્ત્ય]

આમંત્રણ વિના

અનિમંતેમાણ. ત્રિં [અનિમન્ત્યત્]

આમંત્રણ ન આપતો

અનિમિત્ત. નં [અનિમિત્ત]

વિના કારણ

અનિમિસ. ત્રિં [અનિમિષ]

આંખનો પલકારો માર્યા વિના, વનસ્પતિ વિશેષ

અનિમિસઅચ્છ. સ્ત્રીં [અનિમેષાક્ષી]

નિશ્ચલ નયન, મટકું ન મારતી આંખ

અનિમિસચ્છી. સ્ત્રીં [અનિમિષાક્ષી]

જુઓ 'ઉપર'

અનિમિસનયન. પું [અનિમિષનયન]

વિકસિત નયન, દેવતા

અનિમ્માવિય. ત્રિં [અનિર્માપિત]

કોઈએ નિર્માણ કરેલ કે બનાવેલ નહીં

અનિમ્મિય. ત્રિં [અનિર્મિત]

નિર્માણ ન કરેલ

અનિય. પું [અનીક]

સૈન્ય, લશ્કર, ફોજ

અનિય. નં [અનૃત]

વિતથ, મિથ્યા, અસત્ય, મૃષા

અનિય. વિં [અનિય]

બારાવડું ના એક રાજા **બલદેવ** અને રાણી **રેવડ** નો પુત્ર. ભં

અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ સર્વાર્થસિદ્ધ

વિમાને દેવ થયા

અનિયટ્ટ. પું [અનિવૃત્ત]

મોક્ષ, એક મહાગ્રહ

અનિયટ્ટગામિ. પું [અનિવર્તગામિન્]

મોક્ષગામી

અનિયટ્ટિ. નં [અનિવૃત્તિ]

શુકલ ધ્યાનનો એક ભેદ, નિવૃત્તિ રહિત, નવમું

ગુણઠાણું

અનિયટ્ટિ. વિં [અનિવર્તિન્]

ભરતક્ષેત્રમાં આવતી ચોવીસીમાં થનારા વીસમાં તીર્થંકર, જે મૂળ 'દીવાયન' નો જીવ હતો.

અનિયટ્ટિકરણ. નં [અનિવૃત્તિકરણ]

સમકિત-પ્રાપ્તિ સમયે રાગદ્વેષ-ગંધીને ભેદનાર

અધ્યવસાય

અનિયટ્ટિબાદર. પું [અનિવૃત્તિબાદર]

નવમું ગુણ સ્થાનક, નવમે ગુણઠાણે રહેલ

અનિયણ. પું [અનગ્ન]

જુઓ 'અનિગ્ન'

અનિયત. ત્રિં [અનિયત]

નિયમિત નહીં તે

અનિયતવિત્તિ. પું [અનિયતવૃત્તિ]

જેમની આજીવિકા નિયત નથી તેવા-સાધુ, અપ્રતિબદ્ધ વિહાર

અનિયત્ત. ત્રિં [અનિવૃત્ત]

અપ્રતિબદ્ધ, અનવસ્થિત, અનિશ્ચલ, માત્ર નિયતિ નહીં

પણ પાંચે કારણોના સમવાયથી ઉત્પન્ન કાર્ય, નિત્ય

વાસ રહિત

અનિયમેતા. કું [અનિયમ્ય]

ન અટકાવીને	પિતા પજ્જુણ અને વેદબ્ધી નો પુત્ર. ભં અરિષ્ટનેમિ
અનિયય. ત્રિં [અનિયત]	પાસે દીક્ષા લીધી. શત્રુજય પર્વતે મોક્ષે ગયા.
જુઓ 'અનિયત'	અનિલ. વિં [અનિલ]
અનિયાણ. ત્રિં [અનિદાન]	ઉજ્જેનીના રાજા 'જવ' ના પિતા
નિયાણું ન કરનાર	અનિવાણ. નં [અનિવાણ]
અનિયાણયા. સ્ત્રીં [અનિદાનતા]	મોક્ષનો અભાવ
જુઓ 'અનિદાનતા'	અનિવાણ. નં [અનિવાણ]
અનિયાધિપતિ. પું [અનીકાધિપતિ]	પરમ દુઃખ
સેનાપતિ	અનિવાણમગ. પું [અનિવાણમાર્ગ]
અનિયાધિવતિ. પું [અનીકાધિપતિ]	નિર્વાણ-મોક્ષનો માર્ગ નહીં તે
સેનાપતિ	અનિવ્વુડ. સ્ત્રીં [અનિવૃત્તિ]
અનિયાહિપતિ. પું [અનીકાધિપતિ]	અપરિણતતા
સેનાપતિ	અનિવ્વુડ. ત્રિં [અનિવૃત્ત]
અનિઆહિવ. પું [અનીકાધિપ]	અપરિણત
સેનાપતિ	અનિસદ્. ત્રિં [અનિસૃષ્ટ]
અનિયાહિવડ. પું [અનીકાધિપતિ]	માલિક કે ભાગીદારની અનુમતિ વિનાનું, ગૌયરીનો
સેનાપતિ	દોષ
અનિયાહિવતિ. પું [અનીકાધિપતિ]	અનિસિદ્ધતા. સ્ત્રીં [અનિષદ્ય]
સેનાપતિ	અસ્વાધ્યાય ભૂમિ, પાપ ક્રિયાનો ત્યાગ ન કરવો તે
અનિરય. પું [અનિરજસ]	અનિસિદ્ધ. ત્રિં [અનિસૃષ્ટ]
રજ રહિત, અનિર્મળ	જુઓ 'અનિસદ્'
અનિરુદ્ધ. ત્રિં [અનિરુદ્ધ]	અનિસ્સ. ત્રિં [અનિશ્ર]
ક્યાંય ન અટકે તેવું	નિશ્રા રહિત, નિરાધાર, અનાથ
અનિલ. પું [અનિલ]	અનિસ્સર. ત્રિં [અનીશ્વર]
વાયુ-પવન	અસમર્થ, દરિદ્રી
અનિલુક્ક. ત્રિં [દેં]	અનિસ્સા. સ્ત્રીં [અનિશ્રા]
સંતાચેલ નહીં	કોઈની અપેક્ષા ન રાખવી તે, મદદનો અભાવ
અનિલ્લંછિય. ત્રિં [અનિલ્લંછિત]	અનિસ્સિઓવસ્સિત. પું [અનિશ્રિતોપશ્રિત]
ખસી ન કરેલો બળદ	રાગ દ્વેષ રહિત આહાર અને શિષ્યાદિની અપેક્ષા રહિત
અનિવારિય. ત્રિં [અનિવારિત]	સાધુ તે
ન અટકાવેલ	અનિસ્સિઓવસ્સિવ. પું [અનિશ્રિતોપશ્રિત]
અનિવૂઢ. ત્રિં [અનિવ્યૂઢ]	જુઓ 'ઉપર'
નિર્વાહ ન કરેલ	અનિસ્સિઓવહાણ. નં [અનિશ્રિતોપ્રધાન]
અનિયસ. વિં [અનિયસ] જુઓ 'અનીયસ'	નિષ્કામ તપ,
અનિરુદ્ધ. વિં [અનિરુદ્ધ]	એક પ્રકારનો યોગ સંગ્રહ
	અનિસ્સિત. ત્રિં [અનિશ્રિત]

પ્રતિબંધ-રહિત, અસંબદ્ધ, મમતા રહિત,
અપ્રવૃત્ત, સહાય ન વાંછતો

અનિસ્સિત. ત્રિં [અનિશ્રિત]
કીર્તિ આદિ અપેક્ષારહિત વૈયાવાચ્ય કરવી,

અનિસ્સિતોવસ્સિત. પું [અનિશ્રિતોપશ્રિત]
જુઓ 'અનિસ્સિઓવસ્સિત'

અનિસ્સિય. ત્રિં [અનિશ્રિત]
જુઓ 'અનિસ્સિત'

અનિસ્સિયવચન. ત્રિં [અનિશ્રિતવચન]
રાગ આદિ દોષ રહિત વચન

અનિસ્સિર. ત્રિં [અનીશ્વર]
અસમર્થ, દરિદ્રી

અનિસ્સેયસ. વિશેં [અનિ:શ્રેયસ]
કલ્યાણ રહિત

અનિસ્સેસ્સ. વિશેં [અનિ:શ્રેયસ]
કલ્યાણ રહિત

અનિહ. પું [અસ્નિહ]
રાગદ્વેષ વગરનો, અષ્ટકર્મ રહિત, ભાવ શત્રુ વડે ન
હણાયેલ

અનિહ. પું [અનિભ/અનિહત]
ઉપસર્ગ વડે અપરાજિત, ઉપસર્ગથી પરાભવ ન
પામેલ

અનિહ. પું [અનિહ]
ઝોલાદિથી અપીડિત, માયા-પ્રપંચ રહિત

અનિહણ. નં [અનિધન]
મરણ/વિનાશ રહિત

અનિહત. ત્રિં [અનિહત]
નહીં મારેલો, ઘાત નહીં પામેલ, નિરુપક્રમ આયુવાળો

અનિહય. ત્રિં [અનિહત]
જુઓ 'ઉપર'

અનિહય. વિં [અનિહત]
ભદિલપુરના ગાથાપતિ નાગ અને સુલસા નો પુત્ર. ભં
અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. શત્રુજયે મોક્ષે ગયા.

અનિહયરિડ. પું [અનિહતરિપુ]
શત્રુ વડે ન મારેલ, શત્રુ વડે ઘાત ન પામેલ

અનિહુત. ત્રિં [અનિભૂત]

ઉપશાંત ન થયેલ

અનિહુતિદિવ. ત્રિં [અનિભૂતેન્દ્રિય]
જેને ઇન્દ્રિયો શાંત નથી તે

અનિહુય. ત્રિં [અનિભૂત]
જુઓ 'અનિહુત'

અનીય. નં [અનીક]
સૈન્ય, લશ્કર

અનીયસ. વિં [અનીયશસ્]
ભદિલપુરના ગાથાપતિ અને સુલસા નો પુત્ર. શેષ

અનિહય મુજબ

અનીયાહિવડ. પું [અનિકાધિપતિ]
સેનાપતિ

અનીસદ્. ત્રિં [અનિસૃષ્ટ]
અનિક્ષિપ્ત, અસંમત, અનનુજ્ઞાત, ગૌયરી-દોષ

અનીસેસ. ત્રિં [અનિ:શ્રેયસ]
જુઓ 'અનિસ્સેયસ'

અનીહડ. ત્રિં [અનિર્હત]
બહાર નહીં કાઢેલું

અનીહારિ. નં [અનિહારિન્]
જુઓ 'અનીહારિમ'

અનીહારિમ. નં [અનિહારિ]
સંથારાનો એક ભેદ, કારણનો એક પ્રકાર

અનુ. અં [અનુ]
પશ્ચાત્, પછી

અનુઙ્ઞ. ત્રિં [અનુદીર્ઙ]
ઉદીરણ ન કરેલ

અનુડ. પું [અનૂતુ]
કવખત

અનુઓગ. પું [અનુઓગ]
અનુઓગ, સૂત્રનો અર્થની સાથે સંબંધ યોજવો તે,
વ્યાખ્યા, વિવરણ, ટીકા, સૂત્રનો અર્થ પ્રકાશવો તે,
દ્રષ્ટિવાદ અંગનો યોથો વિભાગ, વ્યાખ્યાનની એક
પદ્ધતિ, દ્રવ્ય-ગણિત-ધર્મ-ચરણકરણ એ ચાર
અનુઓગમાંનો એક

અનુઓગદાર. પું [અનુઓગદ્વાર]
વ્યાખ્યાનની એક પદ્ધતિ, એક 'યૂલિકા' આગમ સૂત્ર

અનુઓગિય. ત્રિં [અનુયોગિક]

પ્રવજ્યા લીધેલ, દીક્ષિત, વ્યાખ્યાન આપનાર

અનુકંપ. ધાં [અનુ+કમ્પ]

દયા કરવી

અનુકંપગ. ત્રિં [અનુકમ્પક]

દયા કરનાર, હિત ચિંતક, આત્મહિતમાં પ્રવૃત્ત

અનુકંપટ્ટ. ત્રિં [અનુકમ્પસ્થ]

કરુણા બુદ્ધિવાળો

અનુકંપણિજ્ઞ. કૃં [અનુકમ્પનિય]

અનુરૂપ ક્રિયા પ્રવૃત્તિ કરવાપણું

અનુકંપન. નં [અનુકમ્પન]

દુઃખી-અનાથ ઉપર અનુકંપા કરવી તે

અનુકંપમાણ. કૃં [અનુકમ્પમાન]

દયા-અનુકંપા કરતો એવો

અનુકંપય. ત્રિં [અનુકમ્પક]

જુઓ ઉચિત પ્રવૃત્તિ કરનાર, સેવા કરનાર,

અનુકંપયા. સ્ત્રીં [અનુકમ્પ્યા]

દયા, અનુગ્રહ, ભક્તિ, વૈયાવૃત્તિ

અનુકંપા. સ્ત્રીં [અનુકમ્પ્યા]

જુઓ 'અનુકંપયા'

અનુકંપિ. સ્ત્રીં [અનુકમ્પિન્]

દયા કરનાર, કૃપાળુ, ભક્તિ કરનાર

અનુકંપિય. કૃં [અનુકમ્પિત]

દયા કરેલ

અનુકટ્ટેમાણ. કૃં [અનુકર્ષત]

ખેંચતો

અનુકતનુક. વિશેં [દેં]

દુબળો-પાતળો

અનુકાહયંત. કૃં [અનુકથયત]

કોઈના કહ્યા પછી કહેતો, ખંડન કરતો

અનુકુહુ. અં [અનુકુહ્ય]

ભીંતની પાસે

અનુકૂલ. ત્રિં [અનુકૂલ]

સગવડ પડતું

અનુકૂલકારિ. ત્રિં [અનુકૂલકારિન્]

અનુકૂળ કર્મ કરનાર

અનુવકંત. ત્રિં [અનુવ્રાન્ત]

અનુષ્ઠાન કરેલ

અનુવકંત. ત્રિં [અન્વાક્રાન્ત]

આચરેલ

અનુવકમંત. ત્રિં [અનુવ્રામત]

પ્રવેશ કરતો

અનુવકમણ. નં [અનુવ્રમણ]

ગમન, ગતિ

અનુવકસાહ. પું [અનુવ્રાચિન્]

પાતળા કષાયવાળો, સત્કારની ઉત્કંઠા રહિત

અનુવકસ્સ. ત્રિં [અનુવ્રર્ષ]

મદ રહિત

અનુવકોસ. પું [અનુવ્રોશ]

દયા, કરુણા

અનુવકોસ. પું [અનુવ્રર્ષ]

પોતાની મોટાઈ કરતો

અનુવિચ્છિ. ત્રિં [અનુવિષ્ણ]

પાછળ ફેંકેલું

અનુગ. ત્રિં [અનુગ]

અનુસરનાર

અનુગંતવ્ય. ત્રિં [અનુગન્તવ્ય]

અનુસરવા યોગ્ય

અનુગચ્છ. ધાં [અનુ+ગમ્]

સન્મુખ જવું

અનુગચ્છમાણ. કૃં [અનુગચ્છત]

સન્મુખ જતો

અનુગચ્છિતા. કૃં [અનુગમ્ય]

સન્મુખ જઈને

અનુગત. ત્રિં [અનુગત]

અનુસરેલ, પ્રાપ્ત થયેલ, વ્યાપ્ત, અશ્રિત

અનુગમ. પું [અનુગમ]

સૂત્રના અનુકૂળ અર્થનું કહેવું તે, સૂત્રનું સ્પષ્ટીકરણ

અનુગમ. પું [અનુગમ]

અનુસરણ, અનુવર્તન, નિશ્ચય કરવો, અન્વય

અનુગમ. ધાં [અનુ+ગમ્]

જુઓ 'અનુગચ્છ'

અનુગમિય. વિશેઁ [અનુગમ્ય]

પાછળ ગયેલો

અનુગમ્મ. કૃં [અનુગમ્ય]

અનુસરીને

અનુગમ્મમાણ. કૃં [અનુગત]

અનુસરેલ

અનુગય. ત્રિં [અનુગત]

અનુસરેલ

અનુગવેસ. ધાં [અનુ+ગવેષય]

પાછળથી તપાસ કરવી, શોધ કરવી

અનુગવેસમાણ. કૃં [અનુગવેષયત્]

પાછળથી તપાસ કરતો, શોધ કરતો

અનુગવેસિયવ્વ. ત્રિં [અનુગવેષિતવ્ય]

ગવેષણા યોગ્ય, તપાસ કરવા યોગ્ય

અનુગવેસ્સમાણ. કૃં [અનુગવેષ્યમાન]

જુઓ 'અનુગવેસમાણ'

અનુગામ. પું [અનુગ્રામ]

ગામ પછીનું ગામ, નાનું ગામ

અનુગામિ. ત્રિં [અનુગામિન્]

અનુકરણ કરનાર, સાધ્ય-સાધક હેતુ, ચેષ્ટા કે શબ્દ જોઈ કે સાંભળી તે પ્રમાણે કરી બતાવનાર,

અનુગામિય. પું [અનુગામિક]

આનુમાનિક, નિશ્ચય, અનુગામિ-અન્વયવ્યતિરેક

અનુગામિય. પું [અનુગામિક]

અવધિજ્ઞાન નો એક ભેદ

અનુગામિય. પું [અનુગામિક]

અનુચર

અનુગિજ્ઞ. ધાં [અનુ+ગૃધ્]

લાલસા કરવી

અનુગિણ્. ધાં [અનુ+ગ્રહ]

કૃપા કરવી

અનુગિણ્માણ. કૃં [અનુગૃહ્ણત]

કૃપા કરતો

અનુગિણ્હેમાણ. કૃં [અનુગૃહ્ણત]

કૃપા કરતો

અનુગિદ્ધ. ત્રિં [અનુગૃદ્ધ]

અતિ આસક્ત

અનુગિદ્ધિ. સ્ત્રીં [અનુગૃદ્ધિ]

અતિ આસક્તિ

અનુગિલ. ધાં [અનુ+ગ]

ભોજન કરવું

અનુગિલિત્તા. કૃં [અનુગીર્ય]

ભોજન કરતો

અનુગીય. વિશેઁ [અનુગીત]

પૂર્વ ગ્રન્થકારના ભાવને અનુક્ષ્ણ ગ્રન્થ વ્યાખ્યાનાદિ કરવા

અનુગુણ. પું [અનુગુણ]

અનુક્ષ્ણ, ઉચિત

અનુગુણંત. કૃં [અનુગુણંત]

અનુક્ષ્ણ રહેતો

અનુગેણતા. કૃં [અનુગ્રહણ]

અનુગ્રહ કરવો તે, જ્ઞાનાદિ ઉપકાર કરવો તે

અનુગાય. ત્રિં [અનુદ્રત]

ઉદય નહીં પામેલ

અનુગાહ. પું [અનુગ્રહ]

કૃપા, ઉપકાર

અનુગાહત્થ. પું [અનુગ્રહાર્થ]

અનુગ્રહ માટે

અનુગ્ધસિત. ત્રિં [અનુગ્ધર્ષિત]

ફરી ધસેલ

અનુગ્ધાઇય. પું [અનુદ્ધાતિક]

પ્રાયશ્ચિત્તનો એક ભેદ, ગુરુ પ્રાયશ્ચિત્ત યોગ્ય દોષ

અનુગ્ધાતિમ. પું [અનુદ્ધાત્ય]

ગુરુ પ્રાયશ્ચિત્ત યોગ્ય સાધુ-સાધ્વી

અનુગ્ધાતિય. પું [અનુદ્ધાત્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અનુગ્ધાતિય. પું [અનુદ્ધાતિક]

જુઓ 'અનુગ્ધાઇય'

અનુગ્ધાયણ. નં [અનુદ્ધાતન]

કર્મને દૂર કરવા તે, કર્મનો ધાત કરવો તે

અનુગ્ધાસ. ધાં [અનુ+ગ્રાસય]

ખવડાવવું

અનુઘાસેત. કૃં [અનુઘાસયત્]

ખવડાવતો

અનુઘ. ત્રિં [અનુઘ]

અનુસરનાર

અનુચર. ધાં [અનુ+ચર્]

સેવા કરવી, તપ આચરવો, અનુસરવું

અનુચરંત. કૃં [અનુચરત્]

અનુસરતો, દાસપણું સેવતો

અનુચરમાણ. કૃં [અનુચરત્]

જુઓ 'ઉપર'

અનુચરિં. કૃં [અનુચર્ય]

આચરીને, સેવીને

અનુચરિંતા. કૃં [અનુચર્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અનુચરિય. ત્રિં [અનુચરિક]

સેવા કરનાર

અનુચરિય. ત્રિં [અનુચરિત]

ચારિત્ર અનુસારે

અનુચરિયા. સ્ત્રીં [અનુચરિકા]

ગઢ અને વસતિ વચ્ચેના રસ્તાની પાસે

અનુચિંત. ધાં [અનુ+ચિન્તય]

વિચારવું

અનુચિંતેઁ. કૃં [અનુચિન્તિતુમ્]

વિચારીને

અનુચિંતેમાણ. કૃં [અનુચિન્તયત્]

વિચારતો

અનુચિટ્ટ. ધાં [અનુ+ષ્ટા]

ઊભા રહેવું

અનુચિટ્ટિયવ્વય. કૃં [અનુસ્થિતિતવ્ય]

ઊભા રહેવું તે, સ્થિર રહેવું તે

અનુચિણ. ત્રિં [અનુચીર્ણ]

સંસર્ગમાં આવેલ, અનુષ્ઠાન કરેલ

અનુચિણવં. ત્રિં [અનુચીર્ણવત્]

જેણે અનુષ્ઠાન કરેલ છે તે,

અનુચ્ચ. ત્રિં [અનુચ્ચ]

ઊંચું નહીં તે

અનુચ્ચાકુઙ્કય. પું [અનુચ્ચાકૂજિત]

નીચી અને સ્થિર-નિશ્ચલ શય્યાવાળા

અનુજ. પું [અનુજ]

નાનો ભાઈ

અનુજા. સ્ત્રીં [અનુ+યા]

અનુસરવું

અનુજાણ. ધાં [અનુ+જ્ઞા]

આજ્ઞા આપવી, અનુમોદન કરવું, સંમતિ દેવી

અનુજાણ. ધાં [અનુ+જ્ઞાપય]

અનુમતિ અપાવવી, આજ્ઞા અપાવવી

અનુજાણ. કૃં [અનુજાનત્]

આજ્ઞા આપતો

અનુજાણ. નં [અનુયાન]

પાછળ-પાછળ ચાલવું, રથયાત્રા, મહોત્સવ-વિશેષ

અનુજાણંત. કૃં [અનુજાનત્]

જુઓ 'અનુજાણ'

અનુજાણિત્તપ્. કૃં [અનુજ્ઞાતુમ્]

આજ્ઞા આપીને

અનુજાણિતા. કૃં [અનુજ્ઞાય]

આજ્ઞા મેળવેલ

અનુજાત. ત્રિં [અનુજાત]

અનુગત, અનુસૃત

અનુજાય. ત્રિં [અનુજાત]

જુઓ 'ઉપર'

અનુજીવ. ધાં [અનુ+જીવ્]

આશ્રય કરવો

અનુજુક્તિ. સ્ત્રીં [અનુયુક્તિ]

અનુકૂળ યુક્તિ,

સંગત યુક્તિપૂર્વક હેતુગર્ભિત દૃષ્ટાંત

અનુજોગ. પું [અનુયોગ]

જુઓ 'અનુયોગ', દ્રષ્ટિવાદનો એક વિભાગ જેમાં

તીર્થંકર, કુલકર, ચક્રવર્તી આદિનો અધિકાર આવે છે

અનુજોગગત. પું [અનુયોગગત]

દ્રષ્ટિવાદ અંતર્ગત અધિકાર વિશેષ

અનુજોગિ. પું [અનુયોગિન્]

સૂત્રના વ્યાખ્યાન કર્તા આચાર્ય

અનુજ્જગ. ત્રિં [અનુજુક]

અસરળ, કપટી

અનુજ્જય. ત્રિં [અનુજુક]

જુઓ 'ઉપર'

અનુજ્જા. વિં [અનવદ્યા]

ભં મહાવીરની પુત્રી પિયદંસણા નું બીજું નામ,
તે જમાલિ ની પત્ની હતી. તેની પુત્રીનું નામ જસવતી
હતું. અનુજ્જા ને અનોજ્જગા પણ કહે છે.

અનુજ્જુયયા. સ્ત્રીં [અનુજુકતા]

અસરળતા, કપટીપણું, વક્રપણું

અનુજ્ઞિયધર્મિય. ત્રિં [અનુજ્ઞિતધાર્મિક]

જેણે ધર્મનો ત્યાગ નથી કર્યો તે

અનુદ્ધ. ત્રિં [અનુત્થ]

નહીં ઉઠેલો

અનુદ્વાદ. ત્રિં [અનુદ્વાયિન]

અનુષ્ઠાન કર્તા

અનુદ્વાણ. નં [અનુદ્વાન]

શાસ્ત્રોક્ત વિધાન, આચાર, ક્રિયા-કલાપ

અનુદ્વાણ. નં [અનુત્થાન]

ક્રિયાનો અભાવ

અનુદ્વિત. ત્રિં [અનુત્થિત]

જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર વ્યાપાર રહિત, તૈયાર નહીં થયેલ

અનુદ્વિય. ત્રિં [અનુત્થિત]

જુઓ 'ઉપર'

અનુદ્વિયા. સ્ત્રીં [અનુદ્વિતા]

આચરેલ, સેવેલ

અનુદ્ધમાણ. કૃં [અનુદહત]

દાહ કરતો

અનુણ્ણમણી. સ્ત્રીં [અનુજ્ઞાપની]

અનુમતિ માંગવા માટેની ભાષા

અનુણ્ણવ. ધાં [અનુ+જ્ઞાપય]

આજ્ઞા આપવી

અનુણ્ણવણતા. સ્ત્રીં [અનુજ્ઞાપન]

આજ્ઞા, સંમતિ

અનુણ્ણવણા. સ્ત્રીં [અનુજ્ઞાપના]

આજ્ઞા, સંમતિ

અનુણ્ણવણી. સ્ત્રીં [અનુજ્ઞાપની]

જુઓ 'અનુણ્ણમણી'

અનુણ્ણવિત્તા. કૃં [અનુજ્ઞાપ્ય]

આજ્ઞા આપીને

અનુણ્ણવિય. કૃં [અનુજ્ઞાપ્ય]

આજ્ઞા આપીને

અનુણ્ણવિયપાણભોયણભોદ્. ત્રિં [અનુજ્ઞાપ્યપાનભોજન-
ભોજિન] આજ્ઞાપૂર્વકના ભોજન પાન કરનાર

અનુણ્ણવેત્તે. કૃં [અનુજ્ઞાપ્ય]

આજ્ઞા આપીને

અનુણ્ણવેત્તા. કૃં [અનુજ્ઞાપ્ય]

આજ્ઞા આપીને

અનુણ્ણવેત્તુ. કૃં [અનુજ્ઞાપ્ય]

આજ્ઞા આપીને

અનુણ્ણવેમાણ. કૃં [અનુજ્ઞાપયત]

અનુજ્ઞા આપતો, સંમતિ આપતો

અનુણ્ણવેયવ્વ. કૃં [અનુજ્ઞાપયિતવ્ય]

આજ્ઞા આપીને, સંમતિ આપીને

અનુણ્ણા. સ્ત્રીં [અનુજ્ઞા]

અધિકાર આપવો, આજ્ઞા (આપવી)

અનુણ્ણાત. ત્રિં [અનુજ્ઞાત]

આજ્ઞા આપેલ

અનુણ્ણાય. ત્રિં [અનુજ્ઞાત]

આજ્ઞા આપેલ

અનુતડિયા. સ્ત્રીં [અનુતટિકા]

ભેદ, પદાર્થની એકજાતનું પૃથક્કરણ, દૂહઆદિનો ભેદ

અનુતડિયાભેદ. પું [અનુતટિકાભેદ]

શેરડીને ચીરવાથી છોતરા જુદા પડે તેમ કોઈપણ
વસ્તુની છાલ ઉતરે તેવો દ્રવ્ય ભેદ

અનુતડિયાભેય. પું [અનુતટિકાભેદ]

જુઓ 'ઉપર'

અનુતપ્પ. ધાં [અનુ+તપ્]

પસ્તાવો કરવો

અનુતાવ. પું [અનુતાપ]

પશ્ચાત્તાપ

અનુતાવિવ. ત્રિં [અનુતાપિત]

પશ્ચાત્તાપકર્તા
અનુત્ત. વિશેષે [અનુક્ત]
 નહીં કહેવાયેલું
અનુત્ત. નાં [અણુત્વ]
 અણુ-પણું
અનુત્તર. ત્રિં [અનુત્તર]
 સર્વશ્રેષ્ઠ, પ્રદાન, સર્વોત્તમ,
અનુત્તર. ત્રિં [અનુત્તર]
 સર્વોત્કૃષ્ટ, વિમાનના ભેદ, દેવનો ભેદ, સમ્યક્, , વૃદ્ધિ
 રહિત, એક નરક
અનુત્તર. ત્રિં [અનુત્તર]
 સર્વ સંયમ સ્થાનથી ઉપર વર્તતું
અનુત્તરગદ્ય. પું [અનુત્તરગતિ]
 સિદ્ધિગતિ
અનુત્તરગદ્ય. પું [અનુત્તરગતિ]
 સિદ્ધિગતિ
અનુત્તરગંધ. પું [અનુત્તરગન્ધ]
 ઉત્કૃષ્ટ ગંધ
અનુત્તરદર્શિ. ત્રિં [અનુત્તરદર્શિન્]
 કેવળ દર્શની
અનુત્તરદેવ. પું [અનુત્તરદેવ]
 અનુત્તર વિમાનવાસી દેવતા
અનુત્તરનાણદંસણધર. ત્રિં [અનુત્તરજ્ઞાનદર્શનધર]
 સર્વોત્તમ જ્ઞાન દર્શનના ધારક
અનુત્તરનાણિ. ત્રિં [અનુત્તરજ્ઞાનિન્]
 કેવળ જ્ઞાની
અનુત્તરબંધ. પું [અનુત્તરબન્ધ]
 ઉત્કૃષ્ટ બંધ
અનુત્તરરૂપ. પું [અનુત્તરરૂપ]
 ઉત્કૃષ્ટ રૂપ
અનુત્તરવિમાન. નાં [અનુત્તરવિમાન]
 વિજય વૈજયંત જયંત આદિ પાંચ વિમાનો
અનુત્તરવિમાનવાસિ. પું [અનુત્તરવિમાનવાસિન્]
 વિજ્યાદિ પાંચ વિમાનમાં વસનાર
અનુત્તરવિમાનવાસિદેવ. પું [અનુત્તરવિમાનવાસિ દેવ]
 વિજ્યાદિ વિમાનમાં રહેતા દેવ

અનુત્તરવિહારિણ. ત્રિં [અનુત્તરવિહારિન્]
 ઉત્તમોત્તમ વિચરણ કરનાર
અનુત્તરસદ્. પું [અનુત્તરશબ્દ]
 ઉત્તમ શબ્દ
અનુત્તરસુર. પું [અનુત્તરસ્વર]
 ઉત્તમ અવાજ
અનુત્તરોવવત્તિ. પું [અનુત્તરોપપત્તિ]
 અનુત્તરવિમાનમાં ઉત્પન્ન થવું તે
અનુત્તરોવવાઇય. પું [અનુત્તરોપપાતિક]
 અનુત્તર વિમાનમાં ઉત્પન્ન
અનુત્તરોવવાઇયત. નાં [અનુત્તરોપપાતિકત્વ]
 અનુત્તર વિમાને ઉત્પન્ન થવાપણું
અનુત્તરોવવાઇયદસા. સ્ત્રીં [અનુત્તરોપપાતિકદશા]
 એક (અંગ) આગમ સૂત્ર
અનુત્તરોવવાઇયદસાધર. પું [અનુત્તરોપપાતિકદશાધર]
 એક અંગ સૂત્ર-તેના ધારક-મુખપાઠ કરેલ
અનુત્તરોવવાઇયસંપયા. સ્ત્રીં [અનુત્તરોપપાતિકસમ્પદા]
 અનુત્તરમાં ઉત્પન્ન થવા રૂપ સંપત્તિ
અનુત્તરોવવાતિય. પું [અનુત્તરોપપાતિક]
 જુઓ 'અનુત્તરોવવાઇય'
અનુત્તરોવવાતિયદસા. સ્ત્રીં [અનુત્તરોપપાતિકદશા]
 એક (અંગ) આગમ સૂત્ર
અનુત્તાવલ. વિશેષે [અનુત્તાવલ]
 ઉતાવળ રહિત
અનુદદ્ય. ત્રિં [અનુદયિન્]
 ઉદય ન પામનાર
અનુદહમાણ. કૃં [અનુદહત્]
 બાળતું એવું
અનુદિણ્ણ. ત્રિં [અનુદીર્ણ]
 નજીકના ભાવિમાં જેની ઉદીરણ થવાની નથી તેવી
 કર્મ પ્રકૃતિ.
અનુદિણ્ણ. ત્રિં [અનુદત્ત]
 નહીં આપેલું એવું
અનુદિસા. સ્ત્રીં [અનુદિશ્]
 વિદિશા-ખૂણો, જાવજીવની પદવી
અનુદીરગ. ત્રિં [અનુદીરક]

કર્મની ઉદીરણા ન કરનાર
અનુદીરય. ત્રિં [અનુદીરક] જુઓ 'ઉપર'
અનુદીરિય. સ્ત્રીં [અનુદીરિત]
 ઉદીરણા કરેલ કર્મ પ્રકૃતિ
અનુદ્. ત્રિં [અનુત્]
 કાળ-સમયનો અભાવ
અનુદ્રવણકર. ત્રિં [અનુદ્રવણકર]
 ઉપદ્રવ નહીં કરતા
અનુદ્દિટ્. ત્રિં [અનુદ્દિષ્ટ]
 ઉદ્દેશ-આદિ દોષ રહિત આહાર પાત્ર આદિ
અનુદ્ધરી. વિં [અનુદ્ધરી]
 જુઓ અનુધરી
અનુદ્ધિય. ત્રિં [અનુદ્ધિત]
 ખેંચી નહીં કાઢેલ
અનુદ્ધ્ય. ત્રિં [અનુદ્ધૂત]
 તપાવી સજ્જ કરેલ
અનુધમ્મ. પું [અનુધર્મ]
 અનુકૂળ ધર્મ
અનુધમ્મચારિ. પું [અનુધર્મચારિન્]
 તીર્થંકર આદિએ પ્રરૂપેલ ધર્માનુસાર ચાલનાર
અનુધમ્મિય. ત્રિં [અનુધર્મિક]
 ધર્મોચિત, ધર્મને અનુકુળ
અનુધરી. વિં [અનુધરી]
 દ્વારાવતી નગરીના અરહદેવ ની પત્ની, જિનદેવ ની માતા
અનુનંત. કૃં [અનુનયત્]
 પોતાનો અભિપ્રાય જણાવતો/સમજાવતો
અનુનદીય. ત્રિં [અનુનદીક]
 નદી સમીપે
અનુનાદ. ત્રિં [અનુનાદ]
 પડઘો
અનુનાસ. પું [અનુનાસ]
 નાકથી ગાવું તે-ગાયનનો એક દોષ, અનુનાસિક વર્ણ
અનુનેતા. કૃં [અનુનીય]
 ધ્યાન ધરીને
અનુન્નત. ત્રિં [અનુન્નત]
 મદ રહિત

અનુન્નય. ત્રિં [અનુન્નત]
 મદ રહિત
અનુપઙ્ગણ. ત્રિં [અનુપ્રકીર્ણ]
 પરસ્પર મળી ગયેલ
અનુપદ્ધિ. સ્ત્રીં [અનુપૃષ્ઠિ]
 પીઠ પાછળ,
અનુપત્ત. ત્રિં [અનુપ્રાપ્ત]
 પાછળથી પ્રાપ્ત થયેલ
અનુપથ. પું [અનુપથ]
 પંથની સમીપે
અનુપદા. ધાં [અનુ+પ્ર+દા]
 દાનનો બદલો આપવો, પ્રતિગ્રહણ
અનુપદાતવ્ય. ત્રિં [અનુપદાતવ્ય]
 પ્રતિગૃહિત
અનુપદાહિણ. ત્રિં [અનુપ્રદક્ષિણ]
 પાછળ પ્રદક્ષિણા ફરવી તે
અનુપયાહિણીકરેમાણ. કૃં [અનુપ્રદક્ષિણીકુર્વત્]
 પાછળ પ્રદક્ષિણા કરતો
અણુપરિયટ્. ધાં [અનુ+પરિ+વૃત્ત]
 ભ્રમણ કરવું
અનુપરિયટ્માણ. કૃં [અનુપરિવર્તમાન]
 ભ્રમણ કરતો
અનુપરિયટ્તિ. કૃં [અનુપરિવૃત્ત]
 ભ્રમણ કરીને
અનુપરિયટ્તિણં. કૃં [અનુપરિવર્ત્ય]
 ભ્રમણ કરીને
અનુપરિયટ્તિય. ત્રિં [અનુપરિવર્તિત]
 પરિભ્રમણ કરવું
અનુપરિયટ્તેઝં. કૃં [અનુપરિવર્તિતુમ્]
 ભ્રમણ કરવાને
અનુપરિયટ્તેયવ્વ. ત્રિં [અનુપરિવર્તિતવ્ય]
 ભ્રમણ કરવા યોગ્ય
અનુપરિયડ. ધાં [અનુ+પરિ+વૃત્ત]
 જુઓ 'અનુપરિયટ્'
અનુપરિવટ્. ધાં [અનુ+પરિ+વૃત્ત]
 જુઓ 'ઉપર'

અનુપરિવાહિય. ત્રિં [અનુપરિપાટિક]
અનુક્રમે

અનુપરિહારિય. પું [અનુપરિહારિક]
પરિહાર તપસ્વીના સહાયક સાધુ

અનુપવર્ણ. વિશેં [અનુપવર્ણ]
પ્રાપ્ત,

અનુપવાહિત. વિશેં [અનુપ્રવાચયિત]
ઉત્પાધ્યાય, પાઠક

અનુપવાદેત. વિશેં [અનુપ્રવાચયિત]
જુઓ 'ઉપર'

અનુપવિદ્. ત્રિં [અનુપ્રવિદ્]
પછી પ્રવેશ કરેલ

અનુપવિસ. ધાં [અનુ+પ્ર+વિશ્]
પછીથી પ્રવેશ કરવો, અંદર જવું

અનુપવિસંત. કૃં [અનુપ્રવિશત્]
અંદર જતો, પ્રવેશ કરતો

અનુપવિસમાળ. કૃં [અનુપ્રવિશત્] જુઓ 'ઉપર'

અનુપવિસિત્ત. કૃં [અનુપ્રવેષ્ટમ]
અંદર જઈને, પ્રવેશ કરીને

અનુપવિસિત્તા. કૃં [અનુપ્રવિશ્ય]
જુઓ 'ઉપર'

અનુપવિસેત્તા. કૃં [અનુપ્રવિશ્ય]
અંદર જઈને, પ્રવેશ કરીને

અનુપવિસ્સમાળ. કૃં [અનુપ્રવિશત્]
અંદર જતો, પ્રવેશ કરતો

અનુપવેસેત્તા. કૃં [અનુપ્રવિશ્ય]
અંદર જઈને

અનુપવ્વય. ધાં [અનુ+પ્ર+વ્રજ]
કોઈની સાથે કે કોઈના અનુકરણથી દીક્ષા લેવી

અનુપસ્સય. કૃં [અનુપશ્યત્]
જોતો, દેખતો

અનુપસ્સિ. પું [અનુદર્શિન્]
શુભાશુભ કર્મ અને તેના પરિણામ જોનાર, પર્યાલોચક

અનુપસ્સિયા. સ્ત્રીં [અનુદૃશ્ય]
પર્યાલોચના

અનુપાંત. કૃં [અનુપિબત્]

અનુપાન કરતા

અનુપાળ. ત્રિં [અનુપ્રાળ]
સૂક્ષ્મ જંતુઓથી યુક્ત, સૂક્ષ્મ પ્રાણ

અનુપાય. ધાં [અનુ+પા]
પીવડાવવું

અનુપારય. ત્રિં [અનુપારગ]
પાર ગયેલ

અનુપાલ. ધાં [અનુ+પાલય]
નિરંતર પાલન કરવું, રક્ષણ કરવું

અનુપાલિત્તા. કૃં [અનુપાલ્ય]
પાલન કરીને

અનુપાલનાસુદ્ધ. નં [અનુપાલનાશુદ્ધ]
પરક્રમાણનો એક ભેદ, અપવાદે પણ પરચક્રમાણ બરાબર પાળવું તે

અનુપાલિતં. કૃં [અનુપાલયિતુમ્]
પાલન કરીને

અનુપાલિત. ત્રિં [અનુપાલિત]
આત્મ સંયમની અનુકૂળતા પણે પાળેલું

અનુપાલિત્ત. કૃં [અનુપાલયિતુમ્]
પાલન કરીને

અનુપાલિતુ. કૃં [અનુપાલયિત્]
પાલન કરનાર

અનુપાલિય. ત્રિં [અનુપાલિત]
જુઓ 'અનુપાલિત'

અનુપાલિયા. કૃં [અનુપાલ્ય]
પાલન કરીને

અનુપાલેઊળ. કૃં [અનુપાલયિતુમ્]
પાલન કરીને

અનુપાલેંત. કૃં [અનુપાલયત્]
પાલન કરવું તે

અનુપાલેત્તા. કૃં [અનુપાલ્ય]
પાલન કરીને

અનુપાલેત્તુ. કૃં [અનુપાલયિત્]
પાલન કરનાર

અનુપાલેમાળ. કૃં [અનુપાલયત્]
પાલન કરવું તે

અનુપાસમાળ. કૃં [અનુપશ્યત્]
પર્યાલોચન કરતો, વિવેચન કરતો

અનુપુલ્લ. નં [અનુપૂર્વ]
અનુક્રમ, પરિપાટી

અનુપુલ્લસો. અં [અનુપૂર્વશસ્]
અનુક્રમ પ્રમાણે

અનુપુલ્લિ. સ્ત્રીં [અનુપૂર્વી]
નામકર્મની એક પ્રકૃતિ

અનુપુલ્લી. સ્ત્રીં [અનુપૂર્વી]
જુઓ 'ઉપર'

અનુપુલ્લીઅ. સ્ત્રીં [અનુપૂર્વી]
જુઓ 'ઉપર'

અનુપેહા. સ્ત્રીં [અનુપ્રેક્ષા]
ભાવના, ચિંતન

અનુપેહિ. વિશેં [અનુપ્રેક્ષિન્]
ચિંતન કનરાર

અનુપ્પઙ્ગ. ત્રિં [અનુપ્રકીર્ણ]
પરસ્પર મળી ગયેલ

અનુપ્પણ. ત્રિં [અનુત્પન્ન]
ઉત્પન્ન ન થયેલ, વર્તમાન સમયે જેનું અસ્તિત્વ નથી

અનુપ્પત્ત. વિશેં [અનુપ્રાપ્ત]
મળેલું પ્રાપ્ત

અનુપ્પદા. ધાં [અનુ+પ્ર+દા]
આપવું, દેવું

અનુપ્પદાઠં. કૃં [અનુપ્રદાતુમ્]
દેવા યોગ્ય

અનુપ્પદાન. નં [અનુપ્રદાન]
પુનઃપુનઃ દાન કરવું તે

અનુપ્પદાયલ્લ. ત્રિં [અનુપ્રદાતલ્લ]
દેવા યોગ્ય

અનુપ્પદાવહત્તુ. કૃં [અનુપ્રદાપયિત્]
દાન દઈને, પુનઃપુનઃ આપીને

અનુપ્પદાહિનીકરેમાળ. ત્રિં [અનુપ્રદક્ષિણીકુર્વાળ]
પુનઃ પ્રદક્ષિ કરતો

અનુપ્પદેત. કૃં [અનુપ્રદદત્]
ફરી ફરી આપતો

અનુપ્પયાહિણ. સ્ત્રીં [અનુપ્રદક્ષિણ]
પુનઃ પ્રદક્ષિણ

અનુપ્પયાહિણીકરેમાળ. ત્રિં [અનુપ્રદક્ષિણીકુર્વત્]
પુનઃ પ્રદક્ષિણ કરતો

અનુપ્પવાહત્તુ. વિશેં [અનુપ્રવાચયિત્]
પાઠક, અધ્યાપક

અનુપ્પવાદમાળ. કૃં [અનુપ્રવાચયત્]
અધ્યાપન કરાવતો, ભણાવતો

અનુપ્પવાય. પું [અનુપ્રવાદ]
નવમુ પૂર્વ

અનુપ્પવાય. ધાં [અનુ+પ્ર+વાચય્]
એકના કહ્યા પછી કહેવું તે, ધ્યાનથી વાંચવું

અનુપ્પવિટ્ટ. ત્રિં [અનુપ્રવિષ્]
પ્રવેશ કરેલ

અનુપ્પવિસ. ધાં [અનુ+પ્ર+વિશ્]
પ્રવેશ કરવો

અનુપ્પવિસંત. કૃં [અનુપ્રવિશત્]
પ્રવેશ કરતો

અનુપ્પવિસમાળ. કૃં [અનુપ્રવિશત્]
પ્રવેશ કરતો

અનુપ્પવિસિતા. કૃં [અનુપ્રવિશ્ય]
પ્રવેશ કરીને

અનુપ્પવિસ્સા. કૃં [અનુપ્રવિશ્ય]
પ્રવેશ કરીને

અનુપ્પવેસિય. કૃં [અનુપ્રવેશિત]
પ્રવેશ કરેલ

અનુપ્પવેસેત્તા. કૃં [અનુપ્રવિશ્ય]
પ્રવેશ કરીને

અનુપ્પસમાળ. કૃં [અનુપશ્યમાન]
પર્યાલોચના કરતો

અનુપ્પસૂય. ત્રિં [અનુપ્રસૂત]
આશ્રિત, જન્મેલું

અનુપ્પિય. ત્રિં [અનુપ્રયિ]
અનુકૂળ, અનુમત

અનુપ્પેહ. ધાં [અનુ+પ્ર+ઈક્ષ્]
અનુપ્રેક્ષા કે ચિંતવના કરવી, ભાવના ભાવવી

અનુપ્પેહા. સ્ત્રીં [અનુપ્રેક્ષા]

અનુપ્રેક્ષા, ભાવના

અનુપ્પેહિ. ત્રિં [અનુપ્રેક્ષિન્]

આલોચના કરનાર,

ભાવના ભાવનાર

અનુપરિહ. પું [અનુપરિચ્છ]

ખાઈની સમીપે

અનુપરિહા. સ્ત્રીં [અનુપરિચ્છા]

ખાઈની નજીક

અનુપાસ. પું [અનુસ્પર્શ]

અનુભાવ, મહિમા

અનુબંધ. પું [અનુબન્ધ]

સતત, નિરંતર, અવિચ્છિન્ન પણું, (કર્મનો બંધ થવો તે અનુબંધ) બંધન, કર્મ વિપાક, સ્નેહ

અનુબંધન. નં [અનુબન્ધન]

અનુકૂલ બંધન, ઉત્તમ અનુસરણ

અનુબંધિ. ત્રિં [અનુબન્ધિન્]

અનુબંધ કરનાર, ડિલેહણનો એક દોષ, હેતુ સાધક

અનુબદ્ધ. ત્રિં [અનુબદ્ધ]

નિરંતર ગ્રહણ કરેલ, બાંધેલ, સતત, પૂર્વસંચિત,

અનુબદ્ધ. ત્રિં [અનુબદ્ધ]

અવ્યવચ્છિન્ન, વ્યાપ્ત, પ્રતિબદ્ધ, કર્મથી બદ્ધ

અનુબદ્ધચારિ. ત્રિં [અનુબદ્ધચારિન્]

પ્રતિબદ્ધ વિહાર કરનાર

અનુબૂહ. ધાં [અનુ+બૂહ]

બોલવું, કહેવું

અનુબ્ધ. ત્રિં [અનુબ્ધ]

અભિમાન રહિત, સ્પષ્ટ કે ખુલ્લું નહીં તે

અનુબૂય. ત્રિં [અનુબૂય]

અનુત્પન્ન, અપ્રકટ

અનુભવ. ધાં [અનુ+ભૂ]

અનુભવવું, જાણવું

અનુભવંત. કૃં [અનુભવત્]

અનુભવતો, જાણતો

અનુભવમાણ. કૃં [અનુભવત્]

જુઓ 'ઉપર'

અનુભવિં. કૃં [અનુભવિતુમ્]

જાણવા માટે

અનુભવિતા. કૃં [અનુભૂય]

જ્ઞાન, નિશ્ચિત

અનુભાગ. પું [અનુભાગ]

કર્મનો રસ,

કર્મની સ્કંધમાં અધ્યવસાય મુજબ પડતો રસ,

કર્મ વિપાક, કર્મ પરિણતિ

અનુભાગકમ્મ. નં [અનુભાગકર્મન્]

કર્મ પ્રકૃતિનો શુભાશુભ રસ

અનુભાગનામ. નં [અનુભાગનામન્]

કર્મની એક પ્રકૃતિ વિશેષ

અનુભાગનામનિધત્તાઉક. નં [અનુભાગનામ નિધત્તાયુષ્ક]

આયુષ્યકર્મ બંધનો એક ભેદ

અનુભાગબંધ. પું [અનુભાગબન્ધ]

કર્મમાં તીવ્ર તીવ્રતર આદિ રસનો બંધ

અનુભાવ. પું [અનુભાવ]

વિપાક, પ્રભાવ, શક્તિ, સામર્થ્ય, સુખ, કર્મનો રસ

અનુભવવો તે

અનુભાવકમ્મ. નં [અનુભાવકર્મન્]

અનુભાવ-વિપાક રૂપે વેદાતુ કર્મ

અનુભાવનામનિહત્તાઉય. નં [અનુભાવનામ નિધત્તાયુષ્ક]

આયુષ્ય કર્મબંધનો એક ભેદ

અનુભાવનિહત્તાઉય. નં [અનુભાવનિધત્તાયુષ્ક]

જુઓ 'ઉપર'

અનુભાવબન્ધ. પું [અનુભાવબન્ધ]

કર્મ પ્રકૃતિમાં રસ વિપાક ઉત્પન્ન કરવાની શક્તિ

અનુભાસ. ધાં [અનુ+ભાષ]

અનુવાદ કરવો,

કહેલી વાતને પુનઃ રજૂ કરવી.

અનુભાસણા. સ્ત્રીં [અનુભાષણા]

ગુરુ જે ભસ્વ-દીર્ઘ કહે તે પ્રમાણે શિષ્ય બોલે તે

અનુભાસણાસુદ્ધ. નં [અનુભાષણાશુદ્ધ]

ભાષા શુદ્ધિનો એક ભેદ

અનુભિત્તિ. નં [અનુભિત્તિ]

ભીંતની નજીક

અનુભૂય. વિશેઁ [અનુભૂત]

અનુભવ કરેલ

અનુભૂયપુવ્વ. ત્રિં [અનુભૂતપૂર્વ]

અનુભવ કરેલ

અનુમઈ. સ્ત્રીં [અનુમતિ]

અનુમોદન, સંમતિ

અનુમગ્ગ. નં [અનુમાર્ગ]

પાછળ, પછી

અનુમગ્ગજાઙય. નં [અનુમાર્ગ્યાચિત]

પછીથી યાચના કરવી તે

અનુમગ્ગજાયય. ત્રિં [અનુમાર્ગજાતક]

પછીથી જન્મેલ, નાનો ભાઈ કે બહેન

અનુમગ્ગય. પું [અનુમાર્ગક]

પાછળ જનાર

અનુમતિયા. વિં [અનુમતિકા]

ઉજ્જેનીના રાજા દેવલાસુઅ ની ગુલામ સ્ત્રી, તે રાજાના વિશેષ સંબંધમાં હતી

અનુમત્ર. ધાં [અનુ+મત્ર]

અનુમોદન કરવું

અનુમત્રિય. ત્રિં [અનુમત]

અનુમોદન, સંમતિ

અનુમય. ત્રિં [અનુમત]

જુઓ 'ઉપર'

અનુમર. ધાં [અનુ+મર]

મરણ પામવું

અનુમાન. પું [અનુમાન]

અલ્પમાન,

અટકળ હેતુ લિંગથી થતું સાધ્યનું જ્ઞાન

અનુમાન . નં [અનુમાન]

હેતુ-લિંગથી થતું સાધ્યનું જ્ઞાન

અનુમાનઙ્ગા . કૃં [અનુમાન્ય]

અનુમાન કરીને

અનુમાનિત્તાળ. કૃં [અનુમાન્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અનુમાય. અં [અનુમાત્ર]

અણુમાત્ર, થોડું

અનુમિત. ત્રિં [અનુમિત]

સંમત

અનુમુયંત. કૃં [અનુમુચ્ચત]

ત્યાગ ન કરતો

અનુમેરા. સ્ત્રીં [અનુમર્યાદા]

મર્યાદા મુજબ

અનુમોઙય. ત્રિં [અનુમોદિત]

અનુમતિ આપી ઉત્સાહિત કરેલ

અનુમોદન. નં [અનુમોદન]

અનુમોદન, સંમતિ

અનુમોય. ધાં [અનુ+મુદ]

અનુમતી આપવી

અનુમોયણ. સ્ત્રીં [અનુમોદન]

અનુમોદન, સંમતિ

અનુમોયણી. સ્ત્રીં [અનુમોદની]

ભાષાનો એક ભેદ

અનુમ્મુક્ક. ત્રિં [અનુમ્મુક્ત]

નહં મુકાયેલ

અનુયત્તણા. સ્ત્રીં [અનુવર્તના]

સેવા કરવી, અનુકૂળ પણે વર્તવું તે

અનુયત્તમાળ. કૃં [અનુવર્તમાન]

અનુસરતો, માનતો, સ્વીકારતો

અનુયત્તેમાળ. કૃં [અનુવર્તમાન]

જુઓ 'ઉપર'

અનુયાત. ત્રિં [અનુયાત]

અનુસરનાર

અનુયાય. ત્રિં [અનુયાત]

અનુસરનાર

અનુયાસ. પું [અનુકાશ] પ્રકાશનો વિસ્તાર

અનુરંગિણી. સ્ત્રીં [અનુરંગિની]

અનુકરણ કરાયેલ

અનુરંજિણ્ણિય. ત્રિં [અનુરંજિત]

સંપ્રદાય પરંપરાથી રંગાયેલ, અનુરાગી બનાવાયેલ

અનુરત્ત. ત્રિં [અનુરત્ત]

સ્નેહવાળો, અનુરાગી

અનુરત્તય. ત્રિં [અનુરત્તક]

જુઓ 'ઉપર'

અનુરક્તલોચના. વિં [અનુરક્તલોચના]
ઉજ્જેનીના રાજા દેવલાસુઅ ની પત્ની (રાણી)
અદ્ધસંકાસા તેની પુત્રી હતી

અનુરસિય. નં [અનુરસિત]
મોટેથી પોકાર કરવો

અનુરાઅ. નં [અનુરાગ]
પ્રેમ, સ્નેહ, પ્રીતિ

અનુરાગ. પું [અનુરાગ]
જુઓ 'ઉપર'

અનુરાગય. નં [અન્વાગત]
અનુકૂળ આગમન

અનુરાય. પું [અનુરાગ]
જુઓ 'અનુરાઅ'

અનુરાધા. સ્ત્રીં [અનુરાગ]
નક્ષત્ર-વિશેષ

અનુરાહા. સ્ત્રીં [અનુરાધા]
નક્ષત્ર-વિશેષ

અનુરૂવ. ત્રિં [અનુરૂપ]
અનુરૂપ, ઉચિત

અનુલગ્ન. ત્રિં [અનુલગ્ન]
પાછળ લાગેલું

અનુલિંપ. ધાં [અનુ+લિમ્પ]
લિંપવું, ગાર કરવી

અનુલિંપિત્તા. કૃં [અનુલિપ્ય]
ફરી લિંપીને

અનુલિંપણ. નં [અનુલેપન]
ફરી લિંપવું તે

અનુલિંપિત્ત્વ. કૃં [અનુલેપ્ત્વ]
ફરી લિંપવા

અનુલિંપિત્તા. કૃં [અનુલિપ્ય]
ફરી લિંપીને

અનુલિત્ત. ત્રિં [અનુલિપ્ત]
લેપ કરેલ

અનુલિહ. ધાં [અનુ+લિહ]
ચુંબન કરવું, ચાટવું

અનુલિહંત. કૃં [અનુલિહત્]
ચુંબન કરતો, ચાટતો, સ્પર્શ કરતો

અનુલિહંત. કૃં [અનુલિહત્]
પુનઃ લખવું તે

અનુલિહમાણ. કૃં [અનુલિહત્]
પુનઃ લખતો

અનુલેવણ. નં [અનુલેપન]
વિલોપન કરવું તે

અનુલોમ. ત્રિં [અનુલોમ]
મનગમતું, અનુકૂળ

અનુલોમિત્તા. કૃં [અનુલોમ્ય]
અનુકૂળ કરીને, પોતાના પક્ષમાં લઈને

અનુલોમકાયકિરિયતા. સ્ત્રીં [અનુલોમકાયકિરિયતા]
શરીરને અનુકૂળ ક્રિયા વડે

અનુલોમચ્છાયા. સ્ત્રીં [અનુલોમચ્છાયા]
સૂર્યની છાયા વિશેષ

અનુલોમવસહિત. નં [અનુલોમવાક્સહિત]
અનુકૂળ વચન યુક્ત

અનુલોમેયવ. કૃં [અનુલોમયિતવ્ય]
અનુકૂળ કરેલ

અનુલ્લય. પું [દેં]
એક પ્રકારનો કંદ, બેઈન્દ્રિય જીવ વિશેષ

અનુલ્લાવ. પું [અનુલ્લાપ]
કૃત્સિત રીતે વર્ણન કરવું તે

અનુલ્લેહિય. નં [અનુલિહિત]
ફરી લખાવેલ

અનુવહુજન. કૃં [અનુવહિતુમ્]
પાછળ જઈ પુછે **અનુવહુજન.** ત્રિં [અનુવહુજન]
ઉપયોગ શૂન્ય

અનુવહુજન. ત્રિં [અનુવહુજન]
જુઓ 'ઉપર'

અનુવહુજન. પું [અનુવહુજન]
સ્વભાવિક

અનુવહુજન. પું [અનુવહુજન]
ઉપયોગ શૂન્ય ભાવશૂન્ય,
નિષ્પ્રયોજન, નિષ્કારણ

અનુવકય. ત્રિં [અનુપકૃત]

ઉપકાર ન કરેલ

અનુવઘાઇય. ત્રિં [અનુપભાતિક]

સંયમ આદિનો ઘાત ન થાય તેવું સ્થળ

અનુવચય. પું [અનુવચય]

ઉપચય રહિત, અનુપાદન

અનુવટ. ધાં [અનુ+વૃત્]

અનુસરવું, સેવા-શુશ્રુષા કરવી, અનુકૂળ થવું

અનુવટ્ટેતા. કૃં [અનુવૃત્ત્ય]

અનુવર્તીને, અનુસરીને, સેવા કરીને

અનુવટ્ટવિયય. પું [અનુપસ્થાપિતક]

બીજા ચારિત્રની ઉપસ્થાપના કર્યા વગરનો

અનુવટ્ટિય. ત્રિં [અનુપસ્થિત]

ધર્માચરણમાં પ્રસાદ કરનાર

અનુવટ્ટ. ધાં [અનુ+વૃધ્]

વૃદ્ધિ કરવી

અનુવળીય. ત્રિં [અનુપનીત]

સોંપેલ નહીં તે

અનુવત્ત. ત્રિં [અનુવૃત્ત]

બીજી વખત પ્રવૃત્ત થયેલ

અનુવત્તગ. પું [અનુવર્તક]

અનુસરણ કર્તા

અનુવત્તમાણ. કૃં [અનુવર્તમાન]

અનુસરતો

અનુવત્તિ. ત્રિં [અનુવર્તિન્]

સેવક, ભક્ત, અનુસરનાર

અનુવત્તિ. સ્ત્રીં [અનુવૃત્તિ]

ગુરુના મનોભાવ કે ઈંગિતાકારાદિ જાણી તેમ વર્તવું

અનુવત્તિય. કૃં [અનુવર્ત્ય]

અનુસરીને

અનુવત્તેમાણ. કૃં [અનુવર્તમાન]

અનુસરતો

અનુવધારિય. ત્રિં [અનુપધારિત]

ધારણ ન કરેલ

અનુવન્ન. નં [અનુપ્પન્ન]

નહીં ઉપજેલું

અનુવમ. ત્રિં [અનુપામ]

અનુપમ, ઉપમાહીન

અનુવય. ધાં [અનુ+વદ્]

અનુવાદ કરવો

અનુવય. ધાં [અનુ+વ્રજ્]

પાછળ જવું, અનુસરવું

અનુવયમાણ. કૃં [અનુવદત્]

અનુવાદ કરતો

અનુવરય. ત્રિં [અનુપરત]

પાથી ન નવર્તેલ

અનુવરયકાઝયા. સ્ત્રીં [અનુપરતકાયિકી]

કાયિકી ક્રિયાનો એક ભેદ

અનુવરયકાયકિરિયા. સ્ત્રીં [અનુપરતકાયક્રિયા]

કાયિકી ક્રિયાનો એક ભેદ

અનુવલિત્ત. નં [અનુપલિપ્ત]

લેપાયેલ નહીં

અનુવલેવય. વિશેં [અનુપલેપક]

લેપ રહિત

અનુવવન્નગ. ત્રિં [અનુપપન્નક]

ઉત્પન્ન થયેલ નથી તે

અનુવવાયકારય. ત્રિં [અનુપપાતકારક]

ગુરુ આદિની પાસે ન ભેસનાર

અનુવવેત. ત્રિં [અનુપપેત]

પ્રાપ્ત ન થયેલ

અનુવસંત. ત્રિં [અનુપશાન્ત]

ઉપશાંત ન થયેલ, ઉદયમાં ન આવેલ

અનુવસંપજ્જમાણગતિ. સ્ત્રીં [અનુપસમ્પદમાણગતિ]

ગતિને પ્રાપ્ત ન થયેલ

અનુવસંપજ્જિત્તાણં. કૃં [અનુપસમ્પદા]

ઉપસંપદા નહીં પામેલ

અનુવસુ. ત્રિં [અનુવસુ]

સ્થવિર શ્રાવક

અનુવહારિય. ત્રિં [અનુપધારિત]

હૃદયમાં નહીં અવધારેલ

અનુવાઙ. ત્રિં [અનુપાતિન્]

અનુસરનાર

અનુવાણહય. ત્રિં [અનુપાનત્ક]

અનુપાન કર્તા, ઉપાનહ રહિત

અનુવાણહય. ત્રિં [અનુપાનત્ક]

જુઓ 'ઉપર'

અનુવાય. પું [અનુવાદ]

અનુ-ભાષણ

અનુવાય. પું [અનુપાત]

અનુસરવું, સંબંધ સંયોગ, ઇશારો

અનુવાય . પું [અનુવાત]

અનુકુળ વાયુ, અનુકુળ પવનવાળો દેશ

અનુવાયગઙ. સ્ત્રીં [અનુપાતગતિ]

સંબંધ ગતિ

અનુવાલઅ. વિં [અનુપાલક]

ગોશાળાના બાર મુખ્ય ઉપાસકોમાંનો એક ઉપાસક

અનુવાલય. પું [અનુપાલક]

પાલન કરનાર

અનુવાસ. ધાં [અનુ+વાસય]

વ્યવસ્થા કરવી

અનુવાસગ. પું [અનુવાસક]

શ્રાવક કે ઉપાશક ન હોવો તે, શ્રાવકના ગુણોથી રહિત

અનુવાસના. સ્ત્રીં [અનુવાસના]

નળી વડે ગુદા માર્ગે પેટમાં તેલ વિશેષ નાંખવું તે

અનુવાસય. પું [અનુપાસક]

જુઓ 'અનુવાસગ'

અનુવાસિય. ત્રિં [અનુવાસિત]

સંસ્કાર વડે વાસિત કરેલ

અનુવાહન. નં [અનુવાહન]

વાહન રહિત

અનુવિગ્. ત્રિં [અનુદ્વિગ્]

ઉદ્વેગરહિત, પ્રશાંત

અનુવિજ્જંત. કૃં [અનુવિજત]

ઉદ્વેગ ન કરતો

અનુવિદ્ધ. વિશેં [અનુવિદ્ધ]

સંબંધ

અનુવીઙ. સ્ત્રીં [અનુવીચિ]

અનુકુળતા

અનુવીઙ. કૃં [અનુવિચિન્ત્ય]

આલોચીને, વિચારીને-સમીક્ષા કરીને

અનુવીઙભાસિ. પું [અનુવીચિભાષિન્]

વિચાર પૂર્વક બોલનાર

અનુવીઙમિઓગહજાઙ. પું [અનુવીચિમિતાવગ્રહયાચિન્]

આલોચનાપૂર્વક પામેલા અવગ્રહની યાચના કરનાર

અનુવીઙસમિતિ. સ્ત્રીં [અનુવિચિન્ત્યસમિતિ]

વિચારીને બોલવા રૂપ સમિતિ

અનુવીચિ. કૃં [અનુવીચિ]

જુઓ 'અનુવીઙ'

અનુવીચિભાસણયા. સ્ત્રીં [અનુવીચિભાષણતા]

વિચાર પૂર્વક બોલવું તે

અનુવૂહ. ધાં [અનુ+બૂંહ]

પ્રશંસા કરવી કહેવું

અનુવૂહઙ્ચુ. વિશેં [અનુબૂંહયિત્]

અનુમોદના કરનાર, પ્રશંસા કરનાર

અનુવૂહમાણ. કૃં [અનુબૂંહયત્]

અનુમોદના કે પ્રશંસા કરતો

અનુવૂહહેતુ. કૃં [અનુબૂંહયત્]

અનુમોદનાકે પ્રશંસા કરનાર

અનુવેક્ષમાણ. કૃં [અનુપ્રેક્ષમાણ]

વિચારતો

અનુવેક્ષય. પું [અનુપ્રેક્ષક]

નિરીક્ષક

અનુવેયયંત. કૃં [અનુવેદયત્]

અનુભવતો, વેદના પામતો, ભોગવતો

અનુવેલંધર. પું [અનુવેલંધર]

વેલંધર દેવોનો હુકમ ઉઠાવનાર નાગકુમાર દેવો

અનુવેહમાણ. કૃં [અનુપ્રેક્ષમાણ]

ભાવના ભાવતો, વિચાર કરતો

અનુવ્વઙય. ત્રિં [અનુવ્રતિક]

અણુવ્રત સંબંધિ

અનુવ્વજ. ધાં [અનુ+વ્રજ્]

સામે જવું

અનુવ્વતિય. ત્રિં [અનુવ્રતિક]

અણુવ્રત સંબંધિ

અનુવ્વત્તિજ્ઞમાણ. કૃં [અનુવર્ત્યમાન]
બહાર ન લવાતો, ઉદ્ધર્તન ન પામતો

અનુવ્વય. ધાં [અનુ+વ્રજ]
અનુસરણ કરવું, સામે જવું

અનુવ્વયય. પું [અનુવ્રજક]
આજ્ઞાનુકુળ વર્તનાર

અનુવ્વયા. સ્ત્રીં [અનુવ્રતા]
જુઓ 'ઉપર'

અનુવ્વસ. ત્રિં [અનુવશ]
આધીન થયેલ

અનુવ્વિગ. ત્રિં [અનુવિગ્ન]
ખેદ રહિત

અનુસંકમ. ધાં [અનુ+સં+ક્રમ]
અનુસરવું

અનુસંચર. ધાં [અનુ+સં+ચર]
ભટકવું, પાછળ જવું

અનુસંવેયણ. નં [અનુસંવેદન]
અનુભવવું

અનુસજ્જ. ધાં [અનુ+સજ્જ]
અનુસરવું, પરિચય કરવો, અનુવર્તવું

અનુસજ્જણા. સ્ત્રીં [અનુસજ્જના]
અનુસરવું

અનુસજ્જમાણ. કૃં [અનુસજત]
અનુસરણ કરતો, પરિચય કરતો, અનુવર્તતો

અનુસદ્ધિ. સ્ત્રીં [અનુશિષ્ટિ]
શિક્ષણ, ઉપદેશ, સ્તુતિ, શ્લાઘા, અનુશાસન

અનુસમ. નં [અનુશમ]
અનુરૂપ, અવિષમ

અનુસમય. અં [અનુસમય]
પ્રતિસમય

અનુસમવયણોવવત્તીય. પું [અનુસમવચનોપપત્તિક]
અનુરૂપ-વચનથી ઉત્પત્તિ પામેલ

અનુસય. પું [અનુશય]
અહંકાર, પશ્ચાત્તાપ

અનુસર. ધાં [અનુ+સ્મૃ]
યાદ કરવું

અનુસરંત. કૃં [અનુસ્મરત]
યાદ કરવું તે

અનુસરમાણ. કૃં [અનુસ્મરત]
યાદ કરતો

અનુસરિતુ. ત્રિં [અનુસ્મર્તૃ]
યાદ કરનાર

અનુસરિયવ્વ. ત્રિં [અનુસ્મર્તિતવ્ય]
યાદ કરવા યોગ્ય, ચિંતન યોગ્ય

અનુસાર. પું [અનુસાર]
અનુસરવું

અનુસાર. પું [અનુસ્વાર]
અક્ષર ઉપરનું બિંદુ,
અનુનાસિક વર્ણ

અનુસારિ. ત્રિં [અનુસારિન્]
અનુસરનાર, અનુકરણ કરનાર

અનુસાસ. ધાં [અનુ+શાસ]
શિક્ષા કરવી, અંકુશમાં રાખવું

અનુસાસંત. કૃં [અનુશાસત]
શિક્ષા કરતો

અનુસાસણ. નં [અનુશાસન]
શિક્ષા, શાસન-આગમનું અનુસરણ થાય તે ઉપદેશ
આપવો તે

અનુસાસય. કૃં [અનુશાસત]
શિક્ષા કરતો

અનુસાસિઝં. કૃં [અનુશાસતુમ્]
શિક્ષા કરવા માટે, અંકુશમાં રાખવા માટે

અનુસાસિજ્જંત. કૃં [અનુશાસ્યમાન]
ગુરુ વડે શુભ કાર્યમાં પ્રેરણા કરાતો

અનુસાસિત. ત્રિં [અનુશાસિત]
જેને શિક્ષા કે શિખામણ આપવામાં આવે છે તે

અનુસાસિય. ત્રિં [અનુશાસિત]
જુઓ 'અનુશાસિત'

અનુસિદ્ધ. ત્રિં [અનુશિષ્ટ]
શિખામણ આપેલ

અનુસિદ્ધિ. સ્ત્રીં [અનુશિષ્ટિ]
ઉપદેશ, શિક્ષા

અનુસુય. ધા૦ [અનુ+સ્વપ્]

પછીથી સુવું

અનુસૂયગ. ત્રિ૦ [અનુસૂતક]

બીજાના શરીરને આશ્રિને રહેલ જૂ-વગેરે

અનુસૂયત્ત. ન૦ [અનુસૂતત્ત્વ]

પારકી નિશ્રા અપેક્ષા, બીજાના શરીરને આશ્રિને

અનુસેઢી. સ્ત્રી૦ [અનુશ્રેણી]

નાની શ્રેણી, આકાશ પ્રદેશ પંક્તિ

અનુસોતચારિ. ત્રિ૦ [અનુશ્રોતચારિન્]

નદીના પ્રવાહ અનુસાર ચાલનાર,

અભિગ્રહ પૂર્વક ક્રમસર ગૌચરી ફરનાર સાધુ

અનુસોય. ધા૦ [અનુ+શુચ]

વિચારવું, ચિંતા કરવી,

અફસોસ કરવો

અનુસોય. ન૦ [અનુશ્રોત]

નદીનો પ્રવાહ

અનુસોયચારિ. ત્રિ૦ [અનુશ્રોતચારિન્]

જુઓ 'અનુસોતચારિ'

અનુસ્સરંત. કૃ૦ [અનુસરત્]

અનુસરતો

અનુસ્સિન્ન. ન૦ [અનુત્સિન્ન]

અપકવ

અનુસ્સિય. ન૦ [અનુત્સૃત]

અહંકાર કે ઉદ્ધતાઈનો અભાવ

અનુસ્સિયત્ત. ન૦ [અનુત્સૃતત્ત્વ]

નિરભિમાનપણું, અહંકાર રહિતતા

અનુસ્સુય. ત્રિ૦ [અનુશ્રુત]

અવધારેલું, સાંભળેલું

અનુસ્સુય. ત્રિ૦ [અનુત્સુક]

ઉત્સુક નહીં તે

અનુસ્સુયત્ત. ન૦ [અનુત્સુકત્ત્વ]

દિવ્ય અને માનુષિક કામભોગોમાં નિસ્પૃહતા

અનુહર. ધા૦ [અનુ+હ]

અનુકરણ કરવું

અનુહવ. ધા૦ [અનુ+ભૂ]

અનુભવ કરવો

અનુહવ. પું૦ [અનુભૂ]

અનુભવવું તે

અનુહવંત. કૃ૦ [અનુભવંત]

અનુભવતો

અનુહૂય. ત્રિ૦ [અનુભૂત]

અનુભવેલું

અનુહો. ધા૦ [અનુ+ભૂ]

અનુભવવું

અનૂન. ત્રિ૦ [અનૂન]

ઓછું નહીં તે

અનૂનય. ત્રિ૦ [અનૂનય]

ઓછું નહીં તે

અનૂરત્ત. વિશે૦ [અનૂરત્ત]

રાગી, રંગાયેલ

અનેક. ત્રિ૦ [અનેક]

એકથી વધુ, ઘણાં

અનેગ. ત્રિ૦ [અનેક]

જુઓ અનેક

અનેગવચરિય. ત્રિ૦ [અનેકાક્ષરિક]

એક અક્ષરથી વધુ, ઘણા અક્ષરો વાળું

અનેગખંડિ. સ્ત્રિ૦ [અનેક ખંડિન]

જુમાંથી નીકળવાને ઘણી બારી હોય તેવી નગરી

અનેગચારિ. ત્રિ૦ [અનેકચારિન્]

અનેક સ્થળે ફરનાર

અનેગચિત્ત. ન૦ [અનેકચિત્ત]

અનેક વિચારમાં લાગેલ કે જોડાયેલ એવું મન

અનેગજીવ. ત્રિ૦ [અનેકજીવ]

જેમાં ઘણા જીવ છે તે

અનેગજીવિય. ન૦ [અનેકજીવિક]

એક પ્રકારની વનસ્પતિ

અનેગદવિય. ન૦ [અનેકદ્રવિક]

એક કરતા વધુ દ્રવ્યવાળું

અનેગભાવ. ત્રિ૦ [અનેકભાવ]

બહુ પર્યાયવાળું

અનેકભૂય. ત્રિ૦ [અનેકભૂત]

અનેક પ્રકારે

અનેગય. ત્રિં [અનેકક]

અનેકપણું

અનેગરાઇય. વિશેં [અનેકરાત્રિક]

અનેક રાત્રિ સંબધિ ઉત્સવ વગેરે

અનેગરૂવ. ત્રિં [અનેકરૂપ]

વિવિધ પ્રકારનું

અનેગરૂવધુના. સ્ત્રીં [અનેકરૂપધૂના]

અનેકવસ્ત્રને એક સાથે પડિલેહવા રૂપ દોષ

અનેગવાસપરિયાય. ત્રિં [અનેકવર્ષપર્યાય]

અનેક વર્ષનો દીક્ષા પર્થાય

અનેગવિધ. ત્રિં [અનેકવિધ]

વિવિધ પ્રકારનું

અનેગવિહ. ત્રિં [અનેકવિધ]

જુઓ 'ઉપર'

અનેગવિહરૂવસંઠાણ. નં [અનેકવિધરૂપસંસ્થાન]

અનેક પ્રકારની આકૃતિ વિશેષ

અનેગવિહિ. પું [અનેકવિધિ]

વિવિધ વિધિ

અનેગસ. અં [અનેકશસ્ત્ર]

અનેક રીતે

અનેગસિદ્ધ. પું [અનેકસિદ્ધ]

એક સમયે એક કરતા વધુ સિદ્ધ થવા તે

અનેગસો. અં [અનેકશસ્ત્ર]

અનેક રીતે

અનેગહા. અં [અનેકધા]

અનેક પ્રકારે

અનેગાવાઙ. વિશેં [અનેકવાદિનું]

અક્રિયાવાદી મતના અનુયાયી

અનેગિંદિય. નં [અનેકેન્દ્રિય]

એકેન્દ્રિય સિવાયના જીવો

અનેયાય. ત્રિં [અનૈયાયિક]

અન્યાયી, અસદ્ ન્યાય વૃત્તિવાળા

અનેરઙ્ગ. ત્રિં [અનૈરયિક]

નૈરયિક સિવાયના

અનેલિસ. ત્રિં [અનીદૃશ]

અનન્ય સદૃશ, અદ્વિતીય

અનેવંભૂય. ત્રિં [અનેવંભૂત]

એ પ્રમાણે નહીં

અનેસણ. નં [અન્વેષણ]

ખોજ, તલાશ

અનેસણા. સ્ત્રીં [અન્વેષણા]

પ્રમાદાદિ દોષ યુક્ત એષણા, ગવેષણાનો અભાવ

અનેસણિજ્ઞ. વિશેં [અન્વેષણીય]

અકલ્પનીય, સાધુ માટે અગ્રાહ્ય

અનોડયા. સ્ત્રીં [અનૃતુકા]

રજસ્વલા નહીં તે સ્ત્રી

અનોક્કંતપુવ્વ. ત્રિં [અનવક્રાન્તપૂર્વ]

પૂર્વે નિરાકરણ નહીં કરેલ

અનોગાઢ. ત્રિં [અનવગાઢ]

અવગાહના ન કરેલ

અનોગહણસીલ. ત્રિં [અનવગ્રહણશીલ]

અવગ્રહણ શીલતાનો અભાવ

અનોગહિય. ત્રિં [અનવગૃહીત]

અવગ્રહણ નહીં કરેલ

અનોઘસિય. વિશેં [અનવઘર્ષિત]

ન ઘસેલ

અનોજ્ઞ. ત્રિં [અનવદ્ય]

નિર્દોષ

અનોજ્ઞગા. વિં [અનવદ્યગા]

જુઓ અનુજ્ઞા

અનોજ્ઞા. વિં [અનવદ્યા]

જુઓ અનુજ્ઞા

અનોજ્ઞા. સ્ત્રીં [અનવદ્યા]

નિર્દોષ ભિક્ષા

અનોઢુછિન્ન. ત્રિં [અનોઢુછિન્ન]

જેનો હોઠ છેદાયેલ નથી તે

અનોતપ્પસરીર. નં [અનવત્રપ્પયશરીર]

લજ્જાના અભાવવાળું શરીર

અનોદ્વેમાણ. કૃં [અનુપદ્રવત]

ઉપદ્રવ ન કરતો

અનોમ. ત્રિં [અનવમ]

મીથ્યાદૃષ્ટિ, અવિરતિ આદિ કર્મબંધ-હેતુ દૂર કરેલ

અનોમદંસિ. પું. [અનવમદર્શિન્]

અન્યૂનદર્શી, ઉચ્ચ જ્ઞાનદર્શનચારિત્ર વાળો

અનોમાનતર. ત્રિ. [અનવમાનતર]

અતિશય છુટછાટ

અનોરપાર. ત્રિ. [અનારપાર]

આરપાર વગરનું, વિસ્તીર્ણ

અનોવઉત્ત. ત્રિ. [અનુપયુક્ત]

ઉપયોગી નહીં તે

અનોવણિહિયા. સ્ત્રી. [અનૌપાધિકી]

દ્રવ્ય આનુપૂર્વીનો એક પ્રકાર

અનોવદગ્ગ. ત્રિ. [અનવદગ્ગ]

અંત વગરનું

અનોવમ. ત્રિ. [અનુપામ]

ઉપમા રહિત

અનોવમા. સ્ત્રી. [દે.]

એક મીઠાઈ, સુખડી

અનોવમા. સ્ત્રી. [અનોપમા]

જેને ઉપમા ન આપી શકાય તેવું

અનોવયમાણ. ત્રિ. [અનવપતત્]

નીચે નહીં ઉતરતો એવો, નહીં પડતો એવો

અનોવલક્ષ. ત્રિ. [અનોપલક્ષ]

અજ્ઞાન, લક્ષ્ય વગરનો

અનોવલક્ષમાણ. કૃ. [અનોપલક્ષમાન]

લક્ષ્ય ન રાખતો

અનોવવૂહા. સ્ત્રી. [અનોપવૂહા]

પ્રશંસા રહિત

અનોવસંખા. સ્ત્રી. [અનુપસંખ્યા]

સંજ્ઞાન

અનોવસર્ગ. પું. [અનોપસર્ગ]

ઉપસર્ગરહિત

અનોવહણય. ત્રિ. [અનુપાનત્ક]

જોડારહિત

અનોવહાણા. ત્રિ. [અનુપધાના]

ઉપધાન રહિત

અનોવહિય. ત્રિ. [અનુપધિક]

ઉપધિ રહિત,

દ્રવ્યથી સુવર્ણાદિ અને ભાવથી કષાય રહિત

અનોવાહણગ. ત્રિ. [અનુપાનત્ક]

જોડા રહિત

અનોવાહણય. ત્રિ. [અનુપાનત્ક]

જોડાં રહિત

અનોસિત. ત્રિ. [અનુષિત]

નિવાસ ન કરેલ

અનોહંતર. ત્રિ. [અનોઘંતર]

સંસારને ન તરનાર,

આઠ કર્મને દૂર ન કરનાર

અનોહટ્ટય. ત્રિ. [અનપઘટ્ટક]

જેને કોઈ રોકનાર નથી તેવો

અનોહટ્ટિય. ત્રિ. [અનપઘટ્ટિક]

જુઓ 'ઉપર'

અનોહાઇય. વિશે. [અનવધાવિત]

નહીં દોડતો

અનોહિયા. સ્ત્રી. [અનૌધિકા]

પાણીના સ્થાન વગરની અટવી, ઔધિક નહીં તે

અન્ન. ન. [દે. / અર્ણસ]

જળ, પાણી

અન્ન. ન. [અન્ન]

ધાન્ય, અનાજ, ભોજન, ભિક્ષા,

અન્ન. ત્રિ. [અન્ય]

બીજું, પૃથક્, જુદું

અન્નઇટ્ટ. વિશે. [અન્વાદિષ્ટ]

આદેશ કરાયેલ

અન્નઇલાય. પું. [અન્નગ્લાયક]

અન્ન વિના ઝાનિ પામનાર સાધુ

અન્નઇલાયચરય. પું. [અન્નગ્લાયકચરક]

અન્ન વિના ઝાનિ પામી ફરતો સાધુ

અન્નઉત્થિની. સ્ત્રી. [અન્યૂથિકી]

અન્ય તીર્થિકી

અન્નઉત્થિય. પું. [અન્યૂથિક]

અન્ય તીર્થિક

અન્નઓ. અ. [અન્યતસ્]

બીજે સ્થળે

અન્નગિલાય . પું [અન્નગ્લાય]

જુઓ 'અન્નગ્લાય'

અન્નગિલાયય . પું [અન્નગ્લાયક] જુઓ ઉપર

અન્નજંભગ . પું [અન્નજમ્ભક]

જૃંભક દેવતાની એક જાતિ

અન્નજીવિય . નં [અન્યજીવિક]

એક પ્રકારની વનસ્પતિ

અન્નતર . વિશેં [અન્યતર]

ગમે તે એક

અન્નતરઠિતિય . સ્ત્રીં [અન્યતરસ્થિતિક]

બે માંથી ગમે તે એક સ્થિતિ

અન્નતિત્થ . પું [અન્યતીર્થ]

અન્ય દર્શનીનું તીર્થ

અન્નતિત્થિ . પું [અન્યતીર્થિ]

બીજા મતવાળો

અન્નતિત્થિય . પું [અન્યતીર્થિક]

અન્ય દર્શની

અન્નતિત્થિયપવત્તાણુજોગ . પું [અન્યતીર્થિકપ્રવૃત્તાનુયોગ]

કપિલઆદિ અન્ય મતાવલંબીના આચાર સંબંધિ

વિચારોના પુરસ્કર્તા શાસ્ત્ર સંદર્ભ

અન્નત્ત . અં [અન્યત્ત]

અન્યપણું

અન્નત્તો . અં [અન્યતસ્]

બીજે સ્થળે

અન્નત્થ . અં [અન્યત્થ]

બીજે કયાંક, વર્જીને

અન્નત્થગુણજુય . ત્રિં [અનર્થગુણયુક્ત]

અર્થથી વિપરીત ગુણવાળો

અન્નદત્તહર . પું [અન્યદત્તહર]

બીજાને અપાયેલ વસ્તુ વચ્ચેથી છિનવવી તે

અન્નદા . અં [અન્યદા]

બીજા કોઈ સમયે

અન્નદિદ્વિય . પું [અન્યદૃષ્ટિક]

બીજા મતવાળો

અન્નધમ્મિ . પું [અન્યધર્મી]

બીજા ધર્મવાળો, ગૃહસ્થ

અન્નધમ્મિય . પું [અન્યધાર્મિક]

બીજા ધર્મને માનતો, ગૃહસ્થાશ્રમી

અન્નપુણ્ણ . નં [અન્નપુન્ય]

અન્નદાનથી થતું પુન્ય

અન્નભાસ . પું [અન્યોન્યાભાસ]

અન્યોન્ય અભ્યાસ કરવો તે,

એક બીજાનો ગુણાકાર

અન્નભવિય . નં [અન્યભવિક]

બીજાભવ સંબંધિ

અન્નમન્ન . ત્રિં [અન્યોન્ય]

પરસ્પર

અન્નમન્ન . નં [અન્યમનસ્]

મન વગર

અન્નમન્નકિરિયા . સ્ત્રીં [અન્યોન્યક્રિયા]

પરસ્પર મર્દન કરવું વગેરે કથા

અન્નયચરક . પું [અજ્ઞાતચરક]

જુઓ 'અજ્ઞાતચરક'

અન્નયર . વિશેં [અન્યતર]

અનેકમાંનું એક

અન્નયરગ . ત્રિં [અન્યતરક]

જુઓ 'ઉપર'

અન્નયરી . સ્ત્રીં [અન્યતરી]

બેમાંથી કોઈ એક

અન્નયા . અં [અન્યદા]

કોઈ એક સમયે

અન્નલિંગ . નં [અન્યલિંગ]

જૈનેતર વેષ

અન્નલિંગસિદ્ધ . પું [અન્યલિંગસિદ્ધ]

જૈન સાધુવેશ સિવાયના વેશે સિદ્ધ થનાર

અન્નવ . ત્રિં [ઋણવત્]

એક લોકોત્તર મુહૂર્ત (૨૭મુ લોકોત્તર મુહૂર્ત)

અન્નવ . પું [અર્ણવ]

સમુદ્ર, સંસાર

અન્નવાલઅ . વિં [અન્યપાલક]

કાલોદાઈ વગેરે સાથે વસતો એક અન્યતીર્થિક, જે પછીથી ભં મહાવીરના માર્ગનો અનુસરનાર બન્યો

અન્નવાલય. પું [અન્નવાલક]

એક અન્યતીર્થ

અન્નવિહિ. પું [અન્નવિધિ]

રાંધવાની કળા

અન્નસંભોદય. પું [અન્યસામ્ભોગિક]

બીજા ગચ્છના સાધુ સાથે આહાર પાણીનો વ્યવહાર કરનાર

અન્નહા. અં [અન્યથા]

નહીંતો, બીજી રીતે

અન્નહાભાવ. પું [અન્યથાભાવ]

વિપરીત ભાવ, સત્યને અસત્ય માનવું આદિ

અન્ના. સ્ત્રિં [દેં]

આજ્ઞા, આદેશ

અન્નાઇટ્ટ. ત્રિં [અન્વાવિષ્ટ]

દેવતાના આવેશથી વ્યાપ્ત, પરવશ થયેલ

અન્નાઉંછ. પું [અજ્ઞાતોજ્છ]

પરિચય આપ્યા સિવાય સાધુએ ભિક્ષા-ઉપકરણાદિ લેવા

અન્નાયસિ. પું [અજ્ઞાતૈષિન્]

જાતિ, વિદ્રતા આદિથી અજ્ઞાત થઈને આહારાદિની એષણ કરનાર

અન્નાણ. નં [અજ્ઞાન]

અજ્ઞાન, અજાણપણું, વિપરીત બુદ્ધિ, વિપર્યાસ

અન્નાણકિરિયા. સ્ત્રીં [અજ્ઞાનક્રિયા]

અજાણપણે કરાતી પ્રવૃત્તિથી લાગતી ક્રિયા

અન્નાણદોષ. પું [અજ્ઞાનદોષ]

અજાણપણે લાગતો દોષ,
રૌદ્ર ધ્યાનનું એક લક્ષણ

અન્નાણપરિણામ. પું [અજ્ઞાનપરિણામ]

અજ્ઞાનતાજન્ય ભાવ

અન્નાણપરીસહ. પું [અજ્ઞાનપરીષહ]

જ્ઞાન ન હોવાથી થતું કષ્ટ સહન કરવું તે

અન્નાણમરણ. નં [અજ્ઞાનમરણ]

અજ્ઞાનતાપૂર્વકનું મૃત્યુ, બાળ મરણ

અન્નાણયા. સ્ત્રીં [અજ્ઞાનતા]

અજાણપણું

અન્નાણિ. ત્રિં [અજ્ઞાનિન્]

જ્ઞાન રહિત, અજાણ

અન્નાણિય. પું [અજ્ઞાનિક]

અજ્ઞાની, અજ્ઞાનતાને જ શ્રેય માનનાર

અન્નાણિયવાઇ. પું [અજ્ઞાનિકવાદિન્]

અજ્ઞાન ને જ શ્રેય માનનાર વાદી

અન્નાણિયવાદિ. પું [અજ્ઞાનિકવાદિન્]

જુઓ 'ઉપર'

અન્નાણિયાવાદિ. પું [અજ્ઞાનિકવાદિન્]

જુઓ 'ઉપર'

અન્નાણી. ત્રિં [અજ્ઞાનિ]

જુઓ 'અન્નાણિ'

અન્નાતચરગ. પું [અજ્ઞાતચરક]

પોતાની જાતિ આદિ જણાવ્યા વિના ગૌચરી કરનાર

અન્નાતચરય. પું [અજ્ઞાતચરક]

જુઓ 'ઉપર'

અન્નાતતા. સ્ત્રીં [અજ્ઞાતતા]

અજ્ઞાતપણું, યશકીર્તિની અપેક્ષાએ તપ ન પ્રકાશવો તે

અન્નાનુપુલ્વી. સ્ત્રીં [અનાનુપૂર્વી]

જુઓ 'અનાનુપૂલ્વી'

અન્નાય. ત્રિં [અજ્ઞાત]

જાણ વગરનું, અજ્ઞાત

અન્નાયઉંછ. પું [અજ્ઞાતોજ્છ]

જુઓ 'અન્નાઉંછ'

અન્નાયઉંછપુલ. પું [અજ્ઞાતોજ્છપુલ]

પરિચય આપ્યા વિના આહાર-ઉપકરણાદિ યાચના કરવા દ્વારા ઉન્નત

અન્નાયસિ. પું [અજ્ઞાતૈષિન્]

જુઓ 'અન્નાયસિ'

અન્નાયચરય. પું [અજ્ઞાતચરક]

જુઓ 'અન્નાતચરગ'

અન્નિજ્જમાણ. કૃં [અન્વીયમાન]

અનુસરવું

અન્નિત. ત્રિં [અન્વિત]

યુક્ત, સહિત

અન્નિષ્કન્ન. ન૦ [અન્નિષ્કન્ન]

નિષ્કન્ન ન થયેલ

અન્નિય. ત્રિ૦ [અન્નિય]

જુઓ 'અન્નિય'

અન્નિયુક્ત. પું૦ [અર્ણિકાપુત્ર]

ગૌચરી માટે દૃષ્ટાંત

અન્નિયા. સ્ત્રી૦ [અન્નિકા]

એક મહાન આચાર્યના માતૃશ્રી

અન્નુપ્પવિસિત્તા. કૃ૦ [અન્નુપ્રવિશ્ય]

પ્રવેશીને

અન્નુક્તિરિયાસત્તિકય. સ્ત્રી૦ [અન્યોન્યક્રિયાસપ્તૈકક]

આચાર' સૂત્રની એક યૂલિકા

અન્નેસ. ધા૦ [અનુ+ઇષ્]

શોધવું, ઇચ્છવું

અન્નેસમાણ. કૃ૦ [અન્વેષયાત્]

શોધતો, ઇચ્છતો

અન્નેસિ. ત્રિ૦ [અન્વેષિન્]

ગવેસણા કરનાર

અન્નોન્ન. ત્રિ૦ [અન્યોન્ય]

પરસ્પર

અન્નોન્નસંગહબલ. ન૦ [અન્યોન્યસંગ્રહબલ]

પરસ્પર સંગ્રહ બળ

અન્નોન્નસમોગાઢ. ન૦ [અન્યોન્યસમવગાઢ]

પરસ્પર સારી રીતે અવગાહીને રહેલ

અન્નોન્નાસેવનાપસન્ત. ત્રિ૦ [અન્યોન્યાસેવનાપ્રસન્ત]

પરસ્પર મૈથુનમાં આસક્ત

અપઅ. ત્રિ૦ [અપદ]

પગ વગરનું, ગતિ વિનાના ઝાડ વગેરે

અપદ્વિષ્ટાણ. પું૦ [અપ્રતિષ્ઠાન]

પ્રતિષ્ઠાન રહિત, નિમિત્ત વિના, સ્વાભાવિક, અશરીરી

અપરસ્સમાણ. કૃ૦ [અપ્રદ્વિષ્ટ]

દ્વેષનો અભાવ, અમત્સરિપણું, મધ્યસ્થપણું

અપરસ. ત્રિ૦ [અપ્રદેશ]

પરમાણુ, પ્રદેશ રહિત

અપરસદ્વ્યા. સ્ત્રી૦ [અપ્રદેશાર્થ]

અપ્રદેશપણાની અપેક્ષાએ

અપંડિય. ત્રિ૦ [અપંડિત]

મુર્ખ, અજ્ઞાની

અપક્વ. ત્રિ૦ [અપક્વ]

પુરું ન પકાવેલ

અપક્વગાહિ. ત્રિ૦ [અપક્ષગ્રાહિન્]

અપક્ષપાતી

અપક્વગાહિ. ત્રિ૦ [અપક્ષગ્રાહિન્]

અપક્ષપાતી

અપક્વેવગ. ત્રિ૦ [અપ્રક્ષેપક]

માર્ગની વચ્ચે જેનું દ્રવ્ય ખર્ચાઈ ગયું હોય તે

અપગંડ. ત્રિ૦ [અબગાંડ]

પાણીની ફીણ

અપચ્ચઅ. પું૦ [અપ્રત્યય]

અવિશ્વાસ

અપચ્ચંતગ. પું૦ [અપ્રત્યન્તક]

અવિશ્વાસને મુશ્કેલીથી છોડી શકે તેવો

અપચ્ચક્ષાણ. પું૦ [અપ્રત્યાખ્યાન]

વિરતિ પરિણામનો અભાવ, અચ્ચક્ષમાણ ત્યાગ

અપચ્ચક્ષાણકસાય. પું૦ [અપ્રત્યાખ્યાનકષાય]

કષાય ચોકડીનો એક ભેદ, દેશ વિરતિને અટકાવનાર

કષાય

અપચ્ચક્ષાણકિરિયા. સ્ત્રી૦ [અપ્રત્યાખ્યાનક્રિયા]

પચ્ચક્ષમાણ કે નિયમ ન કરવાથી લાગતી ક્રિયા કે

કર્મબંધ

અપચ્ચક્ષાણકોહ. પું૦ [અપ્રત્યાખ્યાનક્રોધ]

તળાવની ફાટ જેવો વર્ષ પર્યન્તનો ક્રોધ

અપચ્ચક્ષાણનિવ્વત્તિય. ત્રિ૦ [અપ્રત્યાખ્યાનનિર્વર્તિત]

અવિરતિ પરિણામથી નિષ્પન્ન

અપચ્ચક્ષાણિ. ત્રિ૦ [અપ્રત્યાખ્યાનિન્]

વિરતિ રહિત, પચ્ચક્ષમાણ ન કરનાર

અપચ્ચક્ષાણિયા. સ્ત્રી૦ [અપ્રત્યાખ્યાનિકા]

અચ્ચક્ષમાણ નિમિત્તે લાગતી ક્રિયા

અપચ્ચક્ષાય. ત્રિ૦ [અપ્રત્યાખ્યાત]

જેનો ત્યાગ નથી કર્યો તે

અપચ્ચભિજાણમાણ. કૃ૦ [અપ્રત્યભિજાણત્]

તેને તે રૂપે ન જાણતો-અન્ય રૂપે જાણતો

અપચ્ચલપચ્ચલ. ત્રિં [અપ્રત્યલપ્રત્યલ]

અસમર્થ-સમર્થ, અયોગ્ય-યોગ્ય

અપચ્છાદમાણ. કૃં [અપ્રચ્છાદયત્]

ન છુપાવતો, છુપું ન રાખતો

અપચ્છાણુતાવિ. ત્રિં [અપ્રચ્છાદનુતાપિન્]

અપરાધ આલોચી પ્રાયશ્ચિત કરનાર

અપચ્છિમ. ત્રિં [અપ્રચ્છિમ]

સૌથી છેલ્લું

અપચ્છિમમારણંતિસંલેહના. સ્ત્રીં [અપ્રચ્છિમમારણાન્તિક સંલેહના]

અંત સમયે કષાયને ઉપશમાવી દેહની મૂર્ચ્છાનો ત્યાગ કરી કરવામાં આવતો સંથારો

અપચ્છિમમારણાંતિયસંલેહના. સ્ત્રીં [અપ્રચ્છિમમારણાન્તિક-સંલેહના] જુઓ 'ઉપર'

અપચ્છિમમારણાંતિયાયસંલેહના. સ્ત્રીં [અપ્રચ્છિમ-મારણાન્તિકાત્મસંલેહના] જુઓ 'ઉપર'

અપજ્જત. વિશેં [અપર્યાપ્ત]

જેણે આહારાદિ પર્યાપ્તિ પુરી નથી કરી તે

અપજ્જત્તક. પું [અપર્યાપ્તક]

જુઓ 'ઉપર'

અપજ્જત્તગ. પું [અપર્યાપ્તક]

જુઓ 'ઉપર'

અપજ્જત્તગનામ. નં [અપર્યાપ્તકનામન્]

નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ જેના ઉદયથી આહારાદિ છ પર્યાપ્તિ પુરી ન થઈ હોય.

અપજ્જત્તનામ. નં [અપર્યાપ્તનામન્]

જુઓ 'ઉપર'

અપજ્જત્તય. પું [અપર્યાપ્તક]

જુઓ 'અપજ્જત'

અપજ્જત્તયનામ. નં [અપર્યાપ્તકનામન્]

ઉપર

અપજ્જત્તા. સ્ત્રીં [અપર્યાપ્તા]

પોતાના સ્થાન યોગ્ય પર્યાપ્તિ બાંધીને પૂર્ણ ન કરી હોય તે

અપજ્જત્તિ. સ્ત્રીં [અપર્યાપ્તિ]

જુઓ 'ઉપર'

અપજ્જવજાતલેસ. નં [અપર્યવજાતલેશ્ય]

મરણનો એક લેદ

અપજ્જવસિત. ત્રિં [અપર્યવસિત]

જેનો છેડો નથી તે, અનંત

અપજ્જવસિય. ત્રિં [અપર્યવસિત]

જુઓ 'ઉપર'

અપજ્જુવાસણયા. સ્ત્રીં [અપર્યુવાસના]

પર્યુવાસના કે સેવા ન કરવી

અપજ્જુવાસણા. સ્ત્રીં [અપર્યુવાસના]

જુઓ 'ઉપર'

અપજ્જોસણા. સ્ત્રીં [અપર્યુષણા]

પર્યુષણા પૂર્વે કે પછી પર્યુષણા કરવી તે

અપડિકંત. ત્રિં [અપ્રતિક્રાન્ત]

દોષ કે અતિચાર નિવૃત્ત ન પામેલ

અપડિકમ્મ. પું [અપ્રતિકર્મન્]

સંસ્કાર રહિત

અપડિકૂલમાણ. કૃં [અપ્રતિકૂલયત્]

પ્રતિકૂળ ન હોવું તે

અપડિકવંત. ત્રિં [અપ્રતિક્રાન્ત]

જુઓ 'અપડિકંત'

અપડિકવમાવેત્તા. કૃં [અપ્રતિક્રામ્ય]

પ્રતિક્રમણ ન કરીને

અપડિકવકમિત્તા. કૃં [અપ્રતિક્રમ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અપડિગ્ગહિય. નં [અપ્રતિગૃહીત]

સ્વીકાર ન કરેલ

અપડિગ્ગાહિય. નં [અપ્રતિગૃહીત]

જુઓ 'ઉપર'

અપડિણ્ણ. ત્રિં [અપ્રતિજ્ઞ]

પ્રતિજ્ઞા રહિત, નિયાણું ન કરનાર, નિષ્કામ

અપડિણ્ણ. ત્રિં [અપ્રતિજ્ઞ]

રાગદ્વેષાદિ બંધન વર્જિત

અપડિણ્ણત્ત. નં [અપ્રતિજ્ઞપ્ત]

પ્રતિજ્ઞા રહિતપણું, નિયાણારહિતપણું, રાગરહિતતા

અપડિણ્ણવિત્તા. કૃં [અપ્રતિજ્ઞાપ્ય]

આજ્ઞા લીધા વિના

અપડિપુણ્ણ. ત્રિં [અપ્રતિપૂર્ણ]

અધુરો, તુચ્છ

અપડિપૂયઅ. ત્રિં [અપ્રતિપૂજક]

ગુરુની પૂજા કે સેવા કરનાર

અપડિપૂરેમાણ. કૃં [અપ્રતિપૂરયત્]

સાબિત કે પુરવાર ન કરતો

અપડિબદ્ધ. ત્રિં [અપ્રતિબદ્ધ]

રાણ રહિત, વિષય ભોગ કે સ્થાન બંધન રહિત

અપડિબદ્ધગામિ. પું [અપ્રતિબદ્ધગામિન્]

રાગ દ્વેષાદિ-પ્રતિબંધ વિના વિચરતો

અપડિબદ્ધયા. સ્ત્રીં [અપ્રતિબદ્ધતા]

નિઃસંગપણું

અપડિબુઙ્ગમાણ. કૃં [અપ્રતિબુઙ્ગમાન]

શબ્દાન્તરને ન સમજતો

અપડિભાણિ. પું [અપ્રતિભાણિન્]

સામે નહીં બોલનાર, અપ્રતિભાષી

અપડિયજસ. નં [અપ્રતિયજશ્]

અદ્વિતીય યજ્ઞ

અપડિલદ્ધ. ત્રિં [અપ્રતિલદ્ધ]

પ્રાપ્ત ન થયેલ

અપડિલેહણ. નં [અપ્રતિલેહન]

પડિલેહણ ન કરવું

અપડિલેહાણ. કૃં [અપ્રતિલેહ્ય]

પડિલેહણ ન કરીને, જીવા રક્ષા માટે ન તપાસેલ

અપડિલેહિય. કૃં [અપ્રતિલેહ્ય] જુઓ 'ઉપર'

અપડિલેહિય. ત્રિં [અપ્રતિલેહિત]

જીવરક્ષા માટે નજરે જોયેલ કે તપાસેલ નહીં

અપડિલોમતા. સ્ત્રીં [અપ્રતિલોમતા]

અનુકૂળતા

અપડિલોમયા. સ્ત્રીં [અપ્રતિલોમતા]

અનુકૂળતા

અપડિવજ્જાવેત્તા. કૃં [અપ્રતિપાદ્ય]

સ્વીકાર કે અંગીકાર કર્યા વિના

અપડિવાઈ. ત્રિં [અપ્રતિપાતિન્]

આવ્યા પછી કદી ન જનાર એવા સમક્ષિત,

કેવળજ્ઞાન

અપડિવાઈમહોવહી. પું [અપ્રતિપાતીમહોદધિ]

નાશ ન પામે તેવો મહાસાગર

અપડિવાઈ. ત્રિં [અપ્રતિપાતિન્]

જુઓ 'અપડિવાઈ'

અપડિવાતિ. ત્રિં [અપ્રતિપાતિન્]

જુઓ 'ઉપર'

અપડિવાતિય. ત્રિં [અપ્રતિપાતિક]

જુઓ 'અપડિવાઈ'

અપડિવિરત. ત્રિં [અપ્રતિવિરત]

પાપથી નિવૃત્ત ન થયેલ

અપડિવિરય. ત્રિં [અપ્રતિવિરત]

જુઓ 'ઉપર'

અપડિસંલીણ. ત્રિં [અપ્રતિસંલિન]

ઇન્દ્રિય અને કષાયનો નિગ્રહ ન કરેલ

અપડિસુણમાણ. કૃં [અપ્રતિશ્રુણ્વત]

ગુરુના વચનને સાંભળવા છતાં ન સાંભળ્યું કરતો,

ગુરુની આજ્ઞા સ્વીકારી જવાબ ન વાળવો તે

અપડિસુણિત્તુ. કૃં [અપ્રતિશ્રોત્]

પ્રત્યુત્તર નહીંઆપનાર

અપડિસુણેત્તુ. કૃં [અપ્રતિશ્રોત્]

જુઓ 'ઉપર'

અપડિસેવય. પું [અપ્રતિષેવક]

અતિયાર આદિ દોષને ન સેવનાર

અપડિસેવિ. પું [અપ્રતિષેવિન્]

જુઓ 'ઉપર'

અપડિહટ્ટ. કૃં [અપ્રતિહત્ય]

પાછું આપ્યા વિના

અપડિહણંત. કૃં [અપ્રતિહનત્]

નહીં હણતો

અપડિહત. ત્રિં [અપ્રતિહત]

જુઓ 'અપડિહય'

અપડિહય. ત્રિં [અપ્રતિહત]

અખંડિત, પ્રતિઘાત રહિત,

સ્ખલના ન પામતું

અપડિહારય. ત્રિં [અપ્રતિહારક]

માલિકને પાછા ન આપવા યોગ્ય શય્યા-સંથારો

અપડીકાર. ત્રિં [અપ્રતીકાર]

પ્રતીકારરહિત

અપડોયાર. નં [અપ્રત્યવતાર]

અવતરણનો અભાવ, પ્રત્યાવતાર રહિત

અપઢમ. ત્રિં [અપ્રથમ]

પ્રથમતા રહિત, અનાદિ

અપઢમય. ત્રિં [અપ્રથમક]

જુઓ 'અપઢમ'

અપઢમસમય. પું [અપ્રથમસમય]

પ્રથમ સમય નહીં તે, બીજો સમય-ત્રીજો સમય આદિ

અપઢમસમયઉદ્દેસય. પું [અપ્રથમસમયઉદ્દેશક]

બીજા-ત્રીજા આદિ સમયનો ઉદ્દેશ

અપઢમસમયઉવવન્નગ. ત્રિં [અપ્રથમસમયઉપપન્નક]

જેને ઉપજ્યે એકથી વધુ સમય થયો હોય તે

અપઢમસમયઉવસંતકસાય. પું [અપ્રથમસમયઉપશાન્ત

કષાય] ઉપશમ શ્રેણિએ ચડ્યે એક થી વધુ

સમય થયેલ

અપઢમસમયઅર્ગિંદિય. પું [અપ્રથમસમયઅર્કેન્દ્રિય]

એકેન્દ્રિય પણ પ્રાપ્ત થયાને એકથી વધુ સમય થયો હોય તે

અપઢમસમયવક્ષીણકસાય. પું [અપ્રથમસમયક્ષીણકષાય]

કષાયક્ષય કર્યે એકથી વધુ સમય થયો હોય તે

અપઢમસમયસજોગિભવત્થ. પું [અપ્રથમસમયસયોગિ-

ભવત્થ]

તેરમે ગુણઠાણે ચડ્યેએકથી વધુ સમય થયો હોય.

અપઢમસમયસિદ્ધ. પું [અપ્રથમસમયસિદ્ધ]

સિદ્ધ થયે એકથી વધુ સમય થયો છે તે

અપઢમસમયસુહુમસંપરાયસંજમ. પું [અપ્રથમસમયસૂક્ષ્મ-

સમ્પરાયસંયમ]

સૂક્ષ્મસંપરાય સંયમ પ્રાપ્ત થયે એકથી વધુ સમય થયો હોય તે

અપતિઢાણ. પું [અપ્રતિષ્ઠાન]

મોક્ષ, સાતમી નરકનો મધ્યવર્તી નરકાવાસ

અપતિઢિત. વિશેં [અપ્રતિષ્ઠિત]

પ્રતિષ્ઠાન રહિત,

નિમિત્ત વિના ઉદ્ભવેલ

અપત્ત. ત્રિં [અપ્રાપ્ત]

પ્રાપ્ત ન કરેલ

અપત્ત. ત્રિં [અપાત્ર]

અયોગ્ય

અપત્તજાત. ત્રિં [અપત્રજાત]

પાંખો રહિત પક્ષીનું બચ્ચું, પાન રહિત વૃક્ષ

અપત્તજાય. ત્રિં [અપત્રજાત]

જુઓ 'ઉપર'

અપત્તજોવણા. સ્ત્રીં [અપ્રાપ્તયૌવના]

કુમારિકા

અપત્તઢ. ત્રિં [અપ્રાપ્તાર્થ]

અર્થને ન જાણેલ

અપત્તપુવ્વ. ત્રિં [અપ્રાપ્તપૂર્વ]

પૂર્વે નહીં જાણેલ

અપત્તવિસય. ત્રિં [અપ્રાપ્તવિષય]

જે ઇન્દ્રિય વિષયને પમ્યા વિના વિષયને ગ્રહણ કરે તે

અપત્તિય. ત્રિં [અપાત્રિક]

જેને કોઈ આચાર નથી તે

અપત્તિય. નં [અપ્રત્યય]

અવિશ્વાસ

અપત્તિયમાણ. કૃં [અપ્રતિયત્]

અવિશ્વાસ કરતો

અપત્થ. ત્રિં [અપ્રાર્થન]

ઇચ્છા ન કરવી તે

અપત્થણ. નં [અપ્રાર્થન]

જુઓ 'ઉપર'

અપત્થણિજ્જ. વિશેં [અપ્રાર્થનીય]

પ્રાર્થના કરવા અયોગ્ય

અપત્થપત્થિય. ત્રિં [અપથ્યપ્રાર્થિત]

અનિષ્ટને ઇચ્છનાર

અપત્થયણ. નં [અપથ્યદન]

નહીં પચતો એવો આહાર, પથ્ય-હિતકર ભોજન વિનાનો,

પરભવમાં સુખ આપે તેવા સુકૃત્ય વિનાનો

અપત્થિય. ત્રિં [અપ્રાર્થિત]

ન ઇચ્છેલું, ન માંગેલું

અપત્થિયપત્થગ. ત્રિં [અપ્રાર્થિતપ્રાર્થક]

મોતની અભિલાષા કરતો

અપત્થિયપત્થય. ત્રિં [અપ્રાર્થિતપ્રાર્થક]

જુઓ 'ઉપર'

અપત્થેમાણ. કૃં [અપ્રાર્થયત્]

ન ઇચ્છતો

અપદ. પું [અપદ]

મુક્તાત્મા, સિદ્ધ, આંબો

અપદુસ્સમાણ. કૃં [અપ્રદિષ્યત્]

દ્વેષ ન કરતો

અપદેસ. પું [અપ્રદેશ]

નિન્દા પ્રદેશ

અપદેસદ્વયા. સ્ત્રીં [અપ્રદેશાર્થતા]

અપ્રદેશ માટે

અપદ્વંત. કૃં [અપ્રદ્રવત્]

મરણ પામતો

અપમઞ્જન. નં [અપ્રમાર્જન]

પુંજવું નહીં તે

અપમઞ્જિય. ત્રિં [અપ્રમૃજ્ય]

રજોહરણાદિથી પુંજલ કે પ્રમાર્જલ નહીં તે

અપજઞ્જિયચારિ. સ્ત્રીં [અપ્રમાર્જિતચારિન્]

પ્રમાર્જના કર્યા વિનાના સ્થામાં બેસતો કે ફરતો સાધુ

અપમત્ત. ત્રિં [અપ્રમત્ત]

અપ્રમાદી, સાતથી ચૌદ ગુણઠાણા પર્યંતના જીવ

અપમત્તસંજત. પું [અપ્રમત્તસંયત]

સાતમે ગુણઠાણે વર્તતો સાધુ, અપ્રમાદી

અપમત્તસંજય. પું [અપ્રમત્તસંયત]

જુઓ 'ઉપર'

અપમાણ. નં [અપ્રમાણ]

પ્રમાણથી ભિન્ન

અપમાણભોદ. ત્રિં [અપ્રમાણભોજિન્]

પ્રમાણથી વધુ આહાર લેતો-એક દોષ

અપમાદ. પું [અપ્રમાદ]

પ્રમાદ રહિત

અપમાયપડિલેહા. સ્ત્રીં [અપ્રમાદપ્રતિલેખા]

પ્રમાદ વર્જીને પડિલેહણ કરવું તે

અપમાયભાવના. સ્ત્રીં [અપ્રમાદભાવના]

પ્રમાદનું સેવન ન કરવું તે

અપય. નં [અપદ]

જુઓ 'અપદ'

અપયદ્વિય. પું [અપદસ્થિત]

પદ રહિત એવો

અપર. ત્રિં [અપર]

અન્ય, જુદું

અપરકમ્મ. ત્રિં [અપરાક્રમ]

સામર્થ્યહીન

અપરવકમ. ત્રિં [અપરાક્રમ]

સામર્થ્યહીન

અપરચ્છ. વિશેં [અપરાક્ષ]

અસમક્ષ, પરોક્ષ

અપરપરિગ્રહિય. ત્રિં [અપરપરિગૃહિત]

બીજા કોઈએ ગ્રહણ કરેલ

અપરાઇત. પું [અપરાજિત]

વિશેષનામ, એક અનુત્તર વિમાન, એક ગ્રહ, એક ફૂટ, મહા સમુદ્રનું એક દ્વાર, પરાજય ન પામેલ

અપરાઇય. પું [અપરાજિત]

જુઓ 'ઉપર'

અપરાઇય-૧. વિં [અપરાજિત]

અચલપુરના રાજા જિયસન્નુ ના પુત્ર, તેણે 'રાહાયરિય' પાસે દીક્ષા લીધી. તેણે ઉજ્જેનીમાં સાધુ વિરોધી એક રાજાને ભિક્ષા આપેલી.

અપરાઇય-૨. વિં [અપરાજિત]

આ ચોવીસીના તીર્થંકર ભં 'અઈ' ના પ્રથમ ભિક્ષાદાતા

અપરાઇયા. સ્ત્રીં [અપરાજિતા]

એક રાજધાની, એક વાવડી, દશમી રાત્રિનું નામ, એક અગ્રમહિષી, એક દિક્કુમારી, એક પાલખી

અપરાઇયા-૧. વિં [અપરાજિતા]

નાગપુરના એક ગાથાપતિની પુત્રી, ભં પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ એક વ્યંતરેન્દ્રની અગ્રમહિષી બની. તેનું 'ફુડા' એવું પણ નામ આવે છે

અપરાઇયા. વિં [અપરાજિતા]

આઠમા બલદેવ પડમ ની માતા અને દસરહ ની પત્ની

અપરાજિણિતા. કૃં [અપરાજિત્ય]

પરાજ્ય નહીં પામીને

અપરાજિત. પું [અપરાજિત]

જુઓ 'અપરાજિત'

અપરાજિતા. સ્ત્રીં [અપરાજિતા]

જુઓ 'અપરાજિતા'

અપરાજિય. પું [અપરાજિત]

જુઓ 'અપરાજિત'

અપરાજિયગ. પું [અપરાજિતજ]

જુઓ ઉપર

અપરાજિયત્ત. નં [અપરાજિતત્વ]

અપરાજિતપણું

અપરાજિયય. પું [અપરાજિતજ]

જુઓ 'અપરાજિત'

અપરાજિયા. સ્ત્રીં [અપરાજિતા]

જુઓ 'અપરાજિયા'

અપરાહ. પું [અપરાધ]

ગુનો, અપરાધ

અપરિઆહતા. કૃં [અપર્યાદાય]

ગ્રહણ કર્યા વિના

અપરિકમ્મ. ત્રિં [અપરિકર્મન્]

પરિકર્મસંસ્કારથી રહિત

અપરિક્ષ. કૃં [અપરિક્ષ્ય]

પરીક્ષા કર્યા વિના

અપરિગ્રહ. ત્રિં [અપરિગ્રહ]

પરિગ્રહરહિત

અપરિગ્રહત્ત. નં [અપરિગ્રહત્વ]

પરિગ્રહ રહિતપણું

અપરિગ્રહમાણ. કૃં [અપરિગ્રહત્]

પરિગ્રહ ન રાખતો,

ધન-ધાન્યાદિની મૂર્છા વગરનો

અપરિગ્રહાવંતી. ત્રિં [અપરિગ્રહવ્રતી]

નિષ્પરિગ્રહ વ્રતને ધારણ કરનાર

અપરિગ્રહિય. ત્રિં [અપરિગ્રહિત]

ગ્રહણ ન કરેલ હોય તે, નિષ્પરિગ્રહી

અપરિગ્રહિયાગમણ. નં [અપરિગ્રહીતાગમન]

અપરિગ્રહિત સ્ત્રી સાથે મૈથુનાદિ કરવા તે, શ્રાવકના

ચોથા વ્રતનો એક અતિયાર

અપરિચત્ત. ત્રિં [અપરિચત્ત]

ન ત્યજેલ

અપરિચત્તકામભોગ. ત્રિં [અપરિચત્તકામભોગ]

જેણે મનોજશબ્દાદિ પાંચ વિષયનો ત્યાગ નથી કર્યો તે

અપરિચ્છ. ત્રિં [અપરીક્ષ્ય]

પરીક્ષા કર્યા વિના

અપરિચ્છિન્ન. ત્રિં [અપરિચ્છિન્ન]

પરિવાર રહિત

અપરિજન. ત્રિં [અપરિજન]

સ્વજન નહીં તે

અપરિજાણ. કૃં [અપરિજાણત્]

અનુમોદન આપવું તે

અપરિજાણમાણ. કૃં [અપરિજાણત્]

અનુમોદન ન આપતો

અપરિજાણિજ્જમાણ. ત્રિં [અપરિજાણમાણ]

આદર ભાવ રહિત

અપરિણમમાણ. કૃં [અપરિણમત્]

પરિણામ નહીં પામેલ

અપરિણય. નં [અપરિણત]

એક પ્રકારનો એષણાદોષ, પૂરી અચિત્ત ન થયેલ વસ્તુ

અપરિણામા. પું [અપરિણામા]

પરિણામ રહિત એવા, જિનવચનના રહસ્યથી અજાણ શિષ્ય

અપરિણત. ત્રિં [અપરિજ્ઞાત]

જુઓ 'નીચે'

અપરિણાઅ. ત્રિં [અપરિજ્ઞાત]

જાપરિજ્ઞા (અર્થાત્ સમજણ) અને પ્રત્યાખ્યાન પરિજ્ઞા (અર્થાત્ પરચ્છમાણ) નહીં કરેલ

અપરિણાત. ત્રિં [અપરિજ્ઞાત]

જુઓ 'ઉપર'

અપરિણાય. ત્રિં [અપરિજ્ઞાત]

જુઓ 'ઉપર'

અપરિણાયકમ્. ન૦ [અપરિણાતકર્મન્]

સમજીને પચ્ચક્રમાણ ન કરે તેવું કર્મ જેનું છે તે

અપરિતંત્ર. ત્રિ૦ [અપરિતાન્ત્ર]

થાકેલ નહીં

અપરિતંત્રજોગિ. ત્રિ૦ [અપરિતાન્ત્રયોગિન્]

અવિશ્રાન્ત સંયમવાળા

અપરિતાવણકર. ત્રિ૦ [અપરિતાપનકર]

પોતા કે બીજાથી જેને કાલિક કે માનસિક દુઃખ નથી થયું તે

અપરિતાવણયા. સ્ત્રી૦ [અપરિતાપનતા]

શરીરમાં સંતાપનું ન ઉપજવું તે

અપરિતાવિય. ત્રિ૦ [અપરિતાપિત]

જુઓ 'અપરિતાવણકર'

અપરિત્ત. પું૦ [અપરીત્ત]

અનંત જીવ વચ્ચે એક સાધારણ શરીર હોય તેવો જીવ, અપરિમિત

અપરિનિવ્વાણ. ન૦ [અપરિનિર્વાણ]

ચારે બાજુની કાલિક-માનસિક પીડા

અપરિપૂત. ત્રિ૦ [અપરિપૂત]

વસ્ત્રાદિથી ન ગાળેલ

અપરિપૂય. ત્રિ૦ [અપરિપૂત]

જુઓ 'ઉપર'

અપરિભુંજમાણ. કૃ૦ [અપરિભુજ્જત્]

પૂરો આહાર ન લીધેલ હોય તે

અપરિભુજ્જમાણ. કૃ૦ [અપરિભુજ્યમાન]

પૂરો આહાર ન કરતો

અપરિભુક્ત. ત્રિ૦ [અપરિભુક્ત]

પૂરો આહાર નહીં કરેલ

અપરિભૂત. ત્રિ૦ [અપરિભૂત]

પરાભવ ન થઈ શકે તેવો ધનવાન કે બળવાન

અપરિભૂય. ત્રિ૦ [અપરિભૂત]

જુઓ 'ઉપર'

અપરિભોગ. પું૦ [અપરિભોગ]

વારંગવાર ભોગવાય તે વસ્ત્રાદિનો અભાવ

અપરિમાણ. ત્રિ૦ [અપરિમાણ]

ક્ષેત્ર કે કાળથી મર્યાદા વિનાનો.

અપરિમિચ્છા. સ્ત્રી૦ [અપરિમિચ્છા]

અનંત ઇચ્છા

અપરિમિત. ત્રિ૦ [અપરિમિત]

વિશાળ

અપરિમિય. ત્રિ૦ [અપરિમિત]

વિશાળ

અપરિમેજ્જ. વિશે૦ [અપરિમેય]

માપથી વધુ

અપરિયાહજ્જમાણ. ત્રિ૦ [અપર્યાદીયમાન]

ગ્રહણ ન કરાતું

અપરિયાહતા. કૃ૦ [અપર્યાદાય]

ગ્રહણ કર્યા વિના

અપરિયાગ. ત્રિ૦ [અપર્યાય]

પર્યાય રહિત

અપરિયાણમાણ. કૃ૦ [અપરિજાનત્]

અનુમોદન ન આપતો, સારું ન માનતો

અપરિયાણિજ્જમાણ. કૃ૦ [અપરિજ્ઞાયમાન]

અનુમોદન ન આપતો

અપરિયાણેત્તા. ત્રિ૦ [અપરિજ્ઞાય]

જ્ઞપરિજ્ઞા-સમજણથી જાણ્યા વિના અને પ્રત્યાખ્યાન

પરિજ્ઞા-પચ્ચક્રમાણ કર્યા વિના

અપરિયાદિત્ત. પું૦ [અપર્યાદિત]

ગ્રહણ ન કરેલ હોય તે

અપરિયાદિત્તા. કૃ૦ [અપર્યાદાય] જુઓ 'ઉપર'

અપરિયાર. ત્રિ૦ [અપરિચાર]

પરિચારણા-મૈથુન રહિત

અપરિયારગ. ત્રિ૦ [અપરિચારક]

મૈથુન-સેવા રહિત એવો

અપરિયાવણિયા. સ્ત્રી૦ [અપરિતાપનિકી]

દુઃખ સંતાપનો અભાવ

અપરિયાવિય. કૃ૦ [અપરિતાપિત]

સંતાપ ઉપજાવ્યા વિના

અપરિવાર. ત્રિ૦ [અપરિવાર]

પરિવાર રહિત

અપરિસાહ. પું૦ [અપરિશાટ]

ખાતાં ખાતાં નીચે એક ન ખેરવવી તે

અપરિસાડય. પુંઠ [અપરિશાટયત્]

જુઓ ઉપર

અપરિસાડિ. પુંઠ [અપરિશાટિ]

જુઓ ઉપર

અપરિસાડિય. પુંઠ [અપરિશાટયત્]

જુઓ ઉપર

અપરિસાવિ. ત્રિંઠ [અપરિસ્રાવિન્]

ન ઝરનાર, જેમાંથી પાણી ન ઝરી તેવા તુંબડાદિ,
ભાવથી કર્મબંધ રહિત

અપરિસુદ્ધ. ત્રિંઠ [અપરિશુદ્ધ]

દોષ યુક્ત

અપરિસેસ. ત્રિંઠ [અપરિશેષ]

નિઃશેષ

અપરિસેસિય. ત્રિંઠ [અપરિશેષિત]

જેમાં શેષ કંઈ રહ્યું નથી તે, પૂરેપૂરું

અપરિસ્સવ. પુંઠ [અપરિસ્સવ]

પાપનુ: ઉપાદાન કારણ

અપરિસ્સાઈ. ત્રિંઠ [અપરિસ્સાવિન્]

જુઓ 'અપરિસાવિ'

અપરિસ્સાવિ. ત્રિંઠ [અપરિસ્સાવિન્] જુઓ ઉપર

અપરિસ્સાવી. ત્રિંઠ [અપરિસ્સાવિન્]

જુઓ ઉપર

અપરિહરિતા. કૃંઠ [અપરિહૃત્ય]

મૂળ ગુણ અને ઉત્તર ગુણના દોષો ત્યાગ ન કરીને,
અન્યતીર્થિ

અપરિહારિય. પુંઠ [અપરિહારિક]

મૂળગુણ-ઉત્તર ગુણના દોષનો ત્યાગ ન કરનાર,
અન્ય-તીર્થિક, ગૃહસ્થ આદિ

અપરિહીન. ત્રિંઠ [અપરિહીન્]

અન્યૂન, અક્ષીણ, અવિનષ્ટ, હાસ રહિત

અપરોવઘાઈય. પુંઠ [અપરોપઘાતિક]

બીજા જીવને દુઃખ કે ત્રાસ ન ઉપજાવનાર

અપલાપય. ત્રિંઠ [અપ્રલાપક]

પ્રલાપ ન કરનાર

અપલાય. કૃંઠ [અપલાયિત]

પ્રલાપ ન કરતો

અપલિંચમાણ. કૃંઠ [અપરિકુચ્ચત]

માયા ન કરતો

અપલિંચિય. કૃંઠ [અપરિકુચ્ચિત]

માયા ન કરવી તે

અપલિંચિય. ત્રિંઠ [અપરિયોગિક]

વિશાળ જ્ઞાન રહિત

અપલિંચમાણ. કૃંઠ [અગોપયત્]

ન ગોપવતો

અપલિંચીણ. ત્રિંઠ [અપરિક્ષીણ]

ક્ષય ન પામેલ

અપલિંચિન્ન. ત્રિંઠ [અપરિચ્છિન્ન]

પરિવાર રહિત

અપલિંચંથ. પુંઠ [અપરિમંથ]

પરિમંથ એટલે વિદ્ય, સ્વાધ્યાયાદિમાં વિદ્યનો અભાવ

અપલીયમાન. વિશેઠ [અપ્રલીયમાન]

અનાસક્ત

અપવગ. પુંઠ [અપવર્ગ]

મોક્ષ

અપવગસુહ. નંઠ [અપવર્ગસુખ]

મોક્ષ સુખ

અપવડય. પુંઠ [અપવટક]

તવો, તાવડી

અપવત્તની. સ્ત્રીંઠ [અપ્રવર્તિની]

પ્રવર્તિનીપણાનો અભાવ

અપવરક. પુંઠ [અપવરક]

ઓરડો, કોઠો

અપવિદ્. ત્રિંઠ [અપ્રવિદ્]

પ્રવેશ ન કરેલ

અપવિયાર. ત્રિંઠ [અપ્રવિચાર]

મૈથુનનો અભાવ

અપસત્થ. ત્રિંઠ [અપ્રશસ્ત]

અશોભન, ખરાબ

અપસત્થકાયવિનય. પુંઠ [અપ્રશસસ્તકાયવિનય]

અશુભ કાર્યમાં શરીરને ન પ્રવર્તાવવું તે

અપસત્થમનવિનય. પુંઠ [અપ્રશસ્તમનોવિનય]

અશુભ-કાર્યમાં મનને ન પ્રવર્તાવવું તે

અપસત્થલગ. ત્રિં [અપ્રશસ્તલગ્ન]

ખરાબ રીતે જોડાયેલ, અશુભ લગ્ન

અપસત્થવદ્વિનય. પું [અપ્રશસ્તવાક્વિનય]

અશુભ-કાર્યમાં વાણીને ન પ્રવર્તવવી તે

અપસન્ન. ત્રિં [અપ્રસન્ન]

ખુશી નહીં

અપસિન. પું [અપ્રસિન]

એક પ્રકારની શુભાશુભ ફળ કથનની વિદ્યા

અપસુ. પું [અપશુ]

જેની પાસે પશુ નથી તે

અપસ્સઅ. કૃં [અપશ્યત્]

ન જોતો

અપસ્સંત. કૃં [અપશ્યત્]

ન જોતો

અપસ્સમાણ. કૃં [અપશ્યત્]

ન જોતો

અપહિટ્ટ. ત્રિં [અપ્રહટ્]

સુખ કે દુઃખમાં સમભાવ રાખનાર

અપહીન. ત્રિં [અપ્રહીન]

ક્ષીણ ન થવું તે

અપહુપ્પંત. ત્રિં [અપ્રભવત્]

ઓછું રહેતું

અપહુપ્પમાણ. કૃં [અપ્રભવત્]

જુઓ 'ઉપર'

અપાઙ્યા. સ્ત્રીં [અપાત્રિકા]

પાત્ર રહિત-સાધ્વી

અપાઉડ. ત્રિં [અપાવૃત્]

વસ્ત્ર રહિત

અપાડિહારિય. ત્રિં [અપ્રાતિહારિક]

પાછી દેવા યોગ્ય નહીં તેવી વસ્તુ

અપાનગ. ત્રિં [અપાનક]

જેમાં કોઈપણ પીણાનો ત્યાગ કરાય છે એવા

ઉપવાસાદિ,

જલ રહિત,

અપાનય. ત્રિં [અપાનક]

જુઓ 'ઉપર'

અપાયચ્છિન્ન. ત્રિં [અપાદચ્છિન્ન]

જેનો પગ છેદાયેલ નથી તે

અપાયય. પું [અપાત્રક]

પાત્ર રહિત-સાધુ

અપાર. ત્રિં [અપાર]

કીનારા રહિત

અપારંગમ. ત્રિં [અપારંગમ]

સંસાર સમુદ્રને પાર ન પામનાર

અપારગ. ત્રિં [અપારગ] જુઓ 'ઉપર'

અપારય. ત્રિં [અપારગ]

જુઓ 'ઉપર'

અપારિહારિય. પું [અપારિહારિક]

પરિહાર તપ રહિત એવા સાધુ

અપાવ. ત્રિં [અપાપ]

પાપરહિત

અપાવભાવ. ત્રિં [અપાપભાવ]

નિર્મળ ભાવ

અપાવમાણ. કૃં [અપ્રાપ્તદત્]

ન પામતો

અપાવય. પું [અપાપક]

પાપરહિત (વાણી બોલવા રૂપ વિનય), કર્મ કલંક રહિત

અપાવિયા. સ્ત્રીં [અપાપિકા]

પાપરહિત સ્ત્રી

અપાસ. પું [અપાશ]

બંધન રહિત

અપાસંત. કૃં [અપશ્યત્]

ન જોતો

અપાસણિજ્જ. કૃં [અદર્શનીય]

ન જોવા યોગ્ય

અપાસત્થતા. સ્ત્રીં [અપાર્શ્વસ્થતા]

પાસત્થાપણાનો ત્યાગ કરવો તે

અપાસમાણ. કૃં [અપશ્યત્]

ન જોતો

અપાસિત્તા. કૃં [અદ્રશ્વા]

ન જોઈને

અપાહેય. ત્રિં [અપાથેય]

ભાતા વગર

અપિ. અં [અપિ]

સંભાવના, અપેક્ષા, સમુચ્ચય, ગર્હા, પ્રશ્ન ઇત્યાદિ સૂચક
અવ્યય, ઘણું, વિદ્યમાન,
એ પ્રમાણે, પણ, જેમ

અપિવક. ત્રિં [અપવક]

રંધાયેલું નહીં

અપિચ્ચા. કૃં [અપીત્વા]

નહીં પીં ને

અપિજ્જ. ત્રિં [અપેય]

ન પીવા લાયક

અપિટ્ટણયા. સ્ત્રીં [દેં]

તાડન ન કરવું

અપિટ્ટાવણિયા. કૃં [દેં]

તાડન ન કરવું તે

અપિબિતા. કૃં [અપીત્વા]

નહીં પી ને

અપિય. ત્રિં [અપ્રિય]

અનિષ્ટ, અપ્રીતિકર

અપિવણિજ્જ. પું [અપાનીય]

જેનું પાણી પીવા યોગ્ય નહીં તે

અપિવણિજ્જોદગ. પું [અપાનીયોદક]

જેનું પાણી પીવા યોગ્ય નહીં તેવો મેઘ

અપિવિત્તા. કૃં [અપીત્વા]

નહીં પી ને

અપિસુણ. ત્રિં [અપિશુન]

ચાડી ચુગલી ન કરતો

અપીઙ્કારગ. ત્રિં [અપ્રીતિકારક]

અનમોઙ્

અપીતિ. ત્રિં [અપ્રીતિ]

પ્રેમનો અભાવ

અપિહેમાણ. કૃં [અસ્પૃહયત્]

સ્પૃહા ન કરતો

અપીહેમાણ. કૃં [અસ્પૃચ્છન]

નહીં પૂછતો

અપુચ્છિય. ત્રિં [અપૃષ્ઠ]

ન પૂછવું તે

અપુચ્છિય. કૃં [અસ્પૃષ્ઠ્વા]

ન સ્પર્શિને

અપુજ્જ. ત્રિં [અપૂજ્ય]

પૂજવા યોગ્ય નહીં તે, અવંદનીય

અપુટ્ટ. ત્રિં [અસ્પૃષ્ઠ]

સ્પર્શ નહીં કરેલ

અપુટ્ટ. ત્રિં [અપૃષ્ઠ]

ન પૂછાયેલ

અપુટ્ટધમ્મ. પું [અપુષ્ઠધર્મ]

જેનો ધર્મ બળહીન છે તે

અપુટ્ટલાભિય. પું [અપૃષ્ઠલાભિક]

પૂછયા વિના આપે તો જ ભિક્ષા લેવી એવો અભિગ્રહ

અપુટ્ટવ. ત્રિં [અસ્પૃષ્ઠવત્]

નહીં સ્પર્શેલ જેવું

અપુટ્ટવાગરણ. નં [અપૃષ્ઠવ્યાકરણ]

ન પૂછાયા છતાં પ્રતિપાદન કરવું

અપુટ્ટવાગરણા. ત્રિં [અપૃષ્ઠવ્યાકરણ]

ઉપર

અપુટ્ટા. ત્રિં [અપૃષ્ઠ્વા]

ન સ્પર્શિને

અપુનચ્ચવ. પું [અપુનશ્ચય]

ફરીથી મરવાનો અભાવ

અપુણ્ણ. ત્રિં [અપુણ્ય]

પુણ્યહીન, તીવ્ર અસાતા-વેદનીયના ઉદયવાળો

અપુણ્ણ. ત્રિં [અપૂર્ણ]

અધુરું, અપૂર્ણ

અપુત્ત. ત્રિં [અપુત્ર]

પુત્ર વિનાનો

અપુનઙ્કમ. ત્રિં [અપુનર્ભવ]

પુનર્જન્મ રહિત

અપુનરાવત્તગ. પું [અપુનરાવર્તક]

પુનર્જન્માદિ રહિત

અપુનરાવત્તય. પું [અપુનરાવર્તક]

ઉપર

અપુનરાવત્તિ. પું [અપુનરાવૃત્તિ]

મુક્તિ

અપુનરાવિત્તિ. પું [અપુનરાવૃત્તિ]

મુક્તિ

અપુનરુત્ત. ત્રિં [અપુનરુત્ત]

પુનરુક્તિ દોષ રહિત

અપુનાગમ. ત્રિં [અપુનરાગમ]

મોક્ષ, જ્યાંથી ફરી જન્મ લેવાનો નથી તે

અપુનોચ્ચય. પું [અપુનશ્ચય]

અમરપણું

અપુમ. પું [અપુમ્]

નપુંસક

અપુરવ્કાર. પું [અપુરસ્કાર]

અસત્કાર

અપુરવ્કારગય. ત્રિં [અપુરસ્કારગત]

અસત્કારને પ્રાપ્ત થયેલ

અપુરિસંતર. પું [અપુરુષાન્તર]

પુરુષાંતર ન કરાયેલ, ગવેષણાનો એક દોષ

અપુરિસવ્કાર. ત્રિં [અપુરુષકાર]

પુરુષાકાર રહિત, મનુષ્યને ન છાજતું

અપુરિસવ્કારપરવ્કમ. ત્રિં [અપુરુષકારપરાક્રમ]

મનુષ્ય યોગ્ય પરાક્રમ હીન

અપુરિસવાય. પું [અપુરુષવાદ]

નપુંસકવાદ

અપુરોહિત. ત્રિં [અપુરોહિત]

શાંતિ કર્મ કરનાર જ્યાં નથી તે

અપુરોહિય. ત્રિં [અપુરોહિત]

જુઓ 'ઉપર'

અપુવ્વ. ત્રિં [અપૂર્વ]

અપૂર્વ, નવીન, વિલક્ષણ

અપુવ્વકરણ. ત્રિં [અપૂર્વકરણ]

અ-પૂર્વકરણ,

સ્થિતિઘાત-રસઘાત-ગુણ શ્રેણિ આદિની પહેલી જ

વાર નિષ્પેક્ષ કરનાર

અપુવ્વનાગમગ્રહણ. નં [અપૂર્વજ્ઞાનગ્રહણ]

નિરંતર અપૂર્વ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવું તે

અપુહત્ત. ત્રિં [અપૃથક્ત્વ]

નિરંતર સંયમ યોગમાં વર્તનાર

અપૂઢ. સ્ત્રીં [અપૂતિ]

ફૂથિત કે સડેલું નહીં

અપૂઢમ. ત્રિં [અપૂજ્ય]

પૂજવા યોગ્ય નહીં તે

અપૂપ. પું [અપૂપ]

પૂરી, પુડલો

અપૂય. પું [અપૂપ]

જુઓ 'ઉપર'

અપૂયા. સ્ત્રીં [અપૂજા]

પૂજાનો અભાવ

અપૂરિઅ. ત્રિં [અપૂરિત]

અપૂર્ણ, અધુરું

અપૂહ. પું [અપોહ]

અવયવ, નિશ્ચય

અપેચ્ચમાણ. કૃં [અનાક્રામત્]

આક્રમણ ન કરતો

અપેજ્જ. ત્રિં [અપેય]

પીવા યોગ્ય નહીં તે

અપેસ. પું [અપેષ્ય]

નોકર નહીં તે

અપેહણ. ત્રિં [અપ્રેક્ષણ]

નિરીક્ષણ ન કરવું તે

અપેહય. વિશેં [અપેક્ષક]

ન દેખાતા, અપેક્ષા કરનાર

અપોગલ. પું [અપુદ્ગલ]

કર્મપુદ્ગલ રહિત, સિદ્ધ ભગવંત

અપોરિસિય. ત્રિં [અપૌરુષિક]

પુરુષ પ્રમાણથી ઉંડું, અગાધ જળ

અપોરિસીય. ત્રિં [અપૌરુષેય]

નિત્ય, પુરુષ વડે ન બનાવાયેલ

અપોરુસિય. ત્રિં [અપૌરુષેક] જુઓ 'અપોરિસિય'

અપોહ. પું [અપોહ]

ઇલા પછી થતો નિર્થય, મતિજ્ઞાનનો એક ભેદ, તર્ક, વિપક્ષની કુચુક્તિનું નિરસન, પડિલેહણનો એક ભેદ,

અપોહ. ધાં [અપ+ઠહ]

ઉહાપોહ કરીને નિશ્ચય કરવો

અપોહા. સ્ત્રીં [અપોહા]

નિશ્ચય જ્ઞાન

અપ્પ. પું [આત્મન્]

જીવ, આત્મા, પોતે

અપ્પ. ત્રિં [અલ્પ]

થોડું, સ્વલ્પ

અપ્પ. વિશેં [આપ્ત]

પૂર્વ પુરુષ, પિતા

અપ્પં. પું [આત્મમ્]

પોતાનું

અપ્પંડ. ત્રિં [અલ્પઅણ્ડ]

ઠંડા વગરનું

અપ્પ-અહિગરણ. ત્રિં [અલ્પાધિકરણ]

કલહ રહિત

અપ્પઙ્ઘાણ. પું [અપ્રતિષ્ઠાન્]

જુઓ 'અપતિઘ્ઘાણ'

અપ્પઙ્ઘિય. વિશેં [અપ્રતિષ્ઠિત]

પ્રતિષ્ઠાન રહિત, પાયા વિનાનો, સ્વાભાવિક, અશરીરી

અપ્પઙ્ઘિઓસહિભક્ષણયા. સ્ત્રીં [અપવૃષ્ઠિધિભક્ષણ]

પુરી પાકેલ નહીં તેવી ઔષધિ ખાવી તે,

અપ્પેસ. પું [અપ્રદેશ]

પ્રદેશનો અભાવ

અપ્પક. ત્રિં [આત્મક]

આત્મા સંબંધિ

અપ્પકંપ. ત્રિં [અપ્રકમ્પ]

અચલ, અ-કંપ

અપ્પકંપિ. ત્રિં [અપ્રકમ્પી]

જુઓ 'ઉપર'

અપ્પકપ્પિય. વિશેં [આત્મકલ્પિત]

સ્વયં વિચારેલ

અપ્પકમ્મ. ત્રિં [અલ્પકર્મન્]

લઘુકર્મી

અપ્પકમ્મતર. ત્રિં [અલ્પકર્મતર]

બહુ જ થોડા કર્મવાળો

અપ્પકમ્મતરાગ. ત્રિં [અલ્પકર્મતરક]

ઉપર

અપ્પકમ્મતરાય. ત્રિં [અલ્પકર્મતરક]

ઉપર

અપ્પકલહ. પું [અલ્પકલહ]

થોડો કે નહીંવત્ કલહવાળો

અપ્પકસાય. ત્રિં [અલ્પકષાય]

જેને કષાયોની પરિણતિ અતિ અલ્પ છે તે

અપ્પકાલિય. ત્રિં [અલ્પકાલિક]

થોડા કાળાનું

અપ્પકિરિય. ત્રિં [અલ્પક્રિય]

જેને થોડી ક્રિયા લાગે છે તે

અપ્પકિરિયતર. પું [અલ્પક્રિયાતર]

બહુ જ થોડી ક્રિયા લાગતી હોય તેવો

અપ્પકિરિયતરાય. પું [અલ્પક્રિયાતરક]

જુઓ 'ઉપર'

અપ્પકિલંત. ત્રિં [અલ્પક્લ્લાન્ત]

ખેદ રહિત

અપકુક્કુચ. ત્રિં [અલ્પકુક્કુચ્ચ]

હાથ-પગ-મસ્તક વગેરે ચલાવવાની ચેષ્ટા વિનાનો

અપ્પકોહ. ત્રિં [અલ્પક્રોધ]

ક્રોધ રહિત, ભાવ ઉણોદરીનો એક ભેદ

અપ્પક્ષમ. સ્ત્રીં [આત્મક્ષમા]

આત્મહિત

અપ્પક્ષર. નં [અલ્પાક્ષર]

જેમાં અક્ષર થોડા અને અર્થ ગંભીર હોય તેવું સૂત્ર

અપ્પગ. પું [આત્મક]

આત્મા સંબંધિ

અપ્પગઈ. સ્ત્રીં [અલ્પગતિ]

નહિંવત્ ગતિ

અપ્પગંથ. પું [અલ્પગ્રન્થ]

અલ્પ પરિગ્રહ

અપ્પગતિ. સ્ત્રીં [અપગતિ]

નહિંવત્ ગતિ

અપ્પઘ. ત્રિં [અલ્પાર્ધ્ય]

અલ્પ મૂલ્યવાન

અપ્પચરુથ. ત્રિં [આત્મચતુર્થ]

પોતે જેમાં ચોથો છે તે

અપ્પચ્ચવ્રાણ. નં [અપ્રત્યાખ્યાન]

જુઓ 'અપ્પચ્ચવ્રાણ'

અપ્પચ્ચવ્રાણકસાય. પું [અપ્રત્યાખ્યાનકષાય]

કષાય ચોકડીનો એક ભેદ જેના ઉદયથી દેશવિરતિ ધર્મ પ્રાપ્ત ન થાય

અપ્પચ્ચવ્રાણકિરિયા. સ્ત્રીં [અપ્રત્યાખ્યાનક્રિયા]

પચ્ચક્ષમાણ ન કરવાથી લાગતી ક્રિયા વિશેષ

અપ્પચ્ચવ્રાણવત્તિયા. સ્ત્રીં [અપ્રત્યાખ્યાનપ્રત્યયા]

જુઓ 'ઉપર'

અપ્પચ્ચવ્રાય. કૃં [અપ્રત્યાખ્યાત]

પચ્ચક્ષમાણ ત્યાગ ન કરીને

અપ્પચ્ચય. પું [અપ્રત્યય]

અવિશ્વાસ

અપ્પચ્ચયકારક. વિશેં [અપ્રત્યયકારક]

અવિશ્વાસ-કારક

અપ્પચ્છન્ન. નં [અપ્રચ્છન્ન]

ગુપ્ત નહીં તે

અપ્પજુહયતર. ત્રિં [અલ્પદ્યુતિકતર]

અતિ અલ્પ પ્રકાશવાળું

અપ્પજુતિયતર. ત્રિં [અલ્પદ્યુતિકતર]

અતિ અલ્પ પ્રકાશવાળું

અપ્પજૂહિય. ત્રિં [અપ્રયૂથિક]

રંધાઈ રહેલ, પાકીને તૈયાર થયેલ

અપ્પજ્જત્તગ. વિશેં [અપર્યાપ્તક]

જુઓ 'અપ્પજ્જત્ત'

અપ્પજ્જત્તય. વિશેં [અપર્યાપ્તક]

જુઓ 'ઉપર'

અપ્પજ્જત્તા. સ્ત્રીં [અપર્યાપ્તક] જુઓ 'ઉપર'

અપ્પજ્જુહિયતર. ત્રિં [અલ્પદ્યુતિકતર]

અતિ અલ્પ પ્રકાશવાળું

અપ્પજ્જાંજ્જ. ત્રિં [અલ્પજ્જાંજ્જ]

કલેશ કે ઝઘડાના વચન ન બોલનાર

અપ્પડિકમ્મ. નં [અપ્રતિકર્મન્]

પાદપોપગમન સંથારાનો એક ભેદ, પ્રતિકર્મ રહિત

અપ્પડિકુટ્ટ. ત્રિં [અપ્રતિકુટ્ટ]

નિષેધ ન કરેલ, અનિન્દ્ય

અપ્પડિકવંત. ત્રિં [અપ્રતિક્રાન્ત]

પાપથી પાછા ન ખસેલ

અપ્પડિકવમિત્તુ. કૃં [અપ્રતિક્રમ્ય]

પ્રતિક્રમણ ન કરીને

અપ્પડિકવમાવેત્તા. કૃં [અપ્રતિક્રમ્ય]

પડિકમાવ્યા વિના

અપ્પડિગાહિ. ત્રિં [અપતદ્યાહી]

પાત્રાને ન ગ્રહણ કરનાર

અપ્પડિચક્ક. ત્રિં [અપ્રતિચક્ર]

પરચક જેની બરાબરી કરી ન શકે તેવું

અપ્પડિપુણ્ણ. ત્રિં [અપ્રતિપૂર્ણ]

પૂર્ણ નહીં તે

અપ્પડિપૂયય. ત્રિં [અપ્રતિપૂજક]

ગુરુની પૂજા કે સેવા ન કરનાર

અપ્પડિપૂરેમાણ. કૃં [અપ્રતિપૂરયત્]

પ્રતિ ઉપકાર નહીં કરતો

અપ્પડિબજ્જાણ. ત્રિં [અપ્રતિબધ્ધયત્]

પ્રમાદ રહિત

અપ્પડિબદ્ધ. ત્રિં [અપ્રતિબદ્ધ]

રાગ રહિત

અપ્પડિબદ્ધયા. સ્ત્રીં [અપ્રતિબદ્ધતા]

રાગ રહિતતા

અપ્પડિબુજ્જમાણ. કૃં [અપ્રતિબુદ્ધ્યમાન]

શબ્દાન્તરને ન સમજતો

અપ્પડિબુદ્ધ. ત્રિં [અપ્રતિબુદ્ધ]

અજાગૃત

અપ્પડિરૂવ. ત્રિં [અપ્રતિરૂપ]

જેના સદ્રશ બીજાનું રૂપ નથી તેવો

અપ્પડિલેસ. ત્રિં [અપ્રતિલેશ્ય]

જેની મનોવૃત્તિ અતુલ બળવાળી હોય તે

અપ્પડિલેહ. નં [અપ્રતિલેખ]

નિરીક્ષણ કે અવલોકન રહિત

અપ્પડિલેહણા. સ્ત્રીં [પ્રતિલેખના]

પ્રતિલેખન નિરીક્ષણ ન કરવું તે

અપ્પડિલેહનાસીલ. ન૦ [અપ્રતિલેખનાસીલ]
પાત્રાદિનું પડિલેહણ-નિરીક્ષણ ન કરવાના
સ્વભાવવાળો

અપ્પડિલેહિય. ત્રિ૦ [અપ્રતિલેખિત]
અવલોકન નહીં કરાયેલ

અપ્પડિલોમયા. સ્ત્રી૦ [અપ્રતિલોમતા]
અનુકૂળતા

અપ્પડિવાઇ. ત્રિ૦ [અપ્રતિપાતિનું]
જુઓ 'અપડિવાઇ'

અપ્પડિવાતિ. ત્રિ૦ [અપ્રતિપાતિનું] જુઓ ઉપર

અપ્પડિવિરત. ત્રિ૦ [અપ્રતિવિરત]
પાપથી નિવૃત્ત ન થયેલ

અપ્પડિવિરય. ત્રિ૦ [અપ્રતિવિરત]
જુઓ 'ઉપર'

અપ્પડિસુણેત્તા. ત્રિ૦ [અપ્રતિશ્રોતૃ]
પ્રત્યુત્તર નહીં આપનાર

અપ્પડિસેવી. ત્રિ૦ [અપ્રતિસેવિનું]
અતિચાર આદિ દોષ ન સેવતો

અપ્પડિહઅ. વિ૦ [અપ્રતિહત]
સોગંધિકા નગરીનો રાજા,
જેની સુકળ્પના પત્ની (રાણી) હતી. તેનો પુત્ર મહચંદ હતો.
જિનદાસ પૌત્ર હતો.

અપ્પડિહય. ત્રિ૦ [અપ્રતિહત]
પ્રતિઘાત રહિત, સ્લખના ન પામેલ, અખંડિત

અપ્પડિહયગઇ. સ્ત્રી૦ [અપ્રતિહતગતિ]
પ્રતિબંધ રહિત ગતિ કરનાર-વિચરનાર

અપ્પડિહયગતિ. સ્ત્રી૦ [અપ્રતિહતગતિ]
જુઓ ઉપર

અપ્પડિહયબલ. ત્રિ૦ [અપ્રતિહતબલ]
જેનું બળ કોઈથી હણાય નહીં તે

અપ્પડિહયવરનાણદંસણધર. પુ૦ [અપ્રતિહતવરજ્ઞાનદર્શનધર]
નિત્ય એવા કેવલ જ્ઞાન-દર્શનના ધારક

અપ્પડિહયસત્તિ. સ્ત્રી૦ [અપ્રતિહતશક્તિ]
પ્રતિઘાત ન પામે તેવી શક્તિ

અપ્પડીકાર. ત્રિ૦ [અપ્રતિકાર]
પ્રતિકાર રહિત

અપ્પટ્ટિય. ત્રિ૦ [અલ્પર્થિક]
થોડી ઋદ્ધિવાળું

અપ્પણ. ન૦ [આત્મનું]
આત્મા, જીવ, પોતે

અપ્પણય. ત્રિ૦ [આત્મીય]
આત્મા સંબંધિ

અપ્પણયા. ત્રિ૦ [આત્મનું]
આત્મા, જીવ, પોતે

અપ્પણિચ્ચિય. ત્રિ૦ [આત્મીય]
પોતાનું

અપ્પણિજ્જિત. ત્રિ૦ [આત્મીય]
પોતાનું

અપ્પણિજ્જિય. ત્રિ૦ [આત્મીય]
પોતાનું

અપ્પણિય. ત્રિ૦ [આત્મીય]
પોતાનું

અપ્પતઇય. ત્રિ૦ [આત્મતૃતીય]
જેમાં પોતે ત્રીજા ક્રમે છે તે

અપ્પતર. ત્રિ૦ [અલ્પતર]
અતિ અલ્પ

અપ્પતરાગ. ત્રિ૦ [અલ્પતરક]
ઘણું થોડું

અપ્પતરાય. ત્રિ૦ [અલ્પતરક]
ઘણું થોડું

અપ્પતિઢાણ. પુ૦ [અપ્રતિષ્ઠાન]
જુઓ 'અપ્પઙ્ઘાણ'

અપ્પતુમંતુમ. ત્રિ૦ [અલ્પતુમન્તુમ]
જ્યાં તું-તું શબ્દ અવિદ્યમાન છે તે

અપ્પતેય. પુ૦ [અલ્પતેજસ્]
તેજ શૂન્ય

અપ્પત્ત. ન૦ [અપ્રાપ્ત]
ન મળેલ

અપ્પત્તજાલ. સ્ત્રી૦ [અપ્રાપ્તજ્વાલ]
ચૂલા પર રહેલ વાસણને અગ્નિજવાલા ન સ્પર્શવું

અપ્પત્તજોવ્વણા. સ્ત્રી૦ [અપ્રાપ્તયૌવના]
કુમારી

અપ્પત્તિય. ન૦ [અપ્રીતિક]

દ્વેષયુક્ત,
મનના દુષ્પરિણામવાળું

અપ્પત્તિય. પુ૦ [અપ્રત્યય]

અવિશ્વાસ

અપ્પત્તિયબહુલ. ન૦ [અપ્રીતિબહુલ]

અપ્રતીતિની બહુલતાવાળું

અપ્પત્થ. ત્રિ૦ [અપ્રાર્થ]

પ્રાર્થના માટે અયોગ્ય

અપ્પત્થિય. ત્રિ૦ [અપ્રાર્થિત]

ચાચના કે અભિલાષા ન કરાયેલ

અપ્પત્થિયપત્થય. ત્રિ૦ [અપ્રાર્થિતપ્રાર્થક]

મરણાર્થી

અપ્પથામ. ત્રિ૦ [અલ્પસ્થાનમ્]

થોડા બળવાળું

અપ્પદુસ્સાણ. કૃ૦ [અપ્રદિષ્ણત]

દ્વેષ ન કરતો

અપ્પનિજ્જરા. સ્ત્રી૦ [અલ્પનિર્જરા]

ઓછી નિર્જરા

અપ્પનીસાસતરાય. ત્રિ૦ [અલ્પનિઃશ્વાસતરક]

અતિ અલ્પ નિઃશ્વાસ

અપ્પનીહારતરાય. ત્રિ૦ [અલ્પનીહારતરક]

અતિશય ઠંડુ

અપ્પપંચમ. ત્રિ૦ [આત્મપંચમ]

જેમાં પોતે પાંચમો છે તે

અપ્પપરિગ્ગહ. ત્રિ૦ [અલ્પપરિગ્ગહ]

ધન ધાન્યાદિ પરિગ્રહવાળો

અપ્પપસંસા. સ્ત્રી૦ [આત્મપ્રશંસા]

સ્વ પ્રશંસા

અપ્પપાણ. ત્રિ૦ [અલ્પપ્રાણ]

પ્રાણ રહિત, કોઈ પ્રાણી જંતુ આદિ ન હોય તેવી
વસતિ

અપ્પપાણાસિ. ત્રિ૦ [અલ્પપાનાશિન્]

પ્રાણી વગેરેનું થોડું પાન કરનાર

અપ્પપિંડાસિ. ત્રિ૦ [અલ્પપિંડાશિન્]

મિતાહારી

અપ્પપુણ્ણ. ત્રિ૦ [અલ્પપુણ્ય]

પુણ્યહીન

અપ્પબહુ. ત્રિ૦ [અલ્પબહુ]

થોડું વધું

અપ્પબહુગ. ન૦ [અલ્પબહુક]

ઓછાવત્તાપણું,

તુલના કરતા કોણ કોનાથી કેટલું વધુ કે ઓછું છે તે
બતાવવું તે અલ્પબહુત્વ

અપ્પબહુય. ન૦ [અલ્પબહુક]

જુઓ 'ઉપર'

અપ્પબિઙ્ગ. ત્રિ૦ [આત્મદ્વિતીય]

જેમાં પોતે બીજા ક્રમે છે તે

અપ્પભક્ષિ. ત્રિ૦ [અલ્પભક્ષિન્]

અલ્પાહારી

અપ્પભાર. વિશે૦ [અલ્પભાર]

ઓછું વજનવાળું

અપ્પભાવ. પુ૦ [અલ્પભાવ]

ભાવ શૂન્ય

અપ્પભાસિ. ત્રિ૦ [અલ્પભાષિન્]

ઓછું બોલતો, વિકથારહિત મિતભાષી (સાધુ)

અપ્પભૂ. ત્રિ૦ [અપ્રભૂ]

અસમર્થ, માલિક નહીં તે

અપ્પભૂત. ત્રિ૦ [આત્મભૂત]

અલ્પસત્ત્વ, પ્રાણીરહિત સ્થળ

અપ્પભૂય. ત્રિ૦ [આત્મભૂત]

જુઓ અપ્પભૂત

અપ્પમજ્જણા. સ્ત્રી૦ [અપ્રમાર્જના]

પ્રમાર્જના ન કરવી

અપ્પમજ્જણાઅસંજમ. પુ૦ [અપ્રમાર્જનાઅસંયમ]

પ્રમાર્જના ન કરવા રૂપ અસંયમ

અપ્પમજ્જિય. ત્રિ૦ [અપ્રમાર્જિત]

રજોહરણથી પ્રમાર્જના ન કરેલ

અપ્પમજ્જિયચારિ. ત્રિ૦ [અપ્રમાર્જિતચારિન્]

પ્રમાર્જના કર્યા વિના જીવન વિતાવતો

અપ્પમત્ત. ત્રિ૦ [અપ્રમત્ત]

જુઓ 'અપમત્ત'

અપ્પમત્તયા. સ્ત્રી૦ [અપ્રમત્તયા]

પ્રમાદ અભાવ, અપ્રમત્તતા

અપ્પમત્તસંજમ. પુ૦ [અપ્રમત્તસંયમ]

સર્વથા પ્રમાદરહિત સાધુ, સાતમે ગુણઠાણે વર્તતો

અપ્પમત્તસંજય. પુ૦ [અપ્રમત્તસંયમ]

જુઓ 'ઉપર'

અપ્પમહઘ. ત્રિ૦ [અલ્પમહાઘ]

જેનું વજન થોડું અને મૂલ્ય વધુ હોય તેવું

અપ્પમહત્તરાય. ત્રિ૦ [અલ્પમહત્તરક]

અતિ અલ્પ મહત્તાવાળું

અપ્પમાણભોઙ. ત્રિ૦ [અપ્રમાણભોજિન્]

પ્રમાણથી વધુ ભોજન કરનાર

અપ્પમાદ. પુ૦ [અપ્રમાદ]

પ્રમાદરહિત, ૩૨ યોગસંગ્રહમાનો ૨૬મો યોગસંગ્રહ

અપ્પમાન. પુ૦ [અલ્પમાન]

માનની અલ્પતા

અપ્પમાય. પુ૦ [અપ્રમાદ]

જુઓ 'અપ્પમાદ'

અપ્પમાય. પુ૦ [અલ્પમાયા]

માયાની અલ્પતા

અપ્પમેય. ત્રિ૦ [અપ્રમેય]

પ્રમાણ ગ્રાહ્ય નહીં તે

અપ્પય. પુ૦ [આત્મક]

પોતાનું

અપ્પયર. ત્રિ૦ [અલ્પયર]

ઘણુ ઓછું

અપ્પયરગ. ત્રિ૦ [અલ્પયરક]

ઘણુ ઓછું

અપ્પરય. ત્રિ૦ [અલ્પરત]

કીડા-કામભોગની ઇચ્છારહિત-અનુત્તર વિમાનવાસી દેવ

અપ્પરય. ત્રિ૦ [અલ્પરજસ]

હળુકર્મી, કર્મની રજરહિત

અપ્પરિમાણ. ત્રિ૦ [અપ્રિમાણ]

ક્ષેત્ર કે કાળથી પરિમાણ મર્યાદા વિનાનો

અપ્પરિસાડિય. ત્રિ૦ [અપ્રિશાટિ]

ખાતી વખતે જમીન પર અન્ન ન ખેરવવું

અપ્પરિસાવિ. ત્રિ૦ [અપ્રિસાવિન્]

ન ઝરનાર, ભાવથી કર્મબંધ અટકેલ

અપ્પલીણ. ત્રિ૦ [અપ્રલીન]

અનાસક્ત, સંગરહિત, અસંબદ્ધ

અપ્પલીયમાણ. ત્રિ૦ [અપ્રલીયમાન]

કામ-ભોગ-સંપત્તિ-સ્નેહ આદિમાં આસક્ત ન થતો

અપ્પલોભ. પુ૦ [અલ્પલોભ]

લોભનો અભાવ

અપ્પલોહ. પુ૦ [અલ્પલોભ]

લોભનો અભાવ

અપ્પવસ. ત્રિ૦ [આત્મવશ]

આત્મવશ, સ્વતંત્ર

અપ્પવહ. પુ૦ [આત્મવધ]

આત્મહત્યા

અપ્પવુટ્ટિગાય. પુ૦ [અલ્પવૃષ્ટિકાય]

થોડી વર્ષા, આકાશમાંથી પડતા અષ્ટાય

અપ્પવુટ્ટીકાય. પુ૦ [અલ્પવૃષ્ટિકાય]

ઉપર

અપ્પવેદન. સ્ત્રી૦ [અલ્પવેદન]

થોડી વેદના

અપ્પવેદનત્તર. સ્ત્રી૦ [અલ્પવેદનતર]

અતિ થોડી વેદના

અપ્પવેદનતરાગ. સ્ત્રી૦ [અલ્પવેદનતરક]

અતિ-થોડી વેદના

અપ્પવેયણ. સ્ત્રી૦ [અલ્પવેદના]

થોડી વેદના

અપ્પવેયણત. સ્ત્રી૦ [અલ્પવેદનતર]

અતિ થોડી વેદના

અપ્પવેયણતરાગ. સ્ત્રી૦ [અલ્પવેદનતરક]

ઉપર

અપ્પવેયણતરાય. સ્ત્રી૦ [અલ્પવેદનતરક]

ઉપર

અપ્પવ્વઙ્ગ. ત્રિ૦ [અપ્રવ્રજિત]

દીક્ષા નહીં લીધેલ

અપ્પસત્થ. ત્રિ૦ [અપ્રસત્થ]

જુઓ 'અપસત્થ'

અપ્પસત્થમનવિનય. પુ૦ [અપ્રશસ્તમનોવિનય]
મનને દુષ્ટ ચિંતનથી અટકાવવું તે

અપ્પસત્થવઙ્ગવિનય. પુ૦ [અપ્રશસ્તવાઙ્ગવિનય]
વચનને દુષ્ટ ભાષણથી અટકાવવું તે

અપ્પસત્થવિહાયગગ્ગનામ. ન૦ [અપ્રશસ્તવિહાયોગગતિનામ]
અશોભનીય ગતિ-ચાલવારૂપ નામકર્મ

અપ્પસદ્દ. પુ૦ [અલ્પશબ્દ]
ધીમે બોલવું

અપ્પસન્ન. ત્રિ૦ [અપ્રસન્ન]
ખુશી નહીં તે

અપ્પસરીર. ન૦ [અલ્પશરીર]
અવિદ્યમાન શરીર

અપ્પસસરવ્વ. ત્રિ૦ [અલ્પસરજસ્ક]
કચરો કાઢી સાફ સુફ કરેલ

અપ્પસાગરિય. ત્રિ૦ [અલ્પસાગારિક]
થોડો ગૃહસ્થ, દ્રવ્યાદિકથી રહિત

અપ્પસાર. ન૦ [અપ્રસાર]
નિર્જન

અપ્પસાવજ્જકિરિયા. સ્ત્રી૦ [અલ્પસાવદ્ધાક્રિયા]
સાવધ ક્રિયા થોડી છે તેવી વસતિ

અપ્પસાહણા. સ્ત્રી૦ [આત્મસાધના]
આત્મ સાધના

અપ્પસુય. ત્રિ૦ [અલ્પશ્રુત]
શાસ્ત્ર-આગમનો અજાણ કે અલ્પજ્ઞાની

અપ્પસોય. પુ૦ [અલ્પશોક]
ઓછો શોક

અપ્પહયગતિ. સ્ત્રી૦ [અપ્રહતગતિ]
વિઘ્નરહિત ગતિ

અપ્પહરિય. ત્રિ૦ [અલ્પહરિત]
વનસ્પતિ રહિત

અપ્પહિદ્દ. ત્રિ૦ [અપ્રહૃષ્ટ]
સુખ-દુઃખમાં મધ્યસ્થ

અપ્પહિય. ન૦ [આત્મહિત]
આત્માનું શ્રેય

અપ્પા. પુ૦ [આત્મન્]
આત્મા, શરીર, સ્વભાવ

અપ્પાઙ્ગ. ત્રિ૦ [અલ્પાકીર્ણ]
થોડું વ્યાપ્ત

અપ્પાઝય. ત્રિ૦ [અલ્પાયુષ્ક]
ઓછું આયુષ

અપ્પાઝય. પુ૦ [અપ્રાવૃત્ત]
નગ્ન, અનાચ્છાદિત

અપ્પાઝયત્ત. ન૦ [અલ્પાયુષ્કત્વ]
થોડું આયુષ્યપણું

અપ્પાઝયત્તા. સ્ત્રી૦ [અલ્પાયુષ્કતા]
ઉપર

અપ્પાગમ. ત્રિ૦ [અલ્પાગમ]
આગમને થોડા જાણનાર, અલ્પજ્ઞ

અપ્પાણ. ત્રિ૦ [અપ્રાણ]
અલ્પ પ્રાણ

અપ્પાણ. પુ૦ [આત્મન્]
પૂર્વના સાવધયોગથી નિવર્તેલ, આત્મા

અપ્પાણરક્ષિ. ત્રિ૦ [આત્મરક્ષિન્]
દુર્ગતિથી પોતાની રક્ષા કરનાર

અપ્પાબહુઅ. ન૦ [અલ્પબહુઅ]
અલ્પ બહુત્વ

અપ્પાબહુગ. ન૦ [અલ્પબહુગ]
અલ્પબહુત્વ

અપ્પાબહુય. ન૦ [અલ્પબહુય]
અલ્પબહુત્વ

અપ્પાતંક. ત્રિ૦ [અલ્પાતંક]
રોગ રહિત

અપ્પાયંક. ત્રિ૦ [અલ્પાતંક]
રોગ રહિત

અપ્પારમ્મ. ત્રિ૦ [અલ્પારમ્મ]
થોડી જીવ વિરાધન કરવી તે, થોડો આરંભ

અપ્પાવય. ત્રિ૦ [અપ્રાવૃત્ત]
ન ઢાંકેલ

અપ્પાસવ. પુ૦ [અલ્પાશ્રવ]
કર્મ પ્રવાહને ઓછો કરનાર

અપ્પાસવતર. પુ૦ [અલ્પાશ્રવતર]
ઘણાં થોડા કર્મનું આવવું તે

અપ્પાસવતરાય. પુઠ્ઠ [અલ્પાશ્રવતરક]

જુઓ 'ઉપર'

અપ્પાહ. ધાઠ્ઠ [સમ્ +દિશ]

વાત કહેવી, સંદેશ પહોંચાડવો

અપ્પાહટ્ટ. કૃઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

મનોનિશ્ચય કરીને

અપ્પાહણિ. પુઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

સંદેશો

અપ્પાહાર. પુઠ્ઠ [અલ્પાહાર]

થોડો ખોરાક

અપ્પાહારગ. પુઠ્ઠ [અલ્પાહારક]

થોડો આહાર કરનાર

અપ્પાહારતરાય. પુઠ્ઠ [અલ્પાહારતરક]

અતિ થોડો આહાર કરનાર

અપ્પાહારય. પુઠ્ઠ [અલ્પાહારક]

અલ્પાહારી

અપ્પાહિત. ત્રિઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

સંદેશો મોકલેલ

અપ્પિચ્છ. ત્રિઠ્ઠ [અલ્પેચ્છ]

ધર્મોપગરણ સિવાયની વસ્તુ ન ઈચ્છનાર

અપ્પિચ્છયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [અલ્પેચ્છતા]

થોડી ઈચ્છા

અપ્પિચ્છા. સ્ત્રીઠ્ઠ [અલ્પેચ્છા]

થોડી ઈચ્છા

અપ્પિઢ્ઠિતરાય. ત્રિઠ્ઠ [અલ્પર્થિતરક]

જેની પાસે થોડી ઋદ્ધિ છે તે

અપ્પિઢ્ઠિય. ત્રિઠ્ઠ [અલ્પર્થિક]

થોડી ઋદ્ધિવાળો

અપ્પિઢ્ઠિયતર. ત્રિઠ્ઠ [અલ્પર્થિકતર]

અતિ થોડી ઋદ્ધિવાળો

અપ્પિઢ્ઠીય. ત્રિઠ્ઠ [અલ્પર્થિક]

જુઓ 'ઉપર'

અપ્પિણ. કૃઠ્ઠ [અર્પય]

આપવું તે

અપ્પિણિતા. કૃઠ્ઠ [અર્પયિત્વા]

આપીને

અપ્પિતનપ્પિત. નઠ્ઠ [અર્પિતાનર્પિત]

દ્રવ્ય સામાન્ય અને વિશેષ ઉભય રૂપ છે એમ પ્રતિપાદન કરવું તે

અપ્પિય. ત્રિઠ્ઠ [અપ્રિય]

અનિષ્ટ, અરુચિકર

અપ્પિય. ત્રિઠ્ઠ [અર્પિત]

અર્પણ કરેલ

અપ્પિયકરણ. પુઠ્ઠ [અપ્રિયકરણ]

અપ્રિય કરવું તે

અપ્પિયકારિણી. સ્ત્રીઠ્ઠ [અપ્રિયકારિણી]

સામાને અપ્રિય લાગે તેવી ભાષા બોલવી

અપ્પિયતર. ત્રિઠ્ઠ [અપ્રિયતર]

અતિ અપ્રિય

અપિપ્પ્યતરક. ત્રિઠ્ઠ [અપ્રિયતરક]

જુઓ ઉપર

અપ્પિયતરિય. ત્રિઠ્ઠ [અપ્રિયતરક]

જુઓ ઉપર

અપ્પિયતરિયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [અપ્રિયતરકા]

અતિ અપ્રિય લાગે તેવી

અપ્પિયત્ત. નઠ્ઠ [અપ્રિયત્વ]

અપ્રિયપણું

અપ્પિયત્તા. સ્ત્રીઠ્ઠ [અપ્રિયત્વ]

જુઓ 'ઉપર'

અપ્પિયવહ. ત્રિઠ્ઠ [અપ્રિયવધ]

વધ કે મરણ જેને અપ્રિય છે તે

અપ્પિયસંવાસ. પુઠ્ઠ [અપ્રિયસંવાસ]

દુશ્મનોમાં વસવું તે

અપ્પિયસ્સર. ત્રિઠ્ઠ [અપ્રિયસ્વર]

દ્વેષ ઉપજાવે તેવો કે કડકશ અવાજ

અપ્પુટ્ટ. વિશેઠ્ઠ [અસ્પૃષ્ટ]

અસંયુક્ત

અપ્પુટ્ટાઇ. ત્રિઠ્ઠ [અલ્પોત્થાયિન્]

પ્રયોજન હોય તો પણ વારંવાર ઉઠબેસ કરવાનો જેનો સ્વભાવ નથી તે

અપ્પુત્તિંગ. ત્રિઠ્ઠ [અલ્પોત્તિંગ]

કીડીના નગરા રહિત

અપ્પુદય. ત્રિં [અત્પોદક]

પાણી રહિત

અપ્પુપમા. સ્ત્રીં [આત્મોપમા]

આત્મ તુલના

અપ્પુસાસતરાય. ત્રિં [અત્પોચ્છવાસતરક]

અતિ અલ્પ શ્વાસ લેનાર

અપ્પુસ્સ. ત્રિં [અત્પાવશ્યાય]

ઝાકળના બિન્દુ વગરનું

અપ્પુસ્સુય. ત્રિં [અત્પોત્સુક્ય]

વિહ્વળ નહીં, ઉછાંછળાપણું નહીં

અપ્પેઝં. કૃં [અર્પિતુમ્]

અર્પણ કરીને

અપ્પેસ. કૃં [અપ્રેષ્ય]

નહીં મોકલીને

અપ્પેસ્સ. કૃં [અપ્રેષ્ય]

નહીં મોકલીને

અપ્પોસુય. ત્રિં [અત્પોત્સુક્ય]

જુઓ 'અપ્પુસ્સુય'

અપ્પાલ. ધાં [આ+સ્ફાલય]

હાથથી આઘાત કરાવવો, મરાવવો

અપ્પાલ. ધાં [આ+સ્ફાલ]

હાથથી આઘાત કરવો, મારવું

અપ્પાલિજ્જમાણ. કૃં [આસ્ફાલ્યમાન]

હાથથી આઘાત કરતો, તાડન કરતો

અપ્પાલેત્તા. કૃં [આસ્ફાલ્ય]

હાથથી આઘાત કરીને, તાડન કરીને

અપ્પાસુય. નં [અપ્રાસુક]

સચિત્ત નહીં તે

અપ્પુડિય. ત્રિં [અસ્ફુટિત]

ફુટેલ નહીં તે, અખંડ

અપ્પુણ્ણ. ત્રિં [દેં]

વ્યાપ્ત, આકાંત

અપ્પોડ. ધાં [આ+સ્ફોટય]

થાબડવું

અપ્પોડંત. કૃં [આસ્ફોટયત્]

થાબડતો

અપ્પોડિય. નં [આસ્ફોટિત]

હાથની થપાટ

અપ્પોડેત્તા. કૃં [આસ્ફોટ્ય]

પછાડીને

અપ્પોતામંડવગ. પું [દેં]

એક વેલ વિશેષ-તેનો બનેલો મંડપ

અપ્પોયા. સ્ત્રીં [આસ્ફોતા]

એક વેલ વિશેષ

અપ્પોયામંડવગ. પું [દેં]

એક વેલનો મંડપ

અપ્પોયામંડવય. પું [દેં]

જુઓ 'ઉપર'

અપ્પોવ. પું [દેં]

ગીચ આડીવાળો પ્રદેશ

અપ્પોવમંડવ. પું [દેં]

ઘટ લતાવાળો મંડપ

અફરુસ. નં [અપુરુષ]

કઠોર

અફરુસમાનગઢ. પું [અસ્પૃશ્નગતિ]

સિદ્ધ, અંતરાલના આકાશને સ્પર્શ્યા વિના ઉર્ધ્વગતિક

અફલ. ત્રિં [અફલ]

નિષ્ફળ, ફળ રહિત

અફાસ. ત્રિં [અસ્પર્શ]

સ્પર્શ રહિત

અફાસાઙ્ગમાણ. કૃં [અસ્પૃશ્યમાન]

સ્પર્શ ન કરતો

અફાસુગ. ત્રિં [અપ્રાસુક]

સજીવ, સચિત્ત

અફાસુય. ત્રિં [અપ્રાસુક]

સજીવ, સચિત્ત

અફાસેત્તા. કૃં [અસ્પૃષ્વા]

ન સ્પર્શીને

અફુડિય. ત્રિં [અસ્ફુટિત]

સર્વ વિરાધના રહિત, અખંડ

અફુણ્ણ. ત્રિં [દેં]

આપૂર્ણ, પરિપૂર્ણ

અફસ. ત્રિં [અસ્પૃષ્ઠ]

સ્પર્શ કરવા અયોગ્ય

અફસંત. કૃં [અસ્પર્શત્]

નહીં સ્પર્શતો

અફસમાણ. કૃં [અસ્પૃશત્]

જુઓ 'ઉપર'

અફસમાણગઙ. પું [અસ્પૃશદ્રતિ]

જુઓ 'અફરુસમાણગઙ'

અફસમાણગતિ. પું [અસ્પૃશદ્રતિ]

જુઓ 'અફરુસમાણગઙ'

અફસિતા. કૃં [અસ્પૃષ્ઠવા]

ન સ્પર્શીને

અબંઙ. ત્રિં [અવન્ધ્ય]

અવંધ્ય, સફળ

અબંધગ. ત્રિં [અબન્ધક]

કર્મ ન બાંધનાર

અબંધન. નં [અબન્ધન]

કર્મના બંધનો અભાવ

અબંધય. ત્રિં [અબન્ધક]

જુઓ 'અબંધગ'

અબંધવ. ત્રિં [અબન્ધવ]

અનાથ, નિરાધાર

અબંભ. નં [અબ્રહ્મન્]

અબ્રહ્મચર્ય, મૈથુન, વિષય-સેવન

અબંભચરિય. નં [અબ્રહ્મચર્ય]

બ્રહ્મચર્યનો અભાવ, મૈથુન સેવન

અબંભચારિ. ત્રિં [અબ્રહ્મચારિન્]

અબ્રહ્મચારી

અબંભચેર. નં [અબ્રહ્મચર્ય]

મૈથુન સેવન

અબંભચેરવિરમણ. પું [અબ્રહ્મચર્યવિરમણ]

મૈથુનથી અટકવું તે

અબંભચારિ. ત્રિં [અબ્રહ્મચારિન્]

અબ્રહ્મચારી

અબદ્ધપાસપુટ્ટ. ત્રિં [અબદ્ધપાર્શ્વસ્પૃષ્ઠ]

કર્મને માત્ર સ્પર્શતો પણ બાંધતો નહીં

અબદ્ધિય. પું [અબદ્ધિક]

જીવ અને કર્મનો માત્ર સ્પર્શ થાય પણ બંધ ન થાય તેમ માનતો એક નિહવ

અબલ. વિશેં [અબલ]

દુર્બળ, અસમર્થ

અબહિમ્મણ. ત્રિં [અબહિર્મનસ્]

મનને જ્યાં ત્યાં ભટકવા દેનાર

અબહિયા. ત્રિં [અબહિસ્]

અબાહ્ય

અબહિલેસ્સ. ત્રિં [અબહિર્લેશ્ય]

જેની ચિત્તવૃત્તિ બહાર ન ફરતી હોય તેવો

અબહિલ્લેસ્સ. ત્રિં [અબહિર્લેશ્ય] જુઓ 'ઉપર'

અબહુપ્પસન્ન. ત્રિં [અબહુપ્રસન્ન]

બહુ પ્રસન્ન નહીં એવો

અબહુવાઙ. ત્રિં [અબહુવાદિન્]

બહુ ન બોલતો

અબહુસ્સુત. પું [અવહુશ્રુત]

અલ્પશ્રુતજ્ઞ, નિશીથ સૂત્રનો અભ્યાસ ન કરેલ

અબહુસ્સુય. પું [અવહુશ્રુત]

જુઓ 'ઉપર'

અબાધા. સ્ત્રીં [અબાધા]

કર્મના બંધ અને ઉદય વચ્ચેનો કાળ

અબાધા. સ્ત્રીં [અબાધા]

પીડા ન પહોંચાડવી તે

અબાધા. સ્ત્રીં [અબાધા]

બે પ્રદેશ કે બે વસ્તુ વચ્ચેનું વ્યવધાન

અબાલ. પું [અબાલ]

આઠ વર્ષથી મોટો, પંડિત

અબાહ. પું [અબાધ]

કર્મનો અનુદયકાળ, કર્મના બંધ અને ઉદય વચ્ચેનો કાળ, બે પ્રદેશ કે વસ્તુ વચ્ચેનું અંતર, બાધા કે પીડા ન કરવી તે

અબાહા. સ્ત્રીં [અબાધા]

જુઓ 'અબાધા'

અબાહિર. અં [અબાહય]

અભ્યંતર, બાહ્ય નહીં

અબાહિરિયા. વિશેઠ [અબાહિરિકા]

જેના કિલ્લાની બહાર વસતિ ન હોય તેવું ગામ

અબાહૂણિયા. સ્ત્રીઠ [અબાહોનિકા]

અબાધા કાળે ઉણી કર્મ સ્થિતિ

અબિહ્ય. ત્રિઠ [અદ્વિતીય]

એકાકી, કેવળ, એકલો

અબિતિજ્જય. ત્રિઠ [અદ્વિતીયક]

જુઓ 'ઉપર'

અબીય. નઠ [અબીજ]

બીજ રહિત, બીજ રૂપ નહીં

અબીય. ત્રિઠ [અદ્વિતીય]

જુઓ 'અબિહ્ય'

અબીયવાવય. પુઠ [અબીજવાપક]

બીજતા રહિતને વાવનાર

અબુહત્તા. કૃઠ [અનુક્ત્વા]

ન કહીને

અબુજ્ઞ. કૃઠ [અબુદ્ધવા]

સમજ્યા વિના

અબુજ્ઞમાણ. કૃઠ [અબુદ્ધમાન]

ન સમજતો

અબુદ્ધ. ત્રિઠ [અબુદ્ધ]

અબુઝ, અવિવેકી, તત્ત્વને ન જાણકાર

અબુદ્ધજાગરિયા. સ્ત્રીઠ [અબુદ્ધજાગરિકા]

છદ્ધસ્થની વિચારણા-ધર્મચિંતન

અબુદ્ધિઓ. ત્રિઠ [અબુદ્ધિત્સ]

બુદ્ધિહીનતાથી

અબુદ્ધિય. ત્રિઠ [અબુદ્ધિક]

તત્ત્વજ્ઞાન રહિત, બુદ્ધિહીન, અબુઝ

અબુધ. ત્રિઠ [અબુધ]

અજાણ, મૂર્ખ

અબુય. ત્રિઠ [અબુવત્]

નહીં બોલતો

અબુહ. ત્રિઠ [અબુધ]

અજાણ, મૂર્ખ

અબૂહત્તા. કૃઠ [અનુક્ત્વા]

ન કહીને

અબોધિય. અઠ [અબોધિક]

બોધરહિત, અજ્ઞાની

અબોહિ. સ્ત્રીઠ [અબોધિ]

અજ્ઞાન, સમજનો અભાવ,

અબોહિકલુસ. ત્રિઠ [અબોધિકલુષ]

મિથ્યદ્રિષ્ટ

અબોહિય. ત્રિઠ [અબોધિક]

બોધરહિત, ધર્મમાર્ગની પ્રાપ્તિમાં વિઘ્નકર્તા

અબોહેંત. કૃઠ [અબોધયત્]

બોધ ન પામતો

અબ્બંભ. નઠ [અબ્રહ્મન્]

મૈથુન સેવન

અબ્બવી. ધાઠ [અબ્રવીત્]

બોલતું

અબ્બુય. પુઠ [અર્બુદ]

જમા થયેલ શુક્ર અને શોણિત

અબ્બ. નઠ [અબ્ર]

વાદળ, મેઘ, આકાશ

અબ્બહ્ય. નઠ [અબ્યધિક]

અધિકતા સમીપ

અબ્બંગ. પુઠ [અબ્યઙ્ગ]

તેલ આદિથી મદન કરવું તે

અબ્બંગ. ધાઠ [અભિ+અજ્ઙ]

મદન કરવું

અબ્બંગ. ધાઠ [અભિ+અજ્ઙય]

મદન કરાવવું

અબ્બંગણ. નઠ [અબ્યજ્ઞન]

મદન કરવું તે

અબ્બંગા. ત્રિઠ [અબ્યજ્ઞક]

મદન, માલીશ

અબ્બંગાવ. ધાઠ [અભિ+અજ્ઙ]

મદન કરવું

અબ્બંગાવેંત. કૃઠ [અબ્યજ્ઞયત્]

મદન કરેલ તે

અબ્બંગાવેત્તા. કૃઠ [અબ્યજ્ઞયત્]

જુઓ 'ઉપર'

અભંગિત્ત્વ. કૃં [અભ્યજિત્ત્વ]

મર્દન કરવાને

અભંગિય. ત્રિં [અભ્યજિત્]

મર્દન કરેલ

અભંગેત. કૃં [અભ્યજ્જત્]

મર્દન કરવું તે

અભંગેતા. કૃં [અભ્યજ્જ્ય]

મર્દન કરીને

અભંતર. ત્રિં [અભ્યન્તર]

અંદર, માંહિ, સમીપ, નિકટ

અભંતર. ત્રિં [આભ્યન્તર]

ભીતર સંબંધિ

અભંતરઊવહિ. પું [અભ્યન્તરોપધિ]

અંદરની ઉપધિ-વસ્ત્રાદિ

અભંતરગ. પું [અભ્યન્તરક]

આંતરિક, નજીકનો માણસ, મંત્રી વગેરે

અભંતરઠાવણિજ્જ. પું [અભ્યન્તરસ્થાપનીય]

અંગત નોકર, હજુરીયો

અભંતરતવ. નં [અભ્યન્તરતપસ]

મોક્ષા અંતરંગ હેતુરૂપ પ્રાયશ્ચિતાદિ

અભંતરપરિસા. સ્ત્રીં [અભ્યન્તરપર્ષદા]

દેવેન્દ્રની અંદરની સભા, મિત્રમંડળી

અભંતરપુલ્લ. પું [આભ્યન્તરપુલ્લ]

પુષ્કરદ્વીપનો અંદરનો ભાગ

અભંતરપુલ્લરુદ્ધ. નં [આભ્યન્તરપુલ્લરુદ્ધ]

માનુષોત્તરપર્વત અંદરનો પુષ્કર નામનો અડધો દ્વીપ

અભંતરય. પું [અભ્યન્તરક]

આંતરિક

અભંતરસંવુલ્લ. સ્ત્રીં [અભ્યન્તરશમ્બૂલ્લ]

ગૌયરીની એક પદ્ધતિ-વિશેષ

અભંતરાય. પું [અભ્યન્તરક]

આંતરિક

અભંતરિય. ત્રિં [અભ્યન્તરિક]

આંતરિક, અંદર રહેનાર

અભંતરિલ્લ. ત્રિં [અભ્યન્તરિક]

આંતરિક

અભવ. ધાં [અભિ+આ+ખ્યા]

કલંક ચઢાવવું, ખોટો આરોપ મૂકવો

અભવણ. પું [અભ્યાખ્યાન]

ખોટો આરોપ મૂકવો તે, આળ ચઢાવવું તે

અભવણ. પું [અભ્યાખ્યાન]

જુઓ 'ઉપર'

અભવણવિવેક. પું [અભ્યાખ્યાનવિવેક]

અભ્યાખ્યાન પાપ સ્થાનકનું સેવન ઘટાડવું તે

અભવણ. નં [અભ્યર્ચન]

પૂજન, અર્ચા

અભવણ. સ્ત્રીં [અભ્યર્ચના]

અનુષ્ઠાન વિષયક આજ્ઞા

અભવણાત. ત્રિં [અભ્યર્ચના]

અનુષ્ઠાન વિષયક આજ્ઞા આપેલ કે અનુમત

અભવણાય. ત્રિં [અભ્યર્ચના]

જુઓ 'ઉપર'

અભવ. ત્રિં [અભ્યસ્ત]

અભ્યાસ કરેલ

અભવણ. સ્ત્રીં [અભ્યર્થના]

સત્કાર, પ્રાર્થના

અભવડ. નં [અભ્રપટલ]

અભ્ર, સચિત્ત કઠીન પૃથ્વીનો એક પ્રકાર

અભવડ. નં [અભ્રપટલ]

સચિત્ત કઠીન પૃથ્વીનો એક ભેદ

અભવ. નં [અભય]

ભય રહિત

અભરાજ. સ્ત્રીં [અભ્રરાજિ]

મેઘનો સમુહ

અભરાજિ. સ્ત્રીં [અભ્રરાજિ]

મેઘનો સમુહ

અભરુલ્લ. પું [અભ્રરુલ્લ]

ઝાડના આકારે પરિણમેલ વાદળ

અભરુહ. પું [અભ્રરુહ]

વૃક્ષ ઉપર ચઢેલ વેલ વગેરે

અભરુલ્લ. પું [અભ્રરુલ્લ]

જુઓ 'અભરુલ્લ'

અભવદલગ. ન૦ [અભ્રવાર્દલક]

વર્ષના વાદળો

અભ્રવદ્લગ. ન૦ [અભ્રવાર્દલક]

જુઓ 'ઉપર'

અભ્રાલુય. પુ૦ [અભ્રવાલુક]

કઠીન બાદર પૃથ્વીનો એક ભેદ

અભ્રવાલુયા. સ્ત્રી૦ [અભ્રવાલુક] જુઓ 'ઉપર'

અભ્રવિકાર. પુ૦ [અભ્રવિકાર]

મેઘ-વિકાર

અભ્રસંથડ. પુ૦ [અભ્રસંસ્તૃત]

વાદળથી આકાશનું છવાઈ જવું તે

અભ્રહિય. ત્રિ૦ [અભ્રધિક]

વિશેષ, વધારે, અધિક, અત્યંત

અભ્રહિયતર. ત્રિ૦ [અભ્રધિકતર]

અતિ વધુ

અભ્રહિયતરાગ. ત્રિ૦ [અભ્રધિકતરક]

અતિ અધિક

અભ્રહિયતરાય. ત્રિ૦ [અભ્રધિકતરક]

જુઓ ઉપર

અભ્રાઙ્વ. ધા૦ [અભિ+આ+ચક્ષુ]

અપલાપ કરવો, સત્ય વાત છુપાવવી

અભ્રાઙ્વ. ધા૦ [અભિ+આ+ચ્ચા]

ખોટો આરોપ કરવો, આળ ચઢાવવું

અભ્રાગમિય. ત્રિ૦ [અભ્રાગત]

આગંતુક

અભ્રાધારિણી. સ્ત્રી૦ [અભ્રધારિણી]

વાદળને ધારણ કરનાર

અભ્રાવગાસિય. ન૦ [અભ્રાવકાશિક]

ઝાડથી છવાયેલ અગાસી, ઝાડ નીચેનું ઘર

અભ્રાસ. પુ૦ [અભ્રાસ]

આવૃત્તિ કરવી તે

અભ્રાસકરણ. ન૦ [અભ્રાસકરણ]

ધર્મ પતિત પાસથાદિને પુનઃ ધર્મમાં સ્થાપન કરી

તેની સાથે આહાર પાણીનો વ્યવહાર કરવો

અભ્રાસવર્તિત. ન૦ [અભ્રાસવર્તિત]

ગુરુ આદિની પાસે બેસવામાં પ્રીતિ રાખવી

અભ્રાસવર્તિય. ન૦ [અભ્રાસવર્તિત]

જુઓ ઉપર

અભ્રાસવર્તિ. સ્ત્રી૦ [અભ્રાસવર્તિ]

નરેન્દ્ર આદિની પાસે બેસવું તે

અભ્રાહય. ત્રિ૦ [અભ્રાહત]

પીડા પામેલ

અભ્રિંગ. પુ૦ [અભ્રિંગ]

મદન કરવું તે

અભ્રિંગણ. ન૦ [અભ્રિંગન]

મદન, માલીશ

અભ્રિંગિય. ત્રિ૦ [અભ્રિંગિત]

જુઓ 'અભ્રિંગિય'

અભ્રિંતર. ત્રિ૦ [અભ્રિંતર]

આંતરિક

અભ્રિંતર. ત્રિ૦ [અભ્રિંતર]

અંદરનું, તપનો એક ભેદ

અભ્રિંતરઓ. અ૦ [અભ્રિંતરસુ]

આંતરિક પણે, અભ્રિંતર તપ વડે

અભ્રિંતરગ. ત્રિ૦ [અભ્રિંતરક]

આંતરિક

અભ્રિંતરઙ્ગાણજોગમલ્લીણ. પુ૦ [અભ્રિંતરધ્યાનયોગલીન]

આંતરિક ધ્યાન અને યોગમાં લીન એવો

અભ્રિંતરઠાણિજ્ઞ. ત્રિ૦ [અભ્રિંતરસ્થાનીય]

નોકર-ચાકર વગેરે

અભ્રિંતરય. ત્રિ૦ [અભ્રિંતરક]

આંતરિક

અભ્રિંતરિત. ત્રિ૦ [અભ્રિંતરિક]

આંતરિક

અભ્રિંતરિય. ત્રિ૦ [અભ્રિંતરિક]

આંતરિક

અભ્રિંતરિયા. સ્ત્રી૦ [અભ્રિંતરિકી]

અભ્રિંતર સંબંધિ

અભ્રિંતરિલ્લ. ત્રિ૦ [અભ્રિંતરિક]

અભ્રિંતર તપ

અભ્રિવચ્ચણ. અ૦ [અભ્રિવચ્ચ]

વારંવાર

અબ્ધુઅ. પુઠ [અબ્દુત]

આશ્ચર્ય-રસ

અબ્ધુવ્વ. ધાઠ [અભિ+અક્ષ]

પાણીથી સિંચવું

અબ્ધુવિવ્વિ. કૃઠ [અભ્યુક્ષ્ય]

પાણીથી સિંચીને

અબ્ધુવ્વેત્તા. કૃઠ [અભ્યુક્ષ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અબ્ધુવેત્તા. કૃઠ [અભ્યુક્ષ્ય] જુઓ 'ઉપર'

અબ્ધુગત. ત્રિઠ [અભ્યુદ્ગત]

ઉગી નીકળેલ, ઉપડેલ, રમણીય લાગે તે રીતે રહેલ

અબ્ધુગમ. પુઠ [અભ્યુદ્ગમ]

ઉદય, ચડતી, ઉગવું તે

અબ્ધુગય. ત્રિઠ [અભ્યુદ્ગત]

જુઓ 'અબ્ધુગત'

અબ્ધુગયભિંગાર. પુઠ [અભ્યુદ્ગતભૃંગાર]

જેની આગળ કળશ લઈ કોઈ ચાલતુ હોય તેવો ભાગ્યશાળી માણસ

અબ્ધુગતમુસ્સિય. ત્રિઠ [અભ્યુદ્ગતોચ્છિત]

અત્યંત ઊંચુ

અબ્ધુજ્જમ. પુઠ [અભ્યુદ્ગમ]

ઉદમી

અબ્ધુજ્જય. ત્રિઠ [અભ્યુદ્ગત]

વધવા માંડેલ, ઉદત વિહારી, જિનકલ્પી, ઉદમી

અબ્ધુજ્જયમરણ. નઠ [અભ્યુદ્ગતમરણ]

પાદપોગમનાદિ મરણ

અબ્ધુજ્જાય. ત્રિઠ [અભ્યુદ્ગત]

જુઓ 'અબ્ધુજ્જય'

અબ્ધુઢ. ધાઠ [અભિ+ઉત્ત+ષ્ઠા]

ઉભા થવું, તૈયાર થવું, સજ્જ થવું

અબ્ધુઢ. ધાઠ [અભિ+ઉત્ત+સ્થાપય]

ઊંચે સ્થાપવું

અબ્ધુઢાણ. નઠ [અભ્યુદ્ગત]

ગુર્વાદિક નજીક આવે ત્યારે ઉઠી ઉભા થવું તે,

અબ્ધુઢાણ. નઠ [અભ્યુદ્ગત]

દશ પ્રકારની સામાયારીનો એક ભેદ

અબ્ધુઢિત. ત્રિઠ [અભ્યુદ્ગત]

ઉદત થયેલ

અબ્ધુઢિત્ત. કૃઠ [અભ્યુદ્ગત]

ઉદત થવા માટે, સજ્જ થવા માટે

અબ્ધુઢિત્તા. કૃઠ [અભ્યુદ્ગત]

ગુર્વાદિકની સન્મુખ જવું તે, એક જાતનો વિનય

અબ્ધુઢિત્તુ. કૃઠ [અભ્યુદ્ગત]

ગુર્વાદિકની સન્મુખ જનાર

અબ્ધુઢિય. ત્રિઠ [અભ્યુદ્ગત]

ઉદત થયેલ

અબ્ધુઢેત્તવ. ત્રિઠ [અભ્યુદ્ગતવ્ય]

સામે જઈ સત્કાર કરવાને યોગ્ય

અબ્ધુઢેત્તા. કૃઠ [અભ્યુદ્ગત]

સામે જઈને

અબ્ધુઢેત્તુ. કૃઠ [અભ્યુદ્ગત]

જુઓ 'અબ્ધુઢિત્તુ'

અબ્ધુઢેયવ. ત્રિઠ [અભ્યુદ્ગતવ્ય]

જુઓ 'અબ્ધુઢેત્તવ'

અબ્ધુતરસ. પુઠ [અબ્દુતરસ]

આશ્ચર્યજનક રસ

અબ્ધુદય. પુઠ [અભ્યુદય]

ઉદય, ચડતી

અબ્ધુન્નત. ત્રિઠ [અભ્યુદ્ગત]

ઉન્નત, બહાર નીકળેલ

અબ્ધુન્નય. ત્રિઠ [અભ્યુદ્ગત]

જુઓ 'ઉપર'

અબ્ધુય. ત્રિઠ [અબ્દુત્ત]

આશ્ચર્યજનક

અબ્ધુયતર. ત્રિઠ [અબ્દુતરસ]

અતિ આશ્ચર્યકારી

અબ્ધુવ. ધાઠ [અભિ+ઉપ+ઙ]

પ્રાપ્ત કરવું

અબ્ધુવગચ્છ. ધાઠ [અભિ+ઉપ+ગમ]

સ્વીકાર કરવો

અબ્ધુવગમ. પુઠ [અભ્યુદ્ગમ]

સ્વીકાર

અબ્ધુવગય. ત્રિં [અબ્ધુવગમ]

સ્વીકાર

અબ્ધુવે. ધાં [અભિ+ઉપ+ઙ]

સ્વીકાર કરવો

અબ્ધોવ્ર. ધાં [અભિ+ઉક્ષય]

સિંચવું

અબ્ધોવ્રાવેત્તા. કૃં [અબ્ધુક્ષય]

પાણીથી સિંચીને

અબ્ધોરુહ. પું [અબ્ધવરુહ]

જુઓ 'અબ્ધરુહ'

અબ્ધોવગમિયા. સ્ત્રીં [આબ્ધુવગમિકી]

પોતાની ઇચ્છાથી સ્વીકારેલ વ્રત આદિ ચારિત્રના કષ્ટથી થતી વેદના

અભઅ. વિં [અભય]

શ્રેણિક રાજાની રાણી નંદા નો પુત્ર, તેનો જન્મ બેનાતટ નગરે થયેલો. અભય કુમાર નામથી તે પ્રસિદ્ધ હતો. બુદ્ધિ પ્રધાનતા માટે તેનું નામ જૈનશાસનમાં પ્રસિદ્ધ છે. રાજા શ્રેણિકે તેને મુખ્યમંત્રી બનાવેલ. તેના લગ્ન સેના સાથે થયેલા. તેની લઘુમાતા ચેલ્લના ને રાજા સેણિઅ નું માંસ ખાવાની ઇચ્છા થઈ ત્યારે પોતાની બુદ્ધિ વડે અભઅ કુમારે તે ઇચ્છા પૂર્ણ કરેલી. આર્દ્રકુમારને દીક્ષા માટે પણ તે નિમિત્ત બનેલા. તેણે પોતે દીક્ષા માટે રાજ્યનો ત્યાગ કરેલો. લઘુમાતા ધારિણી ના અકાળ મેઘવર્ષા માટેના દોહદ પણ પૂર્ણ કરેલા. અભઅ દીક્ષા લઈ, મૃત્યુ બાદ અનુત્તર વિમાનમાં ગયા. મહાવિદેહે મોક્ષે જશે.

અભંગક. સ્ત્રીં [અભંગ્ગક]

ભાંગા વિનાનું

અભંગય. ત્રિં [અભંગ્ગક]

ભાંગા વિનાનું

અભંડ. ત્રિં [અભાંડ]

ભાંડ-ઉપકરણ રહિત

અભવ્ધેય. ત્રિં [અભવ્ધય]

ભક્ષણ કરવા અયોગ્ય

અભગ. ત્રિં [અભગ]

અખંડ, ભાંગેલ નહીં

અભગસેન-૧. વિં [અભગસેન]

સાલા અટવીના ચોર સેનાપતિ વિજય અને ચંદસિરિ નો પુત્ર તે ૫૦૦ ચોરોનો સેનાપતિ બન્યો. પુરિમતાલના રાજા મહબ્બલ દ્વારા ફૂટનીતિથી પકડાયો. રાજાએ ચોરને કુટુંબ સહિત મારી નાંખેલ.

પૂર્વ ભવમાં તે નિન્નાઅ નામે ઇંડાનો વ્યાપારી હતો.

અભગસેન-૨. વિં [અભગસેન]

વારત્તપુરનો રાજા, વારત્તગ તેનો મંત્રી હતો. અભગસેન નો અભયસેન નામે પણ ઉલ્લેખ છે.

અભજ્જિય. ત્રિં [અભર્જિત]

ભાંગેલ નહીં, અવિરાધિત

અભડ. પું [અભટ]

અ-ભટ,

શક્તિહીન

અભડપ્પવેસ. [અભટપ્રવેશ]

'જ્યાં અમુક વખત માટે કોઈપણ ગૃહસ્થને ઘેર કોઈ રાજ સેવક હુકમ લઈને જાય નહીં.' - એવી મનાઈ કરવામાં આવી છે તેવું નગર

અભણંત. ધાં [અભણત્]

ન ભણતો એવો

અભણિત. ત્રિં [અભણિત]

ન ભણેલ, ન કહેલ

અભણિય. ત્રિં [અભણિત]

જુઓ 'ઉપર'

અભત્ત. નં [અભત્ત]

અજ્ઞનો ત્યાગ

અભત્તદ્ધ. પું [અભત્તાર્થ]

ઉપવાસ માટે, ભોજનનો ત્યાગ કરવા માટેના પરચક્રમાણ

અભત્તદ્ધિય. પું [અભત્તસ્થિત]

ઉપવાસી, અસન-પાન આદિના ત્યાગી

અભત્તિ. સ્ત્રીં [અભત્તિ]

ભક્તિ રહિત

અભત્તિમંત. ત્રિં [અભત્તિમત્]

ભક્તિ રહિત

અભય. નંપું [અભય]

દાનનો એક ભેદ, સંયમ, ભય રહિત

અભય. વિં [અભય]

જુઓ 'અભય'

અભયંકર. પું [અભયંકર]

અભય દેનારો

અભયંકરા. સ્ત્રીં [અભયંકરા]

શ્રીકૃષ્ણનાથ ભગવંતની પ્રવજ્યા પાલખી

અભયકર. પું [અભયકર]

જુઓ 'અભયંકર' અભય દેનાર

અભયકુમાર. વિં [અભયકુમાર]

જુઓ 'અભય'

અભયઘોસ. વિં [અભયઘોસ]

પભંકરા નગરીના એક ગાથાપતિનો પુત્ર સેજ્જંસ નો પૂર્વભવ

અભયદય. વિશેં [અભયદય]

અભયને દેનાર

અભયદાન. નં [અભયદાન]

અભયદાન, દાનના પાંચ ભેદમાંનો એક ભેદ

અભયદાય. પું [અભયદાય]

અભયને દેનાર

અભયસેન. વિં [અભયસેન]

અભયસેન નું બીજું નામ, વારત્તપુરનો રાજા

અભયા. વિં [અભયા]

ચંપાનગરીની રાણી, રાજા દધિવાહન ની પત્ની

અભવટ્ટ. ત્રિં [અભવર્થ]

સંયમ અર્થે

અભવત્થ. પું [અભવત્થ]

ભવ-સંસારમાં ન ફરનાર, સિદ્ધ

અભવસિદ્ધિય. પું [અભવસિદ્ધિક]

અભવ્ય, સિદ્ધિ પામવાને અયોગ્ય જીવ

અભવસિદ્ધિયઉદ્દેસય. પું [અભવસિદ્ધિકોદ્દેશક]

એક ઉદ્દેશક વિશેષ

અભવસિદ્ધીય. પું [અભવસિદ્ધિક]

જુઓ 'અભવસિદ્ધિય'

અભવસિદ્ધિયમહાજુમ્મસત્ત. નં [અભવસિદ્ધિકમહા-

યુગ્મશતક] એ નામક એક અધ્યયન વિશેષ

અભવસિદ્ધીયશત. નં [અભવસિદ્ધિકશત]

એક શતક વિશેષ

અભવિ. પું [અભવિન્]

અભવિ, મોક્ષ ન પામનાર જીવ

અભવિંસુ. ધાં [અભૂવન્]

મૂ' ધાતુનું ભૂતકાળનું પહેલો પુરુષ બહુવચન

અભવિય. પું [અભવ્ય]

મુક્તિ માટે અયોગ્ય

અભવ્વજન. પું [અભવ્યજન]

સિદ્ધિ મેળવવા માટે અયોગ્ય લોકો

અભાયણ. નં [અભાજન]

અપાત્ર, ભાજન રહિત

અભાવ. પું [અભાવ]

અભાવ, નિષેધ,

નિન્દાભાવ, કૃત્સિતભાવ

અભાવિય. ત્રિં [અભાવિત]

સમજાવવાને યોગ્ય નહીં, અનુભવરહિત

અભાવુગ. ત્રિં [અભાવુક]

બીજી વસ્તુનો યોગ પામીને પણ તેના ગુણમાં પરિણત ન થતાં સ્વ સ્વરૂપે સ્થિર રહે

અભાસ. કૃં [અભાષમાણ]

નહીં બોલતો એવો

અભાસગ. પું [અભાષક]

ભાષા પર્યાપ્તિ રહિત, એકેન્દ્રિય, અયોગી, સિદ્ધ

અભાસણિજ્જ. કૃં [અભાષણિય]

ન બોલવા યોગ્ય

અભાસમાણ. કૃં [અભાષમાણ]

જુઓ 'અભાસ'

અભાસય. પું [અભાષક]

જુઓ 'અભાસગ'

અભાસા. સ્ત્રીં [અભાષા]

મિશ્ર વચન, મૃષા અને સત્યમૃષા એ બે પ્રકારની ભાષા

અભાસિત્તા. કૃં [અભાષિત્વા]

બોલ્યા વિના

અભિઆવણ્ણ. ત્રિં [અભ્યાપન્]

સન્મુખ આવેલ

અભિઙ. ન૦ [અભિજિત]

એક નક્ષત્ર, વિશેષ નામ

અભિઙ્. ન૦ [અભિજિત]

જુઓ 'ઉપર'

અભિઙ્ય. ન૦ [અભિજિત]

જુઓ 'ઉપર'

અભિઙ્જ. ધા૦ [અભિ+યુંજ]

બોલવું, વશીકરણ કરવું, આલિંગન કરવું

અભિઙ્જિકામ. કૃ૦ [અભિયોક્તુકામ]

મંત્ર-તંત્રાદિથી વશ કરવાને, કોઈ કાર્યમાં લગાડવો
આલિંગન કરવાને, સ્મરણ કરાવવાને

અભિઓગ. પુ૦ [અભિયોગ]

દબાણ, જબરદસ્તી, બળાત્કાર, આજ્ઞા, હુકમ,
વશીકરણ, પ્રયોગ કરવો તે, હલકા દેવમાં ઉત્પન્ન થવું
પડે તેવી ભાવના, પરાભવ, અભિમાન, આગ્રહ

અભિઓગી. સ્ત્રી૦ [અભિયોગી]

અભિયોગિક દેવપણે ઉત્પન્ન થવું પડે તેવી ભાવના

અભિકંચ. કૃ૦ [અભિકાઙ્ક્ષ્ય]

આકાંક્ષા રાખીને

અભિકંચ. ધા૦ [અભિ+કાઙ્ક્ષ]

આકાંક્ષા રાખવી

અભિકંચમાણ. કૃ૦ [અભિકાઙ્ક્ષત્]

આકાંક્ષા રાખતો, ઇચ્છતો

અભિકંચિ. કૃ૦ [અભિકાઙ્ક્ષિન્]

આકાંક્ષા રાખનાર, ઇચ્છા રાખનાર

અભિકંચુગ. ત્રિ૦ [અભિકાઙ્ક્ષુક]

અભિલાષી

અભિકમ્મ. ધા૦ [અભિ+ક્રમ્]

સન્મુખ આવવું

અભિકમ્મ. કૃ૦ [અભિક્રમ્ય]

સન્મુખ આવીને

અભિકંત. ત્રિ૦ [અભિક્રાન્ત]

યુવાની વટાવી ગયેલ, મોતની નજીક આવેલ,
પરાભવ પામેલ,
ચેતન રહિત,
પ્રવૃત્ત થયેલ

અભિકંતકિરિયા. સ્ત્રી૦ [અભિક્રાન્તક્રિયા]

જે મકાનમાં બીજા કોઈ મતના ત્યાગી ન ઉતર્યા હોય
તે મકાન, કિયાનો એક ભેદ

અભિકંતકૂરકમ્મ. ત્રિ૦ [અભિધાન્તકૂરકર્મન્]

ફૂર કર્મ-હિંસાદિમાં પ્રવૃત્ત થયેલ

અભિકમ. અ૦ [અભિ+ક્રમ્]

સામે આવવું

અભિકમણ. ન૦ [અભિક્રમણ]

સામે જવું તે

અભિકમમાણ. કૃ૦ [અભિક્રમમાણ]

સામે આવવું તે

અભિક્વ. અ૦ [અભીક્ષ્ણ]

વારંવાર, નિરંતર

અભિક્વ. અ૦ [અભીક્ષ્ણમ્]

નિરંતર

અભિક્વણ. અ૦ [અભીક્ષ્ણ]

વારંવાર

અભિક્વણં. અ૦ [અભીક્ષ્ણમ્]

નિરંતર

અભિક્વલાભિય. પુ૦ [અભિક્ષાલાભિક]

ગૌયરી સંબંધિ અભિગ્રહ વિશેષ ધરનાર સાધુ

અભિક્વસેવણ. ત્રિ૦ [અભિક્ષાસેવન]

નિરંતર સેવવું તે

અભિગચ્છ. ધા૦ [અભિ+ગમ્]

સન્મુખ જવું, જોડવું, બાંધવું,
પ્રાપ્ત કરવું

અભિગચ્છણયા. કૃ૦ [અભિગમન્]

સન્મુખ જવું તે, જોડવું તે, બાંધવું તે

અભિગજ્જંત. કૃ૦ [અભિગર્જત્]

સન્મુખ ગર્જના કરતો

અભિગત. વિશે૦ [અભિગત]

જાણવું

અભિગમ. પુ૦ [અભિગમ]

સામે જવું, બોધ, નિયમ-વિશેષ

અભિગમ. કૃ૦ [અભિગમ્ય]

સામે જઈને

અભિગમણિજ્ઞ. કૃં [અભિગમનીય]

સામે જવા યોગ્ય

અભિગમન. નં [અભિગમન]

સન્મુખ જવું તે

અભિગમનદ્. ત્રિં [અભિગમનાર્થ]

સામે જવા માટે

અભિગમરુદ્. સ્ત્રીં [અભિગમરુચિ]

ઉપદેશ સાંભળી થયેલ તત્ત્વ રુચિ

અભિગમસમ્મદંસણ. નં [અભિગમસમ્યગ્દર્શન]

સમજણ પૂર્વક કે ધર્મોપદેશ શ્રવણથી પ્રાપ્ત થયેલ સમ્યગ્દર્શન

અભિગમ્. કૃં [અભિગમ્ય]

સામે જઈને

અભિગય. વિશેં [અભિગત]

જાણેલું, સમજેલું

અભિગયદ્. ત્રિં [અભિગતાર્થ]

જેણે અર્થ જાણ્યો છે તે, અર્થનો નિશ્ચય કરનાર

અભિગયજીવાજીવ. પું [અભિગતજીવાજીવ]

જેણે જીવ-અજીવનું સ્વરૂપ જાણ્યું છે તે

અભિગાહ. ધાં [અભિ+ગાહ]

ભોગવવું, સેવવું

અભિગિજ્ઞ. ધાં [અભિ+ગૃહ્]

ગૃહ થવું, લોભી બનવું

અભિગિજ્ઞ. વિશેં [અભિગૃહ્]

લોભ કરીને

અભિગિણ્. ધાં [અભિ+ગ્રહ]

અભિગ્રહ ધારણ કરવો,
નિયમ વિશેષ કરવો

અભિગિણ્હિતા. કૃં [અભિગૃહ્]

અભિગ્રહ કરીને

અભિગિણ્હેતા. કૃં [અભિગૃહ્]

અભિગ્રહ કરીને

અભિગેણ્. ધાં [અભિ+ગ્રહ]

જુઓ 'અભિગિણ્'

અભિગેણ્હિતા. કૃં [અભિગૃહ્]

સ્વીકારીને

અભિગાહ. પું [અભિગ્રહ]

નિયમ વિશેષ, આગ્રહ,

આહારાદિ ગ્રહણ કરવા માટે ચોક્કસ મર્યાદા કરવી તે,
ભાષાનો ભેદ

અભિગાહિય. વિશેં [અભિગ્રાહિક]

કુમતની પકડ કરનાર, દુરાગ્રહી,
મિથ્યાત્વનો એક ભેદ

અભિગાહિયમિચ્છાદંસણ. નં [અભિગ્રાહિકમિથ્યાદર્શન]

એક પ્રકારનું મિથ્યાદર્શન

અભિઘટિજ્ઞમાણ. કૃં [અભિઘટ્યમાન]

વેગથી દોડતો

અભિઘાય. પું [અભિઘાત]

ઘાત કરવો તે, લાકડી કે ગોફણથી પ્રહાર કરવો તે

અભિચંદ. પું [અભિચન્દ્ર]

દિવસનું એક મુહૂર્ત

અભિચંદ-૧. વિં [અભિચન્દ]

ભં મલ્લિનો જીવ જે પૂર્વભવમાં મહાબલ કુમાર હતો, તે
વખતનો એક મિત્ર જેણે મહાબલ સાથે દીક્ષા લીધી. કથા

અભિચંદ-૨. વિં [અભિચન્દ]

રાજા અંધગવણિ અને રાણી ધારિણી નો પુત્ર. ભં
અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી, સોળ વર્ષનો સંયમ પાળી
મોક્ષે ગયા.

અભિચંદ-૩. વિં [અભિચન્દ]

આ અવસર્પિણીમાં ભરતક્ષેત્રમાં થયેલા પંદર
કુલકરમાંના દશમા કુલકર- જેના શાસનમાં મક્કાર
દંડનીતિ હતી, પડિરુવા તેની પત્ની હતી.

અભિજસંત . નં [અભિયશસ્વત્]

આ નામનું સાધુઓનું એક કુળ

અભિજા. ધાં [અભિ+જન]

જન્મવું, ઉત્પન્ન થવું

અભિજા. ધાં [અભિ+યા]

નગરથી બહાર નીકળવું

અભિજાઙ્ય. ત્રિં [અભિજાતિગ]

ખાનદાન

અભિજાણ. ધાં [અભિ+જ્ઞા]

જાણવું

અભિજાત. ત્રિં [અભિજાત]

ખાનદાન, પક્ષના અગિયારમા દિવસનું નામ ઉત્પન્ન

અભિજાય. ત્રિં [અભિજાત]

જુઓ 'ઉપર'

અભિજિનમાણ. કૃં [અભિજયત્]

જીવતું તે

અભિજિય. પું [અભિજિત]

એક નક્ષત્ર, નક્ષત્રદેવ-વિશેષનું નામ

અભિજુંજ. ધાં [અભિ+યુજ્]

યોજવું, જોડવું, ભેટવું, આલિંગન દેવું, વશ કરવું

અભિજુંજ. ધાં [અભિ+યુજ્]

વિદ્યાદિ વડે પ્રવેશ કરવો

અભિજુંજિત્. કૃં [અભિયોક્તુમ્]

યોજવાને, જોડવાને, ગોઠવવાને, વશ કરવાને

અભિજુંજિતા. કૃં [અભિયુજ્ય]

યોજીને, જોડીને, વશ કરીને

અભિજુંજિય. કૃં [અભિયુજ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અભિજુંજિયાણ. કૃં [અભિયુજ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અભિજુત્. કૃં [અભિયુજ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અભિજુત્. ત્રિં [અભિયુક્ત]

પંડિત, પ્રાણ, ગુનેગાર,

અભિજેતું. કૃં [અભિજેતુમ્]

જીતવા માટે

અભિજોગ. પું [અભિયોગ]

જુઓ 'અભિઓગ'

અભિજ્જા. સ્ત્રીં [અભિદ્યા]

અસંતોષ, લોભ, વિષય ચિંતવત, રૌદ્રધ્યાન

અભિજ્ઞા. સ્ત્રીં [અભિદ્યા]

જુઓ 'ઉપર'

અભિજ્ઞિયત્. પું [અભિધ્યાતત્વ]

વસ્તુ મેળવવાની તીવ્ર ઈચ્છા

અભિજ્ઞાં. સ્ત્રીં [અભિજ્ઞાં]

કલહ-કલેશ સન્મુખ, પ્રચંડ વાયુ સન્મુખ

અભિજ્ઞિય. વિશેં [અભિધ્યત]

અતૃપ્તિ, વસ્તુ મેળવવા તીવ્રેચ્છા

અભિણંદ. ધાં [અભિ+નદ્]

સ્તુતિ કરવી

અભિણય. ધાં [અભિ+ણી]

નાટક કરવું

અભિતજ્જેમાણ. કૃં [અભિતર્જયત્]

ચારે તરફથી તર્જના કરતો

અભિતત્. વિશેં [અભિતપ્ત]

અગ્નિથી તપાવેલ

અભિતપ્પમાણ. કૃં [અભિતપ્પમાણ]

કદર્થના પામતો, પરિતાપ પામતો

અભિતવ. ધાં [અભિ+તાપય]

સંતાપવું, કદર્થના કરવી, દુઃખ આપવું

અભિતાવ. પું [અભિતાપ]

તાપ કે સૂર્ય સામે

અભિતાવણ. પું [અભિતાપન]

જુઓ 'ઉપર'

અભિતાવિ. ત્રિં [અભિતાપિન્]

સંતાપેલ, દુઃખીત, કદર્થિત

અભિતાસેમાણ. કૃં [અભિત્રાસયત્]

ત્રાસ ઉપજાવતો, ભય પમાડતો

અભિતુર. ધાં [અભિ+ત્વર્]

ઉતાવળ કરવી

અભિતોસ. ધાં [અભિ+તોસય]

સંતોષ ઉપજાવવો

અભિત્યુ. ધાં [અભિ+સ્તુ]

સ્તુતિ કરવી

અભિત્યુણંત. કૃં [અભિષ્ટુવત્]

સ્તુતિ કરતો

અભિથુ. ધાં [અભિ+સ્તુ]

સ્તુતિ કરવી

અભિથુણ. ધાં [અભિ+સ્તુ]

સ્તુતિ કરવી

અભિથુણંત. કૃં [અભિષ્ટુવત્]

સ્તુતિ કરતો

અભિથુય. કૃં [અભિથુત્]

સ્તુતિ કરીને

અભિથુવ્વમાણ. કૃં [અભિથૂયમાન]

સ્તુતિ કરતો

અભિદુગ્. ત્રિં [અભિદુર્ગ]

અતિ વિષમ

અભિદ્રવ. વિશેં [અભિદ્રવ]

ઉપદ્રવ કે દુઃખથી ઘેરાયેલ

અભિદ્યુ. ત્રિં [અભિદ્યુત]

પીડા કરતો, દુખના અધ્યવસાયરૂપે વ્યાપ્ત

અભિધાર. ધાં [અભિ+ધારય]

નિંદાની ધારણાથી કોઈના છિદ્ર ઉઘાડા પાડવા

અભિધારણ. નં [અભિધારણ]

મનમાં ધારણા ધારવી તે

અભિધારણા. સ્ત્રીં [અભિધારણા]

ઝરુખો, ગોખ

અભિનંદ. પું [અભિનન્દ]

શ્રાવણ માસનું લોકોત્તર નામ, સ્તુતિ કરેલ

અભિનંદ. ધાં [અભિ+નન્દ]

સ્તુતિ કરવી

અભિનંદંત. કૃં [અભિનન્દંત]

સ્તુતિ કરતો

અભિનંદત. કૃં [અભિનન્દત]

સ્તુતિ કરતો

અભિનંદન. વિં [અભિનન્દન]

ભરતક્ષેત્રની આ ચોવીસીના ચોથા તીર્થંકર, વિનીતા નગરીના રાજા સંવર અને રાણી સિદ્ધત્થા ના પુત્ર. તેના દેહનો વર્ણ સુવર્ણ હતો. ૧૦૦૦ પુરુષ સાથે દીક્ષા લીધી. તેને ૧૧૬ ગણ અને ૧૧૬ ગણધર હતા. ૫૦ લાખ પૂર્વનું આયુષ્ય હતું. સમ્મેત શીખરે મોકલે ગયા. વગેરે... વગેરે...

અભિનંદમાણ. કૃં [અભિનન્દત્] જુઓ 'ઉપર'

અભિનંદિજ્જમાણ. કૃં [અભિનન્દમાણ]

સ્તુતિ યોગ્ય, સંમતિ યોગ્ય

અભિનંદિય. ત્રિં [અભિનન્દિય]

લોકોત્તર એવા પ્રથમ મહિનાનું નામ, અભિનંદન પામેલ

અભિનય. પું [અભિનય]

અભિનય, નાટ્યકળાનું પ્રધાન અંગ

અભિનિવ્ઝંત. ત્રિં [અભિનિષ્ક્રાન્ત]

દીક્ષિત, પ્રવજ્યાના ભાવવાળો

અભિનિવ્ઝમ. ધાં [અભિ+નિસ્+ક્રમ્]

દીક્ષા લેવી, પ્રવજ્યા માટે નીકળવું

અભિનિવ્ઝમણ. સ્ત્રીં [અભિનિષ્ક્રમણ]

દીક્ષા, પ્રવજ્યા

અભિનિવ્ઝમણપવેસ. પું [અભિનિષ્ક્રમણપ્રવેશ]

અભિનિષ્ક્રમણ પ્રવેશ

અભિનિવ્ઝમ્મ. કૃં [અભિનિષ્ક્રમ્ય]

ગૃહવાસથી બહાર નીકળીને

અભિનિગિજ્ઞ. કૃં [અભિનિગૃહ્ય]

રોકીને, અટકાવીને

અભિનિગચ્છ. ધાં [અભિ+નિર્+ગમ્]

બહાર નીકળવું

અભિનિગચ્છિતા. કૃં [અભિનિર્ગત્ય]

બહાર નીકળીને

અભિનિચારિયા. સ્ત્રીં [અભિનિચારિકા]

ભિક્ષાને માટે નીકળવું તે, એકઠા થઈને વિચરવું તે

અભિનિદુવાર. નં [અભિનિદ્વાર]

અનેક દ્વાર

અભિનિપયા. સ્ત્રીં [દેં]

ચુલો, અલગ અલગ રહેલી પ્રજા

અભિનિબુજ્ઞ. ધાં [અભિ+નિ+બુધ્]

અર્થને નિશ્ચિત રીતે જાણવો

અભિનિવટ્ટ. ધાં [અભિ+નિ+વૃત્ત]

વ્યાવર્તન કરવું

અભિનિવટ્ટમાણ. કૃં [અભિનિવર્તમાણ]

પાછા જવું, પૃથક્ થવું

અભિનિવટ્ટેમાણ. કૃં [અભિનિવર્ધયત્]

ત્યાગ કરતો, વૃદ્ધિનો અભાવ

અભિનિવટ્ટિતાણં. કૃં [અભિનિર્વૃત્ય]

સંપદિત કરીને, નિષ્પન્ન કરીને

અભિનિવિટ્ટ. ત્રિં [અભિનિવિષ્ટ]

આગ્રહી, પકડ કરનાર

અભિનિવૃદ્ધેતા. કૃં [અભિનિવૃદ્ધ્ય]

પાપથી નિવર્તેલો

અભિનિવેસ. ધાં [અભિ+નિ+વેશ્ય]

આગ્રહપૂર્વક કરવું

અભિનિવેસ. પું [અભિનિવેશ]

ખોટી વાતની પકડ, દુરાગ્રહ, ખોટો આગ્રહ કરવો

અભિનિવ્વગડા. સ્ત્રીં [દેં]

વિભિન્ન દ્વારવાળા મકાન

અભિનિવ્વટ્ટ. ત્રિં [અભિનિવૃત્ત]

નિષ્પન્ન, સાંગોપાંગ નીપજાવેલું

અભિનિવ્વટ્ટિતા. કૃં [અભિનિવૃત્ત્ય]

નિપજાવીને, પરિણતિ થયેલ

અભિનિવ્વટ્ટેતા. કૃં [અભિનિવૃત્ત્ય]

ઉપર

અભિનિવ્વડ. ત્રિં [અભિનિવૃત્ત]

કોઠાદિ કષાયને ટાળી શીતળ થયેલ

અભિનિસઢ. ત્રિં [અભિનિસ્સટ]

જેનો અવયવ બહાર નીકળેલ છે તે

અભિનિસિજ્જા. સ્ત્રીં [અભિનિષ્ટ્યા]

સ્વાધ્યાય ભૂમિ, વસતિ

અભિનિસિટ્ટ. ત્રિં [અભિનિસૃષ્ટ]

બહાર નીકળેલ

અભિનિસીહિયા. સ્ત્રીં [અભિનૈષેધિકી]

સાધુને સ્વાધ્યાય કરવાનું સ્થાન વિશેષ

અભિનિસેજ્જા. સ્ત્રીં [અભિનિષ્ટ્યા]

વસતિ, સ્વાધ્યાય ભૂમિ

અભિનિસ્સડ. ત્રિં [અભિનિસ્સૃત]

બહાર નીકળતું

અભિનિસ્સવ. ધાં [અભિ+નિર્+સુ]

નિકળવું

અભિનિસ્સિત. ત્રિં [અભિનિશ્રિત]

નિશ્ચયથી બહુ, પક્ષપાતી, રાગી, અનુરક્ત

અભિનિસ્સેજ્જા. સ્ત્રીં [અભિનિષ્ટ્યા]

સાધુને રહેવાનું સ્થાન વિશેષ

અભિની. ધાં [અભિ+ની]

અભિનય કરવો

અભિનૂમ. નં [દેં]

માયા, કપટ

અભિન્ન. વિશેં [અભિન્ન]

અત્રુટિત, અવિરાહિત, અખંડિત

અભિન્નદસપુલ્લિ. પું [અભિન્નદશપૂર્વિન્]

અખંડિત દશપૂર્વ ધારણ કર્તા

અભિન્નાચાર. પું [અભિન્નાચ્ચાર]

અખંડ આચાર, જ્ઞાનાચાર આદિનું પાલન કર્તા

અભિન્નાત. કૃં [અભિજ્ઞાત]

જાણીને, સમજીને

અભિન્નાય. ત્રિં [અભિજ્ઞાય]

જાણીને, સમજીને

અભિન્નાય. ત્રિં [અભિજ્ઞાત]

જાણવામાં આવેલ

અભિપત્થ. ધાં [અભિ+પ્ર+અર્થ્ય]

યાચવું, માંગવું, પ્રાર્થના કરવી

અભિપવુટ્ટ. ત્રિં [અભિપ્રવૃષ્ટ]

વરસાદ થયેલ

અભિપાતિની. ત્રિં [અભિપાતિની]

સન્મુખ પડનાર

અભિપ્પાઙ્ગયનામ. પું [આભિપ્રાયિકનામ]

અભિપ્રાય પ્રમાણે પડેલ નામ

અભિપ્પાય. પું [અભિપ્રાય]

ભાવ, ઇચ્છા, આશય, મનની ધારણા

અભિપ્પેય. ત્રિં [અભિપ્રેત]

ઇચ્છેલું, ધારેલું

અભિભવ. ધાં [અભિ+ભૂ]

જય મેળવવો, તિરસ્કાર કરવો

અભિભવિય. કૃં [અભિભૂય]

તિરસ્કાર કરીને

અભિભાસ. ધાં [અભિ+ભાષ]

બોલવું, વાતચીત કરવી

અભિભૂત. ત્રિં [અભિભૂત]

જિતાયેલ, પરાભવ પામેલ, દુઃખથી પીડિત

અભિભૂય. ત્રિં [અભિભૂત]

જુઓ 'ઉપર'

અભિભૂય. કૃં [અભિભૂય]

જુઓ 'અભિભવિય'

અભિભૂયનાણી. પું [અભિભૂયજ્ઞાનિન]

કેવળજ્ઞાની

અભિમય. ત્રિં [અભિમત]

સંમત, ઈષ્ટ

અભિમાન. પું [અભિમાન]

અહંકાર

અભિમુખ. ત્રિં [અભિમુખ]

સન્મુખ થયેલ, સામે-મોઢા આગળ

અભિમૂહ. ત્રિં [અભિમુહ]

જુઓ 'ઉપર'

અભિમુહનામગોત્ર. નં [અભિમુહનામગોત્ર]

પૂર્વભવ છોડ્યા બાદ જેઓ સાક્ષાત્ બાદર પર્યાપ્ત તેજસ્કાવિક આયુનામ ગોત્રને વેદે છે તે અભિમુહનામ ગોત્ર

અભિયંદ. પું [અભિચંદ્ર]

એક મુહૂર્ત વિશેષ, વિશેષ નામ

અભિયાગમ. પું [અભ્યાગમ]

સામે આવવું તે, આગમન

અભિયાવન્ન. ત્રિં [અભ્યાવન્ન]

સાવધ અનુષ્ઠાનમાં તત્પર થયેલ

અભિયોગ. પું [અભિયોગ]

અભિયોગિક દેવ

અભિરક્ષ. ધાં [અભિ+રક્ષ]

રક્ષણ કરવું

અભિરક્ષઅ. ત્રિં [અભિરક્ષક]

રક્ષા કરનાર

અભિરક્ષિજ્ઞમાણ. કૃં [અભિરક્ષ્યમાણ]

રક્ષણ કરતો

અભિરમ. ધાં [અભિ+રમ]

રતિકીડા કરવી, લીલા વિલાસ કરવો

અભિરમંત. કૃં [અભિરમમાણ]

રતિ કીડા કરતો

અભિરમમાણ. કૃં [અભિરમમાણ]

જુઓ 'ઉપર'

અભિરામ. ત્રિં [અભિરામ]

રમણીય, સુંદર, મનોહર

અભિરામ. ધાં [અભિ+રામય]

તત્પરતાથી કામમાં લાગવું

અભિરુ. ત્રિં [અભિરુ]

બીકણ નહીં તે

અભિરુદય. ત્રિં [અભિરુચિત]

રયુલું, ગમેલું

અભિરુદ્ધ. કૃં [અભિરુદ્ધ]

ચારે તરફથી રોકીને

અભિરૂવ. ત્રિં [અભિરૂપ]

ક્ષણે ક્ષણે નવું લાગતું

અભિરૂહવા. સ્ત્રીં [અભિરૂ-ભ-વા]

મધ્યય ગ્રામની સાતમી મૂર્ચના

અભિરોય. ધાં [અભિ+રોચય]

રુચિ કરવી

અભિરોહિય. ત્રિં [અભિરોહિત]

રોકાઈ ગયેલ

અભિલંઘમાણ. કૃં [અભિલંઘમાણ]

ઉલ્લંઘન કરતો

અભિલંઘયંત. કૃં [અભિલંઘમાણ]

ઉલ્લંઘન કરતો

અભિલસ. ધાં [અભિ+લષ]

ઈચ્છા કરવી

અભિલસણિજ્ઞ. કૃં [અભિલષનીય]

ઈચ્છવા યોગ્ય

અભિલસમાણ. કૃં [અભિલષત્]

ઈચ્છતો

અભિલસિજ્ઞમાણ. કૃં [અભિલષ્યમાણ]

ઈચ્છા કરતો

અભિલાય. પું [અભિલાપ]

શબ્દ સંદર્ભ, સૂત્રપાઠ, આલાવો, કથન કરવું

અભિલાવ. પું [અભિલાપ]

જુઓ 'ઉપર'

અભિલાવપુરિસ. પું [અભિલાપપુરુષ]

નરજાતિના શબ્દ જેમકે ઘટ-પટ વગેરે

અભિલાસ. પુઠ્ઠ [અભિલાષ]

ઇચ્છા, પ્રાર્થના

અભિલાસિ. ત્રિઠ્ઠ [અભિલાષિન્]

ઇચ્છુક, પ્રાર્થક, અભિલાષ કરનાર

અભિલોચન. નઠ્ઠ [અભિલોચન્]

જ્યાં ઉભા રહી દૂરની વસ્તુ જોઈ શકાય તેવું સ્થાન

અભિવંદણ. કૃઠ્ઠ [અભિવંદિતુમ્]

વાંદવા જવાને

અભિવંદન. નઠ્ઠ [અભિવંદન]

સ્તુતિ, નમસ્કાર

અભિવંદયા. કૃઠ્ઠ [અભિવંદિતુમ્]

વંદન કરવાને માટે

અભિવંદિત. કૃઠ્ઠ [અભિવંદિતુમ્]

જુઓ 'ઉપર'

અભિવંદિત્તણ. કૃઠ્ઠ [અભિવંદિતુમ્]

વંદન કરવા માટે

અભિવંદિત્તા. કૃઠ્ઠ [અભિવંદિત્તા]

વાંદીને

અભિવંદિય. કૃઠ્ઠ [અભિવંદિત]

સ્તુતિ કરાયેલ

અભિવગંત. કૃઠ્ઠ [અભિવગ્ત]

જમીન ખોદતો

અભિવડ. ધાઠ્ઠ [અભિ+વડ્]

સંમુખ પડવું તે

અભિવડ્. ધાઠ્ઠ [અભિ+વડ્]

વૃદ્ધિ પામવી, આબાદ થવું

અભિવટ્ટિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [અભિવટ્ટિ]

વૃદ્ધિ, આબાદી

અભિવટ્ટિત. ત્રિઠ્ઠ [અભિવર્ધિત]

અધિક માસ, અધિકમાસ વાળું વર્ષ, જે વર્ષમાં તેર ચંદ્રમાસ હોય તે

અભિવટ્ટિતસંવચ્છર. પુઠ્ઠ [અભિવર્ધિતસંવત્સર]

આ નામનો વર્ષનો એક ભેદ

અભિવટ્ટિત્તા. કૃઠ્ઠ [અભિવર્ધિ]

વૃદ્ધિ પામેલ

અભિવટ્ટિદેવયા. પુઠ્ઠ [અભિવૃદ્ધિદેવતા]

ઉત્તરાભાદ્રપદ નક્ષત્રનો દેવ

અભિવટ્ટિય. ત્રિઠ્ઠ [અભિવર્ધિત]

જુઓ 'અભિવટ્ટિત'

અભિવટ્ટિયસંવચ્છર. પુઠ્ઠ [અભિવર્ધિતસંવત્સર]

આ નામનો વર્ષનો એક ભેદ

અભિવટ્ટેત્તા. કૃઠ્ઠ [અભિવર્ધિ]

વૃદ્ધિ પામેલ

અભિવટ્ટેમાણ. કૃઠ્ઠ [અભિવર્ધમાન]

વૃદ્ધિ પામતો, આબાદ થતો

અભિવત્તીલવચ્છન. નઠ્ઠ [અભિવ્યક્તિલક્ષણ]

અભિવ્યક્તિરૂપ ચિન્હો

અભિવચન. પુઠ્ઠ [અભિવચન]

પર્યાય શબ્દ

અભિવાય. પુઠ્ઠ [અભિવાત]

પ્રતિકુળ પવન

અભિવાયણ. નઠ્ઠ [અભિવાદન]

વચનથી સ્તુતિ કરવી તે, મસ્તક નમાવી ચરણ સ્પર્શ કરવો તે

અભિવાયમાણ. કૃઠ્ઠ [અભિવાદયત્]

અભિવાદન કરતો

અભિવુટ્ટ. ધાઠ્ઠ [અભિ+વૃધ્]

ઉન્નત થવું

અભિવુટ્ટિ. પુઠ્ઠ [અભિવૃદ્ધિ]

ઉત્તરાભાદ્રપદ નામક નક્ષત્ર વિશેષ

અભિવુટ્ટિત્તા. કૃઠ્ઠ [અભિવર્ધિ]

વધારીને

અભિવુટ્ટેમાણ. કૃઠ્ઠ [અભિવર્ધમાન]

વૃદ્ધિ કરતો

અભિવેચના. સ્ત્રીઠ્ઠ [અભિવેદના]

અતિપીડા

અભિસંક. ધાઠ્ઠ [અભિ+શઙ્ક્]

આશંકા કરવી

અભિસંકા. સ્ત્રીઠ્ઠ [અભિશઙ્કા]

આશંકા

અભિસંકિ. ત્રિઠ્ઠ [અભિશઙ્કિન્]

શંકા રાખનાર

અભિસંગ. પુઠ્ઠ [અભિષ્વજ્ઞ]

ભાવરાગ

અભિસંજાત. ત્રિઠ્ઠ [અભિસંજ્ઞાત]

કલલ અવસ્થામાંથી પેશી રૂપે બનેલ

અભિસંજાય. ત્રિઠ્ઠ [અભિ+સં+જન્]

કલલ અવસ્થામાંથી પેશી રૂપે થવું

અભિસંથુળમાણ. કૃઠ્ઠ [અભિસંસ્તુવત્]

સ્તુતિ કરતો, વર્ણન કરતો

અભિસંધ. ધાઠ્ઠ [અભિ+સં+ધા]

સંકલ્પ બાંધવો, મનમાં ધારણા કરવી

અભિસંધાર. ધાઠ્ઠ [અભિ+સં+ધારય]

પર્યાલોચના કરવી

અભિસંધારણ. નઠ્ઠ [અભિસંધારણ]

પર્યાલોચના

અભિસંધારેત. કૃઠ્ઠ [અભિસંધારયત્]

પર્યાલોચના કે વિચારણા કરતો

અભિસંધારેણ. કૃઠ્ઠ [અભિસંધારયત્]

જુઓ 'અભિસંધારેત'

અભિસંબુદ્ધ. ત્રિઠ્ઠ [અભિસંબુદ્ધ]

બોધ પામેલ

અભિસંભૂત. વિશેઠ્ઠ [અભિસંભૂત]

પ્રગટ થયેલ

અભિસંભૂય. વિશેઠ્ઠ [અભિસંભૂત]

જુઓ 'ઉપર'

અભિસંવૃદ્ધ. ત્રિઠ્ઠ [અભિસંવૃદ્ધ]

વૃદ્ધિ પામતો

અભિસમન્નાગચ્છ. ધાઠ્ઠ [અભિ+સં+અનુ+આ+ગમ્]

સારી રીતે જાણવું, વ્યવસ્થિત કરવું, મેળવવું

અભિસમન્નાગત. ત્રિઠ્ઠ [અભિસન્વાગત]

સારી રીતે જાણેલ, વ્યવસ્થિત, પ્રાપ્ત

અભિસમન્નાગય. ત્રિઠ્ઠ [અભિસમન્વાગત]

જુઓ 'ઉપર'

અભિસમાગચ્છ. ધાઠ્ઠ [અભિ+સં+આ+ગમ્]

સામે આવવું, ગુણ દોષ જાણવા

અભિસમાગમ. પુઠ્ઠ [અભિસમાગમ]

સામે જવું, પ્રાપ્ત કરવું, નિર્ણય કરવો

અભિસમાગમ્. કૃઠ્ઠ [અભિસમાગમ્ય]

સામે જઈને, નિર્ણય કરીને, પ્રાપ્ત કરીને

અભિસમાગય. ત્રિઠ્ઠ [અભિસમાગત]

સામે આવેલ

અભિસમે. ધાઠ્ઠ [અભિ+સં+આ+ઙ]

સારી રીતે સંચય રહિત જાણવું, સમજવું

અભિસમેવ્ચ. કૃઠ્ઠ [અભિસમીક્ષ્ય]

સમજીને

અભિસમેચ્ચ. ત્રિઠ્ઠ [અભિસમેત્ય]

સામે જઈને

અભિસરણ. નઠ્ઠ [અભિસરણ]

સામે જવું તે

અભિસરમાણ. કૃઠ્ઠ [અભિસરત્]

સરકતો

અભિસરમાણય. કૃઠ્ઠ [અભિસરત્ક]

સરકતો

અભિસિંચ. ધાઠ્ઠ [અભિ+સિજ્ચ]

રાજ્યાભિષેક કરવો, પદવી ધારણા નિમિત્તે જળ સિંચન

અભિસિંચણ. ત્રિઠ્ઠ [અભિસિજ્ચન]

વિશિષ્ટ કારણે પાણીનું સિંચન કરવું તે

અભિસિંચાવ. ધાઠ્ઠ [અભિ+સેચય]

અભિષેક કરાવવો

અભિસિંચાવિત્તે. કૃઠ્ઠ [અભિષિજ્ચયિતુમ્]

અભિષેક કરાવવાને માટે

અભિસિંચિત્તે. કૃઠ્ઠ [અભિષેક્તુમ્]

અભિષેક કરીને

અભિસિંચિત્તા. કૃઠ્ઠ [અભિષિજ્ચ્ય]

અભિષેક કરીને

અભિસિંચિય. કૃઠ્ઠ [અભિષિજ્ચ્ય]

અભિષેક કરીને

અભિસિચ્ચમાણ. કૃઠ્ઠ [અભિષિચ્ચમાન]

અભિષેક કરતો

અભિસિત્ત. ત્રિઠ્ઠ [અભિષિત્ત]

અભિષેક કરેલ

અભિસેઅ. પુઠ્ઠ [અભિષેક]

સ્નાન મહોત્સવ, શુક્ર-શોણિતનો સંયોગ, પદવી કરવી

અભિષેક. પું [અભિષેક]

જુઓ 'ઉપર'

અભિષેક. પું [અભિષેક]

જુઓ 'ઉપર'

અભિષેક. ત્રિં [અભિષેક]

અભિષેક કરીને

અભિષેગ. પું [અભિષેક]

જુઓ 'અભિષેક'

અભિષેગસભા. સ્ત્રીં [અભિષેકસભા]

ઈન્દ્રનું એક સભા સ્થાન

અભિષેગશિલા. સ્ત્રીં [અભિષેકશિલા]

ભગવંતના જન્માભિષેકની શિલા

અભિષેય. પું [અભિષેક]

જુઓ 'અભિષેક'

અભિષેયઅરિહ. ત્રિં [અભિષેકાર્હ]

પદવીનો અભિષેક કરવાને યોગ્ય

અભિષેયઠાણ. નં [અભિષેકસ્થાન]

અભિષેક કરવાની જગ્યા

અભિષેયપીઠ. પું [અભિષેકપીઠ]

અભિષેક માટેનો બાજોઠ

અભિષેયમંડવ. પું [અભિષેકમંડવ]

સ્નાન મહોત્સવનો મંડપ

અભિષેયસભા. સ્ત્રીં [અભિષેકસભા]

જ્યાં રાજ્યાભિષેક થાય છે તે સભાસ્થાન

અભિષેયશિલા. સ્ત્રીં [અભિષેકશિલા]

જુઓ 'અભિષેકશિલા'

અભિષેયસિંહાસન. નં [અભિષેકસિંહાસન]

પરમાત્માના જન્માભિષેકનું સિંહાસન

અભિષેવિ. વિશેં [અભિષેવિન]

સેવા કર્તા, અભિષેક કર્તા

અભિસ્સંગ. પું [અભિષ્વજ્ઞ]

જુઓ 'અભિસંગ'

અભિહટ્ટ. કૃં [અભિહત્ય]

બળાત્કાર કે જબરદસ્તી કરીને

અભિહટ્ટ. વિશેં [અભિહત]

સામે લાવેલું, ગૌયરીનો એક દોષ

અભિહણ. ધાં [અભિ+હન્]

ઘાત કરતો, હણવું

અભિહણંત. કૃં [અભિહત્]

ઘાત કરતો, હણતો

અભિહનન. નં [અભિહનન]

હણવો તે, પ્રહાર કરવો તે, ઘાત કરવો તે

અભિહનમાણ. કૃં [અભિહત્]

ઘાત કરતો, હણતો

અભિહમ્મ. ધાં [અભિ+હન્]

જુઓ 'અભિહણ'

અભિહય. ત્રિં [અભિહત]

પગથી દબાવેલ, લાત મારેલ

અભિહાણ. નં [અભિધાન]

નામ, સંજ્ઞા

અભિહિય. ત્રિં [અભિહિત]

ઉક્ત, કહેલ

અભીડ. પું [અભિજિત્]

એક નક્ષત્ર-વિશેષ નામ

અભીર્ડ. પું [અભિજિત્]

નક્ષત્ર-વિશેષ

અભીજિ. પું [અભિજિત્]

નક્ષત્ર-વિશેષ

અભીતિ. વિં [અમિતિ]

જુઓ 'અભીયિકુમાર'

અભીય. ત્રિં [અભીત]

ભય રહિત, નીડર

અભીયી. પું [અભિજિત્]

નક્ષત્ર-વિશેષ

અમીયિકુમાર. વિં [અમીતિકુમાર]

વીતીભય નગરના રાજા ઉદાયન અને રાણી પદ્માવતી / પ્રભાવતીનો પુત્ર.

ઉદાયને ભાણેજ કેસી ને રાજ્ય આપતા અમીયી રાજા

કૂળિય પાસે ચંપાનગરી ગયો, પછી દીક્ષા લીધી, મૃત્યુ

બાદ અસુરકુમાર થયો.

અભીરુ. ત્રિં [અભીરુ]

નીડર, ભયરહિત

અભીરૂ. ત્રિં [અભીરૂ]

જુઓ 'ઉપર'

અભુંજમાળ. કૃં [અભુંજમાળ]

ભોજન ન કરતો

અભુંજિતા. કૃં [અભુંજિતા]

ભોગવ્યા વિના

અભુંજિયા. કૃં [અભુંજિયા]

જુઓ 'ઉપર'

અભુચ્ચા. કૃં [અભુચ્ચા]

ભોગવ્યા વિના

અભુત્ત. ત્રિં [અભુત્ત]

ન ખાઈને

અભૂઢભાવ. પું [અભૂઢભાવ]

જ્ઞાનરૂપી સંપદનો સદ્ભાવ

અભૂઓવઘાઢય. ત્રિં [અભૂઓવઘાઢય]

પ્રાણીનો ઉપઘાત ન કરનાર

અભૂત. ત્રિં [અભૂત]

અસદ્ભૂત, ન બનેલું

અભૂતાભિસંકમળ. પું [અભૂતાભિસંકમળ]

પ્રાણીને ભય ન પમાડનાર

અભૂતોવઘાઢય. ત્રિં [અભૂતોવઘાઢય]

પ્રાણીનો ઉપઘાત ન કરનાર

અભૂય. ત્રિં [અભૂય]

અસદ્ભૂત, ન બનેલું

અભૂયાભિસંકળ. પું [અભૂયાભિસંકળ]

પ્રાણીને ભય ન પમાડનાર

અભેજ્જ. ત્રિં [અભેજ્જ]

ન ભેદી શકાય તેવું

અભેજ્જકવય. પું [અભેજ્જકવય]

મજબૂત કવયવાળો

અભેજ્જા. સ્ત્રીં [અભેજ્જા]

જુઓ 'અભિજ્ઞા'

અભેત્તા. ત્રિં [અભેત્તા]

ભેદ ન કરીને

અભેયકર. પું [અભેયકર]

કમનું ઉલ્લંઘન ન કરનાર, ભેદ ન કરનાર

અભેયળકર. પું [અભેયળકર]

ભેદન નહીં કરનાર

અભેલ. ત્રિં [અભેલ]

નિર્ભય, નીડર

અભોગિ. પું [અભોગિ]

ભોગ નહીં સેવવા તે

અભોચ્ચા. ત્રિં [અભોચ્ચા]

ન ખાઈને

અભોજ્જ. ત્રિં [અભોજ્જ]

ખાવા કે ભોગવવા યોગ્ય નહીં તે

અમઢ. સ્ત્રીં [અમઢ]

બુઢ્ધિનો અભાવ

અમઢલ. ત્રિં [અમઢલિન]

સ્વચ્છ, નિર્મળ

અમઢય. નં [અમઢયિત્]

બુઢ્ધિમાનપણનો અભાવ

અમંગલ. નં [અમંગલ]

અમંગલ, અનિષ્ટ

અમંગલનિમિત્ત. ત્રિં [અમંગલનિમિત્ત]

અનિષ્ટ સૂચક અંગસ્ફૂરણાદિ

અમળ. પું [અમળ]

મિથ્યાત્વકષાયાદિ

અમળઘાય. પું [અમળઘાય]

અમારી, અ-ચોરી

અમચ્ચ. પું [અમાત્ય]

પ્રધાન, મંત્રી, દીવાન, રાજ્યનો કારભાર ચલાવનાર

અમચ્ચપુત્ત. પું [અમાત્યપુત્ર]

મંત્રી પુત્ર

અમચ્ચી. સ્ત્રીં [અમાત્ય]

જુઓ 'અમચ્ચ'

અમચ્છર. ત્રિં [અમત્સર]

ઇર્ષ્યા વિનાનો, પારકા ગુણને સહન ન કરનાર

અમચ્છરિ. ત્રિં [અમત્સરિન]

મત્સર રહિત, પરગુણગ્રાહક

અમચ્છરિતા. સ્ત્રીં [અમત્સરિકતા]

ઇર્ષ્યાનો અભાવ, પારકા ગુણને સહન ન કરવા તે

અમચ્છરિયયા. સ્ત્રી૦ [અમત્સરિકતા]

જુઓ 'ઉપર'

અમચ્છરિયા. સ્ત્રી૦ [અમત્સરિકતા]

'ઉપર'

અમજ્જમંસાસિ. ત્રિ૦ [અમદ્યમાંસાશિન્]

દારુ અને માંસ

અમજ્જમંસાસિય. ત્રિ૦ [અમાદ્યમાંસાશિક]

જુઓ 'ઉપર'

અમજ્ઙ. ત્રિ૦ [અમધ્ય]

મધ્ય વિનાનું, જેના બે ભાગ ન થઈ શકે તેવું

અમજ્ઙરસ. ન૦ [અમધ્યરસ]

મધ્યરસનો અભાવ

અમણ. ન૦ [અમનસ્]

વિચાર શૂન્ય મન

અમણવ્ઙ. ત્રિ૦ [અમનસ્ક]

મનની પ્રવૃત્તિ રહિત

અમણામ. ત્રિ૦ [દે૦]

મનને પ્રતિકૂળ કે અપ્રિય

અમણામતર. ત્રિ૦ [દે૦]

મનને અતિ અપ્રિય

અમણામતરક. ત્રિ૦ [દે૦]

જુઓ 'ઉપર'

અમણામતરાગ. ત્રિ૦ [દે૦]

જુઓ 'ઉપર'

અમણામતરિય. ત્રિ૦ [દે૦]

જુઓ 'ઉપર'

અમણામતરિયા. ત્રિ૦ [દે૦]

જુઓ 'ઉપર'

અમણામત્ત. પુ૦ [અમણામત્ત્વ]

મનની પ્રતિકૂળતા, મનને ન ગમવાપણું

અમણામત્તા. સ્ત્રી૦ [દે૦]

જુઓ 'ઉપર'

અમણામત્સર. પુ૦ [અમનામત્સર]

અપ્રિય અવાજ, અણગમતો સ્વર

અમણુણ. ત્રિ૦ [અમનોજ્ઞ]

અશોભન, અસુંદર

અમણુણતર. ત્રિ૦ [અમનોજ્ઞતર]

મનને અતિશય અપ્રિય

અમણુણતરક. ત્રિ૦ [અમનોજ્ઞતરક]

'ઉપર'

અમણુણતરિય. ત્રિ૦ [અમનોજ્ઞતરક]

'ઉપર'

અમણુણતરિયા. સ્ત્રી૦ [અમનોજ્ઞતરક]

જુઓ 'ઉપર'

અમણુણત્ત. ન૦ [અમનોજ્ઞત્વ]

અમનોજ્ઞપણું

અમણુણત્તા. ન૦ [અમોજ્ઞત્વ]

જુઓ 'ઉપર'

અમણુણપાણિયગ. ન૦ [અમનોજ્ઞપાનીયક]

ન પીવા યોગ્ય પાણી

અમણુણયા. ત્રિ૦ [અમનોજ્ઞતા]

અમનોજ્ઞપણું

અમણુણસ્સર. પુ૦ [અમનોજ્ઞસ્વર]

અણગમતો સ્વર

અમણુસ્સ. પુ૦ [અમનુષ્ય]

મનુષ્ય નહીં તે, દેવતા આદિ

અમણૂસ. પુ૦ [અમનુષ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અમત. ત્રિ૦ [અમત]

અમાન્ય, અસંમત

અમત. ન૦ [અમૃત]

અમૃત

અમતિ. સ્ત્રી૦ [અમતિ]

ક્રમતિ, ક્રબુદ્ધિ

અમત્ત. ન૦ [અમત્ર]

પાત્ર, ભાજન

અમદ. વિશે૦ [અમદ]

મદ રહિત

અમનોરમ. વિશે૦ [અમનોરમ]

મનને આનંદ નહીં આપતું

અમનોહર. વિશે૦ [અમનોહર]

અસુંદર

અમમ. ત્રિં [અમમ]

- મમત્વરહિત, નિર્લોભી
- યુગલિક મનુષ્યનો એક ભેદ
- દિવસના પચ્ચીસમા મુહૂર્તનું નામ

અમમ. વિં [અમમ]

કૃષ્ણ વાસુદેવનો જીવ જે આવતી ચોવીસીમાં શતદ્વાર નગરમાં જન્મ લઈ, ભાવિ બારમાં તીર્થંકર થશે તે **અમમ** (સમવાઓ આગમમાં આ ક્રમ તેરમો છે)

અમમાયમાણ. કૃં [અમમાયમાણ]

મારું-મારું ન કરતો, વસ્તુ ઉપર મમત્વ ન રાખતો

અમમ્મણા. સ્ત્રીં [અમમ્મણા]

અસ્ખલિત, સ્પષ્ટ વાણી

અમય. ત્રિં [અમત]

જુઓ 'અમત'

અમય. નં [અમૃત]

સુધા, ક્ષીરોદધિ

અમયં. નં [અમૃત]

જુઓ 'ઉપર'

અમયકલસ. પું [અમૃતકલશ]

અમૃતથી ભરેલ ઘડો

અમયફલ. નં [અમૃતફલ]

અમૃત-ફળ

અમયઘોસ. વિં [અમૃતઘોષ]

કાકંદી નગરીનો રાજા, તેણે દીક્ષા લીધી. વિચરતા ફરી કાકંદી નગરી આવ્યા ત્યારે પૂર્વ વૈરી **ચંડવેગ** રાજાએ શસ્ત્ર પ્રહારથી હણ્યા, તો પણ સમાધિ જાળવી ઉત્તમાર્થ સાધ્યો.

અમયમેહ. પું [અમૃતમેઘ]

એક વરસાદનું નામ-ભરત ક્ષેત્રમાં ઉત્સર્પિણીનો બીજો આરો બેસતા સાત દિવસ સુધી વરસનાર વરસાદ

અમયરસ. પું [અમૃતરસ]

અમૃત-રસ

અમયરસાયણ. નં [અમૃતરસાયણ]

અમૃત જેવું હિતકારી રસાયણ

અમયવાસા. સ્ત્રીં [અમૃતવર્ષા]

તીર્થંકરના જન્મ પ્રસંગે દેવતા વૃષ્ટિ કરે તે

અમયસ્સમ. નં [અમૃતસમ]

અમૃત સમાન

અમર. પું [અમર]

દેવતા, દેવ

અમરહંદ. પું [અમરહંદ]

દેવતાનો રાજા

અમરણધમ્મ. પું [અમરણધર્મ]

નહીં મરવારૂપ ધર્મ

અમરત્ત. નં [અમરત્ત]

દેવપણું

અમરનરવંદિય. પું [અમરનરવન્દિત]

દેવ મનુષ્યોથી વંદાયેલા

અમરપતિ. પું [અમરપતિ]

દેવતાના ઇન્દ્ર

અમરપરિગ્રહિય. ત્રિં [અમરપરિગૃહિત]

દેવતા દ્વારા ગ્રહણ કરાયેલ

અમરભવન. નં [અમરભવન]

દેવ-વિમાન

અમરવહ. પું [અમરપતિ]

દેવેન્દ્ર, વિશેષ નામ

અમરવહ. વિં [અમરપતિ]

ભં મલ્લિ પાસે દીક્ષા લેનાર એક જ્ઞાતકુમાર

અમરાય. ત્રિં [અમરાય]

અમર હોવાનો ભાવ

અમરિંદ. પું [અમરેન્દ્ર]

દેવતાનો ઇન્દ્ર

અમરિસ. પું [અમર્ષ]

ઇર્ષ્યા, અસૂયા, અદેખાઈ, કોપ, રોષ, કદાગ્રહ

અમરિસણ. ત્રિં [અમર્ષણ]

અપરાધ સહન નહીં કરનાર

અમરસેન. વિં [અમરસેન]

ભં મલ્લિ પાસે દીક્ષા લેનાર એક જ્ઞાતકુમાર

અમલ. ત્રિં [અમલ]

નિર્મલ, સિદ્ધ ભગવંત

અમલગંધિય. નં [અમલગંધિક]

નિર્મળ ગંધયુક્ત

અમલગંધીય. ન૦ [અમલગન્ધિક]

જુઓ 'ઉપર'

અમલા. સ્ત્રી૦ [અમલા]

શકેન્દ્રની પાંચમી અગ્ર માહિતી

અમલિય. પુ૦ [અમલિય]

નિર્મળ

અમસણ. ત્રિ૦ [અમર્ષણ]

જુઓ 'અમરિસણ'

અમહઘય. ત્રિ૦ [અમહાર્ધક]

થોડી કિંમતનું

અમાઙ. વિશે૦ [અમાયિન્]

માયા રહિત, સરળ

અમાઙરૂવ. ત્રિ૦ [અમાયિરૂપ]

સર્વથા માયા રહિત

અમાઙલ્લ. ત્રિ૦ [અમાયાવિન્]

માયા રહિત

અમાઙલ્લતા. સ્ત્રી૦ [અમાયિતા]

માયાનો અભાવ

અમાઙવાહય. ત્રિ૦ [અમાત્વાહક]

માયાનું વહન નહીં કરતો

અમાઙસમ્મદિદ્ધિ. ત્રિ૦ [અમાયિસમ્યગ્દ્દિદ્ધિ]

માયા રહિત સમ્યક્દિષ્ટિવાળો જીવ

અમાઙસમ્મદિદ્ધિઊવવન્નગ. ત્રિ૦ [અમાયિસમ્યક્દ્દિદ્ધિયુપપન્નક]

માયા રહિત અને સમ્યક્દિષ્ટિ જેને ઉત્પન્ન થઈ છે તે

અમાઙસમ્મદિદ્ધિ. ત્રિ૦ [અમાયિસમ્યગ્દ્દિદ્ધિ]

જુઓ 'અમાઙસમ્મદિદ્ધિ'

અમાઙસમ્મદિદ્ધિઊવવન્નગ. ત્રિ૦ [અમાયિસમ્યક્દ્દિદ્ધિયુપપન્નક]

જુઓ 'અમાઙસમ્મદિદ્ધિઊવવન્નગ'

અમાઘાય. પુ૦ [અમાઘાત]

ચોરી ન કરવી તે, માયાનો ત્યાગ કરવો તે

અમાન. ત્રિ૦ [અમાન]

માન રહિતતા

અમાનન્ત. ન૦ [અમાનન્ત્વ]

અમાનીપણું

અમાનિમ. વિશે૦ [અમાન્ય]

માન્ય નહીં તેવું

અમાનુસ. ત્રિ૦ [અમાનુષ]

મનુષ્ય સંબંધિ નહીં તે

અમાનુસસઅ. ત્રિ૦ [અમાનુષક]

જુઓ 'ઉપર'

અમાય. ત્રિ૦ [અમાયા]

માયા રહિત

અમાયન્ત. ન૦ [અમાયાન્ત્વ]

માયાપણાનો અભાવ

અમાયભત્તી. સ્ત્રી૦ [અમાયાભક્તિ]

માયા રહિત ભક્તિ

અમાયા. સ્ત્રી૦ [અમાયા]

માયા રહિત

અમાયાપુત્ત. પુ૦ [અમાયાપુત્ર]

અમાયા પુત્ર

અમાયિ. ત્રિ૦ [અમાયિન્]

માયા વગરનો

અમાયિસમ્મદિદ્ધિ. સ્ત્રી૦ [અમાયિસમ્યગ્દ્દિદ્ધિ]

માયા રહિત સમ્યક્દિષ્ટિ જીવ

અમાવાસા. સ્ત્રી૦ [અમાવાસ્યા]

અમાસ, કૃષ્ણ પક્ષનો છેલ્લો દિવસ

અમાવાસા. સ્ત્રી૦ [અમાવાસ્યા]

જુઓ 'ઉપર'

અમિજ્જ. ન૦ [અમેય]

માપી ન શકાય તેવું

અમિતગતિ. પુ૦ [અમિતગતિ]

ભવનપતિ ઇન્દ્રની એક જાતિ

અમિતવાહન. પુ૦ [અમિતવાહન]

જુઓ 'ઉપર'

અમિત્ત. ન૦ [અમિત્ર]

અહિત કરનાર

અમિત્તભૂય. ત્રિ૦ [અમિત્રભૂત]

દુશ્મન રૂપ

અમિય. ન૦ [અમૃત]

અમૃત, જેને મરવાનો ધર્મ નથી તે સિદ્ધ ભગવાંત

અમિય. ત્રિ૦ [અમિત]

અપરિમિત, અસંખ્યેય કે અનંત, એક ભવનપતિ ઇન્દ્ર

અમિયગઙ. પું [અમિતગતિ]

જુઓ 'અમિતગઙ'

અમિયગઈ. પું [અમિતગતિ]

જુઓ 'ઉપર'

અમિયગતિ. પું [અમિતગતિ]

જુઓ 'ઉપર'

અમિયતિત્ત. પું [અમૃતતૃપ્ત]

સુધા વડે તૃપ્ત થયેલ

અમિયતેય. વિં [અમિતતેજ]

એક ચારણ મુનિ

અમિયનાણિ. પું [અમિતજ્ઞાનિન્]

અનંત જ્ઞાની, કેવળ જ્ઞાની, સર્વજ્ઞ

અમિયભૂય. નં [અમૃતભૂત]

અમૃત તુલ્ય

અમિયવાહન. પું [અમિતવાહન]

જુઓ 'અમિતવાહન'

અમિયાસણિય. પું [અમિતાશનિક]

વારંવાર ઠેકાણું બદલનાર, ઉઠબેસ કરનાર

અમિલ. નં [દેં]

ઉનનું વસ્ત્ર

અમિલક્ષુ. પું [અમ્લેચ્છ]

આર્ય મ્લેચ્છ ભાષા ન જાણનાર

અમિલા. સ્ત્રીં [દેં]

એક વનસ્પતિ વિશેષ

અમિલાય. ત્રિં [અમ્લાન]

મલિન ન થયેલ

અમિલાય-મલ્લદામ . નં [અમ્લાન માલ્યદામન્]

ન કરમાયેલ ફૂલની માળા

અમિલિય. ત્રિં [અમિલિત]

ભેળસેળ દોષ, એક સૂત્રમાં બીજુ સૂત્ર મેળવી બોલવું તે

અમુ. સં [અદસ્]

અમુક, તે

અમુંચય. ત્રિં [અમુચ્ચત્]

ન મૂકતો

અમુક્ક. ત્રિં [અમુક]

ગમે તે કોઈ એક

અમુગ. ત્રિં [અમુક]

જુઓ 'ઉપર'

અમુગતમુગ. ત્રિં [અમુકતમુક]

આ કે તે

અમુગ. નં [અમુદ્ગ]

મગ સિવાય

અમુચ્ચમાણ. કૃં [અમુચ્ચત]

ન છોડવું તે

અમુચ્છા. સ્ત્રીં [અમૂચ્છા]

મૂર્છાનો અભાવ

અમુચ્છિત. ત્રિં [અમૂચ્છિત]

આસક્તિ રહિત

અમુચ્છિય. ત્રિં [અમૂચ્છિત]

જુઓ 'ઉપર'

અમુણિ. ત્રિં [અમુનિ]

મુનિ નહીં તે

અમુણિય. વિશેં [અજ્ઞાત]

જ્ઞાનરહિત, અવિદિત

અમુણિય. વિશેં [અજ્ઞાન]

અજાણ, અજ્ઞાન

અમુણિયમણપરિકમ્મ. નં [અમુણિતમનપરિકર્મ]

જ્ઞાનરહિત મનનું ભ્રમણ

અમુત્ત. ત્રિં [અમુક્ત]

સંસારી

અમુત્તભાવ. પું [અમુક્તભાવ]

અમૂર્તપણું

અમુત્તસણ્ણા. સ્ત્રીં [અમુક્તસંજ્ઞા]

સંસારી વૃત્તિ

અમુત્તિ. સ્ત્રીં [અમુક્તિ]

લોભ, મોક્ષનો અભાવ

અમુત્તિમાગ્ગ. પું [અમુક્તિમાર્ગ]

મોક્ષ-માર્ગનો અભાવ

અમુત્તિમરણ. નં [અમુક્તિમરણ]

સંસારી મૃત્યુ

અમુદગ્ગ. નં [દેં]

વૈકિય શરીર બનાવનાર, અતિન્દ્રિય

અમુદ્. પું [અમુદ્ર]

મુદ્રા રહિત

અમુય. ત્રિં [અસ્મૃત]

સ્મૃતિમાં નહીં આવેલ

અમુય. ત્રિં [અમુક]

કોઈ એક, અમુક

અમુયંત. કૃં [અમુચ્ચત]

ન છોડતો

અમુસા. સ્ત્રીં [અમૃષા]

સત્ય

અમુહ. ત્રિં [અમુહ]

નિરુત્તર, જવાબ ન આપી શકે તે

અમુહરિ. વિશેં [અમુહરિન્]

વાચાળ નહીં તે

અમૂઢ. વિશેં [અમૂઢ]

મૂઢ નહીં તે, તત્વને ન જાણનાર

અમૂઢગ. ત્રિં [અમૂઢક] જુઓ 'ઉપર'

અમૂઢદિદ્ધિ. સ્ત્રીં [અમૂઢદ્ધિ]

અન્ય દર્શનની મોહદ્રષ્ટિ રહિત, સમક્તિનો એક આચાર

અમૂઢલક્ષ. ત્રિં [અમૂઢલક્ષ્ય]

વસ્તુના સ્વરૂપને યથાર્થ જાણનાર

અમૂઢસણ. સ્ત્રીં [અમૂઢસજ્જ]

નિર્મળ બુદ્ધિ

અમૂઢહસ્ત. નં [અમૂઢહસ્ત]

હસ્તકળા કુશળ

અમેજ્જ. નં [અમેય]

માપવા યોગ્ય નહીં તે

અમેજ્ઝ. ત્રિં [અમેધ્ય]

અપવિત્ર, વિષ્ણુ

અમેજ્ઝભરિય. નં [અમેધ્યભરિત]

અપવિત્ર કે અશુચિ પદાર્થથી ભરેલ

અમેજ્ઝમઙ્. સ્ત્રીં [અમેધ્યમતિ]

અપવિત્ર બુદ્ધિ

અમેજ્ઝમજ્ઝ. નં [અમેધ્યમધ્ય]

અશુચિમય એવા શરીરના અવયવો

અમેજ્ઝસંભૂય. નં [અમેધ્યસમ્ભૂત]

અશુચિથી ઉત્પન્ન થયેલ

અમેધાવિ. ત્રિં [અમેધાવિન્]

બુદ્ધિ રહિત

અમેલિય. ત્રિં [અમેલિય]

અમિલિત, પરસ્પર મળેલું નહીં એવું

અમેહાવિ. ત્રિં [અમેધાવિન્]

જુઓ 'અમેધાવિ'

અમોક્ષ. પું [અમોક્ષ]

મોક્ષનો અભાવ

અમોસલિ. નં [અમોસલિ]

પડિલેહણ વેળા વસ્ત્રને સાંબેલા માફક ઊંચુ-નીચું ન કરવું તે

અમોહ. ત્રિં [અમોહ]

અનવન્ધ્ય, સફળ,

વાદળા વગરની વીજળી,

એક દેવ વિમાન,

સૂચર્મિબની નીચે ગાડાની ધોરી આકારે દેખાતી રેખા

અમોહ. ત્રિં [અમોહ]

મોહ રહિત, એક ફૂટ

અમોહણ. ત્રિં [અમોહન] જુઓ 'ઉપર'

અમોહદંસિ. ત્રિં [અમોહદર્શિન્]

યથાર્થ જોનાર

અમોહરહ. વિં [અમોહરથ]

ઉજ્જેનીના રાજા જિયસન્તુ નો સારથી, તેની પત્ની

જસમતી હતી. તેનો પુત્ર અગડદત્ત હતો

અમોહવયણ. નં [અમોહવચન]

સાર્થક વચન

અમોહા. સ્ત્રીં [અમોહા]

એક વાવડી, જંબુ-સુદર્શનાનું અપરનામ

અમ્મગા. સ્ત્રીં [અમ્બા]

માતા

અમ્મડ-૧. વિં [અમ્બડ]

એક બ્રાહ્મણ પરિવ્રાજક, તે વેદ-આદિમાં પારંગત હતો.

તેને ઘણા વ્રત-નિયમો હતા. ૯૦ મહાવીરના માર્ગ

અનુસાર જીવન વ્યતીત કરતો હતો. તેને ૭૦૦ શિષ્યો

હતા. કંપિલપુરથી પુરિમતાલ જતા માર્ગમાં પાણી ખલાસ થયું. **અદત્ત** ન લેવાનો નિયમ હોવાથી તરસની વેદના ભોગવતા બધાં મૃત્યુ પામ્યા પણ પચ્ચક્રમાણ ન ભાંગ્યું. મરીને બ્રહ્મલોકમાં દેવ થયા. મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં **દઢપડ્ડણ** નામે કેવળી થઈ મોક્ષે જશે. તેનું **અંબડ** (પરિવ્રાજક) નામ પ્રસિદ્ધ હતું.

અમ્મડ-૨/અંબડ. વિં [અમ્બડ]

ભં મહાવીરના એક શ્રાવક, ભગવંતે તેને **સુલસા** શ્રાવિકાને ધર્મલાભ જણાવવા કહેલ. અંબડે પહેલા **સુલસા** શ્રાવિકાની પરીક્ષા કરી, તેણીની સમ્યક્ત્વ દ્રઢતા જાણી, પ્રશંસા કરી. આ **અમ્મડ** ભરતક્ષેત્રમાં ભાવિ ચોવીસીમાં ત્રેવીસમાં તીર્થંકર થશે.

અમ્મતા. સ્ત્રીં [અમ્બા]

માતા

અમ્મધાર્ડ. સ્ત્રીં [અમ્બાધાત્રી]

ધાવમાતા

અમ્મધાતી. સ્ત્રીં [અમ્બાધાત્રી]

ધાવમાતા

અમ્મયા. સ્ત્રીં [અમ્બા]

માતા

અમ્મયા. વિં [અમ્મતા]

પાંચમાં વાસુદેવ **પુરિસસીહ** ના માતા

અમ્મા. સ્ત્રીં [અમ્બા]

માતા

અમ્માપિડ. પું [અમ્બાપિતૃ]

માતા-પિતા

અમ્માપિડસમાણ. પું [અમ્બાપિતૃ-સમાન]

માત પિતા સમાન, શ્રાવકનો એક ભેદ

અમ્માપિડ. પું [અમ્બાપિતૃ]

માતા-પિતા

અમ્માપિડસંજોગ. પું [અમ્બાપિતૃસંયોગ]

માતા-પિતાનો સંયોગ

અમ્માપિડસુસ્સૂસગ. પું [અમ્બાપિતૃશુશ્રૂષક]

માતા પિતાની સેવા કરનાર

અમ્માપિતિ. પું [અમ્બાપિતૃ]

માબાપ

અમ્માપિયર. પું [અમ્બાપિતૃ]

માબાપ

અમ્માપેડય. ત્રિં [અમ્બાપૈતૃક]

માબાપ સંબંધિ

અમ્મો. અં [દેં]

આશ્ચર્યસૂચક અવ્યય

અમ્હ. ત્રિં [અસ્મત્]

હું, પોતે

અમ્હારિસ. ત્રિં [અસ્માદૃશ]

અમારા જેવા

અય. પું [અજ]

એક નક્ષત્રનો અધિષ્ઠાતા દેવ, બકરો

અય. પું [અજ]

બકરાના માંસનો ભક્ષક

અય. નં [અયસ્]

લોઢું, ધાતુ વિશેષ

અયં. પું [અયમ્]

આ સામે, ઈષ્ટફળ

અયંગમ. ત્રિં [અયન્ગમ]

કર્મને જાણતો

અયંતિય. વિશેં [અયન્તિય]

રાજાની મહોર કે છાપ વિનાનો સિક્કો

અયંપિર. વિશેં [અજલ્પિતૃ]

ન બોલનાર

અયંપુલ. પું [અયમ્પુલ]

વરુણનો પુત્ર સ્થાનીય દેવ,

મત્સ્યબંધ વિશેષ

અયંપુલ. વિં [અયમ્પુલ]

ગોશાળાનો ઉપાસક એવો શ્રાવસ્તી નગરીનો એક

ધનાદ્ય ગૃહસ્થ

અયંસંધિ. ત્રિં [અયસ્સન્ધિ]

વખત પ્રમાણે સ્વાધ્યાય પિડલેહણાદિ કરનાર

અયકવકરભોડ. ત્રિં [અજકર્કરભોજિન્]

બકરાના કર્કર-માંસનું ભક્ષણ કરનાર

અયકડિલ્લ. નં [અયકડિલ્લ]

લોઢાનું મોટું પાત્ર કે કોઈ ઉપકરણ

અયકરગ. પું [અજકરક]

એક ગ્રહ

અયકરય. પું [અજકરક]

એક ગ્રહ

અયકવલ્લ. નં [દેં]

લોહાનો તલો

અયકુંડિયા. સ્ત્રીં [અયસ્કુન્ડિકા]

લોહાની કુંડી

અયકોટ્ટ. નં [અયઃકોષ્ઠ]

લોહાની કુંડી

અયકોટ્ટઅ. નં [અયઃકોષ્ઠક]

લોહ ભટ્ટી

અયચંડ. નં [અયસ્ચંડ]

લોહાનો ટુકડો

અયગર. પું [અજગર]

અજગર, મોટો સાપ

અયગરી. સ્ત્રીં [અજગરી]

અજગરી

અયગોલ. પું [અયોગોલ]

લોહાનો ગોળો

અયજ્જ. પું [દેં]

દાનવ

અયણ. નં [અયન]

સૂર્યમંડલ-પરિભ્રમણ,
છ માસનું એક અયન,
સમયનું માપ

અયણ. નં [અયન]

ભોજન, ભક્ષણ

અયત. ત્રિં [અયત]

જયણા રહિત

અયત્ત. ત્રિં [અયત્ત]

યત્ન સિવાય

અયદેવયા. પું [અજદેવતા]

પૂર્વાભાદ્રપદ નક્ષત્રનો અધિષ્ઠાતા દેવ

અયનિવ્વત્તિય. ત્રિં [અયસનિવર્તિત]

લોહાનું બનેલું

અયપત્ત. નં [અયસ્પાત્ર]

લોહાનું પાત્ર

અયપાય. નં [અયસ્પાત્ર]

લોહાનું પાત્ર

અયપિંડ. નં [અયસ્પિન્ડ]

લોહપિંડ

અયપુગલ. પું [અયસ્પુદ્ગલ]

લોહાના પરમાણુ

અયપોસય. ત્રિં [અજપોષક]

બકરાને પાળનાર

અયબંધન. નં [અયસ્બંધન]

લોહાનું બંધન

અયભંડ. નં [અયોભાણ્ડ]

લોહાનું વાસણ

અયભાર. પું [અયોભાર]

લોહાનો ભાર

અયભારગ. પું [અયોભારક]

લોહભાર

અયભારય. પું [અયોભારક]

લોહભાર

અયભારય. પું [અયોહારક]

લોહવણિક

અયમાણ. નં [અયમાન]

પ્રવર્તમાન

અયરક્ષ. પું [અયરક્ષક]

અંગરક્ષક

અયરાસિ. પું [અયોરાશિ]

લોહાનો ઢગલો

અયલ. પું [અચલ]

નિશ્ચલ, સ્થિર

અયલ-૧. વિં [અચલ]

જુઓ 'અચલ-૧'

અયલ-૨. વિં [અચલ]

રાજા અંધગવણિ અને ધારિણી ના પુત્ર, ભં અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. બાર વર્ષ ચારિત્ર પાળી શત્રુજયે મોક્ષે ગયા.

અચલભાયા. વિં [અચલમાતૃ]

ભં મહાવીરના નવમાં ગણધર. તે કૌસાંબીના વસુ અને નંદા ના પુત્ર હતા. તેને શુભ-અશુભ કર્મ સંબંધે સંશય હતો. ભં મહાવીરે તેના સંશયને દૂર કરતા તેણે પોતાના ૩૦૦ શિષ્યો સાથે દીક્ષા લીધી. બોતેરમે વર્ષે તે મોક્ષે ગયા. તે અચલ નામથી પણ ઓળખાય છે.

અચલોહ. પું [અચસ્લોહ]

લોહાનો લોભ

અચવિન્નાણ. નં [અયોવિજ્ઞાન]

વિશિષ્ટ જ્ઞાન

અચવીહિ. સ્ત્રીં [અજવીથિ]

નક્ષત્રની ચાલવિશેષ

અચસ. નં [અચશસ્]

અપકીર્તિ

અચસકર. ત્રિં [અચશઃકર]

અપયશ કરનાર

અચસકારગ. ત્રિં [અચશઃકારક]

ઉપર

અચસકિત્તિ. સ્ત્રીં [અચશઃકિર્તિ]

યશકીર્તિનો અભાવ, નામ કર્મની એક પેટાપ્રકૃતિ

અચસબહુલ. ત્રિં [અચશબહુલ]

જેની અપકીર્તિ ઘણી થયેલ છે તે

અચસિ. સ્ત્રીં [અતસિ]

અળસી, એક ધાન્ય

અચસિકુસુમ. નં [અતસિકુસુમ]

અળસીનું ફૂલ

અચસિવન. નં [અતસિવન]

અળસીનું વન

અચસી. સ્ત્રીં [અતસી]

જુઓ 'અચસિ'

અચસીપુષ્પ. નં [અતસીપુષ્પ]

અળસી ફૂલ

અચસીવર્ણ. પું [અતસીવર્ણ]

શ્યામ રંગ

અચહારય. પું [અયોહારક]

લોહવણિક

અયા. સ્ત્રીં [અજા]

બકરી

અયાગર. સ્ત્રીં [અયઆકર]

લોહાની ખાણ

અયાણંત. કૃં [અજાનત્]

અજાણ, ન જાણતો

અયાણગ. ત્રિં [અજાણક]

ન જાણનાર

અયાણમાણ. કૃં [અજાનત્]

ન જાણતો

અયાણય. ત્રિં [અજ]

અજાણ

અયાણિત્તા. કૃં [અજાત્વા]

ન જાણીને

અયાવાલગવાયગ. વિં [અજાપાલકવાચક]

એક વડીલ સાધુ,

જે પોતાના વ્રતમાંથી ચલિત થયા અને બકરીઓ

ઉછેરવામાં પ્રવૃત્ત થયા

અયાવય. પું [અજાવ્રજ]

બકરી ચરવાનું સ્થળ

અયો. નં [અચસ]

લોહું

અયોકવલ્લ. નં [અયોકવલ્લ]

લોહી, કડાઈ

અયોઘન. નં [અયોઘણ]

લોહાનું ઘણ

અયોગિ. ત્રિં [અયોગિન્]

યોગી નહીં તે

અયોજ્ઞ. ત્રિં [અયોઘ્ય]

જુઓ 'અઓજ્ઞ'

અયોમય. ત્રિં [અયોમય]

લોહાનું બનેલ

અયોમુહ. પું [અજમુખ]

એક અંતરદ્વીપ

અયોહારિ. પું [અયોહારિન્]

લોહાને લઈ જનાર

અર. પુઠ્ઠ [અર]

ધૂરી, પૈડાની વચ્ચેનું લાકડું, એક વિશેષ નામ, એક મહાગ્રહ

અર. વિઠ્ઠ [અર]

ભરતક્ષેત્રની વર્તમાન ચોવીસીના અઢારમાં તીર્થંકર, તે આ અવસર્પિણીના બાર ચક્રવર્તીમાંના સાતમા ચક્રવર્તી પણ હતા. ગજપુરના રાજા **સુદંસણ** અને રાણી **દેવી** ના પુત્ર હતા. **સૂરસિરી** તેની મુખ્ય રાણી હતી. તેનો દેહ સુવર્ણ વર્ણનો હતો. ૧૦૦૦ પુરુષ સાથે દીક્ષા લીધી. તેને ૩૩ ગણ અને ૩૩ ગણધર હતા. ૮૪૦૦૦ વર્ષ આયુષ્ય ભોગવી મોક્ષે ગયા વગેરે વગેરે...

અરહ. સ્ત્રીઠ્ઠ [અરતિ]

સંયમમાં, ઉદ્વેગ, મોહનીય કર્મની એક ઉત્તર પ્રકૃતિ, એક પરિસહ, એક પાપ સ્થાનક, ઝાનિ

અરહકમ્મ. નઠ્ઠ [અરતિકર્મન]

નોકષાય મોહનીય કર્મની ઉત્તર પ્રકૃતિ-વિશેષ

અરહપરિસહ. પુઠ્ઠ [અરતિપરીષહ]

બાવીશ પરીષદમાંનો એક પરીષદ-વિશેષ

અરહય. ત્રિઠ્ઠ [અરતિક]

અરતિ સંબધિ

અરહય. પુઠ્ઠ [દેઠ]

મશો, હરસ

અરહરહ. સ્ત્રીઠ્ઠ [અરતિરતિ]

એક પાપ-સ્થાનક, ધર્મમાં અરતિ-પાપમાં રતિ

અરંજર. નઠ્ઠ [અરજ્જર]

લંજર તરીકે પ્રસિદ્ધ પાણીનો ઘડો

અરકમંડલ. નઠ્ઠ [અરકમણ્ડલ]

આરા ચક્ર, પૈડામાં રહેલ આડા આરક

અરક્ષિય. નઠ્ઠ [અરક્ષિત]

રક્ષેલ નહીં તે

અરક્ષુરી. સ્ત્રીઠ્ઠ [અરક્ષુરી]

સૂર્યની અગ્રમહિષી, એક નગરી

અરગ. પુઠ્ઠ [અરક]

પૈડા વચ્ચેનો આરક

અરગાઉત્ત. ત્રિઠ્ઠ [અરકાયુક્ત]

બધી બાજુ આરાથી યુક્ત

અરજા. સ્ત્રીઠ્ઠ [અરજા]

રજ વિહિન, કુમુદ નામક વિજયની રાજધાની

અરજ્જંત. કૃઠ્ઠ [અરજ્યત]

અનાસક્ત, શાગથી ન રંગાયેલો

અરહ. પુઠ્ઠ [દેઠ]

વૃક્ષનું નામ

અરહબરહ. નઠ્ઠ [દેઠ]

આડા-અવળા

અરહાલોયગ. પુઠ્ઠ [દેઠ]

આલોચના કરતો

અરણિ. પુઠ્ઠ [અરણિ]

અરણિનું લાકડું

અરણિઆ. સ્ત્રીઠ્ઠ [અરણિકા]

વનસ્પતિ-વિશેષ

અરણ્ણ. નઠ્ઠ [અરણ્ય]

નિર્જન જંગલ, અટવી

અરણ્ણવર્ડિસગ. પુઠ્ઠ [અરણ્યાવતંસક]

એક દેવવિમાન

અરત. પુઠ્ઠ [અરત]

અનાસક્ત, નિસ્પૃહ

અરતિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [અરતિ]

જુઓ 'અરહ'

અરતિપરિસહ. પુઠ્ઠ [અરતિપરીષહ]

જુઓ 'અરહપરિસહ'

અરતિરતિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [અરતિરતિ]

જુઓ 'અરહરહ'

અરતિરતિવિવેગ. પુઠ્ઠ [અરતિરતિવિવેક]

અરતિરતિભાવ મંદ કરવાનું જ્ઞાન

અરત્ત. ત્રિઠ્ઠ [અરત્ત]

રાગ રહિત

અરમણિજ્જ. વિશેઠ્ઠ [અરમણીય]

રમણીય નહીં તે

અરય. ત્રિઠ્ઠ [અરત]

અનાસક્ત, નિસ્પૃહ

અરય. ત્રિઠ્ઠ [અરજસ]

રજોગુણ રહિત, ધૂળ રહિત, નિર્મળ, એક મહાગ્રહ

અરય. ત્રિં [અરજસ]

પાંચમા દેવલોકનું એક પ્રતર

અરય. પું [અરક]

પૈડાના આરા

અરયંબર. ત્રિં [અરતામ્બર]

આસક્તિ રહિત ધારણ કરાયેલ વસ્ત્ર

અરયંબર. ત્રિં [અરજોમ્બર]

રજરહિત કે નિર્મળ વસ્ત્ર

અરયંબરવત્થધર. ત્રિં [અરજોમ્બરવસ્ત્રધર]

રજરહિત કે આકાશ જેવા સ્વચ્છ વસ્ત્ર ધારણ કરનાર

અરયા. સ્ત્રીં [અરજા]

જુઓ 'અરજા'

અરબક. ત્રિં [અરબક]

અર્વ દેશવાસી મનુષ્ય

અરવિંદ. નં [અરવિન્દ]

કમળ

અરવિંદજોણિય. પું [અરવિન્દયોનિક]

કમળ સમાન યોનિવાળા

અરવિંદત્ત. નં [અરવિન્દત્વ]

કમળપણું

અરસ. ત્રિં [અરસ]

રસ વિનાનું

અરસજીવિ. પું [અરસજીવિન્]

નીરસ આહારથી જીવનાર અભિગ્રહ ધારી સાધુ

અરસમેઘ. પું [અરસમેઘ]

રસરહિત વરસાદ

અરસમેહ. પું [અરસમેઘ]

જુઓ ઉપર

અરસાહાર. પું [અરસાહાર]

શુષ્ક આહાર

અરહ. પું [અર્હત્]

અરહત, અરિહંત, ઇન્દ્ર આદિથી પૂજાયેલ ભગવંત

અરહ. પું [અરહસ્]

જેની જાણ બહાર કોઈ રહસ્ય નથી તે, અરિહંત

અરહ. પું [અર્હ]

પૂજાને યોગ્ય

અરહઓ. પું [અરહઅ]

અરિહંત

અરહંત. પું [અર્હત્]

જુઓ 'અરહ' દેવ દ્વારા નિર્મિત અષ્ટપ્રાતિહાર્યરૂપ

મહાપૂજાને યોગ્ય, કર્મરજ રહિત,

અવિદ્યમાન પરિગ્રહવાળા,

પોતાના સ્વભાવને ન છોડતા

અરહંત્ય. ત્રિં [અર્હતાર્થક]

અરિહંત નિમિત્તે

અરહંતચરિય. સ્ત્રીં [અર્હત્ચર્યા]

અરિહંતની પ્રવૃત્તિ

અરહંતચેડય. નં [અર્હત્ચૈત્ય]

અરિહંત ચૈત્ય,

જ્યાં અરિહંતોની સ્થાપનારૂપ પ્રતિમા બીરાજમાન છે

તેવું સ્થાન

અરહંતચેતિય. નં [અર્હત્ચૈત્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અરહંતદેવતાગ. ત્રિં [અર્હત્દૈવતક]

અરિહંત દેવ વિષયક

અરહંતવંસ. પું [અર્હત્વંશ]

અરિહંતોનો વંશ

અરહંતવચ્છલયા. સ્ત્રીં [અર્હત્વત્સલતા]

અરિહંત પરત્વેનું વાત્સલ્ય-ભક્તિ,

વીશ સ્થાનકમાંનું પહેલું સ્થાનક

અરહંતસાસન. નં [અર્હત્શાસન]

અરિહંતોનું શાસન, જૈનદર્શન, જૈન આગમ, આજ્ઞા

અરહટ્ટ. પું [અરહટ્ટ]

પાણી કાઢવાની રેંટ

અરહદત્તા. વિં [અર્હદત્તા]

સોગંધિક નગરીના રાજા અપ્પહિહા ના પુત્ર મહાચંદ

કુમારની પત્ની જેને જિનદાસ નામે પુત્ર હતો.

અરહન્ન. વિં [અર્હન્ન]

જુઓ 'અરહન્નઅ-૨'

તગર નગરીના દત્ત અને મદ્દા નો પુત્ર

અરહન્નઅ-૧. વિં [અર્હન્નક]

જુઓ 'અરહન્નગ'

અરહન્નઅ-૨. વિં [અર્હન્નકા]

તગર નગરીના દત્ત અને ભદ્રા નો પુત્ર તેના માતા-પિતા સાથે તેણે દીક્ષા લીધી. અરિહમિત્ત ના શિષ્ય બન્યા. તેના પિતા સાધુના મૃત્યુ થતાં તેને ભિક્ષા લેવા જવાનું થયું. ગરમી સહન ન થઈ, દીક્ષા છોડી કોઈ સ્ત્રી સાથે રહેવા લાગ્યો. તેની માતાની શીખામણથી ફરી સાધુ થઈ ધગધગતી શીલા ઉપર અનશન કર્યું.

અરહન્નઅ-૩. વિં [અર્હન્નકા]

ક્ષિતપ્રતિષ્ઠિતના અરહમિત્ત ના મોટાભાઈ, તેની પત્ની તેના નાના ભાઈના પ્રેમમાં હતી. તેણીએ અરહન્નઅ ને મારી નાંખેલ

અરહન્નગ. વિં [અર્હન્નકા]

ચંપાનગરીનો એક ધનાઢ્ય નૌ-વણિક, તે ઘણો શ્રદ્ધાળુ હતો. એક વખત લવણ સમુદ્રમાં દેવે પિશાચરૂપ લઈ ઉપદ્રવ કર્યો. અર્હન્નક શ્રાવકે અરિહંત શરણ લઈ કાયોત્સર્ગ કર્યો. દેવ પ્રસન્ન થયો અને દિવ્ય કુંડળ ભેટ આપ્યા. જે તેણે મલ્લિ ને ભેટ આપ્યા.

અરહ્મપ્પલાવિ. પું [અર્હત્પ્રલાપિન્]

પોતે અરિહંત નહીં છતાં અરિહંત છે તેમ કહેવું

અરહમિત્ત-૧. વિં [અર્હન્મિત્રા]

ક્ષિતપ્રતિષ્ઠિત નગરના અરહન્નઅ નો નાનો ભાઈ. અરહન્નઅ ની પત્ની તેના પ્રેમમાં હતી. અરહમિત્ત ને મેળવવા અરહન્નઅ ની પત્નીએ પતિને મારી નાંખ્યા. અરહમિત્ત આથી દુઃખી થયો અને તેણે દીક્ષા લીધી. પેલી સ્ત્રી મરીને વ્યંતરી થઈ. અરહમિત્ત ને ખૂબ પરેશાન કર્યા.

અરહમિત્ત-૨ વિં [અર્હન્મિત્રા]

બારામતીનો એક વેપારી, અનુધરી તેની પત્ની હતી અને જિનદેવ તેમનો પુત્ર હતો

અરહમિત્ત-૩. વિં [અર્હન્મિત્રા]

તગર નગરીમાં થયેલ. જુઓ 'અરહન્નઅ-૨'

અરહય. પું [અર્હત્]

જુઓ 'અરહ'

અરહય. પું [અર્હત્]

અરિહંત

અરહસ્સ. નં [અરહસ્ય]

રહસ્યનો અભાવ

અરહિય. ત્રિં [અરહિત]

નિરંતર

અરાગ. ત્રિં [અરાગ]

રાગરહિત

અરાય. ત્રિં [અરાજ]

જ્યાં રાજા નથી - રાજા મૃત્યુ પામેલ છે તે

અરિ. પું [અરિ]

દુશ્મન, વૈરી

અરિટ્ટ. પું [અરિષ્ઠ]

લિંબડાનું ઝાડ, અરીઠાનું વૃક્ષ, વિશેષ નામ, પાંચમાં દેવલોકનું એક પ્રતર

અરિટ્ટ. વિં [અરિષ્ઠ]

ભરતક્ષેત્રની આ ચોવીસીના પંદરમાં તીર્થંકર ધમ્મ ના પહેલા શિષ્ય

અરિટ્ટગ. પું [અરિષ્ઠક]

જુઓ 'ઉપર'

અરિટ્ટનેમિ. વિં [અરિષ્ઠનેમિ]

ભરતક્ષેત્રની આ ચોવીસીના બાવીશમાં તીર્થંકર જે નેમિનાથ નામથી પ્રસિદ્ધ છે. તે હરિવંશ કુળના હતા. સૌરીયપુરના રાજા સમુદ્ધવિજય અને રાણી સિવા ના પુત્ર હતા. રહનેમિ, સચ્ચનેમિ આદિ તેના ભાઈ હતા. દેહનો વર્ણ શ્યામ હતો. તેમને ૧૮ ગણ અને ૧૮ ગણધર થયા. ૧૦૦૦ વર્ષ આયુ પાળી મોક્ષે ગયા.

બારાવડ નગરીના વિચરણ દરમિયાન ગજસુકુમાલ ની, ગૌતમ આદિ અનેક કુમારોની, કૃષ્ણ વાસુદેવની પદ્મરાણીઓની એવી અનેક દીક્ષાઓ થઈ તેના રાઈમઈ સાથે વિવાહ નક્કી થયેલા પણ હોમ માટેના પશુઓને જોઈને જાન પાછી વાળી, રૈવતગિરિ પર દીક્ષા લીધી. પછીથી રાઈમઈ એ પણ દીક્ષા લીધી. કૃષ્ણ વાસુદેવને બારાવડ નગરીના વિનાશની વાત કરેલી. ભાવિ ચોવીસીમાં કૃષ્ણ તીર્થંકર થશે તે પ્રસંગ પ્રસિદ્ધ છે.

અરિત્ત. નં [અરિત્ત્વ]

દુશ્મનાવટ

અરિસ. નં [અર્શસ્]

હરસ, એક રોગ

અરિસય. ન૦ [અર્શસ્]

જુઓ 'ઉપર'

અરિસિલ્લ. ત્રિ૦ [અર્શસ્વત્]

હરસનો રોગી

અરિહ. ધા૦ [અર્હી]

યોગ્ય બનવું, લાયક થવું, પૂજ્ય થવું

અરિહ. ત્રિ૦ [અર્હી]

યોગ્ય, લાયક, પૂજ્ય

અરિહ. પુ૦ [અર્હત્]

જુઓ 'અરહ'

અરિહંત. પુ૦ [અર્હત્]

કર્મરૂપી દુશ્મનને હણનાર, અરિહંત ભગવાન

અરિહંતચેડય. ન૦ [અર્હચૈત્ય]

જુઓ 'અરહંતચેડય'

અરિહંતનમુવકાર. પુ૦ [અર્હત્નમસ્કાર]

અરિહંતને કરાયેલ નમસ્કાર

અરિહંતભાસિય. ન૦ [અર્હત્ભાષિત]

અરિહંતે પ્રરૂપેલ

અરિહંતસરણ. ન૦ [અર્હત્શરણ]

અરિહંત પરમાત્માનું શરણ

અરિહંતસાસણ. ન૦ [અર્હત્શાસન]

જુઓ 'અરહંતસાસણ'

અરિહંતસિદ્ધકેવલિપચ્ચવ્વ. ન૦ [અર્હત્સિદ્ધકેવલિપ્રત્યક્ષ]

અરિહંત સિદ્ધ અને કેવલિને પ્રત્યક્ષ

અરિહંતાહ. ત્રિ૦ [અર્હદાદિ]

અરિહંત વગેરે

અરિહમિત્ત. વિ૦ [અર્હન્મિત્ત]

જુઓ 'અરહમિત્ત-૩'

અરી. પુ૦ [અરિ]

દુશ્મન, વૈરી

અરુઅ. ત્રિ૦ [અરુજ્]

રોગરહિત

અરુણ. પુ૦ [અરુણ]

એક દેવવિશેષ, એક-મહાગ્રહ, દ્વીપ, વિમાન, સૂર્યની

પ્રભા ફુટવાનો સમય

અરુણકંત. પુ૦ [અરુણકાન્ત]

એક દેવવિમાન

અરુણકીલ. પુ૦ [અરુણકીલ]

એક દેવવિમાન

અરુણગવ. પુ૦ [અરુણગવ]

એક દેવવિમાન

અરુણચ્ચય. પુ૦ [અરુણચ્ચય]

એક દેવવિમાન

અરુણજ્ઞય. પુ૦ [અરુણધ્વજ]

એક દેવવિમાન

અરુણદીવ. પુ૦ [અરુણદ્વીપ]

એ નામક દ્વીપ

અરુણપ્પભ. પુ૦ [અરુણપ્રભ]

એક દેવવિમાન, એક આવાસ પર્વત, તે પર્વતવાસી

દેવ, રાહુના લાલ કાંતિવાળા પુદ્ગલ

અરુણપ્પભા. સ્ત્રી૦ [અરુણપ્રભા]

નવમા તીર્થંકરની પ્રવ્રજ્યા પાલખી

અરુણભદ્. પુ૦ [અરુણભદ્ર]

અરુણાવર સમુદ્રનો એક અધિપતિ દેવ

અરુણમહાભદ્. પુ૦ [અરુણમહાભદ્ર]

જુઓ 'ઉપર'

અરુણમહાવર. પુ૦ [અરુણમહાવર]

એ નામક દ્વીપ, એક સમુદ્ર

અરુણવડેંસય. પુ૦ [અરુણવતંસક]

એક દેવવિમાન

અરુણવર. પુ૦ [અરુણવર]

એ નામક એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર

અરુણવરદીવ. પુ૦ [અરુણવરદ્વીપ]

એ નામક એક દ્વીપ

અરુણવરભદ્. પુ૦ [અરુણવરભદ્ર]

અરુણાવરદ્વીપનો અધિપતિ દેવ

અરુણવરમહાભદ્. પુ૦ [અરુણવરમહાભદ્ર]

અરુણાવરદ્વીપનો અધિપતિ દેવ

અરુણવરસમુદ્. પુ૦ [અરુણવરસમુદ્ર]

એ નામક એક સમુદ્ર કે જેમાંથી તમસ્કાય નીકળે છે

અરુણવરોદ. પુ૦ [અરુણવરોદ]

એ નામક એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર

અરુણવરોભાસ. પુઠ્ઠ [અરુણવરાવભાસ]

એ નામક એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર

અરુણવરોભસાભદ્ર. પુઠ્ઠ [અરુણવરાવભાસભદ્ર]

અરુણવરોભાસ દ્વીપનો અધિપતિ દેવ

અરુણવરોભાસમહાભદ્ર. પુઠ્ઠ [અરુણવરાવભાસમહાભદ્ર]

જુઓ 'ઉપર'

અરુણવરોભાસમહાવર. પુઠ્ઠ [અરુણવરાવભાસમહાવર]

અરુણવરોભાસ સમુદ્રનો અધિપતિ દેવ

અરુણવરોભાસવર. પુઠ્ઠ [અરુણવરાવભાસવર]

જુઓ 'ઉપર'

અરુણસમુદ્ર. પુઠ્ઠ [અરુણસમુદ્ર]

એ નામક એક સમુદ્ર

અરુણસિદ્ધ. પુઠ્ઠ [અરુણસિદ્ધ]

એક દેવવિમાન

અરુણાભ. પુઠ્ઠ [અરુણાભ]

એક દેવવિમાન, રાહુની લાલ કાંતિ યુક્ત

અરુણાવર્ડિસગ. પુઠ્ઠ [અરુણાવતંસક]

એક દેવવિમાન

અરુણોત્તરવર્ડેસગ. પુઠ્ઠ [અરુણોત્તરાવતંસક]

એક દેવવિમાન

અરુણોદ. પુઠ્ઠ [અરુણોદ]

એ નામનો એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર

અરુણોદગ. પુઠ્ઠ [અરુણોદક]

એક સમુદ્ર

અરુણોદય. પુઠ્ઠ [અરુણોદક]

એક સમુદ્ર

અરુણોદયસમુદ્ર. પુઠ્ઠ [અરુણોદકસમુદ્ર]

એક સમુદ્ર

અરુણોભાસ. પુઠ્ઠ [અરુણાવભાસ]

એ નામક એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર

અરુણોવવાત. પુઠ્ઠ [અરુણોપપાત]

એક (કાલિક) આગમસૂત્ર જેમાં અરુણદેવના ઉપપાત સંબંધિ હકીકત હતી

અરુણોવવાય. પુઠ્ઠ [અરુણોપપાત] જુઓ 'ઉપર'

અરુય. નઠ્ઠ [અરુય]

જખમ, વ્રણ, ઘા

અરુય. ત્રિઠ્ઠ [અરુય]

રોગરહિત

અરુવિઅજીવરાસિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [અરુપિઅજીવરાસિ]

ધર્માસ્તિકાયાદિ અજીવ સમૂહ

અરુહ. ત્રિઠ્ઠ [અર્હ]

ને યોગ્ય હોવું

અરુહ. પુઠ્ઠ [અરુહ]

જન્મરહિત, સિદ્ધ

અરુહંત. પુઠ્ઠ [અરુહત્]

જેને કર્મબીજ બળી ગયું હોવાથી સંસારમાં ફરી જન્મવાનું નથી તે - અરિહંત

અરુવ. ત્રિઠ્ઠ [અરુવ]

રૂપરહિત, વર્ણરહિત

અરુવકાય. પુઠ્ઠ [અરુવકાય]

ધર્મ-અધર્મ આકાશ અને જીવ એ ચાર અસ્તિકાય

અરુવિ. ત્રિઠ્ઠ [અરુવિન્]

રૂપરહિત

અરુવિઅજીવ. ત્રિઠ્ઠ [અરુવિઅજીવ]

ધર્માસ્તિકાય આદિ ચાર અજીવ દ્રવ્ય

અરુવિઅજીવદ્રવ્ય. નઠ્ઠ [અરુવિઅજીવદ્રવ્ય]

અરૂપિ અજીવ દ્રવ્ય

અરુવિઅજીવપન્નવણા. સ્ત્રીઠ્ઠ [અરુવિઅજીવપ્રજ્ઞાપના]

અરૂપી અજીવનું નિરૂપણ

અરુવિકાય. પુઠ્ઠ [અરુવિકાય]

ધર્મ-અધર્મ આકાશ અને જીવ એ ચાર અસ્તિકાય

અરુવીકાય. પુઠ્ઠ [અરુવિકાય] જુઓ 'ઉપર'

અરોમાણ. કૃઠ્ઠ [અરોમાણ]

ન રુચતું એવું

અરોગ. ત્રિઠ્ઠ [અરોગ]

રોગરહિત

અરોગિ. ત્રિઠ્ઠ [અરોગિન્]

જેને કોઈ રોગ નથી તે

અરોગ. ત્રિઠ્ઠ [અરોગ]

જુઓ 'અરોગ'

અરોય. ત્રિઠ્ઠ [અરોય]

જુઓ 'અરોગ'

અરોચમાણ. કૃં [અરોચમાન]

ન રુચતું એવું

અલ. ત્રિં [અલ]

ઇષ્ટ કાર્યમાં સમર્થ, એક દેવીનું સિંહાસન

અલં. અં [અલમ્]

પર્યાપ્ત, પરિપૂર્ણ, સમર્થ, પ્રતિબંધ, નિષેધ, નકાર, અતિ, ઘણું

અલંકરણ. ત્રિં [અલંકરણ]

શોભાકારક

અલંકાર. પું [અલંકાર]

આભૂષણ, ધરેણું

અલંકારસભા. સ્ત્રીં [અલંકારસભા]

દેવતાની એક સભા

અલંકારિય. ત્રિં [અલંકારિય]

શણગારેલ, વિભૂષિત, અલંકારયુક્ત

અલંકારિય. પું [અલંકારિક]

ધરેણાં, હજામ

અલંકારિકમ્મ. નં [અલંકારિકકર્મન્]

કેસ આદિ સમારવાનું કામ

અલંકારિયસભા. સ્ત્રીં [અલંકારિકસભા]

ઇન્દ્રની એક સભા, આભૂષણ પહેરવાનું સ્થાન

અલંકિત. ત્રિં [અલંકૃત]

વિભૂષિત, શણગારેલ, શોભાવેલ

અલંકિય. ત્રિં [અલંકૃત]

જુઓ 'ઉપર'

અલંબ. ત્રિં [અલંબ]

લાંબુ નહીં તે

અલંબુસા. સ્ત્રીં [અલંબુષા]

એક દિક્કુમારી

અલંભિત્તા. કૃં [અલંભિત્તા]

ન પામીને

અલકાપુરી. સ્ત્રીં [અલકાપુરી]

લૌકિક શાસ્ત્ર પ્રમાણે કુબેરની નગરી

અલક્ષ. વિં [અલક્ષી]

વાણારસીનો રાજા, ભં મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી. મોક્ષે ગયા

અલજ્જ. વિશેં [અલજ્જ]

નિર્લજ્જ

અલજ્જણિજ્જ. સ્ત્રીં [અલજ્જણિય]

નિર્લજ્જતા

અલત્તગ. પું [અલત્તક]

સ્ત્રીઓ હાથ-પગ લાલ કરવા જે રંગ લગાવે છે તે

અલત્તય. પું [અલત્તક]

જુઓ 'ઉપર'

અલદ્ધ. ત્રિં [અલદ્ધ]

નહીં પ્રાપ્ત થયેલ

અલદ્ધપુવ્વ. ત્રિં [અલદ્ધપૂર્વ]

પૂર્વે પ્રાપ્ત ન કરેલ

અલદ્ધય. ત્રિં [અલદ્ધક]

જુઓ 'અલદ્ધ'

અલદ્ધિય. ત્રિં [અલદ્ધિક]

લબ્ધિ રહિત

અલધ્ધીય. ત્રિં [અલધ્ધિક]

લબ્ધિ રહિત

અલધ્ધયં. કૃં [અલધ્ધ્યા]

મેળવ્યા વિના

અલભમાન. કૃં [અલભમાન]

ન પામતો એવો

અલભમાન. કૃં [અલભમાન]

ન પામતો એવો

અલભિત્તા. કૃં [અલભિત્તા]

મેળવ્યા વિના

અલમંથુ. ત્રિં [અલમસ્તુ]

શક્તિમાન

અલમત્થુ. ત્રિં [અલમસ્તુ]

'ન કરો', 'બહુ થયું' - એવા શબ્દોથી નિષેધ કરવો

અલય. નં [અલક]

વિંછીનો કાંટો

અલવ. ત્રિં [અલપ]

મૌનવ્રતધારી

અલસ. ત્રિં [અલસ]

આળસુ, પ્રમાદી, મંદ, ધીમું, અળસીયું

અલસંડવિસયવાસી. પું [અલસણ્ડવિષયવાસિન્]
મ્લેચ્છ વિશેષ

અલસગ. ત્રિં [અલસક]
આળસુ

અલસમાણ. કૃં [અલસાયમાન]
આળસ કરતો

અલસય. ત્રિં [અલસક]
ઝડાનો રોગ

અલસિઅ. ત્રિં [આલસ્યિક]
આળસુ

અલસી. સ્ત્રીં [અલસી]
અળસી, ધાન્ય વિશેષ

અલહુય. ત્રિં [અલધુક]
અત્યંત સૂક્ષ્મ

અલા. ત્રિં [અલા]
ધરણેન્દ્રની એક અગ્રમહિષી,

અલા. ત્રિં [અલા]
વિદ્યુતકુમારજાતિની એક દેવી

અલાઅ. નં [અલાત]
ઊબાડીઉ, સળગાતું છાણું કે લાકડું

અલાઅ. નં [અલાવુ]
તુંબડું

અલાઅચ્છેય. નં [અલાવૂચ્છેદ]
તુંબડું છેદવાનું હથિયાર

અલાઅપાય. નં [અલાવુપાત્ર]
તુંબડાનું પાત્ર

અલાઅય. નં [અલાવુક]
તુંબડું

અલાત. નં [અલાત]
સળગાતું લાકડું, અંગાર

અલાભ. પું [અલાભ]
અ-લાભ, આહારાદિની અપ્રાપ્તિ

અલાભયા. સ્ત્રીં [અલાભતા]
અલાભપણું

અલાય. નં [અલાત]
જુઓ 'અલાત'

અલાલ. નં [અલાલ]
સ્નેહપૂર્વક પાલન ન કરાયેલ

અલાવડેસય. નં [અલાવતંસક]
અલાદેવીનું ભવન

અલાહિ. અં [અલમ્]
નિવારણ, નિષેધ, પર્યાપ્ત

અલિંજર. પું [અલિજ્જર]
ઘડો, પાણીનું ઠામ

અલિંજરય. પું [અલિજ્જરય]
જુઓ 'ઉપર'

અલિંદ. નં [અલિન્દ]
ઓટલો, ચોતરો

અલિંદય. નં [અલિન્દક]
જુઓ 'ઉપર'

અલિત્ત. નં [અરિત્ર]
નાવ હાંકવાનો વાંસડો, હલેસું

અલિત્ત. ત્રિં [અલિપ્ત]
ન લેપાયેલ

અલિત્તય. નં [અરિત્રક]
જુઓ 'અલિત્ત'

અલિપત્ત. પું [અલિપત્ર]
વિંછીની પૂંછડીના આકારે જેના પાન છે તેવું વૃક્ષ

અલિય. નં [અલીક]
જૂઠ, મિથ્યા, અસત્ય, મૃષાવાદ, નિષ્ફળ

અલિયવયણ. નં [અલીકવચન]
મૃષાવચન

અલિયવયણવેરમણ. નં [અલિકવચનવેરમણ]
મૃષાવાદથી વિરમવું તે

અલિસંદ. પું [અલિષ્યન્દ]
ધાન્ય વિશેષ

અલીપટ્ટ. પું [અલિપટ્ટ]
જુઓ 'અલિપત્ત'

અલીય. નં [અલિક]
જુઓ 'અલિય'

અલીહ. અં [અલીહ]
પરંતુ

અલુક્ષિ. ત્રિં [અલુક્ષિન્]

સ્નેહ, સ્નેહયુક્ત સ્પર્શવાળું

અલુગ. નં [આલુક]

બટાકા, કંદવિશેષ

અલુદ્ધ. ત્રિં [અલુદ્ધ]

લોભ વગરનો

અલૂસય. ત્રિં [અલૂષક]

સંયમની જરાપણ વિરાધના ન કરતો

અલૂસય. કૃં [અલૂષયત્]

પરિતાપના કે પીડા ન ઉપજાવતો

અલેવ. પું [અલેપ]

લેપનો અભાવ

અલેવડ. ત્રિં [અલેપકૃત]

જેનાથી પાત્ર ખરડાય કે લેપાય નહીં તેવી વસ્તુ

અલેવાડ. ત્રિં [અલેપકૃત]

જુઓ 'ઉપર'

અલેસ. પું [અલેશ્ય]

લેશ્યા રહિત, સિદ્ધ, અયોગી-કેવળી

અલેસિ. પું [અલેશ્યિન્]

જુઓ 'ઉપર'

અલેસ્સ. પું [અલેશ્ય]

જુઓ 'અલેસ'

અલોગ. પું [અલોક]

લોક બહારનો પ્રદેશ, કેવળ આકાશ સ્વરૂપ

અલોગંત. પું [અલોકાન્ત]

અલોકનો છેડો

અલોગાગાસ. પું [અલોકાકાશ]

જુઓ 'અલોગ'

અલોભ. ત્રિં [અલોભ]

લોભરહિત

અલોભત્ત. નં [અલોભત્ત]

લોભરહિતતા

અલોભયા. સ્ત્રીં [અલોભતા]

લોભનો અભાવ

અલોભયા. સ્ત્રીં [અલોભતા]

બત્રીશ યોગ સંગ્રહમાં આઠમો યોગ સંગ્રહ

અલોય. પું [અલોક]

જુઓ 'અલોક'

અલોયંત. પું [અલોકાન્ત]

જુઓ 'અલોગંત'

અલોયાગાસ. પું [અલોકાકાશ]

જુઓ 'અલોગાગાસ'

અલોલ. ત્રિં [અલોલ]

અલુબ્ધ, લોલુપતા રહિત, કોઈ પાસે પ્રાર્થના ન કરનાર

અલોલભિવચ્ચુ. પું [અલોલભિક્ષુ]

કોઈ પાસે પ્રાર્થના કરી ભિક્ષા ન માંગનાર-સાધુ

અલોલુય. ત્રિં [અલોલુપ]

આહારગૃહિરહિત, લોલુપ-રસ લંપટ નહીં

અલોવેમાણ. કૃં [અલોપયત્]

લોપ નહીં કરતો

અલોહ. ત્રિં [અલોભ]

લોભરહિત

અલોહત્ત. નં [અલોભત્ત]

નિર્લોભપણું

અલ્લ. ત્રિં [આર્દ્ર]

લીલુ, સ-જળ, ભીનું

અલ્લઈ. સ્ત્રીં [આર્દ્રકી/અલ્લકી]

દૂધી, એક વનસ્પતિ

અલ્લઈકુસુમ. નં [આર્દ્રકીકુસુમ]

દૂધીનું ફૂલ

અલ્લકી. સ્ત્રીં [આર્દ્રકી]

જુઓ 'અલ્લઈ'

અલ્લગ. નં [આર્દ્રક]

આદુ

અલ્લયચમ્મ. નં [આર્દ્રચર્મન્]

ભીનું ચામડું

અલ્લિઅ. ધાં [અપ+સર્પય]

નજીકમાં જવું

અલ્લિઆવણબંધ. પું [આલાયનબન્ધ]

દેખાય નહીં તેવો સાંધો, બે દ્રવ્યનો પરસ્પર મેળાપ

અલ્લિઆવેતા. કૃં [ઉપસર્પ્ય]

નજીકમાં જઈને

અલ્લિય. ધાં [આ+લી]

આશ્રય કરવો

અલ્લીન. ત્રિં [આલીન]

ગુર્વાદિકને આશ્રિને રહેલ, સર્વક્રિયામાં લીન,
ગંભીર ચેષ્ટા કરનાર, તલ્લીન,
મન-વચન-કાયાથી ગુપ્ત થયેલ, ઉત્પન્ન થયેલ,
મનોહર, નિઃસંગ,
તત્પર, લેપરહિત

અલ્લીનગુપ્ત. ત્રિં [આલીનગુપ્ત]

અંગોપાંગ વગેરેને સારી રીતે સંયમમાં રાખનાર

અલ્લીનયા. સ્ત્રીં [આલીનતા]

‘આલીન’પણું

અવ. અં [અવ]

અધિકપણું

અવઙ્ગણગ. વિં [અવકીર્ણક]

જુઓ ‘અવકિર્ણપુત્ર’ (કરકણ્ડુ નું બીજું નામ)

અવઙ્ગ. કૃં [અપઙ્ગ]

તલવાર આદિથી સારી રીતે વિંધાયેલ

અવઙ્ગિય. કૃં [અવકુલ્લય]

નીચે નમીને

અવઙ્ગ. ધાં [અપ+ઙ્ગ]

ત્યાગ કરવો

અવઙ્ગિઠ. ધાં [અપોઙ્ગિઠ]

મૂકીને

અવઙ્ગિય. કૃં [અપોઙ્ગિય]

મૂકીને

અવઙ્ગ. નં [અવકોટ]

ડોક મરડવી તે

અવઙ્ગ. નં [અવકોટક]

જુઓ ‘ઉપર’

અવઙ્ગ. નં [દેં]

જુઓ ‘અવઙ્ગ’

અવઙ્ગ. નં [અવમોટત]

જુઓ ‘અવઙ્ગ’

અવંક. ત્રિં [અવક્ર]

વાંકુ નહીં તે

અવંખુજ્જય. ત્રિં [દેં]

વકાકાર

અવંગ. પું [અપાઙ્ગ]

આંખનો ખૂણો,
અંગની ખોડખાંપણવાળો

અવંગુણ. ધાં [દેં]

ખોલવું

અવંગુણિતા. કૃં [દેં]

ખોલીને

અવંગુણેતા. કૃં [અપાવૃત્ત્ય]

નહીં ઢાંકીને

અવંગુય. ત્રિં [અપ્રાવૃત]

નહીં ઢાંકેલું

અવંગુયદુવાર. ત્રિં [અપ્રાવૃત્તદ્વાર]

ખુલ્લા બારણા

અવંગુયદુવારય. ત્રિં [અપ્રાવૃત્તદ્વાર]

જુઓ ‘ઉપર’

અવંજન. ત્રિં [અવ્યજ્જન]

દાઢીમૂછ રહિત

અવંજનજાય. ત્રિં [અવ્યજ્જનજાત]

દાઢીમૂછ વગેરે ઉગ્યા નથી એવો

અવંઙ. ત્રિં [અવન્ધ્ય]

વંધ્ય નહીં, સફળ કાર્યકર્તા, એક પૂર્વ

અવંઙકારણ. નં [અવન્ધ્યકારણ]

સફળતાનું કારણ

અવંતિવદ્ધન. વિં [અવન્તિવદ્ધન]

ઉજ્જેનીના રાજા પજ્જોઝ ના પુત્ર પાલઝ નો પુત્ર, તેણે
તેના નાના ભાઈ રજ્જવદ્ધન ને મારી નાંખેલ

અવંતિસુકુમાલ. વિં [અવન્તિસુકુમાર]

ઉજ્જેનીના રહેવાસી મદ્દા સાર્થવાહીનો પુત્ર તેને બત્રીશ
પત્નીઓ હતી. આર્ય સુહત્થિ પાસે દીક્ષા લીધી. દીક્ષા
લઈ પાદપોષગમ અનસન સ્વીકારેલ શિયાલણીએ તેનું
આખું શરીર ત્રણ પ્રહર સુધી ખાધા કર્યું તો પણ
શુભધ્યાનમાં રહ્યા ને કેવળ પામી મોક્ષે ગયા.

અવંતિસેન. વિં [અવન્તિસેન]

ઉજ્જેનીના રાજા પજ્જોઝ ના પુત્ર રજ્જવદ્ધન નો પુત્ર.
કૌસાંબીમાં તેને મણિપ્પમ સાથે યુદ્ધ થયેલ. ધમ્મજસ થી
પ્રતિબોધ પામી દીક્ષા લીધી. અનશન કરી, અંતિમ
સાધના કરી.

અવંતિસોમાલ. વિં [અવન્તિસુકુમાર]

જુઓ 'અવંતિસુકુમાલ'

અવંદમાણ. કું [અવન્દમાણ]

વંદન ન કરતો

અવંદિમ. વિશેં [અવન્દા]

વંદન યોગ્ય નહીં તે

અવકંચ. ધાં [અવ+કાઙ્ક્ષ]

આકાંક્ષા કરવી

અવકંચા. સ્ત્રીં [અવકાઙ્ક્ષા]

ઉત્સુકતા

અવકંચિ. પું [અવકાઙ્ક્ષિન્]

આકાંક્ષાકર્તા

અવકપ્પ. ધાં [અવ+કલ્પય]

માની લેવું

અવકમિત્તા. કું [અપક્રમિત્વા]

જઈને

અવકર. પું [અવકર]

કચરો

અવકર. ધાં [અપ+કૃ]

અહિત કરવું, અપમાન કરવું

અવકરય. પું [અવકરક]

કચરો, વિશેષ નામ

અવકરરાસિ. પું [અવકરરાશિ]

કચરાનો ઢગલો

અવકરિસ. પું [અપકર્ષ]

હાસ, હાનિ

અવકાર. પું [અપકાર]

અહિત કરવું તે

અવકારિ. વિશેં [અપકારિન્]

અહિતકર્તા

અવકાસ. પું [અવકાશ]

આકાશ, આશ્રય

અવકિણ્ણપુત્ત. વિં [અવકીર્ણપુત્ર]

જુઓ 'અવઙ્ગણગ',

જુઓ 'કરકંઙ્'

અવકિર. ધાં [અવ+કૃ]

ઉત્સૃજ-ત્યાગ

અવકિરિયવ્વ. વિશેં [અવકરિતવ્ય]

છોડવા લાયક, ત્યાગ કરવા લાયક

અવકુજિય. વિશેં [અવકુજિત]

હાથ ઊંચો નીચો કરવો તે

અવકોડક. નં [અવકોટક]

માથું નમાવી હાથ સાથે પાછળ બાંધવું તે

અવકોડકબંધન. નં [અવકોટકબન્ધન]

એક બંધન વિશેષ

અવકોવ. પું [અવકોપ]

નિંદા

અવકંત. વિશેં [અપક્રાન્ત]

પતિત થયેલ, શુભ ભાવથી ભ્રષ્ટ થયેલ

અવકંત. વિશેં [અવ્યુત્ક્રાન્ત]

સચેતન

અવકંતિ. સ્ત્રીં [અપક્રાન્તિ]

પરિત્યાગ

અવક્કમ. ધાં [અવ+ક્રમ્]

ગતિ કરવી, જવું

અવક્કમ. ધાં [અપ+ક્રમ્]

પાછળ ખસવું, બહાર નીકળવું

અવક્કમણ. નં [અપક્રમણ]

બહાર નીકળવું, પલાયન થવું, અવતરણ

અવક્કમમાણ. કું [અપક્રામત્]

જતો, નીકળતો

અવક્કમિત્તા. કું [અવક્રમ્ય]

જઈને, ગતિ કરીને

અવક્કમિત્તા. કું [અપક્રમ્ય]

પાછળ ખસીને

અવક્કમિય. કું [અપક્રમિત]

નીકળીને

અવક્કમેત્તા. કૃં [અપક્રમ્ય]

પાછળ ખસીને

અવક્કમ્મ. કૃં [અવક્રમ્ય]

જઈને

અવક્કાસ. પું [અપકર્ષ]

સમૃદ્ધિનું અતિ અભિમાન કરવું તે

અવક્કોસ. પું [અપક્રોશ]

બીજાનું ઘસાતું બોલવું તે, નિંદા

અવક્ક. ધાં [અપ+इक्ष]

અપેક્ષા રાખવી

અવક્કારણ. નં [અપક્ષારણ]

અપશબ્દ બોલવા તે, કઠોર વચન

અવક્કારણ. નં [અપક્ષરણ]

સાન્નિધ્ય ન કરવું તે, પ્રસન્ન થવું તે

અવક્કિત્ત. કૃં [અવક્ષિપ્ત]

આક્ષેપ કરીને

અવક્કેવણ. નં [અવક્ષેપણ]

નીચે ફેંકવું તે, ઉલ્લેખણાદિ પંચકર્મ પૈકીનું એક કર્મ

અવગ. નં [અવક]

પાણીમાં ઉત્પન્ન થતી એક જાતની વનસ્પતિ

અવગજોણિય. નં [અવકયોનિક]

જુઓ 'ઉપર'

અવગત. ત્રિં [અપગત]

મરી ગયેલ, નષ્ટ થયેલ

અવગત્ત. કૃં [અવગત્વ]

જાણીને

અવગમ. પું [અપગમ]

વિનાશ, અપસરણ

અવગય. વિશેં [અપગત]

વિનષ્ટ

અવગય. ત્રિં [અવગત]

જ્ઞાત, વિદિત, નિશ્ચિત

અવગયમાન. કૃં [અવગમત]

જાણવું તે

અવગયવેદ. ત્રિં [અપગતવેદ]

નિર્વેદીપણું

અવગર. પું [અવકર]

જુઓ 'અવકર'

અવગાઢ. ત્રિં [અવગાઢ]

અવગાહીને રહેલ

અવગાસ. નં [અવકાશ]

ઉત્પત્તિ સ્થાન, કુરસદ, અવસ્થાન, સ્થાન

અવગાહ. પું [અવગાહ]

અવગાહવું તે

અવગાહના. સ્ત્રીં [અવગાહના]

અવગાહના, શરીરઆદિની ઊંચાઈ, અવકાશ આપવો

અવગાહનાગુણ. પું [અવગાહનાગુણ]

અવકાશ આપવાનો ગુણ

અવગાહનાલક્ષણ. નં [અવગાહનાલક્ષણ]

અવકાશ આપવાનું જેનું લક્ષણ છે તે, આકાશાસ્તિકાય

અવગાહિત. કૃં [અવગાહ્યા]

અવગાહીને

અવગાહિયા. કૃં [અવગાહ્યા]

અવગાહીને

અવગિજ્ઞિય. કૃં [અવગૃહ્યા]

ઉદ્દેશીને

અવગુણ. ધાં [અવ+ગુણ]

ક્રમાં ઉદાસવાં

અવગૂઢ. ત્રિં [અવગૂઢ]

વ્યાપ્ત

અવચડ્ય. વિશેં [અપચયિક]

અપકર્ષ પ્રાપ્ત, હાસ થયેલ, ઘટેલું

અવચય. પું [અપચય]

ઘટાડો, હાનિ

અવચિ. ધાં [અપ+ચિ]

હીન થવું, ઘટવું

અવચિજ્જ. ધાં [અવ+ચિ]

એકફું કરવું

અવચિટ્ઠ. ધાં [અવ+ષ્ટા]

ઊભા રહેવું

અવચિય. ત્રિં [અવચિત]

ઘટેલું, કુશ કરેલું, જીવપ્રદેશ રહિત, અચિત્ત

અવચિય. ત્રિં [અવચિત]

હાસ પામેલું

અવચિયમંસસોણિય. ત્રિં [અવચિતમંસશોણિત]

જેના માંસ અને લોહી સૂકાઈ ગયા છે તે

અવચુલ્લ. પું [અવચુલ્લ]

ચુલાની પાસેનો

અવચૂલગ. નં [અવચૂલક]

ચોટલી નીચે રહે તે રીતે મસ્તક નમાવવું તે

અવચ્ચ. નં [અપત્ય]

સંતાન, પુત્ર-પુત્રી

અવચ્ચામેલિય. નં [અવ્યત્યામેલિત]

જુદા જુદા પાઠો મેળવીને શાસ્ત્રને આડું અવળું કરવું

અવચ્છલ. નં [અવત્સલ]

વાત્સલ્ય રહિત

અવચ્છલ્લતા. નં [અવત્સલત્વ]

વાત્સલ્ય રહિતતા

અવચ્છેય. પું [અવચ્છેદ]

વિભાગ, અંશ

અવજાણ. ધાં [અપ+જ્ઞા]

અપલાપ કરવો, નાકબુલ થવું

અવજાત. પું [અવજાત]

પિતાની અપેક્ષાને હીન વૈભવવાળો

અવજ્જ. નં [અવદ્ય]

પાપ, નિંદકર્મ

અવજ્જકર. ત્રિં [અવદ્યકર]

પાપકર્તા

અવજ્જભીરુ. ત્રિં [અવદ્યભીરુ]

પાપ કરવામાં બીકણ, પાપભીરું

અવજ્ઞ. ત્રિં [અવધ્ય]

વધ કરવા અયોગ્ય

અવજ્ઞા. સ્ત્રીં [અવધ્યા]

ગંધિલવિજયની રાજધાની

અવજ્ઞાણ. નં [અપધ્યાન]

દુષ્ટ ધ્યાન

અવજ્ઞાણતા. સ્ત્રીં [અપધ્યાનતા]

આર્તઆદિ દુષ્ટ ધ્યાન થવું તે

અવજ્ઞાણાચરિત. પું [અપધ્યાનાચરિત]

દુર્ધ્યાન વડે આચરેલ,

અનર્થદંડનો એક ભેદ

અવજ્ઞાણાયરિય. પું [અપધ્યાનાચરિત]

જુઓ 'ઉપર'

અવજ્ઞાય. વિશેં [અપધ્યાત]

દુર્ધ્યાત, દુષ્ટ ચિંતવના

અવટ્ટમાણ. કૃં [અવર્તમાન]

ન વર્તતો

અવટ્ટંભ. પું [અવટ્ટમ્ભ]

ભીંત-થાંભલા વગેરેનો ટેકો આપવો તે

અવટ્ટિંદ્ર. સ્ત્રીં [અવસ્થિતિ]

મર્યાદા, હદ

અવટ્ટિત. ત્રિં [અવસ્થિત]

સ્થિર રહેલ, વધ-ઘટ ન થાય તે, શાશ્વત, નાશ ન

પામેલ તેવું, અપ્રતિપાતિ અવધિજ્ઞાન

અવટ્ટિતા. કૃં [અવસ્થાય]

સ્થિર રહેવું તે

અવટ્ટિય. ત્રિં [અવસ્થિત]

જુઓ 'અવટ્ટિત'

અવટ્ટિયપરિણામ. પું [અવસ્થિતપરિણામ]

સ્થિર પરિણામવાળા

અવટ્ટિયવય. નં [અવસ્થિતવયસ્]

સ્થિર ઉંમરવાળા

અવડ. પું [અવટ]

કુવો

અવડિંસગ. પું [અવતંસક]

મુગડ, શિખર

અવડુ. પું [અવડુ]

ડોકનો પાછલો ભાગ

અવટ્ટ. ત્રિં [અપાર્ધ]

અડધુ, અડધો દિવસ

અવટ્ટુચેત્ત. નં [અપાર્ધક્ષેત્ર]

અર્ધક્ષેત્ર, ૧૫મુહૂર્ત સુધી ચંદ્રસાથે યોગ કરનાર નક્ષત્ર

અવટ્ટુગોલગોલચ્છાયા. સ્ત્રીં [અપાર્ધગોલગલચ્છાયા]

અર્ધગોળામાં સમાયેલ બીજા અનેક ગોળાની છાયા

અવઙ્ગોલચ્છાયા. સ્ત્રીં [અપાર્ધગોલચ્છાયા]

અડધા ગોળાની છાયા

અવઙ્ગોલપુજચ્છાયા. સ્ત્રીં [અપાર્ધગોલપુજચ્છાયા]

અડધા ગોળાના પ્રકાશપુંજની છાયા

અવઙ્ગોલાવલિચ્છાયા. સ્ત્રીં [અપાર્ધગોલાવલિચ્છાયા]

અર્ધગોળ આવલિની છાયા

અવઙ્ગચંદ્રસંઠાન. નં [અર્ધચંદ્રસંસ્થાન]

અર્ધચંદ્રાકાર, હાથી દાંતનો આકાર

અવઙ્ગપોગલપરિયટ્. પું [અપાર્ધપુદ્ગલાપરિવર્ત]

પુદ્ગલ પરાવર્તન કાળ વિભાગ-વિશેષ

અવઙ્ગભાગ. પું [અપાર્ધભાગ]

અડધો ભાગ

અવઙ્ગભાય. પું [અપાર્ધભાગ]

અડધો ભાગ

અવઙ્ગમાણ. નં [અપાર્ધમાન]

અડધુ માન, માપવાના કોઈ ચોક્કસ પ્રમાણનું અડધું

અવઙ્ગવાવિસંઠિય. નં [અપાર્ધવાપીસંસ્થિત]

અડધી વાવડી આકારે રહેલ

અવઙ્ગોમોદરિય. પું [અપાર્ધવિમોદરિક]

ઉણોદરી તપનો એક ભેદ, અડધો ખોરાક લેવો તે (સોળ કોળિયા)

અવઙ્ગોમોયરિય. પું [અપાર્ધવિમોદરિક] જુઓ 'ઉપર'

અવળીય. નં [અપનીત]

નિંદાસૂચક, દૂર કરેલ

અવળ્લ. વિશેં [અવળ]

વર્ણ રહિત, નિંદા

અવળ્લઉચ્ચારણ. નં [અવળોચ્ચારણ]

નિંદા કરવી, અવર્ણવાદ કરવો

અવળ્લકર. ત્રિં [અવળ્લકર]

નિંદાકર્તા

અવળ્લકારગ. ત્રિં [અવળ્લકારક]

નિંદા કરનાર, અવર્ણવાદ કર્તા

અવળ્લવ. ત્રિં [અવળ્લવ]

નિંદક

અવળ્લવયણ. નં [અવળ્લવયણ]

અવર્ણવાદ કે નિંદક વચનો

અવળ્લવાઈ. પું [અવળ્લવાદિન્]

અવર્ણવાદ કે નિંદા કરતો

અવળ્લવાતિ. પું [અવળ્લવાદિન્]

જુઓ 'ઉપર'

અવળ્લવાય. પું [અવળ્લવાદ]

નિંદા કરવી તે

અવળ્લહાણ. નં [અપસ્નાન]

શરીરનો મેલ કે ચીકાશ દૂર કરનાર દ્રવ્ય મિશ્રિત જળથી સ્નાન કરવું તે

અવળ્લહાવણ. નં [અપસ્નાપન] જુઓ 'ઉપર'

અવતંસ. પું [અવતંસ]

મેરુ પર્વત

અવતટ્ટ. ત્રિં [અવતટ્]

છોલીને પાતળું કરેલ

અવતત્ત. ત્રિં [અવતત્ત]

તપેલું

અવતાસાવિય. પું [અવશ્લિષ્ટ]

આલિંગન કરાવેલ

અવતાસિજ્જમાણ. કૃં [અપત્રાસ્યમાન]

ત્રાસ અપાયેલ, તિરસ્કાર કરાયેલ

અવત્ત. પું [અવ્યક્ત]

કાચી વચનો બાળક

અવત્તય. પું [દેં]

અવ્યવસ્થિત, અવ્યક્ત

અવત્તવ્વ. ત્રિં [અવત્તવ્વ]

અનિર્વચનીય, ન કહેવા યોગ્ય, સપ્તભંગીનો એક ભેદ

અવત્તવ્વગ. ત્રિં [અવત્તવ્વક]

જુઓ 'ઉપર'

અવત્તવ્વય. ત્રિં [અવત્તવ્વક]

જુઓ 'ઉપર'

અવત્તવ્વા. સ્ત્રીં [અવત્તવ્વા]

ન કહેવા યોગ્ય ભાષા

અવત્તાસિય. કૃં [અવત્રાસિત]

ત્રાસ અપાયેલ

અવત્તિય. નં [અવ્યક્તિક]

નિહવ પ્રરૂપિત એક મત વિશેષ

અવત્થંતર. ન૦ [અવસ્થાન્તર]

જુદી દશા

અવત્થગ. ન૦ [અપાર્થક]

નિરર્થક, વ્યર્થ, સૂત્રનો એક દોષ, અસંબદ્ધ વાક્યરચના

અવત્થદ્ધ. વિશે૦ [અવષ્ટદ્ધ]

અવલંબન પ્રાપ્ત, જેને સહારો મળેલ હોય તે

અવત્થા. સ્ત્રી૦ [અવસ્થા]

દશા, સ્થિતિ

અવત્થાણ. ન૦ [અવસ્થાન]

એક સ્થાને સ્થિર રહેવું તે

અવત્થાભરણ. ન૦ [અવસ્થાભરણ]

અવસ્થાને ઉચિત આભરણ

અવત્થિય. ત્રિ૦ [અવસ્તુત]

ભિષાવેલ

અવત્થુ. ન૦ [અવસ્તુ]

નિરર્થક, અર્થશૂન્ય

અવત્થદ્ધ. વિશે૦ [અવષ્ટદ્ધ]

જુઓ 'અવત્થદ્ધ'

અવદગ. ન૦ [અવદગ્ર]

અંત, છેડો

અવદલ. ત્રિ૦ [અપદલ]

તકલાદી

અવદહણ. ન૦ [અવદહન]

અમુક પ્રકારનો ડામ

અવદાત. ત્રિ૦ [અવદાત]

નિર્મળ, શુદ્ધ

અવદાય. ત્રિ૦ [અવદાત]

સફેદ, ગૌર

અવદાર. ન૦ [અપદ્વાર]

નાની બારી, છિંડી

અવદાલ. કૃ૦ [અવ+દલય]

ઉઘાડવું

અવદાલિય. ત્રિ૦ [અવદારિત]

વિકસિત

અવદાલેત્તા. કૃ૦ [અવદલ્ય]

ઉઘાડીને

અવદૂ. પુ૦ [અવદુ]

કૃષાટિક, ડોક

અવદ્દહણ. ન૦ [અવદહન]

એક પ્રકારનો ડામ

અવદ્વાર. ન૦ [અપદ્વાર]

નાની બારી, છિંડી

અવદ્વારિય. ન૦ [અપદ્વારિક]

નાની બારીવાળું

અવદ્વાલ. ધા૦ [અપ+દલય]

ઉઘાડવું

અવદ્વાલિય. કૃ૦ [અવદલય્ય]

ઉઘાડીને

અવદ્વાલેત્તા. કૃ૦ [અવદલય્ય]

ઉઘાડીને

અવદ્વાવણ. ત્રિ૦ [અપદ્વાવણ]

ઉપદ્રવ કરવો તે

અવદ્ધંસ. પુ૦ [અપધ્વંસ]

વિનાશ

અવદ્ધંસ. પુ૦ [અપધ્વંસ]

ચારિત્ર તથા તેના ફળને નિઃસાર બનાવનાર ભાવના

અવદ્ધંસિ. ત્રિ૦ [અપધ્વંસિન્]

ધ્વંસ કરનાર

અવધટ્ટ. ત્રિ૦ [અવધૃષ્ટ]

તૃપ્ત થયેલ

અવધિકા. સ્ત્રી૦ [દે૦]

ઉપદેહિકા, ઉધઈ

અવધિનાણિ. પુ૦ [અવધિજ્ઞાનિન્]

અવધિજ્ઞાની

અવનત. કૃ૦ [અવનત]

નમેલો

અવનદ્ધ. ત્રિ૦ [અવનદ્ધ]

બાંધેલું, આચ્છાદિત

અવનમિય. કૃ૦ [અવનમ્ય]

નમીને

અવનય. કૃ૦ [અવનત]

નમેલો

અવનય. પુઠ્ઠ [અપનય]

દૂર કરવું તે, નિષેધ કરવો તે

અવનયન. નઠ્ઠ [અપનયન]

નિષેધ કરવો તે, દૂર કરવું તે

અવનિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [અવનિ]

પૃથ્વી

અવની. ધાઠ્ઠ [અપ+ની]

દૂર કરવું, હટાવવું

અવનીત. કૃઠ્ઠ [અપનીત]

દૂર કરાવેલ, નિંદાસૂચક

અવનીયઠ્ઠવનીયચરય. પુઠ્ઠ [અપનીતોપનીતચરક]

અભિગ્રહ વિશેષધારી સાધુ, એક સ્થાનેથી બીજે સ્થાને રાખવામાં આવ્યું હોય તેની ગવેષણા કરનાર

અવનીયઠ્ઠવનીયવયણ. નઠ્ઠ [અપનીતોપનીતવયણ]

નિંદા સાથે સ્તુતિ સૂચક વચન, વચનનો એક પ્રકાર

અવનીયચરય. ત્રિઠ્ઠ [અપનીતચરક]

એક વિશેષ અભિગ્રહ જેમાં વસ્તુની ખાસ ગવેષણા કરનાર હોય તે

અવનીયવયણ. નઠ્ઠ [અપનીતવચન]

નિંદાસૂચક વચન

અવનેમાણ. કૃઠ્ઠ [અપનયત]

નિષેધ કરવો તે

અવપંગુણ. પુઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

ઉઘાડવું તે

અવપંગુર. ધાઠ્ઠ [અવ+અપ+ગુ]

ઉઘાડવું, ખોલવું

અવપેક્ષ. ધાઠ્ઠ [અવ+પ્ર+ઈક્ષ]

નિરીક્ષણ કરવું, તપાસવું

અવવાર. નઠ્ઠ [અપદ્વાર]

જુઓ 'અવદાર'

અવબુઝ્ઝા. ધાઠ્ઠ [અવ+બુઝ્ઝ]

સમજવું, જાણવું

અવમ. ત્રિઠ્ઠ [અવમ]

હીન, ઓછું

અવમંસ. સ્ત્રીઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

અમાસ

અવમણ. ધાઠ્ઠ [અવ+મન્]

અપમાન કરવું, અનાદર કરવો

અવમણંત. કૃઠ્ઠ [અવમન્યમાન]

અનાદર કરતો, અપમાન કરતો

અવમણિઠ્ઠજ્ઞમાણ. કૃઠ્ઠ [અવમન્યમાન]

અપમાન કરતો, અનાદર કરાતો

અવમદ્. પુઠ્ઠ [અપમર્દ]

મર્દન કરવું તે

અવમદ્ગ. પુઠ્ઠ [અવમર્દક]

મર્દન કરનાર

અવમાન. નઠ્ઠ [અપમાન]

અપમાન, અનાદર, તિરસ્કાર

અવમાન. નઠ્ઠ [અવમાન]

એક પ્રકારનું માપ, હાથથી ફૂટથી વગેરેથી વસ્તુ માપવી તે

અવમાનન. કૃઠ્ઠ [અપમાનન]

અપમાન કરવું તે, વિનય તોડવો તે

માનહરણ કરવું તે

ગુર્વાદિક આવે ત્યારે ઊભું ન થવું - માન ન આપવું ઇત્યાદિ

અવમાનના. સ્ત્રીઠ્ઠ [અવમાનન]

જુઓ 'ઉપર'

અવમાનિઠ્ઠ. ત્રિઠ્ઠ [અપમાનિત]

અપમાન પામેલ

અવમાનિત. ત્રિઠ્ઠ [અપમાનિત]

જુઓ 'ઉપર'

અવમાનિત્તા. કૃઠ્ઠ [અવમાન્ય]

અપમાન કરીને

અવમાનિય. ત્રિઠ્ઠ [અપમાનિત]

અપમાન પામેલ

અવમાર. પુઠ્ઠ [અપસ્માર]

રોગવિશેષ, વાઈ-હિસ્ટીરિયા

અવમારિય. ત્રિઠ્ઠ [અપસ્મારિત]

જુઓ 'ઉપર'

અવય. નઠ્ઠ [અવક]

એક સાધારણ વનસ્પતિ

અવયંસગ. પું [અવતંસક]

આભૂષણ વિશેષ

અવયવકા. સ્ત્રીં [દેં]

તાપિકા

અવયવ્વ. ધાં [અપ+ઙ્ક્ષ]

અપેક્ષા રાખવી

અવયવ્વંત. કૃં [અપેક્ષમાણ]

અપેક્ષા રાખતો

અવયવ્વમાણ. કૃં [અવકાઙ્ક્ષત]

જોતો, અપેક્ષા રાખતો

અવયગ. પું [અવદગ]

અંત, છેડો

અવયણ. નં [અવચન]

નિંદા, અયોગ્ય વચન

અવયત્થિય. નં [અવસ્તૃત]

પ્રસારિત

અવયમાણ. કૃં [અવદત]

(જૂઠું) ન બોલતો

અવયર. ધાં [અવ+ચર]

ફરવું

અવયવ. પું [અવયવ]

અવયવ

અવયવિ. ત્રિં [અવયવિન્]

અવયવવાળું

અવયાસ. નં [અવકાશ/શ્લિષ્ટ]

આલિંગન, ભેટવું તે

અવયાસ. ત્રિં [મત્ત]

ગાંડો

અવયાસાવિય. ત્રિં [આશ્લેષિત]

આલિંગન આપેલ

અવયાસિય. કૃં [શ્લિષ્ટવા]

આલિંગીને

અવર. ત્રિં [અપર]

અન્ય, બીજું, પછીનું, પશ્ચિમ

અવરક. ત્રિં [અપરક]

જુઓ 'અવર'

અવરચ્છ. નં [અપરોક્ષ]

ચોરીનું એક ગૌણ નામ

અવરજ્ઞ. ધાં [અપ+રાધ]

અપરાધ કરવો, નાશ પામવું

અવરજ્ઞંત. કૃં [અપરાધય]

અપરાધ કરતો

અવરણ. પું [અપરાહ્ણ]

દિવસનો પાછલો ભાગ

અવરત્ત. પું [અપરરાત્ર]

પાછલી રાત

અવરદક્ષિણ. પું [અપરદક્ષિણ]

નૈઋત્ય ખૂણો

અવરદારિય. નં [અપરદારિક]

પશ્ચિમ તરફ રહી ચંદ્રની સાથે યોગ્ય કરનાર નક્ષત્રો

અવરદ્ધ. નં [અપરાદ્ધ]

અપરાધ કરવો તે

અવરદ્ધિગા. સ્ત્રીં [અપરાદ્ધિકા]

ખુજલીની કુન્સી, ફોડલી

અવરદ્ધિય. પું [અપરાદ્ધિક]

સર્પદંશ

અવરરત્ત. પું [અપરરાત્ર]

પાછલી રાત્રિ

અવરવિદેહ. પું [અવરવિદેહ]

પશ્ચિમ મહાવિદેહ

અવરવિદેહક. ત્રિં [અપરવિદેહક]

પશ્ચિમ મહાવિદેહ સંબંધિ

અવરવિદેહકૂડ. નં [અપરવિદેહકૂટ]

નિષધ અને નીલવંત પર્વતનું એક ફૂટ

અવરવિદેહવાસ. પું [અપરવિદેહવાસ]

પશ્ચિમ મહાવિદેહનો વર્ષ ક્ષેત્ર

અવરવિદેહિય. ત્રિં [અપરવિદેહિક]

પશ્ચિમ મહાવિદેહમાં જન્મેલ

અવરવિદેહિયા. સ્ત્રીં [અવરવિદેહિકા]

પશ્ચિમ મહાવિદેહની

અવરવેયાલિ. સ્ત્રીં [અપરવેયાલી]

પશ્ચિમ વેતાલિ

અવરા. સ્ત્રીં [અપરા]

નલિના વિજયની મુખ્ય નગરી, પશ્ચિમ દિશા

અવરાઝ્યા. સ્ત્રીં [અપરાજિતા]

વપ્રાવિજયની મુખ્ય રાજધાની

અવરાજિતા. સ્ત્રીં [અપરાજિતા]

જુઓ 'ઉપર'

અવરાધ. પું [અપરાધ]

ગુનો, ભૂલ, અતિચાર, વ્રતભંગની કોશિશ

અવરાહ. પું [અપરાધ] જુઓ 'ઉપર'

અવરાહપય. નં [અપરાધપદ]

ઇન્દ્રિયકષાય આદિ મોક્ષમાર્ગને રોકનાર

અવરાહિ. ત્રિં [અપરાધિન]

અપરાધી

અવરિલ્લ. ત્રિં [અપરીય]

પશ્ચિમ તરફનું

અવરુત્તર. પું [અપરોત્તર]

વાયવ્ય ખૂણો

અવરુદ્ધ. પું [અપરુદ્ધ]

પરમાધામી દેવની એક જાતિ જે નારકીના હાથ-પગ ભાંગે

અવરોપ્પર. નં [પરસ્પર]

અન્યોન્ય

અવલંબ. ધાં [અવ+લમ્બ]

આશ્રય કરવો

અવલંબણ. નં [અવલમ્બન]

અવલંબન, આશ્રય, ઓટલો, આધાર, ટેકો,

માથું નમાવવું

પગ ઊંચા અને માથું નીચું કરી સરકનાર

અવલંબણવાહા. સ્ત્રીં [અવલમ્બનવાહુ]

કઠોડો

અવલંબણયા. સ્ત્રીં [અવલમ્બનતા]

અવગ્રહ, મતિજ્ઞાનનો એક ભેદ

અવલંબમાણ. કૃં [અવલમ્બમાન]

અવલંબતો, આશ્રય કે આધાર લેતો

અવલંબિઊણ. કૃં [અવલમ્બિત્વા]

અવલંબીને, આધાર લઈને

અવલંબિત્તપ્. કૃં [અવલમ્બયિતુમ્]

અવલંબવા માટે

અવલંબિય. કૃં [અવલમ્બ્ય]

અવલંબીને

અવલંબિયમાણ. કૃં [અવલમ્બ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અવલંબિયા. કૃં [અવલમ્બ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અવલદ્ધ. ત્રિં [અપલદ્ધ]

અપમાનપૂર્વક મળેલું

અવલદ્ધિ. સ્ત્રીં [અપલદ્ધિ]

અપ્રાપ્તિ

અવલિ. નં [અવલિ]

અસત્ય, જૂઠું

અવલિઅ. નં [અવલિત]

અસત્ય, જૂઠું

અવલિંબ. પું [અવલિમ્બ]

દેશ-વિશેષ

અવલિત. નં [અવલિત]

અસત્ય

અવલિત્ત. ત્રિં [અવલિપ્ત]

વ્યાપ્ત

અવલિષ્. ધાં [અવ+લિષ્]

લેપાવું

અવલિય. ત્રિં [અવલિત]

ઘડી પાડેલું નહીં તે

અવલિયા. સ્ત્રીં [અવલિકા]

જુઓ 'ઉપર'

અવલુય. નં [અવલુક]

હલેસો, નાવને ચલાવવાનું એક ઉપકરણ

અવલેહણિયા. સ્ત્રીં [અવલેખનિકા]

વાંસની ઉપલી છાલ

અવલોપમાણ. કૃં [અવલોકમાન]

અવલોકન કરતો

અવલોય. પું [અવલોક]

અવલોકન, દર્શન

અવલોય. ધાં [અવ+લોક્]

અવલોકવું

અવલોયણ. નં [અવલોકન]

દર્શન

અવલોવ. પું [અવલોપ]

વસ્તુના સદ્ભાવને છુપાવવો તે, અસત્ય

અવલ્લય. નં [દેં]

હોડીનું એક ઉપકરણ

અવવ. નં [અવવ]

‘કાળ’નું એક માપ, ૮૪ લાખ અવવંગ પ્રમાણ

કાળવિશેષ

અવવંગ. નં [અવવાઙ્ગ]

‘કાળ’નું એક માપ, ૮૪ લાખ અટટ પ્રમાણ કાળવિશેષ

અવવરોવિત્તા. સ્ત્રીં [અવ્યપરોવિત્]

નાશનો અભાવ

અવવરોવેત્તા. સ્ત્રીં [અવ્યપરોવિત્] જુઓ ‘ઉપર’

અવવહારિ. ત્રિં [અવ્યવહારિન્]

વેપારી નહીં તે

અવવાય. પું [અપવાદ]

બીજાનું ખરાબ બોલવું તે, નિંદા

અવવાર. નં [અપદ્વાર]

જુઓ ‘અવદાર’

અવવિહ. વિં [અવવિહ]

ગોશાળાના બાર મુખ્ય ઉપાસકોમાંનો એક ઉપાસક

અવસ. ત્રિં [અવશ]

પરવશ, પરતંત્ર

અવસઁણ. નં [અપશકુન્]

અપશુકન

અવસવક. ધાં [અવ+ષ્વક્]

પાછળ ખસી જવું

અવસવ્કિ. ત્રિં [અવષ્યવ્કિન્]

દૂર રહેનાર

અવસગ. ત્રિં [અવશક]

જુઓ ‘અવસ’

અવસન. ત્રિં [અવસન]

નહીં વસતો

અવસન્ન. ત્રિં [અવસન્ન]

તલ્લીન થયેલ, નિમઝ્ન, ડૂબી ગયેલ

અવસપ્પ. ધાં [અવ+સૂપ્]

દૂર ભાગી જવું

અવસપ્પિ. ત્રિં [અવસર્પિન્]

ભાગી જનાર, તજનાર

અવસપ્પિની. સ્ત્રીં [અવસર્પિણી]

દશ કોડાકોડી સાગરોપમ ઉતરતો કાળ

અવસર. ધાં [અવ+સૂ]

આશ્રય કરવો

અવસરિંત. કૃં [અવસરત]

આશ્રય કરતો

અવસવસ. ત્રિં [અવશવશ]

પરવશ, સ્વતંત્રતારહિત

અવસવ્વય. નં [અપસવ્વયક]

ગ્રહની ચાલ વિશેષ

અવસહ. પું [અવસથ]

ઘર, આશ્રય

અવસાણ. નં [અવસાન]

છેડો, અંત

અવસિદ્ધ. નં [અવશિષ્ટ]

બાકી રહેલું

અવસીય. ધાં [અવ+ષદ્]

કલેશ પામવો

અવસીયમાણ. કૃં [અવસીદત્]

કલેશ પામતો

અવસીયય. કૃં [અવસીદત્]

કલેશ પામતો

અવસેય. પું [અવશેષ]

બાકીનું, વધેલું

અવસેસ. પું [અવશેષ]

જુઓ ‘ઉપર’

અવસેસિકયા. સ્ત્રીં [અવશેષિકતા]

બાકી રહેવાપણું

અવસેસિય. કૃં [અવશેષિત]

બાકીનું, શેષ રહેલું

અવસોહિય. કૃં [અવશોધ્ય]

પરિહરીને

અવસ્સ. નં [અવશ્ય]

અવશ્ય, નિશ્ચે

અવસ્સકરણિજ્ઞ. ત્રિં [અવશ્યકરણીય]

અવશ્ય કરવા યોગ્ય

અવસ્સકાયવ્વ. ત્રિં [અવશ્યકર્ત્તવ્ય]

અવશ્ય કરવા યોગ્ય

અવસ્સય. પું [અવશ્રય]

ઓઠિંગણ

અવહ. ત્રિં [અવધ]

વધ ન કરવો તે

અવહટ્ટ. કૃં [અપહત્ય]

અપહરીને, દૂર કરીને

અવહટ્ટઅસંજમ. પું [અપહત્યાસંયમ]

અસંયમને દૂર કરીને

અવહટ્ટલેસ્સ. ત્રિં [અપહત્યલેશ્ય]

જેણે લેશ્યા દૂર કરી છે તે

અવહટ્ટુસંજમ. પું [અપહત્યસંયમ]

સંયમને દૂર કરીને

અવહડ. ત્રિં [અપહત]

લઈને બીજે મૂકેલ

અવહપઙ્ગણા. સ્ત્રીં [અવધપ્રતિજ્ઞા]

હિંસા ન કરવા રૂપ નિયમ

અવહમાણય. કૃં [અવહમાનક]

વહન ન કરી શકાય તેવું

અવહર. ધાં [અપ+હ]

હરવું, ચોરવું, હરણ કરવું, સ્વીકાર કરવો

અવહર. ધાં [અપ+હારય]

ચોરાવવું, સ્વીકાર કરાવવો

અવહરંત. કૃં [અપહરત]

ચોરતો, હરતો

અવહરણ. નં [અપહરણ]

ચોરી જવું તે, લઈ જવું તે

અવહરિત્તા. કૃં [અપહત્ય]

ચોરી કરીને

અવહારિય. વિશેં [અવધારિત]

અવધારેલ

અવહસ. ધાં [અપ+હસ]

હાસ્ય કરવું

અવહાય. કૃં [અપહત્ય]

અપહરણ કરીને

અવહાય. કૃં [અપહાય]

તજીને, છોડીને

અવહાર. પું [અપહાર]

ગર્ભનું અપહરણ, ચોરી, જળચર પ્રાણી વિશેષ

અવહાર. ધાં [અપ+હારય]

પરિત્યાગ કરવો

અવહારિત્તા. કૃં [અવધારિત્તા]

અવધાર કરીને, નિશ્ચય કરીને

અવહિ. પું [અવધિ]

અવધિ જ્ઞાન, મર્યાદા

અવહિઠ. નં [અવહષ્ટ]

મૈથુન, સમાગમ

અવહિત. ત્રિં [અપહત]

છીનવી લીધેલ, આકર્ષાયેલ

અવહિય. ત્રિં [અવહિત]

કહેલ

અવહિય. ત્રિં [અપધૃત]

નિયમિત, ચોક્કસ કરાયેલ

અવહિય. ત્રિં [અવ્યથિત]

વ્યથાવાળો નહીં તે

અવહિરિય. ત્રિં [અપહત]

ઘટાડેલ, અપહરણ કરેલ

અવહીય. નં [અપધીક]

હલકી બુદ્ધિથી બોલાયેલ વચન

અવહીર. ધાં [અપ+હ]

ખાલી કરવું, ઘટાડવું

અવહીરમાણ. કૃં [અપહિયમાણ]

ખાલી કરતો

અવહેડિય. ત્રિં [અવહેઠિત]

માથુ નમાવેલ

અવહોલંત. ત્રિં [અવહોલયત્]

ચલાયમાન

અવાહ્ન. ત્રિં [અવ્યાદિગ્ધ]

વક્તા રહિત

અવાઈળ. ત્રિં [અવાતીન]

વાયુથી ન પડે તેવા, દ્રઢ મૂળવાળું

અવાઝકાઝ. પું [અવાયુકાયિક]

વાયુકાયથી ભિન્ન

અવાઝડ. ત્રિં [અપ્રાવૃત્ત]

વસ્ત્ર રહિત, નગ્ન

અવાઝડય. ત્રિં [અપ્રાવૃત્તક]

નગ્ન થઈ આતાપના લેનાર

અવાઝયાઝ. પું [અવાયુકાયિક]

વાયુકાયથી ભિન્ન

અવાણ્. કૃં [અવાચયિત્વા]

વાંચ્યા વિના

અવાળ. નં [અપાન]

જુઓ 'અપાન'

અવાત. પું [અવાય]

ઉદ્દાપોહ કરી વસ્તુનો નિશ્ચય કરવો તે, મતિજ્ઞાનનો એક ભેદ

અવાદાન. નં [અપાદાન]

પંચમી વિભક્તિ, જેનાથી છૂટું પડે તે

અવાય. પું [અપાય]

અનર્થ, દોષ, દૂષણ, ઉદાહરણ વિશેષ, વિનાશ, વિયોગ, સંશય રહિત નિશ્ચયાત્મક જ્ઞાન

અવાય. પું [અવાય]

જુઓ 'અવાત'

અવાયણિજ્ઞ. ત્રિં [અવાચનીય]

વાંચી કે કહી ન શકાય તેવું

અવાયદંસિ. પું [અપાયદર્શિન્]

દોષદર્શી

અવાયમતિ. સ્ત્રીં [અવાયમતિ]

મતિજ્ઞાનનો એક ભેદ

અવાયમતિસંપદા. સ્ત્રીં [અવાયમતિસમ્પદા]

એ નામક એક લબ્ધિ વિશેષ

અવાયવિજય. નં [અપાયવિચય]

ધર્મધ્યાનનો એક ભેદ

અવાયાળ. નં [અપાદાન] જુઓ 'અપાદાન'

અવાયાળુપ્પેહા. સ્ત્રીં [અપાયાનુપ્રેક્ષા]

શુક્લ ધ્યાનનો એક ભેદ

અવારિય. ત્રિં [અવારિત]

નિવારણ નહીં કરેલ, નિરંકુશ

અવાવકહા. સ્ત્રીં [અવાપકથા]

ભોજન સંબંધિ વાતચીત કરવી તે

અવાહ. પું [અવાહ]

એક દેશ વિશેષ

અવિ. અં [અપિ]

પણ, સંભાવના, અવ્યય, નિશ્ચય, અવધારણ, સમુચ્ચય, પાદપૂર્તિ અવ્યય

અવિઅત્. ત્રિં [અવ્યક્ત]

અવ્યક્ત, મુગ્ધ

અવિઆરિ. ત્રિં [અવિચારિન્]

શુક્લ ધ્યાનનો બીજો ભેદ

અવિઙ્ઞ. ત્રિં [અવિદિત]

નહીં જાણેલું

અવિઙ્ઞ . ત્રિં [અદ્વિતિય]

એની સાથે બિયો નથી તે એકલો

અવિઙ્ઞિટ્ટ. ત્રિં [અવ્યતિકૃષ્ટ]

અવિપ્રકૃષ્ટ, દૂર નહીં રહેલો એવો

અવિઙ્ઞણ. ત્રિં [અવિતીર્ણ]

જેને કામ ભોગની તૃષ્ણા મરી નથી તે

અવિઝ્ઞકંતિય. ત્રિં [અવ્યુક્કાન્તિક]

મૃત્યુને પ્રાપ્ત ન થયેલ, સચિત

અવિઝ્ઞમાળ. કૃં [અવિર્વતયમાન]

વિચ્છેદ ન કરવો તે, નિવૃત્ત ન થવું તે

અવિઝ્ઞમલમલ્લદામ. સ્ત્રીં [અવ્યક્તમાલ્યદામન્]

અવિકસિત ફૂલની માળા

અવિઝ્ઞગઢા. સ્ત્રીં [અવિદ્વત્પ્રકૃતા]

અવિદ્વાનોએ શરૂ કરેલ

અવિઝ્ઞગઢા. સ્ત્રીં [અવ્યુત્પ્રકટા]

વિશેષે કરીને પ્રગટ નહીં તે

અવિઉપ્પણ. ત્રિં [અવ્યુત્પન્ન]

ઉત્પન્ન નહીં થયેલ તે

અવિઉચ્ચિત. ત્રિં [અવિકૃત]

અનિર્મિત, ખાસ બનાવેલ નહીં તેવું

અવિઉસરણયા. સ્ત્રીં [અવ્યુત્સર્જનકા]

અચિત્તવસ્તુ અપરિત્યાગ, શ્રાવકનો પાંચમાનો ૧
અભિગમ

અવિઉસવિત્તા. કૃં [અવ્યુપશમ્ય]

ઉપશમાવ્યા વિના

અવિઉસ્સિય. કૃં [અવ્યુત્સૂજ્ય]

ત્યાગ ન કરીને, ન છોડીને

અવિઓગ. પું [અવિયોગ]

વિયોગનો અભાવ

અવિઓસરણયા. સ્ત્રીં [અવ્યુત્સર્જનતા]

અચિત્તવસ્તુ અપરિત્યાગ, શ્રાવકનો પાંચમાનો ૧
અભિગમ

અવિઓસવિત્તાહુડ. ત્રિં [અવ્યવશમિતપ્રાભૂત]

જેણે ક્રોધને શાંત નથી કર્યો તે

અવિઓસવિય. ત્રિં [અવ્યવશમિત]

ઉપશમાવેલ નહીં તે

અવિઓસવિયપાહુડ. ત્રિં [અવ્યવશમિતપ્રાભૂત]

જેણે ક્રોધને શાંત નથી કર્યો તે

અવિઓસવેત્તા. કૃં [અવ્યવશમ્ય]

ક્રોધને ન ઉપશમાવીને

અવિઓસિત. ત્રિં [અવ્યવસિત]

અનુપશાંત, ન ઉપશમાવેલ

અવિંદમાન. કૃં [અવિન્દાન]

ન મેળવતો

અવિકંપમાન. ત્રિં [અવિકમ્પમાન]

ક્રોધથી ન કંપતો, ન ધ્રુજતો

અવિકરણ. નં [અવિકરણ]

ગ્રહણ કરેલી વસ્તુને યથાસ્થાને ન રાખવી

અવિકલ. ત્રિં [અવિકલ]

પરિપૂર્ણ, અખંડિત

અવિકાર. પું [અવિકાર]

વિકારનો અભાવ

અવિકારિ. ત્રિં [અવિકારિન્]

જેનું રૂપાંતર ન થાય તે, અવિકારી

અવિક્રિય. ત્રિં [અવિક્રિય]

વેચવા યોગ્ય નહીં તે

અવિક્ષિત. નં [અવિક્ષિત]

વિક્ષેપ રહિત, ચંચળતા રહિત

અવિક્ષિય. ત્રિં [અવેક્ષિત]

નજરે જોયેલું

અવિગતિપડિબદ્ધ. ત્રિં [અવિકૃતિપ્રતિબદ્ધ]

વિગાઈ-અનુરાગ ન હોય તે

અવિગરણ. નં [અવિકરણ]

જુઓ 'અવિકરણ'

અવિગય. ત્રિં [અવિગત]

ભ્રષ્ટ નહીં તે

અવિગલ. ત્રિં [અવિકલ]

દક્ષ, ચતુર

અવિગહ. ત્રિં [અવિગ્રહ]

અવક, સરળ

અવિગહગહ. સ્ત્રીં [અવિગ્રહગતિ]

અવક ગતિ, સરળગતિ-ઋજુગતિ

અવિગહગતિ. સ્ત્રીં [અવિગ્રહગતિ]

જુઓ 'ઉપર'

અવિગ્ધ. નં [અવિગ્ધ]

અંતરાય રહિત

અવિઘુટ્ટ. નં [અવિઘુષ્ટ]

ગાયનનો એક ગુણ, બેસુર ન થાય તે રીતે ગાવું

અવિચ્ચામેલિય. નં [અવ્યત્યામ્નેડિત]

સૂત્રમાં ભેળસેળ

અવિચ્છિન્ન. ત્રિં [અવિચ્છિન્ન]

વિચ્છેદ ન પામેલ, અત્રુટિત

અવિચ્છિન્ન. ત્રિં [અવિચ્છિન્ન]

જેમાં પ્રતિપક્ષીનો સંદેહ છેદવામાં નથી આવ્યો તે

અવિજાણ. કૃં [અવિજાણ]

ન જાણતો

અવિજાણઅ. કૃં [અવિજાણત]

ન જાણતો

અવિજાણંત. કૃં [અવિજાનત]

ન જાણતો

અવિજાણય. ત્રિં [અવિજાણયક]

અજાણ મૂર્ખ

અવિજ્ઞ. નં [અવિદ્ય]

મિથ્યાત્વ યુક્ત, કુશાસ્ત્ર, અજ્ઞાન

અવિજ્ઞમાણ. કૃં [અવિદ્યમાન]

હયાતિ ન હોવી તે

અવિજ્ઞા. સ્ત્રીં [અવિદ્યા]

જુઓ 'અવિજ્ઞ'

અવિઢત્ત. પું [અનર્જિત]

પેદા ન કરેલ

અવિતવ્ક. ત્રિં [અવિતર્ક]

કૃતર્ક રહિત, ખરાબ વિચાર રહિત

અવિતળ્હ. ત્રિં [અવિતૃષ્ણ]

જેની કામભોગની તૃષ્ણા મરી નથી તે

અવિતથ. ત્રિં [અવિતથ]

સત્ય, યથાર્થ

અવિતહ. ત્રિં [અવિતથ]

જુઓ 'ઉપર'

અવિતિણ્ણ. ત્રિં [અવિતીર્ણ]

સંસારને ન તરેલ

અવિતિત્ત. ત્રિં [અવિતૃપ્ત]

અતૃપ્ત

અવિદલકડ. ત્રિં [અદ્વિદલકૃત]

જેના બે ટુકડા કે દાળ નથી કરવામાં આવી તે

અવિદિન્ન. ત્રિં [અવિદત્ત]

અણદીધેલું

અવિદ્ધ. ત્રિં [અવિદ્ધ]

વિંધ્યા વગરનું

અવિદ્ધકર્ણય. ત્રિં [અવિદ્ધકર્ણક]

કાન વિંધ્યા વગરનો

અવિદ્ધત્થ. ત્રિં [અવિધ્વસ્ત]

જેમાં જીવ નાશ પામેલ નથી તે, સચિત્ત

અવિદ્ધદંડ. પું [અવિદ્ધદણ્ડ]

નહીં વિંધાયેલ દંડ

અવિધૂણિત્તા. કૃં [અવિધૂય]

ખંખેર્યા વિના

અવિનય. પું [અવિનય]

અવિનય, બેઅદબી

અવિનિજ્ઞમાણ. કૃં [અવિનીયમાન]

પૂર્ણ ન થતા

અવિનીય. ત્રિં [અવિનીત]

વિનય રહિત

અવિનીયપ્પા. પું [અવિનીતાત્મન]

નિંદા આત્મા, વિનય રહિત આત્મા

અવિન્નાય. ત્રિં [અવિજ્ઞાત]

ન જણાયેલ

અવિન્નાયકમ્મ. ત્રિં [અવિજ્ઞાતકર્મન]

જેને મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિનું જ્ઞાન નથી તે

અવિન્નાયધમ્મ. ત્રિં [અવિજ્ઞાતધર્મ]

ધર્મનું સ્વરૂપ જેને જાણવામાં નથી આવ્યું તે

અવિપ્પઓગ. કૃં [અવિપ્રયોગ]

વિયોગનો અભાવ, સંરક્ષણ

અવિપ્પકડ. ત્રિં [અવિપ્રકૃત]

અપ્રગટ, અનુકૂળતાથી, નિર્મિત થયેલ

અવિપ્પમુક્ક. પું [અવિપ્રમુક્ત]

ન છૂટેલો, વિશેષે કરી ન મૂકાયેલ

અવિપ્પયોગ. પું [અવિપ્રયોગ]

વિયોગનો અભાવ, સંરક્ષણ

અવિપ્પહાય. કૃં [અવિપ્રહાય]

ન છોડીને, અવિભક્ત, ત્યાગ ન કરીને

અવિપ્પાલિય. કૃં [અવિપાત્ય]

વિદારણ નહીં કરીને, ઉખાડીને

અવિપાલેત્તા. કૃં [અવિપાત્ય]

જુઓ 'ઉપર'

અવિભજ્જ. ત્રિં [અવિભાજ્ય]

વિભાગ ન થઈ શકે તેવું, અવયવ રહિત

અવિભત્ત. ત્રિં [અવિભક્ત]

વિભાગ ન કરેલ

અવિભાઇમ. ત્રિં [અવિભાજ્ય]

જુઓ 'અવિભજ્જ'

અવિભાજ્ય. ત્રિં [અવિભાજ્ય] જુઓ 'ઉપર'

અવિભાગ. પું [અવિભાગ]
વિભાગનો અભાવ

અવિભાગપલિચ્છેદ. પું [અવિભાગપરિચ્છેદ]
જેના વિભાગ ન થઈ શકે તેવો અંશ

અવિભાવ. ત્રિં [અવિભાવ્ય]
પરાભવ કરવા યોગ્ય નહીં

અવિભૂસિય. ત્રિં [અવિભૂષિત]
શણગાર રહિત

અવિમળ. ત્રિં [અવિમનસ]
અશૂન્ય ચિત્તવાળો,
ભોગાદિના વિષયમાં જેનું મન લાગેલ છે તે

અવિમલ. વિશેં [અવિમલ]
નિર્મલ

અવિમાણિય. ત્રિં [અવમાનિત]
અપમાન પામેલ

અવિમાણિયદોહલા. સ્ત્રીં [અવિમાનિતદોહલા]
જેના મનોરથ પૂરા થયા છે તેવી સ્ત્રી

અવિમુક્તયા. સ્ત્રીં [અવિમુક્તતા]
પરિગ્રહ રાખવો તે

અવિમોચનયા. સ્ત્રીં [અવિમોચનતા]
વસ્ત્ર આદિનો અત્યાગ

અવિમોહિતા. ત્રિં [અવિમોહ્યા]
મોહ રહિત નથી એવો

અવિય. અં [અપિ ચ]
વળી, બીજું, પણ

અવિય. પું [અવિક]
ઘેટું, મેંઢો

અવિયડિય. પું [અવિતટિક]
ખરાબ કિનારો કે જંગલનો અભાવ

અવિયળ. ત્રિં [અવિતૃષ્ણ]
તૃષ્ણા રહિત

અવિયત્ત. ત્રિં [અવ્યક્ત]
અસ્પષ્ટ, મુઝા

અવિયત્ત. ત્રિં [અપ્રીતિક]
અપ્રીતિકારક

અવિયત્તવઘાત. પું [અપ્રીતિકોપઘાત]
પ્રેમના અભાવને લઈને વિનયનાશ

અવિયત્તવિસોહિ. પું [અપ્રીતિકવિશોધિ]
વિશોધિનો એક ભેદ-પ્રેમ રહિત શુદ્ધિ

અવિયત્તિજંભગ. ત્રિં [અવ્યક્તિકજૃમ્ભક]
જુલક દેવતાની એક જાતિ

અવિયલ. ત્રિં [અવિકલ]
સંપૂર્ણ

અવિયાં. અં [અપિ ચ]
વળી, પણ, સંભાવના, અવસરે

અવિયાઝરિયા. સ્ત્રીં [દેં]
વાંઝણી સ્ત્રી

અવિયાઝરી. સ્ત્રીં [દેં] જુઓ 'ઉપર'

અવિયાળ. કૃં [અવિજાનત]
અજ્ઞાની, ન જાણતો

અવિયાળંત. કૃં [અવિજ્ઞાનત]
જુઓ 'ઉપર'

અવિયાર. નં [અવિચાર]
શુક્લ ધ્યાનનો એક ભેદ, નિશ્ચેષ્ટ-પાદપોપગમન
સંસ્થારો, અસંગત, અશોભન

અવિયારિ. ત્રિં [અવિચારિન્]
અવિચારી, વિચાર્યા વગરનું, અસંગત

અવિયાલણ. નં [અવિચારણ]
વિચારણા રહિત

અવિયાસિય. કૃં [આલિંગ્ય]
આલિંગન દઈને

અવિરડ. સ્ત્રીં [અવિરતિ]
અ-વિરતિ, પાપની અનિવૃત્તિ,
અપચ્ચક્રમાણ, અસંયમ,
આશ્રવનું એક દ્વાર, અબ્રહ્મ

અવિરડય. ત્રિં [અવિરતિક]
પાપની નિવૃત્તિ વિનાનો

અવિરડયા. સ્ત્રીં [અવિરતિકા]
વ્રત રહિતતા, વ્રતરહિત સ્ત્રી

અવિરડયાવાય. પું [અવિરતિકાવાદ]
મૈથુન સંબંધિ ચર્ચા-વાતચીત

અવિરત. ત્રિ० [અવિરત]

વિરમેલ નહીં તે, વિરતિ રહિત, પાપ નિવૃત્તિ રહિત,
સાવધ-જોગથી નિવૃત્ત ન થયેલ

અવિરતિ. સ્ત્રી० [અવિરતિ]

જુઓ 'અવિરત'

અવિરતિવાય. પુ० [અવિરતિવાદ]

મૈથુન સંબંધિ યર્થા

અવિરત્ત. ત્રિ० [અવિરત્ત]

અનુરક્ત, રાગી

અવિરય. ત્રિ० [અવિરત] જુઓ 'અવિરત'

અવિરયસમ્મદિટ્ઠિ. પુ० [અવિરતસમ્યગ્દૃષ્ટિ]

ચોથે ગુણઠાણે વર્તતો જીવ

અવિરલ. ત્રિ० [અવિરલ]

ધૃત નિરંતર

અવિરહ. પુ० [અવિરહ]

વિરહનો અભાવ

અવિરહિય. ત્રિ० [અવિરહિત]

વિરહ રહિત, નિરંતર

અવિરહિયગુણ. ન० [અવિરહિતગુણ]

જેને વિરહ થવાનો સ્વભાવ નથી તે

અવિરાય. કૃ० [દે०]

પ્રગટ નહીં થયેલું

અવિરાહણા. સ્ત્રી० [અવિરાધના]

વિરાધના કે સંયમ ખંડનનો અભાવ

અવિરાહિય. ત્રિ० [અવિરાધિત]

સર્વથા વિરાધના-ખંડન ન કરેલ

અવિરાહિયસંજમ. પુ० [અવિરાધિતસંયત]

સંયમની વિરાધના ન કરતા-સાધુ

અવિરાહિયસંજમાસંજમ. પુ० [અવિરાધિતસંયમાસંયમ]

અખંડિત શ્રાવકધર્મ

અવિરુદ્ધ. ત્રિ० [અવિરુદ્ધ]

પૂર્વાપર વિરોધ રહિત, સંગતિયુક્ત, વિનયવાન

અવિલ. ન० [આવિલ]

અસ્વચ્છ, મલીન

અવિલંબિય. ત્રિ० [અવિલંબિત]

વિલંબ રહિત, ઉતાવળો

અવિલા. સ્ત્રી० [અવી]

ઘેટી, ગાડર

અવિલીન. ત્રિ० [અવિલીન]

પીગળેલ નહીં તે, અવિનષ્ટ, અજુગુપ્સિત

અવિવચ્ચાસ. ત્રિ० [અવિપર્યાસ]

વિપરીતતા રહિત

અવિવચ્ચાસા. સ્ત્રી० [અવિવ્યતાસા]

વિપરીતતા રહિત, વ્યત્યાસ રહિત

અવિવન્ન. ત્રિ० [અવિવન્ન]

નાશ ન પામેલ

અવિવરીય. ત્રિ० [અવિપરીત]

વિપરીત નહીં તે

અવિવિચિન્તા. કૃ० [અવિવિચ્ય]

પૃથક્કરણ કર્યા વિના

અવિસંઘાઙ્ય. ન० [અવિસંઘાતિત]

સંહત નહીં કરેલ

અવિસંત. કૃ० [અવિશ્રાન્ત]

ન થાકેલો

અવિસંધિ. પુ० [અવિસન્ધિ]

પૂર્વાપર વિશેષ ન આવે તેવું

અવિસંવાદન. ન० [અવિસંવાદન]

યથાર્થ બોલવું, બોલીને ફરી ન જવું તે

અવિસંવાદિ. ત્રિ० [અવિસંવાદિન્]

યથાર્થ, અયથાર્થ કે વિસંવાદી નહીં તે

અવિસંવાયણ. પુ० [અવિસંવાદન]

જુઓ 'અતિસંવાદન'

અવિસંવાયણાજોગ. પુ० [અવિસંવાદનાજોગ]

યથાર્થ બોલવારૂપ પ્રવૃત્તિ

અવિસય. ન० [અવિષય]

નિર્વિષય, જ્ઞાનનો વિષય નહીં

અવિસાતિ. ત્રિ० [અવિષાદિન્]

ખેદ રહિત, વિષાદ રહિત

અવિસાદિ. ત્રિ० [અવિષાદિન્]

ખેદ રહિત

અવિસામ. ન० [અવિશ્રામ]

વિશ્રામ રહિત, વિષાદ રહિત

અવિસારય. ત્રિં [અવિશારદ]

અચતુર, અકુશલ

અવિસુદ્ધ. ત્રિં [અવિશુદ્ધ]

શુદ્ધ નહીં તે, વિશુદ્ધ વર્ણ આદિથી રહિત

અવિસુદ્ધલેસ. ત્રિં [અવિશુદ્ધલેશ્ય]

કૃષ્ણ આદિ અશુદ્ધ લેશ્યાવાળો

અવિસુદ્ધલેસતર. ત્રિં [અવિશુદ્ધલેશ્યતર]

અતિ અશુદ્ધ મનોપરિણામ વાળો

અવિસુદ્ધલેસ્સ. ત્રિં [અવિશુદ્ધલેશ્ય]

કૃષ્ણ આદિ અશુદ્ધ લેશ્યાવાળો

અવિસુદ્ધલેસ્સતરાગ. ત્રિં [અવિશુદ્ધલેશ્યતરક]

અતિ અશુદ્ધ મનોપરિણામવાળો

અવિસુદ્ધવર્ણતર. ત્રિં [અવિશુદ્ધવર્ણતર]

અતિ અશુદ્ધ વર્ણવાળો

અવિસુદ્ધવર્ણતરાગ. ત્રિં [અવિશુદ્ધવર્ણતરક]

અતિ અશુદ્ધ વર્ણવાળો

અવિસેસ. ત્રિં [અવિશેષ]

સામાન્ય, વિશેષ રહિત

અવિસેસિય. ત્રિં [અવિશેષિત]

વિભાગ રહિત

અવિસ્સસણિજ્ઞ. ત્રિં [અવિશ્વસનીય]

વિશ્વાસ કરવા યોગ્ય નહીં તે

અવિસ્સામ. નં [અવિશ્રામ]

વિશ્રામ રહિત

અવિસ્સાસ. ત્રિં [અવિશ્વાસ્ય]

વિશ્વાસ કરવા માટે અયોગ્ય

અવિહર્ણમાણ. ત્રિં [અવિહન્યમાન]

વિવિધ પરિષદ ઉપસર્ગથી ન હણાતો

અવિહરિઅ. ત્રિં [અવિહરિત]

ન વિચરતા

અવિહવા. સ્ત્રીં [અવિધવા]

પતિવ્રતા સ્ત્રી

અવિહવાવહૂ. સ્ત્રીં [અવિધવાવધૂ]

સધવા સ્ત્રી

અવિહિ. પું [અવિધિ]

શાસ્ત્ર વિહિત વિધિનો અભાવ

અવિહિંસ. ત્રિં [અવિહિંસ]

હિંસા વગરનો, દયાળુ

અવિહિંસમાણ. કૃં [અવિહિંસત્]

હિંસા રહિત એવો તે, દયાવાન

અવિહિંસા. સ્ત્રીં [અવિહિંસા]

હિંસાનો અભાવ

અવિહિંસિત. ત્રિં [અવિહિંસત્]

સારી રીતે નિર્જીવ થયેલ, અચિત્ત

અવિહિભિન્ન. નં [અવિધિભિન્ન]

વિધિ રહિત ભેદાયેલ

અવિહી. પું [અવિધિ]

જુઓ 'અવિહી'

અવિહીપરિહારી. ત્રિં [અવિધિપરિહારી]

અવિધિનો ત્યાગ કરનાર

અવિહેડય. પું [અવિહેઢક]

કોઈને બાધા કે પીડા ન ઉપજાવનાર

અવી. અં [અપિ]

જુઓ 'અવિ'

અવીચી. ત્રિં [અવીચિ]

કષાયરૂપ તરંગ રહિત

અવીચીદવ્ય. નં [અવીચિદ્રવ્ય]

સર્વોત્કૃષ્ટ આહાર વર્ગણ

અવીચીપથ. પું [અવીચિપથ]

સર્વોત્કૃષ્ટ માર્ગ

અવીતિવકંત. ત્રિં [અવ્યતિક્રાન્ત]

અતિક્રમણ કે ઉલ્લંઘન ન કરેલ

અવીરીય. પું [અવીર્ય]

મનની શક્તિ વિનાનો

અવીરિયત્ત. નં [અવીર્યત્ત]

મનની શક્તિ રહિતપણું, વીર્યપણાનો અભાવ

અવીસંભ. પું [અવિશ્રમ્ભ]

પ્રાણાતિપાતનું એક ગૌણ નામ

અવીસત્થ. ત્રિં [અવિશ્વસ્ત]

વિશ્વાસ રહિત

અવીસાંત. ત્રિં [અવિશ્રાન્ત]

થાકેલો નહીં તે

અવુક્કંત. ત્રિં [અવ્યુક્કાન્ત]

અચિત્ત ન થયેલ, સચિત્ત

અવુગ્ગહઠ્ઠાણ. નં [અવ્યુદ્ગ્રહસ્થાન]

અવિગ્રહ સ્થાન, કલહ રહિત સ્થાન

અવુગ્ગાહિત. ત્રિં [અવ્યુદ્ગ્રાહિત]

ભ્રાન્ત ચિત્ત ન કરાયેલ, બહેકાવેલ નહીં

અવુગ્ગાહિય. ત્રિં [અવ્યુદ્ગ્રાહિત]

જુઓ 'ઉપર'

અવુચ્છિત્તિનય. પું [અવ્યુચ્છિત્તિનય]

દ્રવ્યાર્થિક નય, વસ્તુને કોઈને કોઈ રૂપે સ્થાયી

માનનાર પક્ષ

અવુચ્છિન્ન. ત્રિં [અવ્યુચ્છિન્ન]

અચિત્ત નહીં તે

અવુત્ત. ત્રિં [અનુક્ત]

કોઈથી ન પ્રેરાયેલ

અવુસિરાજિય. પું [અવૃષ્ટિરાજિન્]

અત્યાગી, અસંયમી, અજિતેન્દ્રિય, અસાધુ

અવુસિરાતિય. પું [અવુસિરાજિન્]

જુઓ 'ઉપર'

અવે. ધાં [અવ+ઙ]

જવું, નાશ પામવું

અવેઙ્ગ. ત્રિં [અવેદિત]

નહીં વેદેલું

અવેઙ્ગિય. પું [અવૈક્રિય]

અલંકાર રહિત, વૈક્રિય નહીં તે

અવેઙ્ગિયસરીર. પું [અવૈક્રિયશરીર]

અલંકાર રહિત શરીર, ઔદારિક શરીર

અવેક્ષંત. કૃં [અપેક્ષમાણ]

અપેક્ષા કરતો

અવેક્ષા. સ્ત્રીં [અપેક્ષા]

અપેક્ષા, આશય

અવેદ. પું [અવેદ]

વેદ રહિત

દશમા ગુણસ્થાનકથી સિદ્ધ પર્યંતના જીવ

અવેદિત્તા. કૃં [અવેદયિત્વા]

વેદા વગર

અવેદગ. પું [અવેદક]

જુઓ 'અવેદ'

અવેદના. સ્ત્રીં [અવેદના]

વેદના રહિત, સિદ્ધ

અવેદય. પું [અવેદક]

જુઓ 'અવેદ'

અવેદયિત્તા. કૃં [અવેદયિત્વા]

જુઓ 'અવેદિત્તા'

અવેદિય. કૃં [અવેદિત]

નહીં વેદેલ તે

અવેય. પું [અવેદ]

જુઓ 'અવેદ'

અવેયિત્તા. કૃં [અવેદયિત્વા]

જુઓ 'અવેદિત્તા'

અવેયગ. પું [અવેદક]

જુઓ 'અવેદ'

અવેયણ. ત્રિં [અવેદન]

જુઓ 'અવેદન'

અવેયણા. સ્ત્રીં [અવેદના]

જુઓ 'અવેદના'

અવેયય. પું [અવેદક]

જુઓ 'અવેદ'

અવેરમણ. નં [અવિરમણ]

વિરમવું નહીં તે, પાપથી નિવર્તવું નહીં તે

અવેલા. સ્ત્રીં [અવેલા]

કવેળા

અવોગઙ. ત્રિં [અવ્યાકૃત]

વિભાગ ન પાડેલ,

વિશેષણોથી ભેદ ન પાડેલ

અવોચ્છિત્તિ. પું [અવ્યવચ્છિત્તિ]

વસ્તુનું નિરંતર અસ્તિત્વ બતાવનાર

અવોચ્છિત્તિનય. પું [અવ્યવચ્છિત્તિનય]

જુઓ 'અવુચ્છિત્તિનય'

અવોચ્છિન. ત્રિં [અવ્યવચ્છિન્ન]

વ્યવચ્છેદ રહિત, પૃથક્ત્વ રહિત

અવોચ્છિન્ન. ત્રિં [અવ્યવચ્છિન્ન]

જુઓ 'ઉપર'

અવ્વઈભાવ. પું [અવ્યયીભાવ]

સમાસનો એક ભેદ

અવ્વવિચ્છિન્ન. ત્રિં [અવ્યાધિષ્ઠિત]

વિક્ષેપ રહિત

અવ્વગ. ત્રિં [અવ્યગ્ર]

સ્વસ્થ, ચિંતા રહિત

અવ્વગમણ. ત્રિં [અવ્યગ્રમનસ]

સ્વસ્થ ચિત્તવાળો

અવ્વહુભાગ. ત્રિં [અપાર્દ્ધભાગ]

અર્ધભાગ

અવ્વત્ત. ત્રિં [અવ્યક્ત]

નિર્દેશ-નામ, જાતિ આદિથી કથન કરવા અયોગ્ય,
જ્ઞાન અને ઉંમરમાં નાનો બાળક, અલ્પજ્ઞ, છેદ સૂત્રના
રહસ્યથી અજાણ, અવ્યક્તવાદી નિહવ

અવ્વત્તગમ. ત્રિં [અવ્યક્તગમ]

ભાગવા માટે અસમર્થ, ગમનનો અભાવ

અવ્વતદંસણ. પું [અવ્યક્તદર્શન]

અસ્પષ્ટ દર્શન

અવ્વત્તરૂપ. ત્રિં [અવ્યક્તરૂપ]

આત્મા

અવ્વત્તવ્વગસંચિય. પું [અવ્યક્તકસંચિય]

જુઓ 'અવ્વત્ત'

અવ્વત્તિય. પું [અવ્યક્તિક]

અસ્પષ્ટ, અસ્ફૂટ, અગીતાર્થ-બાળક

અવ્વય. ત્રિં [અવ્યય]

નાશ રહિત, આત્મા, અખંડિત, શાસ્ત્ર, પ્રવચન

અવ્વવિચ્છિન્ન. ત્રિં [અવ્યાધિષ્ઠિત]

એકાગ્ર

અવ્વવસિત. ત્રિં [અવ્યવસિત]

પરાક્રમ વગરનો, નિશ્ચય વગરનો

અવ્વસણ. પું [અવ્યસન]

લોકોત્તર રીતે પક્ષનો બારમો દિવસ

અવ્વવહારી. ત્રિં [અવ્યવહારિન્]

વેપારી નહીં તે, વ્યવહારને નહીં જાણતો

અવ્વહ. ત્રિં [અવ્યથ]

પીડા રહિત, ઉપસર્ગાદિથી ન બીતો, શુકલ ધ્યાનનું
એક આલંબન

અવ્વહિત. ત્રિં [અવ્યથિત]

ઉદાત્ત દીલવાળો, ધીર

અવ્વહિય. ત્રિં [અવ્યથિત]

જુઓ 'ઉપર'

અવ્વાહિદ્ધવ્વહર. ત્રિં [અવ્યાવિદ્ધાક્ષર]

અવિપરીત કે ઉલટસુલટ નહીં તેવા વર્ણ

અવ્વાઘાય. પું [અવ્યાઘાત]

વિઘ્નનો ભાવ

અવ્વાણ. ત્રિં [આમ્લાન]

થોડું સ્નિધ અને વધુ કરમાયેલું

અવ્વાબાહ. નં [અવ્યાબાધ]

દ્રવ્યથી શરીરની અને ભાવથી મિથ્યાત્વાદિ દોષની
પીડા રહિત, સિદ્ધોનું સુખ, લોકાંતિક દેવની એક જાતિ

અવ્વાવડ. ત્રિં [અવ્યાપૃત]

વ્યાપાર કરવા માટે અયોગ્ય વસ્તુ

અવ્વાવન્ન. ત્રિં [અવ્યાપન્ન]

ભેદેલ નહીં, નાશ ન પામેલ

અવ્વાવાર. વિશેં [અવ્યાપાર]

વ્યાપારનો અભાવ, પ્રવૃત્તિ રહિતપણું

અવ્વાવારત્ત. નં [અવ્યાપારત્વ]

પ્રવૃત્તિ રહિતપણું

અવ્વાવારપોસહ. પું [અવ્યાપારપૌષધ]

પૌષધના ચાર ભેદમાંનો એક ભેદ

અવ્વાબાહ. વિશેં [અવ્યાબાધ]

જુઓ 'અવ્વાબાહ'

અવ્વાહય. ત્રિં [અવ્યાહત]

ન હણાયેલ

અવ્વાહિત. ત્રિં [અવ્યાહત]

ન બોલાવેલ

અવ્વાહિય. ત્રિં [અવ્યાહત]

ન બોલાવેલ

અવ્વેચ્છિન્ન. ત્રિં [અવ્યવચ્છિન્ન]

હદ વગરનું, છેદન રહિત

અવ્વોકંત. વિશેં [અવ્યુત્ક્રાન્ત]

જેનો નાશ ન થાય તેવું

અવ્વોકડ. ત્રિં [અવ્યાકૃત]

અવિશેષિત, અસ્પષ્ટ, ફેલાયા વિનાનું

અવ્વોગડ. ત્રિં [અવ્યાકૃત]

જુઓ 'ઉપર'

અવ્વોયડ. ત્રિં [અવ્યાકૃત]

જુઓ 'ઉપર'

અવ્વોચ્છિત્તિનયદ્વયા. પું [અવ્યવચ્છિત્તિનયાર્થ]

દ્રવ્યની અપેક્ષા, શાશ્વત પદાર્થ

અવ્વોચ્છિન્ન. ત્રિં [અવ્યવચ્છિન્ન]

જુઓ 'અવોચ્છિન્ન'

અવ્વોચ્છેદ. ત્રિં [અવ્યવચ્છેદ]

પૃથક્કરણ રહિત

અસ. કૃં [અસત્]

અવિદ્યમાન

અસ્. ધાં [અસ્]

હોવું, થવું

અસ. ધાં [અશ્]

ખાવું, ભોજન કરવું

અસઙ. અં [અસકૃત્]

વારંવાર, અનેકવાર

અસઙં. અં [અસકૃત્]

જુઓ 'ઉપર'

અસઙ્. સ્ત્રીં [અસૃતિ]

અસતિ-અનાજનું એક માપ, પસલિ

અસઙ્પોસણયા. સ્ત્રીં [અસતીપોષણયા]

દાસી-વેશ્યા વગેરેનું પાલન-પોષણ કરવું તે,

શ્રાવકના સાતમા વ્રતનો એક અતિચાર

અસંક. ત્રિં [અશઙ્ક]

શંકા રહિત

અસંકગ. ત્રિં [અશઙ્કક]

શંકા રહિત

અસંકપ્પિય. ત્રિં [અસઙ્કલ્પિત]

આલોચના ન કરેલ,

મનમાં સંકલ્પ ન કરેલ

અસંકમણ. ત્રિં [અસઙ્કમનસ]

ફળ વિશે શંકા ન રાખનાર

અસંકમાણ. કૃં [અશઙ્કમાન]

શંકા ન કરતો

અસંકિ. ત્રિં [અશઙ્કિન્]

શંકા ન કરનાર

અસંકિ. કૃં [અશઙ્કિત]

શંકા ન કરવી તે

અસંકિય. કૃં [અશઙ્કિત]

જુઓ 'ઉપર'

અસંકિલિટ્ટ. ત્રિં [અસઙ્ક્લિષ્ટ]

અદૃષ્ટ, વિશુદ્ધ પરિણામવાળો

અસંકિલિટ્ટ-આચાર. ત્રિં [અસઙ્ક્લિષ્ટાચાર]

જેનો આચાર સર્વ દોષ રહિત છે તે

અસંકિલિટ્ટપરિણામ. પું [અસઙ્ક્લિષ્ટપરિણામ]

વિશુદ્ધ પરિણામવાળો

અસંકિલિટ્ટલેસ્સ. પું [અસઙ્ક્લિષ્ટલેશ્ય]

વિશુદ્ધ લેશ્યાવાળો

અસંકિલેસ. પું [અસઙ્ક્લેશ]

પરિણામની વિશુદ્ધિ, સંકલેશનો અભાવ

અસંવકય. ત્રિં [અસંસ્કૃત]

સંસ્કાર રહિત

અસંખ. ત્રિં [અસઙ્ખ્ય]

સંખ્યાતીત, જેની ગણતરી ન થઈ શકે તેવું

અસંખઙમ. ત્રિં [અસઙ્ખ્યેયતમ]

અતિ સંખ્યાતીત

અસંખકાલ. પું [અસઙ્ખ્યકાલ]

જેની ગણતરી ન થઈ શકે તેવો કાળ, અસંખ્ય સમય

અસંખડ. પું [અસંખડ]

શબ્દનો કજીયો

અસંખભાગ. પું [અસઙ્ખ્યભાગ]

અસંખ્ય ભાગ

અસંખય. ત્રિં [અસઙ્ખ્યક]

જુઓ 'અસંખ'

અસંખય. ત્રિં [અસંસ્કૃત]

સંસ્કાર ન થઈ શકે તેવું, એક અધ્યયન વિશેષ

અસંખિજ્ઞ. ત્રિં [અસંખ્યેય]

સંખ્યાતીત

અસંખિજ્ઞાભાગ. પું [અસંખ્યેયભાગ]

અસંખ્યાતમો ભાગ

અસંખિજ્ઞામ. ત્રિં [અસંખ્યેયતમ]

અતિસંખ્યાતીત

અસંખિજ્ઞગુણ. વિશેં [અસંખ્યેયગુણ]

અસંખ્યાત ગણું

અસંખિજ્ઞાભાગ. પું [અસંખ્યેયભાગ]

અસંખ્યાતમો ભાગ

અસંખિજ્ઞય. નં [અસંખ્યેયક]

જુઓ 'અસંખિજ્ઞ'

અસંખિજ્ઞસમય. ત્રિં [અસંખ્યેયસામયિક]

અસંખ્યાત સમય

અસંખેજ્ઞ. ત્રિં [અસંખ્યેય]

જુઓ 'અસંખિજ્ઞ'

અસંખેજ્ઞાભાગ. પું [અસંખ્યેયભાગ]

અસંખ્યાતમો ભાગ

અસંખેજ્ઞામ. ત્રિં [અસંખ્યેયતમ]

અતિ સંખ્યાતીત

અસંખેજ્ઞકાલ. પું [અસંખ્યેયકાલ]

અસંખ્યાતોકાળ-પલ્લોપમાદિ

અસંખેજ્ઞકાલસમયટ્ટિ. પું [અસંખ્યેયકાલસમય-

સ્થિતિ] અસંખ્યાતા કાળ સમયની સ્થિતિવાળા જીવો

અસંખેજ્ઞગ. ત્રિં [અસંખ્યેયક]

અસંખ્ય

અસંખેજ્ઞગુણ. ત્રિં [અસંખ્યેયગુણ]

અસંખ્યાત ગણું

અસંખેજ્ઞગુણહીન. ત્રિં [અસંખ્યેયગુણહીન]

અસંખ્યાત ગણું ઓછું

અસંખેજ્ઞજીવિક. પું [અસંખ્યેયજીવિક]

અસંખ્યાતા જીવ જેમાં છે તે

અસંખેજ્ઞજીવિય. પું [અસંખ્યેયજીવિક]

જુઓ 'ઉપર'

અસંખેજ્ઞાભાગ. પું [અસંખ્યેયભાગ]

અસંખ્યાતમો ભાગ

અસંખેજ્ઞપણસિય. ત્રિં [અસંખ્યેયપ્રદેશિક]

અસંખ્યાત પરમાણુ મળીને બનેલ કોઈ વસ્તુ કે સ્કંધ

અસંખેજ્ઞપણસોગાઢ. ત્રિં [અસંખ્યેયપ્રદેશવગાઢ]

અસંખ્યાત આકાશ પ્રદેશને અવગાહીને રહેલ

અસંખેજ્ઞપદેસિય. ત્રિં [અસંખ્યેયપ્રદેશિક]

જુઓ 'અસંખેજ્ઞપણસિય'

અસંખેજ્ઞાભાગ. પું [અસંખ્યેયભાગ]

અસંખ્યાતમો ભાગ

અસંખેજ્ઞય. ત્રિં [અસંખ્યેયક]

અસંખ્યાત

અસંખેજ્ઞવાસાડય. ત્રિં [અસંખ્યેયવર્ષાયુષ્ક]

અસંખ્યાત વર્ષનું આયુષ્ય

અસંખેજ્ઞવિસ્થા. ત્રિં [અસંખ્યેયવિસ્તૃત]

અસંખ્યાતા યોજન વિસ્તારવાળું

અસંખેજ્ઞવિહ. ત્રિં [અસંખ્યેયવિધ]

અસંખ્યાત ભેદ

અસંખેજ્ઞસમય. પું [અસંખ્યેયસામયિક]

અસંખ્યાત સમયવાળું

અસંખેજ્ઞસમયટ્ટિર્થ. ત્રિં [અસંખ્યેયસમયસ્થિતિક]

અસંખ્યાત સમયની સ્થિતિવાળું

અસંખેજ્ઞસમયટ્ટિતિય. ત્રિં [અસંખ્યેયસમયસ્થિતિક]

અસંખ્યાત સમયની સ્થિતિવાળું

અસંખેજ્ઞસમયિઠિતીય. ત્રિં [અસંખ્યેયસમયસ્થિતિક]

જુઓ 'ઉપર'

અસંખેજ્ઞસમયસિદ્ધ. પું [અસંખ્યાતસમયસિદ્ધ]

જેને સિદ્ધ થયે અસંખ્યાત સમય થઈ ગયા છે તે

અસંખેજ્ઞહા. અં [અસંખ્યેયથા]

અસંખ્યાતા પ્રકારનું

અસંખેજ્ઞાસંખેજ્ઞય. ત્રિં [અસંખ્યેયાસંખ્યેયક]

અસંખ્ય ને અસંખ્ય વડે ગુણતા પ્રાપ્ત અંક

અસંખેજ્ઞપદ્ધપવિટ્ટ. ત્રિં [અસંખ્યેયપદ્ધપવિટ્ટ]

માર્ગનો સંક્ષેપ કર્યા વિના પ્રવેશેલ

અસંગ. ત્રિં [અસંગ]

બાહ્ય-અભ્યંતર સંગરહિત,

મોક્ષ, સિદ્ધ,

પરિગ્રહ તથા કષાયની ઉપાધિ રહિત આત્મા

અસંગયા. સ્ત્રીં [અસંગ્ગતા]

‘સંગ’ રહિતતા

અસંગહ. પું [અસંગ્ગહ]

સંગ્રહ ન કરનાર

અસંગહઠાણ. નં [અસંગ્ગહસ્થાન]

સ્થાનની રુચિ ન કરનાર, અસંગ્રહ સ્થાન

અસંગહરુહ. પું [અસંગ્ગહરુચિ]

ઉપકરણ આદિની રુચિ ન કરનાર, લોભવૃત્તિ રહિત

અસંગહિય. ત્રિં [અસંગ્ગહીત]

આશ્રય વિનાનો, કોઈથી સંગ્રહ ન કરાયેલો

અસંગિહીત. ત્રિં [અસંગ્ગહીત]

જુઓ ‘ઉપર’

અસંગ્ધયણ. નં [અસંગ્ધન]

સંઘયણ રહિત

અસંગ્ધયણત્ત. નં [અસંગ્ધનનતા]

સંઘયણપણનો અભાવ

અસંગ્ધયણિ. ત્રિં [અસંગ્ધનનિ]

સંઘયણ વગરના નારકી, દેવતા, સિદ્ધ

અસંજત. ત્રિં [અસંયત]

હિંસાદિ પાપ કર્મોથી નહીં અટકેલો, ગૃહસ્થ, સાધુભિન્ન, અવિરત, સાવધયોગથી નિવૃત્ત ન થયેલ

અસંજમ. પું [અસંયમ]

સંયમનો અભાવ, પાપ પ્રવૃત્તિ, સાવધ અનુષ્ઠાન

અસંજમકર. ત્રિં [અસંયમકર]

સાવધ પ્રવૃત્તિ કરનાર, અસંયમસેવી

અસંજમજોગ. પું [અસંયમ યોગ]

સાવધ પ્રવૃત્તિ, પાપ વ્યાપાર

અસંજય. ત્રિં [અસંયત]

જુઓ ‘અસંજત’

અસંજયભવિયદવ્વદેવ. પું [અસંયતભવિકદ્રવ્યદેવ]

અભવ્ય જીવ તથા ચારિત્ર રહિત ભવ્ય જીવ કે જેને મનુષ્ય ભવ પૂરો કરી દેવતાપણે ઉપજવાનું છે તે

અસંજલ. પું [અસંજ્વલ]

એક વિશેષ નામ

અસંજોષ્ણ. ત્રિં [અસંયોજયિત્]

સંયોગ ન કરાવનાર

અસંજોગ. ત્રિં [અસંયોગ]

સંયોગ રહિત

અસંજોગિ. ત્રિં [અસંયોગિન્]

સંયોગ રહિત, સિદ્ધ

અસંજોગિત્તુ. કૃં [અસંયોજયિત્]

સંયોગ ન કરાવનાર

અસંજોગેત્તુ. કૃં [અસંયોજયિત્]

જુઓ ‘ઉપર’

અસંઠવેમાણ. કૃં [અસંસ્થાપયત્]

સંસ્કાર ન કરાયેલ, સ્થાપના ન કરાયેલ

અસંઠાણ. નં [અસંસ્થાન]

સંસ્થાન રહિત

અસંઠાવિય. ત્રિં [અસંસ્થાપિત]

સંસ્કાર રહિત

અસંઠિયમન. નં [અસંસ્થિતમનસ્]

ચંચળ મન

અસંત. ત્રિં [અશાન્ત]

અશાંત થયેલો, ક્રોધાદિકને ન ઉપશમાવતો એવો

અસંત. ત્રિં [અસત્]

અવિદ્યમાન, અસત્

અસંતક. ત્રિં [અસત્ક]

જુઓ ‘અસંત’

અસંતપ્પમાણ. ત્રિં [અસંતપ્પમાણ]

અશાંત થયેલો, ક્રોધાદિકને ન ઉપશમાવતો એવો

અસંતય. ત્રિં [અસત્ક]

જુઓ ‘અસંત’

અસંતય. ત્રિં [અશાન્તક]

અશાંત થયેલો

અસંતિ. સ્ત્રીં [અશાન્તિ]

શાંતિ રહિત

અસંતોસ. પું [અસંતોષ]

અસંતોષ, પરિગ્રહનું એક ગૌણ નામ

અસંથડ. ત્રિં [અસંસ્તૃત]

અશક્ત, અસમર્થ

અસંથડિય. ત્રિં [અસંસ્તૃત]

અસમર્થ, અશક્ત

અસંથરંત. કૃં [અસંસ્તરત્]

નિર્વાહ પૂરતું ન થવું તે

અસંથરંતાણ. કૃં [અસંસ્તરમાણ]

જુઓ 'ઉપર'

અસંથરમાણ. કૃં [અસંસ્તરત્]

જુઓ 'ઉપર'

અસંથરિય. ત્રિં [અસંસ્તૃત]

અસમર્થ, અશક્ત

અસંથુય. ત્રિં [અસંસ્તૃત]

અસંબંધ

અસંદિદ્. ત્રિં [અસંદિદ્]

ન ઉપદેશાયેલ

અસંદિદ્. ત્રિં [અસંદિગ્ધ]

સંદેહ રહિત

અસંદિદ્ધફુડવયણ. ત્રિં [અસંદિગ્ધસ્ફુટવચન]

સંદેહ રહિત સ્પષ્ટ વચન બોલનાર

અસંદિદ્ધભાસિ. ત્રિં [અસંદિગ્ધભાષિન્]

સંદેહ રહિત બોલનાર

અસંદીણ. ત્રિં [અસંદીન]

પાણીમાં ન ડૂબે તેવો દ્વીપ, ખૂબ જ દૂરનો દ્વીપ

અસંનિહિ. સ્ત્રીં [અસંનિધિ]

સંનિધિનો અભાવ,

કોઈ ખાદ્યાદિ પદાર્થ પાસે ન રાખવા

અસંપઓગ. પું [અસમ્પયોગ]

સંયોગનો અભાવ

અસંપગ્ગહિયપ્પા. ત્રિં [અસમ્પગ્ગહીતાત્મન્]

માન-મદ રહિત આત્મા

અસંપડિય. નં [અસમ્પન્ન]

નહીં પ્રાપ્ત થયેલ

અસંપત્ત. ત્રિં [અસમ્પ્રાપ્ત]

પ્રાપ્ત ન થયેલ, સ્ત્રીનું ચિંતન સ્મરણાદિ,

કામદશાનો એક ભેદ, ન પહોંચેલ

અસંપહિદ્. ત્રિં [અસમ્પ્રહૃષ્ટ]

બીજાને ધિક્કારવામાં હર્ષ વગરનો

અસંપુડિય. ત્રિં [અસમ્પુટિત]

પરસ્પર ન મળેલું, ખુલ્લું

અસંપુણ્ણ. ત્રિં [અસમ્પૂર્ણ]

સંપૂર્ણ નહીં તે

અસંબદ્ધ. ત્રિં [અસમ્બદ્ધ]

સંબંધ રહિત, પરિગ્રહ આદિમાં અમૂર્ણિત

શબ્દાદિ ભોગમાં સંબંધ વિનાનો

અસંબુદ્ધ. ત્રિં [અસમ્બુદ્ધ]

સમજણ વગરનો, તત્ત્વને ન જાણતો

અસંભંત. ત્રિં [અસમ્ભ્રાન્ત]

ભ્રાન્તિ રહિત

અસંભમ. ત્રિં [અસંભ્રમ]

ભ્રમ રહિત

અસંભવ. પું [અસમ્ભવ]

સંભાવના રહિત

અસંભવંત. ત્રિં [અસમ્ભવત્]

જેનો સંભવ નથી તે

અસંમુચ્છિત્તા. કૃં [અસમ્મૂર્ચ્ચય]

મૂર્છા ન પામીને

અસંમુચ્છિય. ત્રિં [અસમ્મૂર્ચ્ચિત]

મૂર્છા ન પામેલ

અસંમોહ. ત્રિં [અસમ્મોહ]

મોહ રહિત, શુભ ધ્યાનનું એક લક્ષણ

અસંલપ્પ. ત્રિં [અસંલપ્પ]

બોલી ન શકાય તેવું

અસંલોય. પું [અસંલોક]

અંધારાવાળું, અપ્રકાશ, દૂર રહેલા માણસ ન દેખાય

તેવું સ્થળ

અસંવર. પું [અસંવર]

સંવરનો અભાવ, આશ્રવ

અસંવરણ. નં [અસંવરણ]

નિરોધ રહિત, ખુલ્લું, અપ્રત્યાખ્યાન, પરિત્યાગ રહિત

અસંવસમાણ. કૃં [અસંવસત્]

સાથે ન રહેતો, સાથે ન વસતો, અસંભોગ

અસંવિગ્ગ. ત્રિં [અસંવિગ્ન]

શિથિલ આચારવાળા

અસંવિજ્જમાણ. કૃં [અસંવિજ્જમાન]

અવિદ્યમાન થવું

અસંવિદિત. કૃં [અસંવિદિત]

નહીં જાણતો

અસંવિભાગી. પું [અસંવિભાગિન્]

આહારાદિમાં સરખો ભાગ ન કરનાર

અસંવુઢ. ત્રિં [અસંવૃત્ત]

પાપના નિરોધ રહિત, ઇન્દ્રિય નિગ્રહ રહિત, જેણે આશ્રવના દ્વાર રોકેલ નથી તે, બકુશ નિયંત્રનો એક ભેદ

અસંવુઢબઉસ. પું [અસમ્વુઢબકુશ]

પ્રગટ રીતે દોષ લગાદિને સંયમને મલીન કરનાર સાધુ

અસંવુઢાસવદાર. નં [અસંવૃત્તાશ્રવદ્વાર]

જેણે આશ્રવના દ્વાર બંધ કર્યા નથી તે

અસંવેગી. ત્રિં [અસંવેગી]

ભવ વૈરાગ્યહીન, સંસારલિપ્ત, મુક્તિ અભિલાષ રહિત

અસંસંઘ. ત્રિં [અસંશયિત]

સંશય વિનાનો, અસંદિગ્ધ

અસંસદ્. ત્રિં [અસંસૃષ્ટ]

ન ખરડાયેલ

અસંસદ્ચરગ. પું [અસંસૃષ્ટ ચરક]

ખરડાયેલ ન હોય તેવા હાથે આપે તે જ લેવું એવી ગવેષણા કરનાર, અભિગ્રહ વિશેષ ધારી

અસંસદ્ચરય. પું [અસંસૃષ્ટચરક] જુઓ 'ઉપર'

અસંસત્ત. ત્રિં [અસંસત્ત]

સંસર્ગ-સંબંધ કે પરિચય રહિત, આસક્તિ રહિત

અસંસત્તવાસવસહીસમિતિ. સ્ત્રીં [અસંસત્તવાસવસતિ-

સમિતિ] સંબંધ-પરિચય રહિત વસવારૂપ વસતિ વિષયક સમ્યક્ ઉપયોગવાન

અસંસાર. પું [અસંસાર]

સંસારનો અભાવ, મોક્ષ

અસંસારસમાવણ. પું [અસંસારસમાપન્ન]

સંસાર ભિન્ન-મોક્ષ પામેલ જીવ, મુક્ત જીવ

અસંસારસમાવણગ. પું [અસંસારસમાપન્નક]

જુઓ 'ઉપર'

અસંસુદ્ધ. વિશેં [અસંસુદ્ધ]

અવિશુદ્ધ, મલિન

અસવક. વિશેં [અશક્ત]

શક્તિહીન, અસમર્થ

અસવક. વિશેં [અશક્ત]

જે કરવું શક્ય નથી તે

અસવકણી. સ્ત્રીં [અશ્વકર્ણી]

એક વનસ્પતિ વિશેષ

અસવકત. ત્રિં [અસંસ્કૃત]

સંસ્કાર રહિત

અસવકય. ત્રિં [અસત્કૃત]

અસન્માનિત

અસવકાર. પું [અસત્કાર]

અનાદર

અસવકારિત. ત્રિં [અસત્કારિત]

અનાદર કરાયેલ

અસવકારિય. ત્રિં [અસત્કારિત]

સત્કાર ન કરાયેલ

અસગડતાઅ. વિં [અશકટાતાત્]

જ્ઞાન પરિષદ વિષયમાં 'અસગડા' નામની આભિર કન્યાના પિતાનું દ્રષ્ટાંત

અસગડા. વિં [અશકટા]

એક સુંદર આભિર કન્યા. તે બળદગાડું ચલાવતી હતી. કેટલાંક યુવાનો તેની સુંદરતા જોઈ પાગલ બન્યા. તેઓ આ કન્યાના ગાડાની સમાંતર પોતાના ગાડાને ચલાવવા લાગ્યા. માર્ગની વિષમતાને લીધે તે બધાના ગાડા ભાંગી ગયા. તેથી આ કન્યા અસગડા નામે ઓળખાય છે.

અસચ્ચ. ત્રિં [અસત્ય]

મિથ્યા, ખોટું, નિષ્ફળ, પરિણામ શૂન્ય, જૂઠ

અસચ્ચમોસ. ત્રિં [અસત્યમૃષા]

વ્યવહાર માત્ર, સાડું નહીં કે ખોટું નહીં

અસચ્ચમોસભાસા. સ્ત્રીં [અસત્યમૃષાભાષા]

વ્યવહાર ભાષા, સત્ય કે અસત્ય નહીં તેવી

અસચ્ચમોસમણજોગ. પું [અસત્યમૃષામનોયોગ]

મનોયોગનો એક ભેદ

અસચ્ચમોસા. સ્ત્રીં [અસત્યમૃષા]

વ્યવહાર ભાષા

અસચ્ચવયણ. ન૦ [અસત્યવચન]

અસત્ય વચન

અસચ્ચવાદિ. ત્રિ૦ [અસત્યવાદિન્]

જુઠાં બોલો

અસચ્ચવાદિ. ત્રિ૦ [અસત્યવાદિન્]

જુઠાં બોલો

અસચ્ચસંધતણ. ન૦ [અસત્યસન્ધત્વ]

અસત્ય સંકેત, જૂઠનું એક નામ

અસચ્ચામોસ. ત્રિ૦ [અસત્યામૃષા]

વ્યવહાર ભાષા

અસચ્ચામોસભાસગ. પુ૦ [અસત્યામૃષાભાષક]

વ્યવહાર ભાષા બોલનાર

અસચ્ચામોસમણ. ન૦ [અસત્યમૃષામનસ્]

મનનો વ્યવહાર-જેમાં સાચું ખોટું કશું ન હોય

અસચ્ચામોસમણજોગ. પુ૦ [અસત્યમૃષામનોયોગ]

મનોયોગનો એક ભેદ-વિશેષ

અસચ્ચામોસવડ. સ્ત્રી૦ [અસત્યામૃષાવાક્]

જેમાં સત્ય કે અસત્ય કશું ન હોય તેવી વાણી

અસચ્ચામોસવડજોગ. પુ૦ [અસત્યમૃષાવાગ્યોગ]

વચન યોગનો એક ભેદ વિશેષ

અસચ્ચામોસા. સ્ત્રી૦ [અસત્યામૃષા]

સત્ય કે અસત્ય નહીં તે, વ્યવહાર માત્ર

અસજ્જ. કૃ૦ [અસજત્]

સંગ ન કરવો તે

અસજ્જમાણ. કૃ૦ [અસજત્]

સંગ ન કરતો, અનુરાગી ન થતો

અસજ્જા. ત્રિ૦ [અસાધ્ય]

અસાધ્ય, અશક્ય

અસજ્જાહિલિય. ન૦ [અસ્વાધ્યાયિક]

અસ્વાધ્યાયના કારણે

અસજ્જાહિય. ન૦ [અસ્વાધ્યાયિક]

જુઓ 'ઉપર'

અસજ્જાયા. પુ૦ [અસ્વાધ્યાય]

સ્વાધ્યાયનો અભાવ

અસઢ. ત્રિ૦ [અશઠ]

શઠતા રહિત, સજ્જન

રાગદ્વેષ રહિત

શુદ્ધ અંતઃકરણવાળો

અસઢભાવ. પુ૦ [અશઠભાવ]

'અશઠ' ભાવ

અસણ/અસન. ન૦ [અશન]

ભોજન, ખોરાક

અસણ. કૃ૦ [અસન]

બેસવું તે

અસણ. પુ૦ [અસન]

બીજક નામક એક વૃક્ષ

અસનપાન. ન૦ [અસનપાન]

અન્ન પાણી

અસણગ/અસનક. પુ૦ [અશનક]

બીયકાનું ઝાડ

અસણવન. ન૦ [અસનવન]

બીયકાના ઝાડનું વન

અસણિ. પુ૦ [અશનિ]

વજ્ર, ઇન્દ્રનું આયુધ

અસણિમેહ. પુ૦ [અશનિમેઘ]

કરાનો વરસાદ

અસણી. સ્ત્રી૦ [અશની]

બલિન્દ્રના સોમલોકપાલની પટ્ટરાણી

અસણી. સ્ત્રી૦ [અશની]

વૈરોચનેન્દ્રની પટ્ટરાણી

અસણિ. પુ૦ [અસંજિન્]

સંજ્ઞા રહિત જીવ

અસણિઆડય. ન૦ [અસંજ્યાયુષ્ક]

અસંજિએ બાંધેલ પરભવનું આયુષ્ય

અસણિકાય. પુ૦ [અસંજિકાય]

મનોજ્ઞાનથી રહિત જીવ

અસણિપંચિંદિય. પુ૦ [અસંજિપન્ચેન્દ્રિય]

સમૂર્ણ મનુષ્ય તિર્યંચ વગેરે જીવ

અસણિભૂત. ત્રિ૦ [અસંજિભૂત]

મિથ્યાદ્રષ્ટિ, મન રહિત, તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય વગેરે

અસણિભૂય. ત્રિ૦ [અસંજિભૂત]

જુઓ 'ઉપર'

અસણ્ણિમણુસ્સ. પુઠ્ઠ [અસંજ્ઞિમણુષ્ય]

મન વિનાના સંમૂર્ચ્છિમ જીવ

અસણ્ણિસુય. નઠ્ઠ [અસંજ્ઞિશ્રુત]

મિથ્યા દ્રષ્ટિનું શ્રુત શાસ્ત્ર

અસત્. ધાઠ્ઠ [અસત્]

અવિદ્યમાન

અસતિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [અસૃતિ]

વિસ્મરણ

અસતિ. અઠ્ઠ [અસકૃત્]

અનેકવાર

અસતીજનપોસણયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [અસતીજનપોષણતા]

દાસી, વેશ્યાદિનું પાલન પોષણ કરવું તે, અનર્થ-
દંડ વ્રતનો એક અતિચાર

અસતીપોસણયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [અસતીપોષણ]

જુઓ 'ઉપર'

અસતો. અઠ્ઠ [અસ્વતસ્]

અસ્વ-પરમતથી

અસત્ત. ત્રિઠ્ઠ [અશક્ત]

સામર્થ્યહીન

અસત્ત. ત્રિઠ્ઠ [અસક્ત]

અનાસક્ત, નિઃસંગ, પરિગ્રહ રહિત

અસત્થ. નઠ્ઠ [અશસ્ત્ર]

નિરવધ આચારરૂપ સંયમ
અગ્નિ આદિ શસ્ત્રનો અભાવ

અસત્થપરિણય. ત્રિઠ્ઠ [અશસ્ત્રપરિણત]

અગ્નિ આદિ શસ્ત્રથી પરિણામ ન પામેલ

અસદ્. ત્રિઠ્ઠ [અશબ્દ]

શબ્દ રહિત

અસદ્દહંત. કૃઠ્ઠ [અશ્રદ્ધધત]

શ્રદ્ધા ન રાખતો

અસદ્દહમાણ. કૃઠ્ઠ [અશ્રદ્ધધાન]

અવિશ્વાસ, અશ્રદ્ધા

અસદ્દહય. કૃઠ્ઠ [અશ્રદ્ધધત]

શ્રદ્ધા ન રાખતો

અસદ્દહાણ. કૃઠ્ઠ [અશ્રદ્ધધાન]

શ્રદ્ધા ન રાખતો

અસદ્દેય. ત્રિઠ્ઠ [અશ્રદ્ધેય]

શ્રદ્ધા કરવા અયોગ્ય

અસન્નિ. ત્રિઠ્ઠ [અસંજ્ઞિન્]

સંજ્ઞા રહિત જીવ

અસન્નિહિ. પુઠ્ઠ [અસન્નિધિ]

ખાદ્યવસ્તુના સંયયનો અભાવ

અસન્નિહિસંચય. પુઠ્ઠ [અસન્નિધિસંચય]

જેની પાસે વાસી ખાવાનું નથી તે,
સદા તાજું ખાનાર. યુગલિક મનુષ્ય

અસબલ. ત્રિઠ્ઠ [અશબલ]

સબળ દોષોથી દૂર રહેતા, શુદ્ધ સંયમી

અસબલાચાર. પુઠ્ઠ [અશબલાચાર]

નિર્દોષ ચારિત્ર, વિશુદ્ધ આચાર

અસબ્ધ. ત્રિઠ્ઠ [અસભ્ય]

વિવેક રહિત

અસબ્ધવચન. નઠ્ઠ [અસભ્યવચન]

દુર્વચન

અસબ્ધાવ. ત્રિઠ્ઠ [અસદ્ભાવ]

ન બનેલ બનાવ,
આકાશ કુસુમની પેઠે પદાર્થનું ન હોવું

અસબ્ધાવઠવણા. સ્ત્રીઠ્ઠ [અસદ્ભાવસ્થાપના]

તે આકાર ન હોવા છતાં તેમાં તેની સ્થાપના કરવી તે,
જેમ લાકડીનો ઘોડો બનાવીને તેમાં ઘોડાની કલ્પના
કરવી

અસબ્ધાવપજ્જવ. પુઠ્ઠ [અસદ્ભાવપર્યાય]

પરપર્યાયની અપેક્ષાએ અસદ્ગુણ પર્યાય

અસબ્ધાવપટ્ટવણા. સ્ત્રીઠ્ઠ [અસદ્ભાવપ્રસ્થાપના]

અસત્ અર્થની કલ્પના

અસબ્ધાવવાઇ. પુઠ્ઠ [અસદ્ભાવવાદિન્]

અસત્ ભાવને બોલતો

અસબ્ધાવુબ્ધાવણ. પુઠ્ઠ [અસદ્ભાવોદ્ભાવના]

અસત્ પદાર્થનું પ્રતિપાદન કરવું તે

અસબ્ધાવુબ્ધાવણા. સ્ત્રીઠ્ઠ [અસદ્ભાવોદ્ભાવના]

જુઓ 'ઉપર'

અસબ્ધૂય. નઠ્ઠ [અસદ્ભૂત]

અસત્ય, જૂઠ

અસમંજસ. ત્રિં [અસમજ્જસ]

અસંગત, અઘટિત

અસમણ. પું [અશ્રમણ]

અસાધુ, સાધુ નહીં તે

અસમણપાઓગ. ત્રિં [અશ્રમણપ્રાયોગ્ય]

સાધુને આચરવા યોગ્ય નહીં તે

અસમણુન્ન. ત્રિં [અસમનુજ્ઞ]

શાક્યાદિ પાખંડી

અસમણુન્નાય. નં [અસમનુજ્ઞાત]

અનુજ્ઞા ન કરાયેલ

અસમણાગય. પું [અસમન્વાગત]

નહીં આવેલો, અનુજ્ઞા ન અપાયેલ

અસમત્ત. નં [અસમાપ્ત]

અપર્યાપ્ત, અપૂર્ણ

અસમત્થ. ત્રિં [અસમર્થ]

સામર્થ્યહીન

અસમય. પું [અસમય]

અસમ્યગ્ આચાર, જૂઠું એક નામ

અસમાધિ. પું [અસમાધિ]

સમાધિ કે મોક્ષ માર્ગથી વિપરીત

અસમાન. ત્રિં [અસમાન]

અસાધારણ, સર્વોત્કૃષ્ટ

અસમાનિય. ત્રિં [અસન્માનિત]

તિરસ્કૃત

અસમારંભ. પું [અસમારંભ]

જીવની હિંસા ન કરવી તે, સમારંભનો અભાવ

અસમારંભમાણ. કૃં [અસમારંભમાણ]

જુઓ 'ઉપર'

અસમારંભંત. કૃં [અસમારંભમાણ]

જીવની હિંસા ન કરતો, સમારંભ ન કરતો

અસમારંભમાણ. કૃં [અસમારંભમાણ]

જુઓ 'ઉપર'

અસમાહડ. ત્રિં [અસમાહૃત]

શુદ્ધિ રહિત

અસમાહિ. પું [અસમાધિ]

જુઓ 'અસમાધિ'

અસમાહિકર. ત્રિં [અસમાધિકર]

ચિત્તની અસ્વસ્થતા કરનાર

અસમાહિકારક. ત્રિં [અસમાધિકારક]

સ્વ કે પરને અસમાધિ ઉપજાવનાર

અસમાહિગણ. ત્રિં [અસમાધિગણ]

અસમાધિ ઉત્પન્ન કરતો ગણ

અસમાહિટ્ટાણ. ત્રિં [અસમાધિસ્થાન]

અસમાધિ ઉત્પન્ન કરાવે તેવા સ્થાનક

અસમાહિઠાણ. ત્રિં [અસમાધિસ્થાન]

જુઓ 'ઉપર'

અસમાહિપત્ત. ત્રિં [અસમાધિપ્રાપ્ત]

અસમાધિને પ્રાપ્ત

અસમાહિમરણ. નં [અસમાધિમરણ]

બાળ મરણ, ચિત્તની અસ્વસ્થતા પૂર્વક મરણ

અસમાહિય. ત્રિં [અસમાહિત]

બીભત્સ, ભૂંડું,

મોક્ષ માર્ગરૂપ ભાવ સમાધિથી દૂર વર્તનાર

શુભ અધ્યવસાય રહિત

અસમિવ્ધા. કૃં [અસમીક્ષ્ય]

સમીક્ષા ન કરીને, ન વિચારીને

અસમિવ્ધિય. ત્રિં [અસમીક્ષિત]

વિચાર્યા વિનાનું

અસમિત. પું [અશમિત]

શાંત ન થયેલ

અસમિતિ. સ્ત્રીં [અસમિતિ]

સમ્યક્ પ્રકારે ચાતનાનો અભાવ

અસમિય. ત્રિં [અશમિત]

શાંત ન થયેલ

અસમિય. પું [અસમિત]

બોલવા, ચાલવા, ખાવા, પીવા વગેરેમાં ઉપયોગ શૂન્ય

અસમિય. અં [અસમ્યક્]

અયુક્ત

અસમિયકારિ. ત્રિં [અસમિતકારિન્]

વગર વિચાર્યું કરનાર

અસમિયદુઃખ. ત્રિં [અશમિતદુઃખ]

જેને દુઃખ ઉપશાંત થયેલ નથી તે

અસમિયા. અં [અસમ્યક્]

અયથાર્થ

અસમુપ્પન્નપુવ્વ. ત્રિં [અસમુત્પન્નપૂર્વ]

પૂર્વે ઉત્પન્ન ન થયેલ

અસમોહત. ત્રિં [અસમવહત]

સમુદ્ધાત કર્યા વિના એક સાથે જીવના પ્રદેશો શરીરને છોડીને જાય તે

અસમોહય. ત્રિં [અસમવહત] જુઓ 'ઉપર'

અસમ્મ. ત્રિં [અસમ્યક્]

સમ્યક્ત્વ રહિત

અસમ્મત્તદંસિ. પું [અસમ્યક્ત્વદર્શિન્]

સમ્યક્ દ્રષ્ટિ રહિત

અસમ્માણિય. ત્રિં [અસમ્માનિત]

સન્માન રહિત

અસમ્મોહ. ત્રિં [અસમ્મોહ]

જુઓ 'અસંમોહ'

અસયં. અં [અસ્વયમ્]

પોતે નહીં, પોતાના સિવાય

અસયંવસ. ત્રિં [અસ્વયંવશ]

પોતાને વશ નહીં તે

અસરણ. નં [અશરણ]

શરણ રહિત

અસરણ. નં [અસ્મરણ]

સ્મરણ રહિત

અસરણાનુપ્પેહા. સ્ત્રીં [અશરણાનુપ્રેક્ષા]

અશરણ ભાવની ચિંતાવના

અસરમાણ. કૃં [અસ્મરત્]

ન સંભારાતો

અસરિસ. ત્રિં [અસદૃશ]

અસમાન

અસરીર. ત્રિં [અશરીર]

શરીર રહિત

અસરીરપડિબદ્ધ. ત્રિં [અશરીરપ્રતિબદ્ધ]

સર્વ ઔદારિક આદિ શરીર રહિત

અસરીરિ. પું [અશરીરિન્]

શરીર રહિત, સિદ્ધ

અસલેસા. સ્ત્રીં [અશ્લેષા]

એક નક્ષત્ર

અસલ્લગત્તણ. ત્રિં [અશલ્યકર્તન]

માયા-નિયાણ અને મિથ્યાત્વ રૂપી શલ્યને ન છેદનાર

અસવવ્કા. સ્ત્રીં [અવશોકા]

શોક વગરની

અસવળયા. સ્ત્રીં [અશ્રવળ]

ન સાંભળવું તે

અસવ્વન્નુ. ત્રિં [અસર્વજ્ઞ]

છદ્મસ્થ

અસસણિદ્ધ. નં [અસસિગ્ધ]

રૂક્ષ

અસસરવ્વ. નં [અસસરક્ષ]

ધૂળ રહિત

અસસેન. વિં [અશ્વસેન]

જુઓ 'આસસેન', ભં પાર્શ્વના પિતા

અસહ. ત્રિં [અસહ]

દેવકુરુ-ઉતરકુરુ ક્ષેત્રના મનુષ્યની એક જાતિ

અસહ. ત્રિં [અસહ]

સહનશીલ નહીં તે

અસહંત. કૃં [અસહમાન]

સહન ન કરતો

અસહન. નં [અસહન]

સહન ન કરવું તે

અસહમાન. કૃં [અસહમાન]

સહન ન કરતો

અસહિજ્જ. ત્રિં [અસાહાય્ય]

સહાયની અપેક્ષા ન કરનાર

અસહુ. ત્રિં [અસહ]

ચારિત્રનું કષ્ટ સહન કરવાને અસમર્થ

અસહેજ્જ. ત્રિં [અસાહાય્ય]

જુઓ 'અસહિજ્જ'

અસાઢાભૂઙ. વિં [અસાઢાભૂતિ]

જુઓ 'આસાઢાભૂઙ'

અસાઢ. પું [આષાઢ]

અષાઢ માસ, એક જાતની વનસ્પતિ

અસાઢય. સ્ત્રીં [અષાઢક]

અષાઢ માસ સંબંધિ એક જાતની વનસ્પતિ

અસાત. પું [અસાત]

અશાતાવેદનીય કર્મ ભોગવવું તે

અસાતવેદગ. ત્રિં [અસાતવેદક]

અશાતા વેદનીય કર્મ ભોગવનાર જીવ

અસાતા. સ્ત્રીં [અસાત]

જુઓ 'અસાત'

અસાતાવેયણિજ્ઞ. નં [અસાતાવેદનીય]

વેદનીય કર્મની એક પ્રકૃતિ જેના ઉદયથી જીવ દુઃખ પામે

અસાધુ. ત્રિં [અસાધુ]

સાધુ નહીં તે, સાદું નહીં તે, અમંગલ, અસુંદર
અસંયતિ, અબ્રહ્મચારી, અવ્રતિ
કુદર્શનના સાધુ, અવિનીત કુત્સિત સાધુ

અસામણ્ણક. નં [અસામાન્યક]

અસાધારણ

અસાય. નં [અસાત]

જુઓ 'અસાત'

અસાયબહુલ. વિશેં [અશાતાબહુલ]

ઘણી જ અશાતા, દુઃખની બહુલતા

અસાયવેયણિજ્ઞ. નં [અસાતવેદનીય]

જુઓ 'અસાતવેયણિજ્ઞ'

અસાયા. સ્ત્રીં [અસાતા]

જુઓ 'અસાત'

અસાયાવેદણિજ્ઞ. નં [અસાતાવેદનીય]

જુઓ 'અસાતવેયણિજ્ઞ'

અસાયાવેયણિજ્ઞ. નં [અસાતાવેદનીય]

જુઓ 'અસાતવેયણિજ્ઞ'

અસાર. ત્રિં [અસાર]

સાર રહિત

અસારઅ. ત્રિં [અસારક]

સાર રહિત

અસારંભ. પું [અસંરમ્ભ]

પ્રાણીના વધનો સંકલ્પ ન કરવો તે

અસારભમાણ. કૃં [અસંરભમાણ]

જુઓ 'ઉપર'

અસારસુહહેડ. પું [અસારસુખહેડુ]

અસાર એવા સુખનો હેતુ

અસારહિય. ત્રિં [અસારધિક]

સારથિ રહિત

અસાલિયા. સ્ત્રીં [આસાલિકા]

એક જાતનો સર્પ

અસાવજ્ઞ. ત્રિં [અસાવદ્ધા]

પાપ રહિત, નિર્દોષ

અસાવજ્ઞા. સ્ત્રીં [અસાવદ્ધા]

નિર્દોષ ભાષા

અસાસત. ત્રિં [અસાશ્વત]

નાશવંત, અનિત્ય

અસાસય. ત્રિં [અશાશ્વત]

જુઓ 'ઉપર'

અસાસિય. ત્રિં [અસ્વાશ્રિત]

પોતાને આશ્રિત નહીં એવું

અસાહુ. ત્રિં [અસાધુ]

જુઓ 'અસાધુ'

અસાહુકર્મ્મ. પું [અસાધુકર્મન્]

ફૂરકર્મ, ફૂરકર્મ કરનાર પરમાધામી દેવો

અસાહુદંસણ. નં [અસાધુદર્શન]

અસંયતિનું દર્શન, કુદર્શન

અસાહુધર્મ્મ. પું [અસાધુધર્મ]

કુ-ધર્મ, અસંયતિએ બનાવેલ ધર્મ

અસાહુયા. સ્ત્રીં [અસાધુતા]

સાધુતાનો અભાવ

અસાહુરૂવ. નં [અસાધુરૂપ]

અસંયત જેવો

અસાહુવ. અં [અસાધુવત્]

અસાધુ સમાન

અસાહુસણ્ણા. સ્ત્રીં [અસાધુસંજ્ઞા]

અસંયત કે અવિરતપણું

અસાહેમાણ. કૃં [અસાધયત્]

કાર્ય ન સાધતો

અસિ. પુઠ [અસિ]

ખડ્ગ, તલવાર, હથિયારકર્મ

અસિ. પુઠ [અસિ]

પરમાધામીદેવની એક જાતિ

અસિઅય. પુઠ [દેઠ]

દાતરડું

અસિખેડગ. નઠ [અસિખેટક]

તલવાર સહિત મ્યાન

અસિગ્રહ. પુઠ [અસિગ્રહ]

તલવાર ધારક

અસિચમ્મપાય. નઠ [અસિચર્મપાત્ર]

તલવારને રાખવાની ચામડાની મ્યાન

અસિટ્ટ. ત્રિઠ [અશિષ્ટ]

ન કહેવું

અસિણાઇ. ત્રિઠ [અસ્નાયિન્]

સ્નાન રહિત એવો

અસિણાઇત્તા. કૃઠ [અસ્નાત્વા]

સ્નાન ન કરીને

અસિણાણ. ત્રિઠ [અસ્નાન]

સ્નાન રહિત

અસિણાણમહિટ્ટગ. ત્રિઠ [અસ્નાનાધિષ્ટાત્]

જેમાં સ્નાનનો પ્રતિષેધ છે તેવું અનુષ્ઠાન કરનાર

અસિણાણય. ત્રિઠ [અસ્નાતક]

સ્નાતક નહીં એવો તે

અસિણાય. ત્રિઠ [અસ્નાનક]

સ્નાન ન કરનાર

અસિણિ. સ્ત્રીઠ [અશ્વિની]

એક નક્ષત્ર

અસિણિદ્ધ. નઠ [અસ્નિઘ્ધ]

સ્નિઘ્ધ નહીં તે

અસિણેહ. નઠ [અસ્નેહ]

સ્નેહ રહિત

અસિત. ત્રિઠ [અસિત]

પુત્ર-કલત્રાદિથી અબદ્ધ, મુનિ-વિશેષ

અસિત્થ. નઠ [અસિત્થ]

પ્રવાહી આહાર

અસિદ્ધ. પુઠ [અસિદ્ધ]

સંસારી જીવ

અસિદ્ધિ. સ્ત્રીઠ [અસિદ્ધિ]

મોક્ષનો અભાવ

અસિદ્ધિમગ્ગ. નઠ [અસિદ્ધિમાર્ગ]

જેમાં મોક્ષ માર્ગ નથી તે, મોક્ષ માર્ગ વિપરીત

અસિધારગ. નઠ [અસિધારાક]

તલવારની ધાર ઉપર ચલાવા જેવું કઠિન વ્રત

અસિધારા. સ્ત્રીઠ [અસિધારા]

તલવારની ધાર

અસિધારાગમન. નઠ [અસિધારાગમન]

ખડ્ગ-તલવારની ધાર ઉપર ચાલવું તે

અસિપત્ત. નઠ [અસિપત્ર]

તલવારનીધાર જેવા પાંદડાવાળું વૃક્ષ, નરકનું શાલ્મલીવૃક્ષ

અસિપ્પજીવિ. પુઠ [અશિલ્પજીવિન્]

શિલ્પ આદિ કામગીરીથી જીવન ન ચલાવનાર, સાવધ વ્યાપાર ત્યાગ

અસિય. ત્રિઠ [અશ્રિત]

લક્ષ્મી વગરનો

અસિય. નઠ [અસિક]

દાતરડું

અસિય. નઠ [દેઠ]

અર્શ, હરસ

અસિય. ત્રિઠ [અસિત]

પુત્ર-કલત્રાદિથી અબદ્ધ, કાળું, અશુભ

અસિરયણ. નઠ [અસિરત્ન]

ચક્રવર્તીનું ખડ્ગ નામનું એક રત્ન

અસિરયણત્ત. નઠ [અસિરત્નત્વ]

ખડ્ગ રત્નપણું

અસિલવ્વખણ. નઠ [અસિલક્ષણ]

તલવારના લક્ષણ જાણવાની કળા

અસિલટ્ટિ. સ્ત્રીઠ [અસિયટ્ટિ]

ગુપ્તિ

અસિલાહા. સ્ત્રીઠ [અશ્લાઘા]

અ-કીર્તિ

અસિલિટ્ટ. ત્રિં [અશ્લિષ્ટ]

ચોટેલું નહીં તે

અસિલેસ. પું [અશ્લેષ]

અ-બંધન

અસિલેસા. સ્ત્રીં [અશ્લેષા]

એક નક્ષત્ર

અસિલોગ. પું [અશ્લોક]

અપકીર્તિ

અસિલોગભય. પું [અશ્લોકભય]

અપકીર્તિનો ભય, સાત ભયમાંનો એક ભય

અસિવ. ત્રિં [અશિવ]

અમંગલ, દેવકૃત ઉપદ્રવ

અસિવન. નં [અસિવન]

ખડ્ગના આકારના પાંદડાવાળું વૃક્ષ

અસિવા. ત્રિં [અશિવા]

જુઓ 'અસિવ'

અસીડમંગુલમૂસિય. નં [અશીત્યમઙ્ગુલોચ્છિત]

એસી આંગળ પ્રમાણ ફેલાયેલું

અસીલ. ત્રિં [અશીલ]

શીલ વગરનો, દુરાચારી

અસીલયા. સ્ત્રીં [અશીલતા]

શીયળનો અભાવ, મૈથુન સેવવું તે, ચરિત્ર રહિત

અસીલવ. ત્રિં [અશીલવત્]

સાવધયોગથી અનિવૃત્ત, ચારિત્રહીન

અસુઙ. ત્રિં [અશુચિ]

અપવિત્ર, અશુદ્ધ

અસુઙ. ત્રિં [અશુચિ]

શાસ્ત્ર રહિત

અસુઙજાતકમ્મ. નં [અશુચિજાતકર્મન્]

અશુચિ જન્મકર્મ-નાડ છેદનાદિ

અસુઙજાયકમ્મકરણ. નં [અશુચિજાતકર્મકરણ]

અશુચિ જન્મકર્મ કરવું તે

અસુઙતા. કૃં [અસુપ્ત્વા]

ન સૂઈને

અસુઙદાર. નં [અશુચિદ્વાર]

અશુચિ પદાર્થ જ્યાંથી નીકળે છે તે દ્વાર

અસુઙપ્પભવ. ત્રિં [અશુચિપ્રભવ]

અશુચિ ઉત્પન્ન કરનાર

અસુઙય. ત્રિં [અશુચિક]

અશુચિરૂપ મળ-મૂત્રાદિ

અસુઙવેસ. ત્રિં [અશુચિવિશ્ર]

મળમૂત્રાદિ વડે લિપ્ત

અસુઙસંકિલિટ્ટ. ત્રિં [અશુચિસંકલિષ્ટ]

અપવિત્ર પદાર્થોથી દૂષિત થયેલું

અસુઙ. સ્ત્રીં [અશુચિ]

જુઓ 'અસુઙ'

અસુઙગઢ્ઠા. સ્ત્રીં [અશુચિગર્તા]

અશુચિની ખાઈ

અસુવક. ત્રિં [અશુષ્ક]

સૂકું નહીં તે

અસુણમાણ. કૃં [અશૃણ્વત]

ન સાંભળતો

અસુણેતા. કૃં [અશૃત્વા]

ન સાંભળીને

અસુદ્ધ. વિશેં [અશુદ્ધ]

અશુદ્ધ, દોષરહિત,

સાવધ અનુષ્ઠાન કરનાર

અસુન્નકાલ. પું [અશૂન્યકાલ]

અવિરહ કાળ, વિવક્ષિત કાળમાં કોઈ નવો જીવ ઉત્પન્ન ન થાય અને ત્યાં રહેલો જીવ મૃત્યુ ન પામે તે સમય

અસુભ. ત્રિં [અશુભ]

અશુભ, અમંગલ, અશુભ કર્મ

અસુભકમ્મ. નં [અશુભકર્મન્]

અશુભ કર્મવાળો

અસુભતર. પું [અશુભતર]

અતિ અશુભ

અસુભતા. સ્ત્રીં [અશુભતા]

અશુભપણું

અસુભત્ત. નં [અશુભત્ત્વ]

અશુભપણું

અસુભદુઃખભાગિ. ત્રિં [અશુભદુઃખભાગિન્]

અશુભ પ્રકૃતિજન્ય દુઃખનો ભાગી

અસુભનામ. ન૦ [અશુભનામન્]

અશુભ નામ કર્મ-નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ

અસુભપોગલ. પુ૦ [અશુભપુદ્ગલ]

ખરાબ પુદ્ગલો

અસુભભવ. પુ૦ [અશુભભવ]

અશુભ-ભવ

અસુભવિવાગ. ન૦ [અશુભવિવાક]

અશુભ પરિણામ

અસુભસ્સર. પુ૦ [અશુભસ્વર]

અપ્રિય-કર્કશ કે ખરાબ અવાજ

અસુભાનુપ્પેહા. સ્ત્રી૦ [અશુભાનુપ્રેક્ષા]

સંસાર આદિની અશુભતાનું ચિંતવન કરવું તે

અસુય. ત્રિ૦ [અસુત]

પુત્ર રહિત

અસુય. ત્રિ૦ [અશ્રુત]

નહીં સાંભળેલું

અસુયનિસ્સિત. ત્રિ૦ [અશ્રુતનિશ્રિત]

મતિ જ્ઞાનનો એક ભેદ-

સાંભળ્યા કે અનુભવ્યા વિના ઉત્પાતિકી આદિ બુદ્ધિથી થતું જ્ઞાન

અસુયનિસ્સિય. ત્રિ૦ [અશ્રુતનિશ્રિત]

જુઓ 'ઉપર'

અસુયપુવ્વ. ત્રિ૦ [અશ્રુતપૂર્વ]

પૂર્વે કદી ન સાંભળેલ

અસુયવ. ત્રિ૦ [અશ્રુતવત્]

જ્ઞાનથી રહિત

અસુર. પુ૦ [અસુર]

ભવનપતિ દેવતાની એક જાતિ

અસુરકન્ના. સ્ત્રી૦ [અસુર કન્યા]

અસુર કન્યા

અસુરકુમાર. પુ૦ [અસુરકુમાર]

જુઓ 'અસુર'

અસુરકુમારઝદેસય. પુ૦ [અસુરકુમારોદ્દેશક]

એ નામક ઉદ્દેશક-વિશેષ

અસુરકુમારત્ત. ન૦ [અસુરકુમારત્વ]

અસુરકુમારપણું

અસુરકુમારભવન. ન૦ [અસુરકુમારભવન]

અસુરકુમાર દેવોને રહેવાનું સ્થાન

અસુરકુમારરાય. પુ૦ [અસુરકુમારરાજ]

અસુરકુમારોનો રાજા-ઇન્દ્ર

અસુરકુમારાવાસ. ન૦ [અસુરકુમારાવાસ]

અસુરકુમારને રહેવાના ભવન

અસુરકુમારિંદ. પુ૦ [અસુરકુમારેન્દ્ર]

અસુરકુમાર દેવોનો ઇન્દ્ર

અસુરકુમારી. સ્ત્રી૦ [અસુરકુમારી]

અસુરકુમારી

અસુરઠિઙ્. સ્ત્રી૦ [અસુરસ્થિતિ]

અસુરકુમારનું આયુષ્ય

અસુરદાર. ન૦ [અસુરદ્વાર]

'અસુર' નામક એક દ્વાર પેટા પ્રકરણ

અસુરદ્વાર. ન૦ [અસુરદ્વાર]

જુઓ 'ઉપર'

અસુરરણ્ણ. પુ૦ [અસુરરાજ]

અસુરકુમારનો રાજા

અસુરરાય. પુ૦ [અસુરરાજ]

જુઓ 'ઉપર'

અસુરસુર. ત્રિ૦ [અસુરસુર]

'સુરસુર' એવા શબ્દો કે અવાજ રહિત

અસુરિંદ. પુ૦ [અસુરેન્દ્ર]

અસુરનો ઇન્દ્ર યમર અને બલિ

અસુરિંદવજ્જિય. ત્રિ૦ [અસુરેન્દ્રવર્જિત]

અસુરેન્દ્રની ગેરહાજરીવાળું

અસુરી. સ્ત્રી૦ [અસુરી]

એક પ્રકારની ભાવના

અસુસ્સૂસણા. સ્ત્રી૦ [અશુશ્રૂષણા]

ગુર્વાદિની સેવા ભક્તિ ન કરવી

અસુહ. ત્રિ૦ [અશુભ]

જુઓ 'અસુભ'

અસુહ. ન૦ [અસુખ]

સુખનો અભાવ

અસુહકમ્મવ્વચ્ચયકંચિર. ત્રિ૦ [અશુભકર્મક્ષયકાઙ્ક્ષિ]

અશુભ કર્મના ક્ષયની અપેક્ષા રાખનાર

અસુહકમ્મોદય. પુ. [અશુભકર્મોદય]

અશુભ કર્મનો ઉદય

અસુહતરિય. ત્રિ. [અશુભતરક]

અતિ અશુભ

અસુહત્ત. ન. [અશુભત્ત]

અશુભપણું

અસુહદીહાઉયતા. ન. [અશુભદીર્ઘાયુષ્કત્વ]

અશુભ એવું લાંબુ આયુષ્યપણું

અસુહિત. ત્રિ. [અસુહિત]

સુખી નથી તે

અસૂઝઅ. ત્રિ. [અસૂચિત]

સૂચના ન કરેલ, વ્યંજનાદિથી રહિત

અસૂયા. સ્ત્રી. [અસૂચા]

સ્ફુટ વચન

અસૂરિય. ત્રિ. [અસૂર્ય]

જેમાં સૂર્ય નથી તે, નરકાવાસ

અસેયકરી. સ્ત્રી. [અશ્રેયસ્કરી]

કલ્યાણને ન કરનારી

અસેલેસી. સ્ત્રી. [અશૈલેશી]

સયોગી અવસ્થા, ચૌદમાં ગુણઠાણની સ્થિતિ ન હોવી

અસેલેસીપડિવન્નગ. પુ. [અશૈલેશીપ્રતિપન્નક]

અયોગી અવસ્થાને પ્રાપ્ત ન થયેલ, ચૌદમાં ગુણઠાણે ન વર્તતો

અસેવમાણ. કૃ. [અસેવમાન]

ન સેવતો

અસેસ. ત્રિ. [અશેષ]

નિઃશેષ, સર્વ, સમગ્ર

અસેહિય. ત્રિ. [અસૈદ્ધિક]

સિદ્ધ સંબંધિ નહીં તે, સાંસારિક

અસોગ. પુ. [અશોક]

આસોપાલવનું એક ઝાડ, વૃક્ષ વિશેષ
એક મહાગૃહ

અસોગ. પુ. [અશોક]

સૂર્યાભ વિમાનનો એક દેવ

અસોગ-૧. વિ. [અશોક]

જુઓ 'અસોગલલિઅ'

અસોગ-૨. વિ. [અશોક]

ચંદગુપ્ત ના પુત્ર બિંદુસાર નો પુત્ર અને કુળાલ ના પિતા. તે
પાટલિપુત્રનો રાજા હતો

અસોગચંદ. વિ. [અશોકચન્દ્ર]

રાજા સેણિઅ ના પુત્ર કૂણિઅ નું બીજું નામ

અસોગચંદઅ. વિ. [અશોકચન્દ્રક]

જુઓ 'અસોગચંદ'

અસોગદત્ત. વિ. [અશોકદત્ત]

સાકેતનગરનો એક ગાથાપતિ, સમુદ્દત્ત અને
સાગરદત્ત તેના પુત્રો હતા

અસોગલતા. સ્ત્રી. [અશોકલતા]

અશોક વૃક્ષને વીંટીને રહેલી એક વેલ

અસોગલયા. સ્ત્રી. [અશોક લતા]

જુઓ 'ઉપર'

અસોગલયાપવિભત્તિ. સ્ત્રી. [અશોકલતાપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઈ નાટક

અસોગલલિઅ. વિ. [અશોકલલિત]

વર્તમાન ભરતમાં થયેલા ચોથા બલદેવના પૂર્વભવનું
નામ તે 'સેજ્જંસ' સાધુ પાસે ધર્મ પામ્યો. (જો કે
અસોગ અને લલિઅ બંને અલગ નામ હોવા જોઈએ
તો નવ બળદેવ થઈ શકે)

અસોગવર્ડેસય. પુ. [અશોકાવતંસક]

સૌધર્મ દેવલોકમાં રહેલ એક વિમાન

અસોગવન. ન. [અશોકવન]

એક વન વિશેષ

અસોગવનિયા. સ્ત્રી. [અશોકવનિકા]

અશોક વૃક્ષનું એક નાનું વન

અસોગવરપાયવ. પુ. [અશોકવરપાદપ]

ઉત્તમ અશોક વૃક્ષ

અસોગસંડ. ન. [અશોકષણ્ડ]

અશોક વન

અસોગસિરિ. વિ. [અશોકશ્રિ]

જુઓ 'અસોગ-૨'

અસોગા. સ્ત્રી. [અશોકા]

નાગકુમારના એક લોકપાલની પટ્ટરાણી,

એક શાસનદેવી નલિની વિજયની મુખ્ય રાજધાની

અસોચ્ચા. કૃં [અશ્ચુત્વા]
ધર્મોપદેશ સાંભળ્યા વિના

અસોત્થ. પું [અશ્વત્થ]
પીપળાનું વૃક્ષ

અસોમ્ભ. ત્રિં [અસૌમ્ય]
સૌમ્ય નહીં તે

અસોમ્મગ્ગહ. પું [અસૌમ્યગ્રહ]
ફૂર ગ્રહ જેવા કે મંગળ, શનિ વગેરે

અસોય. નં [અશૌચ]
અપવિત્રતા

અસોય. પું [અશોક]
જુઓ 'અસોગ'

અસોયણયા. સ્ત્રીં [અશોચન]
શોક ન કરવો

અસોયપલ્લવપ્રવિભક્તિ. સ્ત્રીં [અશોકપલ્લવપ્રવિભક્તિ]
એક દેવતાઈ નાટક

અસોયવનસંડ. નં [અશોકવનખણ્ડ]
આસોપાલવનું એક વનખંડ

અસોયવાઈ. પું [અશોચવાદિન્]
અશૌચસંબંધિ મત પ્રગટ કર્તા એક વાદી

અસોયસંડ. નં [અશોકષણ્ડ]
અશોકવન

અસોયહાસ. ત્રિં [અશોકહાસ્ય]
શોક અને હાસ્ય રહિત

અસોયા. સ્ત્રીં [અશોકા]
જુઓ 'અસોગા'

અસોયાવણયા. સ્ત્રીં [અશોચાપન]
શોક કે રંજ ન કરવો

અસ્સ. પું [અશ્વ]
ઘોડો, અશ્વિની નક્ષત્રનો દેવ

અસ્સંજત. ત્રિં [અસંયત]
સંયત નહીં તે, અવિરત, અજિતેન્દ્રિય

અસ્સંજમ. ત્રિં [અસંયમ]
સંયમનો અભાવ, પ્રાણાતિપાત આદિમાં રત

અસ્સંજમજોગ. પું [અસંયમયોગ]

અસંયમ પ્રવૃત્તિ

અસ્સંજમવોગસણ. નં [અસંયમવોગસણ]
અસંયમથી વિરમવું તે

અસ્સંજય. ત્રિં [અસંયત]
જુઓ 'અસંજત'

અસ્સંજયકરણ. ત્રિં [અસંયતકરણ]
અવિરતિ આદરવી તે

અસ્સંજયભવિયદવ્વદેવ. પું [અસંયતભવિકદ્રવ્યદેવ]
જુઓ 'અસંયતભવિયદવ્વદેવ'

અસ્સકંતા. સ્ત્રીં [અશ્વક્રાન્તા]
મધ્યમ ગામની પાંચમી મૂર્છના

અસ્સકણી. સ્ત્રીં [અશ્વકર્ણી]
એક જાતની વનસ્પતિ

અસ્સકરણ. નં [અશ્વકરણ]
એક કળા

અસ્સગીવ. પું [અશ્વગ્રીવ]
ઘોડાની ડોક, એક અંતર દ્વીપ, તે દ્વીપવાસી

અસ્સગીવ. વિં [અશ્વગ્રીવ]
વર્તમાન અવસર્પિણી કાળમાં ભરતક્ષેત્રમાંનો પ્રથમ
'પડિસત્તુ' (પ્રતિવાસુદેવ) તેને ઘોડગીવ પણ કહે છે.

અસ્સચોર. પું [અશ્વચોર]
ઘોડાનો ચોર

અસ્સજુદ્ધ. નં [અશ્વયુદ્ધ]
ઘોડાનું યુદ્ધ

અસ્સટ્ટાણકરણ. નં [અશ્વસ્થાનકરણ]
ઘોડાનું સ્થાન કરવું તે

અસ્સણિ. ત્રિં [અસંજિન્]
અસંજી

અસ્સતર. પું [અશ્વતર]
ખચર

અસ્સત્થ. પું [અશ્વત્થ]
પીપળો

અસ્સદેવયા. પું [અશ્વદેવતા]
દેવ-વિશેષ

અસ્સપુરા. સ્ત્રીં [અશ્વપુરા]
એક રાજધાની

અસ્સમણ. પું [અશ્રમણ]

શ્રમણ નહીં તે

અસ્સમાણ. કૃં [આસવત્]

ઝરતું

અસ્સમિતિ. સ્ત્રીં [અસમિતિ]

સમિતિનો અભાવ

અસ્સમુહ. પું [અશ્વમુખ]

એક અંતર દ્વીપ

અસ્સરહ. પું [અશ્વરથ]

ઘોડો જોડેલ રથ

અસ્સલેસા. સ્ત્રીં [અશ્લેષા]

એક નક્ષત્ર

અસ્સવણયા. સ્ત્રીં [અશ્રવણતા]

સાંભળવાપણાનો અભાવ

અસ્સસ. ધાં [આ+શ્વસ]

શ્વાસ લેવો

અસ્સસેન. વિં [અશ્વસેન]

સનત્ ચક્રવર્તીના પિતા

અસ્સાદમાણ. કૃં [આસ્વાદયત્]

આસ્વાદન કરતો, થોડું ચાખતો

અસ્સાકં. સં [અસ્માકમ્]

આપણું, અમારું

અસ્સાત. નં [અસાત]

જુઓ 'અસાત'

અસ્સાતાવેદગ. પું [અસાતાવેદક]

અસાતાને વેદતો

અસ્સાતાવેદગિજ્જ. નં [અસાતાવેદનીય]

જુઓ 'અસાતાવેદગિજ્જ'

અસ્સાતાવેયગિજ્જ. નં [અસાતાવેદનીય]

જુઓ 'ઉપર'

અસ્સાદ. ધાં [આ+સ્વાદય]

સ્વાદ લેવો

અસ્સાદિય. કૃં [આસ્વાદિત]

થોડું ચાખેલું

અસ્સાદેમાણ. કૃં [આસ્વાદયત્]

થોડું ચાખતો

અસ્સાય. ધાં [આ+સ્વાદય]

જુઓ 'અસ્સાદ'

અસ્સાય. નં [અસાત]

જુઓ 'અસાત'

અસ્સાયણ. નં [આશ્વાયન]

અધિની નક્ષત્રનું ગોત્ર

અસ્સાયણિજ્જ. નં [આસ્વાદનીય]

સ્વાદ લેવા યોગ્ય

અસ્સાયાવેદગિજ્જ. નં [અસાતવેદનીય]

જુઓ 'અસાતવેદગિજ્જ'

અસ્સાયાવેયગિજ્જ. નં [અસાતાવેદનીય]

જુઓ 'અસાતવેદગિજ્જ'

અસ્સાવિણી. સ્ત્રીં [અશ્રાવિણી]

છિદ્રવાળી, જેમાં પાણી આવે એવી (નાવ)

અસ્સિ. પું [અસિ]

ખૂણો

અસ્સિં. સં [અસમ્]

એમનું, આમનું

અસ્સિણિ. સ્ત્રીં [અશ્વિની]

એક નક્ષત્ર

અસ્સિણિય. સ્ત્રીં [અશ્વિની]

એક નક્ષત્ર

અસ્સિણી. સ્ત્રીં [અશ્વિની]

એક નક્ષત્ર

અસ્સિણિ. વિં [અશ્વિની]

શ્રાવસ્તીના શ્રાવક નંદિનીપિયા ની પત્ની અને વ્રતધારી શ્રાવિકા

અસ્સિત. ત્રિં [આશ્રિત]

આશ્રય કરીને રહેલ

અસ્સિય. ત્રિં [આશ્રિત]

જુઓ 'ઉપર'

અસ્સિલેસા. સ્ત્રીં [અશ્લેષા]

એક નક્ષત્ર

અસ્સુત. ત્રિં [અશ્રુત]

ન સાંભળેલું

અસ્સુય. ત્રિં [અશ્રુત]

ન સાંભળેલું

અસ્સુયપુવ્વ. નં [અશ્રુતપૂર્વ]

પૂર્વે ન સાંભળેલ

અસ્સેસા. સ્ત્રીં [અશ્લેષા]

એક નક્ષત્ર

અસ્સોઈ. સ્ત્રીં [આશ્વયુજી]

આસો માસની પૂનમ તથા અમાસ

અસ્સોકંતા. સ્ત્રીં [અશ્વક્રાન્તા]

મધ્યમ ગ્રામની પાંચમી મૂર્ચ્છના

અસ્સોય. સ્ત્રીં [અશ્વયુજ]

જુઓ 'અસ્સોઈ'

અહ. અં [અથ]

હવે, હવે પછી, ત્યાર પછી, પ્રકરણ વાક્ય કે શબ્દનો આરંભ, માંગલ્ય, પક્ષાન્તર દેખાડવું, વિકલ્પ વિશેષ વાક્યાલંકાર

અહ. અં [અધસ્]

નીચે, અધોભાગ, અધોગતિ, અધોલોક, અધોદિશા

અહ. નં [અધ]

પાપ

અહ. નં [અહન્]

દિવસ

અહં. સં [અહમ્]

હું

અહંતા. કૃં [અહત્વા]

ન હણીને

અહકમ. નં [યથાક્રમ]

અનુક્રમ, ક્રમ મુજબ

અહવકમ. નં [યથાક્રમ]

જુઓ 'ઉપર'

અહવ્વાય. નં [યથાખ્યાત]

યથાખ્યાત નામક ચારિત્રનો પાંચમો ભેદ

અહવ્વાયચરિત. નં [યથાખ્યાતચરિત્ર]

યથાખ્યાત નામક એક ચારિત્ર

અહવ્વાયચરિત્તપરિણામ. નં [યથાખ્યાતચારિત્રપરિણામ]

યથાખ્યાત ચારિત્રના પરિણામ

અહવ્વાયચરિતલલ્લિ. સ્ત્રીં [યથાખ્યાતચારિત્રલલ્લિ]

યથાખ્યાત ચારિત્રની પ્રાપ્તિ

અહવ્વાયચરિત્તવિનય. નં [યથાખ્યાતચરિત્ર વિનય]

યથાખ્યાત ચારિત્રરૂપ વિનય

અહવ્વાયસંજમ. પું [યથાખ્યાતસંયમ]

યથાખ્યાત ચારિત્રરૂપ સંયમ

અહવ્વાયસંજય. પું [યથાખ્યાતસંયત]

યથાખ્યાત ચારિત્રી

અહવાય. નં [યથાખ્યાત]

જુઓ 'અહવ્વાય'

અહગ. સં [અહંક]

હું

અહડ. કૃં [અહત]

ન હરેલું, ન ચોરેલું

અહણ. ત્રિં [અધન]

ધન રહિત

અહણંત. કૃં [અઘ્નત]

નહીં હણતો

અહત. ત્રિં [અહત]

ન હણાયેલ, નવીન

અહત્ત. નં [અધસ્ત્વ]

જઘન્યતા

અહત્થ. ત્રિં [યથાર્થ]

યથાર્થ, બરાબર

અહત્થચ્છિન્ન. ત્રિં [અહસ્તચ્છિન્ન]

અખંડ હાથવાળો

અહપંડુર. નં [યથાપણ્ડુર]

સફેદ વર્ણ સમાન

અહપ્પહાણ. નં [યથાપ્રધાન]

મુખ્ય વસ્તુને અનુસરીને

અહમ. ત્રિં [અધમ]

અધમ, નીચ, ક્ષુદ્ર, કનિષ્ઠ

અહમંતિ. પું [અહમન્તિન્]

જાતિ આદિનો અભિમાની

અહમપુરિસ. પું [અધમપુરુષ]

હલકો માણસ

અહમહં. પુઠ [અહંઅહમ]

‘હું-હું’ એવા અભિમાન વાળો

અહમિંદ. પુઠ [અહમિન્દ્ર]

ગર્વિષ્ઠ, ગૈવેયક કે અનુત્તરવાસી દેવ

અહમિંદત્ત. નઠ [અહમિન્દ્રત્વ]

અહમિન્દ્રપણું, ગર્વિષ્ઠતા

અહમ્મ. પુઠ [અધર્મ]

અધર્મ, પાપ, સાવધ અનુષ્ઠાન,

ધર્મ વગરનો,

એક અસ્તિકાય

અહમ્મકેઠ. પુઠ [અધર્મકેતુ]

પાપ પ્રધાન

અહમ્મવ્ઝાહ. ત્રિઠ [અધર્મસ્થિતિયિન્]

અધર્મનું પ્રતિપાદન કરનાર

અહમ્મવ્ઝાહ. ત્રિઠ [અધર્મસ્થિતિયિન્]

અધર્મી તરીકે પ્રસિદ્ધ

અહમ્મજીવિ. ત્રિઠ [અધર્મજીવિન્]

અધર્મથી જીવનાર

અહમ્મટ્ટિ. ત્રિઠ [અધર્માર્થિન્]

પાપના પ્રયોજનવાળો

અહમ્મત્થિકાય. પુઠ [અધર્માસ્તિકાય]

જુઓ ‘અધમ્મત્થિકાય’

અહમ્મદાન. પુઠ [અધર્મદાન]

ચોર આદિને દાન આપવું તે અધર્મદાન

અહમ્મપડિમા. સ્ત્રીઠ [અધર્મપ્રતિમા]

અધર્મની મૂર્તિ

અહમ્મપલજ્જણ. ત્રિઠ [અધર્મપ્રરજ્જણ]

અધર્મમાં રાજી રહેતો, અધર્મમાં રંજન કરતો

અહમ્મપલોહ. ત્રિઠ [અધર્મપ્રલોકિન્]

અધર્મને જોવાવાળો

અહમ્મલેસા. સ્ત્રીઠ [અધર્મલેશ્યા]

અધર્મને વિશે જ જેની લેશ્યા છે તે

અહમ્મસમુદાયાર. પુઠ [અધર્મસમુદાચાર]

અધર્મમય આચાર-અનુષ્ઠાન

અહમ્મસેવિ. ત્રિઠ [અધર્મસેવિન્]

અધર્મનું આચરણ કરનાર

અહમ્માણુય. ત્રિઠ [અધર્માણુગ]

અધર્મને અનુસરતો

અહમ્મિ. ત્રિઠ [અધર્મિન્]

જુઓ ‘અધમ્મિ’

અહમ્મિટ્ટ. ત્રિઠ [અધર્મિષ્ઠ]

અધર્મમાં સ્થિત

અહમ્મિય. ત્રિઠ [અધર્મિક]

ધર્મી નહીં તે

અહય. ત્રિઠ [અહત]

અખંડ, ફાટેલ-તૂટેલ નહીં,

નવું, ડાઘડુધ વગરનું

અહર. પુઠ [અધર]

નીચેનો હોઠ

અહરગહ. સ્ત્રીઠ [અધરગતિ]

અધોગતિ

અહરગતિ. સ્ત્રીઠ [અધરગતિ]

અધોગતિ

અહરદલ. નઠ [અધરદલ]

હોઠરૂપી કમળ

અહરદત્ત. વિઠ [અર્હદત્ત]

આત્મવિરાધનાના સંદર્ભમાં જેમનું દ્રષ્ટાંત અપાય છે તેવા એક સાધુ. વૃત્તિકાર તેનું નામ અરહન્નક લખે છે.

અહરી. સ્ત્રીઠ [અધરી]

ખરલ, વાટવાની કુંડી

અહરીલોહ. પુઠ [અધરીલોષ]

ચોરસીયો, વાટવાનો કે લઢવાનો પથ્થર

અહરોહ. પુઠ [અધરોષ]

નીચેનો હોઠ

અહલ. વિશેઠ [અફલ]

નિષ્ફળ

અહવ. અઠ [અથવા]

અથવા

અહવણ. અઠ [અથવા]

અથવા

અહવણં. નઠ [દેઠ]

ગૃહ-વિશેષ

અહવા. અં [અથવા]

અથવા, વિશેષ

અહવ્વણવેદ. પું [અથર્વણવેદ]

અથર્વણવેદ

અહસ્સિર. ત્રિં [અહસિત્]

ખરા-ખોટા કારણ વગર હસવાના સ્વભાવવાળો નહીં

અહા. અં [અથ]

જુઓ 'અહ'

અહા. અં [યથા]

જેમ, જેવી રીતે, જે પ્રકારે

અહા. અં [અધસ્]

જુઓ 'અહ'

અહાઅત્ય. અં [યથાર્થ]

યથાર્થ, બરાબર

અહાઅત્ય. નં [યથાતથ્ય]

તથ્ય અનુસાર

અહાઈરિત્ત. ત્રિં [યથાતિરિત્ત]

પોતાના માટે ઉપભોગ કરતા વધે તે

અહાઉ. નં [યથાયુષ્]

જેટલું આયુષ્ય બાંધ્યું હોય તેટલું

અહાઉનિવ્વત્તિકાલ. પું [યથાયુર્નિવૃત્તિકાલ]

બાંધેલું આયુષ્ય પૂરેપૂરી રીતે ભોગવવાનો સમય

અહાઉય. નં [યથાયુષ્ક]

જુઓ 'અહાઉ'

અહાઉયનિવ્વત્તિકાલ. પું [યથાયુર્નિવૃત્તિકાલ]

જુઓ 'અહાઉનિવ્વત્તિકાલ'

અહાકડ. ત્રિં [યથાકૃત]

આધાકર્માદિ દોષ રહિત, ગૃહસ્થે પોતાના માટે તૈયાર કરેલ આહારાદિ

અહાકપ્પ. અં [યથાકલ્પ]

કલ્પ પ્રમાણે, જે ક્રિયાનો જે વિધિ શાસ્ત્રમાં બતાવેલ હોય તે અનુસારે

અહાકમ્મ. નં [આધાકર્મન્]

સાધુને માટે જ બનાવેલ

અહાકમ્મિય. નં [આધાકર્મિક]

સાધુને માટે જ બનાવાયેલ આહાર આદિ સંબંધિ

અહાકિટ્ટિય. નં [યથાકીર્તિત]

જે રીતે સ્તુતિ સ્તવના કરાયેલ હોય તે

અહાગડ. ત્રિં [યથાકૃત]

જુઓ 'અહાકડ'

અહાચર. ત્રિં [અધશ્ચર]

દરમાં રહેનાર સાપ

અહાચ્છંદ. પું [યથાચ્છંદ]

પોતાની મરજી મુજબ વર્તનાર, શાસ્ત્રાજ્ઞાને આધીન ન રહેનાર

અહાચ્છંદવિહાર. નં [યથાચ્છંદવિહાર]

પોતાની મરજી મુજબ વિચરવું તે

અહાચ્છંદવિહારી. ત્રિં [યથાચ્છંદવિહારિન્]

સ્વેચ્છાચારી

અહાચ્છન્ન. ત્રિં [યથાચ્છન્ન]

ગુપ્ત રહે તે રીતે, માયા અનુસાર

અહાછંદ. પું [યથાછંદ]

જુઓ 'અહાછંદ'

અહાછંદવિહારી. ત્રિં [યથાચ્છંદવિહારિન્]

સ્વેચ્છાચારી

અહાતત્ત્વ. નં [યથાતત્ત્વ]

તત્ત્વનું ઉલ્લંઘન ન કરવું, જેવું હોય તેવું કહેવું તે

અહાતત્ત્વ. અં [યથાતથ્ય]

સત્ય, વાસ્તવિક

અહાતહં. અં [યથાતથ્યમ્]

જેમ હોય તેમ

અહાતહા. અં [યથાતથ્યમ્]

જુઓ 'ઉપર'

અહાથામ. નં [યથાસ્થામન્]

બળ-વીર્ય-પરાક્રમ અનુસાર

અહાદરિસિય. નં [યથાદર્શિત]

જે રીતે દેખાડેલું હોય તેમ

અહાનિકરણ. અં [યથાનિકરણ]

જે રીતે કર્મ બાંધ્યું છે તે રીતે

અહાનુપુવ્વી. સ્ત્રીં [યથાનુપૂર્વી]

અનુક્રમ, પરિપાટી

અહાપજ્જત. ત્રિં [યથાપર્યાપ્ત]

ઇચ્છા પૂરતું પ્રાપ્ત થયેલ, જોઈએ તેટલું મળેલું

અહાપડિગ્ગહિય. ત્રિં [યથાપ્રતિગૃહીત]

જેટલું લીધું હોય તેટલું, ઓછું થયેલું નહીં

અહાપડિરૂવ. ત્રિં [યથાપ્રતિરૂપ]

યથાયોગ્ય

અહાપણિહિત. ત્રિં [યથાપ્રણિહિત]

યથાવસ્થિત

અહાપણિહિય. ત્રિં [યથાપ્રણિહિય]

યથાવસ્થિત

અહાપરિગ્ગહિય. ત્રિં [યથાપરિગૃહીત]

જેવી રીતે લીધું હોય તેવી રીતે

અહાપરિજુન્ન. નં [યથાપરિજીર્ણ]

જે રીતે અતિ જીર્ણ હોય-દુર્બલ હોય તે રીતે

અહાપરિણ્ણ. ત્રિં [યથાપરિણ]

જ્ઞાતા અનુસાર

અહાપરિણ્ણાત. ત્રિં [યથાપરિજ્ઞાત]

જેટલી જગ્યા માટે કહેવામાં આવેલ હોય તેટલી જગ્યા

અહાપરિભૂવ. ત્રિં [યથાપરિભૂત]

અભિભૂત થાય તે રીતે

અહાપવત્ત. નં [યથાપ્રવૃત્ત]

અનાદિકાળથી જે સ્વભાવે વર્તે છે તે સ્વભાવે વર્તનાર

અહાપવિત્ત. ત્રિં [યથાપ્રવૃત્તિ]

ચાલુ પ્રવૃત્તિમાં જેટલું જોઈએ તેટલું

અહાબદ્ધ. ત્રિં [યથાબદ્ધ]

જે રીતે બંધાયેલું હોય તે રીતે

અહાબાદર. ત્રિં [યથાબાદર]

સ્થૂળ, જાડું

અહાબાયર. ત્રિં [અહાબાદર]

સ્થૂળ, જાડું

અહાબીય. નં [યથાબીજ]

ઝાડની ઉત્પત્તિ થાય તેવું બીજ

અહાબુઙ્ગ. નં [યથોક્ત]

જેમ કહ્યું હોય તેમ

અહાભૂય. ત્રિં [યથાભૂત]

જેમ હોય તેમ

અહામગ્ગ. અં [યથામાર્ગ]

જ્ઞાનાદિ મોક્ષમાર્ગને અનુસાર,

ઔદયિક ભાવને પસાર કરીને,

ક્ષાયોપશમિક ભાવ ન ઉલ્લંઘીને

અહામાલિય. ત્રિં [યથામાલિક]

માળી જે રીતે પુષ્પનો વ્યવસાય કરે તે રીતે

અહાયત. ત્રિં [યથાયત]

જે રીતે પ્રયત્ન કે ઉદ્યમ થાય તે રીતે

અહારાઙ્ગિય. ત્રિં [યથારાત્નિક]

દીક્ષામાં નાના-મોટા હોય તે ક્રમને અનુસરીને

અહારામ. નં [અધ:આરામ]

બગીચા હેઠળ

અહારાતિણિય. અં [યથારાત્નિકમ્]

દીક્ષામાં નાના-મોટાના ક્રમાનુસાર

અહારિય. ત્રિં [યથાઋત]

ઋત અનુસાર

અહારિય. નં [યથારીત]

યથાયોગ્ય રીતિ કે ચાલુ પદ્ધતિ અનુસાર

અહારિય. અં [યથેર્ય]

ઇરિયા સમિતિ જળવાય તે રીતે

અહારિહ. ત્રિં [યથાર્હ]

યથાયોગ્ય, વાજબી લોકાચાર પ્રમાણે, ઉચિત

અહાલંદ. પું [યથાલન્દ]

જેટલા વખત માટે કહ્યું હોય તેટલો વખત

અહાલંદિ. પું [યથાલન્દિ]

જિનકલ્પી જેવી કઠિન ક્રિયા કરનાર

અહાલંદિ. પું [યથાલન્દિ]

ભિક્ષા માટે અમુક હદ બાંધનાર સાધુ

અહાલઘુસગ. ત્રિં [યથાલઘુસ્વક]

સૌથી નાનો

અહાલહુગ. ત્રિં [યથાલઘુક]

અતિ લઘુ

અહાલહુય. ત્રિં [યથાલઘુક]

અતિ લઘુ

અહાલહુસગ. ત્રિં [યથાલઘુસ્વક]

અતિ લઘુ

અહાવગાસ. અં [યથાવકાશ]
જેવું ઉત્પત્તિ સ્થાન હોય તે પ્રમાણે

અહાવચ્ચ. પું [યથાપત્ય]
પુત્ર સ્થાનીય

અહાવચ્ચઅભિજ્ઞાય. ત્રિં [યથાપત્યાભિજ્ઞાત]
પુત્ર સમાન જાણેલો

અહાવચ્ચદેવ. પું [યથાપત્ય દેવ]
દેવસ્થાનીય

અહાવર. અં [અથાપરમ]
ત્યાર પછી

અહાવિધિ. અં [યથાવિધિ]
વિધિપૂર્વક

અહાવિહિ. અં [યથાવિધિ] જુઓ 'ઉપર'

અહાસ. ત્રિં [અહાસ્ય]
હાસ્ય રહિત

અહાસંથક. નં [યથાસંસ્તુત]
શયન યોગ્ય

અહાસંનિહિય. અં [યથાસન્નિહિત]
જેટલું જોઈએ તેટલું નજીક

અહાસંવિભાગ. પું [યથાસંવિભાગ]
ગૃહસ્થે જમતી વખતે પુરાકર્મ-પચ્છકર્મ દોષ ન લાગે
તેવી રીતે પોતાના ખોરાકમાંથી અમુક ભાગ સાધુ
પધારે ત્યારે વહોરાવવો એવી ભાવના ભાવવી,
શ્રાવકનું બારમું વ્રત

અહાસચ્ચ. નં [યથાસત્ય]
સાચે સાચું, બરાબર, યથાતથ્ય

અહાસન્નિહિય. અં [યથાસન્નિહિત]
અર્થ અને સંદર્ભ માટે જુઓ 'અહાસંનિહિય'

અહાસમન્નાગય. અં [યથાસમન્વાગત]
જે રીતે આવેલ હોય તે રીતે

અહાસમ્મં. અં [યથાસમ્યક્]
સમ્યક્ પ્રકારે

અહાસુત્ત. અં [યથાસૂત્ર]
સૂત્ર-અનુસાર

અહાસુય. અં [યથાશ્રુત]
જેવું સાંભળેલ હોય તેવું

અહાસુહ. અં [યથાસુખ]
સુખ-અનુસાર

અહાસુહમ. પું [યથાસૂક્ષ્મ]
નિર્ગન્થનો એક ભેદ, જોઈએ તેટલું સૂક્ષ્મ

અહાસુહમકસાયકુસીલ. પું [યથાસૂક્ષ્મ કષાય-કુશીલ]
મનથી સૂક્ષ્મ રીતે ક્રોધાદિને સેવન કરનાર (સાધુ)

અહાસુહમનિયંટ. પું [યથાસૂક્ષ્મનિર્ગન્થ]
ગુણઠાણાના સર્વ સમયમાં વર્તતો નિર્ગન્થ

અહાસુહમપુલાય. પું [યથાસૂક્ષ્મપુલાક]
અતિચાર સેવી સંયમને નિઃસાર બનાવનાર

અહાસુહમબસ. પું [યથાસૂક્ષ્મબકુશ]
શરીર કે ઉપકરણ સંબંધિ કિંચિત્ દોષ લગાડનાર

અહિ. પું [અહિ]
સર્પ, નાગ

અહિઆર. પું [અધિકાર]
અધિકાર

અહિંસગ. ત્રિં [અહિંસક]
હિંસા ન કરનાર, કોઈને દુઃખ ન આપનાર

અહિંસમાણ. કૃં [અહિંસત્]
હિંસા ન કરતો

અહિંસય. કૃં [અહિંસ્ય]
હિંસા ન કરીને

અહિંસય. કૃં [અહિંસત્]
હિંસા ન કરતો

અહિંસય. ત્રિં [અહિંસક]
જુઓ 'અહિંસગ'

અહિંસયા. સ્ત્રીં [અહિંસતા]
હિંસાનો અભાવ

અહિંસા. સ્ત્રીં [અહિંસા]
પ્રાણીના વધનો અભાવ, જીવદયા

અહિંસાફલ. નં [અહિંસાફલ]
જીવદયા પાલનનું ફળ

અહિંસાવયગુણ. ત્રિં [અહિંસાવ્રતગુણ]
અહિંસાવ્રત રૂપ ગુણ

અહિંસાસમય. પું [અહિંસાસમય]
અહિંસા પ્રધાન આગમ

અહિંસિત. વિશેઃ [અહિંસિત]

જેને મારવામાં ન આવે તે

અહિક. ત્રિં [અધિક]

અધિક, વિશેષ

અહિકંચ. ધાં [અભિ+કાંક્ષ]

ઇચ્છા કરવી

અહિકરણ. નં [અધિકરણ]

જુઓ 'અધિકરણ'

અહિકરણી. સ્ત્રીં [અધિકરણી]

ચેરણ

અહિકિચ્ચ. કૃં [અધિકૃત્ય]

અધિકારપૂર્વક, ઉદ્દેશ્યપૂર્વક

અહિક્ષિવ. ધાં [અધિ+ક્ષિપ્]

નિંદા ન કરવી, તિરસ્કાર કરવો

અહિક્ષેવ. પું [અધિક્ષેપ]

નિંદા, તિરસ્કાર

અહિગ. ત્રિં [અધિક]

વિશેષ, વધારે

અહિગચ્છ. ધાં [અધિ+ગમ્]

જાણવું

અહિગમ. પું [અધિગમ]

જાણવું તે, ગુરુ ઉપદેશ શ્રવણથી થયેલ બોધ

અહિગમણ. નં [અભિગમન]

સન્મુખ જવું તે

અહિગમરુદ્ધ. પું [અધિગમરુચિ]

સમક્તિનો એક ભેદ, ગુરુ ઉપદેશથી થયેલ બોધ

અહિગય. નં [અધિગત]

જાણેલું, સમજેલું

અહિગય. નં [અભિગત]

સામે ગયેલ

અહિગરણ. નં [અધિકરણ]

જુઓ 'અધિકરણ'

અહિગરણકર. ત્રિં [અધિકરણકર]

અધિકરણપૂર્વક

અહિગરણિયા. સ્ત્રીં [અધિકરણિકી]

જુઓ 'અધિગરણિયા'

અહિગરણિસંઠિય. નં [અધિકરણીસંસ્થિત]

ચેરણના આકારે રહેલ

અહિગરણી. સ્ત્રીં [અધિકરણી]

ચેરણ

અહિગરણીખોડી. સ્ત્રીં [અધિકરણીખોડિ]

જે લાકડામાં ચેરણ બેસાડેલ છે તે લાકડું

અહિગાર. પું [અધિકાર]

વ્યાપાર, અધિકાર

અહિગાહ. ધાં [અભિ+ગાહ]

ભોગવવું, સેવવું

અહિગિચ્ચ. કૃં [અધિકૃત્ય]

પ્રતીત કરીને

અહિચિત્ત. નં [અધિચિત્ત]

ચિત્ત સન્મુખ

અહિચ્છત્તા. સ્ત્રીં [અહિચ્છત્રા]

એક નગરી વિશેષ

અહિછત્તા. સ્ત્રીં [અહિછત્રા]

જુઓ 'ઉપર'

અહિજાય. ત્રિં [અભિજાત]

કુલીન

અહિજ્જ. ધાં [અધિ+જ્ઞ]

અધ્યયન કરવું

અહિજ્જ. કૃં [અધીત્ય]

અધ્યયન કરીને

અહિજ્જંત. કૃં [અધીયાન]

અધ્યયન કરતો

અહિજ્જગ. ત્રિં [અભિજ્ઞ]

જાણકાર, જ્ઞાતા

અહિજ્જગ. ત્રિં [અધ્યેતૃક]

ભણનાર, અધ્યયન કરનાર

અહિજ્જણ. નં [અધ્યયન]

અભ્યાસ

અહિજ્જમાણ. કૃં [અધીયમાન]

અધ્યયન કરતો, ભણતો

અહિજ્જિઝં. કૃં [અધ્યેતુમ્]

અધ્યયન માટે

અહિજ્જિતા. કૃં [અધીત્ય]

ભણીને

અહિજ્જિય. વિશેં [અધીત]

ભણેલ, અભ્યાસયુક્ત

અહિજ્ઞિયતા. સ્ત્રીં [અભિધ્યયતા]

અલોભ, ઈચ્છારહિત

અહિટ્ટગ. વિશેં [અધિષ્ઠગ]

અધિષ્ઠાતા, વિધાયક

અહિટ્ટા. ધાં [અધિ+ષ્ટા]

રહેવું, નિવાસ કરવો,

આશ્રય લેવો,

શાસન કરવું, હરાવવું, વશ કરવું

અહિટ્ટાણ. નં [અધિષ્ઠાણ]

બેસવું તે, આશ્રય કરવો તે, બેઠક

અહિટ્ટિજ્ઞમાણ. કૃં [અધિષ્ઠીયમાણ]

નિવાસ કરવો તે, આશ્રય કરવો તે

અહિટ્ટિત્ત. કૃં [અધિષ્ઠાતુમ્]

નિવાસ કરવા માટે, આશ્રય કરવા માટે

અહિટ્ટિય. કૃં [અધિષ્ઠિત]

નિવાસ કરેલ, વશ થયેલ

અહિટ્ટેંત. કૃં [અધિતિષ્ઠત્]

જુઓ 'ઉપર'

અહિણ્ણાય. નં [અભિજ્ઞાત]

જાણવું, સંમત થવું

અહિણ્ણાયદંસણ. નં [અભિજ્ઞાતદર્શન]

શાંત

અહિત. નં [અહિત]

અહિત, અસુખ

અહિતત્ત. વિશેં [અભિતપ્ત]

અતિ પીડાયેલ

અહિતાવ. પું [અભિતાવ]

ગરમી, તાપ

અહિતાસળયા. સ્ત્રીં [અહિતાશનતા]

અનુકૂળ આસન-બેઠકનું ન મળવું તે

અહિતા. કૃં [અધીત્ય]

ભણીને

અહિનકુલમ્. નં [અહિનકુલમ્]

સાપ-નોળીયો, દ્રઘ સમાસનું એક દ્રષ્ટાંત

અહિનવ. ત્રિં [અભિનવ]

નવું, નૂતન

અહિપાસ. ધાં [અહિ+દૃશ]

અધિક જોવું

અહિમર. પું [અભિમર]

સન્મુખ મરવું તે

અહિય. ત્રિં [અહિત]

જુઓ 'અહિત'

અહિય. ત્રિં [અધિક]

અધિક, વધારે

અહિયચંતિ. સ્ત્રીં [અધિકક્ષાન્તિ]

અધિક ક્ષમા

અહિયગામિણી. સ્ત્રીં [અહિતગામિની]

અહિતકારી

અહિયદિન. પું [અધિકદિન]

અધિક દિવસ

અહિયપણ્ણાણ. વિશેં [અધિકપ્રજ્ઞાણ]

અધિક બુદ્ધિ, અધિક જ્ઞાન

અહિયપુરિસ. ત્રિં [અધિકપુરુષ]

પુરુષ પ્રમાણ કરતાં વધારે

અહિયપૌરુસીય. ત્રિં [અધિકપૌરુષીય]

જુઓ 'ઉપર'

અહિયપ્પ. પું [અહિતાત્મન્]

આત્માનું અહિત કરનાર

અહિયમંડલ. પું [અધિકમણ્ડલ]

અધિક માંડલા

અહિયર. ત્રિં [અધિકતર]

અતિ, ઘણું

અહિયાસ. ધાં [અધિ+સહ / અધિ+આસ્]

પરીસહ વગેરે સહન કરવા તે, બેસવું તે

અહિયાસ. પું [અધ્યાસ]

પરિષહાદિ સહન કરવા તે

અહિયાસણ. નં [અધ્યાસન]

સહન કરવું

અહિયાસળયા. સ્ત્રીં [અધ્યાસનતા]

અધિક સહન કરવું તે, સહનશીલપણું

અહિયાસળયા. સ્ત્રીં [અધ્યશનતા]

અજીર્ણ છતાં ભોજન કરવું

અહિયાસમાળ. કૃં [અધ્યાસીન]

સહન કરતો

અહિયાસિઝળ. કૃં [અધ્યાસિતુમ્]

સહન કરવા માટે

અહિયાસિત્તે. કૃં [અધ્યાસિતુમ્]

જુઓ 'ઉપર'

અહિયાસિય. કૃં [અધ્યાસિત]

પરિષહાદિને જીતેલ, ઉપસર્ગ આદિ સહન કરેલ

અહિયાસિય. ત્રિં [અધિકાસિક]

વધારે નજીકનું, ઘણું પાસેનું

અહિયાસેત્તે. કૃં [અધ્યાસિતુમ્]

પરિષહાદિ જીતવા માટે

અહિયાસેમાળ. કૃં [અધ્યાસીન]

પરિષહાદિ જીતતો

અહિરણ્ણસુવર્ણિક. ત્રિં [અહિરણ્ણસુવર્ણિક]

સોનું રૂપ આદિ પરિગ્રહ રહિત

અહિરિ. ત્રિં [અહારિન્]

અનિષ્ટ, અનમોજ

અહિરિઅ. ત્રિં [અહીક]

બેશરમ, નિર્લજ્જ

અહિરિમન. ત્રિં [અહીમનસ્]

શીત-ઉષ્ણાદિ પરિસહ સહન કરવામાં લાજ ન

રાખનાર

અહિલાળ. નં [અમિલાન]

ન કરમાયેલું

અહિલાળ. નં [દેં]

ઘોડાના મોઢે બંધાતુ ચોકડું

અહિલાવ. પું [અભિલાપ]

શબ્દનું ઉચ્ચારણ

અહિલ્લિયા. વિં [અહિન્નિકા]

જેના માટે એક લડાઈ થઈ હતી તેવી સ્ત્રી, વૃત્તિકાર તેનું

નામ અહિન્નિકા જણાવે છે.

અહિવડ. પું [અધિપતિ]

સ્વામી, ધણી

અહિવડજંભગ. પું [અધિપતિજૃમ્ભક]

જૃમ્ભક દેવતાનો અધિપતિ

અહિવડ. પું [અધિપતિ]

સ્વામી, માલિક

અહિવડ. ધાં [અધિ+પત્]

આવવું

અહિવડંત. કૃં [અભિપતત્]

સામે આવતો

અહિવાસ. ત્રિં [અધિવાસ]

વાસના, સંસ્કાર

અહિસંધિ. સ્ત્રીં [અભિસન્ધિ]

અભિપ્રાય

અહિસવ્કળ. નં [અભિષ્વક્કન]

ક્રિયાના સમયને ઉલ્લંઘીને તે ક્રિયા કરવી

અહિસલાળ. પું [દેં]

સર્પની એક જાતિ વિશેષ

અહિસહન. નં [અધિસહન]

સહન કરવું તે

અહી. સ્ત્રીં [અહી]

નાગીન, સર્પીણી

અહી. ધાં [અધિ+હ]

ભણવું

અહીત. કૃં [અધીત]

ભણેલ, પઠન કરેલ

અહીન. ત્રિં [અહીન]

અવિકલ, સંપૂર્ણ, હીનતાથી રહિત

અહીન. ત્રિં [અધીન]

સ્વાધીન

અહીનવ્કર. નં [અહીનાક્ષર]

હીન અક્ષર નહીં તે

અહીનપંચિંદિય. નં [અહીનપચ્ચેન્દ્રિય]

પૂરેપૂરી પાંચ ઇન્દ્રિયોવાળું (શરીર)

અહીનાહરિત્ત. ત્રિં [અહીનાતિરિત્ત]

હીન નહીં તેમ અધિક નહીં

અહીય. ત્રિં [અધીત]

ભણેલ, પઠન કરેલ

અહીયમાન. કૃં [અહીયમાન]

ન ઘટતું એવું

અહીરિયા. સ્ત્રીં [અહીકતા]

બેશરમપણું

અહીલણિજ્જ. ત્રિં [અહીલનીય]

વખાણવાલાયક, સ્તુત્ય

અહીલાસ. સ્ત્રીં [અભિલાષ]

અભિલાષા

અહુણા. અં [અધુના]

હમણાં, આ ઘડીએ

અહુણાધોય. ત્રિં [અધુનાધૌત]

તત્કાળ ધોયેલ

અહુણાભિન્ન. ત્રિં [અધુનાભિન્ન]

તત્કાળ કુટેલ, નવા અંકુર ઉગેલ

અહુણોજ્જલિય. ત્રિં [અધુનોજ્જલિત]

તુરંતનું અજવાળેલ

અહુણોવલિત. ત્રિં [અધુનોવલિત]

તુરંતનું લીપેલ

અહુણોવવન્ન. ત્રિં [અધુનોવવન્ન]

તુરંતનો ઉત્પન્ન થયેલ

અહુણોવવન્નમિત્તય. ત્રિં [અધુનોવવન્નમાત્રક]

તુરંતનો ઉત્પન્ન થયેલ માત્ર

અહુણોવવન્નય. ત્રિં [અધુનોવવન્નક]

તુરંતનો ઉત્પન્ન થયેલ એવો તે

અહે. અં [અથ]

જુઓ 'અથ / અહ'

અહે. અં [અધસ્] જુઓ 'અધસ્'

અહેઊ. પું [અહેતુ]

હેત્વાભાસ

અહેઊય. ત્રિં [અહેતુક]

હેતુ રહિત, નિત્ય

અહેકમ્મ. નં [અધ:કર્મન્]

આધાકર્મ દોષ યુક્ત-આહારાદિ, જે આહારાદિના ઉપભોગથી સાધુને અધોગતિમાં જવું પડે તે

અહેકાય. પું [અધ:કાય]

શરીરનો નીચેનો ભાગ

અહેગામ. પું [અધોગામ]

નીચું ગામ

અહેગારવ. પું [અધોગૌરવ]

જે અભિમાનથી જીવને અધોગતિમાં જવું પડે તે રસ-ઋદ્ધિ કે શાતા ગારવ

અહેચર. વિશેં [અધશ્ચર]

બિલ આદિમાં રહેનાર સાપ વગેરે પ્રાણી

અહેતારગ. પું [અધસ્તારક]

પિશાચની એક જાત

અહેતુ. પું [અહેતુ] જુઓ 'અહેઊ'

અહેદિસા. સ્ત્રીં [અધોદિશા]

નીચેની દિશા

અહેપાય. પું [અધ:પાદ]

પગની નીચે

અહેભવ. પું [અધોભવ]

રત્નપ્રભાદિ નારકીનો ભવ

અહેભાગિ. વિશેં [અધોભાગિન્]

ભાગ્યહીન

અહેરયણિમુવકમઊડ. નં [અધોરત્નિમુક્તમુકુટ]

બે હાથ ઊંચા કરે તેનાથી છતની ઊંચાઈ નીચી હોય

અહેલોઙ્ય. પું [અધોલૌકિક]

અધોલોક સાથે સંબંધ રાખવાવાળા

અહેલોગ. પું [અધોલોક]

પાતાળ લોક

અહેલોય. પું [અધોલોક]

પાતાળ લોક

અહેવાત. પું [અધોવાત]

અધોવાયુ

અહેસણિજ્જ. ત્રિં [યથૈષણીય]

સુધારવા-બગાડવા વગેરે સંસ્કાર વગરનું

અહેસત્તમા. સ્ત્રીં [અધ:સપ્તમી]

તમસ્તમાપ્રભા નામની સાતમી નરક

અહેસતમાપુઢવિ. સ્ત્રીં [અધ:સપ્તમીપૃથ્વી]

જુઓ 'ઉપર'

અહેસવળમાયા. સ્ત્રીં [અધઃશ્રવણમાત્રા]

કાનથી નીચે એવી છત

અહેસિ. પું [અભૂત]

ન બનેલું

અહો. પું [અહન્]

દિવસ

અહો. અં [અધસ્]

નીચે

અહો. અં [અહો]

આશ્ચર્ય, વિસ્મય

અહોઅહો. અં [અધોઽધસ્]

નીચે નીચે

અહોકંઙ્ગયગ. ત્રિં [અધઃકણ્ઙયક]

નાભિથી નીચે

અહોકાય. પું [અધઃકાય]

શરીરનો નીચેનો ભાગ

અહોગામિ. વિશેં [અધોગામિન્]

અધોગામી, હલકી ગતિમાં જનાર

અહોગામિણી. સ્ત્રીં [અધોગામિની]

નીચેની તરફ જતી

અહોદાન. નં [અહોદાન]

આશ્ચર્યકારી દાન

અહોદિસા. સ્ત્રીં [અધોદિશા]

નીચેની દિશા

અહોદિસિપમાણાતિવક્રમ. નં [અધોદિક્પ્રમાણાતિક્રમ]

શ્રાવકના દિશિપરિમાણ-વ્રતનો એક અતિચાર

અહોનિસ. અં [અહર્નિશ્]

રાત દિવસ

અહોનિસી. સ્ત્રીં [અહર્નિશ]

રાત દિવસ

અહોભાગિ. ત્રિં [અધોભાગિન્]

કમભાગી

અહોમુહ. ત્રિં [અધોમુખ]

અધોગતિમાં લઈ જનાર

અહોયરાઓ. અં [અહોરાત્રમ્]

રાત દિવસ

અહોયરાતો. અં [અહોરાત્રમ્]

રાત દિવસ

અહોરત્ત. નં [અહોરાત્ર]

રાત દિવસ

અહોરાઙ્ય. સ્ત્રીં [અહોરાત્રિકી]

સાધુની એક પ્રતિમા-અભિગ્રહ વિશેષ

અહોરાતિંદિય. સ્ત્રીં [અહોરાત્રિન્દિવ] જુઓ 'ઉપર'

અહોરાતિયા. સ્ત્રીં [અહોરાત્રિકી]

જુઓ 'ઉપર'

અહોરાય. સ્ત્રીં [અહોરાત્ર]

જુઓ 'અહોરત્ત'

અહોલોઙ્ય. પું [અધોલૌકિક]

અધોલોક સાથે સંબંધ રાખનાર

અહોલોગ. પું [અધોલોક]

પાતાળ લોક

અહોલોય. પું [અધોલોક]

પાતાળ લોક

અહોવવાઙ્ય. પું [અધૌપપાતિક]

અધોલોકમાં જેનો ઉપપાત છે તે ભવનપત્યાદિ દેવ

અહોવહિય. ત્રિં [અધોવધિક]

અવધિજ્ઞાનનો એક ભેદ

અહોવાય. પું [અધોવાત]

અધો-વાયુ

અહોવિહાર. પું [અહોવિહાર]

યથોક્ત સંયમ અનુષ્ઠાન

અહોસિર. ત્રિં [અધઃશિરસ્]

માથાની નીચે, જેનું માથું નીચું છે તે

અહોહિય. ત્રિં [અધોવાધિક]

જુઓ 'અહોવહિય'

[આ]

આ. [આ]

પ્રાકૃત વર્ણમાલાનો એક સ્વર, વાક્યાલંકાર,

મર્યાદા, હદ, સીમા, સન્મુખ, વિસ્મય,

અધિકતા, વિશેષતા

આ. અં [તાવત્]

ત્યાં સુધી

આઇ. પું [આદિ]

આદિ, પ્રથમ, શરૂઆત, નાભિની નીચેનો ભાગ,
ઇત્યાદિ, સંસાર વગેરે

આઇ. ધાં [આ+ઇણ]

આવવું

આઇ. ધાં [આ+દા]

ગ્રહણ કરવું, લેવું

આઇ. ધાં [આ+પા]

પીવડાવવું

આઇ. ધાં [આ+દાપય]

ગ્રહણ કરવું, લેવું

આઇજ્ઞા. કૃં [આદાય]

ગ્રહણ કરીને

આઇજ્ઞત્વ. કૃં [આદાય]

ગ્રહણ કરીને

આઇં. અં [દેં]

વાક્યાલંકાર

આઇંચ. ધાં [આ+ક્રમ]

આક્રમણ કરવું

આઇવ્ઝ. ધાં [આ+ચ્ચા]

આખ્યાન કરવું, કહેવું, ઉપદેશ દેવો, બોલવું

આઇવ્ઝક. ત્રિં [આચ્ચાયક]

શુભાશુભ કહેનાર

આઇવ્ઝગ. ત્રિં [આચ્ચાયક] જુઓ 'ઉપર'

આઇવ્ઝગપેચ્છા. સ્ત્રીં [આચ્ચાયકપ્રેક્ષા]

શુભાશુભ ચિંતવના

આઇવ્ઝમાણ. કૃં [આચક્ષાણ]

આખ્યાન કરતો, ઉપદેશ આપતો

આઇવ્ઝિત્તપ્. કૃં [આચક્ષિતુમ્]

ઉપદેશ દેવા માટે, કહેવા માટે

આઇવ્ઝિય. ત્રિં [આચક્ષિત]

કહેવું

આઇવ્ઝિયવ્. ત્રિં [આચક્ષિતવ્ય]

કહેવા યોગ્ય

આઇગર. વિશેં [આદિકર]

આદિ પ્રવર્તક, રૂપભદેવ

આઇગુણ. પું [આદિગુણ]

સહભાવીગુણ

આઇચ્ચ. પું [આદિત્ય]

સૂર્ય, સૂર્ય સંબંધિ, સૂર્યમાસ, સાડાત્રીસ દિવસ પ્રમાણ

આઇચ્ચ. પું [આદિત્ય]

એક દેવ વિમાન

આઇચ્ચ. પું [આદિત્ય]

લોકાંતિક દેવ વિશેષ

આઇચ્ચગય. વિશેં [આદિત્યગત]

સૂર્ય-ગત

આઇચ્ચચાર. પું [આદિત્યાચાર]

સૂર્યાચાર, સૂર્યભ્રમણ

આઇચ્ચજસ-૧. વિં [આદિત્યયશસ્]

આ અવસર્પિણીમાં થયેલા પહેલા ચક્રવર્તી 'ભરહ' નો

પુત્ર. મહાજસ તેનો પુત્ર હતો. ભરહ પછી આઠ મહાપુરુષો

મોક્ષે ગયા તેમાં પ્રથમ

આઇચ્ચજસ. વિં [આદિત્યયશસ્]

ચારણમુનિ

આઇચ્ચપિટ્થ. નં [આદિત્યપિટ્થક]

સૂર્ય પંક્તિ

આઇચ્ચસંવચ્છર. પું [આદિત્ય સંવત્સર]

સૂર્યવર્ષ

આઇજ્ઞ. ત્રિં [આદેય]

ગ્રહણ કરવા યોગ્ય

આઇટ્ટ. નં [આદિષ્ટ]

આદેશ કરવો, પ્રેરણા કરવી

આઇટ્ટ. ત્રિં [આવિષ્ટ]

આવેશવાળો

આઇટ્ટિ. સ્ત્રીં [આદિષ્ટિ]

ધારણા

આઇટ્ટી. સ્ત્રીં [આત્મર્દ્ધિ]

આત્મરુદ્ધિ, આત્મશક્તિ

આઇટ્ટીઉદ્દેસપ્. પું [આત્મર્દ્ધિકોદ્દેશક]

આત્મરુદ્ધિ-ઉદ્દેશક

આઇટ્ટીય. ત્રિં [આત્મર્દ્ધિક]

આત્મરુદ્ધિવાળો, આત્મલબ્ધિવાળો

આઇળ. ન૦ [આજિન]

ચામડું, ચર્મ

આઇળગ. ત્રિ૦ [આજિનક]

ચામડું, ચર્મ

આઇળ્ળ. ત્રિ૦ [આકીર્ણ]

વ્યાપ્ત, સંકીર્ણ, ખીચોખીચ ભરેલ,

જાતિ આદિથી શુદ્ધ, ગુણવાન ઘોડો, વિનયવાન પુરુષ,

વસ્ત્રદાયક કલ્પવૃક્ષ

આઇળ્ળ. ત્રિ૦ [આચીર્ણ]

આજ્ઞા કરેલ

આઇળ્ળ. પુ૦ [દે૦]

જાત્યશ્વ, કુલીન ઘોડો

આઇળ્ળગ. ત્રિ૦ [આકીર્ણક]

જુઓ 'આઇળ્ળ'

આઇળ્ળતર. ત્રિ૦ [આકીર્ણતર]

વધુ વ્યાપ્ત, અતિ ખીચોખીચ

આઇળ્ળતા. સ્ત્રી૦ [આકીર્ણતા]

વ્યાપ્તતા, સંકીર્ણતા

આઇલ્લ. વિશે૦ [આવિલ્લ]

પ્રેરિત, સ્પૃષ્ટ

આઇલ્લ. વિશે૦ [આદિલ્લ]

વ્યાપ્ત

આઇન્ન. ત્રિ૦ [આચીર્ણ]

આચરેલ

આઇન્ન. ત્રિ૦ [આકીર્ણ]

જુઓ 'આઇળ્ળ'

આઇન્નઅ. ત્રિ૦ [આકીર્ણક]

જુઓ 'આઇળ્ળ'

આઇતિથયર. પુ૦ [આદિતીર્થકર]

પ્રથમ તીર્થકર, ઋષભદેવ

આઇમિઝ. વિશે૦ [આદિમૃદુ]

પહેલેથી ક્રોમળ

આઇમુહત્ત. ન૦ [આદિમુહર્ત]

પહેલું મુહૂર્ત

આઇરાય. પુ૦ [આદિરાજન્]

પ્રથમ રાજા, ઋષભદેવ

આઇય. ત્રિ૦ [આદિક]

આદિ

આઇય. ધા૦ [આ+પિબ્]

પીવું

આઇય. ત્રિ૦ [આચિત]

વ્યાપ્ત

આઇય. ત્રિ૦ [આદૃત]

આદર પામેલ

આઇયંત. કૃ૦ [આદદત્]

ગ્રહણ કરવું, બાંધવું

આઇયત્તએ. કૃ૦ [આપાતુમ્]

વારંવાર પીને

આઇયવ્વ. ત્રિ૦ [આદાતવ્ય]

સ્વીકારવા કે ગ્રહણ કરવા યોગ્ય

આઇલ્લ. ત્રિ૦ [આદિમ]

આદિનું, પ્રથમનું

આઇલ્લચંદસહિય. પુ૦ [આદિમચન્દ્રસહિત]

આદિના કે પ્રથમના ચંદ્ર સહિત,

ઉત્તરોત્તર દ્વીપની અપેક્ષા પૂર્વાપૂર્વ દ્વીપના ચંદ્ર સહિત

આઇલ્લય. ત્રિ૦ [આદિમ] જુઓ 'આઇલ્લ'

આઇલ્લિગ. ત્રિ૦ [આદિમ]

જુઓ 'આઇલ્લ'

આઇલ્લિય. ત્રિ૦ [આદિમ]

જુઓ 'આઇલ્લ'

આઇસ્સ. ધા૦ [આ+વિશ]

પ્રવેશ કરવો

આઈ. પુ૦ [આદિ]

આદિ, સંસાર, સામીપ્ય, વ્યવસ્થા, પ્રકાર, અવયવ

આઈળ. વિશે૦ [આદિન]

અતિ નિર્ધન, અતિ ગરીબ

આઈળ. ન૦ [આજિન]

ચર્મમય વસ્ત્ર

આઈળગ. ન૦ [આજિનક]

જુઓ 'ઉપર'

આઈળપાવરણ. ન૦ [આજિનપ્રાવરણ]

ચર્મ વસ્ત્રનું આચ્છાદન

આઈણિય. પુઠ [આદીનિક]

અત્યંત દીનતાવાળું

આઈય. ત્રિઠ [આદિક]

જુઓ 'આઈય'

આઈયટ્ટ. ત્રિઠ [આતીતાર્થ]

સમગ્ર પ્રયોજન દૂર કરેલો

આઈયવ્વ. ત્રિઠ [આદાતવ્ય]

જુઓ 'આઈયવ્વ'

આઝ. અઠ [અથવા]

અથવા

આઝ. સ્ત્રીઠ [અપ્]

પાણી, અપ્કાય, અપ્કાયનો જીવ,

પૂર્વાષાઢા નક્ષત્રનો દેવતા

આઝ. નઠ [આયુષ્]

જેના ઉદયે જીવ જીવન ભોગવે છે તે, આયુષ્ય કર્મ

આઝંટ. ધાઠ [આ+વૃત્ત]

કરવું, ભૂલવું, સંમુખ થવું, નિવૃત્ત થવું, ફરવું

આઝંટ. ધાઠ [આ+કુજ્વ]

સંકોચવું

આઝંટ. ધાઠ [આ+કુજ્વય]

સંકોચાવું

આઝંટણ. નઠ [આકુજ્વન]

શરીર સંકોચ

આઝંટાવેત્તણ. કૃઠ [આકુજ્વયિતુમ્]

શરીર સંકોચવા માટે

આઝંટાવેમાણ. કૃઠ [આકુજ્વયત્]

શરીર સંકોચવું તે

આઝંટિં. કૃઠ [આકુજ્વિતુમ્]

સંકોચવા માટે

આઝક. પુઠ [આયુષ્ક]

આયુષ્ય, જીવન

આઝકાઈય. પુઠ [અપ્કાયિક]

પાણીના જીવ,

પાણી જેનું શરીર છે તે

આઝકાઈયત્ત. નઠ [અપ્કાયિકત્વ]

અપ્કાયિકપણું

આઝકાઈયત્તા. સ્ત્રીઠ [અપ્કાયિકત્વ]

જુઓ 'ઉપર'

આઝકાય. પુઠ [અપ્કાય]

પાણીના જીવ

આઝકાયઅસંજમ. પુઠ [અપ્કાયઅસંયમ]

અપ્કાયના વિષયમાં અસંયમ

આઝકાયસંયમ. પુઠ [અપ્કાયસંયમ]

અપ્કાયના વિષયમાં સંયમ

આઝકાઈય. પુઠ [અપ્કાયિક]

જુઓ 'આઝકાઈય'

આઝકાય. પુઠ [અપ્કાય]

જુઓ 'આઝકાય'

આઝકાયવિહિંસગ. ત્રિઠ [આઝકાયવિહિંસક]

પાણીના જીવની હિંસા કરનાર

આઝકાય. પુઠ [આયુષ્કાય]

આયુષ્ય પૂર્ણ થવું, મૃત્યુ

આઝગ. પુઠ [આયુષ્ક]

જુઓ 'આઝ'

આઝગબંધ. પુઠ [આયુષ્કબંધ]

આયુષ્યનો બંધ, આયુષ્ય નામ કર્મનો બંધ થવો તે

આઝચ્ચિય. નઠ [આઝચ્ચિય]

આયુષ્ય નામક કર્મને એકઠું કરવું

આઝજીવ. પુઠ [અપ્જીવ]

પાણીના જીવ

આઝજ્જ. પુઠ [આતોઘ]

વીણા આદિ વાજીંત્ર

આઝજ્જ. પુઠ [આવર્જ]

મન-વચન-કાયાનો શુભ વ્યાપાર

આઝજ્જસદ્. પુઠ [આતોઘશબ્દ]

વીણા આદિ વાજીંત્રનો અવાજ

આઝજ્જિય. વિશેઠ [આયોગિક]

ઉપયોગપૂર્વક વર્તનાર, જ્ઞાની

આઝજ્જીકરણ. નઠ [આવર્જીકરણ]

શુભ વ્યાપાર વિશેષ

આઝટ્ટ. ધાઠ [આ+વૃત્ત]

જુઓ 'આઝંટ'

આઝટ્ટ. ધાં [આ+વર્તય]

જુઓ 'આઝંટ'

આઝટ્ટ. વિશેં [આવર્ત]

નિવૃત્ત, પાછળ ફરેલ, ભ્રામિત, વ્યવસ્થિત, વિહિત

આઝટ્ટંત. કૃં [આવર્તમાન]

નિવૃત્ત થવું તે

આઝટ્ટણ. નં [આવર્તન]

પડખું બદલવું તે

આઝટ્ટણયા. સ્ત્રીં [આવર્તનતા]

મતિજ્ઞાનનો એક ભેદ 'અવાય' છે તેનું અપરનામ

આઝટ્ટિ. સ્ત્રીં [આકુટિ]

હિંસા

આઝટ્ટિ. સ્ત્રીં [આવૃત્તિ]

સન્મુખ થઈને રહેવું તે, ફરી ફરી અભ્યાસ કરવો તે, સૂર્ય તથા ચંદ્રનું અંદરના માંડલામાંથી બહાર જવું અને બહારના માંડલામાંથી અંદર જવું તે

આઝટ્ટિત્ત. કૃં [આવર્તિતુમ્]

આવૃત્તિ કરવાને માટે

આઝટ્ટિત્ત. કૃં [આકુટ્ટિત્ત]

હિંસા કરનાર

આઝટ્ટિયા. સ્ત્રીં [આકુટ્ટિકા]

જાણી બુઝીને ઇરાદાપૂર્વક કરવું

આઝટ્ટિયદંડ. પું [આકુટ્ટિકદણ્ડ]

જાણી બુઝીને દંડવું

આઝટ્ટિયા. સ્ત્રીં [આકુટ્ટ્યા]

હિંસા કરીને

આઝટ્ટીય. સ્ત્રીં [આકુટ્ટિય]

જુઓ 'આઝટ્ટિય'

આઝટ્ટિઙ. સ્ત્રીં [આયુઃસ્થિતિ]

આયુષ્યકાળ

આઝડ. ધાં [આ+કુટ્]

ફૂટવું, પીટવું, તાડન કરવું, આઘાત કરવો

આઝડાવેન્તા. કૃં [આકુટ્ટ્યા]

મારીને, ફૂટીને

આઝડિજ્જમાણ. કૃં [આકુટ્ટ્યમાન]

મારતો, ફૂટતો, તાડન કરતો, આઘાત કરતો

આઝડિજ્જમાણ. કૃં [આજોડ્યમાન]

જોડતો

આઝડિય. કૃં [આકુટિત]

મારવું તે, તાડિત

આઝડેન્તા. કૃં [આકુટ્ટ્યા]

મારીને, ફૂટીને

આઝડેમાણ. કૃં [આકુટ્ટત્]

મારતો, પીટતો

આઝત્ત. ત્રિં [આયુક્ત]

ઉપયોગપૂર્વક, સાવચેત, રંધાઈને તૈયાર કરેલ

આઝત્ત. ત્રિં [આગુપ્ત]

ગુપ્તિથી ગોપવેલ, સંચિત સાધુની પ્રવૃત્તિ

આઝત્તગપાનગ. નં [આયુક્તકપાનક]

ઉપયોગપૂર્વક ગ્રહણ થયેલ પાનક

આઝત્તયા. સ્ત્રીં [આયુક્તતા]

ઉપયોગ, સાવધાની

આઝદેવયા. પુંસ્ત્રીં [અબ્દેવતા]

જળ-દેવતા

આઝધાગાર. પું [આયુધાગાર]

શસ્ત્રભંડાર

આઝપજ્જવ. પું [આયુષ્પર્યવ]

આયુષ્યના પર્યાય

આઝબહુલ. ત્રિં [આબ્બહુલ]

ઘણું પાણી

આઝભેદ. પું [આયુર્ભેદ]

આયુષ્ય કર્મનું ભેદાવું-તૂટવું

આઝય. નં [આયુષ્ક]

આયુષ્ય, જીંદગી

આઝયકમ્મ. નં [આયુષ્કર્મન]

જુઓ 'આઝકમ્મ'

આઝયબંધ. પું [આયુર્બંધ]

જુઓ 'આઝબંધ'

આઝયબંધદ્ધા. સ્ત્રીં [આયુષ્કબંધાધ્વન]

આયુષ્યકર્મના બંધનો માર્ગ

આઝયસંવટ્ટય. પું [આયુઃસંવર્તક]

આયુષ્યનું અપવર્તન, પ્રાણવધનો એક પર્યાય

આડયાય. પું [અપ્કાય]

જુઓ 'આડકાય'

આડર. ત્રિં [આતુર]

આતુર, આકુળ વ્યાકુળ, વિહ્વળ, રોગી, પીડિત, દુઃખી

આડરજન. પું [આતુરજન]

રોગથી પીડિત

આડરપચ્ચક્ષાણ. નં [આતુરપ્રત્યાખ્યાન]

એક આગમ સૂત્ર,

દશ પચન્નામાંનો એક પચન્નો

આડસ્સરણ. નં [આતુરસ્મરણ]

ક્ષુધાદિ વડે આતુર થઈને પહેલાં ખાધેલા ખોરાકનું સ્મરણ કરવું તે

આડલ. ત્રિં [આકુલ]

વ્યાકુળ, સમૂહ

આડલગ. ત્રિં [આકુલક]

જુઓ 'ઉપર'

આડલતર. ત્રિં [આકુલતર]

અતિ આકુળ

આડલીકર. ધાં [આકુલી+કૃ]

આકુળ-વ્યાકુળ કરવું

આડવેદ. પું [આયુર્વેદ]

ચિકિત્સાશાસ્ત્ર

આડવ્વેય. પું [આયુર્વેદ]

જુઓ 'ઉપર'

આડસ. વિશેં [આયુષ્યમત્]

ચિરંજીવી

આડસ. ધાં [આ+કૃશ્]

આક્રોશ કરવો

આડસંત. ત્રિં [આયુષ્યમત્]

દીર્ઘાયુ

આડસણા. સ્ત્રીં [આક્રોશના]

આક્રોશ ના કરવો તે

આડસરીર. નં [અપ્શરીર]

પાણીનું શરીર

આડસેસ. પું [આયુઃશેષ]

બાકી આયુષ્ય

આડસ્સ. પું [આક્રોશ]

આક્રોશ, કર્કશ વચન

આડહ. નં [આયુધ]

શસ્ત્ર, હથિયાર

આડહધરસાલા. સ્ત્રીં [આયુધગૃહશાલા]

શસ્ત્રધર, આયુધશાળા, હથિયાર રાખવાનું સ્થાન

આડહધરિય. પું [આયુધગૃહિક]

આયુધશાળાનો ઉપરી

આડુણય. ત્રિં [આડુનક]

કંઈક ઓછું

આડુસિય. ત્રિં [આયુષિત]

પ્રવેશ કરેલ

આડુજ્જ. ત્રિં [આદેય]

ગ્રહણ કરવા યોગ્ય

આડુજ્જનામ. નં [આદેયનામન્]

એક પ્રકારનું નામ કર્મ-જેના ઉદયથી બોલનારનું કોઈપણ વચન સ્વીકાર્ય બને

આડુજ્જવચન. નં [આદેયવચન]

માનવા યોગ્ય વચન

આડસ. ત્રિં [અષ્યત્]

ભાવિમાં થનાર

આડસ. પું [આદેશ]

મહેમાન, પ્રકાર, વિશેષ, સૂત્ર, આગમ, વ્યપદેશ, વ્યવહાર, આજ્ઞા, ઉપદેશ, શિક્ષા, વિવક્ષા, નિર્દેશ, અપેક્ષા, પ્રાયશ્ચિત્ત-ભેદ, વૃદ્ધવાદ, કથન, અનુજ્ઞા

આડસણ. નં [આવેશન]

લોઢા વગેરેનું કારખાનું, શિલ્પશાળા

આડસિય. નં [આદેશિક]

ગૌયરીનો દોષ

આડોગ. પું [આયોગ]

દ્રવ્ય સંપાદન કરવાનો ઉપાય, ધંધો-વ્યવહાર

આડોગપાડોગસંપડત્. ત્રિં [આયોગપ્રયોગસમ્પ્રયુક્ત]

દ્રવ્યોપાર્જન ઉપાયમાં પ્રવૃત્ત

આડોજિત. પું [આયોજિત]

આયોજન કરેલ, એક પ્રકારની ક્રિયા

આડોજિય. પું [આયોજિત] જુઓ 'ઉપર'

આઓજ્ઞ. ન૦ [આતોધ]

વાધ, વાજિંત્ર

આઓડેત્તુ. કૃ૦ [આકુટિત્તુ]

મારીને, તાડન કરીને

આઓસ. ધા૦ [આ+કુશ્]

તિરસ્કાર કરવો, ઠપકો આપવો

આઓસ. પુ૦ [આક્રોશ]

તિરસ્કાર, ઠપકો

આઓસ. પુ૦ [દે૦]

પરોઢિયું

આઓસળા. સ્ત્રી૦ [આક્રોશના]

જુઓ 'ઉપર'

આઓસિજ્ઞમાળ. કૃ૦ [આક્રોશ્યમાળ]

ઠપકો અપાયેલ કે તિરસ્કાર કરાયેલ

આઓસિત્તે. કૃ૦ [આક્રોષ્ટમ્]

ઠપકો આપવા માટે, તિરસ્કાર કરવા માટે

આકંચ. ધા૦ [આ+કાઙ્ક્ષ]

ઠચ્ચવું

આકંપડિત્તા. કૃ૦ [આકમ્પ્ય]

આરાધના કરીને, સંમુખ રહીને, થોડું કંપીને

આકંપયિત્તા. કૃ૦ [આકમ્પ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

આકટ્ટવિકટ્ટિ. સ્ત્રી૦ [આકર્ષવિકૃષ્ટિ]

ખેંચતાણ

આકટ્ટ. ધા૦ [આ+કૃષ્]

ખેંચવું

આકટ્ટવિકટ્ટી. સ્ત્રી૦ [આકર્ષવિકૃષ્ટિ]

ખેંચતાણ

આકળિત્તા. કૃ૦ [આકર્ણ્ય]

સાંભળીને

આકતિ. સ્ત્રી૦ [આકૃતિ]

આકાર, દેખાવ

આકસ. ધા૦ [આ+કૃષ્]

ખેંચવું

આકસાવ. ધા૦ [આ+કૃષ્]

ખેંચવું

આકસિત્તે. કૃ૦ [આકર્ષ્ટમ્]

ખેંચવા માટે

આકાર. પુ૦ [આકાર]

આકાર, ચહેરો, દેખાવ, સંસ્થાન, આકૃતિ, ભેદ, પ્રકાર, સ્વરૂપ, વિશેષ લક્ષણ, બાહ્ય ચેષ્ટા, અપવાદ

આકારંત. પુ૦ [આકારાન્ત]

'આકાર' અંતે છે તે

આકારભાવ. પુ૦ [આકારભાવ]

ચહેરાનો ભાવ

આકાસતલ. ન૦ [આકાશતલ]

આકાશનું તળ

આકાસિયા. સ્ત્રી૦ [આકાશિકા]

ખાવાનો એક પદાર્થ

આર્કિચળયા. સ્ત્રી૦ [આર્કિચ્ચનતા]

પરિગ્રહ રહિતપણું, નિસ્પૃહતા

આકિતિ. સ્ત્રી૦ [આકૃતિ]

જુઓ 'આકતિ'

આકુંચળપટ્ટ. ન૦ [આકુંચ્ચનપટ્ટ]

પલાઠી કે કમ્મર બાંધવાનું વસ્ત્ર

આકુટ્ટ. ત્રિ૦ [આકુષ્ટ]

જેને આક્રોશ ભરેલ વચન સંભળાવવામાં આવે તે

આકુલ. ત્રિ૦ [આકુલ] જુઓ 'આલ'

આકેવલિય. પુ૦ [આકૈવલિક]

અસંપૂર્ણ

આકોડળ. ન૦ [આકોટન]

ફરીને ધુસાડવું

આકોસાયંત. કૃ૦ [આકોશાયમાળ]

વિકસિત હોવું તે

આર્કિચળ. ત્રિ૦ [આર્કીચળ]

જુઓ 'આર્કિચળ'

આવ્ઝા. ધા૦ [આ+ઝ્યા]

કહેવું, કથન કરવું

આગઅ. ત્રિ૦ [આગત]

આવેલ, ઉત્પન્ન

આગડ. સ્ત્રી૦ [આગતિ]

પરભવમાંથી આ ભવમાં આવવું તે, ઉત્પત્તિ

આગઇગઇવિનાય. ત્રિં [આગતિગતિવિજ્ઞાન]

આવવા જવાથી જીવરૂપે જણાયેલ

આગઇમિત્ત. નં [આકૃતિમાત્ર]

આકાર માત્ર

આગઇય. પું [આગતિક]

જુઓ 'આગઇ'

આગંતગાર. પું [આગન્તગાર]

ધર્મશાળા, મુસાફરખાનું

આગંતા. કૃં [આગત્ય]

આવીને

આગંતાર. નં [આગન્તગાર]

જુઓ 'આગંતગાર'

આગંતુ. ત્રિં [આગન્તુ]

મુસાફર, અતિથિ

આગંતું. કૃં [આગન્તુમ્]

આવવાને માટે

આગંતુગ. ત્રિં [આગન્તુક]

મુસાફર, અતિથિ

આગંતુછેય. પું [આગન્તુછેદ]

ભવિષ્યમાં પ્રાપ્ત થવાનું હોય તેનું તલવાર આદિથી
છેદન કરવું તે

આગંતુભેય. પું [આગન્તુભેદ]

ભાવિ પ્રાપ્ત વસ્તુને ભાલાથી ભેદન કરવું તે

આગંપિય. પું [આકમ્પિય]

થોડું ચલિત, કંપિત

આગચ્છ. ધાં [આ+ગમ્]

મેળવવું, પામવું

આગચ્છંત. કૃં [આગચ્છત્]

મેળવતો, જાણતો

આગચ્છમાળ. કૃં [આગચ્છત્]

જુઓ 'ઉપર'

આગચ્છિત્ત. કૃં [આગન્તુમ્]

મેળવવા માટે, જાણવા માટે

આગચ્છિતા. કૃં [આગમ્ય]

મેળવીને, જાણીને

આગઢ્ઢુળ. ત્રિં [આકર્ષણ]

આકર્ષણ, ખેંચાવ

આગત. ત્રિં [આગત]

આવેલ, ઉત્પન્ન

આગતિ. સ્ત્રીં [આગતિ]

જુઓ 'આગઇ'

આગતિણ. ત્રિં [આગતિજ]

'આગતિ'ને જાણનાર

આગતિય. પું [આગતિક]

જુઓ 'આગઇ'

આગઢ્ઢા. સ્ત્રીં [આગર્ભા]

ગર્ભપર્યંત

આગમ. પું [આગમ]

આગમ, સિદ્ધાંત, સૂત્ર, આપ્ત વાક્યથી થતું જ્ઞાન,
આગમ પ્રમાણ, આચાર્ય પરંપરાથી આવેલ, સૂત્રાર્થ
ઉભયરૂપ, આગમસિદ્ધ, શ્રુતપર્યાય, અધ્યયન પ્રાપ્તિ,
સંગ્રહ, આગમન, આકાશ

આગમ. ધાં [આ+ગમ્]

પ્રાપ્ત કરવું

આગમઓ. અં [આગમતસ્]

સૂત્રને આશ્રિને

આગમકુસલ. ત્રિં [આગમકુશલ]

સિદ્ધાંતોના જાણકાર

આગમતો. અં [આગમતસ્]

જુઓ 'આગમઓ'

આગમન. નં [આગમન]

આવવું તે

આગમનગહિયવિનિચ્છય. ત્રિં [આગમનગૃહીતવિનિશ્ચય]

આવવાનો નિશ્ચય કરેલ

આગમનગિહ. નં [આગમનગૃહ]

ધર્મશાળા, મુસાફરખાનું

આગમનાગમનપવિભક્તિ. નં [આગમનાગમનપ્રવિભક્તિ]

એક દેવી નાટક-વિશેષ

આગમપહ. નં [આગમપથ]

લાભ માર્ગ

આગમબલિય. પું [આગમબલિક]

આગમ જ્ઞાનમાં બળવાન, કેવલી વગેરે

આગમમાળ. કૃં [આગચ્છત્]

આવવું તે, જાણવું તે

આગમવલિય. પું [આગમવલિક]

જુઓ 'આગમવલિય'

આગમિત્ત. કૃં [આગમ્ય]

આવીને, જાણીને

આગમિત્તા. કૃં [આગમ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

આગમિસ્સ. ત્રિં [આગમિષ્યત્]

ભવિષ્યમાં થનાર

આગમિસ્સ. ત્રિં [આગમિષ્ય]

ભાવિમાં આવીને કે જાણીને

આગમિસ્સનિમિત્ત. નં [આગમિષ્યત્નિમિત્ત]

ભાવિનું નિમિત્ત

આગમીસ. ત્રિં [આગમિષ્યત્]

જુઓ 'આગમિસ્સ'

આગમેત્તા. કૃં [આગમ્ય]

આવીને

આગમેસ. ત્રિં [આગમિષ્યત્]

જુઓ 'ઉપર'

આગમેસિ. ત્રિં [આગમિષ્યત્]

જુઓ 'ઉપર'

આગમેસિમદ્. ત્રિં [આગમિષ્યદ્ભદ્ર]

એક ભવ કરીને જેને મોક્ષે જવાનું છે તે

આગમેસિભદ્રતા. સ્ત્રીં [આગમિષ્યદ્ભદ્રતા]

જુઓ 'ઉપર'

આગમેસ્સ. ત્રિં [આગમિષ્યત્]

આવતો કાળ, ભવિષ્યનું

આગમેસ્સ. ત્રિં [આગમિષ્ય]

આવનારું, ભાવિનું

આગમ્મ. કૃં [આગમ્ય]

આવીને, જાણીને

આગય. ત્રિં [આગત]

આવેલો, પ્રાપ્ત થયેલ

આગયગંધ. ત્રિં [આગતગન્ધ]

જેમાં સુગંધ ઉત્પન્ન થયેલ છે તે

આગયપણ્ણ. ત્રિં [આગતપ્રજ્ઞ]

જેને પ્રજ્ઞા ઉત્પન્ન થઈ છે તે

આગયપણ્ણયા. સ્ત્રીં [આગતપ્રશ્નવા]

જેને પુત્ર સ્નેહથી પાનો ચઢેલ છે તે

આગર. પું [આકર]

ખાણ, અગર, કુત્રિકાપણ, સમૂહ

આગરપતિ. પું [આકરપતિ]

ખાણનો માલિક

આગરપહ. પું [આકરપથ]

ખાણનો માર્ગ

આગરમહ. પું [આકરમહ]

ખાણ મહોત્સવ

આગરવહ. નં [આકરવધ]

ખાણમાં હત્યા કરવી તે

આગરિ. ત્રિં [આકરિન્]

ખાણીયો, ખાણનો માલિક કે કામ કરતો નોકર

આગરિઅ. ત્રિં [આકરિક]

ખાણનો માલિક

આગરિસ. પું [આકર્ષ]

ગ્રહણ, ઉપાદાન, ખેંચાણ, પ્રાપ્તિ, કર્મપુદ્ગલોનું ગ્રહણ કરવું તે

આગલ. ધાં [આ+કલય]

જાણવું, લગાડવું, પહોંચાડવું, સંભાવના કરવી

આગસ. ધાં [આ+કૃષ્]

ખેંચવું, આકર્ષવું

આગાઢ. ત્રિં [આગાઢ]

કર્કશ, કઠણ, આકરું, ગાઢ-કારણ, અતિ અશક્ત

આગાઢજોગવાહી. પું [આગાઢયોગવાહિન્]

આગાઢ જોગ જેવા કે - મહાનિશીથ, ગણિપદના આદિને વહન કરનાર

આગાઢપણ્ણ. નં [આગાઢપ્રજ્ઞ]

શાસ્ત્રજ્ઞ, ચારે બાજુના તત્ત્વ અવગાહવાની બુદ્ધિવાળો

આગામિપહ. પું [આગામિપથ]

ભવિષ્યમાં પ્રાપ્ત થનારી વસ્તુનો માર્ગ

આગામિય. ત્રિં [આગામિક]

ગામ વગરનું

આગાયમાણ. કૃં [આગાયત્]

ધીમે ધીમે ગીતો ગાતી

આગાર. પું [આકાર]

આકૃતિ, સંસ્થાન, આકાર, ચહેરો, ભેદ, સ્વરૂપ, લક્ષણ,
બાહ્ય ચેષ્ટા,

આગાર. પું [આકાર]

આંતરિક અભિપ્રાયસૂચક આંખ-મુખ-હાથ ની ચેષ્ટા,

આગાર. પું [આકાર]

કાયોત્સર્ગના અપવાદ, પરચક્રમાણના અપવાદ

આગાર. પું [આગાર]

ઘર, સ્થાન

આગારચરિત્તધમ્મ. પું [આગારચારિત્રધર્મ]

ગૃહસ્થનો ધર્મ, શ્રાવકના બાર વ્રત

આગારધમ્મ. પું [આગારધર્મ]

ગૃહસ્થ ધર્મ

આગારવાસ. પું [આગારવાસ]

ગૃહવાસ

આગારભાવ. પું [આકારભાવ]

આકૃતિરૂપ પર્યાય, વસ્તુનું સ્વરૂપ વિશેષ

આગારભાવપડોયાર. પું [આકારભાવપ્રત્યાવતાર]

આકારના પર્યાયનો આવિર્ભાવ કરવો તે, વસ્તુસ્વરૂપ

આગારભાવમાતા. સ્ત્રીં [આકારભાવમાત્રા]

વસ્તુના સ્વરૂપની માત્રા

આગારવિગાર. પું [આકારવિકાર]

ચહેરા ઉપર થયેલ ક્રોધાદિજન્ય ફેરફાર

આગારિ. પું [આગારિન્]

ગૃહસ્થ

આગાસ. પું [આકાશ]

આકાશ, લોકાલોક વ્યાપી અનંત પ્રદેશાત્મક છ
દ્રવ્યમાનું એક અમૂર્ત દ્રવ્ય,

આગાસ. પું [આકાશ]

ધર્માસ્તિકાયાદિ પાંચ દ્રવ્યના આધારભૂત દ્રવ્ય

આગાસંતરપડિટ્ટિય. નં [આકાશાન્તરપ્રતિષ્ઠિત]

આકાશને અવલંબીને રહેલ

આગાસગય. વિશેં [આકાશગત]

આકાશવર્તી

આગાસગામિ. વિશેં [આકાશગામિન્]

આકાશમાં ઉડનાર-પક્ષી

આગાસતલગ. નં [આકાશતલક]

અગાસી, ઝરુખો

આગાસત્થિકાય. પું [આકાશાસ્તિકાય]

દરેક વસ્તુને અવકાશ આપનાર દ્રવ્ય, છ દ્રવ્યમાનું
એક, પાંચ અસ્તિકાયમાનું એક

આગાસથિગલ. નં [આકાશથિગલ]

શરદ ઋતુનું સ્વચ્છ આકાશ, વાદળથી છૂટું થતું
આકાશખંડ

આગાસપડિટ્ટિય. વિશેં [આકાશપ્રતિષ્ઠિત]

આકાશને અવલંબીને રહેલ

આગાસપંચમ. પું [આકાશપંચમ]

આકાશ જેમાં પાંચમું છે તે પૃથ્વી-પાણી આદિ પાંચ

આગાસપય. નં [આકાશપદ]

દ્રષ્ટિવાદ અંતર્ગત સિદ્ધ શ્રેણી પરિકર્મનો ચોથો ભેદ

આગાસપ્પેસ. પું [આકાશપ્રદેશ]

આકાશનો અવિભાજ્ય અંશ

આગાસફલિહ. પું [આકાશસ્ફટિક]

અતિ સ્વચ્છ, નિર્મળ સ્ફટિક રત્ન

આગાસફલોવમ. નં [આકાશફલોપમ]

ખાવાની કોઈ પણ એક વસ્તુ

આગાસફાલિઓવમા. સ્ત્રીં [દેં]

આકાશ અને સ્ફટિકના જેવી નિર્મળ એક જાતની મીઠા
રસવાળી ખાદ્ય વસ્તુ

આગાસફાલિય. ત્રિં [આકાશસ્ફટિક]

અતિ સ્વચ્છ, સ્ફટિકમય

આગાસફાલિયામય. ત્રિં [આકાશસ્ફટિકમય]

જુઓ 'ઉપર'

આગાસફાલિહ. પું [આકાશસ્ફટિક]

જુઓ 'ઉપર'

આગાસસેઢી. સ્ત્રીં [આકાશશ્રેણી]

આકાશ પ્રદેશની પંક્તિ

આગાસાઢવાઢ. પું [આકાશાતિપાતિન્]

આકાશમાં ઉડીને સુવર્ણ વૃષ્ટિ આદિ કરી દિવ્યપ્રભાવ
દર્શાવનાર

આગાસિય. વિશેઁ [આકાશિક]

આકાશવર્તી

આગાહરૂપા. કૃં [આગાહ્ય]

અવગાહીને

આગિહ. સ્ત્રીં [આકૃતિ]

આકાર, સંસ્થાન

આગિતિ. સ્ત્રીં [આકૃતિ]

જુઓ 'ઉપર'

આગિલ. ધાં [આ+કલ્]

જીતવું

આગ્યા. ધાં [આ+ગ્રા]

સુંઘવું

આઘં. વિશેઁ [આખ્યાતવત્]

કથન કરનાર

આઘંસ. ત્રિં [આઘંસ]

પાણી સાથે ઘસીને પીવા યોગ્ય ઔષધિ

આઘંસ. ધાં [આ+ઘૃષ્]

થોડું ઘસવું

આઘંસાવ. ધાં [આ+ઘર્ષય]

જુઓ 'આઘંસ'

આઘંસાવેત. કૃં [આઘર્ષયત્]

ઘસતો

આઘંસિત્તા. કૃં [આઘૃષ્ય]

ઘસીને

આઘંસેત. કૃં [આઘર્ષત્]

ઘસતો

આઘયણ. નં [દેં]

વધસ્થાન

આઘવ. ધાં [આ+ખ્યા]

કહેવું, ઉપદેશ આપવો, ગ્રહણ કરવું

આઘવરૂપા. ત્રિં [આખ્યાય]

ઉપદેશ, કથન

આઘવરૂપા. ત્રિં [આખ્યાત્]

કથન કરનાર

આઘવરૂપા. કૃં [આખ્યાપયિત્]

કથક, વક્તા, ઉપદેશક, ગ્રાહક

આઘવણ. નં [આખ્યાન]

કથન, ઉક્તિ

આઘવણા. સ્ત્રીં [આખ્યાન]

કથન, ઉક્તિ

આઘવિત. કૃં [આખ્યાત]

કહેલું

આઘવિત્ત. કૃં [આખ્યાતુમ્]

કહેવા માટે

આઘવિય. કૃં [આખ્યાત]

કહેલું, ઉક્ત

આઘવેત્તા. વિશેઁ [આખ્યાયક]

પ્રજાપક, કથક, ઉપદેશક, વક્તા

આઘવેમાણ. કૃં [આખ્યાત]

કહેતો, ઉપદેશતો

આઘા. ધાં [આ+ખ્યા]

કહેવું

આઘા. ધાં [આ+ગ્રા]

સુંઘવું

આઘાહરૂપા. કૃં [આઘ્રાય]

સુંઘીને

આઘાત. પું [આઘાત]

મરણ, મૃત્યુ, વિનાશ, વધ, એક નરકસ્થાન, પ્રહાર

આઘાય. પું [આઘાત]

જુઓ 'ઉપર'

આઘાય. ત્રિં [આખ્યાત]

કહેલું

આઘાયણ. નં [આઘાતન]

વધસ્થાન,

ફાંસી દેવાની જગ્યા

આઘાયમંડલ. નં [આઘાતમંડલ]

વધસ્થાન

આઘાયાય. કૃં [આઘાતયત્]

વિનાશ કરતો, ઘાત કરતો

આચરિત. નં [આચરિત]

અનુષ્ઠિત, વિહિત,

આચરણ

આચાર. પુઠ્ઠ [આચાર]

આચરણ, અનુષ્ઠાન, ચાલચલન, રીતભાત, એક
આગમ, નિપુણશિષ્ય, જ્ઞાનાદિઆચાર, વ્યવહારવિધિ,
વર્તન, ચારિત્ર

આચારસંપા. સ્ત્રીઠ્ઠ [આચારસમ્પત્ત]

આચારરૂપ સંપત્તિ

આચાર્ય. પુઠ્ઠ [આચાર્ય]

આચાર્ય

આચિદ્. ધાઠ્ઠ [આ+સ્થા]

રહેવું

આચ્છાદન. નઠ્ઠ [આચ્છાદન]

ઓછાડ, ચાદર

આછિંદ. ધાઠ્ઠ [આ+છિદ્]

છેદન કરવું

આછિંદમાણ. કૃઠ્ઠ [આછિન્દત્]

છેદતો

આછિંદિત્તાર. કૃઠ્ઠ [આચ્છેત્]

ભંગાણ પાડનાર

આછિંદિત્તુ. કૃઠ્ઠ [આચ્છેત્]

ભંગાણ પાડનાર

આજમ્. અઠ્ઠ [આજન્મન્]

જિંદગીપર્યંત

આજાઙ્ઠાણ. નઠ્ઠ [આજાતિસ્થાપન]

જન્મ કે ઉત્પત્તિનું સ્થાન, સંસાર

આજાતિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [આજાતિ]

જન્મવું તે, ઉત્પત્તિ

આજિનગ. નઠ્ઠ [આજિનક]

ચામડાનું વસ્ત્ર

આજીવ. પુઠ્ઠ [આજીવ]

આજીવિકા, વૃત્તિ, રોજી, આહારનો એક દોષ,
ગોશાળાનો મત

આજીવગ. પુઠ્ઠ [આજીવક]

ગોશાળાનો મત કે તે મતનો સાધુ, પૈસાનો ભેદ

આજીવણા. સ્ત્રીઠ્ઠ [આજીવના]

આજીવિકા

આજીવદિદ્ઠંત. પુઠ્ઠ [આજીવદૃષ્ટાન્ત]

આજીવકનું દ્રષ્ટાંત

આજીવભય. પુઠ્ઠ [આજીવભય]

આજીવિકા ભય

આજીવય. પુઠ્ઠ [આજીવક]

પૈસાનો મદ

આજીવયપિંડ. પુઠ્ઠ [આજીવિકાપિંડ]

સાધુને ભિક્ષા સંબંધિ એક દોષ

આજીવવિત્તિયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [આજીવવૃત્તિયા]

જાતિ, કુળ આદિ દર્શાવી આહાર લેવો તે, ગૌચરીનો
એક દોષ

આજીવિઓવાસગ. પુઠ્ઠ [આજીવિકોપાસક]

ગોશાળાના મતનો ઉપાસક

આજીવિઓવાસય. પુઠ્ઠ [આજીવિકોપાસક]

ગોશાળાના મતનો ઉપાસક

આજીવિઓવાસિયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [આજીવિકોપાસિકા]

ગોશાળાના મતની ઉપાસિકા

આજીવિય. પુઠ્ઠ [આજીવિક]

ગોશાળાના મતનો અનુયાયી, પૈસાનો ભેદ

આજીવિયદિદ્ધિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [આજીવિકદૃષ્ટિ]

ગોશાલકના મતના દર્શનવાળો

આજીવિયસંઘ. પુઠ્ઠ [આજીવિકસંઘ]

ગોશાળક મતવાળાનો સંઘ

આજીવિયસભા. સ્ત્રીઠ્ઠ [આજીવિકસભા]

ગોશાલક મતની સભા-પર્યંદા

આજીવિયસમય. પુઠ્ઠ [આજીવિકસમય]

ગોશાલક મતનું શાસ્ત્ર

આજીવિયોવાસગ. પુઠ્ઠ [આજીવિકોપાસક]

ગોશાલક મતનો ઉપાસક

આજીવિયોવાસય. પુઠ્ઠ [આજીવિકોપાસક]

જુઓ 'ઉપર'

આજોજિત. કૃઠ્ઠ [આયોજિત]

આયોજન કરેલ

આડંબર. પુઠ્ઠ [આડમ્બર]

મોટું નગારું, બાહ્ય દેખાવ, આડંબર, વાધનો અવાજ

આડહ. ધાઠ્ઠ [આ+દહ]

બાળવું

આઢહ. ધાં [આ+ધા]

સ્થાપન કરવું

આઢહિતા. કૃં [આધાય]

સ્થાપના કરીને

આઢા. સ્ત્રીં [આહા]

એક જળચર પક્ષી

આઢોસેતીય. પું [આઢોસેતીક]

એક પક્ષી

આઢોલિય. પું [દેં]

નાના બાળકોને રમવાનું એક રમકડું

આઢોવ. ધાં [આ+ટોપય]

વિસ્તારવું

આઢોવ. પું [આટોપ]

વિસ્તાર

આઢોવિય. વિશેં [આટોપિક]

વિસ્તરેલ

આઢોવેત્તા. કૃં [આટોપ્ય]

વિસ્તારીને

આઢઈ. સ્ત્રીં [આઢકી]

તુવેરનું ઝાડ

આઢક. પું [આઢક]

ધાન્યનું એક માપ

આઢગસત. પું [આઢકશત]

જુઓ 'ઉપર'

આઢત્ત. ત્રિં [આરબ્ધ]

આરંભેલું

આઢત્ત. કૃં [આરભ્ય]

આરંભીને

આઢય. પું [આઢક]

ધાન્યનું એક માપ

આઢવગ. પું [આઢવક]

જુઓ 'ઉપર'

આઢવેતા. કૃં [આદૃત્ય]

આદરીને

આઢવેત્તા. કૃં [આરભ્ય]

આરંભીને

આઢા. ધાં [આ+દૃ]

આદર કરવો, માનવું

આઢામાણ. કૃં [આદ્રિયમાણ]

આદરતો

આઢાયમાણ. કૃં [આદ્રિયમાણ]

આદરતો

આણ. ધાં [જ્ઞા]

જાણવું

આણ. પું [આણ]

શ્વાસોચ્છવાસ, સમયનું માપ

આણ. પું [આણ]

તંદુરસ્ત માણસના એક ઉચ્છ્વાસપ્રમાણનો કાળ

આણ. ધાં [આ+ણી]

લાવવું

આણઈંદ. પું [આણઈન્દ્ર]

આનંદ નામનો દેવ-લોકનો ઇન્દ્ર

આણંદકૂડ. નં [આનન્દકૂટ]

એક ફૂટ-વિશેષ

આણવ્વ. ધાં [અનુ+ઈક્ષ]

પરીક્ષા કરવી, તપાસ કરવી

આણવ્વેડં. કૃં [પરીક્ષ્ય]

પરીક્ષા કરીને

આણગ્રહણ. નં [આણગ્રહણ]

શ્વાસોચ્છવાસ લેવો

આણટ્ટાકિઙ. ત્રિં [આજ્ઞાત્રાકૃતિ]

મુનિવેશના દેખાવવાળો

આણત્ત. ત્રિં [આજ્ઞપ્ત]

આજ્ઞા આપેલ

આણત્ત. નં [અન્યત્વ]

અન્યપણું

આણત્તિ. સ્ત્રીં [આજ્ઞપ્તિ]

આજ્ઞા, હુકમ, આદેશ

આણત્તિયા. સ્ત્રીં [આજ્ઞપ્તિકા]

આજ્ઞા, હુકમ, ક્રિયાનો એક ભેદ

આણત્તીકિંકર. પું [આજ્ઞાપ્તિકિંકર]

આજ્ઞા કે હુકમ ઉઠાવનાર નોકર

આળપ્પ. ત્રિં [આજ્ઞાપ્ય]

આજ્ઞા ઉઠાવનાર,
જેને આજ્ઞા કે હુકમ કરી શકાય તે

આળમળી. સ્ત્રીં [આજ્ઞાપની]

આજ્ઞા આપવાની ભાષા, વ્યવહાર ભાષાનો એક ભેદ

આળય. પું [આનત]

એક દેવલોક વિશેષ

આળયકપ્પ. નં [આનતકલ્પ]

નવમો દેવલોક

આળયદેવ. પું [આનતદેવ]

નવમા દેવલોકનો દેવ

આળવ. ધાં [આ+જ્ઞાપય]

આજ્ઞા આપવી

આળવળ. નં [આજ્ઞાપન]

આદેશ, પ્રતિબોધન

આળવળપ્પઓગ. પું [આજ્ઞાપનપ્રયોગ]

નક્કી કરેલી હદ બહાર કોઈ વસ્તુ મંગાવવી તે,
શ્રાવકના એક વ્રતનો અતિચાર

આળવળિયા. સ્ત્રીં [આજ્ઞાપનિકા]

પાપનો આદેશ કરવાથી લાગતી એક ક્રિયા

આળવળી. સ્ત્રીં [આજ્ઞાપની]

જુઓ 'આળમળી'

આળવેમાળ. કૃં [આજ્ઞાપયત્]

આજ્ઞા આપતો

આળા. સ્ત્રીં [આજ્ઞા]

આજ્ઞા, આદેશ, હુકમ

આળાઈસર. પું [આજ્ઞેશ્વર]

આજ્ઞા કરવામાં મહત્તા

આળાણ. કૃં [આજ્ઞાણ]

આજ્ઞા કરીને

આળાકંચિ. ત્રિં [આજ્ઞાકાંક્ષિન્]

સર્વજ્ઞના ઉપદેશ અનુસાર અનુષ્ઠાન કરનાર

આળાત્ત. નં [આજ્ઞાત્વ]

આજ્ઞાપણું, જિન કથનને અનુસરવાપણું

આળાનિદેસ. પું [આજ્ઞાનિર્દેશ]

વિધિ-નિષેધનું પ્રતિપાદન કરવું તે

આળાપાળુ. પું [આનપ્રાણ]

શ્વાસોચ્છવાસ

આળાભંગ. પું [આજ્ઞાભંગ]

આજ્ઞાનો અનાદર કરવો અથવા ભંગ કરવો

આળારુઙ્ગ. સ્ત્રીં [આજ્ઞારુચિ]

આજ્ઞારુચિ, જિનવચનમાં પ્રીતિ,
સમકિતનો એક ભેદ

આળારુચિ. સ્ત્રીં [આજ્ઞારુચિ]

જુઓ 'ઉપર'

આળાલોવ. પું [આજ્ઞાલોપ]

આજ્ઞાનો લોપ, જિન વચનનો લોપ કરવો તે

આળાવિજય. પું [આજ્ઞાવિચય]

ધર્મધ્યાનનો એક ભેદ,
ભગવંતની આજ્ઞાનો નિર્ણય કરવો તે

આળી. ધાં [આ+ની]

લાવવું

આત. પું [આત્મન્]

જુઓ 'અત્ત'

આતંક. પું [આતંક]

જીવણલેણ રોગ, દુઃખ

આતંકદંસિ. પું [આતંકદર્શિન્]

દુઃખ જોનાર

આતંબ. ત્રિં [આતામ્ર]

થોડો લાલ

આતંભર. પું [આત્મમ્ભરિ]

સ્વાર્થી, એકલપેટો

આતતા. ત્રિં [આત્મતસ્]

આત્મા વડે

આતપત્ત. નં [આતપત્ર]

છત્ર, છત્રી

આતપ્પવાદ. નં [આત્મપ્રવાદ]

એક પૂર્વજનું નામ

આતરવ્વ. પું [આત્મરક્ષ]

અંગરક્ષક

આતવ. ધાં [આ+તવ]

આતપના લેવી

આતવ. પું [આતપ]

પ્રકાશ, તડકો, એ નામનું એક મુહૂર્ત

આતવવત્તય. પું [આતપતપ્તક]

તડકામાં તપતો

આતવનામ. નં [આતપનામન્]

નામકર્મની એક પ્રકૃતિ

આતવનિવાસ. પું [આતપનિપાત]

ગરમી થવી

આતવા. સ્ત્રીં [આતપા]

સૂર્યની અગ્ર માહિષી

આતસરીર. નં [આત્મશરીર]

નિજદેહ, દ્રવ્ય શરીર

આતસરીરસંવેયણી. સ્ત્રીં [આત્મશરીરસંવેયજની]

નિજદેહથી સંવેદ ઉત્પન્ન કરનારી, દ્રવ્ય ઉપસર્ગનો ભેદ

આતસોધિ. સ્ત્રીં [આત્મશોધિ]

આત્મશુદ્ધિ, કર્મનો ક્ષયોપશમ કે ક્ષય

આતાડિજ્જંત. કૃં [આતાડ્યમાન]

થોડી તાડના કરાયેલ

આતાવણ. નં [આતાપન]

આતાપના લેવી તે

આતાવણભૂમિ. સ્ત્રીં [આતાપનાભૂમિ]

આતાપના લેવાનું સ્થાન

આતાવય. પું [આતાપક]

આતાપના લેનાર

આતાવિ. પું [આતાપિન્]

આતાપના લેનાર

આતિ. પું [આદિ]

જુઓ 'આઈ'

આતિચ્ચ. પું [આદિત્ય]

જુઓ 'આઈચ્ચ'

આતિમ. નં [આદિમ]

પ્રથમનું, પહેલું

આતિમુહૂર્ત. નં [આદિમુહૂર્ત]

પ્રથમ મુહૂર્ત, સૂર્ય ઉગ્યા પછીનો બે ઘડીનો સમય

આતિય. ધાં [આ+દા]

ગ્રહણ કરવું

આતિય. પું [આદિક]

આદિ, પહેલાનું

આતિયંત. કૃં [આદદત્]

ગ્રહણ કરતો, સ્વીકારતો

આતિયંતિયમરણ. નં [આત્યન્તિકમરણ]

મરણનો એક ભેદ-દેહ અને આત્માનું અત્યંત જુદા પડવું તે

આતિલ્લ. પું [આદિક]

પહેલાનું આદિનું

આતીત. ત્રિં [આતીત]

સમસ્તપણે ઉલ્લંઘી ગયેલ, સર્વત્ર અત્યંત જણાવેલ

આતીતટ્ટ. ત્રિં [આતીતાર્થ]

જેણે જીવ-અજીવ આદિ સર્વ પદાર્થોને જાણ્યા છે તે, તમામ વ્યાપારથી નિવૃત્ત થયેલ

આતીય. પું [આદ્રિક]

જુઓ 'અતીત'

આતુર. ત્રિં [આતુર]

વ્યાકુળ, તીવ્રાભિલાસી, વિષય-કષાય આદિ દોષ યુક્ત

આતોજ્જ. નં [આતોઘ]

વીણા આદિ વાજિત્ર

આતોડિજ્જમાણ. કૃં [આકુદ્યમાન]

જુઓ 'આઝડિજ્જમાણ'

આતોવક્કમ. પું [આત્મનોપક્રમ]

અપ્રાપ્તકાળે આયુષ્યનું નિર્જરણ

આત્ત. પું [આત્મન્]

જુઓ 'અત્ત'

આત્તહિય. નં [આત્મહિત]

આત્મ કલ્યાણ

આત્તિણ્ણ. નં [આસ્તીર્ણ]

બિછાવેલું

આદંસ. પું [આદર્શ]

અરીસો, એક લીપિ

આદંસગ. પું [આદર્શક]

અરીસો

આદંસઘર. નં [આદર્શગૃહ]

અરીસાઘર, શણગારઘર

આદંસમુહ. પું [આદર્શમુખ]

એક અંતરદ્વીપ, તે દ્વીપવાસી મનુષ્ય

આદંસિયા. સ્ત્રીં [દેં]

બાધ વિશેષ

આદત્ત. કૃં [આદત્ત]

આપેલું

આદત્તય. ત્રિં [આદત્તક]

આપેલું હોય તે

આદર. પું [આદર]

સત્કાર, બહુમાન

આદરણ. નં [આદરણ]

સ્વીકાર

આદરિસ. પું [આદર્શ] જુઓ 'આદંસ'

આદરિસફલગ. નં [આદર્શફલક]

કાષ્ઠ સહિતનો અરીસો

આદરેજ્ઞા. કૃં [આદરિય]

આદરવા લાયક

આદસ્સલિવિ. સ્ત્રીં [આદર્શલિપિ]

એક લીપિ વિશેષ

આદહન. કૃં [આદહન]

ધારણ કરવું તે

આદા. ધાં [આ+દા]

ગ્રહણ કરવું

આદાઝં. કૃં [આદાતુમ્]

ગ્રહણ કરવા માટે

આદાઐ. કૃં [આદાય]

ગ્રહણ કરીને

આદાન. નં [આદાન]

લેવું, ગ્રહણ કરવું, કર્મનું ઉપાદાન કારણ, ઇન્દ્રિય, કારણ, હેતુ, સંયમ, ચારિત્ર, ઉપાદેય

આદાન. નં [દેં]

ઉકાળેલું, ગરમ કરેલું

આદાનફલિહ. પું [આદાનપરિઘ]

બારણા બંધ કરવાની ભોગળ

આદાનભંડમત્તનિવ્સ્થેવણાસમિઙ્. સ્ત્રીં [આદાનભાણ્ડ-
માત્રનિવ્સ્થેવણાસમિતિ]

વસ્ત્ર-પાત્રાદિ લેતા મુક્તા જયણ પાળવી તે

આદાનભય. નં [આદાનભય]

સાત ભયમાંનો એક ભય-આદાન ભય

આદાનભરીય. ત્રિં [આદાનભૂત]

આંધણ કે ગરમ પાણીથી ભરેલ

આદાનીય. ત્રિં [આદાનીય]

આદેય વચન

આદાય. કૃં [આદાય]

ગ્રહણ કરીને, લઈને

આદિ. સ્ત્રીં [આદિ]

જુઓ 'આઈ'

આદિકર. પું [આદિકર]

જુઓ 'આઈગર'

આદિગર. પું [આદિકર]

જુઓ 'આઈગર'

આદિચ્ચ. પું [આદિત્ય]

જુઓ 'આઈચ્'

આદિચ્ચચાર. પું [આદિત્યચાર]

જુઓ 'આઈચ્ચચાર'

આદિજ્ઞ. ત્રિં [આદેય]

જુઓ 'આઈજ્ઞ'

આદિચ્ચજસ. વિં [આદિત્યયશસ્]

જુઓ 'આઈચ્ચજસ-૧'

આદિજ્ઞવચન. નં [આદેયવચન]

ગ્રહણ યોગ્ય વચન

આદિટ્ઠ. પું [આદિષ્ઠ]

જુઓ 'આઈટ્ઠ'

આદિણિત્તુ. કૃં [આદાય]

ગ્રહણ કરવું તે

આદિત્ત. પું [આદિક]

આદિનું, પ્રથમનું

આદિત્તા. કૃં [આદાય]

ગ્રહણ કરીને

આદિત્તુ. ત્રિં [આદાત્]

ગ્રહણ કરનાર

આદિપદેસ. પુઠ્ઠ [આદિપ્રદેશ]

શરૂઆતનો પ્રદેશ

આદિમોક્ષ. પુઠ્ઠ [આદિમોક્ષ]

પહેલી મુક્તિ

આદિય. પુઠ્ઠ [આદિક] જુઓ 'આઈ'

આદિય. ધાઠ્ઠ [આ+દા]

ગ્રહણ કરવું

આદિય. ધાઠ્ઠ [આ+દાપય]

સ્વીકારવું

આદિયંત. કૃઠ્ઠ [આદદત્]

ગ્રહણ કરતો

આદિયણ. ત્રિઠ્ઠ [આદાન્ત]

ગ્રહણ

આદિયમાણ. કૃઠ્ઠ [આદદત્]

ગ્રહણ કરતો

આદિલ્લ. ત્રિઠ્ઠ [આદિમ]

જુઓ 'આઈલ'

આદિલ્લગ. ત્રિઠ્ઠ [આદિમ]

જુઓ 'આઈલ'

આદિલ્લિય. ત્રિઠ્ઠ [આદિમ]

જુઓ 'આઈલ'

આદિસ. ધાઠ્ઠ [આ+દિશ]

આદેશ આપવો

આદી. સ્ત્રીઠ્ઠ [આદી]

ગંગામાં મળતી એક નદી

આદીનવિત્તિ. ત્રિઠ્ઠ [આદીનવૃત્તિ]

અત્યંત દીન, ભિક્ષુ, માંગણ વગેરે

આદીનિય. વિશેઠ્ઠ [આદીનિક]

અતિ દીનતાવાળું

આદીય. પુઠ્ઠ [આદિક]

જુઓ 'આઈ'

આદેજ્જ. પુઠ્ઠ [આદેય]

જુઓ 'આજ્જ'

આદેજ્જનામ. નઠ્ઠ [આદેયનામન્]

જુઓ 'આજ્જનામ'

આદેજ્જવયણ. નઠ્ઠ [આદેયવચન]

જુઓ 'આજ્જવયણ'

આદેસ. પુઠ્ઠ [આદેશ]

આદેશ, વ્યપદેશ,

વ્યવહાર, આજ્ઞા

આદેસઓ. ત્રિઠ્ઠ [આદેશતસ્]

આદેશથી

આદેજ્જ. ત્રિઠ્ઠ [આદેય]

જુઓ 'આજ્જ'

આધાકમ્મ. નઠ્ઠ [આધાકર્મન્]

સાધુને માટે આહાર આદિ તૈયાર કરવા તે

આધાકમ્મિય. ત્રિઠ્ઠ [આધાકર્મિક]

સાધુને માટે તૈયાર કરાયેલ આહાર આદિ

આધામ્મિય. ત્રિઠ્ઠ [આધાર્મિક]

શોડો ધર્મી

આધાર. પુઠ્ઠ [આધાર]

આધાર, આશ્રય

આધારવ. ત્રિઠ્ઠ [આધારવત્]

આધાર જેવું

આધારાતિનિયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [યથારાત્નિકતા]

દીક્ષા પર્યાયના ક્રમાનુસાર

આધારાયનિયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [યથારાત્નિકતા]

જુઓ 'ઉપર'

આધાવ. ધાઠ્ઠ [આ+ધાવ]

દોડવું

આધાવમાણ. કૃઠ્ઠ [આધાવત્]

દોડતો

આધાવેત્તા. કૃઠ્ઠ [આધાવ્ય]

દોડીને

આધિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [આધિ]

માનસિક પીડા

આધુણિય. પુઠ્ઠ [આધુનિક]

એક મહાગ્રહ

આનંદ. પુઠ્ઠ [આનન્દ]

હર્ષ, ખુશી, એક દેવ, એક અધ્યયન

એક મુહૂર્તનું નામ

આનંદ-૧. વિં [આનન્દ]

ભરતક્ષેત્રના આ અવસર્પિણીના નવમાંના છઠ્ઠા બલદેવ.
વાસુદેવ પુરિસ પુંડરિચના ભાઈ ચક્રપુરના રાજા
મહાસિવ અને રાણી વેજયંતિ ના પુત્ર

આનંદ-૨. વિં [આનન્દ]

રાજગૃહી નગરીનો એક ગૃહસ્થ વ્યાપારી, ભં મહાવીરે
જેને ત્યાં બીજા માસ ક્ષમણું પારણું કર્યું ત્યારે પંચ દિવ્ય
પ્રગટ થયેલા

આનંદ-૩. વિં [આનન્દ]

ભં મહાવીરના એક શિષ્ય. ગોશાળાએ તેને લોભી
વણિકના દ્રષ્ટાંતથી પોતાની શક્તિની વાત કરી

આનંદ-૪. વિં [આનન્દ]

વાણિજ્યગ્રામ નગરનો એક અતિ ધનાઢ્ય ગાથાપતિ.
તેની પત્નીનું નામ સિવાનંદા હતું. ભં મહાવીર પાસે ધર્મ
શ્રવણ કરી તેણે શ્રાવકના બારે વ્રતો અંગીકાર કરેલા.
શ્રાવકની અગિયાર પ્રતિજ્ઞા વહન કરી. ભં મહાવીરના
દશ ઉપાસકોમાંનો પહેલો ઉપાસક હતો. તેને અવધિ-
જ્ઞાન થયેલું. ગૌતમ સ્વામીને શંકા થઈ. ભં મહાવીરના
વચને શંકા દૂર થતા આનંદ શ્રાવકની ક્ષમાયાચના કરી.
આનંદે છેલ્લે અનશન કર્યું. તે સમાધિમૃત્યુ મેળવીને
સૌધર્મ દેવલોકે ગયો.

આનંદ-૫. વિં [આનન્દ]

રાજા સેણિઝ ના પુત્ર પિઝસેનકળ નો પુત્ર, ભં મહાવીર
પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ પ્રાણકલ્પે દેવ થયો

આનંદ-૬. વિં [આનન્દ]

ભરતક્ષેત્રની આગામી ઉત્સર્પિણીમાં થનાર છઠ્ઠા બલદેવ

આનંદ-૭. વિં [આનન્દ]

વર્તમાન ચોવીસીના દશમાં તીર્થંકર ભં 'સીઅલ' ના
પ્રથમ શિષ્ય

આનંદ-૮. વિં [આનન્દ]

વાણિજ્ય ગ્રામનો એક શ્રાવક. ભં મહાવીરના
કેવળજ્ઞાન પૂર્વે તેને અવધિ જ્ઞાન થયેલ. તેણે જ્ઞાન વડે
કહેલું કે ભં મહાવીરને તુરંતમાં કેવળજ્ઞાન થશે.
(તે આનન્દ-૪ કરતા ભિન્ન છે. કેમ કે આનન્દ-૪ ને ભં
ના કેવળજ્ઞાન પછી અવધિ થયું.)

આનંદ-૯. વિં [આનન્દ]

'સાનુલટ્ઠી' ગામનો એક ગાથાપતિ. 'બાહુલિયા' તેની
નોકરાણી હતી.

આનંદન. નં [આનન્દન]

ખુશી, હર્ષ

આનંદરક્ષિય. વિં [આનન્દરક્ષિત]

ભં પાર્શ્વની શાખાના એક સ્થવિર સાધુ-જેણે તુંગિકા
નગરીના શ્રાવકની શંકાનું સમાધાન આપેલ.

આનંદા. સ્ત્રીં [આનન્દા]

એક દિક્કુમારી, એક વાવડી

આનંદિય. વિશેં [આનન્દિત]

આનંદ પામેલ

આનંદગ. પું [આનંતક]

નૃત્ય કરનાર

આનંત. પું [આનંત]

નવમો દેવલોક

આનન. નં [આનન]

મુખ

આનન્ત. નં [અન્યત્વ]

અન્યપણું, પરસ્પર ભિન્ન

આનપાણ. પું [આનપ્રાણ]

એક શ્વાસોચ્છવાસ-પ્રમાણકાળ

આનપાણપજ્જતિ. સ્ત્રીં [આનપ્રાણપર્યાપ્તિ]

શ્વાસોચ્છવાસ નામક પર્યાપ્તિ

આનપાણ. પું [આનપ્રાણ]

જુઓ 'આનપાણ'

આનપાણપજ્જતિ. સ્ત્રીં [આનપ્રાણપર્યાપ્તિ]

જુઓ 'આનપાણપજ્જતિ'

આનમ. ધાં [આ+અન્]

પ્રાણ ધારણ કરવા, જીવવું

આનમ. ધાં [આ+નમ્]

નમવું

આનમમાણ. કૃં [આનમત્]

નમતો

આનય. પું [આનંત]

જુઓ 'આનંત'

આનયન. કૃં [આનયન]

બહારથી લાવવું તે

આનયય. પું [આનતજ]

આનત દેવલોકમાં ઉત્પન્ન

આનાપાણ. પું [આનપ્રાણ] જુઓ 'આનપાન'

આનાપાણપજ્જતિ. સ્ત્રીં [આનપ્રાણપર્યાપ્તિ]

જુઓ 'આનપાનપજ્જતિ'

આનાપાણુ. પું [આનપ્રાણ]

જુઓ 'આનપાન'

આનાપાણુપજ્જતિ. સ્ત્રીં [આનપ્રાણપર્યાપ્તિ]

શ્વાસોચ્છવાસની અપર્યાપ્તિ

આનાપાણુચરિમ. નં [આનપ્રાણચરમ]

છેલ્લા શ્વાસોચ્છવાસ

આનાપાણુત્ત. નં [આનપ્રાણત્વ]

શ્વાસોચ્છવાસપણું

આનાપાણુપજ્જતિ. સ્ત્રીં [આનપ્રાણપર્યાપ્તિ]

શ્વાસોચ્છવાસની પૂર્ણતા પ્રાપ્ત થવી તે

આનાપાણુય. પું [આનપ્રાણક]

શ્વાસોચ્છવાસ પરિમિત કાળ

આનામ. પું [આનામ]

ઉચ્છવાસ

આનામિત. વિશેં [આનામિત]

થોડું નમાવેલ

આનામિય. વિશેં [આનામિત]

થોડું નમાવેલ

આનિ. ધાં [આ+નિ]

લાવવું

આનિય. કૃં [આનીત]

આણેલું, લાવેલું

આનિલ્લિય. કૃં [આનીત]

જુઓ 'આનિય'

આનીય. કૃં [આનીત]

જુઓ 'આનિય'

આનીલ. ત્રિં [આનીત]

લાવેલું, આણેલું

આનુ. પું [આન]

ઉચ્છવાસ

આનુઓગિ. પું [આનુયોગિન્]

વ્યાખ્યાકર્તા

આનુઓગિય. પું [આનુયોગિક]

વ્યાખ્યાકર્તા

આનુકંપિય. વિશેં [આનુકમ્પિક]

અનુકંપા કરનાર, દયાળુ

આનુગામિય. વિશેં [આનુગામિક]

અવધિજ્ઞાનનો એક ભેદ,
સાથે રહેનારું અવધિ જ્ઞાન,
ઉપાર્જિત પાપ-પુન્યનું સાથે આવવું તે

આનુગામિયત્ત. નં [આનુગામિકત્વ]

ભવોભવ સાથે આવે તેવું સુખ, અનુસરતું

આનુગામિયત્તા. સ્ત્રીં [આનુગામિકત્વ]

જુઓ 'ઉપર'

આનુપાણ. પું [આનપ્રાણ]

જુઓ 'આનપાણ'

આનુપુલ્લ. નં [આનુપૂર્વ્ય]

અનુક્રમ, પરિપાટી

આનુપુલ્લિ. સ્ત્રીં [આનુપૂર્વી]

આનુપૂર્વી, ક્રમ પ્રમાણે

આનુપુલ્લિનામ. નં [આનુપૂર્વીનામન્]

નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ

આનુપુલ્લી. સ્ત્રીં [આનુપૂર્વી]

જુઓ 'આનુપુલ્લિ'

આનુપુલ્લીનામ. નં [આનુપૂર્વીનામન્]

જુઓ 'આનુપુલ્લિનામ'

આનુલોમિઅ. નં [આનુલોમિક]

મધુર કે અનુકૂળ વચન

આને. ધાં [આ+ની]

લેવું, લઈ આવવું

આનેઝં. કૃં [આનેતુમ્]

લાવવા માટે

આનેત્તા. કૃં [આનીય]

લાવીને

આનેમાન. કૃં [આનયત્]

લાવતો

આનેયવ્વ. કૃં [આનેતવ્ય]

લાવવાને યોગ્ય

આપજ્ઞ. ધાં [આ+પદ્]

પામવું

આપડિપુચ્છમાણ. કૃં [આપ્રતિપૃચ્છત]

પ્રતિપ્રશ્ન કરવો તે

આપણ. પું [આપણ]

દુકાન, હાટ

આપણવિહિ. સ્ત્રીં [આપણવીથિ]

દુકાન કે હાટની હારમાળા

આપુચ્છ. ધાં [આ+પ્રચ્છ]

પૂછવું, આજ્ઞા લેવી

આપુચ્છ. કૃં [આપૃચ્છ્ય]

આજ્ઞા મેળવીને, પૂછીને, સંમતિ લઈને

આપુચ્છણ. નં [આપ્રચ્છન્]

પૂછવું તે

આપુચ્છણા. સ્ત્રીં [આપ્રચ્છના]

પૂછવું તે

આપુચ્છણિજ્ઞ. કૃં [આપ્રચ્છનીય]

પૂછવા યોગ્ય

આપુચ્છિં. કૃં [આપ્રહુમ્]

પૂછવા માટે

આપુચ્છિરૂણ. કૃં [આપ્રચ્છનીય]

પૂછવા યોગ્ય

આપુચ્છિતા. કૃં [આપૃચ્છ્ય]

પૂછીને

આપુચ્છિતાણ. કૃં [આપૃચ્છ્ય]

પૂછીને

આપુચ્છિય. કૃં [આપૃચ્છ્ય]

પૂછીને

આપુચ્છિયચારિ. ત્રિં [આપૃચ્છ્યચારિન્]

વિનયપૂર્વક ગુરુ પાસે આજ્ઞા માંગીને વિચરનાર

આપુણ. વિશેં [આપૂર્ણ]

પૂરું ભરેલું

આપૂર. વિશેં [આપૂર્ણ]

પૂર્ણ કરનાર

આપૂરમાણ. કૃં [આપૂર્યમાણ]

પાણી વગેરેથી પૂર્ણ ભરાતું

આપૂરેંત. કૃં [આપૂર્યમાણ]

જુઓ 'ઉપર'

આપૂરેમાણ. કૃં [આપૂર્યમાણ]

જુઓ 'ઉપર'

આફાલિતાર. ત્રિં [આસ્ફાલયિતુ]

વગાડનાર

આફાલિતુ. ત્રિં [આસ્ફાલયિતુ]

વગાડનાર

આબાહ. નં [આબાધ]

પીડા

આબાહ. ધાં [આ+બાધ]

પીડવું

આબાહા. સ્ત્રીં [આબાધા]

પીડા

આર્બિંધ. ધાં [આ+વ્યધ્]

વિંધવું, પહેરવું, મંત્રથી આધીન કરવું

આર્બંકર. પું [આર્બંકર]

એક મહાગ્રહ, ત્રીજા દેવલોકનું એક વિમાન

આર્બંકરપર્બંકર. પું [આર્બંકરપર્બંકર]

એક દેવ વિમાન

આર્બક્ષાણ. નં [અર્બ્યાખ્યાન]

ખોટો આક્ષેપ મૂકવો, કલંક ચઢાવવું

આર્બટ્ટ. ત્રિં [આર્બાષિત]

બોલાવેલ

આર્બરણ. નં [આર્બરણ]

ઘરેણા, અલંકાર, આ નામનો એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર

આર્બરણચિત્ત. ત્રિં [આર્બરણચિત્ત]

જુદી જુદી જાતના આભરણ

આર્બરણધારિ. ત્રિં [આર્બરણધારિન્]

ઘરેણા ધારણ કરનાર

આર્બરણવસણરહિય. નં [આર્બરણવસણરહિત]

ઘરેણા અને વસ્ત્ર રહિત

આભરણવાસા. સ્ત્રીં [આભરણવર્ષા]

ધરેણાની વૃષ્ટિ

આભરણવિચિત્ર. ત્રિં [આભરણવિચિત્ર]

જુદા જુદા પ્રકારના ધરેણા

આભરણવિહિ. પું [આભરણવિધિ]

ધરેણા બનાવવા તથા પહેરવાની વિધિ

આભરણારુહણ. પું [આભરણારોહણ]

ધરેણા ચઢાવવા

આભરણાલંકાર. પું [આભરણાલંકાર]

ધરેણા-ગાંઠા પહેરવા તે

આભરણાલંકિય. ત્રિં [આભરણાલંકૃત]

આભૂષણો પહેરેલ

આભા. સ્ત્રીં [આભા]

કાંતિ, તેજ, પ્રભા, આકાર, છબી

આભાકર. પું [આભાકર]

એક દેવ વિમાન

આભાગ. પું [આભાગ]

પડિલેહણનું એક અપર નામ

આભાગિ. ત્રિં [આભાગિન]

ભાગીદાર, હિસ્સેદાર

આભાસિત. પું [આભાષિક]

એ નામનો એક અંતરદ્વીપ, એક દેશ, તે દેશવાસી મ્લેચ્છ, તેના રહેવાસી,

આભાસિય. પું [આભાષિક]

જુઓ 'ઉપર'

આભાસિયદ્વીપ. પું [આભાષિકદ્વીપ]

એ નામનો એક અંતરદ્વીપ

આભાસિયા. સ્ત્રીં [આભાષિકા]

આભાષિક દ્વીપમાં રહેનારી સ્ત્રી

આભિઓગ. પું [આભિયોગ]

નોકર દેવતા, આભિયોગિક જાતિના દેવ

આભિઓગ. પું [આભિયોગ્ય]

નોકર દેવપણું

આભિઓગતા. ત્રિં [આભિયોગતા]

નોકરપણું

આભિઓગદેવ. પું [આભિયોગદેવ]

નોકર દેવની એક જાતિ

આભિઓગપન્નત્તિ. સ્ત્રીં [આભિયોગપ્રજ્ઞપ્તિ]

વિદ્યાધરની એક વિદ્યા

આભિઓગસેઢી. સ્ત્રીં [આભિયોગશ્રેણી]

વૈતાલ્ય પર્વત પર અભિયોગ દેવને રહેવાનું સ્થાન

આભિઓગિ. પું [આભિયોગિન]

નોકર દેવની એક જાતિ,

વિદ્યા-મંત્ર-વશીકરણાદિ અભિયોગ કર્મ કરનાર સાધુ

આભિઓગિતા. નં [આભિયોગ્યત્વ]

અભિયોગપણું

આભિઓગિય. પું [આભિયોગિક]

જુઓ 'આભિઓગિ'

આભિઓગિયવ્ચય. પું [આભિયોગિકવચય]

પરતંત્રતા આપનાર કર્મનો નાશ

આભિઓગ. પું [આભિયોગ્ય]

જુઓ 'આભિઓગ'

આભિઓગસેઢી. સ્ત્રીં [આભિયોગ્યશ્રેણી]

જુઓ 'આભિઓગસેઢી'

આભિંદ. ધાં [આ+ભિંદ]

ભેદવું

આભિનિબોધિયનાણિ. પું [આભિનિબોધિકજ્ઞાનિન]

મતિજ્ઞાનવાળા

આભિનિબોહિય. નં [આભિનિબોધિક]

મતિ જ્ઞાન, મન અને ઇન્દ્રિયથી થતું જ્ઞાન

આભિનિબોહિયનાણ. પું [આભિનિબોધિકજ્ઞાન]

મતિજ્ઞાન, અભિનિબોધિક જ્ઞાન

આભિનિબોહિયનાણપજ્જવ. પું [આભિનિબોધિકજ્ઞાનપર્યવ]

મતિજ્ઞાનના પર્યાયો

આભિનિબોહિયનાણપરિણામ. પું [આભિનિબોધિકજ્ઞાન-

પરિણામ] મતિજ્ઞાનવિષયક ભાવ

આભિનિબોહિયનાણલદ્ધિ. સ્ત્રીં [આભિનિબોધિકજ્ઞાનલદ્ધિ]

મતિજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ

આભિનિબોહિયનાણવિનય. પું [આભિનિબોધિકજ્ઞાનવિનય]

મતિજ્ઞાન સંબંધી વિનય

આભિનિબોહિયનાણસાગરોવઓગ. પું [આભિનિબોધિક-

જ્ઞાનસાકારોપયોગ] મતિજ્ઞાનરૂપ વિશેષ ઉપયોગ

આભિનિબોહિયનાનારિય. પું [આભિનિબોધિકજ્ઞાનાર્ય]
મતિજ્ઞાનયુક્ત આર્ય, આર્યનો જ્ઞાન આશ્રિને એક ભેદ

આભિનિબોહિયનાનાવરણ. નં [આભિનિબોધિકજ્ઞાનાવરણ]
મતિજ્ઞાનને રોકનાર એક કર્મ

આભિનિબોહિયનાનાવરણિજ્ઞ. નં [આભિનિબોધિકજ્ઞાના-
વરણીય] જુઓ 'ઉપર'

આભિનિબોહિયનાણિ. પું [આભિનિબોધિકજ્ઞાનિન્]
મતિજ્ઞાની

આભિનિવેસ. પું [આભિનિવેશ]
આગ્રહ, હઠ

આભિપ્પાઙ્ય. ત્રિં [આભિપ્રાયિક]
અભિપ્રાય યુક્ત

આભિયોગ. પું [આભિયોગ]
જુઓ 'આભિઓગ'

આભિયોગ. નં [આભિયોગ્ય]
નોકરદેવપણું

આભિયોગતા. સ્ત્રીં [અભિયોગ્યતા]
જુઓ 'ઉપર'

આભિયોગસેઢી. સ્ત્રીં [અભિયોગ્યશ્રેણી]
જુઓ 'આભિઓગસેઢી'

આભિયોગિય. પું [આભિયોગિક]
જુઓ 'આભિઓગિય'

આભિયોગ. નં [આભિયોગ્ય]
નોકરદેવપણું

આભિસેવક. ત્રિં [આભિષેવ્ય]
રાજ્યાભિષેક યોગ્ય

આભિસેય. નં [આભિષેક]
રાજ્યાભિષેક, પાણીથી સીંચવું

આભીરી. સ્ત્રીં [આભીરી]
આહિર સ્ત્રી

આભૂય. પું [આભૂત]
ઉત્પન્ન

આભોઅ. ધાં [આ+ભુજ્]
જોવું, જાણવું

આભોએત્તા. કૃં [આભોગ્ય]
જોવા-જાણવા યોગ્ય

આભાએત્તા. કૃં [જ્ઞાત્વા]
જાણીને

આભોએત્તાણ. કૃં [આભોગ્ય]
જોવા-જાણવા યોગ્ય

આભોએમાણ. કૃં [અભોગ્યત્]
જોતો-જાણતો

આભોગ. પું [આભોગ]
ઉપયોગ વિશેષ, જ્ઞાન, સમજ, ખબર,
વિસ્તાર, વિલોકન,
ઉપકરણ, સાધન, પ્રતિલેખન

આભોગ. પું [આભોગ]
જાણી બુઝીને કરેલ પ્રવૃત્તિ,

આભોગણયા. સ્ત્રીં [આભોગનતા]
છહા વિચારણા

આભોગણા. સ્ત્રીં [આભોગ]
જુઓ 'આભોગ'

આભોગનિવ્વત્તિ. વિશેં [આભોગનિર્વર્તિત]
જાણીબુઝીને કરેલું,
વૈમાનિક દેવનો ક્રોધ,
આહારની ઇચ્છા પૂર્વક બનાવેલ

આભોગનિવ્વત્તિય. વિશેં [આભોગનિર્વર્તિત]
જુઓ 'ઉપર'

આભોગનિવ્વત્તિયાઝય. પું [આભોગનિર્વર્તિતાયુષ્ક]
'આભોગ નિવર્તિત' -આયુ

આભોગબઝસ. પું [આભોગબકુશ]
જાણીને દોષ લગાડનાર સાધુ

આભોય. પું [આભોગ]
જુઓ 'આભોગ'

આભોય. ધાં [આ+ભોગ્ય]
જોવું, જાણવું

આભોયણ. પું [આભોગન]
જુઓ 'આભોગ'

આમ. ત્રિં [આમ]
કાર્યું, અપફલ, સદોષ આહાર

આમઅ. પું [આમય]
રોગ, બીમારી

આમઆભિભૂય. ત્રિં [આમ-આભિભૂત]

અપક્રવ રસથી પરાભવ પામેલ

આમંડ. નં [દેં]

બનાવટી આમળાના ફળ

આમંત. ધાં [આ+મન્ત્રય]

સંબોધન કરી બોલાવવું, આમંત્રણ આપવું

આમંતણ. નં [આમન્ત્રણ]

સંબોધન, આમંત્રણ

આમંતણી. સ્ત્રીં [આમન્ત્રણી]

વ્યવહાર ભાષાનો એક ભેદ, સંબોધન રૂપ ભાષા

આમંતિત. ત્રિં [આમન્ત્રિત]

આમંત્રેલ, પૂછેલ

આમંતિય. ત્રિં [આમન્ત્રિત]

જુઓ 'ઉપર'

આમંતિય. કૃં [આમન્ત્ર્ય]

આમંત્રીને, પૂછીને

આમંતેણ. કૃં [આમન્ત્ર્ય]

આમંત્રવું, પૂછવું

આમંતેત્તા. કૃં [આમન્ત્ર્ય]

જુઓ 'ઉપર'

આમંતેમાણ. કૃં [આમન્ત્રયત]

આમંત્રણ કરતો, પૂછતો

આમગ. ત્રિં [આમક]

અપરિપકવ, અચિત

આમગંધ. પું [આમગન્ધ]

આધાકર્મ આદિ દોષ

આમગભ. નં [આમગર્ભ]

અપક્રવ કે કાયો ગર્ભ

આમગમલ્લગરૂવ. ત્રિં [આમગમલ્લકરૂપ]

કાયો શરાવલો

આમજ્જ. ધાં [આ+મૃજ]

વાળવું, લુંછવું, સાફ કરવું

આમજ્જંત. કૃં [આમૃજત]

સાફ કરતો, વાળતો

આમજ્જમાણ. કૃં [આમર્જયત]

સાફ કરતો

આમજ્જાવ. ધાં [આ+માર્જય]

સાફ કરાવવું

આમજ્જાવેંત. કૃં [આમાર્જયત]

સાફ કરાવતો

આમડાગ. નં [આમડાગ]

કેરીના પાન, અર્ધપકવ કે અપક્રવ તંદુલિક આદિ

આમમલ્લગ. પું [આમમલ્લક]

કાયો શરાવલો

આમમહુર. ત્રિં [આમમધુર]

કાયું છતા સ્વાદમાં મધુર

આમય . પું [આમય]

રોગ, બીમારી

આમય. ત્રિં [આમક]

કાયું, સચિત

આમયકરણી. સ્ત્રીં [આમયકરણી]

રોગ ઉત્પન્ન કરનાર એક વિદ્યા વિશેષ

આમરણંત. અં [આમરણાન્ત]

મરણ પર્યંત

આમરણંતદોસ. પું [આમરણાન્તદોષ]

મરણ પર્યંત પણ પાપનો પશ્ચાતાપ ન થવા રૂપ

દોષ, રૌદ્ર ધ્યાનનું લક્ષણ

આમલ. પું [આમલક]

આમળાનું વૃક્ષ

આમલક. નં [આમલક]

આમળાનું ફળ

આમલકપ્પાસ. નં [આમલકર્પાસ]

કપાસની એક જાતિ

આમલગ. પું [આમરક]

મારી, મરકી,

આ નામનું એક અધ્યયન

આમલગ. નં [આમલક]

આમળાનું વૃક્ષ

આમલગપાનગ. નં [આમલકપાનક]

આમળાનું પીણું, ફળ વિશેષ પ્રક્ષાલન જળ

આમલગમહુર. ત્રિં [આમલકમધુર]

આંબળાના ફળ જેવું સ્વાદિષ્ટ

આમલગસારિય. પું [આમલકસારિક]

આમળાનો સાર

આમલય. નં [આમલક]

જુઓ 'આમલક'

આમલય. પું [આમલક]

મારી, મરકી

આમસ્સ. સ્ત્રીં [આમર્ષ]

એક લબ્ધિ-વિશેષ

આમિયા. સ્ત્રીં [આમિકા]

કાચી ફલી-આદિ

આમિસ. નં [આમિષ]

નૈવેદ્ય, માંસ, ધન-ધાન્યાદિ ભોજ્ય પદાર્થ,

આસક્તિકારણ

આમિસતલ્લિચ્છ. ત્રિં [આમિષતલ્લિપ્સ]

માંસનો લોલુપી

આમિસપ્પિય. ત્રિં [આમિષપ્રિય]

માંસ ખાવામાં પ્રીતિવાળો

આમિસભક્ષિ. ત્રિં [આમિષભાક્ષિન્]

માંસ ભક્ષણ કરનાર

આમિસલોલ. ત્રિં [આમિષલોલ]

માંસ લોલુપ

આમિસત્થિ. ત્રિં [આમિષાર્થિન્]

માંસનો અર્થ

આમિસાવત્ત. પું [આમિષાવર્ત]

માંસાર્થી, સમડી વગેરે જે આકાશમાં ભ્રમણ કરે છે તે

આમિસાહાર. વિશેં [આમિષાહાર]

માંસાહાર

આમુસ. ધાં [આ+મૃશ]

મર્દન કરવું, ઘસવું

આમુસંત. કૃં [આમૃશત્]

મર્દન કરતો, ઘસતો, થોડો સ્પર્શ કરતો, નીચોડતો

આમુસમાળ. કૃં [આમૃશ્યમાન] જુઓ 'ઉપર'

આમુસાવ. ધાં [આ+મર્શય]

મર્દન કરાવવું

આમુહ. નં [આમુખ]

આમુખ, સન્મુખ

આમેડણા. સ્ત્રીં [આમેડના]

ઉલટું કરવું

આમેલ. પું [આપીડ]

મસ્તક ભૂષણ, મુગટ 'ઉપર'ની ફુલની માળા

આમેલગ. પું [આપીડક]

જુઓ 'ઉપર'

આમેલય. પું [આપીડક]

જુઓ 'ઉપર'

આમોક્ષ. પું [આમોક્ષ]

કર્મથી સર્વથા છૂટકારો

આમોટ. પું [આમોટ]

લટ, સમૂહ

આમોડ. પું [આમોટ]

લટ, સમૂહ

આમોડણ. નં [આમોટન]

થોડું મરડવું, ભાંગવું

આમોડિજ્જંત. કૃં [આમોટ્યમાન]

થોડું મરડતો

આમોય. નં [આમોક]

કચરાનો ઢગ, ઉકરડો

આમોયમાળ. કૃં [આમોદમાન]

ખુશી થતો, આલ્હાદ પામતો

આમોસ. પું [આમર્ષ]

સ્પર્શ કરવો તે

આમોસ. પું [આમોષ]

ચોતરફથી ચોરી કરનાર

આમોસગ. પું [આમોષક]

ચોર, તસ્કર

આમોસહિ. સ્ત્રીં [આમર્શોષધિ]

એક લબ્ધિ-વિશેષ જેમાં સ્પર્શ માત્રથી રોગ મટાડી શકે

આમોસહિપ્ત. ત્રિં [આમર્શોષધિપ્રાપ્ત]

સ્પર્શ માત્રથી રોગ મટાડી શકે તેવી લબ્ધિને પામેલ

આય. પું [આત્મન્]

આત્મા, જીવ

આય. નં [આજ]

બકરીના વાળનું બનેલું વસ્ત્ર

આય. પુઠ [આય]

લાભ, ધનાદિની પ્રાપ્તિ

આય. પુઠ [દેઠ]

અધ્યયન, સારાંશ

આયઙ. સ્ત્રીઠ [આયતિ]

ભવિષ્યકાળ

આયંક. પુઠ [આતઙક]

જુઓ 'આતંક'

આયંકદંસિ. પુઠ [આતઙકદર્શિન્]

આતંકદર્શી

આયંગુલ. પુઠ [આત્માઙુલ]

આત્માંગુલ,

જે માપથી ફૂવા-નદી-ઘર-ક્ષેત્ર-વાડી વગેરે પદાર્થોનું

માપ થાય તેવું પ્રમાણ

આયંચણિયાઉદય. નઠ [દેઠ]

કુંભારના વાસણમાં રહેલું માટીવાળું પાણી

આયંચળી. સ્ત્રીઠ [આતઙ્ચન]

કુંભારનું એક ખાસ વાસણ

આયંત. વિશેઠ [આચાન્ત]

પાણીથી હાથ-મુખ સાફ કરેલ

આયંતકર. પુઠ [આત્માન્તકર]

આત્માનો-જીવનનો અંત કરનાર

આયંતમ. વિશેઠ [આત્મતમ]

સંયમ વગેરેથી આત્માને દમનાર

આયંતિયમરણ. નઠ [આત્યન્તિકમરણ]

એક વખત મૃત્યુ થાય પછી ફરી તે જ ગતિનું મરણ ન

થાય તે

આયંદમ. ત્રિઠ [આત્મદમ]

આત્માને દમનાર

આયંબ. ત્રિઠ [આતામ્ર]

થોડી રતાશવાળું

આયંબિલ. નઠ [આચામ્લ]

એ નામનું એક તપ

આયંબિલયપચ્ચક્ષાણ. નઠ [આચામ્લપ્રત્યાખ્યાન]

આંબેલ તપ કરવાનું પરચક્ષાણ કે નિયમ કરવો તે

આયંબિલય. પુઠ [આચામ્લક] જુઓ 'આયંબિલ'

આયંબિલવદ્ધમાણ. નઠ [આચામ્લવર્ધમાન]

વર્ધમાન આયંબિલ તપ જેમાં એક એક આયંબિલ

વધતા વધતા ૧૦૦ આયંબિલ સુધી જવાનું હોય છે.

આ તપ ચૌદ વર્ષ ત્રણ માસ વીસ દિવસ ચાલે છે.

આયંબિલવદ્ધમાણ. નઠ [આચામ્લવર્ધમાન]

જુઓ 'ઉપર'

આયંબિલિય. પુઠ [આચામ્લિક]

આયંબિલ તપ કરનાર

આયંભર. વિશેઠ [આત્મમ્ભર]

સ્વાર્થી, પેટભરો

આયંસ. પુઠ [આદર્શ]

અરીસો, દર્પણ

આયંસગ. પુઠ [આદર્શક]

બળદનું ડોકનું ધરેણું

આયંસઘર. પુઠ [આદર્શગૃહ]

અરીસાભુવન

આયંસઘરય. પુઠ [આદર્શગૃહક]

અરીસાભુવન

આયંસમંડલ. નઠ [આદર્શમંડલ]

અરીસાના આકારે મંડલ-ગુંચળો વળનાર એક સાપ

આયંસમુહ. પુઠ [આદર્શમુખ]

એક અંતરદ્વીપ, તે દ્વીપવાસી મનુષ્ય

આયંસમુહદીવ. પુઠ [આદર્શમુખદ્વીપ]

એ નામનો એક અંતરદ્વીપ

આયંસય. પુઠ [આદર્શક]

અરીસો

આયંસલિવિ. સ્ત્રીઠ [આદર્શલિપિ]

અઢાર લિપીમાંની એક લિપી વિશેષ

આયક. નઠ [આજક]

બકરીના વાળનું વસ્ત્ર

આયકમ્મ. નઠ [આતકર્મન્]

પોતે કરેલા કર્મ

આયકાય. નઠ [દેઠ]

વનસ્પતિ વિશેષ

આયકિય. પુઠ [આતક્રિત]

કીત દોષનો એક ભેદ

આયગય. ત્રિં [આત્મગત]

આત્મામાં રહેલા

આયગવેસય. ત્રિં [આત્મગવેષક]

આત્માના સાચા સ્વરૂપને શોધનાર

આયગુત્ત. ત્રિં [આત્મગુપ્ત]

મન-વચન-કાયા વડે આત્માને પાપથી ગોપવનાર

આયચરિત્ત. નં [આયચરિત્ર]

દ્રઢ ચારિત્ર

આયછટ્ટ. પું [આત્મષષ્ટ]

પોતે જેમાં છૂટે છે તે

આયજસ. નં [આત્મયશસ્]

આત્માના યશરૂપ સંયમ

આયજોગ. ત્રિં [આત્મયોગ]

કુશળ મન પ્રવૃત્તિ

આયજોગિ. પું [આત્મયોગિન]

સદા ધર્મધ્યાને નિમગ્ન

આયજોગિય. પું [આત્મયોનિક]

આત્મયોનિક

આયટ્ટિ. પું [આત્માર્થિન]

મોક્ષનો અભિલાષી

આયટ્ટુળ. નં [આકર્ષણ]

આકર્ષણ, ખેંચાવ

આયળ. નં [આજીળ]

ચામડાનું વસ્ત્ર

આયળિષ્કેડય. પું [આત્મનિષ્કેટક]

સમ્યગ્દર્શનાદિ અનુષ્ઠાન વડે આત્માને સંસારરૂપી

કેદબાનામાંથી બહાર કાઢનાર

આયળ્ળ. ધાં [આ+કર્ણય]

સાંભળવું

આયળ્ળળ. નં [આકર્ણન]

શ્રવણ, સાંભળવું તે

આયળ્ળેત્તા. કૃં [આકર્ણ્ય]

સાંભળીને

આયત. ત્રિં [આયત]

લાંબુ, દીર્ઘ, મોક્ષ, મુક્તિ, ખેંચેલ, દીર્ઘાકાર, સંસ્થાન

આયતચક્ષુ. ત્રિં [આયતચક્ષુ]

દીર્ઘદર્શી

આયતજોગ. પું [આયતયોગ]

મુક્તિયોગ, સુપ્રણિહિત મનોવાક્યાત્મક

આયતજોગયા. સ્ત્રીં [આયતયોગતા]

જુઓ 'ઉપર'

આયતટ્ટ. પું [આયતાર્થ]

મોક્ષ, મુક્તિ

આયતટ્ટિય. પું [આયતાર્થિક]

લાંબા સમયથી મોક્ષની અભિલાષાવાળો

આયતતર. વિશેં [આયતતર]

અતિ લાંબું

આયતન. નં [આયતન]

સ્થાન, આશ્રય, નિવાસ, દેવાલય, કર્મનું ઉપાદાન

કારણ

આયતસંઠાળ. નં [આયતસંસ્થાન]

લાકડીની માફક લંબાઈવાળો આકાર, સંસ્થાન વિશેષ

આયતસંઠાળપરિણય. ત્રિં [આયતસંસ્થાનપરિણત]

દીર્ઘાકાર પરિણમેલ

આયતિગિચ્છઅ. નં [આયચિકિત્સક]

જાતે દવા કરનાર

આયતુળ. પું [આત્મતુલ્ય]

આત્મ-સમાન

આયત્ત. નં [આત્મત્વ]

જીવપણું

આયત્ત. ત્રિં [આયત્ત]

એકકું કરેલું

આયત્તા. સ્ત્રીં [આયતા]

આય વનસ્પતિપણું

આયદંડ. પું [આત્મદંડ]

આત્માને દંડનાર

આયદંડસમાયર. પું [આત્મદંડસમાચાર]

આત્મા દંડાય તેવું આચરણ કરનાર

આયપટ્ટિય. ત્રિં [આત્મપ્રતિષ્ઠિત]

બાહ્ય નિમિત્ત વિના ઉત્પન્ન થયેલ

આયપચ્ચઈય. સ્ત્રીં [આત્મપ્રત્યયિક]

એક પ્રકારની ક્રિયા

આયપચ્ચક્ષ. ન૦ [આત્મપ્રત્યક્ષ]

આત્મસાક્ષી

આયપણ્ણ. વિશે૦ [આત્મપ્રજ્ઞ]

આત્મપ્રજ્ઞ

આયપરવક્રમ. ત્રિ૦ [આત્મપરાક્રમ]

આત્મસાધક, સંયમ અનુષ્ઠાનવાળો

આયપ્પયોગ. પુ૦ [આત્મપ્રયોગ]

આત્માની પ્રવૃત્તિ કે વ્યાપાર

આયપ્પયોગનિવ્વત્તિય. ત્રિ૦ [આત્મપ્રયોગનિર્વૃત્તિ]

આત્મ વ્યાપારથી નીપજેલ

આયપ્પમાણ. ત્રિ૦ [આત્મપ્રમાણ]

દેહનું સાડા ત્રણ હાથ મુજબનું પ્રમાણ

આયપ્પવાય. ન૦ [આત્મપ્રવાદ]

ચૌદ પૂર્વમાનું એક પૂર્વ

આયપ્પવાયપુવ્વ. ન૦ [આત્મપ્રવાદપૂર્વ]

જુઓ 'ઉપર'

આયબલ. પુ૦ [આત્મબલ]

આત્માની શક્તિ

આયભાવ. પુ૦ [આત્મભાવ]

મિથ્યાત્વ વિષયગૃહ્ણિ

આયભાવવંકળતા. સ્ત્રી૦ [આત્મભાવવક્રતા]

પોતાના અપ્રશસ્ત ભાવને સારા દેખાડવા

આયમ. ધા૦ [આ+ચમ્]

આયમન લેવું, હાથ મુખ આદિ ધોવા, અશુચિ લેપ ટાળવો

આયમંત. કૃ૦ [આચમત્]

આયમન લેવું તે

આયમમાણ. કૃ૦ [આચામત્]

આયમન લેતો

આયમિણી. સ્ત્રી૦ [આયમિની]

વિદ્યા વિશેષ

આયમિત્તણ. કૃ૦ [આચમિતુમ્]

આયમન લેવાને માટે, અશુચિ લેપ ટાળવા માટે

આયય. ન૦ [આયત્ત]

જુઓ 'આયત'

આયય. ધા૦ [આ+દદ્]

લેવું, ગ્રહણ કરવું

આયયગંતુંપચ્ચાગયા. સ્ત્રી૦ [આયતગત્વાપ્રત્યાગતા]

જવા આવવાનો લાંબો માર્ગ

આયયટ્ઠિ. પુ૦ [આયતાર્થિન્]

મોક્ષનો અર્થી

આયયટ્ઠિય. પુ૦ [આયતાર્થિક]

મોક્ષનો અર્થી

આયયણ. ન૦ [આયતન]

જુઓ 'આયતન'

આયર. પુ૦ [આદર]

આદર, સત્કાર, પરિગ્રહ

આયર. ધા૦ [આ+ચર્]

આચરવું, કરવું

આયર. પુ૦ [આચાર]

આચાર

આયરં. પુ૦ [આદર] જુઓ 'આચર'

આયરંત. કૃ૦ [આચરત્]

આચરતો, કરતો

આયરવ્વ. પુ૦ [આત્મરક્ષ]

અંગરક્ષક

આયરવ્વદેવ. પુ૦ [આત્મરક્ષદેવ]

આત્મરક્ષક દેવતા

આયરવ્વિચય. વિશે૦ [આત્મરક્ષિત]

જેણે કુગતિથી આત્માનું રક્ષણ કરેલું છે તે

આયરણ. ન૦ [આચરણ]

અનુષ્ઠાન કરવું તે

આયરણ. ન૦ [આદરણ]

વસ્તુનો સ્વીકાર

આયરણયા. સ્ત્રી૦ [આદરણતા]

માયા કપટથી કોઈ વસ્તુનો સ્વીકાર કરવો

આયરિત્તણ. કૃ૦ [આચરિતુમ્]

આચરવા માટે

આયરિય. ત્રિ૦ [આચાર્ય]

આચરવા યોગ્ય

આયરિય. પુ૦ [આચાર્ય]

આચાર્ય, ગણનાયક, ઉપદેશક-ગુરુ, શિક્ષક

આયરિય. પું [આચાર્ય]

શાસ્ત્રાર્થ-જ્ઞાનદાતા

આયરિય. ત્રિં [આચરિત]

આચરેલું

આયરિય. પું [આચારિક]

આચાર સંબંધિ

આયરિય. ત્રિં [આચર્ય]

પૂજ્ય, પવિત્ર

આયરિયુવજ્ઞાય. પું [આચાર્યોપાધ્યાય]

આચાર્ય સહિત ઉપાધ્યાય

આયરિયત્ત. નં [આચાર્યત્વ]

આચાર્યપણું

આયરિયત્તા. સ્ત્રીં [આચાર્યતા]

આચાર્યપદવી

આયરિયપડિણીય. પું [આચાર્યપ્રત્યનીક]

આચાર્યનો શત્રુ-પ્રતિપક્ષી

આયરિયપાય. પું [આચાર્યપાદ]

આચાર્યના ચરણ કમળ

આયરિયભાસિય. નં [આચાર્યભાષિત]

આચાર્ય દ્વારા ભાષેલ

આયરિયવિપ્પડિવત્તિ. સ્ત્રીં [આચાર્યવિપ્રતિપતિ]

બંધ દશા સૂત્રનું પાંચમું અધ્યયન

આયરિયવેયાવચ્ચ. નં [આચાર્યવૈયાવૃત્ત્ય]

આચાર્યની વૈયાવચ્ચ-ભક્તિ સેવા કરવી તે

આયરિયવ્વ. ત્રિં [આચરિતવ્ય]

આચરવા યોગ્ય

આયરિયાઈ. ત્રિં [આચાર્યાદિ]

આચાર્ય વગેરે

આયરિસ. પું [આદર્શ]

અરીસો

આયરેમાણ. કૃં [આચરત્]

આચરતો, કરતો

આયવ. ત્રિં [આત્મવત્]

આત્મરૂપ

આયવ. પું [આતપ]

આતપ-એક નામ કર્મ

આયવત્ત. નં [આતપત્ર]

છત્ર, છત્રી

આયવનામ. નં [આતપનામન્]

આતપ નામકર્મ

આયવય. નં [આત્મવ્રત]

આત્મા સંબંધિ વ્રત

આયવવંત. નં [આતપવત્]

એક મુહૂર્ત-વિશેષ

આયવા. સ્ત્રીં [આતપા]

આતવા નામની સૂર્યની એક અગ્રમાહિતી

આયવા. વિં [આતપા]

અરક્ષુરી નગરીના એક ગાથાપતિની પુત્રી.

ભં પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ સૂર્યની

અગ્રમહિષી બની.

આયવાભા. સ્ત્રીં [આતપાભા]

પ્રકાશની આભા

આયવાલોય. પું [આતપાલોક]

અગ્નિના તાપનું દર્શન

આયવિ. ત્રિં [આત્મવિત્]

આત્મજ્ઞાની

આયવિભત્તિ. સ્ત્રીં [આત્મવિભક્તિ]

એક અધ્યયન

આયવિરાહણ. નં [આત્મવિરાધન]

એક પ્રકારની વિરાધના જેમાં આત્મા દૂષિત બને

આયવિરાહણા. સ્ત્રીં [આત્મવિરાધના] જુઓ 'ઉપર'

આયવિસોહિ. સ્ત્રીં [આત્મવિશોધિ]

પાપનું પ્રાયશ્ચિત્ત કરીને આત્મા વિશુદ્ધ બને તે

આયસંચેયણિજ્જ. પું [આત્મસંચેતનીય]

દ્રવ્ય ઉપસર્ગનો એક પ્રકાર, પોતાના જ કારણે

પોતાના શરીર કે સંયમને ઉપઘાત પહોંચે

આયસરીર. નં [આત્મશરીર]

જીવ, દેહ, આત્મ શરીરવિષયક એક ક્રિયા

આયસરીરઅણવકંઘવત્તિયા. સ્ત્રીં [આત્મશરીરાનવ-

કાઙ્કા - પ્રત્યયા] એક ક્રિયા વિશેષ

આયસીવગુરા. સ્ત્રીં [આયસીવાગુરા]

જુઓ 'અતસીવગુરા'

આયહિત. ન૦ [આત્મહિત]

સ્વ-હિત, પોતાનું ભલું

આયહિય. ન૦ [આત્મહિત] જુઓ 'ઉપર'

આયા. ધા૦ [આ+દા]

ગ્રહણ કરવું

આયા. પુ૦ [આત્મન્]

જુઓ 'આય'

આયાઇ. ધા૦ [આ+જન્]

ઉત્પત્તિ, જન્મવું

આયાએ. કૃ૦ [આદાય]

ઉત્પન્ન થઇને, જન્મીને, આત્મ વિરાધના દોષ

આયાણ. ન૦ [આદાન]

લેવું, ગ્રહણ કરવું, વાક્ય સ્વીકારવું,

કમાડ અટકાવવાનો દંડો, પરિગ્રહ, રમણીય

આયાણ. ન૦ [આદાન]

ઉપયોગપૂર્વક વસ્તુ લેવા મૂકવાની એક સમિતિ

આયાણ. ન૦ [આદાન]

કર્મનું ઉપાદાન કારણ, આઠ પ્રકારના કર્મ, સમ્યગ્ જ્ઞાનાદિ, મોક્ષ

આયાણ. ન૦ [આદાન]

સંયમ, ચારિત્ર, ઇન્દ્રિય હેતુ, આદેય, ઉપાદેય,

આશ્રય સ્થાન, અઢાર પાપસ્થાન,

શ્રાવકનું પ્રથમ વ્રત ગ્રહણ કરવું તે

આયાણ. ધા૦ [આ+જ્ઞા]

જાણવું

આયાણઅદિ. પુ૦ [આદાન-અર્થિન્]

મોક્ષાર્થી, સમ્યગ્ જ્ઞાનાદિના પ્રયોજનવાળો

આયાણગુત્ત. પુ૦ [આદાનગુત્ત]

સંવર યુક્ત, સંયમી, સમિતિવાળો

આયાણનિવ્ધવેણા. સ્ત્રી૦ [આદાનનિક્ષેપણા]

લેવું-મૂકવું તે, પાંચ સમિતિમાંની એક સમિતિ

આયાણપય. ન૦ [આદાનપદ]

અધ્યયન કે શ્રુતસ્કંધનું આદિ પદ, આરંભ વાક્ય

આયાણભંડનિવ્ધવેણાસમિતિ. સ્ત્રી૦ [આદાનભાણ્ડ-

નિક્ષેપણાસમિતિ] એક સમિતિ

વસ્તુ લેવા-મૂકવા સંબંધિ સમ્યક્ ઉપયોગ રાખવો તે,

આયાણભંડમત્તનિવ્ધવેણા-અસમિય. પુ૦ [આદાનભાણ્ડ-નિક્ષેપણાસમિતિ]

વસ્તુ લેવા મૂકવામાં સમ્યક્ ઉપયોગ વગરનો

આયાણભંડમત્તનિવ્ધવેણા-અસમિદ્. સ્ત્રી૦ [આદાનભાણ્ડ-માત્રનિક્ષેપણાસમિતિ] એક સમિતિ

વસ્તુ લેવા મૂકવા સંબંધિ સમ્યક્ ઉપયોગ,

આયાણભંડમત્તનિવ્ધવેણાસમિત. પુ૦ [આદાનભાણ્ડમાત્ર-નિક્ષેપણાસમિતિ]

વસ્તુ લેવા મૂકવામાં ઉપયોગવાળો એવો સાધુ

આયાણભંડમત્તનિવ્ધવેણાસમિતિ. સ્ત્રી૦ [આદાનભાણ્ડ-માત્રનિક્ષેપણાસમિતિ] એક સમિતિ

વસ્તુ લેવા મૂકવા સંબંધિ સમ્યક્ ઉપયોગ,

આયાણભંડમત્તનિવ્ધવેણાસમિય. પુ૦ [આદાનભાણ્ડમાત્ર-નિક્ષેપણાસમિતિ]

વસ્તુ લેવા મૂકવામાં ઉપયોગવાળો એવો સાધુ

આયાણભંડમત્તનિવ્ધવેણાસમિતિ. સ્ત્રી૦ [આદાનભાણ્ડમાત્ર-નિક્ષેપણાસમિતિ] એક સમિતિ-વિશેષ

આયાણભય. પુ૦ [આદાનભય]

સાત ભયમાંનો એક

આયાણવ. ત્રિ૦ [આદાનવત્]

જ્ઞાન-દર્શન અને ચારિત્રવાળો ધર્મ, સાધુ વગેરે

આયાણસો. અ૦ [આદાનશસ્]

ગ્રહણ કર્યું હોય ત્યારથી માંડીને

આયાણસોય. ન૦ [આદાનસોતસ]

કર્મ આવવાનું દ્વાર,

ઇન્દ્રિયના દુષ્ટ ઉપયોગરૂપ આશ્રવ

આયાણિજ્ઞ. ત્રિ૦ [આદાનીય]

ગ્રહણ કરવા યોગ્ય, શ્રુત, શાસ્ત્ર, કર્મ, સંયમ, મોક્ષ,

આદેય વચન, ભોગ અંગને ગ્રહણ કરવા

આયાણિત્તા. કૃ૦ [આજ્ઞાય]

જાણીને

આયાણિયવ્. ન૦ [આજ્ઞાતવ્ય]

જાણવા યોગ્ય

આયાણીય. ત્રિ૦ [આદાનીય]

ગ્રહણ કરવા યોગ્ય

આયાણુકંપય. ત્રિ૦ [આત્માનુકમ્પક]

આત્મહિત કરવામાં પ્રવૃત્ત, પ્રત્યેક બુદ્ધ કે જિનકલ્પી

આયાતિ. કૃં [આયાતિ]

આવવું તે

આયાતિ. સ્ત્રીં [આજાતિ]

ઉત્પત્તિ, જન્મ, જાતિ, પ્રકાર, આચાર, આચરણ

આયાતિદ્વાણ. નં [આજાતિસ્થાન]

સંસાર, જગત્

આયામ. નં [આચામ]

ઓસામણ

આયામ. પું [આચામ્લ]

આયંબિલ નામક તપ

આયામ. નં [આયામ]

લંબાઈ, લાંબાપણું

આયામ. ધાં [આ+ચમ્]

આચમન કરવું

આયામ. ધાં [આ+ચમ્]

શુદ્ધિ કરવી

આયામગ. નં [આચામક]

ઓસામણ

આયામણયા. સ્ત્રીં [આયમનતા]

લંબાઈ

આયામય. નં [આચામક]

ઓસામણ

આયામસિત્થભોડ. ત્રિં [આચામસિત્થભોજિન્]

ઓસામણમાં જે કંઈ અનાજ કણ વગેરે આવે તેટલું

માત્ર ખાનાર

આયામેત્તા. કૃં [આયમ્ય]

લાંબી કરીને

આયામેત્તા. કૃં [દેં]

જમેલો

આયાય. કૃં [આદાય] જુઓ 'આદાય'

આયાય. કૃં [આતાત]

આવેલો

આચાર. પું [આચાર]

જ્ઞાનાદિ આચાર, વિધિ, વ્યવહાર, માર્ગ, વર્તન,

ચારિત્ર, અનુષ્ઠાન, આચાર નામનું પહેલું અંગ સૂત્ર,

ચાલ-ચલન, મૂલગુણાદિ, સ્વરૂપ, ચોથી નિર્યુક્તિ

આચાર. પું [આકાર]

આકૃતિ, બોલાવવું

આચારઅવસ્થેવળી. સ્ત્રીં [આચારાક્ષેપણી]

કથાનો પ્રકાર-જે સાંભળી શ્રોતા આચારિમુખ બને

આચારંભ. ત્રિં [આત્મારમ્ભ]

પોતાના હાથે જીવનો ધાત કરનાર

આચારકપ્પ. નં [આચારકલ્પ]

નિશીથ સૂત્રનું બીજું નામ

આચારગુપ્ત. ત્રિં [આચારગુપ્ત]

ગુપ્ત આચારી

આચારગોચર. પું [આચારગોચર]

આચાર સંબંધિ

આચારચૂલા. સ્ત્રીં [આચારચૂલા]

'આચાર' સૂત્રના બીજા શ્રુત સ્કન્ધની ચૂલિકા

આચારચૂલિકા. સ્ત્રીં [આચાર ચૂલિકા]

જુઓ 'ઉપર'

આચારતેણ. ત્રિં [આચારસ્તેન]

આચારનો ચોર, પોતે અનાચારી છતાં આચારી છે તેમ કહેવું

આચારદસા. સ્ત્રીં [આચારદશા]

એ નામક એક સૂત્ર

આચારધર. પું [આચારધર]

આચારને ધારણ કરનાર

આચારપકપ્પ. પું [આચારપ્રકલ્પ]

એક આગમ સૂત્ર, નિશીથ સૂત્ર, સાધુના આચાર સંબંધિ વ્યવસ્થા વિશેષ દર્શાવતું એક સૂત્ર

આચારપકપ્પધર. પું [આચારપ્રકલ્પધર]

'આચાર પ્રકલ્પ' / 'નિશીથ' સૂત્રના ધારક

આચારપણિહિ. પું [આચારપ્રણિધિ] આચારનું પ્રતિપાદન

કરનાર 'દસવેયાલિય' સૂત્રનું એક અધ્યયન

આચારપત્ત. ત્રિં [આચારપ્રાપ્ત]

બ્રહ્મચર્ય આદિ આચારવાળો

આચારપન્નત્તિ. સ્ત્રીં [આચારપ્રજ્ઞત્તિ]

આચારની પ્રરપણા, આચાર કથન

આચારપન્નત્તિધર. પું [આચારપ્રજ્ઞત્તિધર]

આચાર જણાવનાર, શાસ્ત્રને ધારણ કરનાર

આચારભંડ. પુઠ્ઠ [આચારભાણ્ડ]

પાત્રા, રજોહરણ આદિ ઉપકરણો

આચારભાવ. પુઠ્ઠ [આચારભાવ]

આચારનું સ્વરૂપ, વિશિષ્ટ આચાર

આચારભાવ. પુઠ્ઠ [આકારભાવ]

આકાર સ્વરૂપ

આચારભાવતેજ. પુઠ્ઠ [આચારભાવસ્તેજ]

ઉત્તમ આચરણ ન કરવા છતાં તેવું દેખાડનાર

આચારભાવદોષણુ. ત્રિઠ્ઠ [આચારભાવદોષણ]

સાધુ સામાચારીના દોષને જાણકાર

આચારમંત. વિશેઠ્ઠ [આચારવત્]

જ્ઞાનાદિ આચારથી યુક્ત

આચારમદ્. ત્રિઠ્ઠ [આચારાર્થ]

આચાર નિમિત્તે

આચારવ. વિશેઠ્ઠ [આચારવત્]

જ્ઞાનાદિ પાંચ પ્રકારના આચારથી યુક્ત

આચારવંત. ત્રિઠ્ઠ [આકારવત્]

સારા દેખાવવાળો

આચારવસ્તુ. નઠ્ઠ [આચારવસ્તુ]

નવમા પૂર્વનું એક અધ્યયન

આચારવિનય. પુઠ્ઠ [આચારવિનય]

વિનયનો એક ભેદ-વિનય પૂર્વક આચાર પાળવો તે

આચારસંપદા. સ્ત્રીઠ્ઠ [આચારસમ્પદા]

ઊંચો આચાર

આચારસમાહિ. પુઠ્ઠ [આચારસમાધિ]

આચાર રૂપ સમાધિ

આચારસમાહિસંવુડ. ત્રિઠ્ઠ [આચારસમાધિસંવૃત્ત]

આશ્રવને રોકનાર

આચારસુય. નઠ્ઠ [આચારશ્રુત]

એક શ્રુત

આચારામ. ત્રિઠ્ઠ [આત્મારામ]

આત્મામાં રમનાર

આચારોવિયભર. પુઠ્ઠ [આચારવ્રતભૃત]

આત્માને વિશે વ્રતનો ભાર મૂકનાર

આચાલ. ધાઠ્ઠ [આ+ચાલ્]

થોડું ચલિત થવું

આયાવ. ધાઠ્ઠ [આ+તાપય]

સૂર્યના તાપમાં શરીરને થોડું તપાવવું,

શીત-આતપ આદિ થોડું સહન કરવું

આયાવગ. ત્રિઠ્ઠ [આતાપક]

આતાપના લેનાર

આયાવણ. નઠ્ઠ [આતાપન]

આતાપના લેવી તે

આયાવણતા. સ્ત્રીઠ્ઠ [આતાપના]

શીત-આતપ આદિ સહન કરવા તે

આયાવણભૂમિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [આતાપનાભૂમી]

જ્યાં આતાપના લેવાય છે તે ભૂમિ

આયાવણા. સ્ત્રીઠ્ઠ [આતપના] જુઓ 'આયાવણતા'

આયાવય. પુઠ્ઠ [આતાપક]

આતાપના લેનાર

આયાવયંત. કૃઠ્ઠ [આતપયત્]

શીત-આતપ આદિ સહન કરવા તે

આયાવયદ્. નઠ્ઠ [આતાવદર્થ]

પૂર્વોક્ત વિધિથી

આયાવા. પુઠ્ઠ [આતાપક]

આતાપના લેનાર

આયાવાઈ. ત્રિઠ્ઠ [આત્મવાદિન્]

આત્મવાદી, આસ્તિક

આયાવાદિ. ત્રિઠ્ઠ [આત્મવાદિન્]

જુઓ 'ઉપર'

આયાવાય. પુઠ્ઠ [આત્મવાદ]

આત્મ-વાદ, સ્વસિક્ષાંત સ્થાપન

આયાવિત્તૅ. કૃઠ્ઠ [આતાપયિતુમ્]

ઠંડી-ગરમી આદિ આતાપના સહન કરવા માટે

આયાવિય. કૃઠ્ઠ [આતાપ્ય]

આતાપના લઈને

આયાવિય. કૃઠ્ઠ [આતાપિત]

આતાપના લેવી તે

આયાવેંત. કૃઠ્ઠ [આતાપયત્]

જુઓ 'આયાવયંત'

આયાવેત્તૅ. કૃઠ્ઠ [આતાપયિતુમ્]

જુઓ 'આયાવિત્તૅ'

આયાવેમાળ. કૃં [આતાપયત્]

જુઓ 'આયાવયંત'

આયાસ. પું [આકાશ]

આકાશ, અંતરાલ

આયાસ. પું [આયાસ]

ચિત્તનો ખેદ, પીડા, પરિશ્રમ,

પરિગ્રહ

અઢાર લિપીમાંની એક લિપી,

આયાસલિવિ. સ્ત્રીં [આયાસલિપિ]

એક લિપી વિશેષ

આયાહમ્મ. વિશેં [આત્મઘ્ન]

આત્મ વિનાશક, આધાકર્મ દોષ

આયાહિણ. નં [આદક્ષિણ]

દક્ષિણ તરફ માંડીને

આયાહિણપયાહિણ. નં [આદક્ષિણપ્રદક્ષિણ]

જમણી બાજુથી આરંભીને જે આવર્તન કરવું તે

આયિણ. નં [આજિન]

જુઓ 'અજિન'

આયુવંત. વિશેં [આયુષ્મત્]

દીર્ઘ આયુષ્યવાન્

આયુહ. નં [આયુધ]

શસ્ત્ર

આયોગ. પું [આયોગ]

ધનની આવક

આર. નં [આર]

આ-લોક, સંસાર, જીવલોક ગૃહસ્થપણું

આર. નં [આર]

ચોથી નરકનો એક નરકાવાસ

આરઓ. અં [આરતસ્]

આલોક, પહેલા, આ-પાર

આરંભ. ધાં [આરંભ્]

આરંભ કરવો, હિંસા-પાપનો વ્યાપાર કરવો

આરંભ. પું [આરંભ]

હિંસા, પાપકારી વ્યાપાર શરૂ કરનાર

આરંભકરણ. નં [આરંભકરણ]

છ કાય જીવને હણવા તે, આરંભ કરવો તે

આરંભકહા. સ્ત્રીં [આરંભકથા]

ભોજનાદિમાં થતા આરંભ-સમારંભની પ્રશંસા કરવી તે

આરંભગ. ત્રિં [આરંભગ]

આરંભ કરનાર

આરંભજ. ત્રિં [આરંભજ]

સાવધક્રિયા અનુષ્ઠાનથી ઉત્પન્ન થયેલ

આરંભજીવિ. ત્રિં [આરંભજીવિન્]

સાવધ ક્રિયાથી આજીવિકા ચલાવનાર, ગૃહસ્થ

આરંભટ્ટાણ. નં [આરંભસ્થાન]

જ્યાં હિંસાદિ થતા હોય તેવા સ્થાન

આરંભટ્ટિ. ત્રિં [આરંભાર્થિન્]

પાપ વ્યાપારનો ઇચ્છુક

આરંભનિસ્સિય. ત્રિં [આરંભનિશ્રિત]

આરંભમાં તત્પર થયેલ

આરંભપરિણાય. ત્રિં [આરંભપરિજ્ઞાત]

શ્રાવકની આઠમી પ્રતિમા વહન કરનાર

આરંભમાળ. કૃં [આરંભમાળ]

હિંસા કરવી તે

આરંભય. ત્રિં [આરંભય]

જુઓ 'આરંભજ'

આરંભવજ્જય. ત્રિં [આરંભવર્જક]

પાપ વ્યાપારનો ત્યાગ કરનાર

આરંભવજ્જય. ત્રિં [આરંભવર્જક]

શ્રાવકની આઠમી પડિમા સેવનાર

આરંભસંભિય. ત્રિં [આરંભસમ્ભૂત]

આરંભથી ભરેલું

આરંભસચ્ચ. ત્રિં [આરંભસત્ય]

આરંભ વિષયક સત્ય

આરંભસત્ત. ત્રિં [આરંભસક્ત]

આરંભમાં જોડાયેલ

આરંભસમારંભ. પું [આરંભસમારંભ]

પાપ વ્યાપારથી જીવનો ધાત કરવો તે

આરંભાણારંભટ્ટાણ. નં [આરંભાણારંભસ્થાન]

આરંભ અને અનારંભ સ્થાન

આરંભિ. ત્રિં [આરંભિન્]

સાવધ ક્રિયા કરનાર

આરંભિયા. સ્ત્રીં [આરંભિકી]
પાપ પ્રવૃત્તિથી લાગતી ક્રિયા

આરંભિયાકિરિયા. સ્ત્રીં [આરંભિકીક્રિયા]
જુઓ 'ઉપર'

આરંભોવરય. ત્રિં [આરંભોવરત]
આરંભથી નિવૃત્ત થયેલ

આરવ્વ. પું [આરવ્વ]
ઉગ્ર વંશ

આરવિચય. પું [આરવિચય]
સારી રીતે સાચવેલ

આરગય. ત્રિં [આરગત]
ઇન્દ્રિયોની નજીક આવેલ

આરટિયસદ્. પું [આરટિયસદ્]
આકન્દન શબ્દ

આરણ. પું [આરણ]
અગિયારમો દેવલોક, તેના નિવાસી દેવ

આરણ. પું [આરણ]
ભૂમ પાડવી તે

આરણકપ્પ. પું [આરણકપ્પ]
એક દેવલોક

આરણગ. પું [આરણ]
એક દેવલોક

આરણય. ત્રિં [આરણય]
આરણ દેવલોકે ઉત્પન્ન થનાર

આરણિય. ત્રિં [આરણિય]
વાનપ્રસ્થ

આરણ્ણ. ત્રિં [આરણ્ણ]
અરણ્ય, વન

આરણ્ણગ. ત્રિં [આરણ્ણગ]
વાનપ્રસ્થ

આરણ્ણય. ત્રિં [આરણ્ણય]
વાનપ્રસ્થ

આરણ્ણવડેસગ. નં [આરણ્ણવડેસગ]
એક દેવ-વિમાન

આરણ્ણિય. ત્રિં [આરણ્ણિય]
વનવાસી, તાપસ

આરત. ત્રિં [આરત]
નિવૃત્તિ પામેલ, વિરામ પામેલ

આરતમેહુણ. ત્રિં [આરતમેહુણ]
મૈથુનથી વિરમેલ

આરતો. અં [આરતો]
વિરમીને

આરત્ત. ત્રિં [આરત્ત]
થોડું રંગેલ, અનુરક્ત

આરદ્ધ. ત્રિં [આરદ્ધ]
આરંભ કરેલ

આરબ. પું [આરબ]
આરબ દેશ, તે દેશવાસી

આરબક. પું [આરબ]
જુઓ 'ઉપર'

આરબી. સ્ત્રીં [આરબી]
અર્બસ્તાનમાં જન્મેલ દાસી

આરબ્ધ. કૃં [આરબ્ધ]
આરંભ કરીને

આરભ. પું [આરભ]
જુઓ 'આરંભ'

આરભ. ધાં [આરભ]
આરંભવું,
શરૂઆત કરવી

આરભંત. કૃં [આરભમાણ]
આરંભ કરતો, હિંસા કરતો

આરભડ. નં [આરભટ]
પડિલેહણનો એક દોષ,
નૃત્યનો એક પ્રકાર

આરભડસોલ. નં [આરભડસોલ]
એક પ્રકારની નાટ્ય વિધિ

આરભડા. સ્ત્રીં [આરભટા]
જુઓ 'આરભડ'

આરય. ત્રિં [આરત]
જુઓ 'આરત'

આરયમેહુણ. ત્રિં [આરતમેહુણ]
કામના અભિલાષથી નિવૃત્ત થયેલ

આરવ. પું [આરવ]

શબ્દ, અવાજ

આરસ. ધાં [આ+રસ]

વિલાપ કરવો

આરસંત. કૃં [આરસત્]

વિલાપ કરવો તે

આરસમાળ. કૃં [આરસત્]

જુઓ 'ઉપર'

આરસિત્તા. કૃં [આરસ્ય]

બરાડા પાડીને

આરસિય. કૃં [આરસિત]

જુઓ 'ઉપર'

આરહંત. વિશેં [આર્હત]

અર્હન્ત સંબંધિ

આરા. સ્ત્રીં [આરા]

લોખંડની સળી, ગાડી વગેરેના મધ્યભાગે ગોઠવેલ
લાકડા

આરા. અં [આરાત્]

પાસે, નજીક

આરાધનાપચ્ચદય. સ્ત્રીં [આરાધનાપ્રત્યયિક]

એક પ્રકારની દીક્ષા, આરાધના સંબંધિ

આરાધય. પું [આરાધક]

આરાધના કરતો

આરામ. પું [આરામ]

બગીચો, ઉપવન, રતિ, સ્ત્રી-પુરુષોની મૈથુનરમણતાનું
સ્થાન

આરામગાર. નં [આરામગાર]

જુઓ 'ઉપર'

આરામગિહ. નં [આરામગૃહ]

ઉદ્યાન ગૃહ, રમણ સ્થાન

આરાહ. ધાં [આ+રાધય]

આરાધના કરવી

આરાહદ્વિ. કૃં [આરાધ્ય]

આરાધીને

આરાહદ્વિતાળ. કૃં [આરાધ્ય]

આરાધીને

આરાહગ. પું [આરાધક]

આરાધના કરતો

આરાહગા. સ્ત્રીં [આરાધકા]

આરાધના કરતા

આરાહણ. નં [આરાધન]

આરાધવું તે

આરાહણતા. સ્ત્રીં [આરાધન]

શાસ્ત્રોનું સમ્યક્ આરાધન, સંથારો

આરાહણનાયગાળ. સ્ત્રીં [આરાધનજ્ઞાયકતા]

આરાધનાની જાણકારી

આરાહણપઢાગા. સ્ત્રીં [આરાધનાપતાકા]

આરાધના રૂપી ધ્વજ, મોક્ષમાર્ગરૂપી, ધજા

આરાહણયા. સ્ત્રીં [આરાધન]

જુઓ 'આરાહણ'

આરાહણવિરાહની. સ્ત્રીં [આરાધનવિરાધની]

ભાષાનો એક ભેદ

આરાહણા. સ્ત્રીં [આરાધના]

મોક્ષમાર્ગરૂપી જ્ઞાનાદિનું સેવન,
વીતરાગ વચનનું પાલન

આરાહણાકાલ. પું [આરાધનાકાલ]

આરાધનાનો અવસર

આરાહણાપઢાગા. સ્ત્રીં [આરાધનાપતાકા]

આરાધનારૂપી ધજા

આરાહણાપુરસ્સ. ત્રિં [આરાધનાપુરસ્ય]

આરાધના પૂર્વક, આરાધના યુક્ત

આરાહણી. સ્ત્રીં [આરાધની]

ભાષાનો એક ભેદ

આરાહણોવડત્ત. ત્રિં [આરાધનોપયુક્ત]

આરાધનામાં ઉપયોગવાળો

આરાહય. પું [આરાધક]

આરાધના કરતો

આરાહય. ધાં [આ+રાધય]

આરાધના કરવી

આરાહયભક્તિ. સ્ત્રીં [આરાધકભક્તિ]

મોક્ષ માર્ગરૂપ સેવા

ભક્તિનો એક ભેદ

આરાહિં. કૃં [આરાધ્ય]
આરાધીને

આરાહિઝ્ઞ. કૃં [આરાધિતુમ્]
આરાધના કરવા માટે

આરાહિત. કૃં [આરાધિત]
આરાધના કરેલ

આરાહિત્તા. કૃં [આરાધ્ય]
આરાધના કરીને

આરાહિય. કૃં [આરાધ્ય]
જુઓ 'ઉપર'

આરાહિય. કૃં [આરાધિત]
આરાધના કરેલ

આરાહિયા. સ્ત્રીં [આરાધિકા]
ભાષાનો એક ભેદ

આરાહેઝ્ઞ. કૃં [આરાધિતુમ્]
પરિપાલના કરવા માટે, આરાધવા માટે

આરાહેત્તા. કૃં [આરાધ્ય]
આરાધીને

આરિઅત્ત. નં [આર્યત્ત્વ]
આર્યપણું

આરિટ્ઠ. પું [આરિષ્ઠ]
ગયેલું, મંડપ ગોત્રની શાખા

આરિય. પું [આર્ય]
આર્ય, જ્ઞાની, તીર્થંકર,
પવિત્ર, વિશુદ્ધ, શ્રેય, નિષ્પાપ,
મોક્ષમાર્ગ, આર્યદેશમાં ઉત્પન્ન થયેલ

આરિયઝ્ઞાણ. નં [આર્યધ્યાન]
શુભધ્યાન

આરિયત્તણ. નં [આર્યત્ત્વ]
આર્યપણું

આરિયદંસિ. પું [આર્યદર્શિન્]
ન્યાય દ્રષ્ટિવાળો

આરિયધમ્મ. પું [આર્યધર્મ]
સદાચાર ધર્મ

આરિયપણ્ણ. ત્રિં [આર્યપ્રજ્ઞ]
શાસ્ત્રીય જ્ઞાનવાન

આરુગ્ગ. નં [આરોગ્ય]
નિરોગીપણું

આરુગ્ગબોહિલાભ. પું [આરોગ્યબોધિલાભ]
નિરોગીપણું તથા બોધિની પ્રાપ્તિ

આરુભ. ધાં [આ+રુહ]
ઉપર ચડવું, બેસવું

આરુભમાણ. કૃં [આરોહયત્]
ઉપર ચઢતો

આરુભિત્તા. કૃં [આરુહ્યા]
આરોહીને

આરુભેત્તા. કૃં [આરુહ્યા]
આરોહીને

આરુસિય. કૃં [આરુષ્ય]
ક્રોધ કે રોષ કરીને

આરુસિય. ત્રિં [આરુષ્ય]
ક્રુદ્ધ, ક્રોપિત

આરુસ્સ. કૃં [આરુષ્ય]
રોષ કરીને

આરુહ. ધાં [આ+રુહ]
જુઓ 'આરુભ'

આરુહંત. કૃં [આરુહત્]
આરોહણ કરવું તે

આરુહણ. નં [આરોહણ]
સવાર થવું, ચઢવું

આરુહિં. કૃં [આરોહિત્]
ચઢેલો, સવાર થયેલો

આરુહિજ્ઞ. કૃં [આરોહ્યા]
આરોહણ કરીને

આરુહિત્તા. કૃં [આરુહ્યા]
આરોહણ કરીને

આરુહિત્તુ. કૃં [આરોહિત્વા]
આરોહવા માટે

આરુહિય. કૃં [આરુહ્યા]
આરોહણ કરીને

આરુહિયવ્વ. કૃં [આરોહિત્વ્ય]
આરોહણ કરવા યોગ્ય

આરુહેઝળ. કૃં [આરોહયિતુમ્]

આરોહણ કરવા માટે, ચઢવા માટે

આરુહેત્તા. કૃં [આરુહ્ય]

આરોહીને, ચઢીને

આરુહેયવ્. કૃં [આરોહયિતવ્ય]

આરોહણ કરવા માટે, ચઢવા માટે

આરૂઢ. ત્રિં [આરૂઢ]

આશ્રિને રહેલ, ઉપર ચઢેલ

આરેણ. અં [આરાત્]

નજીક, પાસે, આ કાંઠે

આરોગ. નં [આરોગ્ય]

નિરોગીપણું

આરોગ. નં [આરોગ્ય]

નિરોગીપણું

આરોપ્. પું [આરોપ્ય]

બુદ્ધશાસ્ત્રાનુસારી એક દેવની જાતિ

આરોય. નં [આરોગ્ય]

ક્ષેમ, કુશળ, નીરોગતા

આરોવ. ધાં [આ+રોપય]

ઉપર ચઢાવવું, સ્થાપન કરવું

આરોવણા. સ્ત્રીં [આરોપણા]

આરોપણ કરવું તે, પ્રાયશ્ચિત્ત વિશેષ, પ્રરૂપણા

આરોવિય. વિશેં [આરોપિત]

ચઢાવેલ, સંસ્થાપિત

આરોવિયવ્. ત્રિં [આરોપિતવ્ય]

આરોપવા યોગ્ય

આરોવેત્તા. કૃં [આરોપ્ય]

આરોપીને, સ્થાપીને

આરોસ. પું [આરોપ]

મ્લેચ્છ દેશ, તે દેશવાસી

આરોહ. પું [આરોહ]

અસવાર, ઉપર બેઠેલો, સ્તન, શરીરની લંબાઈ

આરોહગ. પું [આરોહક]

હસ્તિરક્ષક, સવાર થનાર

આરોહણય. પું [આરોહનક]

સવારી કરવી તે

આરોહપરિણાહ. પું [આરોહપરિણાહ]

શરીરની ઊંચાઈ જેટલી બે ભૂજાની પહોળાઈ હોય તે

આરોહપરિણાહસંપન્ન. ત્રિં [આરોહપરિણાહસમ્પન્ન]

શરીરની ઊંચાઈ જેટલી બે ભૂજાની પહોળાઈવાળો

આલઙ્ય. ત્રિં [આલંગિત]

યથાયોગ્ય સ્થાને પહેરેલ

આલઙ્યમાલમુકુટ. ત્રિં [આલંગિતમાલમુકુટ]

જેણે માળા અને મુગટ પહેર્યા છે તે

આલંકારિય. ત્રિં [આલંકારિક]

અલંકાર કે ઘરેણા પહેરવાનું સ્થાન, અલંકાર સંબંધિ

આલંકારિયસભા. સ્ત્રીં [આલંકારિકસભા]

ચમરચંચા રાજધાનીની અલંકાર પહેરવાની એક સભા

આલંબ. પું [આલમ્બ]

આલંબન, આધાર

આલંબન. નં [આલમ્બન]

આધાર, આશ્રય

આલંબનભૂય. ત્રિં [આલમ્બનભૂત]

આધારભૂત

આલંભન. નં [આલમ્બન]

ટેકો

આલવ્ક. પું [અલર્ક]

હડકાયો ફૂતરો

આલવ્કવિસ. પું [આલર્કવિષ]

હડકાયા ફૂતરાનું ઝેર

આલગ. પું [આલય]

આલય, નિવાસ

આલય. પું [આલય]

ઘર, નિવાસ

આલવ. કૃં [આલપ]

બોલવું તે, આલાપ કરવો તે

આલવ. ધાં [આ+લપ્]

બોલવું, આલાપ કરવો

આલવંત. કૃં [આલપત્]

બોલવું તે

આલવમાણ. કૃં [આલપત્]

બોલતો

આલવિત્ત. કૃં [આલપિતુમ્]

બોલાવવા માટે

આલસ. વિશેં [આલસ]

આળસ, પ્રમાદ

આલસિય. નં [આલસ્યિક]

આળસુ

આલસિયત્ત. નં [આલસિકત્વ]

આળસુપણું

આલસ્સ. નં [આલસ્ય]

આળસ, પ્રમાદ

આલાવ. પું [આલાપ]

થોડું બોલવું તે

આલાવગ. પું [આલાપક]

આલાવો, એક સંબંધવાળા વાક્યોનો સમૂહ

આલાવણ. નં [આલાપન]

પરસ્પર બે વસ્તુ મળવાથી થતો બંધ

આલાવણબંધ. પું [આલાપનબન્ધ]

જુઓ 'ઉપર'

આલાવો. પું [આલાપક]

જુઓ 'આલાવગ'

આલિ. પું [આલિ]

એક જાતની વનસ્પતિ

આલિંગ. ધાં [આ+લિંગ્]

આલિંગન કરવું

આલિંગ. પું [આલિંગ્]

વાજિંત્ર વિશેષ, સાધુનો વેશ

આલિંગક. ત્રિં [આલિંગ્ક]

આલિંગન કરનાર

આલિંગણ. નં [આલિંગ્ન]

આલિંગવું તે

આલિંગણમહરા. સ્ત્રીં [આલિંગ્નમદિરા]

દારુનો કંઈક સ્પર્શ

આલિંગણવટ્ટિય. નં [આલિંગ્નવર્તિક]

આલિંગનમાં રહેલ, શરીર પ્રમાણ ઓસીકું

આલિંગપુલ્લવ. નં [આલિંગ્પુલ્લવ]

એક વાજિંત્રનું મુખ

આલિંગિતા. કૃં [આલિંગ્ગિય]

આલિંગીને

આલિંગેત. કૃં [આલિંગ્ગેત]

આલિંગવું તે

આલિંપ. ધાં [આ+લિપ્]

વિલોપન કરવું

આલિંપંત. કૃં [આલિમ્પત્]

વિલેપન કરવું

આલિંપાવેત્તા. કૃં [આલેપ્ય]

વિલોપન કરીને

આલિંપિઝ્ઞ. કૃં [આલિમ્પિતુમ્]

વિલેપન કરવા માટે

આલિંપિત્ત. કૃં [આલિમ્પ્ય]

વિલેપન કરવું તે

આલિંપિત્તા. કૃં [આલિપ્ય]

વિલેપન કરીને

આલિવ્લ. કૃં [આલેલ્ય]

આલેખીને, લખીને

આલિઘરગ. નં [આલિગૃહક]

આલિ નામક એક વનસ્પતિમાંથી બનેલ ઘર

આલિઘરય. નં [આલિગૃહક]

જુઓ 'ઉપર'

આલિત્ત. ત્રિં [આલિપ્ત]

નાવને ચલાવવાના હલેસા

આલિત્ત. વિશેં [આલિપ્ત]

ખરડાયેલ, લેપાયેલ

આલિત્ત. વિશેં [આદીપ્ત]

ચારે તરફથી બળી રહેલ

આલિત્તય. વિશેં [આલિપ્તક]

જુઓ 'આલિત્ત'

આલિદ્ધ. વિશેં [આશ્લિષ્ઠ]

આલિંગીત

આલિદ્ધ. ત્રિં [આદિગ્ધ]

લાગેલ, જોડેલ સંલગ્ન

આલિસંદ. પું [દેં]

એક પ્રકારનું ધાન્ય

આલિસંદગ. પું [દેં]

જુઓ 'ઉપર'

આલિસિંદગ. પું [દેં]

જુઓ 'ઉપર'

આલિહ. ધાં [આ+લિખ્]

આલેખવું, ચીતરવું

આલિહ. ધાં [આ+લિહ્]

ચાટેલું

આલિહંત. કૃં [આલિખત]

આલેખવું તે

આલિહમાણ. કૃં [આલિખત્]

જુઓ 'ઉપર'

આલિહાવ. ધાં [આ+લેખય]

લખાવવું, ચીતરાવવું

આલિહિજ્જમાણ. કૃં [આલિખ્યમાન]

ચીતરેલું, આલેખેલું

આલિહિત્તા. કૃં [આલિખ્ય]

ચીતરીને

આલીઘરય. નં [આલીઘૃહક]

જુઓ 'આલિઘરય'

આલીન. ત્રિં [આલીન]

ઇન્દ્રિય નિગ્રહરૂપ મર્યાદામાં તલલીન, આશ્રિત

આલીનગુત્ત. ત્રિં [આલીનગુપ્ત]

જેણે ઇન્દ્રિયોને નિગ્રહ કરીને ગોપવી રાખી છે તે

આલીવગ. ત્રિં [આદીપક]

આગ લગાડનાર

આલીવણ. નં [આદીપન]

રોશની કરવી તે

આલીવિય. ત્રિં [આદીપિત]

અગ્નિમાં બાળેલ

આલુ. પું [આલુ]

એક પ્રકારનો કંદ, બટેકા

આલુંપ. ત્રિં [આલુમ્પ]

બધી રીતે અશુભ ક્રિયા કરનાર, હિંસા-ચોરી આદિ

કરનાર

આલુંપ. ધાં [આ+લુમ્પ]

લોપ કરવો, ચોરવું, ગાંઠ છોડીને કોઈ વસ્તુ લેવી

આલુગ. પું [આલુક]

જુઓ 'આલુ'

આલુય. પું [આલુક]

જુઓ 'આલુ'

આલેવણ. નં [આલેપન]

થોડું લેપન કરવું તે

આલેવણજાય. નં [આલોપનજાત]

લેપનો એક પ્રકાર

આલેહ. વિશેં [આલેખ]

ચિત્ર

આલોઅ. ધાં [આ+લોચ્]

ગુરુને અપરાધ કહેવો, દેખાડવું, વિચાર કરવો,

આલોચના કરવી

આલોઅ. ધાં [આ+લોક્]

વિલોકન કરવું, જોવું

આલોઅંત. કૃં [આલોકમાન]

વિલોકન કરતો, જોતો

આલોઅણ. નં [આલોચન]

આલોકવું તે

આલોઅણ. નં [આલોકન]

વિલોકન, દર્શન, નિરીક્ષણ

આલોઅજ્જ. વિશેં [આલોચિત]

આલોચના કરેલ

આલોઅત્તપ. કૃં [આલોચયિતુમ્]

આલોચના કરવાને માટે, વિચાર કરવાને માટે

આલોઅત્તા. કૃં [આલોચ્ય]

વિચાર કરીને, આલોચીને

આલોઅતાર. ત્રિં [આલોકયિત્]

જોનાર, અવલોકન કરનાર

આલોઅત્તુ. ત્રિં [આલોકયિત્]

જુઓ 'ઉપર'

આલોઅત્તુ. કૃં [આલોચ્ય]

આલોચના કરીને

આલોઅય. ત્રિં [આલોકિત]

નિરીક્ષણ કરેલ

આલોહય. ત્રિં [આલોચિત]

આલોચન કરેલ, નિવેદન કરેલ

આલોહયપડિવકંત. ત્રિં [આલોચિતપ્રતિક્રાન્ત]

આલોચના કરીને, પ્રતિક્રમણ કરેલ

આલોહયપાનભોયણભોઙ. ત્રિં [આલોકિતપાનભોજન

ભોજિન] ગુરુને દેખાડીને જ આહાર-પાણી લેનાર

આલોહયભોઈ. ત્રિં [આલોચિતભોજિન]

આલોચના કરીને ભોજન લેનાર

આલોએંત. કૃં [આલોકમાન]

વિલોકન કરીને, જોઈને

આલોએજ્જ. કૃં [આલોચિતુમ્]

આલોચના કરવા માટે

આલોએત્તએ. કૃં [આલોકયિતુમ્]

નિરીક્ષણ કરવાને માટે

આલોએત્તએ. કૃં [આલોચયિતુમ્]

આલોચના કે નિવેદન કરવાને માટે

આલોએત્તા. કૃં [આલોચ્ય]

આલોચના કરીને

આલોએમાણ. કૃં [આલોકમાન]

નિરીક્ષણ કરતો

આલોએયવ્વ. ત્રિં [આલોચયિતવ્ય]

નિવેદન કરવા યોગ્ય, પ્રકાશવા લાયક

આલોક. પું [આલોક]

રૂપી પદાર્થ, પ્રકાશ, સારીરીતે નિરીક્ષણ કરવું, જ્ઞાન
સમભૂભાગ, ગવાક્ષાદિ પ્રકાશસ્થાન, જગત, સંસ્કાર

આલોગ. પું [આલોક]

જુઓ ઉપર

આલોગભૂય. નં [આલોકભૂત]

અવલોકન યોગ્ય, જોવા યોગ્ય

આલોચિત. ત્રિં [આલોચિત]

જુઓ 'આલોહય'

આલોચ. પું [આલોક]

જુઓ 'આલોગ'

આલોચ. ધાં [આ+લોચ્]

જુઓ 'આલોઅ'

આલોચ. ધાં [આ+લોક્] જુઓ 'આલોઅ'

આલોચન. નં [આલોચન]

ગુરુ સન્મુખ અપરાધોનું નિવેદન કરવું

આલોચન. નં [આલોકન]

દર્શન

આલોચનકાલ. પું [આલોચનાકાલ]

આલોચના કરવાનો અવસર

આલોચનદોષ. પું [આલોચનાદોષ]

ગુરુ સન્મુખ નિવેદન કરવા યોગ્ય અપરાધ

આલોચનયા. સ્ત્રીં [આલોચન]

જુઓ 'આલોચન'

આલોચના. સ્ત્રીં [આલોચના]

જુઓ 'આલોચન'

આલોચનારિહ. નં [આલોચનાર્હ]

આલોચના યોગ્ય પાપ, આલોચના યોગ્ય પ્રાયશ્ચિત્ત

આલોચદરિસણિજ્જ. ત્રિં [આલોકદર્શનીય]

જે દ્રષ્ટિગોચર થતા ઊંચામાં ઊંચુ દેખાય તે

આલોચભાયણ. નં [આલોકભાજન]

જેમાં પ્રકાશ પડે તેવું ભાજન

આલોચાવેજ્જ. કૃં [આલોચ્ય]

આલોચના કરીને

આલોચવેત્તા. કૃં [આલોચ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

આલોલિય. વિશેં [આલોડિત]

મંથન કરેલ

આલોલિય. ત્રિં [આલોપિત]

આચ્છાદન કરેલ

આવઙ. સ્ત્રીં [આપત્]

આપત્તિ, સંકટ

આવઙકાલ. પું [આપત્કાલ]

આપત્તિકાળ

આવઈ. સ્ત્રીં [આપત્]

આપત્તિ, સંકટ

આવંતી. પું [યાવત્]

જેટલા

આવંતી. સ્ત્રીં [આવન્તી]

એક અધ્યયન વિશેષ

આવકહં. અં [યાવત્કથમ્]

જાવજ્જીવ, જિંદગી પર્યંત

આવકહા. સ્ત્રીં [યાવત્કથા]

જીવનપર્યંત

આવકહિય. ત્રિં [યાવત્કથિક]

હંમેશાનું, જાવજ્જીવ પર્યંત

આવગા. સ્ત્રીં [આપગા]

નદી

આવચિજ્જા. વિશેં [આપત્તીય]

સંતાન સ્થાનીય

આવજ્જ. ધાં [આ+પદ]

પ્રાપ્ત થવું, લાગુ પડવું

આવજ્જગ. વિશેં [આવર્જક]

પ્રસન્ન કરનાર

આવજ્જમાણ. કૃં [આપદ્યમાન]

પ્રાપ્ત થતું, લાગુ પડતું

આવજ્જિયવ્વ. નં [આપતવ્ય]

પ્રાપ્ત થવા યોગ્ય

આવજ્જીકરણ. નં [આવર્જીકરણ]

કેવલીનો ઉપયોગ-માનસિક વ્યાપાર

આવટ્ટ. પું [આવર્ત]

આવર્ત, સમુદ્રાદિમાં ચક્રાકારે ધુમરી લેતું કે ઉપર-નીચે થતું પાણી, રખડવું-પરિભ્રમણ કરવું તે, મોહપાશ, ભૂલવણી, સંસાર, સંસારના કારણ રૂપ વિષયના શબ્દાદિ ગુણ, ઉત્કટ મોહોદયથી વિષયની પ્રાર્થના કરવી તે, ફરી ફરીને ઉત્પન્ન થવું તે, એક લોકપાલ, એક વૈતાલ્ય પર્વત, એક વિજય, એક તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય, એક દૈવી નાટક, શારીરિક ચેષ્ટા વિશેષ, મણીનું એક લક્ષણ

આવટ્ટ. ધાં [આ+વૃત્]

આવરવું, પરિભ્રમણ કરવું, પુનઃ ઉત્પન્ન થવું

આવટ્ટણયા. સ્ત્રીં [આવર્તન]

આવર્તન

આવડ. નં [આવૃત્ત]

આવરેલું

આવડ. પું [આવર્ત]

જુઓ 'આવટ્ટ'

આવડ. પું [આપાત]

કિરાત દેશના ભીલની એક જાતિ

આવડણ. નં [આપતન]

ભાંગવું

આવડિય. ત્રિં [આપતિત]

ચારે તરફથી આવી પડેલું, લાગેલું, પડેલું

આવડિયપડિય. નં [આપતિતપતિત]

આવી પડેલું

આવણ. પું [આપણ]

હાટ, દુકાન, બજાર

આવણગિહ. નં [આપણગૃહ]

બજાર વચ્ચેનું ઘર

આવણ. વિશેં [આપન્ન]

પ્રાપ્ત થયેલ, આશ્રિને રહેલ, ઉત્પન્ન થયેલ

આવણસત્તા. સ્ત્રીં [આપન્નસત્તા]

ગર્ભવતી, સગર્ભા સ્ત્રી

આવણિયા. સ્ત્રીં [આપન્નિકા]

હાટડી

આવતિ. સ્ત્રીં [આપત્]

આપત્તિ, પ્રતિસેવનાનો પાંચમો ભેદ, દ્રવ્યથી નિર્દોષ દ્રવ્યની પ્રાપ્તિ દુર્લભ અને ભાવથી ઝલાનિ

આવતીગંગા. સ્ત્રીં [આવતીગંગા]

ગંગા વગેરે નદીથી સાત ગણી મોટી એક નદી

આવત્ત. પું [આવર્ત]

જુઓ 'આવટ્ટ'

આવત્ત. ધાં [આ+વૃત્]

સંસારમાં રખડવું

આવત્તકૂડ. નં [આવર્તકૂટ]

વક્ષસ્કાર પર્વતનું એક ફૂટ

આવત્તગ. પું [આવર્તક]

એક ચતુષ્પદ જીવ

આવત્તળ. ન૦ [આવર્તન]

ઉઘાડવું-વાસવું, પરિભ્રમણ

આવત્તળપેઢિયા. સ્ત્રી૦ [આવર્તનપીઠિકા]

જેમાં આગળીયો રહે તેવું સ્થાન, અગ્રદ્વાર

આવતા. સ્ત્રી૦ [આવર્તા]

એક વિજય

આવત્તાયંત. ત્રિ૦ [આવર્તયિમાન]

પ્રદક્ષિણા દેતું, ભ્રમતું

આવદમાળ. કૃ૦ [આપતત્]

પડતો

આવધ. પુ૦ [આવ્યધ]

પ્રહાર

આવન્ન. ત્રિ૦ [આપન્ન]

પ્રાપ્તિ થયેલ

આવબહુલ. ન૦ [આપબહુલ]

પ્રચુર પાણી

આવય. ધા૦ [આ+પાદય]

આવવું

આવયમાળ. કૃ૦ [આપતત્]

પડતો

આવયમાળ. કૃ૦ [આવ્રજત્]

આપતો

આવયા. સ્ત્રી૦ [આપદ્]

આપત્તિ, સંકટ

આવર. ત્રિ૦ [અપર]

બીજું

આવર. ધા૦ [આ+વૃ]

આવરવું, ઢાંકવું

આવરણ. ન૦ [આવરણ]

કવચ, બખ્તર, ઢાલ, ઢાંકણ,

મંજિઠ આદિ દ્રવ્ય,

જ્ઞાન આદિને આવરનાર એક કર્મ

આવરણાવરણપ્રવિભક્તિ. સ્ત્રી૦ [આવરણાવરણપ્રવિભક્તિ]

બત્રીશબદ્ધ નાટકનો એક ભેદ

આવરણિજ્જ. ન૦ [આવરણીય]

આત્માની જ્ઞાનાદિ શક્તિને આવરનાર કર્મ

આવરિત્તા. કૃ૦ [આવૃત્ત્ય]

આવરીને, ઢાંકીને

આવરિય. કૃ૦ [આવૃત્ત્ય]

જુઓ 'ઉપર'

આવરિય. ત્રિ૦ [આવૃત્ત]

આચ્છાદન કરેલ

આવરિસ. ધા૦ [આ+વૃષ્]

છાંટવું, સીંચવું

આવરિસણ. ન૦ [આવર્ષણ]

છાંટવું તે, સીંચવું તે

આવરેત્તા. કૃ૦ [આવાર્ય]

આવરવાને, ઢાંકવાને

આવરેત્તાણં. કૃ૦ [આવૃત્ત્ય]

આવરીને, ઢાંકીને

આવરેમાળ. કૃ૦ [આવૃણ્વત્]

આવરવા યોગ્ય

આવલણ. ન૦ [આવલન]

અંગ મરડવું તે

આવલિ. સ્ત્રી૦ [આવલિ]

હાર, પંક્તિ, શ્રેણી

આવલિપ્રવિભક્તિ. સ્ત્રી૦ [આવલિપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઈ નાટ્ય વિશેષ

આવલિય. વિશે૦ [આવલિત]

વીંટાળેલ

આવલિયંત. પુ૦ [આવલિકાન્ત]

આવલિકા-અસંખ્યાત સમયપ્રમાણ એક કાળવિભાગના અંતે

આવલિયપવિટ્ટ. ત્રિ૦ [આવલિકાપ્રવિટ્ટ]

શ્રેણીમાં રહેલ, શ્રેણીમાં પ્રવેશ કરેલ, પંક્તિબંધ,

નરકાવાસ આદિ સંસ્થાન

આવલિયબાહિર. ત્રિ૦ [આવલિકાબાહ્ય]

શ્રેણી કે પંક્તિની બહાર

આવલિયા. સ્ત્રી૦ [આવલિકા]

કાળ-ગણિતનો એક ભેદ

આવલિયાનિવાત. પુ૦ [આવલિકાનિવાત]

ક્રમથી મળવું તે

આવલિયાપવિટ્ટ. ત્રિં [આવલિકાપ્રવિટ્ટ]

શ્રેણિ કે પંક્તિમાં રહેલ

આવલિયાબાહિર. ત્રિં [આવલિકાબાહ્ય]

શ્રેણિ કે પંક્તિની બહાર

આવલિસરિસ. નં [આવલિસદૃશ]

શ્રેણી સમાન

આવસ. ધાં [આ+વસ્]

વસવું, રહેવું

આવસંત. કૃં [આવસત્]

વસતો, રહેતો

આવસહ. નં [આવસથ]

મકાન, ઘર, રહેઠાણ, તાપસ આશ્રમ

આવસહભવણ. નં [આવસહભવન]

નિવાસ ભવન

આવસહિ. ત્રિં [આવસથિ]

આશ્રમમાં રહેનાર

આવસહિય. ત્રિં [આવસથિક]

જુઓ 'ઉપર'

આવસિત્તે. કૃં [આવસિત્તમ્]

રહેવાને માટે

આવસિત્તા. સ્ત્રીં [આવસિત્તિકી]

આવશ્ય કર્તવ્ય, એક સામાચારી

આવસિયા. સ્ત્રીં [આવસિયિકી]

જુઓ 'ઉપર'

આવસ્સગ. નં [આવશ્યક]

અવશ્ય કરવા યોગ્ય ક્રિયા, પ્રતિક્રમણ, સામયિકાદિ છ
અધ્યયન રૂપ, મૂળ-ઉત્તર ગુણ અનુષ્ઠાન લક્ષણ
એક આગમસૂત્ર,
નિત્ય કર્મ, આત્માને વશ કરનાર, કાયાના ત્યાગ રૂપ,
સમગ્ર ગુણના આવાસ રૂપ, ભદ્ર,

આવસ્સગવડરિત્ત. નં [આવશ્યકવ્યતિરિત્ત]

આવશ્યક સિવાયના સૂત્ર તે

આવસ્સય. નં [આવશ્યક]

જુઓ 'આવસ્સગ'

આવસ્સયવડરિત્ત. નં [આવશ્યકવ્યતિરિત્ત]

આવશ્યક સિવાયના સૂત્ર તે

આવસ્સયવતિરિત્ત. નં [આવશ્યકવ્યતિરિત્ત]

જુઓ 'ઉપર'

આવસ્સયસુયવ્થંધ. નં [આવશ્યકશ્રુતસ્કન્ધ]

એ નામનું એક સૂત્ર

આવસ્સિયા. સ્ત્રીં [આવશ્યકી]

એક પ્રકારની સામાચારી

આવહ. ધાં [આ+વહ]

ધારણ કરવું, વહન કરવું

આવાગ. પું [આપાક]

નિભાડો

આવાડ. પું [આપાત]

કિરાત ભીલની જાતિ

આવાડ. વિં [આપાત]

ઉત્તર ભારતમાં સિંધુ નદીને કાંઠે વસેલી એક ચિનાય
જાતિ. ચકવર્તી ભરતના લશ્કરના અગ્રભાગને તેણે છિન્ન
ભિન્ન કરી નાંખેલ. છેલ્લે હારીને શરણે ગયા.

આવાત. પું [આપાત]

આવજાવ, માણસોનું ગમનાગમન

આવાય. પું [આવાત] જુઓ 'ઉપર'

આવાય. પું [આપાક]

નિભાડો

આવાય. પું [આપાત]

આરંભ, શરૂઆત, પ્રથમ મિલન, તત્કાલ, તુરંત, પડવું,
સંબંધ, સંયોગ

આવાયભદ્રય. પું [આપાતભદ્રક]

પહેલા મિલનમાં બોલવા-ચાલવા વગેરેમાં સુખ
આપનાર

આવાવ. પું [આવાપ]

માટીના પાત્ર પકાવવાનું સ્થાન, પ્રક્ષેપ, ફેંકવું

આવાવકહા. સ્ત્રીં [આવાપકથા]

ભોજન સંબંધિ કથા

આવારિજ્જમાણ. કૃં [આવાર્યમાણ]

આવરવા યોગ્ય

આવાસ. પું [આવાસ]

આવાસ, મહેલ, હવેલી, નિવાસ સ્થાન, રહેઠાણ, શરીર,
એક દ્વીપ, એક સમુદ્ર, નરકાવાસ

આવાસગ. પુઠ્ઠ [આવાસક]

નિવાસ સ્થાન

આવાસપવ્વત. પુઠ્ઠ [આવાસપર્વત]

નાગરાજનો નિવાસ પર્વત

આવાસપવ્વય. પુઠ્ઠ [આવાસપર્વત]

જુઓ 'ઉપર'

આવાસય. પુઠ્ઠ [આવાસક]

પક્ષીનો માળો

આવાહ. પુઠ્ઠ [આવાહ]

વિવાહ પૂર્વે તાંબુલ દેવનો ઉત્સવ, નવ પરણેતરને પ્રથમ ઘેર લાવવા

આવાહ. પુઠ્ઠ [આવાહ]

પીડા, બાધા

આવાહ. ધાઠ્ઠ [આ+વાહા]

દેવાદિકનું આહ્વાન કરવું તે, બોલાવવું

આવાહેત્તા. કૃઠ્ઠ [આવાહ્ય]

બોલાવીને

આવિ. અઠ્ઠ [અપિ]

સંભાવના, સમુચ્ચય

આવિ. અઠ્ઠ [આવિસ્]

પ્રગટ, જાહેર

આવિહત્તા. કૃઠ્ઠ [આપીય]

પાન કરીને, પીને

આવિંધ. ધાઠ્ઠ [આ+વ્યાધય]

વિંધવું, પહેરવું

આવિંધાવેત્તા. કૃઠ્ઠ [આવ્યાધ્ય]

વિંધીને, પહેરીને

આવિદ્ધ. ત્રિઠ્ઠ [આવિદ્ધ]

ધારણ કરેલું, પહેરેલું, યથોચિત બાંધેલું

આવિદ્ધકંઠ. નઠ્ઠ [આવિદ્ધકંઠ]

કંઠે ધારણ કરેલ

આવિદ્ધમણિસુવર્ણ. ત્રિઠ્ઠ [આવિદ્ધમણિસુવર્ણ]

જેણે મણી સોનાના ઘરેણા પહેર્યા છે તે

આવિદ્ધમાણિક્યસૂત્રગ. ત્રિઠ્ઠ [આવિદ્ધમાણિક્યસૂત્રક]

માણેક જડીત દોરો પહેરેલ

આવિદ્ધવીરવલય. ત્રિઠ્ઠ [આવિદ્ધવીરવલય]

વીર વલયો જેણે ધારણ કર્યા છે તે

આવિય. ધાઠ્ઠ [આ+યા]

પાન કરીને, પીને

આવિયમાણ. કૃઠ્ઠ [આપીયમાણ]

પીતો એવો

આવિરભવ. ધાઠ્ઠ [આવિર+ભૂ]

પ્રગટ થવું

આવિલ. ત્રિઠ્ઠ [આવિલ]

આકુળ, કલુષિત, ડહોળું

આવિલપ્પા. પુઠ્ઠ [આવિલાત્મન્]

આકુળાત્મા

આવી. અઠ્ઠ [આવી]

જુઓ 'આવિ'

આવીહમરણ. નઠ્ઠ [આવીચિમરણ]

સમયે સમયે ઓછું થતું આયુષ્ય, મરણનો એક ભેદ

આવીકમ્મ. નઠ્ઠ [આવિષ્કર્મન્]

અભિવ્યક્તિ, ઉત્પત્તિ, પ્રગટ કર્મ

આવીચિ. પુઠ્ઠ [આવીચિ]

અવિચ્છેદ, નિરંતર

આવિચિયમરણ. નઠ્ઠ [આવીચિકમરણ]

જુઓ 'આવીહમરણ'

આવીલ. ધાઠ્ઠ [આ+પીડ]

પીડવું, દબાવું

આવીલ. ધાઠ્ઠ [આ+પીડ્ય]

પીડાવું, દબાવવું

આવીલંત. કૃઠ્ઠ [આપીડ્યત્]

પીડતો, દબાતો

આવીલાવ. ધાઠ્ઠ [આ+પીડ્ય]

પીડાવું

આવીલિયાણ. કૃઠ્ઠ [આપીડ્ય]

પીડતો

આવુત્ત. ત્રિઠ્ઠ [અવ્યુક્ત]

નહીં કીધેલ

આવેઅ. ધાઠ્ઠ [આ+વેદય્]

વિનંતી કરવી, નિવેદન કરવું, બતાવવું

આવેઇઝં. કૃં [આવેદિતુમ્]

નિવેદન કરવા માટે

આવેઝં. કૃં [આપાતુમ્]

પીવાને માટે

આવેઢ. પું [આવેષ્]

મંડલાકાર કરેલ, વીટેલ

આવેઢ. ધાં [આ+વેષ્]

વીટવું

આવેઢ. ધાં [આ+વેષ્ય]

વીટાવવું

આવેઢિય. વિશેં [આવેષ્ટિ]

વીટેલ, ચારે તરફથી ઘેરાયેલ

આવેસળ. નં [આવેશન]

શૂન્યગૃહ

આસ. નં [આશ]

ખાવું તે, ભોજન

આસ. ધાં [આસ્]

ભેસવું

આસ. પું [અશ્વ]

ઘોડો, અશ્વિની નક્ષત્ર, અશ્વિની નક્ષત્રનો અધિપતિ

આસ. નં [આસ્ય]

મુખ

આસઇંત. કૃં [આસઇંત]

આરાધતો

આસઇત્તૅ. કૃં [આસિતુમ્]

ભેસવા માટે

આસઇત્તુ. કૃં [આસિતુમ્]

ભેસવા માટે

આસઇય. કૃં [આસિત]

રહીને

આસંકલિય. નં [આસંકલિત]

ચયન કરેલ

આસંગકર. પું [આસંગકર]

વાસગૃહકર્તા

આસંદિયા. સ્ત્રીં [આસંદિકા]

ખાટલી

આસંદી. સ્ત્રીં [આસંદી]

ખાટલી, એક આસન

આસંસઇય. ત્રિં [આસંશયિત]

સંશય રહિત

આસંસપ્પઓગ. પું [આસંસાપ્રયોગ]

અભિલાષા કરવી તે, આશા રાખવી તે

આસંસા. સ્ત્રીં [આસંસા]

કામભોગની અભિલાષા

આસકર્ણ. પું [અશ્વકર્ણ]

એક અંતરદ્વીપ, તે દ્વીપવાસી મનુષ્ય

આસકર્ણદીવ. પું [અશ્વકર્ણદ્વીપ]

એક અંતરદ્વીપ

આસકરણ. નં [અશ્વકરણ]

ઘોડાને કળા શીખવવાની જગ્યા

આસકિસોર. પું [અશ્વકિશોર]

વચ્છેરો

આસકિસોરી. સ્ત્રીં [અશ્વકિશોરી]

વચ્છેરી

આસવ્વંધ. પું [અશ્વસ્કન્ધ]

ઘોડાની ડોક

આસવ્વંધસંઠિય. નં [અશ્વસ્કન્ધસંસ્થિત]

ઘોડાની ડોકનો આકાર

આસવ્વંધ. પું [અશ્વસ્કન્ધ]

ઘોડાની ડોક

આસવ્વંધગ. પું [અશ્વસ્કન્ધક]

ઘોડાની ડોકના આકારે

આસગ. નં [આસ્યક]

મોઢું, ફીણ

આસગીવ. વિં [અશ્વગ્રીવ]

આ અવસર્પિણીના પ્રથમ પ્રતિવાસુદેવ.

આસજુદ્ધ. નં [અશ્વયુદ્ધ]

ઘોડાનું યુદ્ધ

આસજ્જ. કૃં [આસાદ્ય]

મેળવીને

આસજ્જ. નં [આસજ્જ]

ક્રિયાવિશેષ

આસડ. વિં [આસડૅ]

માયા પ્રપંચ દંભથી ચતુર્ગતિમાં ભ્રમણ કરનાર એક સાધુ તે **મૂંઝવણ** આર્યના શિષ્ય હતા, સૂત્ર-અર્થની વિચારણા કરી સ્વમતિથી ધોર પ્રાયશ્ચિત્ત કરેલ. તપથી વાણવ્યંતર દેવ થયો. ઘણાં દારુણ ભવો કરી મથુરામાં નિર્વાણ પામશે.

આસત્ત. પું [આસત્ત]

સંયુક્ત, જોડાયેલ, ભૂમિમાં લાગેલ

આસત્તમ. અં [આસત્તમ]

સાત પેઢી પર્યંત

આસત્તિ. સ્ત્રીં [આસત્તિ]

પરિગ્રહ આદિમાં ગૃહિ

આસત્થ. ત્રિં [આસત્થ]

આરામ લીધેલ, સ્વસ્થ, આશ્વાસન પ્રાપ્ત

આસત્થ. પું [અશ્વત્થ]

પીંપળો

આસત્થપત્ત. નં [અશ્વત્થપત્ર]

પીંપળાના પાન

આસત્થવચ્ચ. પું [અશ્વત્થવર્ચસ્]

પીંપળાના પાન ફળ વગેરેનો કચરો

આસત્થામ. વિં [અશ્વસ્થામન્]

હસ્તિનાપુરનો રહેવાસી, જેને **દોવડ** ના સ્વયંવરમાં નિમંત્રણ મળેલ.

આસદ. ધાં [આ+શદ]

પીડા કરવી

આસદમગ. પું [અશ્વદમક]

ઘોડાને દમનાર

આસધર. ત્રિં [અશ્વધર]

ઘોડાનો સોદાગર

આસન. નં [આસન]

એકાસણું

આસન. નં [આસન]

આસન, બેઠક, સિંહાસન આદિ તપ, વીરાસન આદિ આસનો, આધારલક્ષણ એવું લોકાકાશ, પીઠફલક, વસતિ, શય્યા અવસ્થાન, પાલખી

આસનગ. પું [આસનક]

આસન

આસનત્થ. ત્રિં [આસનસ્થ]

આસને રહેલ

આસનપ્પયાણ. નં [આસનપ્રદાન]

આસન આપવું તે

આસનય. નં [આસનક]

આસન, બેસવું તે

આસનાનુપ્પદાણ. નં [આસનાનુપ્રદાન]

આસન આપવું તે, એક પ્રકારનો વિનય

આસનાભિગ્રહ. પું [આસનાભિગ્રહ]

આસન સંબંધિ અભિગ્રહ ધારણ કરવો તે

આસનિય. નં [આસનિત]

આસને બેસાડેલ

આસન્ન. ત્રિં [આસન્ન]

નીકટનું, પાસેનું

આસનપુરેવ્વહ. વિશેં [આસન્નપુરસ્કૃત]

નજીકના કાળમાં આગળ આવનાર

આસપુરા. સ્ત્રીં [અશ્વપુરી]

પદ્મા વિજયની રાજધાની

આસપોસય. ત્રિં [અશ્વપોષક]

ઘોડાને પાળનાર

આસપ્પમદ્દય. પું [અશ્વપ્રમર્દક]

ઘોડાને કળા શીખવનાર

આસમ. પું [આશ્રમ]

આશ્રમ, તાપસનું નિવાસ સ્થાન, ચાર આશ્રમ પૈકીનો એક

આસમણ. કૃં [આસવણ]

આવવું તે

આસમદ્દગ. પું [અશ્વમર્દક]

ઘોડાને માલીશ કરનાર

આસમદ્દય. પું [અશ્વમર્દક]

જુઓ 'ઉપર'

આસમપય. નં [આશ્રમપદ]

આશ્રમ નામે ઓળખાતું એક સ્થાન, એ નામક ઉદ્યાન

આસમમારી. સ્ત્રીં [આશ્રમમારી]

આશ્રમમાં ફેલાયેલ મારી-મરકીનો રોગ

આસમાળ. કૃં [આસીન]

બેઠેલો

આસમિંઠ. પું [દેં]

અશ્વ પરિમાર્જક

આસમિત્ત. વિં [અશ્વમિત્ર]

સાત નિહવમાંનો ચોથો નિહવ. તેણે **સમુચ્છેય** સિદ્ધાંતની સ્થાપના કરી, તે મુજબ પ્રત્યેક વસ્તુ ક્ષણિક છે. પ્રત્યેક સમયે પરિવર્તનશીલ છે. તે **મહાગિરિ** ના શિષ્ય **કોડિન્ન** ના શિષ્ય હતા. **અનુપ્પવાદપુવ્વ** ના અભ્યાસ દરમિયાન એક સૂત્રપાઠમાંથી તેણે આ નિહવમત સ્થાપિત કર્યો. જે પછીથી છોડી દીધેલ.

આસમુહ. પું [અશ્વમુખ]

એક અંતરદ્વીપ

આસમુહદીવ. પું [અશ્વમુખદ્વીપ]

જુઓ 'ઉપર'

આસય. પું [આશક]

ખાનારો, અધ્યવસાય, અભિપ્રાય

આસય. પું [આશય]

ચિત્તવૃત્તિ, પરિણામ

આસય. પું [આશ્રય]

આલય, સ્થાન, મકાન, સેવવા યોગ્ય, આધાર

આસય. નં [આસ્યક]

મોઢું

આસય. ધાં [આસ]

બેસવું

આસય. ધાં [આ+સ્વદ]

ચાખવું

આસર. ધાં [આ+સ]

સરકવું, ખસવું

આસરયણ. નં [અશ્વરત્ન]

ચકવર્તીના અશ્વ નામનું રત્ન

આસરયણત્ત. નં [અશ્વરત્નત્વ]

'અશ્વરત્ન' પણું

આસરહ. પું [અશ્વરથ]

ઘોડાથી ચાલતો રથ

આસરાય. પું [અશ્વરાજ]

ઘોડાનો રાજા

આસરૂવ. નં [અશ્વરૂપ]

ઘોડા સમાન

આસરૂવધારિ. પું [અશ્વરૂપધારિન્]

ઘોડાનું રૂપ ધારણ કરનાર

આસરૂહ. પું [અશ્વરૂહ]

ઘોડેસ્વાર

આસલ. ત્રિં [આસલ]

સ્વાદ લેવા યોગ્ય

આસવ. પું [આશ્રવ]

કર્મ આવવાનું દ્વાર, મિથ્યાત્વાદિ પાંચ ભેદ રૂપ ગમે તે એક, સૂક્ષ્મ છિદ્ર, ગુરુ વચન સાંભળનાર શ્રોતા

આસવ. પું [આસવ]

દારુ, મદિરા

આસવ. ધાં [આ+સુ]

કર્મોનું આવવું, ઝરવું

આસવ. કૃં [આસવ]

ઝરવું તે

આસવતર. પું [આશ્રવતર]

અતિ આશ્રવ

આસવદાર. નં [આશ્રવદ્વાર]

કર્મ આવવાના સ્થાન

આસવમાળ. કૃં [આસવત્]

ઝરતું

આસવર. પું [અશ્વવર]

શ્રેષ્ઠ ઘોડો

આસવસક્કિ. ત્રિં [આશ્રવસક્તિન્]

આશ્રવનો સંગ કરનાર

આસવાણિયય. પું [અશ્વવાણિજક]

ઘોડાનો વેપારી

આસવાહણિયા. સ્ત્રીં [અશ્વવાહનિકા]

ઘોડેસ્વારી, અશ્વકીડા

આસવોદ. નં [આસવોદ]

આસવ જેવો મીઠો સ્વાદ

આસવોયગ. નં [આસવોદક]

જુઓ 'ઉપર'

આસસ. ધા૦ [આ+શ્વાસય]

આશ્વાસન આપવું

આસસ. ધા૦ [આ+શ્વસ]

વિશ્રામ લેવો

આસસણ. ન૦ [આશસન]

વિનાશ, હિંસા

આસસા. સ્ત્રી૦ [આશંસા]

અભિલાષા, આકાંક્ષા

આસસેન. વિ૦ [અશ્વસેન]

વારાણસીના રાજા અને ત્રેવીસમાં તીર્થંકર ભ. પાર્શ્વના પિતા તેની પત્ની (રાણી) નું નામ વામા હતું.

આસસિવ્ધા. સ્ત્રી૦ [અશ્વશિક્ષા]

ઘોડાને કેળવવો તે

આસા. સ્ત્રી૦ [આશા]

આશા, ઇચ્છા, અભિલાષા

આસાઅ. ધા૦ [આ+સાદય]

સ્પર્શ કરવો

આસાહતા. કૃ૦ [આસ્વાદ્ય]

સ્વાદ લઈને

આસાહતા. કૃ૦ [આસાદ્ય]

સ્પર્શ કરીને

આસાહતાણ. કૃ૦ [આસ્વાદ્ય]

સ્વાદ લઈને

આસાહય. ત્રિ૦ [આસાદિત]

પ્રાપ્ત થયેલ

આસાઆમાણ. કૃ૦ [આસ્વાદ્ય]

સ્વાદ લઈને

આસાહય. ત્રિ૦ [આસાદિત]

પ્રાપ્ત થયેલ

આસાઆમાણ. કૃ૦ [આસ્વાદયત્]

સ્વાદ લેતો

આસાગર. વિ૦ [આશ્વાકર]

સાતમાં બલદેવ 'નંદન' અને સાતમાં વાસુદેવ 'દત્ત' ના પૂર્વભવના ધર્માચાર્ય તેને 'સાગર' પણ કહે છે.

આસાઢ. પુ૦ [આષાઢ]

એક મહિનાનું નામ, તૃણ વિશેષ

આસાઢ-૧. વિ૦ [આષાઢ]

ભ૦ મહાવીરના શાસનમાં થયેલ ત્રીજા નિહવ. તેણે

જ્ઞાનની અચોક્કસતાનો સિદ્ધાંત સ્થાપેલો. આચાર્ય

આસાઢ નું અચાનક મૃત્યુ થયું. તે **નલિનીગુમ્મ** વિમાને

ઉત્પન્ન થયા. શિષ્ય પ્રત્યે કરુણાને લીધે દેવલોકથી આવી

તુરંત જ માનવ શરીરમાં પ્રવેશ કર્યો. શિષ્યોના અધૂરા

યોગોદ્ગ્રહન પૂરા કરાવ્યા. પછી શિષ્યોને સાચી વાત કરી

વંદના કરાવ્યા બદલ ક્ષમા માંગી સ્વર્ગે પાછા ગયા.

પછી શિષ્યોમાં પરસ્પર અવિશ્વાસ ઉત્પન્ન થયો. તેઓએ

સિદ્ધાંત સ્થાપ્યો કે કોઈના વિષયમાં ચોક્કસ જ્ઞાન મળી

ન શકે. રાજા **બલભદ્ર** એ મત છોડવા સમજાવ્યું

આસાઢ-૨. વિ૦ [આષાઢ]

એક આચાર્ય. તેમના જે શિષ્ય મૃત્યુ પામે તેમની પાસે

વચન લેતા કે સ્વર્ગમાં ગયા પછી શિષ્યએ ફરી મળવા

આવવું, પણ કોઈ મળવા ન આવ્યું. તેને લીધે આચાર્ય

'આસાઢ' ને શંકા થઈ કે સ્વર્ગ અને નરક હશે કે નહીં ?

તેના એક શિષ્યએ દેવલોકથી આવી છ માસ સુધી નાટક

દેખાડ્યા, અંતે દેવતાએ તેમને સત્ય સમજાવ્યું.

આસાઢગ. પુ૦ [આષાઢક]

એક પ્રકારનું ઘાસ

આસાઢપાઙિવયા. સ્ત્રી૦ [આષાઢપ્રતિપત્]

અષાઢ વદ એકમ

આસાઢપુણિમા. સ્ત્રી૦ [આષાઢપૂર્ણિમા]

અષાઢસુદ પૂનમ

આસાઢભૂઙ. વિ૦ [આષાઢાભૂતિ]

ધમ્મરુઙ ના શિષ્ય, એક વખત પ્રખ્યાત નટ વિશ્વકર્માને

ઘેર ગૌચરી માટે ગયા. સ્વાદીષ્ટ લાડવો મળ્યો, તેને થયું

કે આ લાડવો તો આચાર્ય લઈ લેશે, તેમણે મુખાકૃતિ

વગેરે બદલી-બદલી ફરીફરી લાડુ મેળવ્યા. પેલા નટે

આ જોઈને વિચાર્યું કે આ સાધુ નટકળામાં બહુ ઉપયોગી

છે. પોતાની બંને સુંદર પુત્રીને કહ્યું આ સાધુને આકર્ષિત

કરો અંતે **આસાઢાભૂઙ** એ દીક્ષા છોડી નટકન્યા સાથે

વિવાહ કર્યો. નટોનો અધિપતિ બન્યો. છેલ્લે **ભરહ**

ચક્રવર્તીનું નાટક કરતા કેવળી થઈ મોક્ષે ગયા.

આસાઢા. સ્ત્રી૦ [આષાઢા]

એક નક્ષત્ર

આસાઢી. સ્ત્રીં [આષાઢી]

અષાઢ માસની પૂનમ

આસાઢીપાઢિવય. પું [આષાઢીપ્રતિપત્]

અષાઢ વદ એકમ

આસાતના. સ્ત્રીં [આશાતના]

આશાતના, અવિનય, વિનય મર્યાદાનું ઉલ્લંઘન, સ્વ
સમ્યગ્ દર્શનાદિ ભાવના હાસરૂપ

આસાદ. ધાં [આસ્વાદ]

ચાખવું

આસાદ. ધાં [આ+સ્વાદય]

ચખાડવું

આસાદ. કૃં [આસ્વાદ]

ચાખવું તે

આસાદળતા. સ્ત્રીં [આશાતના]

અવિનય, આશાતના

આસાદળા. સ્ત્રીં [આશાતના] જુઓ 'ઉપર'

આસાદળિજ્જ. ત્રિં [આસ્વાદનીય]

ચાખવા યોગ્ય

આસાદિત. ત્રિં [આસાદિત]

પ્રાપ્ત થયેલ

આસાદિય. ત્રિં [આસાદિત]

પ્રાપ્ત થયેલ

આસાદેત્તા. કૃં [આસાદ્ય]

પ્રાપ્ત કરીને

આસાદેત્તુ. વિશેં [આસ્વાદયિત્]

આસ્વાદન કરનાર

આસાદેમાળ. કૃં [આસ્વાદયત્]

ચાખવું તે

આસાદેમાળ. કૃં [આસ્વાદમાન]

ચાખતો

આસાય. ધાં [આ+શાતય]

અવજ્ઞા કરવી

આસાય. પું [આસ્વાદ]

સ્વાદ, રસ, તૃપ્તિ

આસાય. ધાં [આ+સ્વાદ]

સ્વાદ લેવો, ચાખવું

આસાય. ધાં [આ+સ્વાદય]

ચખાડવું

આસાય. ધાં [આ+શાદય]

પ્રાપ્ત કરવું

આસાયળ. નં [આસ્વાદન]

ચાખવું તે

આસાયળ. નં [આસાદન]

ગ્રહણ કરવું તે

આસાયળા. સ્ત્રીં [આશાતના]

જુઓ 'આસાતના'

આસાયળિજ્જ. ત્રિં [આસ્વાદનીય]

સ્વાદ લેવા યોગ્ય, ચાખવા યોગ્ય

આસાર. ધાં [આ+સારય]

તંદુરસ્ત કરવું, ઠીક કરવું

આસારિજ્જમાળ. કૃં [આસાર્યમાળ]

તંદુરસ્ત કરવું તે, ઠીક કરવું તે

આસારોહ. પું [અશ્વારોહ]

ઘોડેસ્વાર

આસાલય. નં [આશાલાક]

જેના ઉપર બેસી કે સૂઈને આરામ લઈ શકાય તેવું
આસન

આસાલિય. પું [આશાલિક]

અન્તર્મૂહર્ત આયુવાળા સર્પની એક જાતિ કે જે પંદર
કર્મભૂમિમાં ચક્રવર્તીની સેનાના નાશનું કારણ બને

આસાવિળી. સ્ત્રીં [આસાવિળી]

છિદ્રવાળી નાવ

આસાસ. પું [આશ્વાસ]

આશ્વાસન, વિશ્રામ લેવાની એક જગ્યા

આસાસ. ધાં [આ+શ્વાસય]

આશ્વાસન દેવું, સાંતવના આપવી

આસાસળ. પું [આશ્વાસ્યક]

ઘોડાના મુખમાં આવેલ ફીણ, બીજક નામનું એક વૃક્ષ

આસાસળ. પું [આશ્વાસન]

દીલાસો, સાંતવના

આસાસળયા. સ્ત્રીં [આશ્વાસના]

આશીર્વાદ

આસાસિય. ત્રિં [આશ્વાસિત]

આશ્વાસન આપેલ, વિશ્રામ લીધેલ

આસાસેન્તા. કૃં [આશ્વાસ્ય]

આશ્વાસન આપીને

આસિ. સ્ત્રીં [આશિસ્]

સર્પની દાઢ

આસિ. ત્રિં [આસીત્]

હતો-હતી-હતું

આસિણી. સ્ત્રીં [અશ્વિની]

આસો માસની પૂનમ, એક નક્ષત્ર

આસિણીય. ત્રિં [અશ્વિનીક]

આસો માસ સંબંધિ

આસિન્ત. ત્રિં [આસિન્ત]

છંટકાવ કરેલ

આસિન્તા. કૃં [અશિત્વા]

ખાઈને

આસિદ્ધિ. અં [આસિદ્ધિ]

સિદ્ધિ પર્યંત

આસિદ્ધિપરંપરસુહ. નં [આસિદ્ધિપરમ્પરસુહ]

સિદ્ધિ પર્યંતનું પરંપર સુખ

આસિય. કૃં [આશિત]

ભોજન કરેલ

આસિય. નં [આશીત્]

શીત પર્યંત

આસિય. ત્રિં [આસિન્ત]

જુઓ 'આસિત'

આસિય. ત્રિં [આશ્રિત]

આશ્રય પામેલ

આસિયાવાય . પું [આશીર્વાદ]

આશીર્વાદ, આશિષ્ વચન

આસિલ. પું [આસિલ]

એ નામક એક ઋષિ

આસિલ. વિં [આસિલ]

એક અન્યતીર્થિ સાધુનું લઘુ દ્રષ્ટાંત-તે સચિત્ત પાણી-

બીજ આદિનો ઉપયોગ કરતા હતા.

આસિસાવાદ. પું [આશીર્વાદ]

આશીર્વાદ, આશિષ્ વચન

આસી. ત્રિં [આસીત્]

હતો/હતી/હતું

આસી. સ્ત્રીં [આશિસ્]

સાપની દાઢ

આસીણ. ત્રિં [આસીન્]

બેસેલો, આશ્રય કરેલો

આસીત. કૃં [આશીત]

ભોજન કરેલ

આસીતિયા. સ્ત્રીં [દેં]

એક ખાદ્ય સામગ્રી

આસીય. કૃં [આશીત]

ભોજન કરેલ

આસીવિસ. પું [આસીવિષ]

જેની દાઢમાં ઝેર છે તેવો સર્પ,

એક વક્ષસ્કાર પર્વત

આસીવિસન્ત. નં [આશીવિષત્વ]

ઇષ્ટ-અનિષ્ટ કરવાનું સામર્થ્ય

આસીવિસન્તા. સ્ત્રીં [આશીર્વિષતા]

અતિ ઝેરી સર્પનો ભાવ

આસીવિસભાવના. સ્ત્રીં [આશીર્વિષભાવના]

એક (કાલિક) આગમ સૂત્ર

આસીવિસા. સ્ત્રીં [આશીર્વિષા]

સીતોદા નદીને કાંઠે આવેલ નગરી વિશેષ

આસુ. અં [આશુ]

જલદી, શીઘ્ર, એકદમ

આસુવ્કાર. ત્રિં [આશુકર]

જેનાથી તુરંત મરણ નીપજે તે

આસુપણ્ણ. ત્રિં [આશુપ્રજ્ઞ]

તીવ્ર બુદ્ધિવાળો

આસુર. નં [આસુર]

આસુરી ભાવના, અસુર સંબંધિ

આસુરન્ત. ત્રિં [આશુરન્ત]

ક્રોધથી લાલચોળ થયેલો

આસુરન્ત. નં [આસુરત્વ]

આસુરી ભાવના

આસુરતા. સ્ત્રી૦ [આસુરતા]

આસુરપણું

આસુરદેવ. પુ૦ [આસુરદેવ]

ભવનપતિ કે વાણવ્યંતર જાતિના દેવ

આસુરા. સ્ત્રી૦ [આસુરા]

આસુરી ભાવના

આસુરિય. ત્રિ૦ [આસુરિક]

અસુર સંબંધિ, પૂર્વભવમાં તીવ્ર ક્રોધ કરવાથી

અસુરપણે ઉત્પન્ન થનાર

આસુરિય. ન૦ [આસુર્ય]

અસુરપણું

આસુરિયા. સ્ત્રી૦ [આસુરિકી]

આસુરી ભાવના

આસુરી. વિ૦ [આસુરી]

‘કવિલ’ ના શિષ્ય. દેવરૂપે જન્મ્યા પછી કવિલે તેને

ષષ્ઠીતંત્ર ભણાવેલ

આસુરુત્ત. ત્રિ૦ [આશુરુત્ત]

જુઓ ‘આસુરુત્ત’

આસૂણિય. ત્રિ૦ [આશૂનિત]

થોડું સ્થૂળ કરાવેલ,

જેનાથી બળવાન બનાય તેવું ઔષધ

આસૂળી. ન૦ [આશૂની]

એક ઔષધ વિશેષ

આસૂય. ન૦ [દે૦]

કોઈ દેવની માનતા માનવામાં આવે તે

આસેદ. ધા૦ [આ+સેવ]

સેવન કરવું

આસેવણ. ન૦ [આસેવન]

સેવવું તે

આસેવણત્. કૃ૦ [આસેવનત્]

સેવવું તે

આસેવણા. સ્ત્રી૦ [આસેવના]

સંયમમાં અતિચારદોષ લગાડવો તે,

આરોપણ કરવું

આસેવમાન. કૃ૦ [આસેવમાન]

સેવતો

આસેવિત્. કૃ૦ [આસેવિતુમ્]

સેવવાને માટે

આસેવિત. ત્રિ૦ [આસેવિત]

સેવેલું, ચાખેલ

આસેવિતા. કૃ૦ [આસેવ્ય]

સેવીને, ચાખીને

આસોઅ. પુ૦ [અશ્વયુજ્]

આસો માસ

આસોઈ. સ્ત્રી૦ [અશ્વયુજી]

આસો સુદ પૂનમ

આસોત્થ. પુ૦ [અશ્વત્થ]

પીપળો

આસોત્થપવાલ. પુ૦ [અશ્વત્થપ્રવાલ]

પીપળાનો અર્ક

આસોત્થમંથુ. પુ૦ [અશ્વત્થમંથુ]

પીપળાના પાનનું ચૂર્ણ

આસોય. પુ૦ [અશ્વયુજ્]

આસો માસ

આસોયપાડિવય. પુ૦ [અશ્વયુજ્પ્રતિપત્]

આસો માસની એકમ

આસ્સમ. પુ૦ [આશ્રમ]

આશ્રમ

આસ્સાદ. ધા૦ [આ+સ્વદ્]

આસ્વાદન કરવું

આસ્સાયણિજ્જ. ત્રિ૦ [આસ્વાદનીય]

સ્વાદ લેવા યોગ્ય

આહ. ધા૦ [બ્રૂ]

કહેવું

આહચ્ચ. કૃ૦ [આહત્ય]

લાવીને

આહચ્ચ. અ૦ [આહત્ય]

કદાચિત્

આહચ્ચ. અ૦ [દે૦]

અન્યથા, નિષ્કારણ, ઘણું, ક્યારેક,

અતિશય, ઉપસ્થિત થઈને,

છીનવીને, વિભક્ત કરીને

આહચ્ચાય. ન૦ [યથાત્યાગ]

ત્યાગ જેવું

આહટ્ટુ. કૃ૦ [આહત્ય]

સ્વીકારીને, લાવીને

આહડ. અ૦ [આહત]

લાવેલું, છીનવેલું

આહડિયા. સ્ત્રી૦ [આહતિકા]

બહારથી આવેલી લાણી

આહણ. ધા૦ [આ+હન્]

આઘાત કરવો, મારવું

આહત. વિશે૦ [આહત]

આઘાત પ્રાપ્ત, પ્રેરિત

આહત્તહિય. ન૦ [યથાતથ્ય]

જોઈએ તેવું, યથાર્થ ઉપદેશનું સ્વરૂપ, વાસ્તવિક સત્ય
'સૂચગડ'નું એક અધ્યયન

આહત્તહીય. ન૦ [યથાતથ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

આહમ્મંત. કૃ૦ [આહન્યમાન]

આવતો, ધ્વનીયુક્ત થતો, આગમન કરતો

આહમ્મંત . કૃ૦ [આધમત્]

ધમતો, ધમણ ધમતો

આહમ્મિય. વિશે૦ [આધાર્મિક]

ધર્મ વિરુદ્ધ

આહમ્મિયપય. ન૦ [આધાર્મિકપદ]

ધર્મ વિરુદ્ધ પદ

આહય. ત્રિ૦ [આહત]

હણેલું, વગાડેલ ઢોલ

આહયા. સ્ત્રી૦ [આહતા]

દુંદુભી

આહર. ધા૦ [આ+હ]

ખાવું, ગ્રહણ કરવું, સ્વીકારવું, લાવવું, એકફું કરવું,
ચોરવું

આહર. કૃ૦ [આહ]

ખાધેલ, ગ્રહણ કરેલ

આહરંત. કૃ૦ [આહરત]

ખાતો, લાવતો

આહરણ. ન૦ [આહરણ]

ઉદાહરણ, દ્રષ્ટાંત

આહરણ. ન૦ [આહરણ]

ધરેણું, અલંકાર

આહરણતદ્દેસ. પુ૦ [આહરણતદ્દેશ]

એકદેશી દ્રષ્ટાંત

આહરણતદ્દોષ. પુ૦ [આહરણતદ્દોષ]

સદોષ દ્રષ્ટાંત

આહરિત્ત. કૃ૦ [આહરિત]

લાવેલું, સ્વીકારેલું

આહરિત્તુ. કૃ૦ [આહત્ય]

લાવીને, સ્વીકારીને

આહરેત્તુ. કૃ૦ [આહર્ત્તુ]

લાવવાને, સ્વીકારવાને

આહરેમાણ. કૃ૦ [આહરત]

લાવતો, ખાતો

આહવ્વણિ. સ્ત્રી૦ [આથર્વણી]

તાત્કાલિક અનર્થ કરનારી એક વિદ્યા

આહવ્વાય. ન૦ [યથાવાદ]

વિચ્છેદ ગયેલ દ્રષ્ટિવાદના સૂત્રનો એક ભેદ

આહા. ધા૦ [આ+ખ્યા]

કહેવું

આહાકડ. ત્રિ૦ [આધાકૃત]

ગૌચરી આદિ સંબંધી એક દોષ

આહાકડભોઈ. પુ૦ [આધાકૃતભોજિન્]

સાધુ નિમિત્તે બનેલ આહાર કરનાર

આહાકમ્મ. ન૦ [યથાકર્મન્]

સ્વકૃત કર્માનુસાર

આહાકમ્મ. ન૦ [આધાકર્મન્]

આધાકર્મી આહાર વગેરે

આહાકમ્મંતરિય. ન૦ [આધાકર્મન્તરિય]

આધાકર્મ દોષયુક્ત આહારાદિ

આહાકમ્મગાહી. પુ૦ [આધાકર્મગ્રાહિન્]

આધાકર્મ દોષયુક્ત આહાર લેનાર

આહાકમ્મિય. ત્રિ૦ [આધાકર્મિક]

સાધુના નિમિત્તે બનાવેલ આહારાદિ

આહાતચ્ચ. નં [યથાતથ્ય]

જે વસ્તુ જેવી હોય તેવી જ કહેવી તે, યથાર્થ સત્ય

આહાતહિય. નં [યથાતથ્ય]

‘સૂચગડ’ સૂત્રનું એક અધ્યયન

આહાય. કૃં [આધાય]

મૂકીને

આહાયકમ્મ. નં [આધાકર્મન્]

જુઓ ‘આહાકમ્મ’

આહાર. પું [આહાર]

આહાર, ખોરાક, ભોજન

આહાર. પું [આધાર]

આધાર, આશ્રય, ટેકો, અવલંબન

આહાર. ધાં [આ+હૃ]

લાવવું

આહાર. ધાં [આ+હારય]

ખાવું, ભોજન કરવું

આહારઅપજ્જતિ. ત્રિં [આહારઅપર્યાપ્તિ]

આહાર લેવાની શક્તિ પૂરી ન થાય તે

આહારહ્તુ. કૃં [આહર્તૃ]

લાવવા માટે

આહારહ્વચિય. ત્રિં [આહારોપચિત]

આહારથી પુષ્ટ

આહારણસના. સ્ત્રીં [આહારૈષણા]

ભોજનની ગવેસણા, ખોજ

આહારઓ. અં [આહારતસ્]

ખોરાક આશ્રીને

આહારકંચિય. ત્રિં [આહારકાઙ્ક્ષિક]

આહારની ઇચ્છાવાળો

આહારગ. નં [આહારક]

ચૌદપૂર્વી દ્વારા અરિહંતાદિની ઋદ્ધિ જોવા માટે

બનાવાતું એક શરીર વિશેષ,

ભોજન કરનાર

આહારગમ. પું [આહારગમ]

આહાર સંબંધિ વર્ણનવાળો સૂત્રપાઠ

આહારગમીસગસરીર. નં [આહારકમિશ્રકશરીર]

શરીરનો એક ભેદ

આહારગમીસય. પું [આહારકમિશ્રક]

આહારમિશ્રક, શરીરનો એક ભેદ

આહારગમીસસરીર. નં [આહારકમિશ્રકશરીર]

શરીરનો એક ભેદ

આહારગમીસા. સ્ત્રીં [આહારકમિશ્રક]

આ બે શરીરનો યોગ કે વ્યાપાર

આહારગમીસાસરીર. નં [આહારકમિશ્રકશરીર]

શરીરનો એક ભેદ

આહારગસમુઘાત. પું [આહારકસમુદ્ઘાત]

આહારક શરીરમાં આત્મપ્રદેશો વિસ્તરવા તે

આહારગસરીર. નં [આહારકશરીર]

એક શરીર

આહારગસરીરકાયપ્પઓગ. પું [આહારકશરીરકાયપ્રયોગ]

આહારક શરીરની પ્રવૃત્તિ

આહારગસરીરત્તા. સ્ત્રીં [આહારકશરીરત્ત્વ]

આહારક શરીરપણું

આહારગસરીરય. પું [આહારકશરીરક]

આહારક શરીર સંબંધિ

આહારગસરીરિ. ત્રિં [આહારકશરીરિન્]

આહારક શરીરધારી સાધુ

આહારગુત્ત. ત્રિં [આહારગુપ્ત]

આહાર પરત્વે મન-વચન-કાયાને પાપથી ગોપવનાર

આહારચરિમ. નં [આહારચરમ]

ચરમ અર્થાત્ અંત તેના વિવિધ ભેદોમાંનો એક

આહારહિ. ત્રિં [આહારાર્થિન્]

ભોજનનો અર્થ

આહારત્ત. નં [આહારત્ત્વ]

ભોજનનો ભાવ

આહારદવ્વવગ્ગણા. સ્ત્રીં [આહારદ્રવ્યવર્ગણા]

આહારક શરીર માટે ઉપયોગી પુદ્ગલોનો સમૂહ

આહારનિમિત્ત. ત્રિં [આહારનિમિત્ત]

ભોજનના હેતુથી

આહારનિમિત્તાગ. પું [આહારનિમિત્તક]

ભોજન નિમિત્ત સંબંધિ

આહારપચ્ચક્ષાણ. નં [આહારપ્રત્યાચ્ચાણ]

ભોજનનો ત્યાગ, સંથારો

આહારપજ્જતિ. સ્ત્રીં [આહારપર્યાપ્તિ]

આહાર નામક એક પર્યાપ્તિ

આહારપદ. નં [આહારપદ]

એક અધ્યયન

આહારપય. નં [આહારપદ]

જુઓ 'ઉપર'

આહારપરિણા. સ્ત્રીં [આહારપરિજ્ઞા]

'સૂત્રગડ' સૂત્રનું એક અધ્યયન

આહારભાવ. પું [આહારભાવ]

આહારનો ભાવ

આહારભૂય. ત્રિં [આહારભૂત]

આધારભૂત

આહારમઇય. ત્રિં [આહારમય]

આહારયુક્ત

આહારમાઇય. ત્રિં [આહારમાદિક]

આહાર-આદિ

આહારય. નં [આહારક]

જુઓ 'આહારગ'

આહારયમીસસરીર. નં [આહારકમિશ્રશરીર]

શરીરનો એક ભેદ

આહારયસરીર. નં [આહારકશરીર]

જુઓ 'ઉપર'

આહારવ. નં [આહારવત્]

આશ્રય સમાન, ટેકા જેવું

આહારવવકંતિ. સ્ત્રીં [આહારવ્યુત્ક્રાન્તિ]

આહારને છોડી દેવો તે, આહાર ત્યાગ

આહારવિહિ. સ્ત્રીં [આહારવિધિ]

જેમાં આહાર લાવવાની કરવાની વિધિ દર્શાવી છે તે

આહારસંજ્ઞા. સ્ત્રીં [આહારસંજ્ઞા]

આહાર લેવાની ઇચ્છા, ચારમાંની એક સંજ્ઞા

આહારસંજ્ઞોવયુક્ત. ત્રિં [આહારસંજ્ઞોપયુક્ત]

આહારની સંજ્ઞાવાળા

આહારસમિતિ. સ્ત્રીં [આહારસમિતિ]

આહારના વિષયમાં સાવધાની

આહારસમુદ્ધાય. પું [આહારસમુદ્ધાત]

સમુદ્ધાતનો એક ભેદ

આહારહેઝ. પું [આહારહેઝુ]

ભોજનનો હેતુ

આહારા. પું [આહારક]

જુઓ 'આહારગ'

આહારાઇણિય. પું [યથારાત્નિક]

દીક્ષાપર્યાયના ક્રમાનુસાર

આહારતિણિય. પું [યથારાત્નિક]

જુઓ 'ઉપર'

આહારિજ્જમાણ. કૃં [આહિયમાણ]

લાવવું તે

આહારિજ્જિસ્સમાણ. કૃં [આહિષ્યમાણ]

લાવવાનું હોય તે

આહારિત્ત. કૃં [આહારિત]

આહાર લઈને

આહારિત્તે. કૃં [આહર્તુમ્]

આહાર ગ્રહણ કરવાને માટે, લાવવા માટે

આહારિત્તા. કૃં [આહાર્ય]

આહાર લઈને

આહારિત્તુ. કૃં [આહર્તુ]

લાવવાને માટે

આહારિમ. ત્રિં [આહાર્ય]

ખાદ્ય-ઓષધ યૂર્ણ

આહારિય. ત્રિં [આહર્ત]

લાવેલું

આહારિય. નં [અવધાર્ય]

અવધારવું

આહારિયં. અં [યથાઽઽર્ચ્યમ્]

જેથી આર્ચપણું પ્રાપ્ત થાય તે રીતે

આહારુદ્દેસય. પું [આહારોદ્દેશક]

'પન્નવણા' સૂત્રનું ૨૮મું પદ, આહાર વિષયક ઉદ્દેશો

આહારેત્ત. કૃં [આહારત્]

આહાર કરતો, લાવતો

આહારેત્તે. કૃં [આહર્તુમ્]

લાવવાને માટે

આહારેત્તા. કૃં [આહાર્ય]

ભોજન યોગ્ય વસ્તુ

આહારેત્તુ. કૃં [આહર્ત્તુ]

લાવવાને

આહારેમાળ. કૃં [આહર્ત્તુ]

લાવતો, ખાતો

આહારેયવ્વ. કૃં [આહર્ત્તવ્ય]

લઈ જવા યોગ્ય, ભોજન યોગ્ય

આહાલંદિઅ. પું [યથાલંદિક]

સાધુનો એક ભેદ

આહાવ. ધાં [આ+ધાવ]

દોડવું

આહાવણા. સ્ત્રીં [આભાવના]

ધારણા, ઉદ્દેશ

આહિંડ. ધાં [આ+હિંડ]

ફરવું, ભમવું

આહિંડમાળ. કૃં [આહિંડમાન]

ફરતો, ભમતો

આહિંડય. પું [આહિંડક]

ભ્રમણશીલ, મુસાફર

આહિંડિરુળ. કૃં [આહિંડિરુમ્]

ફરવાને, ભમવાને

આહિંડિય. ત્રિં [આહિંડિત]

મોકલેલ

આહિગરણિયા. સ્ત્રીં [આધિકરણિકી]

એક પ્રકારની ક્રિયા

આહિજ્જંત. નં [અધિયન્ત]

વ્યવસ્થા કરવી, કહેવું

આહિત. ત્રિં [આહત]

ધરેલ, આગમાં મૂકેલ

આહિત. ત્રિં [આખ્યાત]

પ્રતિપાદન કરેલું, કહેલું

આહિત્તા. કૃં [આધાય]

લક્ષમાં લઈને

આહિય. ત્રિં [આહત]

આઘાત પ્રાપ્ત, પ્રેરિત

આહિય. ત્રિં [આહત]

લાવેલું

આહિય. ત્રિં [આખ્યાત]

કહેલું

આહિયણિ. પું [આહિતાગ્નિ]

અગ્નિમાં ધરેલ

આહિયદિદ્ધિ. સ્ત્રીં [આસ્તિકદૃષ્ટિ]

મોક્ષની માન્યતાવાળું દર્શન, આસ્તિક દર્શન

આહિયપણ્ણ. પું [આસ્તિકપ્રજ્ઞ]

મોક્ષની બુદ્ધિ કે સમજ

આહિયવાદિ. પું [આસ્તિકવાદિન્]

મોક્ષને માનતો એક મત, આસ્તિક મત

આહિવચ્ચ. ત્રિં [આધિપત્ય]

માલિકી

આહુ. ત્રિં [આહોત્તુ]

દાતા, ત્યાગી

આહુડ. સ્ત્રીં [આહુતિ]

અગ્નિમાં ધી-તલ વગેરે હોમવા તે

આહુટ્ટિ. સ્ત્રીં [દેં]

સાડાચાર

આહુણિજ્જ. વિશેં [આહ્વનીય]

હોમવા યોગ્ય, બોલાવવા યોગ્ય

આહુણિજ્જમાળ. કૃં [આધૂયમાન]

ધારણ કરવા યોગ્ય

આહુણિય. પું [આધુનિક]

આધુનિક-નવું

આહુણિય. પું [આધુનિક]

પાંચમો મહાગ્રહ

આહુણિય. ત્રિં [આહુત]

બોલાવેલ

આહુણિય. કૃં [આહત્ય]

બોલાવીને

આહુતિ. સ્ત્રીં [આહુતિ]

અગ્નિમાં ધી-તલ-જવ વગેરે હોમવા તે

આહુય. કૃં [આહત]

લવાયેલ

આહૂય. કૃં [આહૂત]

લવાયેલ

આહૂય. કૃં [આહૂત]

બોલાવેલ

આહેઝં. કૃં [આધાય]

ધારણ કરવા તે

આહેળ. નં [દેં]

વિવાહ બાદ વરના ઘેર કન્યાને જમાડવાનો ઉત્સવ થાય તે

આહેવચ્ચ. નં [આધિપત્ય]

નાયક કે સ્વામીપણું

આહેવળ. નં [આક્ષેપણ]

શહેરને ઘેરો ઘાલવો કે છાપો મારવો, આક્ષેપ

આહોધિય. પું [આધોવધિક]

અવધિ જ્ઞાનનો એક ભેદ

આહોહિ. પું [અધોવધિ]

જુઓ 'ઉપર'

આહોહિય. પું [આધોવધિક]

જુઓ 'ઉપર'

[૩]

ઇ. અં [ઇતિ]

પાદપૂરણ, વાક્યાલંકાર, નિશ્ચય, સમાપ્તિ, એ પ્રમાણે

ઇ. ત્રિં [ચિત્]

સ્થિત રહેલ

ઇ. અં [અધિ]

પણ, વાક્યાલંકાર

ઇ. અં [અયે]

એક અવ્યય

ઇ. ધાં [ઇણ]

જવું, ગમન કરવું, જાણવું

ઇઅ. અં [અપિ ચ]

પણ, તો પણ

ઇઇ. અં [ઇતિ]

જુઓ ઇ (ઇતિ)

ઇઓ. અં [ઇતસ્]

અહીંથી,

.આ જન્મથી

ઇંકારંત. નં [ઇંકારાન્ત]

ઇંકાર જેને અંતે છે તે

ઇંચિણિ. સ્ત્રીં [દેં]

નિંદા

ઇંગાર. પું [અઙ્ગાર]

કોલસાનો ઢગ

ઇંગાલ. પું [અઙ્ગાર]

અંગાર, કોલસો, ધૂમાડા રહિત અગ્નિ, ગૌચરીનો એક દોષ, એક ગ્રહ

ઇંગાલકટ્ટણી. સ્ત્રીં [અઙ્ગારકર્ષણી]

ભટ્ટીમાંથી કોલસો કાઢવાનો સળિયો

ઇંગાલકમ્મ. નં [અઙ્ગારકર્મન્]

કોલસા બનાવવા-વેચવાનો વેપાર

ઇંગાલકમ્મંત. પું [અઙ્ગારકર્મન્તિ]

અંગાર કર્મ અંતર્ગત

ઇંગાલકારિયા. સ્ત્રીં [અઙ્ગારકારિકા]

સગડી

ઇંગાલગ. પું [અઙ્ગારક]

મંગળ ગ્રહ

ઇંગાલડાહ. પું [અઙ્ગારદાહ]

અંગારા પાડવાની જગ્યા

ઇંગાલદાહ. પું [અઙ્ગારદાહ]

જુઓ 'ઉપર'

ઇંગાલભૂય. ત્રિં [અઙ્ગારભૂત]

અંગારા સમાન

ઇંગાલમદ્દગ. વિં [અઙ્ગારમર્દક]

વ્રતપાલનમાં અસમર્થ એવા આચાર્ય

ઇંગાલય. પું [અઙ્ગારક]

મંગળ ગ્રહ

ઇંગાલવડેસય. પું [અઙ્ગારવતંસક]

એ નામનું એક વિમાન

ઇંગાલસગડિયા. સ્ત્રીં [અઙ્ગારશકટિકા]

કોલસા પાડવાની સગડી

ઇંગાલસોલ્લિય. ત્રિં [અઙ્ગારકપક્વ]

કોલસા ઉપર પકવેલ

ઇંગાલોવમ. ત્રિં [અઙ્ગારોપમ]

અંગારા જેવો

ઇંગિઅ. નં [ઇઙ્ગિત]

મનોભાવ, ઈશારો

ઇંગિણિ. સ્ત્રીં [ઇઙ્ગિની]

વૈયાવચ્ચ લીધા સિવાય સંથારો કરવો

ઇંગિણિમરણ. નં [ઇઙ્ગિનીમરણ]

સંથારા મૃત્યુનો એક ભેદ

ઇંગિય. નં [ઇઙ્ગિત]

જુઓ 'ઇંગિઅ'

ઇંત. ધાં [આયત્]

આવવું, આગમન કરવું

ઇંતિ. સ્ત્રીં [આગચ્છન્તિ]

આવવું

ઇંદ. પું [ઇન્દ્ર]

ઇન્દ્ર, દેવરાજા, શ્રેષ્ઠ, જ્યેષ્ઠા નક્ષત્રનો અધિપતિ દેવ,
આ નામનો એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર, નાયક, જીવ, આત્મા,
ઇશ્વર, ઐશ્વર્યવાન, પૃથ્વીકાયનો અધિષ્ઠાયક દેવ

ઇંદ. વિં [ઇન્દ્ર]

ભં મલ્લિના પ્રથમ શિષ્ય

ઇંદકંત. પું [ઇન્દ્રક્રાન્ત]

એક દેવવિમાન

ઇંદકાઇય. પું [ઇન્દ્રકાયિક]

ઇન્દ્રગોપ-એક ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળો જીવ

ઇંદકીલ. પું [ઇન્દ્રકીલ]

નગરના દરવાજાનો એક ભાગ

ઇંદકુંભ. પું [ઇન્દ્રકુંભ]

કળશ, મોટો ઘડો, એક ઉદ્યાન

ઇંદકેતુ. પું [ઇન્દ્રકેતુ]

ઇન્દ્ર મહોત્સવમાં બનાવેલ સ્થંભ

ઇંદચીલ. પું [ઇન્દ્રકીલ]

જુઓ 'ઇંદકીલ'

ઇંદગ. પું [ઇન્દ્રક]

એક તેઇન્દ્રિય જીવ

ઇંદગોવ. પું [ઇન્દ્રગોપ]

જુઓ 'ઉપર'

ઇંદગોવગ. પું [ઇન્દ્રગોપક]

જુઓ 'ઉપર'

ઇંદગોવય. પું [ઇન્દ્રગોપક]

જુઓ 'ઉપર'

ઇંદગ્રહ. પું [ઇન્દ્રગ્રહ]

વ્યંતર દેવના ઉપદ્રવથી થતો રોગ,
વળગાડ

ઇંદગ્નિ. પું [ઇન્દ્રાગ્નિ]

વિશાખા નક્ષત્રનો અધિષ્ઠાતા દેવ

ઇંદગ્નિદેવયા. પું [ઇન્દ્રાગ્નિદેવતા]

જુઓ 'ઉપર'

ઇંદજસા. વિં [ઇન્દ્રયશા]

કંપિલપુરના રાજા **બંભ** ની એક પત્ની (રાણી)

ઇંદજાલિ. ત્રિં [ઇન્દ્રજાલિન્]

ઇન્દ્રજાલિયો

ઇંદજ્ઞય. પું [ઇન્દ્રધ્વજ]

મોટી ધજા

ઇંદઢાણ. નં [ઇન્દ્રસ્થાન]

ઇન્દ્ર થંભ, ઇન્દ્રનું નિવાસ સ્થાન

ઇંદત્ત. નં [ઇન્દ્રત્વ]

ઇન્દ્રપણું

ઇંદદત્ત-૧. વિં [ઇન્દ્રદત્ત]

ઇન્દ્રપુર નગરનો રાજા તેના નગરમાં **પુઢવિસિરી** ગણિકા
હતી

ઇંદદત્ત-૨. વિં [ઇન્દ્રદત્ત]

મણિપુરના ગાથાપતિ **નાગદત્તે** જેને પારણે શુદ્ધ આહારનું
દાન કર્યું તેવા એક ઉગ્ર તપસ્વી સાધુ.
આ સાધુ **ઇંદપુત્ત** પણ કહેવાય છે.

ઇંદદત્ત-૩. વિં [ઇન્દ્રદત્ત]

મથુરાનો એક રાજકુમાર જેને પગછેદન કષ્ટ થયેલ

ઇંદદત્ત-૪. વિં [ઇન્દ્રદત્ત]

એક બ્રાહ્મણ ગુરુ અને **કવિલ** ના પિતાનો મિત્ર

ઇંદદત્ત-૫. વિં [ઇન્દ્રદત્ત]

બારમાં તીર્થંકર ભં વાસુપૂજ્યનો પૂર્વ ભવ

ઇંદદત્ત-૬. વિં [ઇન્દ્રદત્ત]

ગિરિફલ્લિગ નગરનો એક ગાથાપતિ

ઇંદદત્ત-૭. વિં [ઇન્દ્રદત્ત]

એક ધનાઢ્ય ગાથાપતિનો પુત્ર જેણે રાજકુમારી સાથે લગ્ન કરેલા

ઇંદદત્ત-૮. વિં [ઇન્દ્રદત્ત]

ઇંદ્રપુરનો રાજા તેને અલગ અલગ રાણીઓથી બાવીશ પુત્રો હતા તેમાં તેને **સુરિંદદત્ત** નામનો પુત્ર હતો. (કદાચ **ઇંદદત્ત-૧** અને ૮ એક પણ હોય)

ઇંદધનુ. નં [ઇન્દ્રધનુષ]

ઇન્દ્ર ધનુષ

ઇંદનાગ. વિં [ઇન્દ્રનાગ]

જિર્ણપુરનો એક રહેવાસી. તે બાલતપસ્વી તરીકે પ્રખ્યાત હતો. ગૌતમ સ્વામી તેને મળેલા.

ઇંદનિરય. પું [ઇન્દ્રકનિરય]

સૌથી મોટો નરકાવાસ

ઇંદનીલ. પું [ઇન્દ્રનીલ]

નીલમ, મણી

ઇંદપાઢિવયા. સ્ત્રીં [ઇન્દ્રપ્રતિપત્]

ભાદરવા વદી એકમ

ઇંદપુત્ત. પું [ઇન્દ્રપુત્ર]

ઇન્દ્રપુત્ર

ઇંદપુત્ત. વિં [ઇન્દ્રપુત્ર] જુઓ 'ઇંદદત્ત-૨'

ઇંદપુર. નં [ઇન્દ્રપુર]

એક નગરી

ઇંદભૂય. નં [ઇન્દ્રભૂત]

ઇન્દ્રરૂપ

ઇંદભૂઢ. વિં [ઇન્દ્રભૂતિ]

ભં મહાવીરના પ્રથમ શિષ્ય, જેનું ગોત્ર ગૌતમ હતું. સર્વત્ર 'ગોયમ' નામથી પ્રસિદ્ધ થયેલ. જુઓ 'ગોયમ' આગમોમાં અનેક સ્થાને તેની દૈનિક સંયમ ચર્યા, દેહ તથા તપ-બ્રહ્મચર્યાદિ ગુણોનું વર્ણન આવે છે. તત્ત્વ નિર્ણય માટે વિવિધ પ્રશ્નોની પૃચ્છા પણ આવે છે. જીવ વિષયક શંકાનું નિવારણ થતા તેને ભં મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધેલી. ગોબ્બર ગામના **વસુભૂઢ** અને **પુઢવી** ના પુત્ર, ૯૨ વર્ષ આયુ ભોગવી મોક્ષે ગયા.

ઇંદભૂતિ. વિં [ઇન્દ્રભૂતિ]

જુઓ 'ઇંદભૂઢ'

ઇંદમહ. પું [ઇન્દ્રમહ]

ઇન્દ્ર મહોત્સવ

ઇંદમુદ્ધાભિસિત્ત. પું [ઇન્દ્રમૂર્ધાભિષિત્ત]

પક્ષના સાતમા દિવસનું નામ

ઇંદલટ્ટિ. સ્ત્રીં [ઇન્દ્રયટ્ટિ]

ઇન્દ્ર મહોત્સવમાં રોપવામાં આવેલ સ્થંભ

ઇંદવિલય. નં [ઇન્દ્રવિલય]

ઇન્દ્રવિલય

ઇંદસમ્મ-૧. વિં [ઇન્દ્રસર્મન્]

અસ્થિક ગ્રામનો એક બ્રાહ્મણ, તે શૂલપાણી યક્ષનો ભક્ત હતો.

ઇંદસમ્મ-૨. વિં [ઇન્દ્રસર્મન્]

મોરાગ સન્નિવેશનો એક ગાથાપતિ

ઇંદસિરી. વિં [ઇન્દ્રશ્રી]

બંભદત્ત યકવર્તીના પિતા **બંભ** ની એક રાણી

ઇંદસેના. સ્ત્રીં [ઇન્દ્રસેના]

ઇન્દ્રનું સૈન્ય, એક મહાનદી

ઇંદા. સ્ત્રીં [ઇન્દ્રા]

એક નદી, એક દેવી

ઇંદા. સ્ત્રીં [ઇન્દ્રી]

પૂર્વ દિશા

ઇંદા. વિં [ઇન્દ્રા]

વારાણસીના એક ગૃહપતિની પુત્રી. દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ ધરણેન્દ્રની અગ્ર મહિષી બની.

ઇંદાઢહ. પું [ઇન્દ્રાયુધ]

ઇન્દ્રનું શસ્ત્ર

ઇંદાણી. સ્ત્રીં [ઇન્દ્રાણી]

ઇન્દ્રની અગ્રમહિષી

ઇંદાભિસેગ. પું [ઇન્દ્રાભિષેક]

ઇન્દ્રનો રાજ્ય અભિષેક

ઇંદાભિસેય. પું [ઇન્દ્રાભિષેક]

જુઓ 'ઉપર'

ઇંદિઓવઢત્ત. ત્રિં [ઇન્દ્રિયોપયુક્ત]

ઇન્દ્રિય વિષયમાં ઉપયોગવાળો

ઇંદિકાઢય. નં [દેં]

ઇન્દ્રકાચિક

ઇંદિય. ન૦ [ઇન્દ્રિય]

આંખ-કાન વગેરે પાંચ ઇન્દ્રિય, આત્માનું ચિત્ત,
'પન્નવણા' સૂત્રનું એક પદ, એક દ્વાર,
અંગ, શરીરના અવયવ

ઇંદિયઅપજ્જતિ. સ્ત્રી૦ [ઇન્દ્રિયઅપર્યાપ્તિ]

ઇન્દ્રિયની અપૂર્ણતા

ઇંદિયઉદ્દેસ. પુ૦ [ઇન્દ્રિયોદ્દેશ]

'પન્નવણા' સૂત્રનો એક ઉદ્દેશ

ઇંદિયઉદ્દેસય. પુ૦ [ઇન્દ્રિયોદ્દેશક]

'પન્નવણા' સૂત્રનો એક ઉદ્દેશ

ઇંદિયઉવચ્ચત્ત. ત્રિ૦ [ઇન્દ્રિયોપયુક્ત]

ઇન્દ્રિયના ઉપયોગ સહિત

ઇંદિયઉવચય. પુ૦ [ઇન્દ્રિયોપચય]

ઇન્દ્રિય વૃદ્ધિ

ઇંદિયગામ. પુ૦ [ઇન્દ્રિયગામ]

ઇન્દ્રિય સમૂહ

ઇંદિયગ્ગામ. પુ૦ [ઇન્દ્રિયગ્રામ]

ઇન્દ્રિય સમૂહ

ઇંદિયગેજ્ઝ. પુ૦ [ઇન્દ્રિયગ્રાહ્ય]

ચક્ષુ આદિ દ્વારા ગ્રહણ થઈ શકે તે રૂપ વગેરે

ઇંદિયચલણા. સ્ત્રી૦ [ઇન્દ્રિયચલના]

ઇન્દ્રિયનું ચાલવું

ઇંદિયચોર. પુ૦ [ઇન્દ્રિયચોર]

ઇન્દ્રિય ચોર

ઇંદિયજવણિજ્જ. ત્રિ૦ [ઇન્દ્રિયાપનીય]

પાંચે ઇન્દ્રિયોને વશ કરવી તે

ઇંદિયજાત. ન૦ [ઇન્દ્રિયજાત]

ઇન્દ્રિયના ભેદ

ઇંદિયજાય. ન૦ [ઇન્દ્રિયજાત]

જુઓ 'ઉપર'

ઇંદિયત્થ. ન૦ [ઇન્દ્રિયાર્થ]

ઇન્દ્રિયના વિષય જેવા કે શબ્દ-રૂપ આદિ

ઇંદિયનિગ્ગહ. પુ૦ [ઇન્દ્રિયનિગ્રહ]

ઇન્દ્રિયોને અંકુશમાં રાખવી તે

ઇંદિયનિરોહ. ત્રિ૦ [ઇન્દ્રિયનિરોધ]

ઇન્દ્રિયને તે-તે વિષયમાં જતી રોકવી તે

ઇંદિયપચ્ચક્ક. ન૦ [ઇન્દ્રિયપ્રત્યક્ષ]

ઇન્દ્રિયને પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન, શ્રોત્રાદિ દ્વારા શ્રવણાદિ થવું તે

ઇંદિયપજ્જતિ. સ્ત્રી૦ [ઇન્દ્રિયપર્યાપ્તિ]

ઇન્દ્રિયની સંપૂર્ણતા

ઇંદિયપડિસંલીણયા. સ્ત્રી૦ [ઇન્દ્રિયપ્રતિસંલીનતા]

ઇન્દ્રિયોને વશ કરવી તે

ઇંદિયપય. ન૦ [ઇન્દ્રિયપદ]

'પન્નવણા' સૂત્રનું એક પદ

ઇંદિયપરિણામ. ન૦ [ઇન્દ્રિયપરિણામ]

ઇન્દ્રિય રૂપે જીવના પરિણામ, ઇન્દ્રિય પરિણામન

ઇંદિયલલ્લિ. સ્ત્રી૦ [ઇન્દ્રિયલલ્લિ]

ઇન્દ્રિયોની પ્રાપ્તિ

ઇંદિયવસટ્ટ. ત્રિ૦ [ઇન્દ્રિયવશાર્ત]

ઇન્દ્રિયને વશ થવાથી થયેલ દુઃખ

ઇંદિયવિસય. પુ૦ [ઇન્દ્રિયવિષય]

ઇન્દ્રિયના વિષયો-શબ્દ આદિ

ઇંદિયવિસયનિરોહ. પુ૦ [ઇન્દ્રિયવિષયનિરોધ]

ઇન્દ્રિયના વિષયોને રોકવા તે

ઇંદિયવિસયપસત્થ. ન૦ [ઇન્દ્રિયવિષયપ્રશસ્ત]

ઇન્દ્રિયના પ્રશસ્ત વિષય

ઇંદિયસુહસાઉલય. ન૦ [ઇન્દ્રિયસુખસાકુલત]

ઇન્દ્રિયના સુખને માટે વ્યાકુળ

ઇંદીવર. ન૦ [ઇન્દીવર]

કમળ, પદ્મ

ઇંદુ. પુ૦ [ઇન્દુ]

ચંદ્ર

ઇંદુવસુ. વિ૦ [ઇન્દુવસુ]

ચકવર્તીના પિતા **બંભ** ની એક રાણી.

ઇંદુત્તરવડેસગ. પુ૦ [ઇન્દ્રોત્તરાવતસક]

એ નામનું એક વિમાન

ઇંદોકંત. ન૦ [ઇન્દ્રાવકાન્ત]

એક દેવવિમાન

ઇંધણ. ન૦ [ઇન્ધન]

બળતણ, છાણ

ઇક્ક. ત્રિ૦ [એક]

એકલો, એકાકી

ઇવકઅ. ત્રિં [એવક]

એકલો, એકાકી

ઇવકડ. નં [દેં]

ચદાઈ બનાવવાનું કોમળ ઘાસ, રૂ

ઇવકડ. નં [દેં]

આ નામનું એક ઝાડ

ઇવકમિવક. ત્રિં [એકૈક]

એક એક

ઇવકાઈ. વિં [એકાદિ]

જુઓ 'એકાઈ' નો પૂર્વભવનો જીવ. જેનું વૃત્તિમાં **ઇવકાઈ** નામ છે અને મૂલ માં **એકાઈ** તરીકે પણ ઉલ્લેખ છે. વિજય વર્ધમાન ખેટકનો વહીવટદાર, તે ઘણો ફૂર હતો.

ઇવકાહરકૂડ. વિં [એકાદિરાટ્ટકૂડ]

જુઓ 'એકાઈ'

ઇવિકિવક. ત્રિં [એકૈક]

એક-એક

ઇવખ. ધાં [ઈક્ષ્]

જોવું, અવલોકન કરવું

ઇવખાગ. નં [ઇક્ષવાકુ]

એ નામનું એક કુળ

ઇવખાગકુલ. નં [ઇક્ષવાકુકુલ]

જુઓ 'ઉપર'

ઇવખાગપરિસા. સ્ત્રીં [ઇક્ષવાકુપરિષદ]

ઇક્ષુકુળની સભા કે સમૂહ

ઇવખાગભૂમિ. સ્ત્રીં [ઇક્ષવાકુભૂમિ]

અયોધ્યા કે જ્યાં ઇક્ષવાકુ કુળની ઉત્પત્તિ થઈ

ઇવખાગરાય. પું [ઇક્ષવાકુરાજ]

ઇક્ષવાકુ કુળમાં જન્મેલ રાજા

ઇવખાગવંસ. પું [ઇક્ષવાકુવંશ]

ઋષભદેવ સ્વામીનો વંશ, ઇક્ષવાકુ કુળનો વંશ

ઇવખુ. પું [ઇક્ષુ]

શેરડી

ઇવખુવન. નં [ઇક્ષુવન]

શેરડીનું વન

ઇવખુવાડ. પું [ઇક્ષુવાટ]

શેરડી પીલવાનું સ્થાન

ઇવખુવાડિયા. સ્ત્રીં [ઇક્ષુવાટિકા]

શેરડીનો વાડ

ઇવખુવાડી. સ્ત્રીં [ઇક્ષુવાટી]

જુઓ 'ઉપર'

ઇવખૂઓ. અં [ઇક્ષુતસ્]

શેરડીની ગાંઠથી

ઇગિંદિયત્તા. સ્ત્રીં [એકેન્દ્રિયતા]

એકેન્દ્રિયપણું

ઇચ્ચત્થ. પું [ઇત્યર્થ]

આ પ્રકારનો અર્થ

ઇચ્ચા. કૃં [ઇત્વા]

જાણીને

ઇચ્ચાઈ. ત્રિં [ઇત્યાદિ]

વગેરે

ઇચ્ચાઈય. ત્રિં [ઇત્યાદિક]

વગેરે

ઇચ્ચેઈય. અં [ઇત્યેતત્]

એક પ્રકારે, એ રીતે

ઇચ્ચેયં. અં [ઇત્યેતત્]

જુઓ 'ઉપર'

ઇચ્ચેવ. અં [ઇત્યેતત્] જુઓ 'ઉપર'

ઇચ્છ. ધાં [ઇષ્]

ઇચ્છવું

ઇચ્છંજ્ઞાણ. નં [ઇચ્છાધ્યાન]

લાભની ઇચ્છાનું ધ્યાન

ઇચ્છંત. કૃં [ઇચ્છત્]

ઇચ્છતો

ઇચ્છંતય. કૃં [ઇચ્છત્ક]

ઇચ્છતો એવો

ઇચ્છવકાર. ત્રિં [ઇચ્છાકાર]

એક સામાચારી,

ઇચ્છાપૂર્વક ગુરુઆજ્ઞા લઈ અનુષ્ઠાન કરવું

ઇચ્છા. સ્ત્રીં [ઇચ્છા]

અભિલાષા, પક્ષની અગિયારમી રાત્રિ

ઇચ્છાઈ. સ્ત્રીં [ઇચ્છાદિ]

ઇચ્છાકારાદિ સામાચારી

ઇચ્છાકામ. પુઠ્ઠ [ઇચ્છાકામ]

અપ્રાપ્ત વસ્તુની આકાંક્ષા

ઇચ્છાકાર. પુઠ્ઠ [ઇચ્છાકાર] જુઓ 'ઇચ્છકાર'

ઇચ્છાનુલોમ. ત્રિઠ્ઠ [ઇચ્છાનુલોમ]

ઇચ્છાને અનુકૂળ

ઇચ્છાનુલોમિય. ત્રિઠ્ઠ [ઇચ્છાનુલોમિક]

ઇચ્છાને અનુકૂળ બોલનાર

ઇચ્છાપ્રણીય. ત્રિઠ્ઠ [ઇચ્છાપ્રણીત]

સંસાર વધે તેવી વિષયાનુકૂળ પ્રવૃત્તિમાં પ્રવૃત્ત

ઇચ્છાપરિણામ. નઠ્ઠ [ઇચ્છાપરિણામ]

ઇચ્છાની મર્યાદા બાંધવી તે, શ્રાવકનું પાંચમું વ્રત

ઇચ્છામણ. નઠ્ઠ [ઇચ્છામનસ્]

મનોભિલાષા

ઇચ્છામિત્ત. નઠ્ઠ [ઇચ્છામાત્ર]

માત્ર ઇચ્છા, યુક્તિ વિના કલ્પના માત્ર

ઇચ્છામુત્તિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઇચ્છામુત્તિ]

ઇચ્છાનો ત્યાગ

ઇચ્છાલોભ. પુઠ્ઠ [ઇચ્છાલોભ]

ઇચ્છારૂપ લોભ

ઇચ્છાલોભિત. ત્રિઠ્ઠ [ઇચ્છાલોભિક]

ઘણી ઉપાધિવાળો, મહેચ્છાવાળો

ઇચ્છાલોભિય. ત્રિઠ્ઠ [ઇચ્છા લોભિક] જુઓ 'ઉપર'

ઇચ્છિય. ત્રિઠ્ઠ [ઇષ]

પ્રિય, વાંછિત

ઇચ્છિય. વિશેઠ્ઠ [ઇચ્છિત]

જેની ઇચ્છા કરાઈ છે તે

ઇચ્છિયકામકામિ. ત્રિઠ્ઠ [ઇષકામકામિન્]

મનગમતા ભોગ ભોગવનાર

ઇચ્છિયકારય. ત્રિઠ્ઠ [ઇષકારક]

વાંછિતને કરનાર

ઇચ્છિયત્ત. નઠ્ઠ [ઇષત્વ]

પ્રિયપણું, વાંછિતરૂપ

ઇચ્છિયપડિચ્છિય. નઠ્ઠ [ઇષપ્રતીષ]

ઇચ્છાપ્રતિચ્છા સહ

ઇચ્છિયવ્વ. ત્રિઠ્ઠ [ઇષિતવ્વ]

ઇચ્છવા યોગ્ય

ઇચ્છુગ. વિશેઠ્ઠ [ઇચ્છુક]

અભિલાષી

ઇજ્જા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઇજ્યા]

યાગ, દેવપૂજા

ઇજ્જિસ. ત્રિઠ્ઠ [ઇજ્ઞિષ]

પૂજાની અભિલાષાવાળો

ઇટ્ટકા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઇટ્ટકા]

ઇટ, ખાદ્ય વિશેષ

ઇટ્ટગા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઇટ્ટકા]

જુઓ 'ઉપર'

ઇટ્ટયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઇટ્ટકા]

જુઓ 'ઉપર'

ઇટ્ટા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઇટ્ટા]

ઇંટ

ઇટ્ટાવાય. પુઠ્ઠ [ઇટ્ટાપાક]

ઇંટ પકાવવાનું સ્થાન

ઇટ્ટાલ. પુઠ્ઠ [દેઠ]

ઇંટ

ઇટ્ટ. ત્રિઠ્ઠ [ઇષ]

પ્રિય, વહાલું

ઇટ્ટતર. ત્રિઠ્ઠ [ઇષતર]

વધારે પ્રિય

ઇટ્ટતરાય. ત્રિઠ્ઠ [ઇષતરક]

વધારે પ્રિય

ઇટ્ટતરિય. ત્રિઠ્ઠ [ઇષતરક]

વધારે પ્રિય

ઇટ્ટત્ત. નઠ્ઠ [ઇષત્વ]

પ્રિયત્વ, ગમવાપણું

ઇટ્ટપુર. નઠ્ઠ [ઇષપુર]

ઇષ્ટપુર, પ્રિય નગર

ઇટ્ટસ્સરતા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઇષસ્વરતા]

મધુર સ્વરપણું

ઇટ્ટુર. નઠ્ઠ [દેઠ]

ગાડી

ઇટ્ટુરગ. નઠ્ઠ [દેઠ]

રસોઈ ઢાંકવાનું મોટું પાત્ર

ઇઙ્ગરય. ન૦ [દે૦]

જુઓ 'ઉપર'

ઇઙ્ગિ. સ્ત્રી૦ [ઋદ્ધિ]

વૈભવ, સમૃદ્ધિ

ઇઙ્ગિગારવ. પુ૦ [ઋદ્ધિગૌરવ]

સંપત્તિ આદિની પ્રાપ્તિમાં અભિમાન કરવું અને
અપ્રાપ્તિમાં લાલસા કરવી તે

ઇઙ્ગિગારવજ્ઞાણ. ન૦ [ઋદ્ધિગૌરવધ્યાન]

ઋદ્ધિના મદનું ધ્યાન

ઇઙ્ગિપત્ત. પુ૦ [ઋદ્ધિપ્રાપ્ત]

ઋદ્ધ્યાદિની પ્રાપ્તિ

ઇઙ્ગિપત્તારિય. પુ૦ [ઋદ્ધિપ્રાપ્તાર્ય]

ઋદ્ધિને પ્રાપ્ત આર્ય જેમ કે અરિહંત આદિ

ઇઙ્ગિમંત. ત્રિ૦ [ઋદ્ધિમત્]

ઋદ્ધિવાળો

ઇઙ્ગિસિય. વિશે૦ [દે૦]

માંગણની એક જાતિ

ઇઙ્ગિગારવ. પુ૦ [ઋદ્ધિ ગૌરવ] જુઓ 'ઇઙ્ગિગારવ'

ઇણ. સ૦ [ઇતત્]

આ

ઇણં. સ૦ [ઇતત્]

આ

ઇણમેવ. સ૦ [ઇદમેવ]

એ જ

ઇણમો. સ૦ [ઇતત્]

આ

ઇણં. અ૦ [ઇદાનીમ્]

હમણાં

ઇણિ. અ૦ [ઇદાનીમ્]

હમણાં

ઇણિં. અ૦ [ઇદાનીમ્]

હમણાં

ઇતર. ત્રિ૦ [ઇતર]

બીજું

ઇતરેતર. ત્રિ૦ [ઇતરેતર]

બીજું-બીજું

ઇતિ. અ૦ [ઇતિ]

જુઓ 'ઇઙ્'

ઇતિહાસ. પુ૦ [ઇતિહાસ]

પ્રાચીન કાળની હકીકત દર્શાવનાર શાસ્ત્ર

ઇતો. અ૦ [ઇતસ્]

અહીંથી

ઇત્ત. અ૦ [ઇતસ્]

અહીંથી

ઇત્તર. ત્રિ૦ [ઇત્વર]

અલ્પકાળનું

ઇત્તરપરિગ્રહિયાગમન. ન૦ [ઇત્વરપરિગ્રહિતાગમન]

થોડા કાળ માટે ગ્રહણ કરેલી સ્ત્રી સાથે મૈથુન સેવવું,
શ્રાવકના ચોથા વ્રતનો અતિચાર

ઇત્તરવાસ. પુ૦ [ઇત્તરવાસ]

થોડો નિવાસ

ઇત્તરિય. ત્રિ૦ [ઇત્વરિક]

અલ્પકાલીન,

થોડા વખતનું

ઇત્તરિયપરિગ્રહિયાગમન. ન૦ [ઇત્વરિકપરિગ્રહિતાગમન]

જુઓ 'ઇત્તરપરિગ્રહિતાગમન'

ઇત્તલ. ન૦ [ઇત્તલ]

તૃણ વિશેષ

ઇત્તાવ. ત્રિ૦ [ઇતાવત્]

એટલા પ્રમાણનું

ઇત્તિ. અ૦ [ઇતિ]

એવી રીતે

ઇત્તિય. ત્રિ૦ [ઇતાવત્]

જુઓ 'ઇત્તાવ'

ઇત્તો. અ૦ [ઇતસ્]

અહીંથી

ઇત્થ. અ૦ [અત્ર]

અહીં, આ ઠેકાણે

ઇત્થં. અ૦ [અત્ર]

એવી રીતે, આ પ્રકારે

ઇત્થંઠિય. ત્રિ૦ [ઇત્થંઠિય]

અહીં રહેલ, એ પ્રકારે રહેલ

ઇત્થંત્થ. ત્રિં [ઇત્થંત્થ]

લોક પ્રસિદ્ધ આકારે રહેલ

ઇત્થિ. સ્ત્રીં [સ્ત્રી]

સ્ત્રી, નારી

ઇત્થિઆણમણી. સ્ત્રીં [સ્ત્રીઆજ્ઞાપની]

સ્ત્રીને આદેશ કરવાની કે બોલાવવાની ભાષા

ઇત્થિકમ્મ. નં [સ્ત્રીકર્મન્]

સ્ત્રીને વશ કરવાનું કામ, હસ્ત કર્માદિ પ્રવૃત્તિ

ઇત્થિકલા. સ્ત્રીં [સ્ત્રીકલા]

સ્ત્રીની ચોસઠ કળા

ઇત્થિકહા. સ્ત્રીં [સ્ત્રીકથા]

સ્ત્રી સંબંધિ કથા

ઇત્થિકા. સ્ત્રીં [સ્ત્રીકા]

સ્ત્રી

ઇત્થિકામ. પું [સ્ત્રીકામ]

સ્ત્રી સંબંધિ કામભોગ

ઇત્થિકામભોગ. પું [સ્ત્રીકામભોગ]

જુઓ 'ઉપર'

ઇત્થિકુલત્થ. નં [સ્ત્રીકુલત્થ]

કુલીન સ્ત્રી

ઇત્થિગણ. નં [સ્ત્રીગણ]

સ્ત્રીઓનો સમૂહ

ઇત્થિગઢ્ઠ. પું [સ્ત્રીગર્ભ]

સ્ત્રી સંબંધિ ગર્ભ

ઇત્થિઢાણ. નં [સ્ત્રીસ્થાન]

સ્ત્રી સંબંધિ સ્થાન

ઇત્થિતિત્થ. નં [સ્ત્રીતીર્થ]

સ્ત્રી રૂપે જન્મેલ મલ્લીનાથ તીર્થકરનું શાસન

ઇત્થિત્ત. નં [સ્ત્રીત્વ]

સ્ત્રીત્વ

ઇત્થિત્તયણ. નં [સ્ત્રીતા]

સ્ત્રીપણું, સ્ત્રી

ઇત્થિત્તા. સ્ત્રીં [સ્ત્રીતા]

જુઓ 'ઉપર'

ઇત્થિદોસ. પું [સ્ત્રીદોષ]

સ્ત્રીના દોષ

ઇત્થિનામગોય. નં [સ્ત્રીનામગોત્ર]

નામકર્મની એક પ્રકૃતિ

ઇત્થિપચ્છાકડ. ત્રિં [સ્ત્રીપચ્છાત્કૃત]

જેણે સ્ત્રીપણું ટાળેલ છે તે

ઇત્થિપડિમા. સ્ત્રીં [સ્ત્રીપ્રતિમા]

સ્ત્રી સંબંધિ પ્રતિમા

ઇત્થિપન્નવણી. સ્ત્રીં [સ્ત્રીપ્રજ્ઞાપની]

સ્ત્રી લક્ષણ પ્રતિપાદક મોહજન્ય ભાષા

ઇત્થિપરિણા. સ્ત્રીં [સ્ત્રીપરિજ્ઞા]

સ્ત્રી સંબંધિ જાણકારી, 'સૂચક' સૂત્રનું એક અધ્યયન

ઇત્થિપરિસહ. પું [સ્ત્રીપરિષહ]

સ્ત્રી સંબંધિ પરિષહ

ઇત્થિપરિસહવિજય. પું [સ્ત્રીપરિષહવિજય]

સ્ત્રીઓ એકાંતમાં આવી ગમે તેવા ઉપસર્ગ કરે તો પણ ચલિત ન થવું, એ રીતે સ્ત્રી પરીષહ પર જય મેળવવો તે

ઇત્થિપોસય. પું [સ્ત્રીપોષક]

સ્ત્રીનું ભરણપોષણ કરનાર પુરુષ

ઇત્થિભાવ. પું [સ્ત્રીભાવ]

સ્ત્રીના હાવભાવ

ઇત્થિય. પું [સ્ત્રીક]

સ્ત્રી સંબંધિ

ઇત્થિયા. સ્ત્રીં [સ્ત્રી]

સ્ત્રી

ઇત્થિરજ્જ. નં [સ્ત્રીરાજ્ય]

સ્ત્રી જ્યાં સ્વતંત્રપણે વર્તે છે તેવો ગચ્છ, સ્ત્રીનું રાજ્ય

ઇત્થિરયણ. નં [સ્ત્રીરત્ન]

ચક્રવર્તીની મુખ્ય રાણી, ચૌદ રત્નમાંનું એક રત્ન

ઇત્થિરયણત્ત. નં [સ્ત્રીરત્નત્વ]

સ્ત્રીરત્નપણું

ઇત્થિરૂવ. નં [સ્ત્રીરૂપ]

સ્ત્રી સ્વરૂપ, સ્ત્રીનો આકાર

ઇત્થિલક્ષણ. નં [સ્ત્રીલક્ષણ]

સામુદ્રિક શાસ્ત્ર પ્રસિદ્ધ સ્ત્રીના લક્ષણ, બોતેર કળામાંની એક કળા, તેનું પ્રતિપાદન કરનાર પાપ શ્રુતનું એક અધ્યયન

ઇત્થિલિંગસિદ્ધ. પુઠ [સ્ત્રીલિંગસિદ્ધ]

સ્ત્રીપણું પામીને મોક્ષે જવું તે

ઇત્થિવગ્ગ. પુઠ [સ્ત્રીવર્ગ]

સ્ત્રી સમૂહ

ઇત્થિવયણ. નઠ [સ્ત્રીવચન]

સ્ત્રીલિંગ વચન, નારી જાતિના શબ્દો

ઇત્થિવસ. પુઠ [સ્ત્રીવશ]

સ્ત્રીને વશ

ઇત્થિવિગહા. સ્ત્રીઠ [સ્ત્રીવિકથા]

સ્ત્રી સંબંધિ વિકથા

ઇત્થિવિગહ. પુઠ [સ્ત્રીવિગ્રહ]

સ્ત્રીનું શરીર

ઇત્થિવિણ્ણવણા. સ્ત્રીઠ [સ્ત્રીવિજ્ઞાપના]

સ્ત્રીને ભોગ માટે પ્રાર્થના કરવી તે

ઇત્થિવિપ્પજહ. પુઠ [સ્ત્રીવિપ્રજહ]

સ્ત્રીના ત્યાગી

ઇત્થિવિપ્પરિયાસિય. નઠ [સ્ત્રીવિપર્યાસિત]

સ્ત્રી સાથે સ્વપ્નાદિમાં ભોગ ભોગવવા તે

ઇત્થિવિસહગેહિઅ. ત્રિઠ [સ્ત્રીવિષયગૃહ્ણ]

સ્ત્રીના વિષય સુખમાં આસક્ત

ઇત્થિવેદ. પુઠ [સ્ત્રીવેદ]

સ્ત્રીવેદ, સ્ત્રીનો વિકાર થાય તે, સ્ત્રીને પુરુષ સાથે ભોગ

ભોગવવાની ઇચ્છા

મોહનીય કર્મની એક પ્રકૃતિ,

ઇત્થિવેદગ. પુઠ [સ્ત્રીવેદક]

સ્ત્રી વેદના ઉદયવાળો જીવ

ઇત્થિવેય. પુઠ [સ્ત્રીવેદ]

જુઓ 'ઇત્થિવેદ'

ઇત્થિવેયગ. પુઠ [સ્ત્રીવેદક]

જુઓ 'ઇત્થિવેદગ'

ઇત્થિવેયણ્ણ. પુઠ [સ્ત્રીવેદજ્ઞ]

સ્ત્રી ચરિત્ર કે કામશાસ્ત્રમાં નિપુણ

ઇત્થિવેયપરિણામ. નઠ [સ્ત્રીવેદપરિણામ]

સ્ત્રી વેદના ઉદયનો ભાવ

ઇત્થિવેયય. પુઠ [સ્ત્રીવેદક]

જુઓ 'ઇત્થિવેદગ'

ઇત્થિસંસગ્ગ. પુઠ [સ્ત્રીસંસર્ગ]

સ્ત્રીનો સંસર્ગ

ઇત્થિસાગારિય. ત્રિઠ [સ્ત્રીસાગારિક]

જેમાં સ્ત્રી રહેતી હોય તે સ્થાન

ઇત્થી. સ્ત્રીઠ [સ્ત્રી]

સ્ત્રી

ઇત્થીઓ. અઠ [સ્ત્રીતસ્]

સ્ત્રીથી

ઇત્થીઓયસમાઓગ. નઠ [સ્ત્રીસહસમાયોગ]

સ્ત્રી સાથે સમાગમ

ઇત્થીકરફરિસ. પુઠ [સ્ત્રીકરસ્પર્શ]

સ્ત્રીના હાથનો સ્પર્શ

ઇત્થીકહવિરતસમિતિ. સ્ત્રીઠ [સ્ત્રીકથાવિરતસમિતિ]

સ્ત્રી કથાથી વિરમવા રૂપ સાવધાની

ઇત્થીકહા. સ્ત્રીઠ [સ્ત્રીકથા]

સ્ત્રી સંબંધિ વાતો

ઇત્થીગહ્મ. નઠ [સ્ત્રીગર્ભ]

સ્ત્રી સંબંધિ ગર્ભ

ઇત્થીગુત્ત. નઠ [સ્ત્રીગોત્ર]

સ્ત્રી ગોત્ર

ઇત્થીતિત્થ. નઠ [સ્ત્રીતીર્થ]

સ્ત્રી રૂપે જન્મેલ મલ્લીનાથ તીર્થકરનું શાસન

ઇત્થીપચ્છાકડ. ત્રિઠ [સ્ત્રીપશ્ચાત્કૃત]

જેણે સ્ત્રીપણું ટાળેલ છે તે

ઇત્થીરજ્જ. નઠ [સ્ત્રીરાજ્ય]

સ્ત્રીના રાજ્ય

ઇત્થીરયણ. નઠ [સ્ત્રીરત્ન]

જુઓ 'ઇત્થીરયણ'

ઇત્થીરૂવ. પુઠ [સ્ત્રીરૂપ]

સ્ત્રી સ્વરૂપ

ઇત્થીરૂવવિરતિસમિતિ. સ્ત્રીઠ [સ્ત્રીરૂપવિરતિસમિતિ]

સ્ત્રીના આકાર કે સ્વરૂપથી વિરમવા રૂપ સાવધાની

ઇત્થીલક્ષણ. નઠ [સ્ત્રીલક્ષણ]

જુઓ 'ઇત્થીલક્ષણ'

ઇત્થીલિંગસિદ્ધ. પુઠ [સ્ત્રીલિંગસિદ્ધ]

સ્ત્રીપણે ઉત્પન્ન થઈ સિદ્ધત્વ મેળવવું તે

ઇત્થીવયણ. ન૦ [સ્ત્રીવચન]

જુઓ 'ઇત્થીવયણ'

ઇત્થીવેદ. પુ૦ [સ્ત્રીવેદ]

જુઓ 'ઇત્થીવેદ'

ઇત્થીવેદગ. પુ૦ [સ્ત્રીવેદક]

જુઓ 'ઇત્થીવેદગ'

ઇત્થીવેય. પુ૦ [સ્ત્રીવેદ]

જુઓ 'ઇત્થીવેદ'

ઇત્થીસાગારિય. ન૦ [સ્ત્રીસાગારિક]

જ્યાં સ્ત્રી રહેતી હોય તેવું સ્થાન

ઇદાનિં. અ૦ [ઇદાનીમ્]

હમણાં

ઇઢ્ઢ. પુ૦ [ઇઢ્ય]

શ્રેષ્ઠી, શ્રીમંત ગૃહસ્થ

ઇઢ્ઢકુલ. ન૦ [ઇઢ્યકુલ]

શાહુકારનું કુળ

ઇઢ્ઢજાતિ. સ્ત્રી૦ [ઇઢ્યજાતિ]

આર્ય જાતિ

ઇઢ્ઢત્ત. ન૦ [ઇઢ્યત્ત]

શ્રેષ્ઠીપણું

ઇઢ્ઢપુત્ત. પુ૦ [ઇઢ્યપુત્ર]

શ્રેષ્ઠીપુત્ર

ઇઢ. પુ૦ [ઇઢ]

હાથી

ઇમ. ત્રિ૦ [ઇદમ્]

આ, એ, પ્રત્યક્ષ

ઇમં. ત્રિ૦ [ઇદમ્]

જુઓ 'ઉપર'

ઇમેયારૂવ. ત્રિ૦ [ઇતદ્રૂપ]

આ પ્રકારનું

ઇમેરિસ. ત્રિ૦ [ઇતાદૃશ]

આ પ્રકારે

ઇય. અ૦ [ઇતિ]

આ પ્રકારે, એ પ્રમાણે

ઇય. વિશે૦ [ઇત]

ગયેલ, પ્રાપ્ત, જ્ઞાત

ઇયર. ત્રિ૦ [ઇતર]

બીજું, અન્ય

ઇયરકુલ. ન૦ [ઇતરકુલ]

અંતપ્રાંત કુલ

ઇયરહા. અ૦ [ઇતરથા]

અન્યથા

ઇયરાઇયર. વિશે૦ [ઇતરેતર]

બીજું-બીજું

ઇયાનિં. અ૦ [ઇદાનીમ્]

હમણાં

ઇરિઆવહ. પુ૦ [ઇર્યાપથ]

જવાનો માર્ગ, રસ્તો, કેવળ શરીરથી થનારી ક્રિયા

ઇરિય. ધા૦ [ઇર્]

જવું, ગતિ કરવી

ઇરિયદ્. ત્રિ૦ [ઇર્યાર્થ]

ઇર્થા વિશુદ્ધિ અર્થે

ઇરિયવ્. કૃ૦ [ઇરિતવ્ય]

ગતિ કરીને

ઇરિયા. સ્ત્રી૦ [ઇર્યા]

ગમન ક્રિયા, ઉપયોગ પૂર્વક ચાલવું તે,

પાંચમાની એક સમિતિ

ઇરિયાઅસમિતિ. સ્ત્રી૦ [ઇર્યાઅસમિતિ]

ઇર્થા સમિતિનો અભાવ

ઇરિયાઅસમિય. પુ૦ [ઇર્યાઅસમિત]

ઇર્થા સમિતિના અભાવવાળો

ઇરિયાઇ. સ્ત્રી૦ [ઇર્યાદિ]

ઇર્થા આદિ સમિતિ

ઇરિયાવહ. પુ૦ [ઇર્યાપથ]

ગમન માર્ગ

ઇરિયાવહિય. ત્રિ૦ [ઇર્યાપથિક]

એક ક્રિયાસ્થાનક,

સાધુને લાગતી એક ક્રિયા

ઇરિયાવહિયબંધગ. ન૦ [ઇર્યાપથિકબંધક]

ગમનક્રિયાથી લાગતો કર્મબંધ

ઇરિયાવહિયબંધય. ન૦ [ઇર્યાપથિકબંધક]

જુઓ 'ઉપર'

ઇરિયાવહિયા. સ્ત્રીં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

ગમનાગમન સંબંધિ ક્રિયા, સયોગી કેવળીનો કેવળ
યોગ નિમિત્તે થતો કર્મરૂપ બંધ

ઇરિયાસમિદ્. સ્ત્રીં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

ચાલવામાં રાખવાની સાવધાની, પાંચમાંની એક
સમિતિ

ઇરિયાસમિત. ત્રિં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

ચાલવામાં સાવધાની રાખનાર

ઇરિયાસમિતિ. સ્ત્રીં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

જુઓ 'ઇરિયાસમિદ્'

ઇરિયાસમિય. ત્રિં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

જુઓ 'ઇરિયાસમિત'

ઇલ. વિં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

વારાણસી નગરીનો ગાથાપતિ, જેની પત્ની **ઇલસિરી**
અને પુત્રી **ઇલા** હતા.

ઇલસિરી. વિં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

વારાણસીના એક ગાથાપતિ **ઇલ** ની પત્ની અને **ઇલા** ની
માતા

ઇલા. વિં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

વારાણસીના ગાથાપતિ **ઇલ** અને **ઇલસિરી** ની પુત્રી. ભં
પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા, મૃત્યુ બાદ ધરણેન્દ્રની દેવી બની.

ઇલા. સ્ત્રીં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

એક દિક્કુમારી

ઇલાઇપુત્ત. વિં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

ઇલાવર્ધન નગરના એક ગાથાપતિનો પુત્ર, તે કોઈ
નટડીના મોહમાં પડ્યો. લાંબો સમય તેની સાથે રહ્યો.
એક વખત વાંસ વડે નૃત્ય કરતો હતો ત્યારે કોઈ મુનિને
જોઈને બોધ પામ્યો, ત્યાં જ કેવળજ્ઞાન થયું. મોક્ષે ગયા.

ઇલાદેવી. વિં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

સૌધર્મ કલ્પની એક દેવી ભં મહાવીર સન્મુખ નાટ્ય
વિધિ દેખાડી, વંદના કરી, પૂર્વ જન્મમાં તે ગાથાપતિ
પુત્રી હતી. ભં પાર્શ્વના શાસનમાં દીક્ષા લીધેલી.

ઇલાદેવીકૂડ. નં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

લઘુ હિમવંતપર્વતનું એક કૂટ જ્યાં ઇલાદેવી રહે છે

ઇલાપુત્ત. વિં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

જુઓ 'ઇલાઇપુત્ત' મુનિ

ઇવ. અં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

જેવું, માફક, પેઠે

ઇસણા. સ્ત્રીં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

ઈષ્ટમાં પ્રવૃત્તિ અને અનિષ્ટમાં ત્યાગ બુદ્ધિ

ઇસાણ. પું [૨૨૫૫૫૫૫૫]

ઈશાન દેવલોક

ઇસિ. પું [૨૨૫૫૫૫૫૫]

ઋષિ, જ્ઞાનીમુનિ

ઇસિગણિયા. સ્ત્રીં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

એ નામક અનાર્થદેશમાં જન્મેલી દાસી

ઇસિણ. પું [૨૨૫૫૫૫૫૫]

એક અનાર્થ દેશ

ઇસિદાસ. વિં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

રાજગૃહીના **ભદ્રા** સાર્થવાહીનો પુત્ર, ભં મહાવીર પાસે
દીક્ષા લીધી. સર્વાર્થ સિદ્ધિ વિમાને ઉત્પન્ન થયા.

ઇસિદિન્ન. વિં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

વર્તમાન અવસર્પિણીમાં જંબુદ્વીપ ઐરવતક્ષેત્રમાં થયેલ
પાંચમાં તીર્થંકર

ઇસિપ્તભારા. સ્ત્રીં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

સિદ્ધશિલા નામ

ઇસિપરિસા. સ્ત્રીં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

અતિજ્ઞાની મુનિની સભા

ઇસિપાલ. પું [૨૨૫૫૫૫૫૫]

વ્યંતરદેવનો એક ઇન્દ્ર

ઇસિભદ્રપુત્ત. વિં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

આલભિકામાં રહેતો એવો ભં મહાવીરનો એક શ્રાવક,
વ્રત-નિયમ-તપ સહિતનું જીવન જીવી સૌધર્મકલ્પે
દેવતા થયો.

ઇસિભાસિત. નં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

એક (કાલિક) આગમ સૂત્ર, એક અધ્યયન

ઇસિભાસિય. નં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

જુઓ 'ઉપર'

ઇસિયા. સ્ત્રીં [૨૨૫૫૫૫૫૫]

ધાસની સળી

ઇસિવંસ. પું [૨૨૫૫૫૫૫૫]

તીર્થંકરનો વંશ, તે વંશનું પ્રતિપાદક શાસ્ત્ર

ઇસિવાઇંદ. પુઠ્ઠ [ઋષિવાદીન્દ્ર]

વ્યંતરનો એક ઇન્દ્ર

ઇસિવાઇય. પુઠ્ઠ [ઋષિવાદિક]

વ્યંતરની એક જાતિ

ઇસિવાદિય. પુઠ્ઠ [ઋષિવાદિક]

જુઓ 'ઉપર'

ઇસિવાલ. પુઠ્ઠ [ઋષિપાલ]

જુઓ 'ઇસિપાલ'

ઇસિવાલ. વિઠ્ઠ [ઋષિપાલ]

પાંચમાં વાસુદેવ પુરિસસીહ નો પૂર્વભવનો જીવ

ઇસિવાલય. પુઠ્ઠ [ઋષિપાલક]

વ્યંતરનો એક ઇન્દ્ર

ઇસિવાલિય. પુઠ્ઠ [ઋષિપાલિત]

જુઓ 'ઉપર'

ઇસીપદ્ભારા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઈષ્ટપ્રાગ્ભારા]

સિદ્ધશીલાનું એક નામ

ઇસિવુદ્ધિ. વિઠ્ઠ [ઋષિવુદ્ધિ]

ચકવર્તી બંધન ની આઠ પદરાણીઓમાંની એક

ઇસુગાર. નઠ્ઠ [ઇષુકાર]

એક અધ્યયન

ઇસુયાર. વિઠ્ઠ [ઇષુકાર]

જુઓ 'ઉસુયાર'

ઇસ્સર. પુઠ્ઠ [ઈશ્વર]

વ્યંતરનો એક ઇન્દ્ર, સામાન્ય રાજા, માલિક

ઇસ્સરિય. નઠ્ઠ [ઈશ્વર્ય]

મોટાઈ, સમૃદ્ધિ

ઇસ્સરિયમય. પુઠ્ઠ [ઈશ્વર્યમદ]

મોટાઈ-ઋદ્ધિ સંપત્તિ વગેરેનું અભિમાન

ઇસ્સરિયવિસિદ્ધયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઈશ્વર્યવિશિષ્ટતા]

ઋદ્ધિની વિશેષતા

ઇસ્સરિયવિહીણયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઈશ્વર્યવિહીનતા]

ઋદ્ધિનો અભાવ

ઇસ્સરિયસિદ્ધિ. પુઠ્ઠ [ઈશ્વર્યસિદ્ધિ]

ઋદ્ધિસંપત્તિની પ્રાપ્તિ

ઇસ્સરીકય. ત્રિઠ્ઠ [ઈશ્વરીકૃત]

ધનાઢ્ય નથી તેને ધનાઢ્ય બનાવેલ

ઇસ્સા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઈષ્યા]

અદેખાઈ

ઇહ. અઠ્ઠ [ઇહ]

અહીં, આ લોકમાં

ઇહં. અઠ્ઠ [ઇહ]

અહીં

ઇહં. અઠ્ઠ [ઇહ]

અહીં

ઇહગત. ત્રિઠ્ઠ [ઇહગત]

અહીં રહેલો

ઇહગય. ત્રિઠ્ઠ [ઇહગત]

અહીં રહેલો

ઇહત્થ. ત્રિઠ્ઠ [ઇહાર્થ]

આલોકના અર્થ સુખનો અભિલાષી

ઇહભવ. પુઠ્ઠ [ઇહભવ]

આભવ, આ જન્મ

ઇહભવિય. ત્રિઠ્ઠ [ઈહભવિક]

આભવ સંબંધિ

ઇહભવિયઆઝય. નઠ્ઠ [ઇહભવિકાયુષ]

આભવનું આયુષ્ય

ઇહભવિયચરિત્ત. નઠ્ઠ [ઇહભવિકચારિત્ર]

આ જન્મનું ચારિત્ર

ઇહભવિયનાણ. નઠ્ઠ [ઇહભવિકજ્ઞાન]

આ જન્મ સંબંધિ જ્ઞાન

ઇહરહા. અઠ્ઠ [ઇતરથા]

અન્યથા

ઇહરા. અઠ્ઠ [ઇતરથા]

અન્યથા

ઇહલોઇય. ત્રિઠ્ઠ [ઇહલૌકિક]

આ લોક સંબંધિ

ઇહલોક. પુઠ્ઠ [ઇહલોક]

આલોક, આજન્મ

ઇહલોગ. પુઠ્ઠ [ઇહલોક]

જુઓ 'ઉપર'

ઇહલોગપડિણીય. ત્રિઠ્ઠ [ઇહલોકપ્રત્યનીક]

મનુષ્યભવ સંબંધિ વિપરીત પ્રરૂપક

ઇહલોગપડિબદ્ધ. ત્રિં [ઇહલોકપ્રતિબદ્ધ]

આ લોકમાં રાગ પામેલ

ઇહલોગભય. પું [ઇહલોકભય]

સાત ભયમાંનો એક ભય, આ લોક સંબંધિ ભય

ઇહલોગવેયણ. પું [ઇહલોકવેદન]

આ લોકના સુખનો અનુભવ

ઇહલોગસંવેયણી. સ્ત્રીં [ઇહલોકસંવેજની]

આ સંસારનું સ્વરૂપ જાણી વૈરાગ્ય પમાય તેવી કથા

ઇહલોગસંસપ્પઓગ. પું [ઇહલોકાશંસાપ્રયોગ]

આ લોકમાં હું રાજા થાઉં વગેરે પ્રકારે ઇચ્છા કરવી તે, સંલેષણનો એક અતિચાર

ઇહલોય. પું [ઇહલોક]

આલોક, આજન્મ

ઇહલોયભય. પું [ઇહલોકભય]

આ લોક સંબંધિ ભય

ઇહહી. અં [ઇહહી]

અહીં જ

ઇહેવ. અં [ઇહેવ]

અહીં જ

[ઈ]

ઈ. ત્રિં [ચિત્]

જુઓ 'ઇ (ચિત્)

ઈ. અં [ઈ]

જુઓ 'ઈ'

ઈકારંત. પું [ઈકારાન્ત]

ઈકાર જેને અંતે છે તે

ઈતિ. સ્ત્રીં [ઈતિ]

અતિવૃષ્ટિ, અનાવૃષ્ટિ

ઈતિબહુલ. ત્રિં [ઈતિબહુલ]

સ્વચક્રભય પરચક્રભય - અતિવૃષ્ટિ-અનાવૃષ્ટિ-ઉદર તીડ પોપટ એ સાત ઈતિની બહુલતા

ઈર. ધાં [ઈર્]

પ્રેરણા કરવી

ઈરિત. ત્રિં [ઈરિત]

પ્રેરણા કરેલ, કહેલ

ઈરિયા. સ્ત્રીં [ઈર્યા]

જુઓ 'ઈરિયા'

ઈરિયાવહિય. પું [ઈર્યાવહિક]

જુઓ 'ઈરિયાવહિય'

ઈરિયાવહિયા. સ્ત્રીં [ઈર્યાવહિકા]

જુઓ 'ઈરિયાવહિયા'

ઈરિયાસમિહ. સ્ત્રીં [ઈરિયાસમિતિ]

જુઓ 'ઈરિયાસમિતિ'

ઈરિયાસમિત. પું [ઈર્યાસમિત]

જુઓ 'ઈરિયાસમિત'

ઈરિયાસમિય. પું [ઈર્યાસમિત]

જુઓ 'ઈરિયાસમિત'

ઈલી. સ્ત્રીં [ઈલી]

કરવલ વિશેષ, એક વનસ્પતિ

ઈસણિયા. સ્ત્રીં [ઈશાનિકા]

ઈશાન દેશમાં ઉત્પન્ન થયેલ દાસી

ઈસત્થ. નં [ઇષ્વસ્ત્ર]

ધનુર્વિદ્યા, એક કળા

ઈસર. નં [ઈશ્વર્ય]

જુઓ 'ઈસરિઅ'

ઈસર. પું [ઈશ્વર]

જુઓ 'ઈસર'

ઈસર. વિં [ઈશ્વર]

પ્રત્યેકબુદ્ધ મળ્યા ત્યારે પણ અગીતાર્થતાના લીધે તથા શાસન, શ્રમણપણું અને શ્રુતજ્ઞાનની પ્રત્યનીકતાથી સાતમી નરકે ગયો. અનેક દુઃખદાયક ભવોમાં ભ્રમણ કરી ગોશાળો થયો.

ઈસરકારણિય. ત્રિં [ઈશ્વરકારણિક]

જગત્ કર્તૃત્વવાદી

ઈસરત્ત. નં [ઈશ્વરત્ત્વ]

ઈશ્વરપણું

ઈસરિય. નં [ઈશ્વર્ય]

જુઓ 'ઈસરિય'

ઈસરીકય. ત્રિં [ઈશ્વરીકૃત]

જુઓ 'ઈસરીકય'

ઈસા. સ્ત્રી૦ [ઈશા]	ઈસિઉચ્છંગ. પુ૦ [ઈષદુત્સંગ]
ઈન્દ્રાણીની અભ્યંતર સભા, વાણવ્યંતરેન્દ્રની અભ્યંતર સભા	થોડો મધ્ય ભાગ
ઈસા. સ્ત્રી૦ [ઈષ્યા]	ઈસિપટ્થારા. સ્ત્રી૦ [ઈષત્પ્રાગ્ધારા]
અદેખાઈ	સિદ્ધશિલા
ઈસાણ. પુ૦ [ઈશાન]	ઈસિણિયા. સ્ત્રી૦ [ઈશાનિકા]
આ નામનો બીજો દેવલોક, તેના નિવાસી દેવ, એક ઈન્દ્ર, ઈશાન ખૂણો, સોળમું મુહૂર્ત,	ઈશાનિકા
ઈસાણઈંદ. પુ૦ [ઈશાનેન્દ્ર]	ઈસિતુંગ. ત્રિ૦ [ઈષત્તુંગ]
ઈશાનેન્દ્ર	કંઈક ઊંચું
ઈસાનકપ્પ. પુ૦ [ઈશાનકલ્પ]	ઈસિદંત. પુ૦ [ઈષદ્વાન્ત]
બીજો દેવલોક	થોડા દાંતવાળો
ઈસાનકપ્પવઙ્. પુ૦ [ઈશાનકલ્પપતિ]	ઈસિની. સ્ત્રી૦ [ઈશાની]
ઈશાનકલ્પનો સ્વામી	ઈશાની
ઈસાનકપ્પવાસિ. પુ૦ [ઈશાનકલ્પવાસિન્]	ઈસિપટ્થાર. પુ૦ [ઈષત્પ્રાગ્ધાર]
ઈશાન કલ્પમાં રહેતા દેવતા	સિદ્ધશિલા
ઈસાનગ. પુ૦ [ઈસાનજ]	ઈસિપટ્થારા. સ્ત્રી૦ [ઈષત્પ્રાગ્ધારા]
ઈશાન દેવલોકે ઉત્પન્ન	સિદ્ધશિલા
ઈસાનદેવિંદ. પુ૦ [ઈશાનદેવેન્દ્ર]	ઈસિમત્ત. ત્રિ૦ [ઈષન્મત્]
ઈશાન દેવલોકનો ઈન્દ્ર	થોડો ઉન્મત્ત
ઈસાનદેવિંદત્ત. ન૦ [ઈશાનદેવેન્દ્રત્વ]	ઈસી. સ્ત્રી૦ [ઈષત્]
ઈશાન દેવેન્દ્રપણું	સિદ્ધશિલા
ઈસાનય. પુ૦ [ઈશાનજ]	ઈસીપટ્થાર. પુ૦ [ઈષત્પ્રાગ્ધાર]
જુઓ 'ઈસાનગ'	સિદ્ધશિલા
ઈસાનવર્ઈ. પુ૦ [ઈસાનપતિ]	ઈસીપટ્થારા. સ્ત્રી૦ [ઈષત્પ્રાગ્ધારા]
ઈશાનેન્દ્ર	સિદ્ધશિલા
ઈસાનવઙ્સંગ. પુ૦ [ઈશાનાવતંસક]	ઈસોપ્પટ્થારા. સ્ત્રી૦ [ઈષાપ્રાગ્ધારા]
એ નામનું એક વિમાન	સિદ્ધશિલા
ઈસાનવઙ્સય. પુ૦ [ઈશાનાવતંસક]	ઈહ. ધા૦ [ઈહ]
જુઓ 'ઉપર'	ઈચ્છવું
ઈસાદોસ. પુ૦ [ઈષ્યાદોષ]	ઈહ. કૃ૦ [ઈહ]
ઈષ્યા રૂપ દોષ	ઈચ્છવું તે
ઈસાની. સ્ત્રી૦ [ઈશાની]	ઈહા. સ્ત્રી૦ [ઈહા]
ઈશાન ખૂણો	વિચારણા, આલોચના, અવગ્રહ પછી તે આમ છે કે તેમ છે એવી વિચારણા, મતિજ્ઞાનનો બીજો ભેદ
ઈસિ. અ૦ [ઈષત્]	
થોડું, અલ્પ	

ઈહાપોહ. પું [ઈહાવ્યૂહ]

સંગ્રામ, યુદ્ધની એક જાતની વ્યૂહ રચના

ઈહામઙ. સ્ત્રીં [ઈહામતિ]

મતિજ્ઞાનનો એક ભેદ, ઈહારૂપ મતિ વિચારણા

ઈહામતિ. સ્ત્રીં [ઈહામતિ]

જુઓ 'ઉપર'

ઈહામતિસંપદા. સ્ત્રીં [ઈહામતિસમ્પદા]

ઈહામતિ રૂપ મતિજ્ઞાનની સંપત્તિ

ઈહામિગ. પું [ઈહામૃગ]

વરૂ

ઈહામિય. પું [ઈહામૃગ]

વરૂ

ઈહિઝ્ઞ. કૃં [ઈહિત્વા]

વિચારીને

ઈહિય. ત્રિં [ઈહિત]

ચેષ્ટા કરેલ, વિચારેલ

[ઝ]

ઝ. અં [ઝ]

નક્કી, નિશ્ચય, વિતર્ક, સંબોધન, આમંત્રણ,

કોપ વચન, અનુકંપા, દયા,

હુકમ, પ્રશ્ન, પૃચ્છા, સ્વીકાર,

પાદપૂર્તિ, પરંતુ, સમુચ્ચય

ઝઅર. પું [ઝદર]

પેટ, જઠર

ઝઅરમલ. નં [ઝદરમલ]

પેટનો મેલ

ઝહ. ધાં [ઝદ+ઙ]

ઉદિત થવું

ઝહઓદ. વિં [ઝદિતોદ]

જુઓ 'ઝદિઓદઅ'

ઝહજ્ઞ. ધાં [ઝદ+ઙ્ઞય]

ઉદીકરણા કરવી

ઝહઙ્ઞ. નં [અપકૃષ્ટ]

હીન, સંકુચિત

ઝહઞ્ઞ. ત્રિં [ઝદિઞ્ઞ]

જુઓ 'ઝદીઞ્ઞ'

ઝહય. ત્રિં [ઝદિત]

ઉચિત, યોગ્ય

ઝહરિય. ત્રિં [ઝદીરિત]

ઉદીરણા કરેલ

ઝહઞ. પું [ઝદીચીન]

ઉત્તર દિશાનું ક્ષેત્ર

ઝહર. ત્રિં [ઝદીરણ]

પ્રેરણા કરવી તે

ઝહર. ધાં [ઝદ+ઙ્ઞય]

ઉદીરણા કરવી

ઝહરંત. કૃં [ઝદીરંત]

પ્રેરણા કરેલ

ઝહ. પું [ઝહુ]

ઋતુ, બે માસ પ્રમાણ કાળ વિભાગ

ઝહપરિયટ્. પું [ઝહુપરિવર્ત]

ઋતુનું બદલવું તે

ઝહપ્પસન્ન. પું [ઝહુપ્રસન્ન]

સ્વચ્છ-નિર્મલ ઋતુ

ઝહબદ્ધ. પું [ઝહુબદ્ધ]

ચોમાસા સિવાયનો કાળ,

ઋતુબદ્ધકાળ

ઝહમાસ. પું [ઝહુમાસ]

પરિપૂર્ણ ત્રીસ દિવસનો કાળ, ઋતુમાસ

ઝહય. ત્રિં [ઝહુજ]

ઋતુમાં ઉત્પન્ન

ઝહસંધિ. પું [ઝહુસંધિ]

બે ઋતુનો સંધિકાળ

ઝહસંવચ્છર. પું [ઝહુસંવત્સર]

છ ઋતુ પ્રમાણ કાળવિભાગ

ઝં. અં [ઝં]

'ક્ષેપ-નિંદા-વિસ્મય-ખેદ-વિતર્ક-સૂચન' અર્થોનો સૂચક

અવ્યય

ઝંકારંત. પું [ઝંકારાન્ત]

ઉંકાર અંતે છે તે

ઝંછ. નં [ઝંછ]

ભિક્ષા, થોડું થોડું ગ્રહણ કરવું તે

ઉંછજીવિ. ત્રિ० [ઉચ્છજીવિન્]

થોડો-થોડો આહાર લઈ આજીવિકા ચલાવનાર

ઉંજ. ધા० [ઉત્+સિચ્]

સીંચવું

ઉંજ. ધા० [અજ્જ]

અગ્નિ સંધૂકવો, અગ્નિમાં તરણા વગેરે નાખવા

ઉંજંત. કૃ० [ઉત્સિજ્ચત્]

સીંચતો

ઉંજાયણ. પુ० [ઉજ્જાયન]

એક ગોત્ર વિશેષ

ઉંજાવ. ધા० [ઉત્+સેચય]

સીંચવું

ઉંટલેસ્સ. ન० [ઉટ્લેશ્ય]

ઉંટનું ચામડું

ઉંડંગ. પુ० [દે०]

મૂત્રપાત્ર, માત્રુ કરવાનું વાસણ, પિંડ, લોચો

ઉંડય. ન० [દે०]

ગંભીર, ગહેરુ, ઊંડો,

પિંડ, કીચડ,

શરીરનો એક ભાગ, માંસપિંડ

ઉંડય. ન० [દે०]

સ્થાંડિલ, સ્થાન

ઉંડી. સ્ત્રી० [દે०]

પિંડી, પેશી

ઉંડુય. ન० [ઉન્દુક]

ભોજન કરવાનું સ્થાન

ઉંદર. પુ० [ઉન્દર]

ઉંદર

ઉંદુર. પુ० [ઉન્દુર]

ઉંદર

ઉંદુરમાલા. સ્ત્રી० [ઉન્દુરમાલા]

ઉંદરોની શ્રેણી

ઉંદુરુવક. ન० [દે०]

મુખમાંથી નીકળતો વૃષભાદિ શબ્દ

ઉંબભરિયા. સ્ત્રી० [દે०]

એક વૃક્ષ વિશેષ

ઉંબર. પુ० [ઉદુમ્બર]

વૃક્ષ વિશેષ,

વિદ્યુત્કુમાર દેવનું ચૈત્યવૃક્ષ,

દ્વાર નીચેનું લાકડું

ઉંબરદત્ત. વિ० [ઉદુમ્બરદત્ત]

પાડલિસંડના સાર્થવાહ સાગરદત્ત અને ગંગદત્ત નો પુત્ર.

તેના કુલક્ષણોને કારણે ધરથી બહાર કાઢી મૂકેલ તેને

સોળ રોગ ઉત્પન્ન થયા. પૂર્વભવમાં તે વિજયપુરના રાજા

કનગરથ નો ધન્વંતરી નામે વૈદ્ય હતો.

ઉંબરપુષ્પ. ન० [ઉદુમ્બરપુષ્પ]

ઉંદુંબર વૃક્ષનું એક પુષ્પ

ઉંબરમંથુ. પુ० [ઉદુમ્બરમંથુ]

ઉંદુંબર ચૂર્ણ

ઉંબરવચ્ચ. પુ० [ઉદુમ્બરવર્ચસ]

ઉંદુંબરના પાન-ફળ વગેરેનો કચરો

ઉંબરિ. સ્ત્રી० [દે०]

એક વનસ્પતિ વિશેષ

ઉંબેભરિયા. સ્ત્રી० [દે०]

જુઓ 'ઉપર'

ઉકડ. વિશે० [ઉત્કટ]

તીવ્ર, પ્રચંડ, પ્રખર

ઉકુજિય. કૃ० [ઉત્કુબ્જ્ય]

શરીર નમાવીને

ઉક્કંચ. ન० [દે०]

જુઓ 'ઉક્કંચણ'

ઉક્કંચણ. ન० [દે०]

જૂઠી પ્રશંસા, ખુશામત, શૂળીએ ચઢાવવા ઊંચા

ઊંચકવું, ગરીબોનો વધુ દંડ કરવો તે, કોઈને

છેતરવામાં પાસે ઊભેલો માણસ જાણી જશે એમ માની

વાત બંધ કરવી, લાંચ

ઉક્કંચણયા. સ્ત્રી० [દે०]

મુઘજનને છેતરવા ઢોંગ કરવો તે

ઉક્કંઠિય. ત્રિ० [ઉત્કંઠિત]

ઉત્સુક થયેલ

ઉક્કંત. ન० [ઉત્ક્રાન્ત]

માંસ અને ચામડી ઉતારવી તે

ઉક્કંપ. ધાં [ઉત્+કમ્પય]

ચંપાવવું, દબાવવું

ઉક્કંબણદીવ. પું [અવકમ્બનદ્રીપ]

વાંસની પટ્ટીથી બાંધેલ એક ઘર

ઉક્કંબિય. ત્રિં [અવકમ્બિત]

વાંસની પટ્ટીથી બાંધેલ

ઉક્કટ્ટ. વિશેં [ઉત્કૃષ્ટ]

ઉત્કૃષ્ટ

ઉક્કટ્ટ. ત્રિં [ઉત્કટ્ટ]ઉત્કૃષ્ટ, પ્રકૃષ્ટ, ઊંચું, ઉન્નત, પસરેલ,

અધિક, કલુષિત, ડહોળું, બળવાન

ઉક્કટ્ટુય. નં [ઉત્કટ્ટુક]

ઉભડક પગે બેસવું તે

ઉક્કત્ત. વિશેં [ઉત્કૃત]

કપાયેલ, છેદાયેલ

ઉક્કત્ત. ધાં [ઉત્+કૃત]

કાપવું, કાતરવું, માંસ અને ચામડી ઉતારવા

ઉક્કત્થળ. નં [ઉત્કત્થન]

ઉપેડવું

ઉક્કમ. પું [ઉત્ક્રમ]

ઉલટો ક્રમ

ઉક્કર. પું [ઉત્કર]

સમૂહ, સંઘાત, કર રહિત

ઉક્કરડ. વિં [ઉત્કરત]

જુઓ 'ઉક્કરુડ'

ઉક્કરિયા. સ્ત્રીં [ઉત્કરિકા]

એરંડ કે મગફળી વગેરેનો તડ-તડ કરતો થતો ભેદ

ઉક્કરિયાભેદ. પું [ઉત્કરિકાભેદ]

જુઓ 'ઉપર'

ઉક્કરિયાભેય. પું [ઉત્કરિકાભેદ]

જુઓ 'ઉપર'

ઉક્કલ. ત્રિં [ઉત્કલ]

ચડતી કળાવાળો, વૃદ્ધિ પામનાર, તે ઇન્દ્રિય જીવ

ઉક્કલિગાહિણ. ત્રિં [દેં]

ઉકળેલ પાણી લેનાર

ઉક્કલિયંડ. પું [ઉત્કલિકાણ્ડ]

કરોળિયાના ઇંડા

ઉક્કલિયા. સ્ત્રીં [ઉત્કલિકા]

ઘણો નાનો સમુદાય કરોળિયો,

ઉક્કલિયા. સ્ત્રીં [ઉત્કલિકા]

લહેર, તરંગ, વાયુની માફક ચક્ર કરવું તે

ઉક્કલિયાવાય. પું [ઉત્કલિકાવાત]

થોડા-થોડા અંતરે વાતો એક વાયુ

ઉક્કસ. પું [ઉત્કર્ષ]

માન, અહંકાર, ઉન્નતિ

ઉક્કસ. ધાં [ઉત્+કૃષ]

ઊંચેજવું, ખેંચવું

ઉક્કસ. ધાં [ગમ્]

જવું, ગમન કરવું

ઉક્કસાર્વેત. કૃં [ગમયત્]

જતો, ગમન કરતો

ઉક્કસિતૅ. કૃં [ઉત્કર્ષિત્]

ખેંચવાને, ઊંચે જવાને

ઉક્કસ્સ. પું [ઉત્કર્ષ]

માન, અહંકાર, ઉન્નતિ

ઉક્કસ્સ. ત્રિં [ઉત્કર્ષવત્]

મદવાળું, અભિમાની

ઉક્કસ્સમાન. કૃં [અપકર્ષત્]

ટુંક કરતો, પાછું ખેંચતો

ઉક્કા. સ્ત્રીં [ઉલ્કા]

ઉલ્કા, અગ્નિથી છૂટા પડેલા આગના તણખા,

આકાશમાં દેખાતો વ્યંતરાદિકૃત્ અગ્નિ,

તેજની જ્વાળા,

તારાનું ખરવું

ઉક્કાપાત. પું [ઉલ્કાપાત]

ઉલ્કાપાત, તારાનું આકાશમાંથી ખરવું તે

ઉક્કાપાય. પું [ઉલ્કાપાત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉક્કામુહ. પું [ઉલ્કામુખ]

એક અંતરદ્વીપ, તેમાં રહેનાર મનુષ્ય, ગંગા નદીની

અધિષ્ઠાત્રી દેવીનો પર્વત

ઉક્કામુહદ્વીપ. પું [ઉલ્કામુખદ્વીપ]

એક અંતરદ્વીપ

ઉવકારિયાભેદ. પું [ઉત્કારિકાભેદ]

જુઓ 'ઉવકારિયાભેય'

ઉવકાલિય. નં [ઉત્કાલિક]

ચાર અકાલ સિવાય કોઈપણ સમયે ભણાતું સૂત્ર,
ઉત્કાલિક સંજ્ઞાવાળા 'ઉવવાઈ' આદિ સૂત્ર

ઉવકાપાયા. સ્ત્રીં [ઉલ્કાપાતા]

ઉલ્કાપાત-તારા ખરે તેનું શુભાશુભ જાણવાની વિદ્યા

ઉવકાવાત. પું [ઉલ્કાપાત]

જુઓ 'ઉલ્કાપાત'

ઉવકાવાય. પું [ઉલ્કાપાત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવિક્કિટ્ટ. ત્રિં [ઉત્કૃષ્ટ]

ઉત્કૃષ્ટ, સર્વોત્તમ, શ્રેષ્ઠ,
અમુક સમય માટે કર્ષ વગેરે ન માંગવું તે,
તુંબડ આદિના ઝીણા ટુકડા

ઉવિક્કિટ્ટ સરીર. ત્રિં [ઉત્કૃષ્ટશરીર]

મોટું શરીર

ઉવિક્કિટ્ટસીહણાય. પું [ઉત્કૃષ્ટસીહનાદ]

મોટો અવાજ

ઉવિક્કિટ્ટા. સ્ત્રીં [ઉત્કૃષ્ટા]

દેવતાની વેગ-વાળી એક ગતિ, મનોહર ગતિ

ઉવિક્કિટ્ટિ. સ્ત્રીં [ઉત્કૃષ્ટિ]

હર્ષનો અવાજ

ઉવિક્કિટ્ટિયા. સ્ત્રીં [ઉત્કૃષ્ટિકા]

જુઓ 'ઉવિક્કિટ્ટા'

ઉવિક્કિણ. ત્રિં [ઉત્કીર્ણ]

ઉખેડેલું, ખોદેલું, અત્યંત પ્રગટ, ખુલ્લું, કોતરેલ, મિશ્રિત

ઉવિક્કિણગ. ત્રિં [ઉત્કીર્ણક] જુઓ 'ઉપર'

ઉવિક્કિત્ત. ત્રિં [ઉત્કૃત]

ઉખેડેલ

ઉવિક્કિત્તણ. નં [ઉત્કીર્તન]

પ્રશંસા, સ્તુતિ

ઉવિક્કિત્તણાણુપુલ્લી. સ્ત્રીં [ઉત્કીર્તનાણુપૂર્વી]

સ્તુત્ય પુરુષોની અનુક્રમે સ્તુતિ કરવી

ઉવિક્કિત્તિતા. કૃં [ઉત્કીર્તિતા]

કીર્તન કરેલ

ઉવિક્કિન્નંતર. ત્રિં [ઉત્કીર્ણન્તર]

અતિ વ્યક્ત અંતર

ઉવિક્કિર. ધાં [ઉત્+કૃ]

ખોદવું, પથર વગેરે પર અક્ષરાદિ શાસ્ત્ર લખવા

ઉવિક્કિરમાણ. કૃં [ઉત્કિરત]

ખોદતો લખતો

ઉવિક્કિરિજ્જમાણ. કૃં [ઉત્કીર્યમાણ]

ખોદવા યોગ્ય, લખવા યોગ્ય

ઉવકુકડ. નં [દેં]

ઉકરડો

ઉવકુજ્જિય. કૃં [ઉત્કુબ્જ્ય]

કુબડા થઈને, ઉંચેથી શરીર નમાવીને

ઉવકુકુટ્ટ. નં [ઉત્કૃષ્ટ]

ઉત્કૃષ્ટ નાદ, આનંદ ધ્વનિ, લીલા પાનનો ભુક્કો

ઉવકુકુટ્ટિ. ત્રિં [ઉત્કૃષ્ટિ]

હર્ષ ધ્વનિ

ઉવકુકુડાસણિય. ત્રિં [ઉત્કુકુડાસનિક]

ઉભડક પગે બેસનાર, ઉભડક ઉભડકઆસને બેસનાર

ઉવકુકુડાસણિયા. સ્ત્રીં [ઉત્કુકુડાસનિકા]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવકુકુડય. નં [ઉત્કુકુડક]

ઉભડક, આસન કે નિષદાનો એક ભેદ

ઉવકુકુડયટ્ટિય. નં [ઉત્કુકુડકસ્થિત]

ઉભડક આસને બેઠેલ

ઉવકુકુડયા. સ્ત્રીં [ઉત્કુકુડકા]

ઉભડક બેસવું તે, એક પ્રકારની નિષદા

ઉવકુકુડયાસણિય. ત્રિં [ઉત્કુકુડાસનિક]

ઉત્કુકુડક આસને રહેલો

ઉવકુદ્. ધાં [ઉત્+કૃદ્]

ફેદવું, ઉછળવું

ઉવકુરુડ. પું [દેં]

ઉકરડો

ઉવકુરુડય. પું [દેં]

ઉકરડો

ઉવકુરુડિયા. સ્ત્રીં [દેં]

ઉકરડો

ઉવકુલા. સ્ત્રીં [ઉત્કૂલા]

સન્માર્ગ કે ન્યાય માર્ગથી દૂર રહેનાર

ઉવકૂડય. ત્રિં [ઉત્કૂજિત]

મહાન્ અવ્યક્ત ધ્વનિ

ઉવકૂજિય. ત્રિં [ઉત્કૂજિત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવકુરુડ. વિં [ઉત્કુરુટ]

કુણાલ નગરીના એક ગુરુ જે સાકેત નગરે મરણ પામ્યા

ઉવકૂલ. ત્રિં [ઉત્કૂલ]

જુઓ 'ઉકુલા'

ઉવકૂવમાળ. કૃં [ઉત્કૂજત]

અવ્યક્ત અવાજ કરતો, ભૂમો પાડતો

ઉવકેર. પું [ઉત્કર]

રાશિ, સમૂહ, ઢગલો

ઉવકોડા. સ્ત્રીં [દેં]

લાંચ, રૂશ્વત

ઉવકોડિય. ત્રિં [ઔત્કોટિક]

લાંચ લેનાર

ઉવકોસ. ધાં [ઉત્+કૃષ]

ઉંચે ખેંચવું

ઉવકોસ. પું [ઉત્કર્ષ]

વધુમાં વધુ, ઉત્કૃષ્ટ માન, અહંકાર, ઉત્તમ, શ્રેષ્ઠ

ઉવકોસ. પું [ઉત્ક્રોશ]

ઊંચુ મુખ કરી શબ્દ કરનાર પક્ષી, ચાતક

ઉવકોસંત. ત્રિં [ઉત્ક્રોશત્]

આકન્દન કરતો

ઉવકોસકાલ. પું [ઉત્કૃષ્ટકાલ]

વધુમાં વધુ સમય

ઉવકોસકાલઠિઈય. સ્ત્રીં [ઉત્કર્ષકાલસ્થિતિક]

ઉત્કૃષ્ટ કાળ સ્થિતિ

ઉવકોસકાલઠિતીય. સ્ત્રીં [ઉત્કર્ષકાલસ્થિતિક]

ઉત્કૃષ્ટ કાળ સ્થિતિ

ઉવકોસગ. પું [ઉત્કર્ષક]

મોટામાં મોટું

ઉવકોસગુણ. પું [ઉત્કર્ષગુણ]

ઉત્તમ ગુણ

ઉવકોસટ્ટિઈય. સ્ત્રીં [ઉત્કર્ષસ્થિતિક]

ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ

ઉવકોસટ્ટિતીય. સ્ત્રીં [ઉત્કર્ષસ્થિતિક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવકોસપણસિય. ત્રિં [ઉત્કર્ષપ્રદેશિક]

સૌથી વધુ પ્રદેશવાળો

ઉવકોસપદ. નં [ઉત્કર્ષપદ]

ઉત્કૃષ્ટ પદ

ઉવકોસપય. નં [ઉત્કર્ષપદ]

ઉત્કૃષ્ટ પદ

ઉવકોસમતિ. સ્ત્રીં [ઉત્કર્ષમતિ]

ઉત્કૃષ્ટ બુદ્ધિ

ઉવકોસમદપત્ત. ત્રિં [ઉત્કર્ષમદાપ્રાપ્ત]

ઉત્કૃષ્ટ મદવાળો

ઉવકોસય. પું [ઉત્કર્ષક]

મોટામાં મોટો

ઉવકોસા. સ્ત્રીં [ઉત્કર્ષક]

મોટામાં મોટો

ઉવકોસિય. પું [ઉત્કૃષ્ટ]

ઉત્તમ, સૌથી વધુ

ઉવકોસિયા. સ્ત્રીં [ઉત્કર્ષિકા]

વધારે, આ નામનું એક ગોત્ર

ઉવકોસોગાહણગ. પું [ઉત્કર્ષવિગાહનક]

ઉત્કૃષ્ટ અવગાહનાવાળો

ઉવકોસોગાહણય. પું [ઉત્કર્ષવિગાહનક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવખડ. નં [દેં]

વારંવાર

ઉવખણ. ધાં [ઉત્+ખન]

ઉખેડવું, કાપવું

ઉવખણ. નં [ઉત્ખનન]

ઉખેડવું તે

ઉવખણિય. ત્રિં [ઉત્ખનિત]

ઉખેડેલું

ઉવખય. ત્રિં [ઉત્ખાત]

ઉખેડેલ, ખોદેલ

ઉક્ષલ. પું [ઉદૂક્ષલ]

ઉખડ, ખાંડણી

ઉક્ષલુંપિય. કૃં [દેં]

ખંજવાળીને

ઉક્ષા. સ્ત્રીં [ઝુક્ષા]

થાળી, હાંડલી

ઉક્ષાય. નં [ઉત્ક્ષાત]

ઉખાડેલ

ઉક્ષિણ. ત્રિં [ઉત્કીર્ણ]

ખરડાયેલ

ઉક્ષિત. ત્રિં [ઉક્ષિત]

વિલેપન કરેલ, સિંચેલ

ઉક્ષિત્ત. ત્રિં [ઉક્ષિપ્ત]

ઊંચુ કરેલ, ઉપાડેલ, ગાયનનો એક ભેદ, ખેંચેલ, એક અધ્યયન

ઉક્ષિત્તચરગ. ત્રિં [ઉત્ક્ષિપ્તચરક]

રાંધવાના વાસણમાંથી ખાવાના વાસણમાં પોતા માટે ગૃહસ્થે કાઢેલ હોય તેવું જ અન્ન લેવાનો અભિગ્રહધારી સાધુ

ઉક્ષિત્તચરય. ત્રિં [ઉત્ક્ષિપ્તચરક] જુઓ 'ઉપર'

ઉક્ષિત્તનાય. નં [ઉત્ક્ષિપ્તજ્ઞાત]

'નાયાધમ્મકહા' સૂત્રનું એક અધ્યયન

ઉક્ષિત્તનિવ્ક્ષિત્તચરગ. પું [ઉત્ક્ષિપ્તનિવ્ક્ષિપ્તચરક]

જુઓ 'ઉક્ષિત્તચરગ'

ઉક્ષિત્તનિવ્ક્ષિત્તચરય. પું [ઉત્ક્ષિપ્તનિવ્ક્ષિપ્તચરક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉક્ષિત્તપસિણવાગરણ. નં [ઉત્ક્ષિપ્તપ્રશ્નવ્યાકરણ]

સંક્ષિપ્ત પ્રશ્નોત્તર

ઉક્ષિત્તપુવ્વસહિ. પું [ઉત્ક્ષિપ્તપૂર્વસતિ]

આ વસતિમાં ઊતરો એમ કહી સાધુને બતાવેલ ઉતારો

ઉક્ષિત્તય. નં [ઉત્ક્ષિપ્તક]

ગાયનનો એક પ્રકાર

ઉક્ષિત્તવિવેગ. પું [ઉત્ક્ષિપ્તવિવેક]

ભાત વગેરેમાં પડેલા નહીં ખપતા દ્રવ્યને જૂઠું કાઢી નાંખવું તે

ઉક્ષિપ્. કૃં [ઉત્ક્ષિપ્]

ફેંકેલું, ઉડાડેલ, બહાર કાઢેલું ઉઠાવવું

ઉક્ષિપ્પમાણ. કૃં [ઉત્ક્ષિપ્ત]

ફેંકાયેલ, ઉડાડેલ, બહાર કરાયેલ

ઉક્ષિવ. ધાં [ઉત્+ક્ષિપ્]

ફેંકવું, ઉડાડવું, બહાર કાઢવું

ઉક્ષિવિત્તુ. કૃં [ઉત્ક્ષિપ્]

ફેંકીને, ઉડાડીને

ઉક્ષિવ્વમાણ. કૃં [ઉત્ક્ષિપ્ત]

ફેંકતો

ઉક્ષુ. નં [ઇક્ષુ]

શેરડી

ઉક્ષુલંપિય. કૃં [દેં]

ખંજવાળીને

ઉક્ષુવાડિયા. સ્ત્રીં [ઇક્ષુવાટિકા]

શેરડીનો વાડ

ઉક્ષેવ. પું [ઉત્ક્ષેપ]

ઊંચે ઉપાડવું, ઊંચે ફેંકવું, આરંભ વાક્ય, અધિકાર, ઉપોદ્ધાત

ઉક્ષેવગ. પું [ઉત્ક્ષેપક]

ઉપોદ્ધાત

ઉક્ષેવણ. નં [ઉત્ક્ષેપન]

ઊંચે ફેંકવું, ન્યાય દર્શન સંમત પાંચ કર્મ પૈકીનું એક

ઉક્ષેવય. પું [ઉત્ક્ષેપક]

જુઓ 'ઉક્ષેવગ'

ઉગિજ્ઞિય. કૃં [અવગૃહ્ય]

અવગૃહણ કરેલ

ઉગ. પું [ઉગ્ર]

એક કુળ, એક વંશ તેમાં ઉત્પન્ન થયેલ, ઉગ્ર, પ્રધાન, બહુ ભારે, ઉત્કટ, આકરું, દુઃખે આચરી શકાય તેવું

ઉગકુલ. નં [ઉગ્રકુલ]

ઋષભદેવે રક્ષક તરીકે સ્થાપેલ એક કુળ

ઉગચ્છ. ધાં [ઉત્+ગમ્]

ઉગવું, ઉદય પામવું

ઉગચ્છ. કૃં [ઉદગત્ય]

ઉદય પામીને

ઉગ્ગત. પું [ઉદ્ગત]

ઉત્પન્ન થયેલ, ઉગેલ, ઉદય પામેલ

ઉગ્ગતવ. નં [ઉગ્રતપસ્]

ઉગ્ર તપ, કઠિન તપશ્ચર્યા

ઉગ્ગતેય. ત્રિં [ઉગ્રતેજસ્]

ઉગ્ર પ્રભાવવાળો

ઉગ્ગદંડ. પું [ઉગ્રદણ્ડ]

ઉગ્ર દંડ

ઉગ્ગનક્ષત્તજોય. નં [ઉગ્રનક્ષત્રજ્યોત]

ઉગ્ર નક્ષત્રનો પ્રકાશ

ઉગ્ગપુત્ર. પું [ઉગ્રપુત્ર]

ઉગ્રવંશનો પુત્ર

ઉગ્ગમ. પું [ઉદ્ગમ]

ગૌચરીનો દોષ

ઉગ્ગમ. ધાં [ઉત્+ગમ્]

ઉગવું, ઉદય થવો

ઉગ્ગમઉપ્પાયણાવિસુદ્ધ. પું [ઉદ્ગમ ઉત્પાદના વિશુદ્ધ]

ઉદ્ગમ-ઉત્પાદના દોષથી રહિત

ઉગ્ગમઉપ્પાયણાસુદ્ધ. નં [ઉદ્ગમઉત્પાદનાશુદ્ધ]

ઉદ્ગમ-ઉત્પાદના દોષ રહિત

ઉગ્ગમઉવઘાત. પું [ઉદ્ગમઉવઘાત]

ઉદ્ગમ આદિ દોષથી ચારિત્રની વિરાધના કરવી તે

ઉગ્ગમકોટિ. સ્ત્રીં [ઉદ્ગમકોટિ]

ઉદ્ગમ પક્ષ, આધાકર્મ અને ઔદેશિકના ત્રણ-ત્રણ ભેદ

ઉગ્ગમણ. નં [ઉદ્ગમણ]

ઉગવું તે, સૂર્ય-ઉદય

ઉગ્ગમદોષ. પું [ઉદ્ગમદોષ]

ગૌચરીનો દોષ

ઉગ્ગમનુગ્ગમનપ્રવિભક્તિ. સ્ત્રીં [ઉદ્ગમનુદ્ગમનપ્રવિભક્તિ]

એક દૈવી નાટક

ઉગ્ગમમાણ. કૃં [ઉદગચ્છત્]

ઉદિત થવું તે

ઉગ્ગમવિસોહિ. સ્ત્રીં [ઉદ્ગમવિશુદ્ધિ]

ગૌચરી સંબંધિ ઉદ્ગમ દોષ ન હોવો તે

ઉગ્ગય. વિશેં [ઉદ્ગત]

જુઓ 'ઉગ્ગત'

ઉગ્ગયવિત્તીય. ત્રિં [ઉદ્ગતવૃત્તિક]

દિવસ ઊગ્યા પછી જેને આજીવિકા મેળવવાની છે તે

ઉગ્ગવર્ડ. સ્ત્રીં [ઉગ્રવર્તી]

એકમ, છૂટ અને અગિયારસ એ ત્રણ રાત્રિનું નામ

ઉગ્ગવિસ. પું [ઉગ્રવિષ]

ઉત્કટ વિષ

ઉગ્ગવિહારિ. ત્રિં [ઉગ્રવિહારિન્]

ઉગ્ર વિહારી, સુંદર સંયમ પાળનાર

ઉગ્ગસેન. વિં [ઉગ્રસેન]

કૃષ્ણ વાસુદેવના આધિપત્યમાં રહેલ ૧૬૦૦૦

રાજાઓમાં મુખ્ય રાજા, જે મથુરાના રાજા હતા. **કંસ** તેનો

પુત્ર હતો. **નભસેન** પૌત્ર હતો. **રાઈમઈ** અને **સચ્ચભામા**

તેની પુત્રી હતી.

ઉગ્ગહ. પું [અવગ્રહ]

મતિજ્ઞાનનો એક ભેદ, સામાન્ય બોધ, આશ્રય, આજ્ઞા,

સંમતિ, અભિગ્રહ, નિયમ, પરિગ્રહ, આવાસ, અંતર

વસતિ માટે અનુજ્ઞા માંગવી

ઉગ્ગહણ. નં [અવગ્રહણ]

સામાન્ય અંશનું ગ્રહણ કરવું કે વિચારવું

ઉગ્ગહણંતગ. નં [અવગ્રહાનન્તક]

સાધ્વીની એક પ્રકારની ઉપધિ

ઉગ્ગહપટ્ટ. નં [અવગ્રહપટ્ટક]

સાધ્વીની એક પ્રકારની ઉપધિ

ઉગ્ગહપટ્ટિમા. સ્ત્રીં [અવગ્રહપ્રતિમા]

વસતિ વિષયક એક પ્રતિજ્ઞા

ઉગ્ગહમતિ. સ્ત્રીં [અવગ્રહમતિ]

મતિજ્ઞાનનો એક ભેદ

ઉગ્ગહિય. ત્રિં [અવગ્રહીત]

પાછા આપવાની શરતે યાચેલ એક ઉપકરણ

ઉગ્ગા. સ્ત્રીં [દેં]

ઊંચે સ્વરે ગાવું

ઉગ્ગાઇય. કૃં [ઉદ્ગાય]

ગાન કરીને

ઉગ્ગાલ. પું [ઉદ્ગાર]

ઓડકારની સાથે અવાજનું કે પેટમાંથી કોઈ દ્રવ્યનું

બહાર આવવું, વચન, શબ્દ, વમન

અગ્રાહ. ધાં [અદ્+ગ્રહ]

ગ્રહણ કરવું

અગ્રાહિમ. ત્રિં [અવગ્રાહિમ]

ધી આદિમાં તળેલ વસ્તુ

અગ્રાહિય. ત્રિં [અદ્ગ્રાહિત]

હાથમાં લીધેલ

અગ્રાહેત્તા. કૃં [અદ્ગ્રાહ્ય]

ઉપાડેલ, ઉંચકેલ

અગ્નિહ. ધાં [અવ+ગ્રહ]

આજ્ઞા લેવી, રજા માંગવી

અગ્નિલંત. કૃં [અદ્ગ્નિરત]

કહેવું, બોલવું, , ઉઠાવવું,ઓડકાર ખાવો, ઉલટી કરવી

અગ્નિલિત્તા. કૃં [અદ્ગ્નીર્ય]

ઓગાળીને

અગ્નિહિય. નં [અદ્ધૂલિત]

ધૂળ વડે યુક્ત

અગ્નોવ. ધાં [અદ્+ગ્ન]

ઉકેલવું, ગુંચ કાઢવી

અગ્નોવ. ધાં [અત્+ગ્નોપય]

પ્રગટ કરવું, શોધવું, વિમુગ્ધ કરવું

અગ્નોવણા. સ્ત્રીં [અદ્ગ્નોપના]

એષણ કરવી, શોધવું

અગ્નોવિત. ત્રિં [અદ્ગ્નોપિત]

મુંઝાઈ ગયેલ, ભ્રાંતિ સૂત્રને ઉકેલેલ

અગ્નોવેમાણ. કૃં [અદ્ગ્નોપયત]

શોધતો, પ્રગટ કરતો

અગ્નસણ. નં [અવગ્નર્ષણ]

ધર્ષણ

અગ્નસિય. નં [અદ્ગ્નર્ષ]

ધર્ષણ થવું તે

અગ્નાઈત. ત્રિં [અદ્ગ્નાતિત]

લઘુ પ્રાયશ્ચિત

અગ્નાઈય. ત્રિં [અદ્ગ્નાતિક]

લઘુ પ્રાયશ્ચિત

અગ્નાડ. ત્રિં [અદ્ગ્નાટ]

થોડું ખુલ્લું, પ્રગટ

અગ્નાડકવાડઅગ્નાડણ. નં [અદ્ગ્નાટકપાટઅદ્ગ્નાટન]

અપૂર્ણ ખુલ્લું કમાડ પૂરું ઉઘાડવું, ગૌચરી સંબંધિ દોષ

અગ્નાડણ. નં [અદ્ગ્નાટન]

ઉઘાડવું, ખોલવું

અગ્નાડિય. ત્રિં [અદ્ગ્નાટિત]

ઉઘાડેલ, ખોલેલ

અગ્નાતિય. ત્રિં [અદ્ગ્નાતિક]

લઘુ પ્રાયશ્ચિત

અગ્નાય. ધાં [અદ્+હન્+ણિ]

વિનાશ કરવો

અગ્નોસ. ધાં [અદ્+ગ્નોષ]

ઘોષણા કરવી, ઢંઢેરો પીટવો

અગ્નોસ. ધાં [અદ્+ગ્નોષય]

ઉદ્ઘોષણા કરાવવી, ઢંઢેરો પીટાવવો

અગ્નોસ. પું [અદ્ગ્નોષ]

ઢંઢેરો, ઉદ્ઘોષણા

અગ્નોસણા. સ્ત્રીં [અદ્ગ્નોષણા]

જુઓ 'ઉપર'

અગ્નોસાવેત્તા. કૃં [અદ્ગ્નોષ્ય]

ઢંઢેરો પીટીને

અગ્નોસિજ્જમાણ. કૃં [અદ્ગ્નોષ્યમાન]

ઢંઢેરો પીટવો તે

અગ્નોસિય. ત્રિં [અદ્ગ્નોષિત]

જાહેર કરેલ

અગ્નોસેત્તા. કૃં [અદ્ગ્નોષ્ય]

જાહેર કરીને

અગ્નોસેમાણ. કૃં [અદ્ગ્નોષ્યત]

ઢંઢેરો પીટવો તે

અચિય. ત્રિં [અચિત]

યોગ્ય, લાયક, જોડેલ

અચ્ચ. વિશેં [અચ્ચ]

ઉચ્ચ, ઉત્તમ, પૂજ્ય, ઊંચા શરીર તથા ઊંચા કુળવાળો

અચ્ચ. વિશેં [અચ્ચ]

નામકર્મની એક પ્રકૃતિ જેથી ઉચ્ચગોત્ર પ્રાપ્ત થાય

અચ્ચ. અં [અચ્ચૈસ્]

ઊંચો, ઉત્તમ, ઉત્કૃષ્ટ

ઉચ્ચંતગ. પુઠ્ઠ [ઉચ્ચન્તક]

દાંતનો રોગ

ઉચ્ચંતય. પુઠ્ઠ [ઉચ્ચાન્તક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉચ્ચંપિય. ત્રિઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

જોરથી હલ્લો કરેલ

ઉચ્ચગોય. નઠ્ઠ [ઉચ્ચગોત્ર]

ગોત્ર કર્મની ઉચ્ચગોત્ર નામક શુભ પ્રકૃતિ

ઉચ્ચચ્છંદ. વિશેઠ્ઠ [ઉચ્ચચ્છન્દ]

સ્વેચ્છાચારી

ઉચ્ચદ્વાણ. નઠ્ઠ [ઉચ્ચસ્થાન]

ઊંચુ સ્થાન

ઉચ્ચતર. ત્રિઠ્ઠ [ઉચ્ચતર]

અતિ ઉત્તમ

ઉચ્ચત્ત. નઠ્ઠ [ઉચ્ચત્વ]

ઊંચાઈ, ઉત્તમતા

ઉચ્ચત્તચ્છાયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઉચ્ચત્વચ્છાયા]

છાયાનો છદ્ધો ભેદ

ઉચ્ચત્તપજ્જવ. પુઠ્ઠ [ઉચ્ચત્વપર્જવ]

ઊંચાપણાનો નિર્ણય

ઉચ્ચત્તભયય. પુઠ્ઠ [ઉચ્ચત્વભૃતક]

ઉચ્ચક રકમ લઈ કામ કરનાર સેવક કે નોકર

ઉચ્ચત્તરિયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઉચ્ચતરિકા]

અઢાર લિપીમાંની એક લિપી

ઉચ્ચત્તા. સ્ત્રીઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

મફત, બદલાની ઇચ્છા વગર

ઉચ્ચત્તુદેશ. પુઠ્ઠ [ઉચ્ચત્વોદેશ]

'ઉચ્ચત્વ' સંબંધિ ઉદ્દેશક

ઉચ્ચત્થવણય. પુઠ્ઠ [ઉચ્ચસ્થાપનક]

ઊંચા મોઢાનું ભાજન વિશેષ, ચંબુ

ઉચ્ચય. પુઠ્ઠ [ઉચ્ચય]

ઊંચો ઢગલો, સમૂહ, રાશિ

ઉચ્ચય. નઠ્ઠ [અવચય]

એકઠું કરવું

ઉચ્ચયબંધ. પુઠ્ઠ [ઉચ્ચયબન્ધ]

ઉપરાઉપર મૂકી ઢગલો કરવા રૂપ બંધ

ઉચ્ચયર. ત્રિઠ્ઠ [ઉચ્ચતર]

વધારે ઊંચુ

ઉચ્ચરણ. નઠ્ઠ [ઉચ્ચરણ]

અક્ષરાદિનો ઉચ્ચાર કરવો તે

ઉચ્ચલંત. ધાઠ્ઠ [ઉચ્ચલત્]

ચાલવું, જવું

ઉચ્ચાઅ. ત્રિઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

થાકી ગયેલ

ઉચ્ચાકુડયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઉચ્ચાકુચિતા]

જમીનથી ઊંચી અને ડગમગતી નહીં એવી શય્યા

ઉચ્ચાગોત. નઠ્ઠ [ઉચ્ચગોત્ર]

ઊંચુ ગોત્ર

ઉચ્ચાનાગરી. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઉચ્ચાનાગરી]

આ નામની જૈન મુનિની એક શાખા

ઉચ્ચાર. પુઠ્ઠ [ઉચ્ચાર]

વડીનીતી, વિષ્ટા, મળત્યાગ, ઉપયોગ પૂર્વક પરઠવવું, ઉચ્ચારણ

ઉચ્ચાર. ધાઠ્ઠ [ઉત્+ચારય]

ઉચ્ચારણ કરવું, બોલવું, મલત્યાગ કરવો

ઉચ્ચારણ. પુઠ્ઠ [ઉચ્ચારણ]

ઉચ્ચારણ, કથન

ઉચ્ચારત્ત. નઠ્ઠ [ઉચ્ચારત્વ]

વિષ્ટાપણું, કથનત્વ

ઉચ્ચારનિરોહ. પુઠ્ઠ [ઉચ્ચારનિરોધ]

મળ-મૂત્રનો અટકાવ કરવો તે

ઉચ્ચારપડિવ્કમણ. નઠ્ઠ [ઉચ્ચારપ્રતિક્રમણ]

મળ-મૂત્ર ત્યાગ કરી 'છરિયાવહી' કરવી

ઉચ્ચારપાસવણ. નઠ્ઠ [ઉચ્ચારપ્રસવણ]

મળ-મૂત્ર, 'આચાર' સૂત્રનું એક અધ્યયન

ઉચ્ચારપાસવણખેલજલ્લ- સિંધાણપારિટ્ટવણિયાસમિય.

ત્રિઠ્ઠ [ઉચ્ચારપ્રસવણક્ષેલજલ્લસિંધાણપારિષ્ઠાપનિકા-સમિતિ] મળ-મૂત્ર, બળખો, મેલ, નાકનો મેલ એ વસ્તુ પરઠવવામાં જયણાવાળો

ઉચ્ચારપાસવણખેલસિંધાણગજલ્લપારિટ્ટાવણિયાસમિતિ.

સ્ત્રીઠ્ઠ [ઉચ્ચારપ્રસવણક્ષેલસિંધાણગજલ્લપારિષ્ઠાપનિકા-સમિતિ] મળ-મૂત્ર-બળખો-નાકનો મેલ-મલઆદિ પરઠવવામાં સાવધાની રાખવી તે, એક સમિતિ

ઉચ્ચારપાસવળખેલસિંધાણજલ્લપારિદ્વાવણિયાસમિદ્.

સ્ત્રીં [ઉચ્ચારપ્રસવળખેલસિંધાણજલ્લપારિદ્વાવણિયાસમિતિ] જુઓ 'ઉપર'

ઉચ્ચારપાસવળખેલસિંધાણજલ્લપારિદ્વાવણિયાસમિત. પું

[ઉચ્ચારપ્રસવળખેલસિંધાણજલ્લપારિદ્વાવણિયાસમિતિ]

જુઓ 'ઉચ્ચારં સમિત'

ઉચ્ચારપાસવળખેલસિંધાણજલ્લપારિદ્વાવણિયાસમિતિ.

સ્ત્રીં [ઉચ્ચારપ્રસવળખેલસિંધાણજલ્લપારિદ્વાવણિયાસમિતિ]

જુઓ 'ઉચ્ચારં સમિત'

ઉચ્ચારપાસવળખેલસિંધાણજલ્લપારિદ્વાવણિયાસમિત. પું

[ઉચ્ચારપ્રસવળખેલસિંધાણજલ્લપારિદ્વાવણિયાસમિતિ]

જુઓ 'ઉચ્ચારં સમિત'

ઉચ્ચારપાસવળખૂમિ. સ્ત્રીં [ઉચ્ચારપ્રસવળખૂમિ]

મળ-મૂત્ર ત્યાગ માટે જવાનું સ્થાન

ઉચ્ચારપાસવળસત્તિકય. નં [ઉચ્ચારપ્રસવળસપ્તૈકક]

'આધાર' સૂત્રનું એક અધ્યયન

ઉચ્ચારભૂમિ. સ્ત્રીં [ઉચ્ચારભૂમિ]

મળ-ત્યાગ સ્થાન, સ્થંડિલ ભૂમિ

ઉચ્ચારમત્તય. પું [ઉચ્ચારમત્તય]

મળ-ત્યાગ માટેનું પાત્ર, મોટું પાત્ર

ઉચ્ચારસમિદ્. સ્ત્રીં [ઉચ્ચારસમિતિ]

મળ-ત્યાગ સંબંધિ સાવધાની, એક સમિતિ

ઉચ્ચારિય. ત્રિં [ઉચ્ચારિત]

ઉચ્ચારેલ

ઉચ્ચારેતવ્. કૃં [ઉચ્ચારયિતવ્ય]

ઉચ્ચાર કરવા યોગ્ય

ઉચ્ચારેન્તા. કૃં [ઉચ્ચાર્ય]

ઉચ્ચાર કરીને

ઉચ્ચારેમાણ. કૃં [ઉચ્ચારયત્]

ઉચ્ચારણ કરવું તે

ઉચ્ચારેયવ્. કૃં [ઉચ્ચારયિતવ્ય]

ઉચ્ચાર કરવા યોગ્ય

ઉચ્ચાલ. ધાં [ઉત્+ચલ્+ણિચ્]

પાણીને ઉછાળવું

ઉચ્ચાલઇય. ત્રિં [ઉચ્ચાલગિક]

ખસેડનાર

ઉચ્ચાલઇય. ત્રિં [ઉચ્ચાલ્ય]

ખસેડીને

ઉચ્ચાલિય. ત્રિં [ઉચ્ચાલિત]

ઉપાડેલ

ઉચ્ચાવય. ત્રિં [ઉચ્ચાવચ્]

ઊંચ-નીચ, ઉત્તમ-અધમ, અનુકૂળ-પ્રતિકૂળ

ઉચ્ચાવય. ત્રિં [ઉચ્ચવ્રત]

મહાવ્રતધારી, ઊંચ વ્રતથી યુક્ત

ઉચ્ચાવિય. કૃં [ઉચ્ચૈ:કૃત્વા]

ઊંચુ કરીને

ઉચ્ચાસળ. નં [ઉચ્ચાસન]

ઊંચુ આસન, શ્રેષ્ઠ આસન

ઉચ્ચિદ્. ધાં [ઉત્+સ્થા]

ઊભું થવું

ઉચ્ચિળ. ધાં [ઉત્+ચિ]

વિણવું, ભેગા કરવું

ઉચ્ચેયળ. ત્રિં [ઉચ્ચેયળ]

નાશ કરવાને

ઉચ્ચોયય. પું [ઉચ્ચોદય]

ચક્રવર્તીના એક મહેલનું નામ

ઉચ્છ. વિશેં [દેં]

ન્યૂન, હીન

ઉચ્છંગ. પું [ઉત્સંગ]

ગોદ, ખોળી

ઉચ્છન્ત. નં [અપચ્છત્ર]

પોતાના દોષ અને બીજાના ગુણ છૂપાવવા તે

ઉચ્છન્ન. ત્રિં [અવચ્છન્ન]

ઢાંકેલ

ઉચ્છન્ન. વિશેં [ઉત્સન્ન]

છિન્ન, ખંડિત, નષ્ટ

ઉચ્છન્નદંસણિ. ત્રિં [ઉત્સન્નદર્શનિન્]

જેનું દર્શન ખંડિત કે નષ્ટ થયું છે તેવો

ઉચ્છન્નનાણિ. ત્રિં [ઉત્સન્નજ્ઞાનિન્]

જેનું જ્ઞાન ખંડિત કે નષ્ટ થયું છે તેવો

ઉચ્છન્નસામિય. ત્રિં [ઉચ્છિન્નસ્વામિક]

જેનું સ્વામિપણું ખંડિત કે નષ્ટ થયું છે તે

ઉચ્છન્નસેતુય. ત્રિં [ઉચ્છન્નસેતુક]

જેનું સેવકપણું ખંડિત કે નષ્ટ થયું છે તે

ઉચ્છપ્પણા. સ્ત્રીં [ઉત્સર્પણા]

અભ્યુદય, ઉન્નતિ

ઉચ્છપ્પિય. વિશેં [ઉત્સર્પિક]

ઉન્નત, અભ્યુદિત

ઉચ્છલ. ધાં [ઉત્+છલ]

ઉછળવું, ઊંચે જવું, ફેંદવું, ફેલાવું

ઉચ્છલંત. કૃં [ઉચ્છલત]

ઉછળતો

ઉચ્છલિત. કૃં [ઉચ્છલિત]

ઉછળેલ

ઉચ્છલ્લ. વિશેં [ઉચ્છલ]

ઉછળવાવાળો

ઉચ્છવ. પું [ઉત્સવ]

મહોત્સવ

ઉચ્છહંત. ત્રિં [ઉત્સહત]

ઉત્સાહ રાખતો

ઉચ્છહય. કૃં [ઉત્સાહમાન]

ઉત્સાહિત થવું તે

ઉચ્છાઇય. ત્રિં [અવચ્છાદિત]

આચ્છાદન કરેલ, ઢાંકેલ

ઉચ્છાદનયા. સ્ત્રીં [ઉચ્છાદના]

ઉચ્છેદન કરવું તે

ઉચ્છાયણયા. સ્ત્રીં [ઉચ્છાદનના]

જુઓ 'ઉપર'

ઉચ્છાહ. પું [ઉત્સાહ]

ઉત્સાહ, દ્રઢ ઉદ્યમ, ઉત્કંઠા, પરાક્રમ, સામર્થ્ય

ઉચ્છિંદ. ધાં [ઉત્+છિંદ]

ઉખેડવું

ઉચ્છિંદણ. નં [ઉચ્છેદન]

ઉધાર લેવું તે

ઉચ્છિંપક. પું [અવચ્છિંમ્પક]

ચોર વિશેષ, ભીલ વગેરેની જાતિ

ઉચ્છિંપણ. નં [ઉચ્છેપણ]

ઉપર ફેંકવું, બહાર કાઢવું

ઉચ્છિન્ન. ત્રિં [ઉચ્છિન્ન]

નાશ પામેલ

ઉચ્છુ. પું [ઇક્ષુ]

શેરડી

ઉચ્છુખંડ. પું [ઇક્ષુખંડ]

શેરડીનો કટકો કે કોતરી-ગંડેરી

ઉચ્છુખંડિયા. સ્ત્રીં [ઇક્ષુખંડિકા]

જુઓ 'ઉપર'

ઉચ્છુગંડિયા. સ્ત્રીં [ઇક્ષુગંડિકા]

જુઓ 'ઉપર'

ઉચ્છુચોયગ. નં [ઇક્ષુચોયગ]

શેરડીના ફૂયા

ઉચ્છુડગલ. નં [ઇક્ષુડગલ]

શેરડીનો ટુકડો

ઉચ્છુદ્ધ. ત્રિં [દેં]

વેરાયેલ, વિખરેલ

ઉચ્છુભ. ધાં [ઉત્+ક્ષિપ્]

ઊંચે ફેંકવું

ઉચ્છુમેરગ. નં [ઇક્ષુમેરક]

શેરડીના છોતરા ઉતાર્યા પછીના કટકા, ગંડેરી

ઉચ્છુવન. નં [ઇક્ષુવન]

શેરડીનું વન

ઉચ્છુવાડ. પું [ઇક્ષુવાડ]

શેરડીનો વાડ

ઉચ્છુસાલગ. નં [ઇક્ષુસાલક]

શેરડીનો સાંઠો

ઉચ્છૂઠ. ત્રિં [ઉચ્છિપ્ત]

ત્યજેલ, ચોરાયેલ, બહાર કરેલ

ઉચ્છૂઠદીહબાહુ. પું [દેં]

ફેલાવેલ હાથ

ઉચ્છૂઠસરીર. પું [ઉચ્છિપ્તશરીર]

શરીર સંસ્કારનો ત્યાગ કરેલ છે એવા મુનિ

ઉચ્છેય. પું [ઉચ્છેદ]

નાશ, વિનાશ

ઉચ્છેયકર. ત્રિં [ઉચ્છેદકર]

વિનાશ કરનાર

ઉચ્છોભ. ત્રિં [ઉત્ક્ષોભ]

ક્ષોભ રહિત

ઉચ્છોલ. ધાં [ઉત્+ક્ષાલય]

પ્રક્ષાલન કરવું

ઉચ્છોલણ. નં [ઉત્ક્ષાલન]

ઘણા પાણીથી હાથ પગ ધોવા,
અજયણાએ હાથ પગ ધોવા

ઉચ્છોલણા. સ્ત્રીં [ઉત્ક્ષાલના]

પ્રક્ષાલના

ઉચ્છોલિંત. નં [ઉત્ક્ષાલિન્ત]

ફૂંડાડવું

ઉચ્છોલિત્ત. કૃં [ઉત્ક્ષાલયિતુમ્]

ધોવાને માટે, પ્રક્ષાલનાર્થે

ઉચ્છોલેંત. કૃં [ઉત્ક્ષાલયત્]

પ્રક્ષાલન કરતો

ઉચ્છોલેન્તા. કૃં [ઉત્ક્ષાલ્ય]

ઉછાળીને, ધોઈને

ઉજુવાલિયા. સ્ત્રીં [ઋજુવાલિકા]

ભગવાન મહાવીરનું કેવલજ્ઞાન ઉત્પત્તિ સ્થાન

ઉજુસેઢિ. સ્ત્રીં [ઋજુસ્રેણિ]

સીધી પંક્તિ

ઉજ્જંત. પું [ઉજ્જયન્ત]

પર્વત વિશેષ,
ભગવંત નેમનાથની કલ્યાણકની ભૂમિ

ઉજ્જત. ત્રિં [ઉદ્યત]

તત્પર, તૈયાર

ઉજ્જમ. પું [ઉદ્યમ]

ધંધો, પ્રવૃત્તિ

ઉજ્જમ. ધાં [ઉદ્+યમ]

પ્રયત્ન કરવો

ઉજ્જમંત. વિશેં [ઉદ્યચ્છત્]

ઉદ્યમ કરતો, પ્રયત્ન કરતો

ઉજ્જમિઝ્ઞ. કૃં [ઉદ્યમિતુમ્]

ઉદ્યમ કરવા માટે

ઉજ્જય. પું [ઉદ્યત]

જુઓ 'ઉજ્જત'

ઉજ્જલ. ત્રિં [ઉજ્જ્વલ]

નિર્મળ, સ્વચ્છ, ચોક્રું, શુદ્ધ, કલંકરહિત, ઉત્કટ, દીપ્ત

ઉજ્જલ. ધાં [ઉત્+જ્વલ]

પ્રકાશિત થવું, ચળકવું

ઉજ્જલંત. કૃં [ઉજ્જ્વલત]

પ્રકાશતું, ચળકતું

ઉજ્જલણ. નં [ઉજ્જ્વલન]

દેદીપ્યમાન

ઉજ્જલણા. નં [ઉજ્જ્વલનક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉજ્જલિત. ત્રિં [ઉજ્જ્વલિત]

પ્રકાશિત

ઉજ્જલિય. ત્રિં [ઉજ્જ્વલિત]

પ્રકાશિત

ઉજ્જલિય. ત્રિં [ઉજ્જ્વલિક]

ઉદીપ્ત, ઊંચી જ્વાળાથી યુક્ત

ઉજ્જલ્લ. ત્રિં [ઉજ્જ્વલ]

મલીન, સૂકા પસીનાથી જામેલ મેલ યુક્ત

ઉજ્જવ. ધાં [ઉદ્+યત્]

પ્રયત્ન કરવો

ઉજ્જહિન્તા. કૃં [ઉદ્હાય]

તજીને, છોડીને

ઉજ્જાણ. નં [ઉદ્યાન]

બગીચો, સામાન્ય જન માટેનું ઉજાણી સ્થાન

ઉજ્જાણગિહ. નં [ઉદ્યાનગૃહ]

ઉદ્યાનમાં બાંધેલ મકાન

ઉજ્જાણજન્તા. સ્ત્રીં [ઉદ્યાનયાત્રા]

ઉદ્યાનમાં જવું

ઉજ્જાણપાલ. ત્રિં [ઉદ્યાનપાલ]

માળી, બગીચાનો રક્ષક

ઉજ્જાણપાલગ. ત્રિં [ઉદ્યાનપાલક]

માળી, બગીચાનો રક્ષક

ઉજ્જાણપાલય. ત્રિં [ઉદ્યાનપાલક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉજ્જાણભૂમિ. સ્ત્રીં [ઉદ્યાનભૂમિ]

બગીચાની ભૂમિ

ઉજ્જાણસંઠિત. ત્રિં [ઉદ્યાનસંસ્થિત]

ઉદ્યાનને આકારે રહેલ

ઉજ્જાણસાલા. સ્ત્રીં [ઉદ્યાનશાલા]

ઉદ્યાનશાળા

ઉજ્જાણસિરિ. સ્ત્રીં [ઉદ્યાનશ્રી]

વનની લક્ષ્મી કે શોભા

ઉજ્જાણિયલેન. નં [ઔદ્યાનિકાલયન]

બગીચામાં રહેલ વિરામગૃહ

ઉજ્જાય. ધાં [ઉત્+જા]

ઉદ્યમવંત થવું

ઉજ્જાલ. ધાં [ઉદ્+જ્વાલય]

ઉજ્જ્વળ કરવું, વિશેષ નિર્મલ કરવું

ઉજ્જાલંત. ત્રિં [ઉજ્જ્વાલયત]

ઉજ્જ્વળ કરેલ

ઉજ્જાલઅ. ત્રિં [ઉજ્જ્વાલક]

આગ સળગાવનાર

ઉજ્જાલણ. નં [ઉજ્જ્વાલન]

સળગાવવું તે

ઉજ્જાલાવ. ધાં [ઉત્+જ્વાલય]

જુઓ 'ઉજ્જાલ'

ઉજ્જાલિતા. કૃં [ઉજ્જ્વાલય]

અજવાળીને

ઉજ્જાલિય. કૃં [ઉજ્જ્વાલિત]

અજવાળેલ

ઉજ્જાલિયા. કૃં [ઉજ્જ્વાલ્ય]

અજવાળીને

ઉજ્જાલેત્તપ્. કૃં [ઉજ્જ્વાલયિતુમ્]

સળગાવવા માટે, અજવાળવા માટે

ઉજ્જાલેત્તા. કૃં [ઉજ્જ્વાલ્ય]

અજવાળીને

ઉજ્જિંત. પું [ઉજ્જયન્ત]

જુઓ 'ઉજ્જિંત'

ઉજ્જુ. ત્રિં [ઋજુ]

સરળ, અવક, અકુટિલ, સંયમધારી

ઉજ્જુ. પું [ઋજુ]

સંયમ

ઉજ્જુઆયતા. સ્ત્રીં [ઋજ્વાયતા]

સરળ અને લાંબી શ્રેણિ

ઉજ્જુઆયયા. સ્ત્રીં [ઋજ્વાયતા]

સરળ અને લાંબી શ્રેણિ

ઉજ્જૂકડ. ત્રિં [ઋજકૃત]

માયારહિત કરેલ

ઉજ્જુગ. પું [ઋજુક]

નિષ્કપટી સૂત્ર વિશેષ

ઉજ્જુજડ. ત્રિં [ઋજુજડ]

સરળ અને જડ

ઉજ્જુત્ત. ત્રિં [ઉદ્યુક્ત]

ઉદ્યમવાળો, સાવધાન

ઉજ્જૂદંસિ. ત્રિં [ઋજુદર્શિન્]

ઋજુ ભાવવાળો, સંયમ અભિલાષી

ઉજ્જુપ્પન્ન. ત્રિં [ઋજુપ્રાજ્ઞ]

સરળ અને બુદ્ધિશાળી

ઉજ્જુભાવ. પું [ઋજુભાવ]

સરળતા

ઉજ્જુભૂય. ત્રિં [ઋજુભૂત]

સરળ થયેલ

ઉજ્જુમઙ. સ્ત્રીં [ઋજુમતિ]

સામાન્યથી મનના પર્યાયોને જાણનાર એક જ્ઞાન,

અહીં દ્વીપના સંજ્ઞી પ્રાણીઓના મનોભાવને જાણનાર

સાધુ

ઉજ્જુમતિ. સ્ત્રીં [ઋજુમતિ]

જુઓ 'ઉપર'

ઉજ્જુય. ત્રિં [ઉદ્યુક્ત]

જુઓ 'ઉચ્ચુત્ત'

ઉજ્જુય. ત્રિં [ઋજુક]

સરળ, સીધો, નિષ્કપટી, જમણો હાથ

ઉજ્જુયભૂય. ત્રિં [ઋજુકભૂત]

સરળ બનેલ

ઉજ્જુયયા. સ્ત્રીં [ઋજુકતા]

સરળતા

ઉજ્જુયાર. ત્રિં [ઋજુચાર]

સરળતાથી રહેનાર, સંયમ પાળનાર

ઉજ્જુસુત. પું [ઋજુસૂત્ર]

સાત નયમાંનો એક નય - જે વર્તમાન વસ્તુને જ માને છે

ઉજ્જુસુય. પું [ઋજુસૂત્ર]

જુઓ 'ઉપર'

ઉજ્જુસેદી. સ્ત્રીં [ઋજુશ્રેણી]

આકાશપ્રદેશ પંક્તિ, અવક શ્રેણિ

ઉજ્જૂહિયાઠાળ. નં [દેં]

ગૌચરીની એક પદ્ધતિ

ઉજ્જેળી. સ્ત્રીં [ઉજ્જૈની]

એક નગરી વિશેષ

ઉજ્જોદ્ય. વિશેં [ઉદ્યોતિત]

પ્રકાશિત

ઉજ્જોદ્યમાળ. કૃં [ઉદ્યોતયત્]

પ્રકાશ કરવો તે

ઉજ્જોત. પું [ઉદ્યોત]

અજવાળું, તેજ-પ્રકાશ,
નામકર્મની એક પ્રકૃતિ-જેના ઉદયે પ્રકાશ કરનાર
શરીર મળે તેવા ચંદ્રાદિ

ઉજ્જોય. પું [ઉદ્યોત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉજ્જોય. પું [ઉદ્યોગ]

પ્રયત્ન, પરિશ્રમ

ઉજ્જોય. ધાં [ઉત્+દ્યોતય્]

પ્રકાશ કરવો

ઉજ્જોય. ધાં [ઉત્+દ્યુત્]

પ્રકાશ કરવો

ઉજ્જોયંત. કૃં [ઉદ્યોતયત્]

પ્રકાશ કરતો

ઉજ્જોયકર. ત્રિં [ઉદ્યોતકર]

પ્રકાશક, ઉદ્યોત કરનાર, ઉદ્યોતના કારણભૂત વિશેષ
કર્મ

ઉજ્જોયગ. ત્રિં [ઉદ્યોતક]

પ્રકાશક

ઉજ્જોયગર. ત્રિં [ઉદ્યોતકર]

પ્રકાશ કરનાર

ઉજ્જોયળ. નં [ઉદ્યોજન]

જોડવું

ઉજ્જોયનામ. નં [ઉદ્યોતનામન્]

નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ

ઉજ્જોયભૂય. પું [ઉદ્યોતભૂત]

પ્રકાશરૂપ

ઉજ્જોવ. ધાં [ઉત્+દ્યુત્]

જુઓ 'ઉજ્જોઅ'

ઉજ્જોવનામ. નં [ઉદ્યોતનામન્]

જુઓ 'ઉજ્જોયનામ'

ઉજ્જોવિય. ત્રિં [ઉદ્યોતિત]

પ્રકાશિત

ઉજ્જોવેમાળ. કૃં [ઉદ્યોતયત્]

પ્રકાશ કરતો

ઉજ્જ. ધાં [ઉજ્જ]

ત્યાગ કરવો, છોડવું

ઉજ્જ. ધાં [ઉજ્જય]

છોડાવવું

ઉજ્જંત. કૃં [ઉજ્જત]

છોડતો, વિવેકરહિત

ઉજ્જર. પું [ઉજ્જર]

પાણીનો ઝરો

ઉજ્જરબહુલ. નં [નિર્ઝરબહુલ]

ઝરણાની બહુલતા

ઉજ્જાય. પું [ઉપાધ્યાય]

ઉપાધ્યાય, વિદ્યાદાતાગુરુ, સૂત્ર વાચના દાતા

ઉજ્જાયત્ત. નં [ઉપાધ્યાયત્વ]

ઉપાધ્યાયપણું

ઉજ્જાય. ધાં [ઉજ્જાય]

ત્યાગ કરાવવો

ઉજ્જાવિત્ત. કૃં [ઉજ્જાયિતુમ્]

છોડવા માટે

ઉજ્જાવેત્તા. કૃં [ઉજ્જાયિત્વા]

છોડાવીને

ઉજ્જિઝં. કૃં [ઉજ્જિત્વા]

ત્યાગ કરીને

ઉજ્જિઝ્ઞાનં. કૃં [ઉજ્જિત્વા]

ત્યાગ કરીને

ઉજ્જિઝ્ઞમાણ. કૃં [ઉજ્જિઝ્ઞમાણ]

છોડવું તે

ઉજ્જિત. પું [ઉજ્જિત]

ત્યાગ કરેલ, ભિન્ન, પરિત્યાગ, એક અધ્યયન

ઉજ્જિત્ત્વ. કૃં [ઉજ્જિત્ત્વ]

છોડવા માટે

ઉજ્જિત્તા. કૃં [ઉજ્જિત્તા]

ત્યાગ કરીને

ઉજ્જિય. પું [ઉજ્જિય]

જુઓ 'ઉજ્જિય'

ઉજ્જિયજરમરણ. નં [ઉજ્જિયજરમરણ]

વૃદ્ધાવસ્થા અને મરણથી મુક્ત થનાર

ઉજ્જિયધર્મિય. ત્રિં [ઉજ્જિયધર્મિય]

નાખી દેવા યોગ્ય, નિરુપયોગી

ઉજ્જિયનિયાણસલ્લ. નં [ઉજ્જિયનિદાનશલ્ય]

નિયાણ રૂપ શલ્યનો ત્યાગ કરનાર

ઉજ્જિયય. પું [ઉજ્જિયય]

છોડનાર

ઉજ્જિયઅ. વિં [ઉજ્જિયઅ]

વાણિજ્ય ગ્રામના સાર્થવાહ **વિજયમિત્ત** અને **સુભદ્દા** નો પુત્ર તે દુરાચારી અને વ્યસની હતો **કામજ્ઞયા** ગણિકામાં આસક્ત હતો. **મિત્ત** રાજાએ પોતાના મહેલમાં ગણિકાને રાખેલી ત્યારે **કામજ્ઞયા** સાથે ખાનગીમાં ભોગાસક્ત બનેલા તેને રાજાએ ભયંકર સજા કરી. પૂર્વભવમાં તે **ગોતાસ** નામે ફૂર પુરુષ હતો.

ઉજ્જિયા. વિં [ઉજ્જિયા]

રાજગૃહીના 'ધન-૨' સાર્થવાહના પુત્ર 'ધનપાલ-૧' ની પત્ની

ઉટ્ટ. પું [ઉટ્ટ]

ઉંટ, સાંઢીઓ, એક મ્લેચ્છ જાતિ

ઉટ્ટકરણ. નં [ઉટ્ટકરણ]

સાંઢીઓ કરવો તે

ઉટ્ટજુદ્ધ. ત્રિં [ઉટ્ટજુદ્ધ]

ઉંટનું યુદ્ધ

ઉટ્ટિસાલા. સ્ત્રીં [ઉટ્ટિશાલા]

ઉંટશાળા

ઉટ્ટિય. ત્રિં [ઉટ્ટિય]

ઉંટના વાળની બનેલ કામળી કે વસ્ત્ર

ઉટ્ટિયા. સ્ત્રીં [ઉટ્ટિયી]

ઉંટના આકારનું વાસણ-ઘડો

ઉટ્ટિયાસમણ. પું [ઉટ્ટિયાશ્રમણ]

આજીવિક મતનો એક સાધુ, જે મોટા માટીના વાસણમાં બેસી તપશ્ચર્યા કરે

ઉટ્ટી. સ્ત્રીં [ઉટ્ટી]

ઉંટડી, સાંઢણી

ઉટ્ટીવાલ. પું [ઉટ્ટીવાલ]

ઉંટ રાખનાર

ઉટ્ટ. પું [ઓષ્ઠ]

હોઠ, વાસણનો કાંઠો

ઉટ્ટ. નં [ઉત્થ]

ઉદય, ઉઠેલ

ઉટ્ટ. પું [ઉટ્ટ]

એક જળચર પ્રાણીની જાત

ઉટ્ટ. ધાં [ઉત્+ષ્ઠા]

ઉઠવું, ઊભું થવું

ઉટ્ટછિન્નય. ત્રિં [ઓષ્ઠછિન્નક]

હોઠ કદો

ઉટ્ટણ. નં [ઉત્થાન]

ઊંચું થવું, ઉદ્ભવ, ઉત્પત્તિ, આરંભ, ઊંચે વસવું

ઉટ્ટવ. ધાં [ઉત્+સ્થાપય]

ઉઠાવવું

ઉટ્ટવીણિયા. સ્ત્રીં [ઓષ્ઠવીણીકા]

હોઠથી વીણા જેવું વાજિંત્ર બનાવવું તે

ઉટ્ટવેત્તા. કૃં [ઉત્થાપ્ય]

ઉઠાડીને

ઉટ્ટા. ધાં [ઉત્+ષ્ઠા] જુઓ 'ઉટ્ટ'

ઉટ્ટા. સ્ત્રીં [ઉત્થા]

ઉત્થાન, ઊભા થવું

ઉટ્ટા. ત્રિં [ઉત્થાય]

ઉઠીને, ઊંચા થઈને

ઉદ્ઘાણ. ન૦ [ઉત્થાન]

ઉભા થવું તે, શરીરની એક પ્રકારની ચેષ્ટા

ઉદ્ઘાણપારિયાણિય. વિશેષ૦ [ઉત્થાનપારિયાણિક]

જીવનચરિત્ર, સમગ્ર જીવનના દરેક બનાવોનો અહેવાલ

ઉદ્ઘાણસુય. પુ૦ [ઉત્થાનશ્રુત]

એક (કાલિક) આગમસૂત્ર

ઉદ્ઘાય. કૃ૦ [ઉત્થાય]

જુઓ 'ઉદ્ઘાણ'

ઉદ્ઘાયમાણગ. કૃ૦ [ઉત્થાયમાનક]

ઉઠાવવા યોગ્ય, આરંભ યોગ્ય

ઉદ્ઘાવણ. ન૦ [ઉત્થાપન]

ઉત્થાપના કરવી તે, ઉઠાવવું તે

ઉદ્ઘાવણ. ન૦ [ઉપસ્થાપન]

છેદોપસ્થાપનીય ચારિત્ર આરોપણ કરવું તે

ઉદ્ધિઅમણ. ન૦ [ઉત્થિતમનસ]

ઉઠતા મનરૂપી

ઉદ્ધિત. ત્રિ૦ [ઉત્થિત]

ઉઠેલ, ઉભો થયેલ, તૈયાર થયેલ, ઉદય પામેલ, ઉગેલ, ઉજ્જડ

ઉદ્ધિત. ત્રિ૦ [ઉત્થિત]

ધર્માચરણ કે પ્રવ્રજ્યા માટે તૈયાર થયેલ,

ઉદ્ધિત્તા. કૃ૦ [ઉત્થાય]

ઉઠીને, ઉભા થઈને

ઉદ્ધિય. ત્રિ૦ [ઉત્થિત]

જુઓ 'ઉદ્ધિત'

ઉદ્ધિયલ્લગ. પુ૦ [ઉત્થિતલ્લગ]

ઉઠવા લાગેલ

ઉદ્ધિયવાય. પુ૦ [ઉત્થિતવાદ]

ઉત્થિતવાદ

ઉદ્ધુભ. ધા૦ [અવ+ષીવ]

થૂંકવું

ઉદ્ધુભિત્તા. કૃ૦ [અવષીવ્ય]

થૂંકીને

ઉદ્ધુભેત્તા. કૃ૦ [અવષીવ્ય]

થૂંકીને

ઉદ્દેઝ્ઞ. કૃ૦ [ઉત્થાય]

ઉઠીને

ઉદ્દેત. ત્રિ૦ [ઉત્તિષ્ઠત]

ઉભો રહેલ

ઉદ્દેત્તા. કૃ૦ [ઉત્થાય]

ઉઠીને, ઉભા થઈને

ઉડ. પુ૦ [પુટ]

દડીઓ

ઉડંક. વિ૦ [ઉડક]

એક ઋષિ, જેની સુંદર પત્ની પર ઇંદ એ બળાત્કાર કરેલ

ઉડય. પુ૦ [ઉટજ]

તાપસ આશ્રમ, ઝુંપડું

ઉડવ. પુ૦ [ઉટજ]

જુઓ 'ઉપર'

ઉડિય. કૃ૦ [દિં૦]

શોધેલ

ઉડુ. પુ૦ [ઋતુ]

ઋતુ, બે માસ પ્રમાણ કાળ

ઉડુ. પુ૦ [ઉડુ]

નક્ષત્ર

ઉડુકલ્લાણિયા. સ્ત્રી૦ [ઋતુકલ્યાણિકા]

છ એ ઋતુમાં સુખદાયી એવી ચક્રવર્તીની રાણીઓ, જેનું યૌવન નષ્ટ ન થતું હોવાથી સદા સુખદાયી હોય છે

ઉડુખલ. પુ૦ [ઉડુખલ]

ઉખલ, ખાંડણી

ઉડુદામ. ન૦ [ઉડુદામન્]

નક્ષત્રમાળા

ઉડુપ. ન૦ [ઉડુપ]

હોડી

ઉડુપજ્જોસવિય. ન૦ [ઋતુપર્યુષિત]

ચોમાસા સિવાયના કાળમાં રહેલ

ઉડુપતિ. પુ૦ [ઉડુપતિ]

નક્ષત્રસ્વામી, ચંદ્ર

ઉડુપાન. ન૦ [ઉડુપાન]

નક્ષત્રપાન

ઉડુબદ્ધ. પું [ઋતુબદ્ધ]

ચોમાસા સિવાયનો કાળ

ઉડુબદ્ધિય. ત્રિં [ઋતુબદ્ધિક]

શીત અને ઉષ્ણકાળમાં સાધુઓનો માસકલ્પ વિહાર

ઉડુવડ. પું [ઉડુપતિ]

ચંદ્ર, નક્ષત્રપતિ

ઉડુવતિ. પું [ઉડુપતિ]

ચંદ્ર, નક્ષત્રપતિ

ઉડુવર. પું [ઉડુવર]

સૂર્ય

ઉડુવાડિયગણ. પું [ઉડુવાટિકાગણ]

જૈન મુનિઓનો એક ગણ

ઉડુવિમાણ. પું [ઉડુવિમાન]

એક દેવવિમાન

ઉડુ. પું [ઉડ્ર]

એ નામનો એક દેશ,

તે દેશના રહેવાસી

ઉડુંચગ. પું [દેં]

કલકલાટ

ઉડુંસ. નં [દેં]

ઉધઈ - તેષ્ઠન્દ્રિય જીવ

ઉડુપાણ. નં [દેં]

સરોવરનું પાણી

ઉડુાવણ. નં [ઉડુાયન]

આકર્ષણ

ઉડુાહ. પું [ઉદાહ]

ઉપધાત, નાશ, હલકાઈ કરવી તે, હિલના, હાનિ,

ન્યૂનતા

ઉડુાહકર. ત્રિં [ઉદાહકર]

હાનિ કરનાર

ઉડ્ડીણ. ત્રિં [ઉડ્ડીન]

આકાશમાં ઉડેલ

ઉડ્ડુભડગ. પું [ઉડ્ડુભૂતક]

એક અનાર્થ દેશ

ઉડ્ડુય. નં [દેં]

ઓડકાર

ઉડ્ડ. ત્રિં [ઋર્ધ્વ]

ઉંચો, ઉપર, ઉર્ધ્વલોક, ઉર્ધ્વદિશા, મુખ્ય, ઉત્તમ, ઉભો, ઉપરિતન

ઉડ્ડં. ત્રિં [ઋર્ધ્વ]

જુઓ 'ઉડ્ડ'

ઉડ્ડંકાય. પું [ઉડ્ડકાક]

કાગડો

ઉડ્ડંગામિ. વિશેં [ઋર્ધ્વગામિન]

ઉપર જનાર

ઉડ્ડંગારવ. પું [ઋર્ધ્વગૌરવ]

આયુષ્યના પરિણામનો એક પ્રકાર કે જેનાથી જીવ ઊંચી ગતિમાં જાય

ઉડ્ડંજાણુ. ત્રિં [ઋર્ધ્વજાનુ]

જંઘા ઊંચી રહે તેવા આસને બેસનાર

ઉડ્ડંઠાણ. નં [ઋર્ધ્વસ્થાન]

ઊંચુ સ્થાન

ઉડ્ડંપાદ. પું [ઋર્ધ્વપાદ]

પગ ઊંચા રાખેલ

ઉડ્ડંપાય. પું [ઋર્ધ્વપાદ]

જુઓ 'ઉપર'

ઉડ્ડંભાગિ. વિશેં [ઋર્ધ્વભાગિન]

આકાશમાં રહેલ

ઉડ્ડંવાય. પું [ઋર્ધ્વવાત]

ઉર્ધ્વ દિશાનો વાયુ

ઉડ્ડંકાય. પું [ઋર્ધ્વકાય]

કાગડો

ઉડ્ડંગાઈ. સ્ત્રીં [ઋર્ધ્વગતિ]

ઊંચી ગતિ

ઉડ્ડંગામિ. વિશેં [ઋર્ધ્વગામિન]

ઊંચે જનાર

ઉડ્ડંગામિણી. સ્ત્રીં [ઋર્ધ્વગામિની]

ઊંચે જનારી ગતિ

ઉડ્ડંચર. ત્રિં [ઋર્ધ્વચર]

ઊંચે ઊડનાર-પક્ષી

ઉડ્ડંજાણુ. ત્રિં [ઋર્ધ્વજાનુ]

જુઓ 'ઉડ્ડંજાણુ'

ઉઢ્ઢત્ત. ન૦ [ઊર્ધ્વતા]

ઊંચાપણું

ઉઢ્ઢદિસા. સ્ત્રી૦ [ઊર્ધ્વદિશા]

ઉપરની દિશા

ઉઢ્ઢદિસિપમાણાતિવકમ. પુ૦ [ઊર્ધ્વદિક્પ્રમાણાતિક્રમ]

છક્ષા દિશિવ્રતનો પહેલો અતિચાર

ઉઢ્ઢનિરોહ. ન૦ [ઊર્ધ્વનિરોધ]

ઊંચી ગતિ રોકવી તે

ઉઢ્ઢપાય. પુ૦ [ઊર્ધ્વપાદ]

ઊંચા પગ રાખેલ

ઉઢ્ઢબદ્ધ. ત્રિ૦ [ઊર્ધ્વબદ્ધ]

ઊંચે વૃક્ષની ડાળીઓ બાંધેલ

ઉઢ્ઢમુઙ્ગાકારસંઠિય. ત્રિ૦ [ઊર્ધ્વમુદ્ગાકારસંઠિય]

ઊંચા મોઢાવાળા ઢોલને આકારે રહેલ

ઉઢ્ઢમુહ. ત્રિ૦ [ઊર્ધ્વમુખ]

ઊંચા મુખવાળો

ઉઢ્ઢરેણુ. પુ૦ [ઊર્ધ્વરેણુ]

એક પરિમાણ વિશેષ, આઠ શ્લક્ષણશ્લક્ષિણિકા

ઉઢ્ઢલોગ. પુ૦ [ઊર્ધ્વલોક]

ઉર્ધ્વલોક, સ્વર્ગ

ઉઢ્ઢલોગવાસિ. ત્રિ૦ [ઊર્ધ્વલોકવાસિન્]

ઉર્ધ્વલોકવાસી કે સ્વર્ગમાં વસનાર

ઉઢ્ઢલોય. પુ૦ [ઊર્ધ્વલોક]

જુઓ 'ઉઢ્ઢલોગ'

ઉઢ્ઢવાત. પુ૦ [ઊર્ધ્વવાત]

ઉર્ધ્વ દિશાનો વાયુ

ઉઢ્ઢવાય. પુ૦ [ઊર્ધ્વવાત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉઢ્ઢા. સ્ત્રી૦ [ઊર્ધ્વા]

ઉર્ધ્વદિશા

ઉઢ્ઢામુહકલંબુયાપુષ્પઠાણસંઠિત. ન૦ [ઉઢ્ઢીમુહકલમ્બુક-

પુષ્પસંસ્થાનસંસ્થિત]

એક જાતના વિશિષ્ટ આકારે રહેલ

ઉઢ્ઢાહકર. પુ૦ [ઉદ્દાહકર]

હાનિ કરનાર

ઉઢ્ઢિય. પુ૦ [ઉઢ્ઢિત]

ઉઢ્ઢરેલ

ઉઢ્ઢીમુહ. ન૦ [ઉઢ્ઢીમુખ]

ઉર્ધ્વમુખ

ઉઢ્ઢીમુહકલંબુયાપુષ્પસંઠિત. ન૦ [ઉઢ્ઢીમુહકલમ્બુક-

પુષ્પસંસ્થિત] એક વિશિષ્ટ આકારે રહેલ

ઉઢ્ઢોવવન્નગ. પુ૦ [ઊર્ધ્વોપવન્નગ]

ઉર્ધ્વલોકમાં ઉત્પન્ન થનાર દેવ-દેવી

ઉળ. અ૦ [પુનર્]

ફરીથી, ફરી

ઉળગ. ત્રિ૦ [ઊનક]

ન્યૂન, ઓછું

ઉળાદિ. પુ૦ [ઉળાદિ]

ઉળ વગેરે પ્રત્યય

ઉળ્ળ. ન૦ [ઊર્ળ]

ઉન

ઉળ્ળકપ્પાસ. પુ૦ [ઊર્ળકાપ્પાસ]

ઘેટાના વાળ

ઉળ્ળમળી. સ્ત્રી૦ [ઉન્નમળી]

એક વિદ્યા વિશેષ

ઉળ્ળય. ત્રિ૦ [ઉન્નત]

ઉન્નત, ઊંચું, આબાદ, નીકળતું, ચડતું, ગુણવાન,

અભિમાન રૂપ મોહનીયકર્મ - સંદર્ભ જુઓ 'ઉન્નયઃ'

ઉળ્ળા. સ્ત્રી૦ [ઊર્ળા]

ઉન

ઉળ્ળિય. ત્રિ૦ [ઔર્ણિક]

ઉનનું, ઉનના બનેલ રજોહરણાદિ

ઉળ્ળ. ત્રિ૦ [ઉળ્ળ]

ગરમ, ઉનું, ઉષ્ણતા

ઉળ્ળપરિયાવ. પુ૦ [ઉળ્ળપરિતાપ]

અતિ ગરમીનો પરિષદ

ઉળ્ળય. ત્રિ૦ [ઉળ્ળક]

જુઓ 'ઉળ્ળ'

ઉળ્ળવળ. ન૦ [ઉળ્ળાપન]

ઉનું કરવું તે

ઉળ્ળવાય. પુ૦ [ઉળ્ળપાત]

ગરમ પવન

ઉળહસહ. ન૦ [ઉળ્હાસહ]

ગરમી સહન કરવી તે

ઉળ્હાભિતત્ત. ત્રિ૦ [ઉળ્હાભિતત્ત]

ગરમીથી અત્યંત પીડિત, દુઃખી થયેલ

ઉળ્હાભિહય. ત્રિ૦ [ઉળ્હાભિહય]

સૂર્યની ગરમીથી પીડિત

ઉળ્હોદય. ન૦ [ઉળ્હોદય]

ગરમ પાણી

ઉત્ત. ત્રિ૦ [ઉત્ત]

કહેલ

ઉત્ત. ત્રિ૦ [ઉત્ત]

વાવેલ

ઉત્તણ. ન૦ [ઉત્તણ]

જેમાં ધાસ ઉગેલું છે તે

ઉત્તત્ત. વિશે૦ [ઉત્તત્ત]

અતિ તપેલું

ઉત્તત્થ. ત્રિ૦ [ઉત્ત+ત્થ]

ત્રાસયુક્ત

ઉત્તપ્પ. ત્રિ૦ [ઉત્તપ્પ]

દેદીપ્યમાન, ગર્વિત

ઉત્તમ. વિશે૦ [ઉત્તમસ]

અજ્ઞાનરહિત

ઉત્તમ. ત્રિ૦ [ઉત્તમ]

ઉત્તમ, સર્વોત્કૃષ્ટ, શ્રેષ્ઠ, સુંદર, સંયમ, ત્યાગ

ઉત્તમંગ. ન૦ [ઉત્તમાઙ્ગ]

મસ્તક, માથું

ઉત્તમકટ્ટપત્ત. ત્રિ૦ [ઉત્તમકાષ્ટપ્રાપ્ત]

ઉત્તમ અવસ્થાએ પહોંચેલ

ઉત્તમકુલ. ન૦ [ઉત્તમકુલ]

ઉત્તમ કુળ

ઉત્તમકુલસંપત્તિ. સ્ત્રી૦ [ઉત્તમકુલસંપત્તિ]

ઉત્તમ કુળ રૂપ સંપત્તિ

ઉત્તમટ્ટ. પુ૦ [ઉત્તમાર્થ]

મોક્ષ, ઉત્તમ પદાર્થ

ઉત્તમટ્ટકાલ. પુ૦ [ઉત્તમાર્થકાલ]

મોક્ષકાળ, અનશનનો અવસર

ઉત્તમટ્ટગવેસય. પુ૦ [ઉત્તમાર્થગવેષક]

મોક્ષનો અભિલાષી

ઉત્તમટ્ટપત્ત. ત્રિ૦ [ઉત્તમાર્થપ્રાપ્ત]

મોક્ષને પામેલ

ઉત્તમપયકયવાસ. ત્રિ૦ [ઉત્તમપદકજવાસ]

ઉત્તમ સ્થાને વસવું તે

ઉત્તમપુરિસ. પુ૦ [ઉત્તમપુરુષ]

ઉત્તમ પુરુષ, તીર્થંકર, ચક્રવર્તી આદિ

ઉત્તમપોગલ. પુ૦ [ઉત્તમપુદ્ગલ]

ઉત્તમ પુદ્ગલ

ઉત્તમલેસાણુગ. ન૦ [ઉત્તમલેશ્યાનુગત]

ઉત્તમ લેશ્યાને પ્રાપ્ત થયેલ

ઉત્તમસુય. ન૦ [ઉત્તમશ્રુત]

ઉત્તમ શ્રુત આગમ

ઉત્તમા. સ્ત્રી૦ [ઉત્તમા]

પૂર્ણભદ્રેન્દ્રની પદરાણી, પક્ષની પહેલી રાત્રિનું નામ

ઉત્તમા. વિ૦ [ઉત્તમા]

નાગપુરના એક ગાથાપતિની પુત્રી, ભ૦ પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ વ્યંતરેન્દ્રની અગ્રમહિષી બની.

ઉત્તર. ત્રિ૦ [ઉત્તર]

શ્રેષ્ઠ, પ્રધાન, ઉત્તમ, ઇત્તર, બીજું, અન્ય વૃદ્ધિગત, અધિક ઉત્તરવું તે, મુખ્ય નહીં પણ ગૌણ કે પેટા,

ઉત્તર. ત્રિ૦ [ઉત્તર]

ઉત્તર દિશા કે પ્રદેશ ઉપર

ઉત્તર. ધા૦ [ઉત્+ત્ત]

બહાર નીકળવું

ઉત્તરઓ. અ૦ [ઉત્તરત્તસ]

ઉત્તર દિશાથી

ઉત્તરંગ. ન૦ [ઉત્તરઙ્ગ]

દરવાજાની ઉપરનું આડું લાકડું

ઉત્તરંત. પુ૦ [ઉત્તરંત]

પાર કરતો

ઉત્તરકંચુઙ્ગ. ત્રિ૦ [ઉત્તરકચ્ચુકીય]

ઉપર બખ્તર પહેરેલ

ઉત્તરકંચુઙ્ગ. ત્રિ૦ [ઉત્તરકચ્ચુકીય]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તરકરણ. નં [ઉત્તરકરણ]

મૂળ ક્રિયા પછીની વિશેષ ક્રિયા, ગુણાધાન

ઉત્તરક્રિય. નં [ઉત્તરક્રિય]

વૈક્રિય શરીર દ્વારા ગમન કરવું તે

ઉત્તરકુરા. પું [ઉત્તરકુર]

એ નામક એક યુગલિક ક્ષેત્ર, ઇશાનેન્દ્રની રામા નામની રાણીની રાજધાની, એક શિબિકા, એક વાવડી, એક ઉદ્યાન

ઉત્તરકુરા. સ્ત્રીં [ઉત્તરકુરા]

એક પાલખી, ઇશાનેન્દ્રની એક રાણીની રાજધાની

ઉત્તરકુરિય. ત્રિં [ઉત્તરકુરીય]

ઉત્તરકુરુ સંબંધિ

ઉત્તરકુરુ. પું [ઉત્તરકુર]

જુઓ 'ઉત્તરકુરા'

ઉત્તરકુરુકૂડ. નં [ઉત્તરકુરુકૂડ]

એક કૂટ

ઉત્તરકુરુગ. પું [ઉત્તરકુરુગ]

ઉત્તરકુરુમાં ઉત્પન્ન થયેલ

ઉત્તરકુરુદ્રહ. પું [ઉત્તરકુરુદ્રહ]

એક દ્રહ

ઉત્તરકુરુમહદ્રુમ. પું [ઉત્તરકુરુમહદ્રુમ]

ઉત્તરકુરુ ક્ષેત્રમાં રહેલ એક મોટું વૃક્ષ

ઉત્તરકુરુય. ત્રિં [ઉત્તરકુરુય]

ઉત્તરકુરુ ક્ષેત્રમાં જન્મેલ

ઉત્તરકૂલ. પું [ઉત્તરકૂલ]

ઉપરના કાંઠે વસનાર-તાપસ

ઉત્તરકૂલગ. પું [ઉત્તરકૂલગ]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તરખતિયકૂંડપુર. પું [ઉત્તરખતિયકુણ્ડપુર]

ભગવંત મહાવીરની જન્મભૂમિ

ઉત્તરગંધાર. નં [ઉત્તરગાન્ધાર]

ગાંધાર ગ્રામની પાંચમી મૂર્છના

ઉત્તરગંધારા. સ્ત્રીં [ઉત્તરગાન્ધારા]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તરગામિય. ત્રિં [ઉત્તરગામિક]

ઉત્તર દિશામાં ગમન કરનાર

ઉત્તરગિહ. નં [ઉત્તરગૃહ]

ઉપરનું બીજું ગૃહ

ઉત્તરગુણ. પું [ઉત્તરગુણ]

મૂળ ગુણની અપેક્ષાએ ઉત્તરગુણ

ઉત્તરગુણપડિસેવી. ત્રિં [ઉત્તરગુણપ્રતિસેવિત]

ઉત્તરગુણની નિષિદ્ધ વસ્તુને આચરનાર

ઉત્તરજ્ઞયણ. નં [ઉત્તરાધ્યયન]

એક (મૂલ) આગમસૂત્ર

ઉત્તરજ્ઞાય. પું [ઉત્તરાધ્યાય]

ઉત્તરજ્ઞયણ સૂત્રના છત્રીશ અધ્યયનો

ઉત્તરઠ્ઠ. નં [ઉત્તરાર્ધ]

ઉત્તરાર્ધ

ઉત્તરઠ્ઠકચ્છ. પું [ઉત્તરાર્ધકચ્છ]

કચ્છવિજયનો ઉત્તરાર્ધ પ્રદેશ, વૈતાલ્ય પર્વતનું કૂટ

ઉત્તરઠ્ઠભરહ. નં [ઉત્તરાર્ધભરત]

ભરત ક્ષેત્રનો ઉત્તરાર્ધ પ્રદેશ

ઉત્તરઠ્ઠભરહકૂડ. નં [ઉત્તરાર્ધભરતકૂટ]

વૈતાલ્ય પર્વતનું એક કૂટ

ઉત્તરઠ્ઠલોકાહિવડ. પું [ઉત્તરાર્ધલોકાધિપતિ]

ઉત્તરાર્ધ લોકનો અધિપતિ

ઉત્તરણ. નં [ઉત્તરણ]

તરી જવું, પાર ઊતરવું તે

ઉત્તરત્તર. ત્રિં [ઉત્તરત્તર]

ઉપરિતન સ્થાનવર્તી, શ્રેષ્ઠતર

ઉત્તરતિત્રિ. સ્ત્રીં [ઉત્તરત્રિણિ]

ઉપરની ત્રણ

ઉત્તરતો. અં [ઉત્તરતસ]

ઉત્તરથી

ઉત્તરદારિક. નં [ઉત્તરદારિક]

ઉત્તરદિશા તરફ મુખ રાખનાર

ઉત્તરદારિયા. સ્ત્રીં [ઉત્તરદારિકા]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તરદાહિણ. પું [ઉત્તરદક્ષિણ]

ઉત્તર અને દક્ષિણ દિશા

ઉત્તરદાહિણાયયા. સ્ત્રીં [ઉત્તરદક્ષિણાયતા]

ઉત્તર દક્ષિણ લાંબું

ઉત્તરદિસા. સ્ત્રીં [ઉત્તરદિશા]

ઉત્તર દિશા

ઉત્તરદ્વ. નં [ઉત્તરાદ્વ]

અર્ધ ઉત્તર, વૈતાલ્ય કે મેરુથી ઉત્તર બાજુનો પ્રદેશ

ઉત્તરદ્વભરહ. નં [ઉત્તરાદ્વભરત]

ભારતનો ઉત્તરાર્ધ પ્રદેશ

ઉત્તરપગડિ. સ્ત્રીં [ઉત્તરપ્રકૃતિ]

કર્મની પેટા પ્રકૃતિ

ઉત્તરપચ્ચત્થિમ. પું [ઉત્તરપાશ્ચાત્ય]

વાયવ્ય ખૂણો

ઉત્તરપચ્ચત્થિમલ્લ. પું [ઉત્તરપાશ્ચાત્ય]

વાયવ્ય ખૂણાનું

ઉત્તરપટ્ટ. પું [ઉત્તરપટ્ટ]

સંથારીયા ઉપર પાથરવાનું એક વસ્ત્ર

ઉત્તરપટ્ટગ. પું [ઉત્તરપટ્ટક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તરપડિઉત્તરવડિય. નં [ઉત્તરપ્રત્યુત્તરવત્તિય]

સવાલ-જવાબ નિમિત્તે

ઉત્તરપાઈણ. પું [ઉત્તરપ્રાચી]

ઇશાન ખૂણો

ઉત્તરપાસગ. પું [ઉત્તરપાશ્વક]

ઉત્તર પડખે

ઉત્તરપાસય. પું [ઉત્તરપાશ્વક]

ઉત્તર પડખે

ઉત્તરપુરત્થ. પું [ઉત્તરપૌરસ્ત્ય]

ઇશાન ખૂણો

ઉત્તરપુરત્થિમ. પું [ઉત્તરપૌરસ્ત્ય]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તરપુરત્થિમિલ્લ. પું [ઉત્તરપૌરસ્ત્ય]

ઇશાન ખૂણો

ઉત્તરપુલ્લ. પું [ઉત્તરપૂર્વ]

ઇશાન ખૂણો

ઉત્તરપોટ્ટવયા. સ્ત્રીં [ઉત્તરપ્રોષ્ઠપદા]

ઉત્તરાભાદ્રપદ નક્ષત્ર

ઉત્તરફગુણા. સ્ત્રીં [ઉત્તરફલ્ગુની]

ઉત્તરાશ્લઘુની નક્ષત્ર

ઉત્તરબલિસ્સહ. પું [ઉત્તરબલિસ્સહ]

જૈન સાધુનો એક ગણ

ઉત્તરબલિસ્સહગણ. પું [ઉત્તરબલિસ્સહગણ]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તરભદ્રવયા. સ્ત્રીં [ઉત્તરભાદ્રપદ]

એક નક્ષત્ર

ઉત્તરમંદા. સ્ત્રીં [ઉત્તરમન્દા]

મધ્યમ ગ્રામની એક મૂર્ચના

ઉત્તરલવણસમુદ્. પું [ઉત્તરલવણસમુદ્ર]

લવણ સમુદ્રનો ઉત્તર ભાગ

ઉત્તરવાદ. પું [ઉત્તરવાદ]

ઉત્કૃષ્ટવાદ

ઉત્તરવેઝવિ. ત્રિં [ઉત્તરવૈકુર્વિન]

વૈકિય શરીર બનાવનાર

ઉત્તરવેઝવિય. ત્રિં [ઉત્તરવૈક્રિય]

વૈકિય શરીરની રચના કરવી તે

ઉત્તરવેયટ્ટ. પું [ઉત્તરવૈતાલ્ય]

વૈતાલ્ય પર્વતનો ઉત્તર ભાગ

ઉત્તરસાલા. સ્ત્રીં [ઉત્તરશાલા]

એક જાતનું ઘર, બેસવાનું સ્થાન કે મંડપ

ઉત્તરા. સ્ત્રીં [ઉત્તરા]

ઉત્તરાષાઢાદિ ત્રણ નક્ષત્રો,

મધ્યમ ગ્રામની પહેલી અને ત્રીજી મૂર્ચના,

ઉત્તર દિશા

ઉત્તરા. વિં [ઉત્તરા]

આચાર્ય સિવભૂઈ ની બહેન, તેના ભાઈના મતને

અનુસરીને તેણે પણ નમ્રતા ધારણ કરેલી પછીથી

શરીર પર એક વસ્ત્ર ધારણ કર્યું.

ઉત્તરાગાર. નં [ઉત્તરાગાર]

બીજા અનેક પ્રકારે

ઉત્તરાપોટ્ટવયા. સ્ત્રીં [ઉત્તરાપ્રોષ્ઠપદા]

એક નક્ષત્ર

ઉત્તરાફગુણી. સ્ત્રીં [ઉત્તરાફાલ્ગુની]

એક નક્ષત્ર

ઉત્તરાભદ્રવયા. સ્ત્રીં [ઉત્તરાભાદ્રપદા]

એક નક્ષત્ર

ઉત્તરાભદ્રવય. સ્ત્રી૦ [ઉત્તરાભદ્રપદા]

એક નક્ષત્ર

ઉત્તરાભદ્રવયા. સ્ત્રી૦ [ઉત્તરાભદ્રપદા]

એક નક્ષત્ર

ઉત્તરાભિમુહ. પુ૦ [ઉત્તરાભિમુખ]

ઉત્તર દિશા સન્મુખ

ઉત્તરાયણ. પુ૦ [ઉત્તરાયન]

સૂર્યનું દક્ષિણ દિશામાંથી ઉત્તર દિશામાં જવું

ઉત્તરાયતા. સ્ત્રી૦ [ઉત્તરાયતા]

ગાંધાર ગ્રામની સાતમી મૂર્ચ્છના

ઉત્તરાયતાકોડિયા. સ્ત્રી૦ [ઉત્તરાયતાકોટિમા]

ગાંધાર ગ્રામની સાતમી મૂર્ચ્છના

ઉત્તરાવવક્રમણ. ન૦ [ઉત્તરાવક્રમણ]

ઉત્તર દિશામાં જવું તે

ઉત્તરાસંગ. પુ૦ [ઉત્તરાસંગ]

છાતી ઉપર ઢાંકેલ એક વસ્ત્ર, શરીર ઉપર વિશિષ્ટ રીતે ઓઢાતું એક વસ્ત્ર

ઉત્તરાસંગકરણ. ન૦ [ઉત્તરાસંગકરણ]

શરીર ઉપર વિશિષ્ટ રીતે વસ્ત્ર ઓઢવું તે

ઉત્તરાસમા . સ્ત્રી૦ [ઉત્તરસમા]

મધ્યગ્રામની ચોથી મૂર્ચ્છના

ઉત્તરાસાઢા. સ્ત્રી૦ [ઉત્તરાસાઢા]

એક નક્ષત્ર

ઉત્તરાહુત્ત. ત્રિ૦ [ઉત્તરાભિમુખ]

ઉત્તર સન્મુખ

ઉત્તરિઝં. કૃ૦ [ઉત્તરિતુમ્]

ઉતરવાને માટે

ઉત્તરિજ્જ. ન૦ [ઉત્તરીય]

ખભા ઉપર રાખવાનું એક વસ્ત્ર

ઉત્તરિજ્જગ. ન૦ [ઉત્તરીયક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તરિજ્જય. ન૦ [ઉત્તરીયક] જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તરિત્તે. કૃ૦ [ઉત્તરીતુમ્]

જુઓ 'ઉત્તરિઝં'

ઉત્તરિત્તા. કૃ૦ [ઉત્તરીય]

ઉતરીને, પાર કરીને

ઉત્તરિત્તુ. કૃ૦ [ઉત્તરીય]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તરિય. પુ૦ [ઔત્તરિક]

ઉત્તર દિશા સંબંધિ, શ્રેષ્ઠતા યુક્ત

ઉત્તરિય. ન૦ [ઉત્તરીય]

જુઓ 'ઉત્તરિજ્જ'

ઉત્તરિય. વિશે૦ [ઉત્તરીય]

ઉતરેલ, નીચે આવેલ, પાર પહોંચેલ

ઉત્તરિલ્લ. વિશે૦ [ઔદીચ્ય]

ઉત્તર દિશા કે કાળમાં ઉત્પન્ન, ઉત્તર સંબંધિ

ઉત્તરિલ્લ. ત્રિ૦ [ઉત્તાર્ય]

ઉતારવા યોગ્ય

ઉત્તરીકરણ. ન૦ [ઉત્તરીકરણ]

જેનું આલોચન-પ્રતિક્રમણ કરેલ છે તેની વધુ વિશુદ્ધિ કરવી

ઉત્તરીય. ન૦ [ઉત્તરીય]

જુઓ 'ઉત્તરિય'

ઉત્તરેત્તા. કૃ૦ [ઉત્તરીય]

જુઓ 'ઉત્તરિત્તા'

ઉત્તરોટ્ઠ. પુ૦ [ઉત્તરૌષ્ઠ]

ઉપલો હોઠ

ઉત્તરોટ્ઠરોમ. ન૦ [ઉત્તરૌષ્ઠરોમન્]

દાઢી-મુંછ

ઉત્તસ. ધા૦ [ઉત્+ત્રસ]

ત્રાસ પામવો, દુઃખી થવું

ઉત્તાણ. ત્રિ૦ [ઉતાન]

ચતુપાટ, સીધું, છીછરું, ઉર્ધ્વમુખ

પલકારો માર્યા વિના આંખ ખુલી રાખવી,

ચત્તા સૂવાનો અભિગ્રહ ધરનાર,

વિસ્ફારિત, અકુશળ, પસારેલ

ઉત્તાણઅ. ત્રિ૦ [ઉતાનક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તાણગ. ત્રિ૦ [ઉતાનક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તાણય. ત્રિ૦ [ઉતાનક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તાણયછત્ત. ન૦ [ઉત્તાનકછત્ર]

ઉર્ધ્વમુખ છત્ર

ઉત્તાણયછત્તસંઠાણ. ન૦ [ઉત્તાનકછત્રસંસ્થાન]

ઉર્ધ્વમુખ છત્રના આકારે રહેલ

ઉત્તાણસેજ્જ. સ્ત્રી૦ [ઉત્તાનકશય]

ઉર્ધ્વમુખ શય્યા

ઉત્તાણિય. ત્રિ૦ [ઉત્તાનિક]

યત્તા સૂવાનો અભિગ્રહ, યત્તો કરાયેલ

ઉત્તાણોદય. પુ૦ [ઉત્તાનોદક]

છીછરું પાણી

ઉત્તાણોભાસિ. ત્રિ૦ [ઉત્તાનાવભાસિન્]

તુચ્છ જણાય તેવું

ઉત્તાર. ધા૦ [ઉત્+તારય]

પાર પહોંચવું, બહાર નીકળવું

ઉત્તાર. પુ૦ [ઉત્તાર]

નદીનો કિનારો, આરો

ઉત્તારણ. ન૦ [ઉત્તારણ]

પાર ઉતરવું તે

ઉત્તારિત્તુ. ત્રિ૦ [ઉત્તારિત્]

પાર ઉતરનાર

ઉત્તાલ. ન૦ [ઉત્તાલ]

તાલ વગરનું ગાવું તે

ઉત્તાલિજ્જંત. કૃ૦ [ઉત્તાડ્યમાન]

તાડ ન કરવું તે, વાઘ વગાડવું તે

ઉત્તાસઇત્તુ. ત્રિ૦ [ઉત્તાસયિત્]

અતિશય ત્રાસ આપનાર

ઉત્તાસણગ. ત્રિ૦ [ઉત્તાસનક]

ત્રાસ કે ભય ઉપજાવનાર

ઉત્તાસણય. ત્રિ૦ [ઉત્તાસનક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્તિંગ. ન૦ [ઉત્તિઙ્ગ]

કીડીયાડ, છીદ્ર

ઉત્તિંગ. પુ૦ [ઉત્તિઙ્ગ]

એક વનસ્પતિ વિશેષ

ઉત્તિદંત. કૃ૦ [ઉત્તિષ્ઠત્]

ઉદિત થયેલ

ઉત્તિણ. વિશે૦ [ઉત્તિણ]

તૃણ શૂન્ય

ઉત્તિણ. ત્રિ૦ [ઉત્તિર્ણ]

પાર ઊતરેલ

ઉત્તિમ. ત્રિ૦ [ઉત્તમ]

જુઓ 'ઉત્તમ'

ઉત્તિમંગ. વિશે૦ [ઉત્તમાઙ્ગ]

જુઓ 'ઉત્તમાઙ્ગ'

ઉત્તિમટ્ટ. પુ૦ [ઉત્તમાર્થ]

જુઓ 'ઉત્તમટ્ટ'

ઉત્તિમટ્ટકાલ. પુ૦ [ઉત્તમાર્થકાલ]

મોક્ષકાળ

ઉત્તિમટ્ટપત્ત. પુ૦ [ઉત્તમાર્થપ્રાપ્ત]

મોક્ષને પ્રાપ્ત થયેલ

ઉત્તુપિય. વિશે૦ [દે૦]

સ્નેહ, ચીકણું

ઉત્તુયંત. ન૦ [ઉત્તુદત્ત]

પીડા કરવી તે

ઉત્તેડ. ન૦ [દે૦]

વાસણ ઉપર જામેલ ઓસ બિંદુ

ઉત્થઇય. વિશે૦ [અવસ્તૃત]

આચ્છાદન કરેલ, ઢાંકેલ

ઉત્થય. ત્રિ૦ [અવસ્તૃત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉત્થય. પુ૦ [ઉચ્છૃય]

દબદબો, તીવ્રતા

ઉત્થરંત. કૃ૦ [અવસ્તૃણ્વત્]

આચ્છાદન કરતો, ઢાંકતો

ઉત્થલ. ન૦ [ઉત્થલ]

ધૂળના ટેકરા

ઉત્થલ્લ. ધા૦ [ઉત્+સ્તૃ]

આચ્છાદન કરવું

ઉત્થલ્લણ. ન૦ [દે૦]

આચ્છાદન કરવું તે

ઉદ. ન૦ [ઉદ]

પાણી

ઉદઅ. પું [ઉદક]

પાણી, પાણીની એક વનસ્પતિ, એક જાતનું વૃક્ષ

ઉદઅ-૧. વિં [ઉદક]

ગોશાલાના એક મુખ્ય શ્રાવકનું નામ

ઉદઅ-૨. વિં [ઉદક]

ભં પાર્શ્વના શાસનના એક સાધુ જેને ગૌતમસ્વામી સાથે પચ્ચક્રમાણ વિષયમાં વિસ્તૃત સંવાદ-ચર્ચા થયેલ તેમણે ભં મહાવીરનો માર્ગ સ્વીકાર્યો. તે **પેઢાલપુત્ર, ઉદગ** અને **ઉદયપેઢાલપુત્ર** નામથી પણ પ્રસિદ્ધ છે. આગામી ચોવીસીમાં તીર્થંકર થશે.

ઉદઅ-૩. વિં [ઉદક]

ભરતક્ષેત્રની આવતી ચોવીસીમાં થનારા સાતમાં તીર્થંકર.

ઉદઅ-૪. વિં [ઉદક]

રાજગૃહીનો એક અન્યતીર્થિક ગાથાપતિ, જે પછી ભં મહાવીરનો અનુયાયી બન્યો.

ઉદઇ. [ઉદયિન્]

ઉદય પામનાર

ઉદઇય. પું [ઔદયિક]

કર્મનો ઉદય, કર્મના ઉદયથી નિષ્પન્ન એક ભાવ

ઉદઉલ્લ. ત્રિં [ઉદકાર્દ]

પાણીથી ભીંજાયેલ

ઉદઉલ્લકાય. પું [ઉદકાર્દકાય]

પાણીથી ભીંજી થયેલ શરીર

ઉદઉલ્લવત્થ. નં [ઉદકાર્દવસ્ત્ર]

પાણીથી ભીના થયેલ વસ્ત્ર

ઉદઓભાસ. પું [ઉદાવભાસ]

પાણીનો આભાસ

ઉદઓલ્લ. ત્રિં [ઉદકાર્દ]

જુઓ 'ઉદઉલ્લ'

ઉદંક. પું [ઉદંક]

પાણીનું વિશેષ પાત્ર

ઉદંત. પું [ઉદંત]

હકીકત, સમાચાર

ઉદક. નં [ઉદક]

પાણી

ઉદકજોણિય. પું [ઉદકયોનિક]

પાણીમાં ઉત્પન્ન થનાર જીવ

ઉદગ. નં [ઉદક]

પાણી

ઉદગ. વિં [ઉદક]

જુઓ 'ઉદઅ-૨'

ઉદગઅભિસમન્નાગય. નં [ઉદકઅભિસમન્વાગત]

સારી રીતે જાણેલ પાણી

ઉદગગઢ્ઢ. પું [ઉદગગર્ભ]

પાણી રૂપે થનાર પુદ્ગલ પરિણાય, પાણીનો ગર્ભ

ઉદગજાય. પું [ઉદકજાત]

પાણીમાં જન્મેલ

ઉદગજોણિય. પું [ઉદકયોનિક]

પાણીમાં ઉત્પન્ન થનાર જીવ

ઉદગણાય. પું [ઉદકજ્ઞાત]

'નાયાધમ્મકહા' સૂત્રનું એક અધ્યયન

ઉદગત્ત. નં [ઉદકત્વ]

પાણીપણું

ઉદગત્તા. સ્ત્રીં [ઉદકત્વ]

પાણીપણું

ઉદગદોણિ. સ્ત્રીં [ઉદકદ્રોણિ]

પાણી ખેંચવાનું એક વાસણ

ઉદગદોણી. સ્ત્રીં [ઉદકદ્રોણી]

જુઓ 'ઉપર'

ઉદગધારા. સ્ત્રીં [ઉદકધારા]

પાણીની ધારા

ઉદગપસૂય. ત્રિં [ઉદકપ્રસૂત]

પાણીમાં ઉત્પન્ન થયેલ કંદ-આદિ

ઉદગપોગલ. પું [ઉદકપુદ્ગલ]

પાણીના પુદ્ગલોનો સમૂહ, વાદળું

ઉદગપ્પસૂય. ત્રિં [ઉદકપ્રસૂત]

જુઓ 'ઉદગપસૂય'

ઉદગબિંદુ. પું [ઉદકબિન્દુ]

જળબિંદુ

ઉદગઢ્ઢ. પું [ઉદગર્ભ]

જુઓ 'ઉદગગઢ્ઢ'

ઉદગમચ્છ. પુઠ્ઠ [ઉદકમત્સ્ય]

ઇન્દ્રધનુષના ટુકડા

ઉદગમાલ. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઉદકમાલા]

ઉપરાઉપરી રહેલ પાણીની શિખા

ઉદગરયણ. પુઠ્ઠ [ઉદકરત્ન]

શુદ્ધ પાણી

ઉદગરસ. પુઠ્ઠ [ઉદકરસ]

પાણીનો રસ

ઉદગવલ્લભ. પુઠ્ઠ [ઉદકાવલ્લભ]

પાણીનું બહાર નીકળવું

ઉદગવલ્લિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઉદકવલ્લિ]

પાણીની મસક

ઉદગવારગ. પુઠ્ઠ [ઉદકવારગ]

પાણીનો ઘડો

ઉદગસંભવ. ત્રિઠ્ઠ [ઉદકસંભવ]

પાણીનો સંભવ

ઉદગસંવૃદ્ધ. નઠ્ઠ [ઉદકસંવૃદ્ધ]

પાણીની વૃદ્ધિ

ઉદગસાલા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઉદકસાલા]

પાણીની પરબ

ઉદગાવત્ત. પુઠ્ઠ [ઉદકાવત્ત]

પાણીના વમળ

ઉદગ. ત્રિઠ્ઠ [ઉદગ્ર]

ઉત્કટ, ઉજ્જત

ઉદજોણિય. પુઠ્ઠ [ઉદયોણિય]

પાણીમાં થતી વનસ્પતિ

ઉદત્ત. ત્રિઠ્ઠ [ઉદાત્ત]

ઉદાત્ત, પ્રધાન, શ્રેષ્ઠ

ઉદત્તાભ. પુઠ્ઠ [ઉદત્તાભ]

ગૌતમ ગોત્રની એક શાખા અને તેનો પુરુષ

ઉદધિ. પુઠ્ઠ [ઉદધિ]

સમુદ્ર, ભવનપતિ દેવતાની એક જાતિ

ઉદપ્પીલ. પુઠ્ઠ [ઉદ્ધ]

તળાવ આદિમાં રહેલ જળ સમૂહ

ઉદભેદ. પુઠ્ઠ [ઉદોદ્ભેદ]

પર્વતના તળ આદિમાંથી નીકળતો જળપ્રવાહ

ઉદય. પુઠ્ઠ [ઉદક]

જુઓ 'ઉદક'

ઉદય. પુઠ્ઠ [ઉદય]

લાભ, ઉજ્જતિ, વિપાક, કર્મપરિણામ, ઉત્પત્તિ,

ઉદ્ભવ, ચડતી, ઊગવું, પ્રગટ થવું

ઉદય. પુઠ્ઠ [ઉદય]

છ ભાવમાંનો એક ભાવ

ઉદયંત. પુઠ્ઠ [ઉદયંત]

ઉજ્જત થવું તે, ઉત્પન્ન થવું તે

ઉદયચર. ત્રિઠ્ઠ [ઉદકચર]

પાણીમાં રહેનાર

ઉદયદિ. વિશેઠ્ઠ [ઉદયાર્થિન]

ઉદયનો અભિલાષી

ઉદયણસત્ત. ત્રિઠ્ઠ [ઉદયણસત્ત]

જેનું સત્ત્વ ઉદય પામી રહેલ છે તે

ઉદયન. વિઠ્ઠ [ઉદાયન]

જુઓ 'ઉદાયન-૧'

ઉદયનિષ્પન્ન. ત્રિઠ્ઠ [ઉદયનિષ્પન્ન]

કર્મના ઉદયથી નિષ્પન્ન થયેલ

ઉદયપત્ત. ત્રિઠ્ઠ [ઉદયપ્રાપ્ત]

ઉદય પામેલ

ઉદયપેઢાલપુત્ત. વિઠ્ઠ [ઉદયપેઢાલપુત્ર]

જુઓ 'ઉદઅ-૧'

ઉદયસંઠિતિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઉદયસંઠિતિ]

સૂર્યના ઉદયની સંઠિતિ

ઉદયસીમ. પુઠ્ઠ [ઉદકસીમ]

લવણ સમુદ્રમાં ઉત્તર દિશાએ આવેલા એક આવાસ

પર્વત

ઉદયાનંતરપચ્છાકડ. નઠ્ઠ [ઉદયાનન્તરપચ્છાકૃત]

પાછળ કરાયેલ તાપક્ષેત્ર

ઉદયિ. પુઠ્ઠ [ઉદયિ]

ઉદય પામેલ, ઊગેલ

ઉદર. નઠ્ઠ [ઉદર]

પેટ, જઠર

ઉદરવલી. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઉદરવલી]

કાળજું, કલેજું

ઉદરવલીમંસ. ન૦ [ઉદરાવલીમાંસ]

કાળજાનું માંસ

ઉદરિ. ત્રિ૦ [ઉદરિન્]

જળોદરનો રોગી

ઉદહિ. પુ૦ [ઉદધિ]

સમુદ્ર, ઘનોદધિ, ભવનપતિ દેવની એક જાતિ

ઉદહિકુમાર. પુ૦ [ઉદધિકુમાર]

ભવનપતિ દેવની એક જાતિ

ઉદહિકુમારિંદ. પુ૦ [ઉદધિકુમારેન્દ્ર]

ઉદધિકુમાર ભવનપતિ દેવનો ઇન્દ્ર

ઉદહિકુમારી. સ્ત્રી૦ [ઉદધિકુમારી]

ભવનપતિ દેવની એક જાતિની દેવી

ઉદહિપદ્મિય. ત્રિ૦ [ઉદધિપ્રતિષ્ઠિત]

ઘનોદધિ સમુદ્રના આધારે રહેલ

ઉદહિસનામ. પુ૦ [ઉદધિસરિસનામન્]

સાગરોપમ-કાળજાનું એક પ્રમાણ

ઉદહિસરિસ. ત્રિ૦ [ઉદધિસદૃશ]

જુઓ 'ઉપર'

ઉદહી. પુ૦ [ઉદધી]

જુઓ 'ઉદહિ'

ઉદહીકુમાર. પુ૦ [ઉદધીકુમાર]

ભવનપતિ દેવતાની એક જાતિ

ઉદા. ધા૦ [ઉત્+યા]

નિર્માણ કરવું, જવું

ઉદાઈ-૧. વિ૦ [ઉદાયિન્]

ગોશાળાના કહેવા પ્રમાણે તેનો સાતમો શરીરાંતર

પ્રવેશ. તે કૌડિન્યાયન ગોત્રનો એક પુરુષ હતો.

ઉદાઈ-૨. વિ૦ [ઉદાયિન્]

રાજા કૂણિઅ અને રાણી પટમાવઈ નો પુત્ર. કૂણિઅ ના મૃત્યુ બાદ તેણે ચંપાનગરી છોડીને પાડલિપુત્રને મગધ ની રાજધાની બનાવી ઉદાઈમારગ દ્વારા તેનું પૌષધમાં મૃત્યુ થયું.

ઉદાઈ-૩. વિ૦ [ઉદાયિન્]

ભ૦ મહાવીરના તીર્થમાં તીર્થંકર નામગોત્ર કર્મ બાંધનાર

ઉદાઈન. વિ૦ [ઉદાયન્]

જુઓ 'ઉદાયન-૨'

ઉદાયન-૧. વિ૦ [ઉદાયન્]

કૌસાંબીના રાજા શતાનિક અને રાણી મૃગાવતીનો પુત્ર.

તેની પત્નીનું નામ પદ્માવતી હતું. સયાનિઅ ના મૃત્યુ

બાદ તે રાજા બન્યો. તેને રાજા પજ્જોઅ એ કેદ કરેલો

તેણે પજ્જોઅ ની પુત્રી વાસવદત્તા સાથે લગ્ન કર્યા.

ઉદાયન-૨. વિ૦ [ઉદાયન્]

સિંધુસૌવીરના વીતીભય નગરનો રાજા, તેની પત્ની

(રાણી) ચેડગ રાજાની પુત્રી પદ્માવતી હતી. અમીઈકુમાર

તેનો પુત્ર હતો. તેણે પોતાના પુત્રને બદલે ભાણેજ કેસી

ને રાજ્ય સોંપેલ ઉદાયન મુનિ વિચરતા વીતીભય નગર

આવ્યા ત્યારે તેને દહીંમાં ઝેર મેળવી મારી નાંખેલ.

ઉદાયન ને રાજા પજ્જોઅ સાથે યુદ્ધ થયેલ. તેણે પજ્જોઅ

ને કેદ કરેલો. પર્યુષણ પર્વને નિમિત્તે પજ્જોઅ ને છોડી

દીધેલ. દીક્ષા લેનારા તે છેલ્લા રાજા હતા.

ઉદાયિ. વિ૦ [ઉદાયિન્]

જુઓ 'ઉદાઈ-૨'

ઉદાર. ત્રિ૦ [ઉદાર]

ઉદાર, પ્રધાન, શ્રેષ્ઠ

ઉદારમન. ત્રિ૦ [ઉદારમનસ્]

ઉદાર ચિત્તવાળો

ઉદાસીન. ત્રિ૦ [ઉદાસીન્]

રાગદ્વેષ રહિત, શાંત, મધ્યસ્થ

ઉદાહડ. ત્રિ૦ [ઉદાહત]

કહેલ, દર્શાવેલ

ઉદાહર. ધા૦ [ઉદ્+આ+હ]

દ્રષ્ટાંત આપવું, કહેવું

ઉદાહરંત. કૃ૦ [ઉદાહરત]

દ્રષ્ટાંત આપતો, કહેતો

ઉદાહરણ. ન૦ [ઉદાહરણ]

કથન, દ્રષ્ટાંત, પ્રતિપાદન

ઉદાહરિય. ત્રિ૦ [ઉદાહત]

દ્રષ્ટાંત સાથે કહેલ, વ્યાખ્યાન સાથે કહેલ

ઉદાહિય. ત્રિ૦ [ઉદાહત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉદાહુ. વિશે૦ [ઉદાહતવત્]

દ્રષ્ટાંત કહેનાર, વક્તા

ઉદાહ. અં [ઉતાહો]

અથવા

ઉદિ. ધાં [ઉદ્+ઇ]

ઉન્નત થવું, ઉત્પન્ન થવું

ઉદિઓદઅ. વિં [ઉદિતોદય]

જુઓ 'ઉદિઓદિઅ-પુરિમતાલનો રાજા સિરિકંતા તેની પત્ની હતી. વારાણસીના રાજા ધમ્મરુદ્ધ એ તેના પર હુમલો કરેલ.

ઉદિઓદિઅ. વિં [ઉદિતોદિત]

જુઓ ઉપર

ઉદિઓદિય. ત્રિં [ઉદિતોદિત]

આલોક અને પરલોકને આશ્રિને ઉદય પામેલ

ઉદિણ. ત્રિં [ઉદીર્ણ]

ઉદય પામેલ

ઉદિણકમ્મ. ત્રિં [ઉદીર્ણકર્મન્]

જેના કર્મ ઉદયમાં આવેલ છે તે

ઉદિણકામજાય. ત્રિં [ઉદીર્ણકામજાત]

જેને કામ વિકાર ઉદયમાં આવેલ છે તે

ઉદિણમોહ. ત્રિં [ઉદીર્ણમોહ]

ઉત્કટ મોહના ઉદયવાળો

ઉદિત. ત્રિં [ઉદિત]

ઉદય પામેલ

ઉદિતત્થમિત. ત્રિં [ઉદિતાસ્તમિત]

ઊગેલ અને આથમેલ

ઉદિતોદય. વિં [ઉદિતોદય]

જુઓ 'ઉદિઓદિઅ'

ઉદિતોદિત. વિં [ઉદિતોદિત]

જુઓ 'ઉદિઓદિઅ'

ઉદિતોદિત. ત્રિં [ઉદિતોદિત]

જુઓ 'ઉદિઓદિય'

ઉદિપ્પંત. વિશેં [ઉદ્દીપ્પત]

દેદીપ્પમાન

ઉદિય. પું [ઉદિત]

ઉદય પામેલ

ઉદિયોદિય. ત્રિં [ઉદિતોદિત]

જુઓ 'ઉદિઓદિય'

ઉદીચિ. સ્ત્રીં [ઉદીચી]

ઉત્તર દિશા

ઉદીણ. પું [ઉદીચીન]

ઉત્તર દિશા કે વિભાગ

ઉદીણઅભિમુહ. ત્રિં [ઉદીચીનઅભિમુખ]

ઉત્તર દિશાની સન્મુખ

ઉદીણદાહિણાયતા. સ્ત્રીં [ઉદીચ્યદક્ષિણાયતા]

ઉત્તર દક્ષિણ લંબાઈ

ઉદીણવાત. પું [ઉદીચીનવાત]

ઉત્તર દિશાનો વાયુ

ઉદીણવાય. પું [ઉદીચીનવાત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉદીણા. સ્ત્રીં [ઉદીચીના]

ઉત્તર દિશા

ઉદીર. કૃં [ઉદીર]

પ્રેરણા કરવી તે, કહેવું તે, પ્રતિપાદન કરવું તે,

ઉદીર. કૃં [ઉદીર]

ઉદય પ્રાપ્ત ન હોય તેવા કર્મને પ્રયત્ન વિશેષથી ઉદયમાં લાવવા તે

ઉદીર. ધાં [ઉદ્+ઈરય્]

ઉદીરણા કરવી, પ્રેરણા કરવી, પ્રતિપાદન કરવું, કહેવું

ઉદીરજ્ઞા. કૃં [ઉદીર્ય]

ઉદીરણા કરીને, પ્રેરણા કરીને

ઉદીરંત. કૃં [ઉદીરયત્]

ઉદીરણા કરવી તે

ઉદીરક. ત્રિં [ઉદીરક]

ઉદીરણા કરનાર

ઉદીરણ. ત્રિં [ઉદીરક]

ઉદીરણા કરનાર

ઉદીરણ. નં [ઉદીરણ]

કથન, પ્રતિપાદન, ઉદય પ્રાપ્ત નહીં તેવા કર્મને ઉદીરવું

ઉદીરણયા. સ્ત્રીં [ઉદીરણા]

જુઓ 'ઉદીરણ'

ઉદીરણા. સ્ત્રીં [ઉદીરણા]

જુઓ 'ઉદીરણ'

ઉદીરણાભવિય. ન૦ [ઉદીરણાભવિક]

જેની ઉદીરણા થવાની કે કરવાની છે તે

ઉદીરય. ત્રિ૦ [ઉદીરક] જુઓ 'ઉદીરણ'

ઉદીરિજ્જ. કૃ૦ [ઉદીર્ય]

ઉદીરણા કરીને

ઉદીરિજ્જમાણ. કૃ૦ [ઉદીર્યમાણ]

ઉદીરણા કરતો

ઉદીરિત્તણ. કૃ૦ [ઉદીરયિતુમ્]

ઉદીરણા કરવા માટે, પ્રેરણા કરવા માટે

ઉદીરિત્તુ. પુ૦ [ઉદીરયિત્]

ઉદીરણા કરેલ

ઉદીરિય. ત્રિ૦ [ઉદીરિત]

ઉદીરણા કરેલ

ઉદીરેંત. કૃ૦ [ઉદીરયત્]

પ્રેરણા કરતો

ઉદીરેત્તુ. કૃ૦ [ઉદીરયિત્]

ઉદીરણા કરવા માટે

ઉદીરેમાણ. કૃ૦ [ઉદીરયત્]

પ્રેરણા કરતો

ઉદુ. પુ૦ [ઋતુ]

ઋતુ, મોસમ

ઉદુંબર. ન૦ [ઉદુંબર]

વિપાકશ્રુતનું એક અધ્યયન

ઉદુંબરિજ્જિયા. સ્ત્રી૦ [ઉદુંબરિયા]

જૈન મુનિની એક શાખા

ઉદુભેદ. પુ૦ [ઉદકોભેદ]

ગીરી-પર્વત-તટ આદિમાંથી પાણીનું નીકળવું

ઉદુમાસ. પુ૦ [ઋતુમાસ]

ઋતુમાસ

ઉદુલક્ષી. સ્ત્રી૦ [ઋતુલક્ષ્મી]

ઋતુલક્ષ્મી

ઉદૂહલ. પુ૦ [ઉદૂહલ]

ઉખલ, ખાંડણી

ઉદેહ. ધા૦ [ઉત્ + હ]

ઉદય થવો, ઉગવું

જળમનુષ્ય, એક માછલી, તેના ચામડાનું બનેલું વસ્ત્ર

ઉદ્. ન૦ [દે૦]

બળદની ખાંધનો એક ભાગ,

ઉદ્દંગ. પુ૦ [ઉદ્દંગક]

દંડ ઊંચો કરીને ચાલતા તાપસની એક જાતિ

ઉદ્દંડપુર. પુ૦ [ઉદ્દંડપુર]

એક નગર વિશેષ

ઉદ્દંડિય. પુ૦ [ઉદ્દંડિક]

જુઓ 'ઉદ્દંડંગ'

ઉદ્દંસ. પુ૦ [ઉદ્દંશ]

એક તેષ્ઠિય જીવ, માંકડ

ઉદ્દંસંડ. પુ૦ [ઉદ્દંશાંડ]

માંકડનું ઇંડું

ઉદ્દગ. ન૦ [ઉદક]

પાણી

ઉદ્દઙ્ઙ. પુ૦ [ઉદ્દઙ્ઙ]

એક નરકાવાસ

ઉદ્દઙ્ઙમજ્ઞિમ. પુ૦ [ઉદ્દઙ્ઙમધ્યમ]

એક નરકાવાસ, વિશેષ

ઉદ્દઙ્ઙાવત્ત. પુ૦ [ઉદ્દઙ્ઙાવર્ત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉદ્દઙ્ઙાવાસઙ્ઙ. પુ૦ [ઉદ્દઙ્ઙાવાસ]

જુઓ 'ઉપર'

ઉદ્દરિય. ત્રિ૦ [ઉદ્દૃપ્ત]

કર્મરૂપ શત્રુને જીતવાને મગર થયેલ

ઉદ્દવ. ધા૦ [ઉપ+દ્વ]

ઉપદ્રવ કરવો

ઉદ્દવ. ધા૦ [ઉપ+દ્વ]

મારવું, વિનાશ કરવો

ઉદ્દવહ્તા. કૃ૦ [ઉદ્દૃત્ય]

વિનાશ કરીને, મારીને

ઉદ્દવહ્તા. કૃ૦ [ઉપદ્વૃત્ય]

ઉપદ્રવ કરીને

ઉદ્દવહ્તુ. કૃ૦ [ઉપદ્વૃત્]

ઉપદ્રવ કરવાને

ઉદ્દવણ. ન૦ [ઉપદ્રવણ]

મરણાંત કષ્ટ, ધાત કરવો તે

ઉદ્વળકર. પું [ઉપદ્રવળકર]

ઉપદ્રવ કરનાર

ઉદ્વળતા. સ્ત્રીં [ઉપદ્રવળ]

જુઓ 'ઉદ્વળ'

ઉદ્વળયા. સ્ત્રીં [ઉપદ્રવળ]

જુઓ 'ઉદ્વળ'

ઉદ્વાઙ્ગણ. પું [ઉદુપાતિકગણ]

જૈન મુનિઓનો એક ગણ

ઉદ્વિજ્જમાણ. કૃં [ઉદ્વાવ્યમાન]

વિનાશ કરવો તે, હિંસા કરવી તે

ઉદ્વિત્તે. કૃં [ઉદ્દ્રવાયિતું]

ઉપદ્રવ કરવાને, હિંસા કરવાને

ઉદ્વિત્તા. ત્રિં [ઉપદ્રાવિત્]

ઉપદ્રવ કરનાર

ઉદ્વિત્તુ. ત્રિં [ઉપદ્રોહિ]

ઉપદ્રવ કરનાર

ઉદ્વિય. ત્રિં [ઉદ્વિય]

ઉદ્વેગ પામેલ

ઉદ્વિયા. સ્ત્રીં [ઉપદ્રવિકા]

મરફી

ઉદ્વેત્તવ્વ. ત્રિં [ઉદ્દ્રાવયિતવ્ય]

ઉપદ્રવ કરવા પામેલ, ધાત કરવા યોગ્ય

ઉદ્વેત્તા. કૃં [ઉદ્વેત્ત]

ઉપદ્રવ કરીને

ઉદ્વેમાણ. કૃં [ઉદ્દ્રવત્]

ઉપદ્રવ કરવો તે

ઉદ્વેયવ્વ. ત્રિં [ઉપદ્રાવયિતવ્ય]

મૃત્યુ સિવાયના બધા પ્રકારના દુઃખોને યોગ્ય

ઉદ્વેયવ્વ. ત્રિં [ઉદ્દ્રાવયિતવ્ય]

ઉપદ્રવ કે ધાત કરવાને યોગ્ય

ઉદ્વહક. પું [ઉદ્વાહક]

અટવી વગેરેનો દાહ કરનાર

ઉદ્વહિત્તુ. કૃં [ઉદ્વહયિત્]

અટવી વગેરેનો દાહ કરવા માટે

ઉદ્વા. ધાં [ઉદ્+દા]

નિર્માણ કરવું

ઉદ્વા. ધાં [અવ+દ્રા]

મરવું

ઉદ્વા. ધાં [ઉત્+યા]

ઉપર જવું

ઉદ્વાઈત. વિશેં [દેં]

શોભાયમાન

ઉદ્વાઈત્તા. કૃં [ઉપદ્રાય]

જુઓ 'ઉદ્વા'

ઉદ્વાઈત્તા. કૃં [ઉદ્વૃત્ત્ય]

ઉપદ્રવ કરીને

ઉદ્વામ. ત્રિં [ઉદ્વામ]

સ્વચ્છંદી, ઉદ્ભવ

ઉદ્વામિય. ત્રિં [ઉદ્વામિત]

લટકતો એવો

ઉદ્વામિયઘંટ. ત્રિં [ઉદ્વામિતઘંટ]

લટકતો ઘંટ

ઉદ્વાયન. વિં [ઉદ્વાયન]

જુઓ 'ઉદ્વાયન-૨'

ઉદ્વાલ. પું [ઉદ્વાલ]

એક વૃક્ષ, રેતી વગેરેનો ઢીલો-પોચો થર

ઉદ્વાલ. ધાં [આ+છિદ્]

ખેંચી લેવું, છિનવવું

ઉદ્વાલ. પું [અવદાલ]

દબાવ, અવદલન

ઉદ્વાલક. પું [ઉદ્વાલક]

એક વૃક્ષ વિશેષ

ઉદ્વાલિત્તુ. ત્રિં [ઉદ્વાલિયત્]

બળથી ગ્રહણ કરનાર

ઉદ્વાલેઉકામ. કૃં [આછેત્તુકામ]

છિનવવાને માટે

ઉદ્વાલેજ્જા. કૃં [ઉદ્વાલયિત્તા]

ઉલ્લંઘન કરીને

ઉદ્વાળયા. સ્ત્રીં [ઉદ્વાળતા]

ઉપદ્રવ કરવો

ઉદ્વિષ્ટ. ત્રિં [ઉદ્વિષ્ટ]

પ્રતિપાદન કરેલ, સાધુને ઉદ્દેશીને બનાવેલ, અમાસ

ઉદ્દિઠ્ઠભક્ત. પું [ઉદ્દિષ્ઠભટ્ટ]

સાધુને ઉદ્દેશીને કરેલ

ઉદ્દિઠ્ઠભક્તપરિણાય. ત્રિં [ઉદ્દિષ્ઠભક્તપરિજ્ઞાત]

દશમી પડિમા આદરનાર શ્રાવક

ઉદ્દિઠ્ઠા. સ્ત્રીં [દેં]

અમાસ

ઉદ્દિસ. ધાં [ઉદ્+દિશ્]

આજ્ઞા કરવી

ઉદ્દિસ. ધાં [ઉદ્+દિશ્]

નામ નિર્દેશપૂર્વક વસ્તુનું નિરૂપણ કરવું, સંકલ્પ કરવો, જોવું, લક્ષ્ય કરવું, સમાપ્ત કરવું, ઉપદેશ દેવો

ઉદ્દિસ. ધાં [ઉદ્+દિશ્]

અંગીકાર કરવું, સંમતિ લેવી

ઉદ્દિસંત. કૃં [ઉદ્દિશત્]

આજ્ઞા કરવી તે

ઉદ્દિસણ. નં [ઉદ્દેશન]

પાઠન, વાચના

ઉદ્દિસાવેત્ત. કૃં [ઉદ્દેશયિતુમ્]

આજ્ઞા કરવા માટે, અનુજ્ઞા આપવા માટે

ઉદ્દિસાવેત્તા. કૃં [ઉદ્દેશયિતુમ્]

જુઓ 'ઉપર'

ઉદ્દિસિત્ત. કૃં [ઉદ્દેષ્ટમ્]

કહેવાને માટે

ઉદ્દિસિય. કૃં [ઉદ્દિશ્ય]

ઉદ્દેશીને

ઉદ્દિસ્સ. ધાં [ઉદ્+દિશ્]

આજ્ઞા કરવી, અનુજ્ઞા આપવી

ઉદ્દિસ્સ. કૃં [ઉદ્દિશ્ય]

આજ્ઞા કરીને

ઉદ્દિસ્સપવિભક્તગતિ. સ્ત્રીં [ઉદ્દિશ્યપ્રવિભક્તગતિ]

વિહાયોગતિનો એક ભેદ

ઉદ્દેસ. પું [ઉદ્દેશ]

સામાન્ય આદેશ, સામાન્ય કથન, બોધ, ક્ષેત્ર કાલ વિભાગ, અધ્યયન કે શતકનો એક પેટા વિભાગ

ઉદ્દેસગ. પું [ઉદ્દેશક]

અધ્યયન, શતક, પદ, સ્થાન આદિનો એક પેટાવિભાગ

ઉદ્દેસણ. નં [ઉદ્દેશન]

અંગસૂત્ર આદિનું પઠન કરવું તે

ઉદ્દેસણંતેવાસિ. ત્રિં [ઉદ્દેશનાન્તેવાસિન્]

જેને મૂળપાઠથી સૂત્ર ભણાવાયેલ હોય તે શિષ્ય

ઉદ્દેસણકાલ. પું [ઉદ્દેશનકાલ]

વર્ગ અધ્યયન, શતક, પદ કે સ્થાનનો એક વિભાગ પઠનનો કાળ

ઉદ્દેસણાયરિય. પું [ઉદ્દેશનાચાર્ય]

'આચાર' આદિ સૂત્ર ભણાવનાર

ઉદ્દેસય. [ઉદ્દેશક]

જુઓ 'ઉદ્દેસગ'

ઉદ્દેસિય. પું [ઔદ્દેશિક]

સાધુને ઉદ્દેશીને બનાવેલ આહારાદિ, ગૌયરીનો એક દોષ

ઉદ્દેસ્સ. ત્રિં [ઉદ્દિશ્ય]

ઉદ્દેશીને

ઉદ્દેહગણ. પું [ઉદ્દેહગણ]

જૈન મુનિનો એક ગણ

ઉદ્દેહિયા. સ્ત્રીં [દેં]

ઉધઈ, એક ત્રિધ્વિય જીવ

ઉદ્ધ. ત્રિં [ઊર્ધ્વ]

ઊંચું

ઉદ્ધંસ. ધાં [ઉત્+ધૃષ્]

આક્રોશ કરવો, મારવું

ઉદ્ધંસણ. પું [ઉદ્ધર્ષણ]

આક્રોશ, નિર્ભર્ત્સન

ઉદ્ધંસણા. સ્ત્રીં [ઉદ્ધર્ષણા]

તિરસ્કારી વચન, નિંદા

ઉદ્ધંસિત્ત. કૃં [ઉદ્ધર્ષિતુમ્]

મારવાને, આક્રોશ કરવાને

ઉદ્ધંસેત્તા. કૃં [ઉદ્ધર્ષ્ય]

આક્રોશ કરીને, મારીને

ઉદ્ધચલણબંધન. નં [ઉર્ધ્વચરણબન્ધન]

ઊંચો પગ બાંધવારૂપ, શરીર દંડ

ઉદ્ધટ્ટ. કૃં [ઉદ્ધૃત્ય]

ઊંચું કરીને

ઉદ્ધત. ત્રિં [ઉદ્ધત]

ઊંચું, ઉત્કટ, ઉદ્ધત, સ્વેચ્છાચારી

ઉદ્ધતું. અં [ઉદ્ધતું]

ઉદ્ધરવાને, તારવાને

ઉદ્ધતુકામ. ત્રિં [ઉદ્ધતુકામ]

જુઓ 'ઉપર'

ઉદ્ધપૂરિત. ત્રિં [ઉદ્ધપૂરિત]

ઉર્ધ્વભાગ, નાભિની ઉપરનો શ્વાસથી ભરેલ ભાગ

ઉદ્ધમંત. કૃં [ઉદ્ધમંત]

ધમતો, શંખાદિ ફૂંકતો

ઉદ્ધમાણ. કૃં [ઉદ્ધમાણ]

શંખાદિ વગાડતો

ઉદ્ધમાય. નં [દેં]

ઊંચું ફેંકવું તે, ઊડાડવું તે

ઉદ્ધમુહ. નં [ઉર્ધ્વમુખ]

ઊંચું મોઢું

ઉદ્ધમ્મમાણ. ત્રિં [ઉદ્ધમ્મમાણ]

ઉત્પન્ન થતો

ઉદ્ધય. ત્રિં [ઉદ્ધય]

જુઓ 'ઉદ્ધત'

ઉદ્ધર. ધાં [ઉદ્+હ]

કાઢવું, ઉમેડવું, ઉન્મૂલન કરવું તે, દૂર કરવું, ખેંચવું, કોઈ ગ્રંથ કે શાસ્ત્રોની કેટલીક વાતો કહેવી

ઉદ્ધરણ. નં [ઉદ્ધરણ]

ઉમેડવું તે, ઉન્મૂલન કરવું તે, શાસ્ત્ર કે ગ્રંથની કોઈ વાત કહેવી તે

ઉદ્ધરિઝ્ઞ. કૃં [ઉદ્ધરિઝ્ઞ]

ઉદ્ધરવા માટે

ઉદ્ધરિંત. કૃં [ઉદ્ધરિંત]

ઉદ્ધરવું તે

ઉદ્ધરિત. કૃં [ઉદ્ધરિત]

ઉદ્ધરવું તે

ઉદ્ધરિતા. કૃં [ઉદ્ધરિતા]

ઉદ્ધરીને

ઉદ્ધરિત્તુ. કૃં [ઉદ્ધરિત્તુ]

ઉદ્ધરીને

ઉદ્ધરિમ. કૃં [ઉદ્ધરિમ]

ઉદ્ધત કરીને

ઉદ્ધરિય. ત્રિં [ઉદ્ધરિય]

ઉમેડેલ, મૂળથી કાઢી નાંખેલ, ઉદ્ધરણ કરેલ

ઉદ્ધરેઝ્ઞ. કૃં [ઉદ્ધરિતુમ્]

ઉદ્ધરવા માટે

ઉદ્ધાઈય. ત્રિં [ઉદ્ધાઈય]

દોડી આવેલ, ઉતાવળથી આવેલ

ઉદ્ધાયંત. ત્રિં [ઉદ્ધાવત]

દોડવું તે, ફેંદવું તે

ઉદ્ધાયમાણ. કૃં [ઉદ્ધાવત]

દોડતું, ફેંદતું

ઉદ્ધાર. પું [ઉદ્ધાર]

કાળનું એક પ્રમાણ, અપહરણ, અપવાદ, ભણેલું ન ભૂલવા રૂપ ધારણ

ઉદ્ધારપલિઓવમ. પું [ઉદ્ધારપલ્યોપમ]

કાળ-સમયનું માપ વિશેષ

ઉદ્ધારસમય. પું [ઉદ્ધારસમય]

કાળ-સમયનું એક માપ, અઢી સાગરોપમ સમયનો સમૂહ

ઉદ્ધારસાગરોવમ. પું [ઉદ્ધારસાગરોપમ]

કાળ-સમયનું એક માપ, દશ કોડાકોડી પલ્યોપમ પ્રમાણ કાળ

ઉદ્ધાવિય. ત્રિં [ઉદ્ધાવિત]

જુઓ 'ઉદ્ધાઈય'

ઉદ્ધિ. સ્ત્રીં [દેં]

ગાડાની ઉંઘ

ઉદ્ધિય. ત્રિં [ઉદ્ધિય]

ઉદ્ધરેલ, ઉમેડેલ

ઉદ્ધિયસલ્લ. ત્રિં [ઉદ્ધિયશલ્ય]

જેણે માયા-નિયાણ-મિથ્યાત્વરૂપ શલ્ય કાઢી નાંખેલ છે તે

ઉદ્ધુત. ત્રિં [ઉદ્ધુત]

ફેલાયેલ, પ્રકમ્પિત, ઉત્કટ, પ્રબળ, વ્યક્ત

ઉદ્ધુમંત. ત્રિં [ઉદ્ધુમાયમાન]

પરિપૂર્ણ, ભરેલ

ઉદ્ભુય. ત્રિં [ઉદ્ભૂત]

જુઓ 'ઉદ્ભુત'

ઉદ્ભુર. વિશેં [ઉદ્ભુર]

ઊંચું, પ્રબળ

ઉદ્ભુવ્વમાણ. ત્રિં [ઉદ્ભૂયમાન]

વિંઆતુ

ઉન્નઅ. ત્રિં [ઉન્નત]

ઉન્નત, માન કષાયનો પર્યાય

ઉન્નઇય. ત્રિં [ઉન્નતિક]

ઉન્નતિવાળુ

ઉન્નદિજ્જમાણ. કૃં [ઉન્નદ્યમાન]

બોલાવેલ, આહ્વાન કરેલ

ઉન્નત. વિશેં [ઉન્નત]

માન કષાયનો પર્યાય, ઉન્નત

ઉન્નતાવત્ત. પું [ઉન્નતાવર્ત]

ઊંચે ચડતો આવર્ત, વંદોળીયો

ઉન્નમ. ધાં [ઉત્+નમ્]

ઊંચું હોવું, ઉન્નત હોવું

ઉન્નમણી. સ્ત્રીં [ઉન્નમની]

અનુજ્ઞાનો પર્યાય

ઉન્નમિત્તા. કૃં [ઉન્નમ્ય]

ઊંચા થઈને, ઉન્નત થઈને

ઉન્નમિય. ત્રિં [ઉન્નમ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

ઉન્નય. વિશેં [ઉન્નત]

જુઓ 'ઉન્નય'

ઉન્નયતર. ત્રિં [ઉન્નતતર]

વધુ અભિમાનયુક્ત

ઉન્નયમાણ. કૃં [ઉન્નતમાન]

ઊંચું હોવું તે

ઉન્નયાસણ. નં [ઉન્નતાસન]

ઊંચું આસન

ઉન્નામ. પું [ઉન્નામ]

માનકષાયનો પર્યાય

ઉન્નામિય. ત્રિં [ઉન્નામિતક]

અમુક નામથી પ્રસિદ્ધ થયેલ

ઉન્નાય. પું [ઉન્નાક]

એક ગામ વિશેષ

ઉન્નિવ્વ. ધાં [ઉત્+નિ+ક્ષિપ્]

ઉખેડવું, દીક્ષાનો ત્યાગ કરવો

ઉન્નિવ્વેયવ્વ. ત્રિં [ઉન્નિક્ષેપ્તવ્ય]

ઉખેડવા યોગ્ય, દીક્ષા છોડવા યોગ્ય

ઉપગચ્છ. ધાં [ઉપ્+ગમ્]

પ્રાપ્ત થવું

ઉપગિજ્ઞ. ધાં [ઉપ+ગૃધ્]

આસક્તિ થવી

ઉપચયંકર. પું [ઉપચયકર]

ઉપચયકર્તા

ઉપચાર. પું [ઉપચાર]

ઈલાજ, ઉપચાર

ઉપજ્જ. ત્રિં [ઉત્પદ્ય]

ઉત્પન્ન થવું તે

ઉપપ્પુય. ત્રિં [ઉપલુપ્ત]

ભીનું થયેલ, પલળી ગયેલ

ઉપરિમ. અં [ઉપરિતન]

ઉપરનું

ઉપરિલ્લ. અં [ઉપરિતન]

ઉપરનું

ઉપલબ્ધ. ધાં [ઉપ+લભ્]

ઉપાલંભ આપવો, ઠપકો આપવો

ઉપલભ્. ધાં [ઉપ+લભ્]

જુઓ 'ઉપર'

ઉપવિટ્ઠ. ત્રિં [ઉપવિષ્ઠ]

બેસેલ

ઉપસંત. પું [ઉપશાન્ત]

ઉપશાંત

ઉપાયાણ. નં [ઉપાદાન]

ઉપાદાન

ઉપાલબ્ધ. ત્રિં [ઉપાલબ્ધ]

ઠપકો અપાયેલ

ઉપાસગ. પું [ઉપાસક]

ઉપાશક

ઉપેહ. ધાં [ઉપ+પ્ર+ઈક્ષ]

જાણવું, સમજવું, નિશ્ચય કરવો, કલ્પના કરવી

ઉપેહાઅસંજમ. નં [ઉપેક્ષાઅસંયમ]

શુભયોગની પ્રવૃત્તિ અને અશુભ યોગની નિવૃત્તિમાં બેદરકાર રહેવું તે, એક પ્રકારે અસંયમ

ઉપેહાસંજમ. નં [ઉપેક્ષાસંયમ]

સત્તરમાંથી એક ભેદે સંયમ, શુભયોગની પ્રવૃત્તિ, અશુભયોગ નિવૃત્તિ

ઉપ્પિત્તા. કૃં [ઉત્પત્ય]

ઉપર આવીને, ઊંચે ઉછળીને

ઉપ્પિત્તા. કૃં [ઉત્પત્ય]

સંયમ લેતી વખતે સિંહની જેમ ઉઠીને

ઉપ્પિય. કૃં [ઉત્પત્ય]

જુઓ 'ઉપર'

ઉપ્પિય. સ્ત્રીં [ઔત્પતિક]

બુદ્ધિનો એક ભેદ

ઉપ્પિય. ત્રિં [ઉત્પતિત]

ઊંચે ગયેલ, ઉડેલ, ઉજ્જત, ઉદ્ભુત, ઉત્પન્ન

ઉપ્પજ્જ. ધાં [ઉત્+પદ]

ઉત્પન્ન થવું

ઉપ્પજ્જંત. કૃં [ઉત્પદ્યમાન]

ઉત્પન્ન થવું તે

ઉપ્પજ્જય. પું [ઉત્પદ્યક]

ઉત્પન્ન થયેલ

ઉપ્પજ્જિતા. કૃં [ઉત્પદ્ય]

ઉત્પન્ન થઈને

ઉપ્પિ. પું [ઉત્પટ]

એક તેષ્ઠિય જંતુ

ઉપ્પણ. ધાં [ઉત્+પૂ]

ધાન્ય વગેરે સાફ રાખવું

ઉપ્પત. ધાં [ઉત્+પત્]

ઉડવું, ઊંચે જવું

ઉપ્પતની. સ્ત્રીં [ઉત્પતની]

ઊંચે ઉડવાની વિદ્યા

ઉપ્પતિત. કૃં [ઉત્પતિત]

ઊંચે ઉડેલ

ઉપ્પતિતા. સ્ત્રીં [ઉત્પત્ય]

ઊંચે ઉડીને

ઉપ્પતેતા. સ્ત્રીં [ઉત્પત્ય]

ઊંચે ઉડીને

ઉપ્પત્તિ. સ્ત્રીં [ઉત્પત્તિ]

ઉત્પત્તિ, આવિર્ભાવ, પ્રગટીકરણ

ઉપ્પત્તિતા. સ્ત્રીં [ઉત્પત્ય]

ઊંચે ઉડીને

ઉપ્પત્તિયા. સ્ત્રીં [ઔત્પાતિકી]

તર્કબુદ્ધિ

ઉપ્પત્તી. સ્ત્રીં [ઉત્પત્તિ]

જુઓ 'ઉપ્પત્તિ'

ઉપ્પત્તેતા. કૃં [ઉત્પત્ય]

ઊંચે ઉડીને

ઉપ્પન. ત્રિં [ઉત્પન્ન]

ઉત્પન્ન થયેલ, ઉપજેલ

ઉપ્પન્ન. ત્રિં [ઉત્પન્ન]

જુઓ 'ઉપર'

ઉપ્પન્નકોઠહલ્લ. ત્રિં [ઉત્પન્નકૌતૂહલ્લ]

જેને કુતૂહલ ઉત્પન્ન થયું છે તે

ઉપ્પન્નનાણદંસણધર. ત્રિં [ઉત્પન્નજ્ઞાનદર્શનધર]

ઉત્પન્ન થયેલ જ્ઞાનદર્શન વાળા

ઉપ્પન્નપક્ષ. પું [ઉત્પન્નપક્ષ]

ઉત્પત્તિપક્ષ

ઉપ્પન્નમિસ્સિયા. સ્ત્રીં [ઉત્પન્નમિશ્રિતા]

સત્યમૃષા ભાષાનો એક ભેદ

ઉપ્પન્નમીસય. પું [ઉત્પન્નમીશ્રક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉપ્પન્નવિગતમીસય. પું [ઉત્પન્નવિગતમિશ્રક]

ભાષાનો એક ભેદ

ઉપ્પન્નવિગયમિસ્સિયા. સ્ત્રીં [ઉત્પન્નવિગતમિશ્રિતા]

જુઓ 'ઉપર'

ઉપ્પન્નસંસય. ત્રિં [ઉત્પન્નસંશય]

જેને સંશય ઉત્પન્ન થયેલ છે તે

ઉપ્પન્નસદ્ધ. ત્રિં [ઉત્પન્નશ્રદ્ધ]

જેને શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થઈ છે તે

ઉપ્પય. ધાં [ઉત્+પત્]

ઊંચે ફૂદવું

ઉપ્પયંત. કૃં [ઉત્પત્ત]

ઊંચે ફૂદતો

ઉપ્પયણ. કૃં [ઉત્પત્ત]

ઊંચે જવું તે

ઉપ્પયણી. સ્ત્રીં [ઉત્પત્તની]

ઊંચે ચડવાની એક વિદ્યા

ઉપ્પયનિવય. પું [ઉત્પાતનિપાત]

ચડ-ઉતર કરવી, એક જાતનું નાટક

ઉપ્પયમાણ. કૃં [ઉત્પત્ત]

ઊંચે ચડતો

ઉપ્પલ-૧. વિં [ઉત્પલ]

ભં પાર્શ્વની શાખાના એક સાધુ જે પછીથી નિમિત્તક બની ગયેલ. ભં મહાવીરે અસ્થિક ગ્રામમાં જોયેલા દશ સ્વપ્નનો અર્થ તેણે કહેલ તેને **જયંતી** અને **સોમા** નામની બે બહેનો હતી.

ઉપ્પલ-૨. વિં [ઉત્પલ]

નાગપુરના એક ગાથાપતિ, **ઉપ્પલસિરી** તેની પત્ની અને **ઉપ્પલા** પુત્રી હતી

ઉપ્પલ. નં [ઉત્પલ]

સૂર્ય વિકાસી કમળ, એક ગંધ, એક વિમાન, સમયનું એક પ્રમાણ, ગધેડો એ નામનો એક દ્વીપ, એક સમુદ્ર

ઉપ્પલંગ. પું [ઉત્પલાઙ્ગ]

સમયનું એક માપ

ઉપ્પલગુમ્મ. સ્ત્રીં [ઉત્પલગુલ્મ]

એક વાવડી

ઉપ્પલગુમ્મા. સ્ત્રીં [ઉત્પલગુલ્મા]

જુઓ 'ઉપર'

ઉપ્પલજોણિય. પું [ઉત્પલયોનિક]

કમલ સમ યોનિમાં ઉત્પન્ન

ઉપ્પલત્ત. નં [ઉત્પલત્ત]

કમલપણું

ઉપ્પલનાલ. નં [ઉત્પલનાલ]

કમળની દાંડી

ઉપ્પલનાલોવમા. સ્ત્રીં [ઉત્પલનાલોપમા]

કમળની દાંડીની જેને ઉપમા અપાઈ છે તે

ઉપ્પલવૈંટિય. પું [ઉત્પલવૈંટિક]

કમળના બિંટની ભિક્ષા લેનાર, ગોશાળક મતનો અનુયાયી

ઉપ્પલસિરી. વિં [ઉત્પલશ્રી]

નાગપુરના ગાથાપતિ **ઉપ્પલ** ની પત્ની **ઉપ્પલા** તેની પુત્રી હતી.

ઉપ્પલહથગય. પું [હસ્તગતોત્પલ]

હાથમાં રહેલ કમળ, કમળનું ફૂલ વિશેષ

ઉપ્પલા. સ્ત્રીં [ઉત્પલા]

એક પિશાચેન્દ્રની અગ્ર માહિષી, એક વાવડી

ઉપ્પલા-૧. વિં [ઉત્પલા]

શ્રાવસ્તીના એક શ્રાવક **સંઘ** ની પત્ની

ઉપ્પલા-૨. વિં [ઉત્પલા]

નાગપુરના ગાથાપતિ **ઉપ્પલ** ની પત્ની. ભં પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ તે કાળ પિશાચેન્દ્રની દેવી બની.

ઉપ્પલા-૩. વિં [ઉત્પલા]

હસ્તિનાપુરના ભીમ કુટુમ્બાની પત્ની **ગોતાસ** ની માતા. જેને **ગોતાસ** ગર્ભમાં હતો ત્યારે પશુઓના અંગો અને માસ મદિરા ખાવાની ઇચ્છા થતી હતી.

ઉપ્પલિણીકંદ. નં [ઉત્પલિણીકંદ]

એક જાતની પાણીની વનસ્પતિ

ઉપ્પલુજ્જલા. સ્ત્રીં [ઉત્પલોજ્જલા]

એક વાવડી

ઉપ્પલુદ્દેસ. પું [ઉત્પલોદ્દેશ]

'ભગવદ્' સૂત્રનો એક ઉદ્દેશ

ઉપ્પલુદ્દેસય. પું [ઉત્પલોદ્દેશક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉપ્પહ. પું [ઉત્પથ]

ઉન્માર્ગ

ઉપ્પહજાઙ. પું [ઉત્પથયાયિન્]

ઉન્માર્ગે જનાર

ઉપ્પા. સ્ત્રીં [ઉત્પાદ]

ઉત્પત્તિ, પ્રાદુર્ભાવ

ઉપ્પાઇત્ત. કૃં [ઉત્પાદયિતુમ્]

ઉત્પન્ન કરવાને માટે

ઉપ્પાઇત્તા. કૃં [ઉત્પાદ્ય]

ઉત્પન્ન કરીને

ઉપ્પાઇત્તુ. પું [ઉત્પાદયિત્]

ઉત્પાદક

ઉપ્પાઇય. ત્રિં [ઉત્પાદિત]

ઉત્પન્ન કરેલ

ઉપ્પાઇય. પું [ઔત્પાતિક]

અસહજ, અસ્વાભાવિક ઉત્પાત કરવા અનિષ્ટ સૂચક બનાવ

ઉપ્પાઇયપવ્વય. પું [ઔત્પાતિકપર્વત]

કૃત્રિમ પર્વત

ઉપ્પાએઙ્. કૃં [ઉત્પાદયિતુમ્]

ઉત્પન્ન કરવા માટે

ઉપ્પાએંત. ત્રિં [ઉત્પાદયત્]

ઉત્પન્ન કરવું તે

ઉપ્પાએત્ત. કૃં [ઉત્પાદયિતુમ્]

જુઓ 'ઉપર'

ઉપ્પાએન્તા. કૃં [ઉત્પાદ્ય]

ઉત્પન્ન કરીને

ઉપ્પાએત્તુ. કૃં [ઉત્પાદયિતા]

ઉત્પન્ન કરવા માટે

ઉપ્પાઇ. ધાં [ઉત્+પાદય]

ઉત્પન્ન કરવું

ઉપ્પાઇ. ધાં [ઉત્+પાટય]

ઉપર ઉઠાવવું

ઉપ્પાઇગ. ત્રિં [ઉત્પાદક]

ઉત્પાદક

ઉપ્પાઇણ. નં [ઉત્પાટન]

ઉત્થાપન, ઉત્ખનન, ઉન્મૂલન,

ઉપ્પાડિત. ત્રિં [ઉત્પાદિત]

ઉપર ઉઠાવેલ, ઉન્મૂલિત

ઉપ્પાડિય. ત્રિં [ઉત્પાટિત] જુઓ 'ઉપર'

ઉપ્પાડેન્તા. કૃં [ઉત્પાદ્ય]

ઉપર ઉઠાવવાને

ઉપ્પાડેમાણ. કૃં [ઉત્પાટયત્]

ઉપર ઉઠાવવું તે

ઉપ્પાત. પું [ઉત્પાત]

ઉડવું, ઊંચે ફૂદવું, પ્રકૃતિનો વિકાર, આકાશમાંથી લોહી વગેરેની વૃષ્ટિ થાય છે તેવા લક્ષણસૂચક એક શાસ્ત્ર

ઉપ્પાત. પું [ઉત્પાદ]

વૃદ્ધિ, વધારો, ઉત્પત્તિ, ગૌચરીનો એક દોષ, ચૌદ પૂર્વોમાનું એક પૂર્વ

ઉપ્પાતપવ્વતગ. પું [ઉત્પાતપર્વતક]

સૂર્યાભ વિમાનના વનખંડનો એક પર્વત

ઉપ્પાતપવ્વય. પું [ઉત્પાતપર્વત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉપ્પાતેઙ્. કૃં [ઉત્પાદયિતુમ્]

ઉત્પન્ન કરવાને માટે

ઉપ્પાદ. પું [ઉત્પાદ]

જુઓ 'ઉપ્પાત'

ઉપ્પાય. ધાં [ઉત્+પાદય]

ઉત્પન્ન કરવું

ઉપ્પાય. પું [ઉત્પાત]

જુઓ 'ઉપ્પાત'

ઉપ્પાય. પું [ઉત્પાદ]

જુઓ 'ઉપ્પાત'

ઉપ્પાયગ. ત્રિં [ઉત્પાદક]

ઉત્પાદક

ઉપ્પાયણ. નં [ઉત્પાદન]

ઉત્પાદન, ગૌચરીનો એક દોષ

ઉપ્પાયણદોસ. પું [ઉત્પાદનદોષ]

ગૌચરી વિષયક એક દોષ

ઉપ્પાયણા. સ્ત્રીં [ઉત્પાદના]

ગૌચરી વિષયક એક દોષ

ઉપ્પાયણાદોસ. પું [ઉત્પાદનાદોષ]

ગૌચરી વિષયક એક દોષ

ઉપ્પાયનિવાયપસન્ત. ત્રિં [ઉત્પાદનનિપાતપ્રસન્ત]

ચઢવા-ઉતરવામાં આસક્ત

ઉપ્પાયપવ્વત. પું [ઉત્પાતપવ્વત]

એક પર્વત વિશેષ

ઉપ્પાયપવ્વય. પુઠ્ઠ [ઉત્પાતપર્વત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉપ્પાયપવ્વયગ. પુઠ્ઠ [ઉત્પાતપર્વતક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉપ્પાયપુવ્વ. પુઠ્ઠ [ઉત્પાદપૂર્વ]

ચૌદ પૂર્વમાનું એક પૂર્વ

ઉપ્પિ. અઠ્ઠ [ઉપરિ]

ઉપર, ઊંચે

ઉપ્પિં. અઠ્ઠ [ઉપરિ]

ઉપર, ઊંચે

ઉપ્પિંજલગભૂત. ત્રિઠ્ઠ [ઉત્પિજ્જલકભૂત]

આકુળ વ્યાકુળ થયેલ

ઉપ્પિંજલભૂત. ત્રિઠ્ઠ [ઉત્પિજ્જલભૂત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉપ્પિંજલમાણ. કૃઠ્ઠ [ઉત્પિજ્જલયત]

આકુળ વ્યાકુળની જેમ આચરણ કરવું તે

ઉપ્પિંરયણિમુવ્વકમુકટ. નઠ્ઠ [ઉપરિરત્નિમુક્તમુકટ]

ઉપરનો રત્નમુક્ત મુકટ

ઉપ્પિંસવળમાયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઉપરિશ્રવણમાત્રા]

ઉપરની સાંભળવાની માત્રા

ઉપ્પિચ્છ. નઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

અધર શ્વાસે જલ્દીથી ગાવું

ઉપ્પિત્થમંથરગઈ. સ્ત્રીઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

અદ્ધર શ્વાસે જલ્દીથી ગાવારૂપ ધીમી ગતિ

ઉપ્પિયંત. કૃઠ્ઠ [ઉત્પિબત્]

આસ્વાદન કરવું તે

ઉપ્પિયમાણ. કૃઠ્ઠ [ઉત્પ્લવમાન]

પાણી ઉપર ઉછળતો

ઉપ્પિલાવ. ધાઠ્ઠ [ઉત્+પ્લાવય]

તરાવવું

ઉપ્પિલાવેંત. કૃઠ્ઠ [ઉત્પ્લાવયત્]

તરાવવું તે

ઉપ્પિલોદગા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઉત્પીડોદકા]

બાંધેલ પાણી

ઉપ્પીલ. નઠ્ઠ [ઉત્પીલ]

દ્રઢ કરીને બાંધેલ

ઉપ્પીલ. ધાઠ્ઠ [ઉત્+પીડય]

દ્રઢ કરીને બાંધવું

ઉપ્પીલિય. કૃઠ્ઠ [ઉત્પીડિત]

દ્રઢ કરીને બાંધેલું

ઉપ્પીલીય. કૃઠ્ઠ [ઉત્પીડિત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉપ્પુય. નઠ્ઠ [ઉત્પ્લુત]

ગાયનનો એક દોષ, ભયભીત

ઉપ્પુર. પુઠ્ઠ [ઉત્પૂર]

પાણીનો પ્રચંડ પ્રવાહ, ઘણું

ઉપ્પાલગ. ત્રિઠ્ઠ [કથક]

નિંદા કરનાર, કહેનાર

ઉપ્પિડ. ધાઠ્ઠ [ઉત્+પ્લવ્]

દેડકાની જેમ ફેદવું

ઉપ્પિડિત્તા. વિશેઠ્ઠ [ઉત્પિડિત્તા]

બહાર નીકળેલ, ફુંઠિત

ઉપ્પિડિય. કૃઠ્ઠ [ઉત્પિડિય]

ફુંઠિત થયેલ

ઉપ્પુલ્લ. ત્રિઠ્ઠ [ઉત્પુલ્લ]

વિકસિત

ઉપ્પેણઉપ્પેણિય. ત્રિઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

દૂધના ઉફાળાની પેઠે ઉકળેલ, ક્રોધાયમાન થયેલ

ઉપ્પેસ. પુઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

મુગટ, તાજ

ઉબુજ્ઞમાણ. કૃઠ્ઠ [ઉપોહ્યમાન]

નિશ્ચયજ્ઞાન થવું તે

ઉબ્બંધણ. નઠ્ઠ [ઉદ્બન્ધન]

ફાંસી લગાવવી, ઊંચે ડાળીએ લટકીને મરવું તે

ઉબ્બહિયા. ત્રિઠ્ઠ [ઉદ્બાહ્યા]

બંધાયેલ

ઉબ્બાહિજ્ઞમાણ. કૃઠ્ઠ [ઉદ્બાધ્યમાન]

બંધાયેલ હોવું તે, ફાંસીએ ચડી મરવું તે

ઉબ્બોલેત્તુ. પુઠ્ઠ [ઉદ્બોલયિત્તુ]

ઉન્મઞ્ન થનાર

ઉબ્બટ્ટ. ત્રિઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

માંગેલું, ચાચેલું

ઉદ્ભડ. ત્રિં [ઉદ્ભટ]

ઉઘાડું, ખુલ્લું, વિકરાળ

ઉદ્ભમ. ધાં [ઉદ્+ભ્રમ]

ભ્રમણ કરવું તે

ઉદ્ભવ. પું [ઉદ્ભવ]

ઉત્પત્તિ

ઉદ્ભસુવક. ત્રિં [દેં]

ઉભે ઉભા સૂકાઈ જવું તે

ઉદ્ભામ. ધાં [ઉદ્+ભ્રામય]

ભિક્ષા માટે ભ્રમણ કરવું, પરિભ્રમણ કરવું

ઉદ્ભામઅ. પું [ઉદ્ભ્રામક]

વ્યભિચારી, જાર

ઉદ્ભામગ. પું [ઉદ્ભ્રામક]

વ્યભિચારી, એક જાતનો વાયુ

ઉદ્ભામિય. પું [ઉદ્ભ્રામક]

વ્યભિચારી, જાર

ઉદ્ભાવણ. પું [ઉદ્ભાવન]

જાહેર કરવું, ઉત્પન્ન કરવું, પ્રભાવના

ઉદ્ભાવણયા. સ્ત્રીં [ઉદ્ભાવના]

જુઓ 'ઉપર'

ઉદ્ભાવણા. સ્ત્રીં [ઉદ્ભાવના]

જુઓ 'ઉપર'

ઉદ્ભિંદ. ધાં [ઉદ્+ભિદ]

ઊંચુ કરવું, ઊભું કરવું, વિકસિત કરવું, ખોલવું

ઉદ્ભિંદમાણ. કૃં [ઉદ્ભિન્દાન]

ઊંચુ કરવું તે, ઊભું કરવું તે, ખોલવું તે

ઉદ્ભિંદિતા. કૃં [ઉદ્ભિદ્યા]

ઊંચુ કરીને, ઊભું કરીને, ખોલીને

ઉદ્ભિંદિય. કૃં [ઉદ્ભિદ્યા]

જુઓ 'ઉપર'

ઉદ્ભિંદિયા. કૃં [ઉદ્ભિદ્યા]

જુઓ 'ઉપર'

ઉદ્ભિગ. ત્રિં [ઉદ્ભિજ્જ]

જમીન ભેદી ફણગાડપે બહાર આવેલ મેથી વગેરે

ઉદ્ભિગ. ત્રિં [ઉદ્ભિજ્જ]

ખંજનક આદિ જીવ

ઉદ્ભિગત્ત. નં [ઉદ્ભિજ્જતા]

મેથી આદિપણું, ખજનક આદિ જીવત્વ

ઉદ્ભિજ્જમાણ. કૃં [ઉદ્ભિદ્યમાન]

ખુલ્લુ થતું, ઉગાડવામાં આવતું

ઉદ્ભિન્ન. નં [ઉદ્ભિન્ન]

આહારનો એક દોષ, ભેદીને બહાર નીકળેલ

ઉદ્ભિય. ત્રિં [ઉદ્ભિદ]

ભેદીને નીકળેલ, જન્મેલ

ઉદ્ભિય. ત્રિં [ઉદ્ભિજ્જ]

જુઓ 'ઉદ્ભિગ'

ઉદ્ભિયત્ત. નં [ઉદ્ભિજ્જતા]

જુઓ 'ઉદ્ભિગત્ત'

ઉદ્ભિયલોણ. નં [ઉદ્ભિદલવણ]

દરિયાઈ મીઠું

ઉદ્ભે. વિશેં [દેં]

ઉભાઉભા

ઉદ્ભેદ્ય. નં [ઉદ્ભેદ્યા]

દરિયાઈ મીઠું

ઉભ. ત્રિં [ઉભ]

ઉભય, બંને

ઉભઅ. ત્રિં [ઉભય]

યુગલ, બંને

ઉભઓ. અં [ઉભતસ્]

દ્વિધા, બંને તરફથી

ઉભઓકાલ. પું [ઉભયતઃકાલ]

બંને વખત

ઉભઓકૂલ. નં [ઉભયતઃકૂલ]

બંને ફૂળ

ઉભતો. અં [ઉભતસ્]

જુઓ 'ઉભઓ'

ઉભય. ત્રિં [ઉભય]

બંને, યુગલ

ઉભયઓ. અં [ઉભયતસ્]

જુઓ 'ઉભઓ'

ઉભયંતરકુચ્છી. સ્ત્રીં [ઉભયંતરકુચ્છી]

પેટની અંદર બંને તરફ

ઉભયપક્ષ. ત્રિં [ઉભયપક્ષ]

બંને પક્ષ

ઉભયપ્રતિષ્ઠિય. ત્રિં [ઉભયપ્રતિષ્ઠિત]

પોતે અને પર બંનેને આશ્રિને રહેલ

ઉભયભાગ. પું [ઉભયભાગ]

બંને ભાગ

ઉભયો. અં [ઉભતસ]

જુઓ 'ઉભઓ'

ઉમગ. પું [ઉન્માર્ગ]

ઉન્માર્ગ, ઉલટો માર્ગ, ઊંચે આવવાનો માર્ગ;

ડૂબકી મારી બહાર નીકળવાનો માર્ગ,

ઉન્માર્ગ દર્શક, અકાર્ય કરવું તે

ઉમદ્વળ. નં [ઉન્મર્દન]

ઉલટું મર્દન કરવું તે

ઉમા-૧. વિં [ઉમા]

વર્તમાન અવસર્પિણીમાં ભરત ક્ષેત્રના બીજા વાસુદેવ

દુવિટ્ ની માતા

ઉમા-૨. વિં [ઉમા]

ઉજ્જેનની એક વેશ્યા, જ્યારે તે મહેસ્સર સાથે સંભોગ-

રત હતી ત્યારે રાજા પજ્જોઝ ના નોકરે મારી નાંખી.

ઉમા-૩. વિં [ઉમા]

વૈદિક મત મુજબના દેવ મહેશ ની પત્ની

ઉમ્મગ. પું [ઉન્મજ્જ]

પાણીમાંથી ડૂબકી મરી બહાર નીકળેલ

ઉમ્મગ. પું [ઉન્માર્ગ]

જુઓ 'ઉમગ'

ઉમ્મગઠિય. ત્રિં [ઉન્માર્ગસ્થિત]

ઉન્માર્ગમાં રહેલ

ઉમ્મગદેસણા. સ્ત્રીં [ઉન્માર્ગદેશના]

ઉન્માર્ગનો ઉપદેશ આપવો તે

ઉમ્મગનિમગ્ન. નં [ઉન્મગ્નનિમગ્ન]

પાણીમાં ઊંચું-નીચું થવું તે

ઉમ્મગનિમગ્નિયા. સ્ત્રીં [ઉન્મજ્જનિમગ્નિકા]

પાણીમાં ઊંચા-નીચા થનાર

ઉમ્મગપટ્ટિય. સ્ત્રીં [ઉન્માર્ગપ્રતિષ્ઠિત]

ઉન્માર્ગમાં રહેલ

ઉમ્મગપટ્ટિય. ત્રિં [ઉન્માર્ગપ્રતિષ્ઠિત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉમ્મગમગસંપટ્ટિય. ત્રિં [ઉન્માર્ગમાર્ગસંપ્રતિષ્ઠિત]

ઉન્માર્ગરૂપી માર્ગમાં સ્થિર થયેલ

ઉમ્મગસણ. સ્ત્રીં [ઉન્માર્ગસંજ્ઞા]

ઉન્માર્ગની બુદ્ધિ

ઉમ્મજ્જ. પું [ઉન્મજ્જ]

તરવું તે, તરણ,

ઉમ્મજ્જ. પું [ઉન્મજ્જ]

સંસારથી મોક્ષ તરફ લઈ જનાર શ્રદ્ધાદિ

ઉમ્મજ્જગ. પું [ઉન્મજ્જક]

સ્નાન કરવા એક વખત પાણીમાં જઈ તુરંત બહાર

નીકળનાર એક તાપસની જાતિ

ઉમ્મજ્જનિમગ્નિયા. સ્ત્રીં [ઉન્મગ્નનિમગ્નિકા]

પાણીમાં ઊંચો-નીચો થનાર

ઉમ્મજ્જા. સ્ત્રીં [ઉન્મજ્જા]

પાણીમાં નીચેથી ઉપર આવવું તે

ઉમ્મજ્જિયા. સ્ત્રીં [ઉન્મજ્જ્ય]

શરીરને ડૂબાડીને

ઉમ્મત્ત. ત્રિં [ઉન્મત્ત]

ગાંડો, ઉદ્ભવ, ગર્વિષ્ઠ, વગાડવા વાળો

ઉમ્મત્તગભૂત. ત્રિં [ઉન્મત્તકભૂત]

ગાંડો થયેલ, ઉન્મત્ત બનેલ

ઉમ્મત્તજલા. સ્ત્રીં [ઉન્મત્તજલા]

મહાવિદેહની એક અંતરનદી

ઉમ્મત્તયલા. સ્ત્રીં [ઉન્મત્તજલા]

જુઓ 'ઉપર'

ઉમ્મદ્. ધાં [ઉત્+મૃદ્]

ઉલટું મર્દન કરવું

ઉમ્મદ્વળ. નં [ઉન્મર્દન]

ઉલટું મર્દન કરવું તે

ઉમ્મદિયા. સ્ત્રીં [ઉન્મર્દિકા]

ઉલટું મર્દન કરનારી એક દાસી

ઉમ્માણ. નં [ઉન્માન]

તોલથી માપ થાય તે, જેમ કે :- શેર, મણ-વસ્તુ

જોખવી તે

ઉમ્માદ. પું [ઉન્માદ]

ગાંડપણ, ચિત્તવિભ્રમ, અત્યંત કામાતુર, યક્ષાદિનો આવેશ

ઉમ્માદણકર. પું [ઉન્માદનકર]

કામનું ઉદ્દીપન કરનાર

ઉમ્માય. પું [ઉન્માદ]

જુઓ 'ઉમ્માદ'

ઉમ્માયપત્ત. ત્રિં [ઉન્માદપ્રાપ્ત]

મોહનીય કર્મોદયથી ઉન્માદને પ્રાપ્ત થયેલ

ઉમ્મિ. સ્ત્રીં [ઊર્મિ]

તરંગ, મોજું, લહેર,

મોજાના આકારે રહેલ જનસમુદાય

ઉમ્મિણ. ધાં [ઉદ્+મી]

જોખવું, માપ કરવું

ઉમ્મિમાલિણી. સ્ત્રીં [ઉર્મિમાલિની]

મહાવિદૈહની એક અંતરનદી

ઉમ્મિલિત. ત્રિં [ઉન્મીલિત]

વિકસિત, ખીલેલ, ઉઘડેલ

ઉમ્મિલિય. ત્રિં [ઉન્મીલિત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉમ્મિસ. ધાં [ઉત્+મિષ્]

વિકસવું, ખૂલવું

ઉમ્મિસાવેત્તપ્. કૃં [ઉન્મેષયિતુમ્]

વિકસવા માટે, ખુલવા માટે

ઉમ્મિસિવ. ત્રિં [ઉન્મિષિત]

વિકસિત

ઉમ્મિસ્સ. નં [ઉન્મિશ્ર]

ભેળસેળવાળું

ઉમ્મી. સ્ત્રીં [ઊર્મિ]

જુઓ 'ઉમ્મિ'

ઉમ્મીવીચિ. સ્ત્રીં [ઉર્મિવીચિ]

સમુદ્રતરંગ

ઉમ્મીસ. નં [ઉન્મિશ્ર]

જુઓ 'ઉમ્મિસ'

ઉમ્મુંચ. ધાં [ઉત્+મુજ્ચ]

પરિત્યાગ કરવો

ઉમ્મુવક. વિશેં [ઉન્મુક્ત]

ઊંચે ફેંકેલ,

સર્વથા ત્યાગ કરેલ

ઉમ્મુવકકર્મકવચ. પું [ઉન્મુક્તકર્મકવચ]

સકલ કર્મરૂપ કવચનો ત્યાગ કરેલ છે તે - સિદ્ધ

ભગવંત

ઉમ્મુવકબાલભાવ. પું [ઉન્મુક્તબાલભાવ]

બાલપણું છોડી દીધેલ છે તે

ઉમ્મુગજલા. સ્ત્રીં [ઉન્મુક્તજલા]

એક નદી

ઉમ્મુય. નં [ઉલ્મુક]

લૂકા, જૂઠ

ઉમ્મુય. વિં [ઉન્મુચ]

એક યાદવ રાજકુમાર

ઉમ્મૂલ. ધાં [ઉત્+મૂલય]

મૂળથી ઉખેડવું

ઉમ્મૂલણા. સ્ત્રીં [ઉન્મૂલના]

મૂળથી ઉખેડવું તે, ચૂંટીને બહાર કાઢેલું

ઉમ્મૂલિત. ત્રિં [ઉન્મૂલિત]

મૂળથી ઉખેડેલ

ઉમ્મૂલેમાણ. કૃં [ઉન્મૂલયાત્]

મૂળથી ઉખેડી નાંખવું તે

ઉમ્મેસ. પું [ઉન્મેષ]

આંખનો પલકારો

ઉમ્હ. પું [ઊષ્મન્]

ઉષ્ણતા, ગરમી

ઉયગ. નં [ઉદક]

પાણી

ઉયગરસ. પું [ઉદરકરસ]

રસ જેવું પાણી

ઉયર. પું [ઉદર]

પેટ, જઠર

ઉયરમલ. નં [ઉદરમલ]

પેટનો મળ

ઉયાર. પું [ઉપકાર]

ઉપકાર

उयारग. पु० [अवतारक]

ઉતારનાર

उयाहु. अ० [उताहो]

અથવા

उर. पु० [उरस्]

છાતી, વક્ષઃસ્થળ, સુંદર

उरंउरेण. अ० [दे०]

છાતીસરસો, સાક્ષાત્

उरग. पु० [उरग]

પેટે ચાલનાર સર્પ

उरगपरिसप्प. पु० [उरगपरिसर्प]

પેટે ચાલતા સર્પની એક જાતિ

उरगपरिसप्पिणी. स्त्री० [उरगपरिसर्पिणी]

નાગણ, સ્ત્રી સર્પની જાતિ

उरगवीहि. स्त्री० [उरगवीथि]

શુકની એક ગતિ-વિશેષ

उरत्थ. न० [उरःस्थ]

હૃદયનું આભરણ વિશેષ, હૃદય ઉપર રહેલ

उरत्थदीनारमालय. न० [उरस्थदीनारमालक]

હૃદયનું એક આભરણ વિશેષ

उरपरिसप्प. पु० [उरःपरिसर्प]

પેટે ચાલનાર સર્પની એક જાતિ

उरपरिसप्पिणी. स्त्री० [उरःपरिसर्पिणी]

પેટે ચાલનાર સાપણની એક જાતિ

उरब्भ. पु० [उरभ्र]

ઘેટું

उरब्भपुडसन्निभ. त्रि० [उरभ्रपुटसन्निभ]

ઘેટાના નાક જેવું

उरब्भरुहिर. पु० [उरभ्ररुधिर]

ઘેટાનું લોહી

उरब्भिज्ज. पु० [औरभीय]

ઘેટાને પાળનાર, ભરવાડ આદિ, એક અધ્યયન વિશેષ

उरब्भिय. पु० [औरभीय]

ઘેટાને પાળનાર, ભરવાડ આદિ

उरब्भिय. न० [उरभीय]

ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રનું સાતમું અધ્યયન

उरय. पु० [उरग]

જુઓ 'उरग'

उरय. पु० [उरज]

એક ગુચ્છ વનસ્પતિ

उरस. त्रि० [औरस]

પોતાનો પુત્ર

उरसी. स्त्री० [उरसी]

ગુચ્છ વનસ્પતિ વિશેષ

उरस्स. न० [औरस्य]

પોતાના પુત્ર સંબંધિ

उरस्सबल. न० [उरस्यबल]

હૃદયબળ

उराल. विशेष० [दे०]

ભયંકર, ભીષ્મ, સ્થૂળ, પ્રભાવી

उराल. त्रि० [उदार]

સમર્થ, શક્તિવાન, ઉન્નત સ્વભાવી, પ્રધાન, શ્રેષ્ઠ,

અદ્ભુત, વિશાળ, , સ્થૂળ, પ્રસિદ્ધ,

એક વનસ્પતિ, પ્રધાનતપ

એક જાતનું શરીર

उरालिय. त्रि० [औदारिक]

હાડ-માંસ અને રુધિરવાળું શરીર, મનુષ્ય કે તિર્થંચ શરીર

उरु. न० [उरु]

વિશાળ

उरुलुंचग. न० [दे०]

એક તેઠન્દ્રિય જીવ

उरुघंटा. स्त्री० [उरुघण्टा]

વિશાળ ઘંટ

उरोरुह. पु० [उरोरुह]

સ્તન

उलंघ. धा० [उत्+लङ्घ]

ઉલ્લંઘવું

उलुक. पु० [उलूक]

ધુવડ

उलुग. पु० [उलूक]

ધુવડ

ઉલુગચ્છિ. વિં [ઉલૂકાક્ષી]

સૂર્યાસ્ત પછી જ પોતાના વસ્ત્રોને સાંધનાર એક સાધુનું
ઉપનામ

ઉલુય. પું [ઉલૂક]

ધુવડ

ઉલુયપત્ત. નં [ઉલૂકપત્ર]

ધુવડની પાંખ

ઉલ્લ. ત્રિં [આર્દ્ર]

ભીનું

ઉલ્લંઘ. ધાં [ઉત્+લઙ્ઘ]

જુઓ 'ઉલંઘ'

ઉલ્લંઘણ. નં [ઉલ્લઙ્ઘન]

ઓળંગવું, ફૂદી જવું તે,
વિનય મર્યાદા ઓળંગનાર

ઉલ્લંઘિત્ત. કૃં [ઉલ્લઙ્ઘિતુમ્]

ઓળંગવા માટે

ઉલ્લંઘિય. કૃં [ઉલ્લઙ્ઘ્ય]

ઓળંગીને

ઉલ્લંઘેત્ત. કૃં [ઉલ્લઙ્ઘિતુમ્]

ઓળંગવા માટે

ઉલ્લંછ. ધાં [ઉત્+લજ્છ]

લંછનને ભૂંસવું

ઉલ્લંછેત્તા. કૃં [ઉલ્લજ્છ્ય]

લંછનનો નાશ કરીને

ઉલ્લંબ. ધાં [ઉત્+લમ્બ]

ઊંચે લટકાવવું

ઉલ્લંબણ. નં [ઉલ્લમ્બન]

ઊંચે લટકાવેલ

ઉલ્લંબિત. કૃં [ઉલ્લમ્બિત]

ઊંચે લટકાવીને

ઉલ્લંબિય. કૃં [ઉલ્લમ્બ્ય]

ઊંચે લટકાવેલ

ઉલ્લગ. વિશેં [આર્દ્રક]

ભીનું

ઉલ્લગચ્છ. નં [ઉદ્દહગચ્છ]

જૈન મુનિનું એક કુળ જે ઉદ્દેહગણથી નીકળેલ છે

ઉલ્લચમ્મ. નં [દેં]

ભીનું ચામડું

ઉલ્લણ. નં [દેં]

ઓસામણ

ઉલ્લદદ્દભ. પું [દેં]

લીલું દાભ, એક જાતનું ધાસ

ઉલ્લરિજ્જંત. ત્રિં [દેં]

ઊંચે ફેંકાતો

ઉલ્લવ. ધાં [ઉત્+લવ]

બોલવું

ઉલ્લવિત. નં [ઉલ્લપિત]

કામકથા

ઉલ્લવિય. નં [ઉલ્લપિત]

કામકથા

ઉલ્લાલ. ધાં [ઉત્+લાલય]

તાડન કરવું, વગાડવું

ઉલ્લાલિય. ત્રિં [ઉલ્લાલિત]

ઉછાડેલ, તાડિત

ઉલ્લાલેમાણ. કૃં [ઉલ્લાલયત્]

તાડન કરવું તે, વગાડવું તે

ઉલ્લાવ. પું [ઉલ્લાપ]

વાતચીત, પ્રત્યુત્તર

ઉલ્લિચિય. નં [ઉલ્લિચિત]

ઉલ્લેખ કરેલ

ઉલ્લિહિય. વિશેં [ઉલ્લિચિત]

ઘસાયેલ, ઉઝરડા પાડેલ

ઉલ્લોઝય. નં [ઉલ્લોચિત]

માટી વગેરેથી ભીંતનું લેપન કરવું તે, ચંદરવો બાંધેલ

ઉલ્લોઝય. નં [દેં]

ભીંતને ચૂના વગેરેથી સફેદ કરવી તે

ઉલ્લોગ. પું [ઉલ્લોક]

અગાસી, છત

ઉલ્લોટ્ટ. ધાં [ઉત્+લુટ્]

ભ્રષ્ટ થવું

ઉલ્લોય. પું [ઉલ્લોક]

જુઓ 'ઉલ્લોગ'

उल्लोय. पु० [उल्लोच]

છત, ચંદરવો

उल्लोयण. विशेष० [उल्लोचन]

દર્શનીય

उल्लोल. धा० [उद्+लोलय्]

લુંછવું

उल्लोलाव. धा० [उद्+लोलय्]

લુંછવું

उल्लोलावेंत. कृ० [उद्+लोलयत्]

લુંછવું તે

उल्लोलेंत. कृ० [उद्+लोलयत्]

લુંછવું તે

उल्लोलेत्ता. कृ० [उद्+लोल्य]

લુંછીને

उव. धा० [उप्]

કરવું

उव. अ० [उप्]

સમીપતા, સાદ્રશ્ય

उवइट्ट. विशेष० [उपदिष्ट]

ઉપદેશેલ

उवइय. त्रि० [उपचित]

યુક્ત, ઉન્નત, માંસલ

उवइय. त्रि० [उपचित]

જમીનમાં ઘર કરીને રહેલ એક તેઠન્દ્રિય જીવ

उवइस. धा० [उप्+दिश्]

ઉપદેશ દેવો, શીખવવું, પ્રતિપાદન કરવું

उवउज्जिऊण. कृ० [उपयुज्य]

ઉપયોગ કરીને

उवउत्त. विशेष० [उपयुक्त]

ઉપયોગ સહિત, સાવચેત, સાવધાની

उवउत्तया. स्त्री० [उपयुक्ता]

ઉપયોગ

उवउत्ता. स्त्री० [उपयुक्ता]

ઉપયોગ, સાવચેતી

उवएस. पु० [उपदेश]

ઉપદેશ, બોધ

उवएसग. त्रि० [उपदेशक]

ઉપદેશક, બોધદાતા

उवएसण. न० [उपदेशन]

ઉપદેશ આપવો તે, બોધ, જ્ઞાન

उवएसदान. न० [उपदेशदान]

અન્ય કોઈને ધર્મકાર્યમાં પ્રવર્તાવવા ઉપદેશ-દાન

उवएसरुइ. पु० [उपदेशरुचि]

ગુરુ-ઉપદેશથી ઉત્પન્ન થયેલ તત્વરુચિ-સમકિતનો એક ભેદ

उवएसलद्ध. त्रि० [उपदेशलब्ध]

ઉપદેશ પ્રાપ્ત

उवएसामयपान. न० [उपदेशामृतपान]

ઉપદેશ રૂપી અમૃતનું પાન કરવું તે

उवओग. पु० [उपयोग]

ઉપયોગ, વસ્તુ પરિચ્છેદ કરનાર જીવનો જ્ઞાન-દર્શનમય વ્યાપાર, ચૈતન્યશક્તિ, સાવધાનપણું, એકપદ-એકદ્વાર, લાભ

उवओगगुण. पु० [उपयोगगुण]

ચૈતન્ય ધર્મવાળો જીવ

उवओगनिव्वत्ति. स्त्री० [उपयोगनिर्वृत्ति]

ઉપયોગની ઉત્પત્તિ

उवओगपय. न० [उपयोगपद]

‘પન્નવણા’ સૂત્રનું ૨૯મું પદ

उवओगपरिणाम. पु० [उपयोगपरिणाम]

જીવના પરિણામનો એક પ્રકાર

उवओगलक्खण. न० [उपयोगलक्षण]

જીવાસ્તિકાયનું ઉપયોગ લક્ષણ

उवओगाय. पु० [उपयोगात्मन्]

ઉપયોગરૂપ આત્મા

उवंग. न० [उपाङ्ग]

શરીરના મુખ્ય અવયવના પેટા અવયવ, ઉપાંગ, અંગસૂત્ર ઉપરથી બનેલ સૂત્ર જેમકે ‘ઉવવાઈ’ આદિ

उवजण. न० [उपाज्जन]

ગાડીના પૈડાને ચીકણો પદાર્થ લગાડવો તે

उवकप्प. धा० [उप+कल्पय्]

નિપજાવવું, તૈયાર કરવું

ઉવકર. ધાં [ઉપ+કૃ]

ઉપકાર કરવો, રાંધવું, હિત કરવું

ઉવકરણ. નં [ઉપકરણ]

ઉપકરણ, વસ્ત્ર આદિ પરિગ્રહ

ઉવકરણત્ત. કૃં [ઉપકરણત્વ]

ઉપકરણપણું

ઉવકરેત્તા. કૃં [ઉપકૃત્ય]

ઉપકાર કરીને

ઉવકસ. ધાં [ઉપ+કષ]

પ્રાપ્ત થવું

ઉવકસંત. કૃં [ઉપકષત્]

પ્રાપ્ત કરવું તે

ઉવકારણ. નં [ઉપકારણ]

ઉપકાર કરવો તે

ઉવકારિયલયણ. નં [ઉપકારિકાલયન]

પ્રાસાદ આદિની પીઠિકા

ઉવકુલ. પું [ઉપકુલ]

કુલ નક્ષત્રની પાસેના નક્ષત્રો

ઉવકોસા. વિં [ઉપકોશ]

પાડલિપુત્રની એક ગણિકા તે **કોસા** ગણિકાની બહેન હતી.

ઉવક્કમ. પું [ઉપક્રમ]

દૂર રહેલ વસ્તુને પ્રતિપાદન શૈલીથી નજીક લાવીને નિક્ષેપ યોગ્ય કરવી, અનુયોગ શબ્દ વિવેચનનું પ્રથમ દ્વાર, આયુષ્ય તૂટવું, બંધનો આરંભ, ઉપાય, કેળવવું તે

ઉવક્કમ. ધાં [ઉપ+ક્રમ]

કેળવવું, ખેડવું, આરંભ કરવો, પ્રાપ્ત કરવું, સમીપમાં લાવવું, જાણવું, સંસ્કાર કરવો, અનુસરણ કરવું

ઉવક્કમકાલ. પું [ઉપક્રમકાલ]

ઉપક્રમ કરવાનો સમય

ઉવક્કમણ. નં [ઉપક્રમણ]

ઉપક્રમ કરવો, વિશેષતા કરવી

ઉવક્કમિય. પું [ઔપક્રમિક]

ઉપક્રમ સંબંધિ

ઉવક્કમિયા. સ્ત્રીં [ઔપક્રમિકી]

રોગાદિક કારણથી થતી પીડા

ઉવક્કર. ધાં [ઉપ+કૃ]

ઉપકાર કરવો

ઉવક્કેસ. પું [ઉપક્લેશ]

બાધ, શોક

ઉવક્કલ. વિશેં [ઉપસ્કૃત]

રાંધવાની સામગ્રી, પકાવેલું, રસોઈ

ઉવક્કલ. ધાં [ઉપ+સ્કારય]

પકાવવું, સંસ્કાર કરાવવો

ઉવક્કલ. ધાં [ઉપ+સ્કૃ]

પકાવવું, રસોઈ કરવી, સંસ્કાર કરવો

ઉવક્કલસંપન્ન. ત્રિં [ઉપસ્કરસમ્પન્ન]

રાંધવાની સંપૂર્ણ સામગ્રીથી નીપજેલ - ભાત વગેરે

ઉવક્કલડાવ. ધાં [ઉપ+સ્કારય]

જુઓ 'ઉવક્કલડ'

ઉવક્કલડાવિત્તા. કૃં [ઉપસ્કાર્ય]

રસોઈ કરીને, સંસ્કાર કરીને

ઉવક્કલડાવિય. કૃં [ઉપસ્કારિત]

સંસ્કાર કરેલ, પકાવેલ

ઉવક્કલડાવેત્તા. કૃં [ઉપસ્કાર્ય]

જુઓ 'ઉવક્કલડાવિત્તા'

ઉવક્કલડિજ્જમાણ. કૃં [ઉપસ્ક્રિયમાણ]

પકાવતો, સંસ્કાર કરતો

ઉવક્કલડિત્તે. કૃં [ઉપસ્કર્તુમ્]

પકાવવા માટે, સંસ્કાર કરવા માટે

ઉવક્કલડિય. કૃં [ઉપસ્કૃત]

સંસ્કાર પમાડેલ, પકાવેલ

ઉવક્કલડેઝં. કૃં [ઉપસ્કર્તુમ્]

પકાવવા માટે, સંસ્કાર કરવા માટે

ઉવક્કલડેત્તા. કૃં [ઉપસ્કૃત્ય]

પકાવીને, સંસ્કાર કરીને

ઉવક્કલ. પું [ઉપસ્કર]

ઘરવખરી, ઘરના ઉપકરણ

ઉવક્કલસંપન્ન. ત્રિં [ઉપસ્કરસમ્પન્ન]

ઘરવખરી આદિથી યુક્ત

ઉવક્કલ. ધાં [ઉપ+આ+ખ્યા]

કહેવું, નામનિર્દેશ કરવો

ઉવક્ષાઇતુ. પું [ઉપાચ્ચાત્]

ખ્યાતિ કે પ્રસિદ્ધિ મેળવનાર

ઉવક્ષાઇયા. સ્ત્રીં [ઉપાચ્ચાયિકા]

ઉપકથા, પ્રાસંગિક કથા

ઉવક્ષેવ. પું [ઉપક્ષેપ]

પ્રયત્ન, ઉદ્યોગ

ઉવગ. વિશેં [ઉપગ]

અનુસરનાર

ઉવગચ્છ. ધાં [ઉપ+ગમ્]

પાસે આવવું, પ્રાપ્ત કરવું, જાણવું

ઉવગચ્છિતા. કૃં [ઉપગમ્ય]

જાણીને, સ્વીકાર કરીને, નજીક આવીને

ઉવગત. ત્રિં [ઉપગત]

પ્રાપ્ત થયેલ, પામેલ

ઉવગય. ત્રિં [ઉપગત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવગરણ. નં [ઉપકરણ]

વસ્ત્ર-પાત્ર આદિ નિર્વાહના સાધન

ઉવગરણઅકિંચનતા. સ્ત્રીં [ઉપકરણઅકિંચનતા]

ઉપકરણ લોભનો અભાવ

ઉવગરણઉપ્પાયણયા. સ્ત્રીં [ઉપકરણોત્પાદનતા]

ઉપકરણ એકઠા કરવા અથવા લાવી આપવા

ઉવગરણચિયાય. ત્રિં [ઉપકરણત્યાગ]

ઉપકરણનો ત્યાગ કરવો તે

ઉવગરણજાય. નં [ઉપકરણજાત]

ઉપકરણના ભેદ

ઉવગરણત્ત. નં [ઉપકરણત્વ]

ઉપકરણપણું

ઉવગરણદલ્લોમોયરિયા. સ્ત્રીં [ઉપકરણદ્રવ્યાયમોદરિકા]

સાધુના આવશ્યક ઉપકરણ કરતા પણ કંઈક ઓછા

ઉપકરણ રાખવા તે,

દ્રવ્ય ઉણોદરીનો એક ભેદ

ઉવગરણપણિહાણ. નં [ઉપકરણપ્રણિધાન]

ઉપકરણનો ઉપભોગ કે પ્રવર્તન

ઉવગરણસંજમ. પું [ઉપકરણસંયમ]

સાદા કે તુચ્છપ્રાય વસ્ત્ર પહેરવા-સંયમનો એક ભેદ

ઉવગરણસંવર. પું [ઉપકરણસંવર]

સંવરનો એક ભેદ-પ્રમાણોપેત-કલ્પનીય વસ્ત્રો લેવા

ઉવગરણહર. પું [ઉપકરણહર]

ઉપકરણ હરનાર

ઉવગસંત. કૃં [ઉપકર્ષત્]

સમીપ આવવું તે

ઉવગસિત્તાણં. કૃં [ઉપકર્ષ્ય]

સમીપ લાવીને

ઉવગાઇજ્જમાણ. કૃં [ઉપગીયમાન]

ગવાતું

ઉવગારિયલેણ. નં [ઉપકારિકાલયન]

પ્રાસાદપીઠ

ઉવગારિયાલયણ. નં [ઉપકારિકાલયન]

પ્રાસાદપીઠ

ઉવગિજ્જમાણ. કૃં [ઉપગીયમાન]

ગાતો

ઉવગિણ્હ. ધાં [ઉપ+ગ્રહ]

ગ્રહણ કરવું

ઉવગિણ્હમાણ. કૃં [ઉપગૃહ્ણન]

ગ્રહણ કરતો

ઉવગીયમાન. કૃં [ઉપગીયમાન]

ગાતો

ઉવગુવ. ધાં [ઉવ+ગુપ]

પ્રાપ્ત કરવું

ઉવગૂઢ. વિશેં [ઉપગૂઢ]

સંસ્પૃષ્ટ, અડકેલ, યુક્ત, છુપાઈ રહેલ

ઉવગૂહિજ્જમાણ. કૃં [ઉપગૂહ્યમાન]

આલિંગન કરાતું

ઉવગૂહિય. ત્રિં [ઉપગૂઢ]

આલિંગન કરેલ

ઉવગ્ગ. અં [ઉપાગ્ર]

સમીપમાં, નજીક

ઉવગ્ગચ્છાયા. સ્ત્રીં [ઉપાગ્રચ્છાયા]

સમીપછાયા

ઉવગ્ગહ. પું [ઉપગ્રહ]

ઉપાધિ - જેથી ભવ વધે તે, અવલંબ, ટેકો, આજ્ઞા

ઉવગાહિય. ત્રિં [ઔપગ્રહિક]

પરત કરવા યોગ્ય વસ્તુ કે ઉપકરણ

ઉવગધાય. પું [ઉપોદ્ધાત]

પ્રસ્તાવના

ઉવગધાયનિજ્જુત્તિ. સ્ત્રીં [ઉપોદ્ધાતનિર્યુક્તિ]

પ્રારંભ કથન જણાવતી નિર્યુક્તિ

ઉવગાહ. સ્ત્રીં [ઉપગાતિન્]

ઘાત કરનાર

ઉવગાહણી. સ્ત્રીં [ઉપગાતિની]

ઉપઘાત કરનારી

ઉવગાહય. પું [ઉપગાતિક]

નાશ કરનાર, પ્રાયશ્ચિત્તનો એક ભેદ

ઉવગાત. પું [ઉપગાત]

વિરાધના, આઘાત, અશુદ્ધતા, વિનાશ, ઉપદ્રવ

ઉવગાય. પું [ઉપગાત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવગાયકમ્મગ. નં [ઉપગાતકર્મક]

બીજાનો ઘાત થાય તેવી ક્રિયા

ઉવગાયનામ. નં [ઉપગાતનામન્]

નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ વિશેષ

ઉવગાયનિસ્સિયા. સ્ત્રીં [ઉપગાતનિશ્રિતા]

અસત્યનો દશમો ભેદ

ઉવગાયવસ. નં [ઉપગાતવશ]

ઉપઘાત વશ

ઉવચય. પું [ઉપચય]

પુષ્ટિ, વધારો

ઇન્દ્રિય યોગ્ય પુદ્ગલનો સંગ્રહ કરી ઇન્દ્રિય પર્યાપ્તિ

પૂરી કરવી તે

ઉવચય. ધાં [ઉપ+ચિ]

એકઠું કરવું

ઉવચર. ધાં [ઉપ+ચર]

નજીક આવીને ઉપસર્ગ કરવો કે કષ્ટ આપવું

ઉવચરગ. પું [ઉપચરક]

સેવાને બદલે બીજાને ઊતારી પાડવાની તક જોનાર

ઉવચરિય. વિશેં [ઉપચરક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવચરિય. વિશેં [ઉપચરિત]

ઉપચાર કરેલ

ઉવચાર. પું [ઉપચાર]

પૂજા સામગ્રી

ઉવચિદ્ધ. ધાં [ઉપ+છા]

સમીપ જવું

ઉવચિણ. ધાં [ઉપ+ચિ]

વૃદ્ધિ કરવી

ઉવચિણ. નં [ઉપચયન]

ઉપચર્ય, વૃદ્ધિ

ઉવચિણ્ણ. નં [ઉપચિર્ણ]

વૃદ્ધિ કરેલ

ઉવચિત. વિશેં [ઉપચિત]

પુષ્ટ થયેલ, વૃદ્ધિ પામેલ,

જીવ પ્રદેશથી વ્યાપ્ત,

સ્થાપેલ, સહિત, સંભારેલ

ઉવચિય. વિશેં [ઉપચિત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવચ્છદ. ત્રિં [ઉપસ્તૃત]

ઉપર-ઉપર ઢાંકેલ

ઉવજા. ધાં [ઉપ+યા]

પાસે જવું

ઉવજીવ. ધાં [ઉપ+જીવ]

જીવવું, નિર્વાહ કરવો, આશ્રય લેવો

ઉવજીવંત. કૃં [ઉપજીવત્]

આશ્રય લેતો

ઉવજીવિ. ત્રિં [ઉપજીવિન્]

આજીવિકા ચલાવનાર, આશ્રય લેનાર

ઉવજુંજિઝુણ. કૃં [ઉપયુજ્ય]

ઉપયોગ કરીને

ઉવજોહ. ધાં [ઉપ+જ્યોતિષ્]

અગ્નિ પાસે રહેવું, અગ્નિ હોમ કરવો

ઉવજોહય. વિશેં [ઉપજ્યોતિષ્ક]

અગ્નિ પાસે રહેનાર, અગ્નિહોત્રી

ઉવજ્જ. ધાં [ઉપ+પદ]

ઉત્પન્ન થવું

ઉવજ્જિય. વિશેઠ [ઉપાર્જિત]

ઉપાર્જન કરેલ

ઉવજ્જોઙ. ધાઠ [ઉપ+જ્યોતિષ]

જુઓ 'ઉવજોઙ'

ઉવજ્ઙાઙયા. સ્ત્રીઠ [ઉપાધ્યાયી]

ભણાવનારી

ઉવજ્ઙાય. પુઠ [ઉપાધ્યાય]

ઉપાધ્યાય, શાસ્ત્રનું અધ્યયન કરાવનાર, જેની નજીક

જઈ ભણાય તે,

વિશેષ કરીને જિનપ્રવચનનું સ્મરણ કરતા હોવાથી

જેમની નિકટતા શ્રુતનો લાભ અપાવનારી થાય તે

ઉવજ્ઙાયત્ત. નઠ [ઉપાધ્યાયત્વ]

ઉપાધ્યાયપણું, ઉપાધ્યાય સ્વરૂપ

ઉવજ્ઙાયપઙિની. પુઠ [ઉપાધ્યાયપ્રત્યનીક]

ઉપાધ્યાયનો શત્રુ

ઉવજ્ઙાયવિપ્પઙિવત્તિ. પુઠ [ઉપાધ્યાયવિપ્રતિપતિ]

ઉપાધ્યાય પ્રતિજ્ઞા ભંગ

ઉવજ્ઙાયવેયાવચ્ચ. નઠ [ઉપાધ્યાયવૈયાવૃત્ય]

ઉપાધ્યાયની સેવા કરવી

ઉવટ્ટ. ધાઠ [ઉદ્+વૃત્ત]

ચાલવું, મરવું,

એક ગતિમાંથી બીજી ગતિમાં જન્મ લેવો, શરીરનો

મેલ દૂર કરવો, ઉત્પન્ન થવું

ઉવટ્ટના. સ્ત્રીઠ [ઉદ્વર્તના]

ઉદ્વર્તન કરવું તે, મરણ, કર્મની સ્થિતિ દીર્ઘ કરતું

કરણ

ઉવટ્ટિઠ્ઠ. કૃઠ [ઉદ્વર્તીતુમ્]

ઉદ્વર્તન કરવા માટે

ઉવટ્ટિત્તા. કૃઠ [ઉદ્વૃત્ય]

ઉદ્વર્તન કરીને

ઉવટ્ટેત્તા. કૃઠ [ઉદ્વૃત્ય]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવટ્ટ. ધાઠ [ઉપ+ષ્ટા]

ઉપસ્થિત રહેવું

ઉવટ્ટવ. ધાઠ [ઉપ+સ્થાપય]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવટ્ટવેત્તા. કૃઠ [ઉપસ્થાપ્ય]

ઉપસ્થિત રહીને

ઉવટ્ટા. ધાઠ [ઉપ+સ્થાપય]

ઉપસ્થાપના કરવી

ઉવટ્ટા. ધાઠ [ઉપ+ષ્ટા]

ઉપસ્થ રહેવું

ઉવટ્ટાઙ. ત્રિઠ [ઉપસ્થાયિન્]

ઉપસ્થાપિત

ઉવટ્ટાણ. નઠ [ઉપસ્થાપન]

બેઠક, સભા, સંયમ-અનુષ્ઠાન

ઉવટ્ટાણગિહ. નઠ [ઉપસ્થાનગૃહ]

સભાગૃહ

ઉવટ્ટાણસાલા. સ્ત્રીઠ [ઉપસ્થાનશાલા]

બેઠક, રાજ્યસભા

ઉવટ્ટાણિય. નઠ [ઉપસ્થાનિક]

ભેટ, બક્ષીસ

ઉવટ્ટાવ. ધાઠ [ઉપ+સ્થાપય]

ચારિત્રમાં સ્થાપવું, મહાવ્રત આરોપણ કરવું

ઉવટ્ટાવણ. નઠ [ઉપસ્થાપન]

જુઓ 'ઉવટ્ટાણ'

ઉવટ્ટાવણંતેવાસિ. પુઠ [ઉપસ્થાનાન્તેવાસિન્]

જેની ઉપસ્થાપના કરાયેલી છે તેવો શિષ્ય

ઉવટ્ટાવણા. સ્ત્રીઠ [ઉપસ્થાપના]

મહાવ્રતનું આરોપણ કરવું તે

ઉવટ્ટાવણાયરિય. પુઠ [ઉપસ્થાપનાચાર્ય]

ઉપસ્થાપના કરનાર આચાર્ય કે ગુરુ

ઉવટ્ટાવિત્તણ. કૃઠ [ઉપસ્થાપયિતુમ્]

ઉપસ્થાપન કરવા માટે

ઉવટ્ટાવિય. ત્રિઠ [ઉપસ્થાપિત]

મહાવ્રત આરોપીત, ચારિત્રમાં સ્થાપિત

ઉવટ્ટાવેંત. કૃઠ [ઉપસ્થાપયત્]

મહાવ્રત આરોપેલ, ચારિત્રમાં સ્થાપેલ

ઉવટ્ટાવેત્તણ. કૃઠ [ઉપસ્થાપયિતુમ્]

મહાવ્રત આરોપવા માટે

ઉવટ્ટિય. ત્રિઠ [ઉપસ્થિત]

ઉપસ્થિત, ઉદ્યત, પાસે આવેલ, દીક્ષાર્થી

ઉવતત્ત. ત્રિં [ઉપતત્ત]

સંતાપ પ્રાપ્ત

ઉવત્થડ. ત્રિં [ઉપસ્તૂત]

આસપાસ ઢંકાયેલ

ઉવત્થાણિયા. સ્ત્રીં [ઉપસ્થાપનિકા]

પાસે બેસનારી દાસી

ઉવત્થિય. ત્રિં [ઉપસ્થિત]

પાસે આવેલ

ઉવદંસ. ધાં [ઉપ+દર્શ્ય]

દેખાડવું

ઉવદંસણ. પું [ઉપદર્શન]

દેખાડવું તે

ઉવદંસણકૂડ. પું [ઉપદર્શનકૂટ]

એકકૂટ

ઉવદંસિજ્જમાણ. કૃં [ઉપદર્શ્યમાન]

દેખાડવું તે

ઉવદંસિત્તે. કૃં [ઉપદર્શયિતુમ્]

દેખાડવા માટે

ઉવદંસિતા. કૃં [ઉપદર્શ્ય]

દેખાડીને

ઉવદંસિય. કૃં [ઉપદર્શ્ય]

દેખાડીને

ઉવદંસેત્તે. કૃં [ઉપદર્શયિતુમ્]

દેખાડવા માટે

ઉવદંસેત્તા. કૃં [ઉપદર્શ્ય]

દેખાડીને

ઉવદંસેત્તુ. પું [ઉપદર્શયિતુ]

દેખાડનાર

ઉવદંસેમાણ. કૃં [ઉપદર્શયિતુ]

દેખાડતો

ઉવદિદ્ધ. ત્રિં [ઉપદિષ્ટ]

ઉપદેશેલ, દર્શાવેલ

ઉવદિસ. ધાં [ઉપ+દિશ્]

ઉપદેશ કરવો

ઉવદિસંત. ત્રિં [ઉપદિશત્]

ઉપદેશ કરવો તે

ઉવદિસિત્તા. કૃં [ઉપદિશ્ય]

ઉપદેશ કરીને

ઉવદ્ધવ. પું [ઉપદ્રવ]

ઉપદ્રવ, આફત

ઉવદ્ધવિજ્જમાણ. કૃં [ઉપદ્રવમાણ]

ઉપદ્રવ કરવો તે, દુઃખ આપવું તે

ઉવદ્ધુય. વિશેં [ઉપદ્રુત]

ઉપદ્રવ કરેલ, દુઃખ આપેલ

ઉવધાણ. નં [ઉપધાન]

ઉપધાનવિષયક તપ, જ્ઞાનાચારનો એક ભેદ

ઉવધાણવીરિય. નં [ઉપધાનવીર્ય]

ઉપધાન તપ સંબંધિ શક્તિ

ઉવધારણયા. સ્ત્રીં [ઉપધારણતા]

અર્થાવગ્રહનું એક નામ

ઉવધારિય. ત્રિં [ઉપધારિત]

ધારણ કરેલ

ઉવધિ. પું [ઉપધિ]

વસ્ત્ર-પાત્રાદિરૂપ ઉપધિ, ઉપકરણ, સામગ્રી, માયા

ઉવનંદ. વિં [ઉપનન્દ]

બંભણગામનો એક રહેવાસી નંદ તેનો ભાઈ હતો.

ગોસાળાને **ઉવનંદે** આપેલ આહાર રુચ્યો નહીં. તેથી ગુસ્સે થઈને તેને બાળી નાંખેલ.

ઉવનગરગામ. પું [ઉપનગરગ્રામ]

નગરની નજીકનું એક ગામ

ઉવનચ્ચિજ્જમાણ. પું [ઉપનૃત્યમાન]

નાચતો

ઉવનમ. ધાં [ઉપ+નમ]

નમસ્કાર કરવો

ઉવનય. પું [ઉપનય]

ઉપસંહાર, , સ્તુતિ, શ્લાઘા, ભેટણ, બક્ષીસ

ઉવનય. પું [ઉપનય]

દ્રષ્ટાંતના અર્થને પ્રકૃત અર્થમાં જોડવું

ઉવનયન. નં [ઉપનયન]

કળાચાર્ય પાસે બાળકને કળા શીખવવી તે

ઉવનિ. ધાં [ઉવ+નિ]

ઉપસ્થિત કરવું, નજીકમાં લાવવું, અર્પણ કરવું

ઉવનિવિચ્છિન્ન. ત્રિં [ઉપનિવિચ્છિન્ન]

મૂકેલ

ઉવનિવિચ્છિવિચ્છ. ત્રિં [ઉપનિવિચ્છિવિચ્છ]

મૂકવા યોગ્ય

ઉવનિગય. ત્રિં [ઉપનિગય]

બહાર આવેલ

ઉવનિમંત. ધાં [ઉપ+નિ+મન્ત્ર્ય]

નિમંત્રણ કરવું, નોતરું દેવું

ઉવનિમંતિત્ત. કૃં [ઉપનિમન્ત્રિયિતુમ્]

નિમંત્રણ કરવા માટે

ઉવનિમંતેતા. કૃં [ઉપનિમન્ત્ર્ય]

નિમંત્રણ કરીને

ઉવનિવિટ્. ત્રિં [ઉપનિવિટ્]

સમીપે રહેલ

ઉવનિહિય. વિશેં [ઔપનિધિક]

આનુપૂર્વી-અનુક્રમનો એક પ્રકાર

ઉવની. ધાં [ઉપ+ની]

જુઓ 'ઉવનિ'

ઉવનીત. વિશેં [ઉપનીત]

પાસે આવેલ, પ્રાપ્ત થયેલ, બક્ષીસ આપેલ, સમર્પણ કરેલ, પ્રશંસા, સંયુક્ત, પ્રસ્તાવના, યોજના કરેલ

ઉવનીય. વિશેં [ઉપનીત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવનીયઅવનીયચરય. ત્રિં [ઉપનીતાપનીતચરક]

ગૌયરી સંબંધિ એક અભિગ્રહ વિશેષ ધારણ કર્તા સાધુ

ઉવનીયઅવનીયવયણ. નં [ઉપનીતપનીતવચન]

પ્રશંસા અને નિંદા વચન-જેમાં ગુણની સ્તુતિ અને દોષની નિંદા હોય

ઉવનીયચરય. ત્રિં [ઉપનીતચરક]

ગૌયરી સંબંધિ એક અભિગ્રહ વિશેષ

ઉવનીયતર. ત્રિં [ઉપનીતતર]

જ્ઞાનાદિકમાં અતિશય મઝ્ન થયેલ

ઉવનીયતરગ. ત્રિં [ઉપનીતતરક]

અતિ નિકટનું

ઉવનીયવયણ. નં [ઉપનીતવચન]

પ્રશંસારૂપ વચન

ઉવને. ધાં [ઉપ+ની]

લઈ જવું, દોરવું

ઉવનેન્તા. કૃં [ઉપનીય]

લઈ જઈને, સોંપીને

ઉવનેય. કૃં [ઉપનેય]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવન્નત્થ. વિશેં [ઉપન્યસ્ત]

ઉપન્યાસ કરી સ્થાપેલ

ઉવન્નાસોવણય. પું [ઉપન્યાસોપનય]

વાદીને જીતવા માટે પ્રત્યુત્તર આપવો

ઉવપ્પયાણ. નં [ઉપપ્રદાન]

રાજનીતિનો એક ભેદ-જેમાં દુશ્મનને લલચાવીને વશ કરાય છે, અભિમત અર્થનું દાન

ઉવપ્પલોભ. ધાં [ઉપ+પ્ર+લોભય]

લોભાવીને વશ કરવું

ઉવપ્પલોભેન્તા. કૃં [ઉપપ્રલોભ્ય]

લોભથી વશ કરવાને

ઉવબૂહ. પું [ઉવબૂહણ]

સમાનધર્મીના સદ્ગુણીની પ્રશંસા કરી તેમના મનને ઉત્સાહિત કરવારૂપ સમકિતનો આચાર

ઉવબૂહણ. નં [ઉવબૂહણ]

જુઓ 'ઉપર', રક્ષણ, નિભાવ, વૃદ્ધિ, પોષણ

ઉવબૂહણિય. ત્રિં [ઉવબૂહણિક]

વૃદ્ધિ-કારક

ઉવબૂહિત. ત્રિં [ઉવબૂહત]

પ્રશંસા કરતો

ઉવભુંજ. ધાં [ઉપ+ભુંજ]

ખાવું

ઉવભુક્ત. ત્રિં [ઉપભુક્ત]

ભોગવેલ

ઉવભોગ. પું [ઉપભોગ]

ઉપભોગ વસ્તુ, જેનો વારંવાર ઉપભોગ થઈ શકે તેવા સ્ત્રી-આભૂષણ આદિ

ઉવભોગંતરાય. નં [ઉપભોગાન્તરાય]

અંતરાયકર્મની એક પ્રકૃતિ જેના ઉદયથી ઉપભોગમાં અંતરાય આવે

ઉવભોગટ્ટ. ન૦ [ઉપભોગાર્થ]

વસ્ત્ર આદિના ઉપભોગને માટે

ઉવભોગત્ત. ન૦ [ઉપભોગત્વ]

ઉપભોગપણું

ઉવભોગપરિભોગ. ન૦ [ઉપભોગપરિભોગ]

વારંવાર કે એકવાર ભોગવાય તે

ઉવભોગપરિભોગપરિમાણ. ન૦ [ઉપભોગપરિભોગપરિમાણ]

શ્રાવકના બાર વ્રતમાનું એક ઉત્તરગુણરૂપ વ્રત

ઉવભોગપરિભોગાતિરિક્ત. ન૦ [ઉપભોગપરિભોગાતિરિક્ત]

શ્રાવકના સાતમા વ્રતનો એક અતિચાર

ઉવભોગલઢ્ઢિ. સ્ત્રી૦ [ઉપભોગલઢ્ઢિ]

ઉપભોગ વસ્તુની પ્રાપ્તિ કે ઋદ્ધિ

ઉવમા. સ્ત્રી૦ [ઉપમા]

ઉપમા, સરખામણી, દ્રષ્ટાંત, ધારણા, માન્યતા, સાદ્રશ્ય

ઉવમા. સ્ત્રી૦ [દે૦]

ખાદ્ય પદાર્થ વિશેષ

ઉવમા. ધા૦ [ઉપ+મા]

ઉપયોગથી માપવું

ઉવમાન. ન૦ [ઉપમાન]

દ્રષ્ટાંત, પ્રમાણ વિશેષ

ઉવમાનિય. ત્રિ૦ [ઉપમાનિત]

ઉપમા અપાયેલ

ઉવમિય. ત્રિ૦ [ઉપમિત]

ઉપમાયુક્ત, જેનું કાળ પ્રમાણ ઉપમાથી જ માપી શકાય તે

ઉવયા. ધા૦ [ઉપ+યા]

નજીકમાં આવવું

ઉવયાઇત. વિશે૦ [ઔપયાચિતક]

અભ્યર્થિત, પ્રાર્થિત, કાર્ય પૂર્તિ માટે દેવારાધના સંકલ્પ

ઉવયાર. પુ૦ [ઉપચાર]

લોક વ્યવહાર

ઉવયાર. પુ૦ [ઉપચાર]

પૂજા સામગ્રી, કાર્યમાં કારણનો કે કારણમાં કાર્યનો આરોપ, સમૂહ, ઢગલો, ચિકિત્સા

ઉવયારપર. ન૦ [ઉપચારપદ]

ઉપચારપદ

ઉવયારિયાલયન. પુ૦ [ઉપકારિકાલયન]

સૂર્યાભના વનખંડનું એક ભવન

ઉવયારિયાલેન. પુ૦ [ઉપકારિકાલયન]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવયાલિ-૧. વિ૦ [ઉપજાલિ]

રાજા વસુદેવ અને રાણી ધારિણી નો પુત્ર, ભ૦ અરિષ્ટ-નેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. શત્રુંજય પર્વતે મોક્ષે ગયા.

ઉવયાલિ-૨. વિ૦ [ઉપજાલિ]

રાજા સેણિઝ અને રાણી ધારિણી ના પુત્ર, દીક્ષા લઈ, અનુત્તર વિમાને ગયા, કથા 'જાલિ-૨' મુજબ

ઉવયોગ. પુ૦ [ઉપયોગ]

જુઓ 'ઉવઓગ'

ઉવયોગટ્ટયા. સ્ત્રી૦ [ઉપયોગાર્થતા]

ઉપયોગની અપેક્ષાએ

ઉવયોગલક્ષણ. પુ૦ [ઉપયોગલક્ષણ]

જીવનું લક્ષણ - 'ઉપયોગ'

ઉવર. ત્રિ૦ [ઉપર]

ઉપરનું

ઉવરઙ. સ્ત્રી૦ [ઉપરતિ]

વિરામ, નિવૃત્તિ

ઉવરક્ષિય. ત્રિ૦ [ઉપરક્ષિત]

રક્ષણ કરાયેલ

ઉવરત. ત્રિ૦ [ઉપરત]

પાપથી નિવૃત્તિ પામેલ, વૈરભાવ રહિત

ઉવરમ. પુ૦ [ઉપરમ]

નિવૃત્તિ, અભાવ

ઉવરમ. ધા૦ [ઉપ+રમ્]

નિવર્તવું, અટકવું

ઉવરય. ત્રિ૦ [ઉપરત]

જુઓ 'ઉવરત'

ઉવરયભત્તુયા. સ્ત્રી૦ [ઉપરતભર્તૃકા]

સ્વામી કે પતિથી અલગ થયેલ

ઉવરાગ. પુ૦ [ઉપરાગ]

ગ્રહણ

ઉવરિ. અ૦ [ઉપરિ]

ઉપર, ઉંચે

ઉવરિઉવરિ. અં [ઉપર્યુપરિ]

ઉપર-ઉપર

ઉવરિં. અં [ઉપરિ]

ઉપર, ઊંચે

ઉવરિચર. ત્રિં [ઉપરિચર]

આકાશમાં ફરનાર

ઉવરિતલ. ત્રિં [ઉપરિતલ]

ઉપરનું તળીયું

ઉવરિપુંછળી. સ્ત્રીં [ઉપરિપુંછળીની]

સાદડીની છત ઉપરનું તરણાનું આચ્છાદન

ઉવરિમ. ત્રિં [ઉપરિતન]

ઉપરનું, ઉપલું

ઉવરિમઉવરિમ. અં [ઉપરિતનઉપરિતન]

ઉપર-ઉપરનું

ઉવરિમઉવરિમગેવેજ્જગ. પું [ઉપરિતનોપરિતનગ્રૈવેયક]

ગ્રૈવેયકના નવ વિમાનમાં સૌથી ઉપરનું વિમાન

ઉવરિમઉવરિમગેવેજ્જય. પું [ઉપરિતનોપરિતનગ્રૈવેયક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવરિમગેવેજ્જ. પું [ઉપરિતનગ્રૈવેયક]

નવ ગ્રૈવેયકના ઉપરના ત્રણ વિમાન

ઉવરિમગેવેજ્જ. પું [ઉપરિતનગ્રેવેયક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવરિમગેવેજ્જગ. પું [ઉપરિતનગ્રેવેયક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવરિમગેવેજ્જય. પું [ઉપરિતનગ્રૈવેયક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવરિમતલ. પું [ઉપરિતનતલ]

ઉપરનું તળીયું

ઉવરિમમજ્જિમ. પું [ઉપરિતનમધ્યમ]

ઉપરનું-મધ્યનું (મધ્યગ્રૈવેયક)

ઉવરિમમજ્જિમગેવેજ્જગ. પું [ઉપરિતનમધ્યમગ્રૈવેયક]

નવમાંના મધ્યના ત્રણ ગ્રૈવેયક વિમાન

ઉવરિમમજ્જિમગેવેજ્જય. પું [ઉપરિતનમધ્યમગ્રૈવેયક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવરિમય. પું [ઉપરિતન]

ઉપરનું

ઉવરિમસુય. નં [ઉપરિતનશ્રુત]

ઉપરનું શ્રુત

ઉવરિમહેટ્ટિમ. પું [ઉપરિતનઅધસ્તન]

ઉપરનું-નીચેનું, ઉપલી ત્રિકમાં સૌથી નીચેનું

ઉવરિમહેટ્ટિમગેવેજ્જગ. પું [ઉપરિતનઅધસ્તનગ્રૈવેયક]

નવ ગ્રૈવેયકમાં સૌથી ઉપરના ત્રણમાંનું નીચેનું એટલે કે સાતમું

ઉવરિમહેટ્ટિમગેવેજ્જય. પું [ઉપરિતનઅધસ્તનગ્રૈવેયક]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવરિમહેટ્ટિલ્લ. પું [ઉપરિતનઅધસ્તન]

ઉપલી ત્રિકમાં સૌથી નીચેનું

ઉવરિમા. સ્ત્રીં [ઉપરિમા]

ઉપરની ત્રિક

ઉવરિમાઉવરિમા. સ્ત્રીં [ઉપરિમઉપરિમ]

ઉપરની સૌથી પહેલી - નવમી ગ્રૈવેયક

ઉવરિમામજ્જિમા. સ્ત્રીં [ઉપરિમામધ્યમા]

ઉપરમાં મધ્યનું

ઉવરિમાહેટ્ટિમા. સ્ત્રીં [ઉવરિમાઅધસ્તના]

ઉપરમાં નીચેનું - સાતમી ગ્રૈવેયક

ઉવરિલ્લ. ત્રિં [ઉપરિતન]

ઉપરનું

ઉવરિલ્લગેવેજ્જ. પું [ઉપરિતનગ્રૈવેયક]

ઉપરની ત્રણ ગ્રૈવેયક

ઉવરિલ્લય. નં [ઉપરિતન]

ઉપરનું

ઉવરિસિજ્જમાણ. ત્રિં [ઉદ્વૃષ્યમાન]

વરસાદથી ભીજાતું

ઉવરુદ્ધ. નં [ઉપરોદ્ર]

પરમાધામી અસુર દેવતાની એક જાત

ઉવરુવરિ. અં [ઉપર્યુપરિ]

ઉપર-ઉપર

ઉવરોહ. પું [ઉપરોધ]

દુઃખ, , આગ્રહ,

બાધા, અટકાવ, રોકાણ

ઉવલ. પું [ઉપલ]

પથ્થર

ઉવલંભ. ધાં [ઉપ+લભ્]

પ્રાપ્ત કરવું

ઉવલંભણા. સ્ત્રીં [ઉપલભ્ણના]

ઠપકાનું વચન, ઓળંભો

ઉવલંભમાન. કૃં [ઉપલભમાન]

ઠપકો દેતો

ઉવલગ. ત્રિં [ઉપલગ્ન]

ભાગેલ

ઉવલદ્ધ. ત્રિં [ઉપલદ્ધ]

પ્રાપ્ત, જાણેલ

ઉવલદ્ધપુવ્વ. નં [ઉપલદ્ધપૂર્વ]

પહેલેથી જ પ્રાપ્ત થયેલ

ઉવલભ. ધાં [ઉપ+લભ્]

પ્રાપ્ત કરવું

ઉવલભ. કૃં [ઉપલભ્ય]

મેળવીને

ઉવલભ. ધાં [ઉપ+લભ્]

મેળવીને

ઉવલલિય. નં [ઉપલલિત]

એક જાતની કામ ચેષ્ટા

ઉવલાલિજ્જમાણ. ત્રિં [ઉપલાલ્યમાન]

કામકીડા કરતો

ઉવલિંપ. ધાં [ઉવ+લિપ્]

ચાટવું, હાથ ફેરવવો

ઉવલિત. ત્રિં [ઉપલિપ્ત]

કર્મ વડે લેપાયેલ

ઉવલિત્ત. ત્રિં [ઉપલિપ્ત]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવલિપ. ધાં [ઉવ+લિપ્]

ચાટવું, હાથ ફેરવવો

ઉવલિપ્. ધાં [ઉવ+લિપ્]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવલેવ. પું [ઉપલેપ]

કર્મનો લેપ

ઉવલેવણ. નં [ઉપલેપન]

લિંપવું તે

ઉવલેવિય. નં [ઉપલિપ્ત]

જુઓ 'ઉવલિંપ'

ઉવલ્લિ. ધાં [ઉપ+લી]

નિવાસ કરવો, રહેવું, વર્ષાવાસ વ્યતિત કરવો

ઉવલ્લીણ. ત્રિં [ઉપલીન]

સ્થિત

ઉવવેંત. ધાં [ઉપ+વદ્]

ઉત્પન્ન થવું

ઉવવજ્જ. ધાં [ઉપ+વદ્]

ઉત્પન્ન થવું, સંગત થવું

ઉવવજ્જંત. કૃં [ઉપવદ્ધમાન]

ઉત્પન્ન થયેલ

ઉવવજ્જંતગ. કૃં [ઉપવદ્ધમાનક]

ઉત્પન્ન થયેલ

ઉવવજ્જમાણ. કૃં [ઉપવદ્ધમાન]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવવજ્જાવેયવ્વ. કૃં [ઉપવાદયિતવ્ય]

ઉત્પન્ન થવા યોગ્ય

ઉવવજ્જિઠં. કૃં [ઉપવાદિતુમ્]

ઉત્પન્ન થવા માટે

ઉવવજ્જિત્ત. કૃં [ઉપવત્તુમ્]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવવજ્જિત્તા. કૃં [ઉપવદ્ધ]

ઉત્પન્ન થઈને

ઉવવજ્જ. ત્રિં [ઉપવાહ્ય]

રાજા-પ્રધાન આદિને બેસવા યોગ્ય

ઉવવત્તિ. સ્ત્રીં [ઉપવત્તિ]

ઉપજવું તે, ઉત્પત્તિ

ઉવવત્તિગ. પું [ઉપવત્તિક]

ઉપજવા યોગ્ય

ઉવવત્તુ. વિશેં [ઉપવત્ત]

ઉત્પન્ન થનાર

ઉવવન. નં [ઉપવન]

નાનું ભવન, બગીચો

ઉવવન્ન. વિશેં [ઉપવન્ન]

ઉત્પન્ન થયેલ

ઉવવન્નગ. પુઠ [ઉપવન્નક]

ઉત્પન્ન થનાર

ઉવવન્નપુવ્વ. પુઠ [ઉપવન્નપૂર્વ]

પૂર્વે જન્મેલ

ઉવવન્નય. પુઠ [ઉપવન્નક]

ઉત્પન્ન થનાર

ઉવવન્ના. સ્ત્રીઠ [ઉપવન્નક]

ઉત્પન્ન થનાર

ઉવવાઇય. ત્રિઠ [ઔપપાતિક]

‘ઉવવાઈ’ નામક એક (ઉત્કાલિક) આગમસૂત્ર, પહેલું

ઉપાંગ સૂત્ર,

એક ભવમાંથી બીજા ભવમાં જનાર,

દેવશય્યા, કુંભી

ઉવવાઇયસુય. નઠ [ઔપપાતિકશ્રુત]

‘ઉવવાઈ’ નામક એક સૂત્ર કે શ્રુત

ઉવવાણ્યવ્વ. પુઠ [ઉપપાદયિતવ્ય]

ઉત્પન્ન થવાને યોગ્ય

ઉવવાત. પુઠ [ઉપપાત]

ઉત્પન્ન થવું તે, ઉત્પત્તિ, દેવ કે નારકીનો જન્મ થવો તે,

દેવની એક સભા, ઉપાય, કારણ, સેવા, ભક્તિ

ઉવવાતગતિ. સ્ત્રીઠ [ઉપપાતગતિ]

જીવ કે પુદ્ગલને એક સ્થાનેથી બીજે સ્થાને જવું તે

ઉવવાતસભા. સ્ત્રીઠ [ઉપપાતસભા]

દેવને ઉત્પન્ન થવાની સભા

ઉવવાતિય. ત્રિઠ [ઔપપાતિક]

જુઓ ‘ઉવવાઈઅ’

ઉવવાતિયત્ત. પુઠ [ઔપપાતિકતા]

ઔપપાતિકપણું

ઉવવાત. નઠ [ઉપપાદ]

ઉપસંપાદન

ઉવવાય. ધાઠ [ઉપ+પાદય]

સંપાદન કરવું

ઉવવાય. નઠ [ઉપપાત]

જુઓ ‘ઉવવાત’

ઉવવાયગઈ. સ્ત્રીઠ [ઉપપાતગતિ]

જુઓ ‘ઉવવાતગઈ’

ઉવવાયગતિ. સ્ત્રીઠ [ઉપપાતગતિ]

જુઓ ‘ઉપર’

ઉવવાયદંડય. પુઠ [ઉપપાતદંડક]

‘ઉપપાત’ નામક ૫૬ વિશેષ

ઉવવાયસત. નઠ [ઉપપાશશત]

ઉપપાતશત

ઉવવાયસભા. સ્ત્રીઠ [ઉપપાતસભા]

દેવને ઉત્પન્ન થવાની સભા

ઉવવાયસય. નઠ [ઉપપાતશત]

ઉપપાતશત

ઉવવાસ. પુઠ [ઉપવાસ]

ઉપવાસ, એક દિવસ માટે વિધિપૂર્વક અન્ન જળનો

ત્યાગ

ઉવવિણિગય. વિશેઠ [ઉપવિનિર્ગત]

સતત નિર્ગત

ઉવવિહિંત. નઠ [ઉપવિહિત]

પ્રદાન કરવું

ઉવવિસ. ધાઠ [ઉપ+વિશ્]

ભેસવું

ઉવવીયમાણ. કૃઠ [ઉપવીજયત્]

પવન નાંખતો,

ચામર વિંઝતો

ઉવવૂહ. નઠ [ઉપવૂંહણ]

જુઓ ‘ઉવવૂંહણ’

ઉવવૂંહણ. નઠ [ઉપવૂંહણ]

જુઓ ‘ઉપર’

ઉવવૂંહણિય. નઠ [ઉપવૂંહણીય]

પુષ્ટીકર્તા, ૫૬ વિશેષ, પ્રશંસા કરનાર

ઉવવૂંહાઈણ. નઠ [ઉપવૂંહણીય]

જુઓ ‘ઉપર’

ઉવવૂંહિંત. વિશેઠ [ઉપવૂંહિંત]

પ્રશંસિત, વૃદ્ધિને પ્રાપ્ત થયેલ, પુષ્ટ

ઉવવેત. ત્રિઠ [ઉપપેત]

યુક્ત, સહિત

ઉવવેય. ત્રિઠ [ઉપપેત]

યુક્ત, સહિત

ઉવસંકમ. ધાં [ઉપ+સં+ક્રમ]

પાસે જવું

ઉવસંકમંત. કૃં [ઉવસંક્રમત]

પાસે જતો

ઉવસંકમિત્તા. કૃં [ઉવસંક્રમ્ય]

પાસે જઈને

ઉપસંકમિત્તુ. કૃં [ઉવસંક્રમ્ય]

પાસે જઈને

ઉવસંકર્મેત. કૃં [ઉવસંક્રમત]

પાસે જતો

ઉવસંખડિજ્જમાણ. કૃં [ઉપસંસ્ક્રિયમાણ]

રાંધેલ, પકાવેલ

ઉવસંત. પું [ઉપશાન્ત]

ઉપશાંત, શાંત વૃત્તિવાળો, ઉપશમ ભાવવાળો,
ક્ષમાવાન, આકુળતા રહિત, વિકારથી નિવૃત્ત

ઉવસંતકસાઈ. પું [ઉપશાન્તકષાયિન્]

જેના કષાય શાંત થયા છે તેવો

ઉવસંતસકસાય. પું [ઉપશાન્તકષાય]

કષાય શાંત થયેલ, ૧૧ મા ગુણઠાણ વર્તી

ઉવસંતકસાયવીતરાગ. પું [ઉપશાન્તકષાયવીતરાગ]

૧૧ મા ગુણઠાણ વર્તી

ઉવસંતજીવિ. પું [ઉપશાન્તજીવિન્]

કષાય આદિનું દમન કરનાર

ઉવસંતમોહ. પું [ઉપશાન્તમોહ]

જેનો મોહ કે મોહનીય કર્મ શાંત થયેલ છે તે

ઉવસંતયા. સ્ત્રીં [ઉપશાન્તતા]

ઉપશાંતપણું

ઉવસંતવેદય. પું [ઉપશાન્તવેદક]

જેનો વેદ-કામ વિકાર શાંત થયો છે તે

ઉવસંતિ. સ્ત્રીં [ઉપશાન્તિ]

ઉપશાંતિ

ઉવસંપજહ્ણ. નં [ઉપસમ્પ્રજહાણ]

અન્ય રૂપ પ્રતિપત્તિનો સ્વીકાર કે આશ્રય કરી
સ્વસ્વરૂપનો ત્યાગ કરવો

ઉવસંપજ્જ. ધાં [ઉપ+સં+પદ]

આશ્રય કરવો, સ્વીકાર કરવો

ઉવસંપજ્જણ. નં [ઉપસમ્પાદન]

પદવી સ્વીકાર

ઉવસંપજ્જણારિહ. ત્રિં [ઉપસમ્પાદનાર્હ]

ઉપસંપદા યોગ્ય, પદવી યોગ્ય

ઉવસંપજ્જણાવત્ત. નં [ઉપસમ્પાદનાવર્ત]

ઉપસંપજ શ્રેણિ - પરિકર્મનો એક ભેદ

ઉવસંપજ્જમાણગતિ. સ્ત્રીં [ઉપસમ્પદમાણગતિ]

વિહાયોગતિનો એક ભેદ

ઉવસંપજ્જસેણિયા. સ્ત્રીં [ઉપસમ્પાદનશ્રેણિકા]

પરિકર્મનો એક ભેદ

ઉવસંપજ્જસેણિયાપરિકમ્મ. પું [ઉપસમ્પાદનશ્રેણિકા-
પરિકર્મ]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવસંપજ્જિત્તા. કૃં [ઉપસમ્પદ્યા]

આશ્રય કરીને, સ્વીકારીને

ઉવસંપજ્જિત્તાણં. કૃં [ઉપસમ્પદ્યા]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવસંપજ્જિયલ્લ. પું [ઉપસમ્પત્ત્ય]

પદવી આપવી, ઉપસંપદા કરવી

ઉવસંપણ્ણ. ત્રિં [ઉપસમ્પન્ન]

ઉદ્યત થયેલ

ઉવસંપદા. સ્ત્રીં [ઉપસમ્પદા]

જ્ઞાનાદિ સંપત્તિ માટે આચાર્યાદિકની નિશ્રા સ્વીકારવી
તે, સામાચારીના દશમાંનો એક ભેદ

ઉવસંપયા. સ્ત્રીં [ઉપસમ્પદા]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવસંપયાવિહાર. પું [ઉપસમ્પત્તિવિહાર]

નિશ્રાકૃત્, વિચરણ

ઉવસંહાર. પું [ઉપસંહાર]

સમેટવું, રોકવું

ઉવસર્ગ. પું [ઉપસર્ગ]

ઉપસર્ગ, પ્ર. પ્રતિ, નિર વગેરે - જે ધાતુની આદિમાં
લાગીને કોઈ અન્ય અર્થ પ્રતિપાદિત કરે તે,
ઉપદ્રવ, કષ્ટ

ઉવસર્ગપત્ત. ત્રિં [ઉપસર્ગપ્રાપ્ત]

ઉપદ્રવ પામેલ, ઉપસર્ગ પ્રાપ્ત

ઉવસગ્ગપરિણા. સ્ત્રીં [ઉપસર્ગપરિણા]

‘સૂયગડ’ સૂત્રનું ત્રીજું અધ્યયન

ઉવસગ્ગેઠં. કૃં [ઉપસર્ગયિતુમ્]

ઉપસર્ગ કરવાને માટે

ઉવસજ્જ. ધાં [ઉપ+સૃજ્]

આશ્રય કરવો

ઉવસત્ત. વિશેં [ઉપશત્ત]

ગાઢ આસક્તિવાળો

ઉવસમ. પું [ઉપશમ]

શાંતિ, ક્ષમા, ઇન્દ્રિય નિગ્રહ

ઉદયમાં આવેલ કર્મ પ્રકૃતિ દબાવવી,

પક્ષના પંદરમાં દિવસનું નામ,

અહોરાત્રના એક મુહૂર્તનું નામ,

ઉવસમ. ધાં [ઉપ+શમ]

શાંત થવું, કર્મ પ્રકૃતિને ઉપશમાવવી

ઉવસમન. નં [ઉપશમન]

ઉપશમનવૃત્તિ

ઉવસમનિષ્ક્રમ્ણ. પું [ઉવશમનિષ્ક્રમ્ણ]

જે પ્રકૃતિનો ઉપશમ કરવામાં આવ્યો છે તે

ઉવસમય. પું [ઉપશમક]

ઉપશમ ભાવવાળા મુનિ, ઉપશમ શ્રેણિએ ચડેલ

ઉવસમાવેયવ્. કૃં [ઉપશમયિતવ્ય]

ઉપશમાવવું તે

ઉવસમિત્તા. કૃં [ઉપશમ્ય]

ઉપશમાવીને

ઉવસમિય. પું [ઔપશમિક]

કર્મ પ્રકૃતિનો ઉપશમ, ઔપશમિક ભાવ

ઉવસમિય. ત્રિં [ઉપશમિત]

ઉપશમ-પ્રાપ્ત

ઉવસમિયવ્. ત્રિં [ઉપશમિતવ્ય]

ઉપશમાવવું તે

ઉવસામ. ધાં [ઉપ+શમય]

શાંત કરવું

ઉવસામગ. પું [ઉપશામક]

મોહનીય કર્મપ્રકૃતિ ઉપશમાવી - ૧૧ મે ગુણઠાણે

રહેલ

ઉવસામણ. નં [ઉપશમન]

જુઓ ‘ઉવસમન’

ઉવસામણતા. સ્ત્રીં [ઉપશમનતા]

ઉપશમવૃત્તિ

ઉવસામણયા. સ્ત્રીં [ઉપશમનતા]

જુઓ ‘ઉપર’

ઉવસામણોવવ્કમ. પું [ઉપશમનોપક્રમ]

કર્મને ઉપશમાવવાનો આરંભ

ઉવસામય. પું [ઉપશામક]

જુઓ ‘ઉવસામગ’

ઉવસામિત્તપ્. કૃં [ઉપશામયિતુમ્]

ઉપશમાવવાને માટે

ઉવસામિત્તા. કૃં [ઉપશામ્ય]

ઉપશમાવીને

ઉવસુદ્ધ. વિશેં [ઉપશુદ્ધ]

નિર્દોષ

ઉવસોભમાણ. પું [ઉપશોભમાન]

શોભાયમાન

ઉવસોભિત. ત્રિં [ઉપશોભિત]

શોભતું

ઉવસોભિય. ત્રિં [ઉપશોભિત]

શોભતું

ઉવસોભમાણ. પું [ઉપશોભમાન]

શોભાયમાન

ઉવસોહિય. ત્રિં [ઉપશોભિત]

શોભાવાળું

ઉવસોહિય. ત્રિં [ઉપશોધિત]

નિર્ભળ કરેલ

ઉવસોહેમાણ. પું [ઉપશોભમાન]

શોભતો

ઉવસ્સય. પું [ઉપાશ્રય]

સાધુ-સાધ્વી જ્યાં રહે છે તે સ્થાન, વસતિ

ઉવહડ. પું [ઉપહત]

વાસણમાં કાઢેલું જ વહોરવું એવો અભિગ્રહ

ઉવહણ. ધાં [ઉપ+હન્]

વિનાશ કરવો, આઘાત પહોંચાડવો

ઉવહનંત. ત્રિં [ઉપઘ્નત્]

વિનાશ પામેલ

ઉવહત. ત્રિં [ઉપહત્]

વિનાશીત, દૂષિત

ઉવહમ્મ. ધાં [ઉપ+હન્]

જુઓ 'ઉવહન'

ઉવહમ્મિય. ત્રિં [ઉપઘ્નત્]

વિનાશ પામેલ

ઉવહર. ધાં [ઉપ+હ]

ઉપસ્થિત કરવા, અર્પણ કરવું

ઉવહરંત. ત્રિં [ઉપહરત્]

અર્પણ કરતો

ઉવહસ. ધાં [ઉપ+હસ્]

હાંસી કરવી

ઉવહાણ. નં [ઉપધાન]

જુઓ 'ઉવધાણ'

ઉવહાણપડિમા. સ્ત્રીં [ઉપધાનપ્રતિમા]

ઉપધાન - તપ વિશેષનો અભિગ્રહ

ઉવહાણવ. પું [ઉપધાનવત્]

શાસ્ત્ર વાંચના નિમિત્તે નિયત થયેલ તપ કરનાર

ઉવહાણવીરિય. પું [ઉપધાનવીર્ય]

ઉપધાન - તપ વિશેષ માટે વપરાતી શક્તિ

ઉવહાણસુય. નં [ઉપધાનશ્રુત]

'આચાર' સૂત્રનું એક અધ્યયન

ઉવહાર. પું [ઉપહાર]

બક્ષીસ, ભેટ

ઉવહિ. પું [ઉપધિ]

જુઓ 'ઉપધિ'

ઉવહિઅસુદ્ધ. નં [ઉપધ્યશુદ્ધ]

માયા વડે સાવધ, અધર્મદ્વારનો પર્યાય

ઉવહિત. ત્રિં [ઉપહત્]

છિનવેલ

ઉવહિપચ્ચક્ષાણ. નં [ઉપધિપ્રત્યાખ્યાન]

ઉપધિ, વસ્ત્ર-પાત્રાદિ ઉપકરણનો ત્યાગ

ઉવહિપમાણ. નં [ઉપધિપ્રમાણ]

ઉપધિ, વસ્ત્ર-પાત્રાદિનું પ્રમાણ નક્કી કરવું તે

ઉવહિય. ત્રિં [ઉપહિત]

અર્પણ કરેલ

ઉવહિય. પું [ઔપધિક]

માયા વડે પાપને ઢાંકનાર

ઉવહિવિવેકસંગં. પું [ઉપધિવ્યુત્સર્ગ]

ઉપાધિનો ત્યાગ કરવો તે

ઉવહિવિવેકકરણ. નં [ઉપધિવિવેકકરણ]

ઉપધિના વિષયમાં વિવેક કરવો તે

ઉવહી. પું [ઉપધિ]

જુઓ 'ઉવહિ'

ઉવાઙ્કંત. ત્રિં [ઉપાતિક્રાન્ત]

વ્યતીત થયેલ, પસાર થયેલ

ઉવાઙ્કમ. કૃં [ઉપાતિક્રમ્ય]

ઉલ્લંઘન કરીને, ઓળંગીને, ત્યાગ કરીને

ઉવાઙ્કમ્મ. કૃં [ઉપાતિક્રમ્ય]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવાઙ્ગાય. ધાં [અતિ+ક્રમ્]

ઉલ્લંઘન કરવું, પસાર કરવું

ઉવાઙ્ગાવિત્તે. કૃં [અતિક્રમિતુમ્]

ઉલ્લંઘન કરવા માટે

ઉવાઙ્ગાવિય. કૃં [અતિક્રાન્ત]

ઉલ્લંઘિત

ઉવાઙ્ગાવેંત. કૃં [અતિક્રામત્]

ઉલ્લંઘન કરેલ

ઉવાઙ્ગાવેત્તે. કૃં [ઉપાદાયિતુમ્]

ગ્રહણ કરવાને માટે

ઉવાઙ્ગાવેત્તે. કૃં [અતિક્રમિતુમ્]

ઉલ્લંઘન કરવા માટે

ઉવાઙ્ગાવેત્તા. કૃં [ઉપાદાય્ય]

ગ્રહણ કરીને

ઉવાઙ્ગાવેત્તા. કૃં [અતિક્રમ્ય]

ઉલ્લંઘીને

ઉવાઙ્ગિત્તે. કૃં [ઉપાદાયિતુમ્]

ગ્રહણ કરવા માટે

ઉવાઙ્ગિત્તે. કૃં [અતિક્રમિતુમ્]

ઉલ્લંઘવા માટે

ઉવાહિત્ત. કૃં [ઉપયાચિતુમ્]

માનતા કરવા માટે, દેવારાધના સંકલ્પ

ઉવાહમાણ. કૃં [ઉપાદદત્]

ગ્રહણ કરતો

ઉવાહય. ત્રિં [ઉપયાચિત]

ચાચના કરેલું, ઇચ્છેલું, દેવારાધનાથી પ્રાપ્ત

ઉવાહય. પું [દેં]

ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળો જીવ

ઉવાહયસેસ. ત્રિં [ઉપાયિતસેસ]

ખાતા વધેલું

ઉવાગચ્છ. ધાં [ઉપા+આ+ગમ]

નજીકમાં આવવું, પ્રાપ્ત કરવું

ઉવાગચ્છંત. ત્રિં [ઉપાગચ્છત્]

નજીકમાં આવેલ, પ્રાપ્ત કરેલ

ઉવાગચ્છિત્ત. કૃં [ઉપાગન્તુમ્]

પ્રાપ્ત કરવા માટે

ઉવાગચ્છિતા. કૃં [ઉપાગત્ય]

પ્રાપ્ત કરીને

ઉવાગચ્છિતા. કૃં [ઉપાગમ્ય]

નીકટ આવીને, પ્રાપ્ત કરીને

ઉવાગત. ત્રિં [ઉપાગત]

પ્રાપ્ત થયેલ

ઉવાગમ્મ. કૃં [ઉપાગમ્ય]

નીકટ આવીને

ઉવાગય. ત્રિં [ઉપાગત]

જુઓ 'ઉવાગત'

ઉવાચિય. ત્રિં [ઉપાચિત]

ભરેલ, વ્યાપ્ત

ઉવાણહ. પું [ઉપાનહ]

પગરખાં, જોડા

ઉવાતિકમ્મ. કૃં [ઉપાતિક્રમ્ય]

ઉલ્લંઘન કરીને, ઓળંગીને

ઉવાતિણ. ધાં [ઉપ+આ+દા]

ગ્રહણ કરવું

ઉવાતિણંત. ત્રિં [ઉપાદદત્]

ગ્રહણ કરતો

ઉવાતિણાવ. ધાં [ઉપ+આ+દાપય]

ગ્રહણ કરાવીને, પ્રવેશ કરાવીને

ઉવાતિણાવિત્તા. કૃં [અતિક્રમ્ય]

ઉલ્લંઘન કરીને, પસાર કરીને

ઉવાતિણાવેંત. કૃં [ઉપાદાપયત્]

ઉલ્લંઘન કરાવેલ, પ્રવેશ કરાવેલ

ઉવાતિણાવેત્ત. કૃં [અતિક્રમિતુમ્]

ઉલ્લંઘન કરવા માટે

ઉવાદાય. કૃં [ઉપાદાય]

ગ્રહણ કરવાને

ઉવાદિત્ત. કૃં [ઉપાદાય]

ગ્રહણ કરવાને

ઉવાદિય. ધાં [ઉપ+આ+દા]

ગ્રહણ કરવું

ઉવાદીયમાણ. કૃં [ઉપાદીયમાન]

કર્મ વડે બંધાયેલ, જીવનિકાય વધરૂપ પ્રવૃત્તિ

ઉવાધિ. પું [ઉપાધિ]

ઉપાધિ, વિશેષણ

ઉવાય. પું [ઉપાય]

ઉપાય, સાધન, પ્રતીકાર, યુક્તિ, હેતુ

ઉવાય. પું [અવપાત]

ખાડો

ઉવાયઓ. અં [ઉપાયતસ્]

ઉપાયથી

ઉવાયણ. નં [ઉપાયન]

ચાચના કરવી, ભેટ

ઉવાયપવ્વજ્જા. સ્ત્રીં [ઉપાયપ્રવ્રજ્યા]

ગુરુની સેવાપૂર્વક દીક્ષા ગ્રહણ કરવી તે

ઉવાયમાણ. કૃં [ઉપયાચમાન]

માનતા રાખતો

ઉવાલંભ. પું [ઉપાલમ્ભ]

ઠપકો આપવો તે

ઉવાલભ. ધાં [ઉપ+આ+લભ]

ઠપકો આપવો

ઉવાલભિત્તા. કૃં [ઉપાલભ્ય]

ઠપકો આપીને

ઉવાસ. ધાં [ઉપ+આસ]

ઉપાસના કરવી

ઉવાસ. પું [અવકાશ]

આકાશ, અવકાશ

ઉવાસંતર. નં [અવકાશાન્તર]

ધનવાત-તનુવાત વગેરે વચ્ચેનું આકાશ

ઉવાસગ. પું [ઉપાસક]

સાધુની ઉપાસના કરનાર, શ્રાવક, ધર્મ શ્રવણ ઇચ્છુક

ઉવાસગદસા. સ્ત્રીં [ઉપાસકદશા]

એક (અંગ) આગમ સૂત્ર, સાતમું અંગ સૂત્ર

ઉવાસગદસાધર. પું [ઉપાસકદશાધર]

‘ઉપાસકદશા’ નામક આગમને ધારણ કરનાર

ઉવાસગપડિમા. સ્ત્રીં [ઉપાસકપ્રતિમા]

શ્રાવકની વિશિષ્ટ પ્રતિજ્ઞા કે તપ

ઉવાસમાણ. કૃં [ઉપાસીન]

ઉપાસના કરેલ

ઉવાસય. પું [ઉપાસક]

જુઓ ‘ઉવાસગ’

ઉવાસિયા. સ્ત્રીં [ઉપાસિકા]

શ્રવિકા, સાધુની ઉપાસના કરનારી, ધર્મશ્રવણેચ્છુ

ઉવાહણ. પું [ઉપાનહ]

પગરખાં, જોડા

ઉવાહણા. સ્ત્રીં [ઉપાનહ]

જુઓ ‘ઉપર’

ઉવાહિ. પું [ઉપાધિ]

જુઓ ‘ઉવાધિ’

ઉવિવ્વખઅ. ત્રિં [ઉપેક્ષક]

ઉપેક્ષા કરનાર

ઉવિચ્ચ. અં [ઉપેત્ય]

પ્રાપ્ત કરીને

ઉવિત્તા. કૃં [ઉપેત્ય]

પ્રાપ્ત કરીને

ઉવિત્તુ. કૃં [ઉપેત્ય]

પ્રાપ્ત કરીને

ઉવિય. નં [દેં]

શીઘ્ર, જલદી, પરિકર્મિત

ઉવીલા. સ્ત્રીં [અવપીડા]

બીજાને પીડા ઉપજાવવી

ઉવીલેમાણ. કૃં [અવપીડયત]

બીજાને પીડા ઉપજાવતો

ઉવે. ધાં [ઉપ+ઈ]

નજીક આવવું, સ્વીકાર કરવો, પ્રાપ્ત કરવું

ઉવેંત. ત્રિં [ઉપયત્]

સમીપ આવતો

ઉવેવ્વ. ધાં [ઉપ+ઈક્ષ]

ઉપેક્ષા કરવી

ઉવેવ્વણ. ત્રિં [ઉપેક્ષણ]

ઉપેક્ષા, અનાદર

ઉવેચ્ચ. કૃં [ઉપેત્ય]

જુઓ ‘ઉવિચ્ચ’

ઉવેત્તા. કૃં [ઉપેત્ય]

જુઓ ‘ઉવિચ્ચ’

ઉવેય. ત્રિં [ઉપેત]

સંયુક્ત, સહિત

ઉવેહ. ધાં [ઉપ+ઈક્ષ]

ઉપેક્ષા કરવી, તિરસ્કાર કરવો, ઉદાસીન રહેવું

ઉવેહ. ધાં [ઉત્+પ્ર+ઈક્ષ]

જાણવું, સમજવું, નિશ્ચય કરવો, કલ્પના કરવી

ઉવેહમાણ. કૃં [ઉપેક્ષમાણ]

ઉપેક્ષા કરતો

ઉવેહલિય. પું [દેં]

અનંતકાય વિશેષ

ઉવેહા. સ્ત્રીં [ઉપેક્ષા]

તિરસ્કાર, અનાદર

ઉવેહાણ. કૃં [ઉત્પ્રેક્ષ્ય]

જાણીને, સમજીને

ઉવેહેમાણ. કૃં [ઉપેક્ષમાણ]

ઉપેક્ષા કરતો

ઉવ્વટ્ટ. ધાં [ઉદ્+વૃત્ત]

જુઓ ‘ઉવટ્ટ’

ઉવ્વટ્ટ. ધાં [ઉદ્+વર્તય]

‘ઉવટ્ટ’ નું પ્રેરક

ઉવ્વટ્ટ. પું [ઉદ્વૃત્ત]

એક ગતિથી બીજી ગતિમાં જવું તે,
કર્મસ્થિતિ દીર્ઘ કરવી તે

ઉવ્વટ્ટંગ. કૃં [ઉદ્વર્તમાનક]

એક ગતિમાંથી બીજી ગતિમાં જતો,
કર્મ સ્થિતિ દીર્ઘ કરતો

ઉવ્વટ્ટણ. નં [ઉદ્વર્તન]

ઉલટું મદન કરવું તે, પડખું ફેરવવું તે

ઉવ્વટ્ટણયા. સ્ત્રીં [ઉદ્વર્તના]

ઉલટું મદન કરવું તે,
દેવ નારકીભવ પૂરો કરવો

ઉવ્વટ્ટણા. સ્ત્રીં [ઉદ્વર્તના]

જુઓ 'ઉપર'

ઉવ્વટ્ટણાદંડય. પું [ઉદ્વર્તનાદણ્ડક]

ઉદ્વર્તના વિષયક દંડક

ઉવ્વટ્ટણાવય. ત્રિં [ઉદ્વર્તનાકારક]

પીઠી કરાવનાર

ઉવ્વટ્ટણાસય. નં [ઉદ્વર્તનાશત]

ઉદ્વર્તના નામક શતક

ઉવ્વટ્ટમાણ. કૃં [ઉદ્વર્તમાન]

ઉદ્વર્તન કરવું તે

ઉવ્વટ્ટા. સ્ત્રીં [ઉદ્વર્તક]

ઉદ્વર્તન કરનાર

ઉવ્વટ્ટાવ. ધાં [ઉદ્+વર્તય]

જુઓ 'ઉવ્વટ્ટ'

ઉવ્વટ્ટાવેત. કૃં [ઉદ્વર્તયત્]

ચાલતો, મરતો, શરીરનો મેલ દૂર કરતો

ઉવ્વટ્ટાવેત્તા. કૃં [ઉદ્વર્ત્ય]

'ઉદ્વર્તન' કરીને

ઉવ્વટ્ટાવેયવ્ય. કૃં [ઉદ્વર્તયિતવ્ય]

નરકાટિકનો ભવ પૂરો કરી નીકળવાને

ઉવ્વટ્ટિત્તા. કૃં [ઉદ્વર્ત્ય]

'ઉદ્વર્તન' કરીને

ઉવ્વટ્ટિય. ત્રિં [ઉદ્વર્તિત]

નરકાટિક ભવ પૂરો કરી બહાર નીકળેલ, ઉલટું મદન
કરેલ

ઉવ્વટ્ટેત. કૃં [ઉદ્વર્તમાન]

ઉદ્વર્તન કરવું તે

ઉવ્વટ્ટેતા. કૃં [ઉદ્વર્ત્ય]

ઉદ્વર્તના કરીને

ઉવ્વત્ત. ધાં [ઉદ્+વૃત્]

ઉર્ધ્વસ્થિત હોવું,

વૈયાવચ્ચ કરનાર એક સાધુ વર્ગ જે પડખું ફેરવવાદિ
સેવા કરે

ઉવ્વત્તણ. નં [ઉદ્વર્તન]

પડખા બદલવા તે

ઉવ્વત્તમાણ. ત્રિં [ઉદ્વર્તયાત્]

પડખાનું પરિવર્તન કરેલ

ઉવ્વત્તિજ્જમાણ. કૃં [ઉદ્વર્ત્યમાન]

પડખાનું પરિવર્તન કરાયેલ

ઉવ્વરિય. ત્રિં [ઉર્વરિત]

ગૌચરીનો એક દોષ

ઉવ્વલ. ધાં [ઉદ્+વલ]

ઉપલેપન કરવું

ઉવ્વલંત. ત્રિં [ઉદ્વલત]

ઉપલેપન કરેલ

ઉવ્વલણ. નં [ઉદ્વલન]

ઉપલેપન કરવું તે, મદન કરી મેલ ઉતારવો તે

ઉવ્વહ. ધાં [ઉદ્+વહ]

ઉઠાવવું

ઉવ્વહંતીય. પું [ઉદ્વહન્તિક]

ઉઠાવનાર

ઉવ્વહણ. નં [ઉદ્વહન]

ઉત્થાપન

ઉવ્વાહ. ધાં [ઉત્+બાધય]

વિશેષ રૂપથી પીડિત કરવું

ઉવ્વાહિજ્જમાણ. કૃં [ઉદ્બાધ્યમાન]

વિશેષ રૂપે પીડિત કરાયેલ

ઉવ્વિગ. ત્રિં [ઉદ્વિગ્ન]

ઉદ્વેગ પામેલ, અશાંત થયેલ, ખિન્ન

ઉવ્વિગમણ. ત્રિં [ઉદ્વિગ્નમનસ્]

ખિન્ન મનવાળો

ઉવ્વિદ્ધ. ત્રિં [ઉદ્વિદ્ધ]

ઉડું, ઊંચું, ગંભીર

ઉવ્વિહ. ધાં [ઉત્+વ્યધ]

ઊંચું ફેંકવું, ઉડવું

ઉવ્વિહ. વિં [ઉદ્વિહ]

ગોશાળાના બાર મુખ્ય ઉપાસકોમાંનો એક ઉપાસક

ઉવ્વિહંત. કૃં [ઉદ્વિધ્યત]

ઊંચે ફેંકેલ

ઉવ્વિહમાણ. કૃં [ઉદ્વિધ્યત]

ઊંચે ફેંકેલ

ઉવ્વિહિતા. કૃં [ઉદ્વિધ્ય]

ઊંચે ફેંકીને

ઉવ્વિહિય. કૃં [ઉદ્વિધ્ય]

ઊંચે ફેંકીને

ઉવ્વિહિયા. કૃં [ઉદ્વિધ્ય]

ઊંચે ફેંકીને

ઉવ્વીઠ. કૃં [ઉદ્વિધ્ય]

ઊંચે ફેંકેલ

ઉવ્વીલય. પું [અપત્રીડક]

આલોચના લેનારને થત લજ્જા દૂર કરનાર

ઉવ્વીલેમાણ. ત્રિં [અવપીડયત]

પીડતો

ઉવ્વુડનિવુહ્ય. ત્રિં [ઉદ્વુડનિવુહક]

તરવું, પાણીમાં ઊંચું-નીચું થવું

ઉવ્વેગ. પું [ઉદ્વેગ]

ઉદ્વેગ, ખેદ, વ્યાકુળતા

ઉવ્વેઠ. ધાં [ઉદ્+વેષ]

બાંધવું

ઉવ્વેધ. પું [ઉદ્વેધ]

ઉડાઈ, ઊડાપણું

ઉવ્વેય. પું [ઉદ્વેગ]

જુઓ 'ઉવ્વેગ'

ઉવ્વેયકારય. પું [ઉદ્વેગકારક]

ઉદ્વેગકર્તા

ઉવ્વેયગ. ત્રિં [ઉદ્વેજક]

ઉદ્વેગકારક

ઉવ્વેયણ. વિશેં [ઉદ્વેજન]

ઉદ્વેગ કરવો તે

ઉવ્વેયણકરિ. ત્રિં [ઉદ્વેજનકરિન્]

ઉદ્વેગ કરનાર

ઉવ્વેયણગ. ત્રિં [ઉદ્વેજનક]

ઉદ્વેગ કર્તા

ઉવ્વેયણય. ત્રિં [ઉદ્વેજનક]

ઉદ્વેગ કર્તા

ઉવ્વેયણિય. ત્રિં [ઉદ્વેજનીય]

ઉદ્વેગકારી

ઉવ્વેવિય. ત્રિં [ઉદ્વેજક]

ઉદ્વેગ કરનાર

ઉવ્વેહ. પું [ઉદ્વેધ]

જુઓ 'ઉવ્વેધ'

ઉવ્વેહલિયજોણિય. નં [ઉદ્વેધાલિકાયોનિક]

એક જાતની વનસ્પતિ

ઉવ્વેહલિયત્ત. નં [ઉદ્વેધલિકાત્વ]

એક જાતની વનસ્પતિ-રૂપ

ઉવ્વેહલિયા. સ્ત્રીં [દેં]

એક વનસ્પતિ

ઉસ. નં [દેં]

અવશ્ય

ઉસદ્ધ. વિશેં [ઉત્સૃત]

ઉચ્ચ

ઉસદ્ધય. વિશેં [ઉત્સૃતક]

ઊંચું

ઉસળહસણિહ્યા. સ્ત્રીં [ઉત્સલક્ષણશ્લક્ષિણિકા]

એક માપ-ઉદ્ધર્વરેણુનો ૬૪ મો ભાગ

ઉસત્ત. ત્રિં [ઉત્સક્ત]

ઉપર બાંધેલ

ઉસન્ન. અં [દેં]

પ્રાયઃ, મોટે ભાગે

ઉસન્ન. નં [અવસન્ન]

સંયમથી થાકેલ

ઉસન્નસાપાણઘાતિ. પું [અવસન્નત્રસપ્રાણઘાતિન્]

ઘણે ભાગે ત્રસ પ્રાણીનો ઘાત કરનાર

ઉસન્નસંભારકડ. ત્રિં [અવસન્નસમ્ભારકૃત]

ભારે કર્મીપણાથી પ્રેરાયેલ

ઉસભ. પું [ઋષભ]

એક શાશ્વતા જિનની પ્રતિમા

ઉસભ. પું [ઋષભ]

પ્રથમ જિન ઉત્તમ, શ્રેષ્ઠ, બળદ, અચ્યુ-તેન્દ્રનું ચિહ્ન,
બળદના ચિહ્નવાળું વસ્ત્ર કે આભરણ, ચામડાનો પટ્ટો

ઉસભ-૧. વિં [ઋષભ]

ભરતક્ષેત્રની આ ચોવીસીના પહેલા તીર્થંકર, નાભિ
કુલકર અને મુરુદેવી માતાના પુત્ર વર્તમાન
અવસર્પિણીના પંદરમાં કુલકર, તેઓ પ્રથમ રાજા હતા.
પ્રથમ કેવળી થયા, તેમનો દેહ સુવર્ણ વર્ણનો હતો, ૮૪
લાખ પૂર્વ આયુ ભોગવી મોક્ષે ગયેલા **સુનંદા** અને
સુમંગલા તેની પત્ની હતા. **ભરહબાહુબલી** વગેરે ૧૦૦ પુત્રો
અને **બંભી સુંદરી** બે પુત્રીઓ હતી.

ઉસભ-૨. વિં [ઋષભ]

કાત્યાયન ગોત્રની 'સિલા' ના પિતા

ઉસભકંઠ. પું [ઋષભકંઠ]

એક રત્ન

ઉસભકંઠગ. પું [ઋષભકંઠક]

એક રત્ન

ઉસભકૂટ. પું [ઋષભકૂટ]

એક શિખર

ઉસભકૂડ. પું [ઋષભકૂટ]

એક શિખર

ઉસભજ્ઞાય. પું [ઋષભજ્ઞ]

એક દેવવિમાન

ઉસભદત્ત-૧. વિં [ઋષભદત્ત]

માહણકુંડ ગ્રામના એક બ્રાહ્મણ-જેની પત્ની દેવાનંદાની
કુક્ષીમાં ભં મહાવીર પહેલા અવતરેલા. **ઉસભદત્ત** એક
વખત ભં મહાવીરના વંદનાર્થે ગયો (વંદનગમન
વર્ણન) ધર્મ શ્રવણ કરી દીક્ષા લઈ મોક્ષે ગયા.

ઉસભદત્ત-૨. વિં [ઋષભદત્ત]

ઇક્ષુકાર નગરનો એક ગાથાપતિ જેણે **પુષ્પદંત**
અણગારને શુદ્ધ આહારદાન કરી મનુષ્યાયુ બાંધ્યું અને
સુજાતકુમાર ગયો. કથા જુઓ 'સુજાત'

ઉસભનારાય. પું [ઋષભનારાય]

સંઘયણનો એક પ્રકાર

ઉસભમંડલપ્રવિભક્તિ. સ્ત્રીં [ઋષભમંડલપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઈ નાટક

ઉસભલિયવિવકંત. ત્રિં [ઋષભલિયવિવકંત]

બળદ જેવી સારી ગતિવાળો

ઉસભસંઠિય. ત્રિં [ઋષભસંઠિય]

બળદના આકારનું

ઉસભસામિ. વિં [ઋષભસ્વામિ]

જુઓ 'ઉસભ-૧'

ઉસભસેન-૧. વિં [ઋષભસેન]

પ્રથમ તીર્થંકર **ઉસભ** ના પ્રથમ ગણધર, ૮૪૦૦૦
સાધુના મુખ્ય ધારક, ચક્રવર્તી **ભરહ** ના પ્રથમ પુત્ર

ઉસભસેન-૨. વિં [ઋષભસેન]

વીસમાં તીર્થંકર ભં **મુનિસુવ્વય** ના પ્રથમ ભિક્ષાદાતા,
એક ગાથાપતિ, **બંભદત્ત** નામે પણ ઉલ્લેખ છે.

ઉસભા. સ્ત્રીં [ઋષભા]

શાશ્વતી જિનપ્રતિમા

ઉસભાણિય. પું [વૃષભાણીક]

એક ફૂટ

ઉસભાણિયાધિપતિ. પું [વૃષભાણિકાધિપતિ]

એક ફૂટ વિશેષનો સ્વામી

ઉસભાણિયાહિવતિ. પું [વૃષભાણિકાધિપતિ]

જુઓ 'ઉપર'

ઉસભાસન. નં [ઋષભાસન]

બળદના આકારનું આસન

ઉસર. પું [ઉટ્ટર]

ઉંટ

ઉસહ. પું [ઋષભ]

જુઓ 'ઉસભ'

ઉસહ. વિં [ઋષભ]

જુઓ 'ઉસભ' પ્રથમ તીર્થંકર

ઉસહકૂડ. પું [ઋષભકૂટ]

એક ફૂટ

ઉસહચ્છાયા. સ્ત્રીં [ઋષભચ્છાયા]

છાયા-વિશેષ

ઉસહસંઘયણ. નં [ઋષભસંહનન]

એક સંહનન

ઉસહસેન. વિં [ઋષભસેન]

શ્રુતસાગરના પારગામી એક આચાર્ય, તેને સીહસેન નામના ઉપાધ્યાય શિષ્ય હતા.

ઉસાસમિત્ત. નં [ઉસાસમાત્ર]

પ્રભાત પર્યન્ત

ઉસિણ. પું [ઉષ્ણ]

ગરમ, ઉષ્ણ, સ્પર્શ, ઉષ્ણકાળ, એક પરીષદ

ઉસિણઉસિણ. ત્રિં [ઉષ્ણઉષ્ણ]

ગરમ-ગરમ, ઉષ્ણ-ઉષ્ણ

ઉસિણજોણિય. પું [ઉષ્ણયોનિક]

ઉષ્ણયોનિક

ઉસિણતેયલેસ્સા. સ્ત્રીં [ઉષ્ણતેજોલેશ્યા]

ઉષ્ણ અગ્નિરૂપ લેશ્યા, તપપ્રભાવે ઉત્પન્ન એક લબ્ધિ જેના પ્રભાવે બીજાને બાળી શકે

ઉસિણભૂત. ત્રિં [ઉષ્ણીભૂત]

ગરમ કરાયેલ

ઉસિણભૂય. ત્રિં [ઉષ્ણભૂત]

ગરમ કરાયેલ

ઉસિણવિયડ. નં [ઉષ્ણવિકટ]

ઉકાળેલું પાણી

ઉસિણવેદના. સ્ત્રીં [ઉષ્ણવેદના]

ઉષ્ણ વેદના

ઉસિણવેદણિજ્જ. નં [ઉષ્ણવેદનીય]

ઉષ્ણ વેદનીય

ઉસિણવેયણા. સ્ત્રીં [ઉષ્ણવેદના]

ઉષ્ણ વેદના

ઉસિણોદગ. નં [ઉષ્ણોદક]

ગરમ પાણી

ઉસિણોદય. નં [ઉષ્ણોદક]

ગરમ પાણી

ઉસિણોસિણ. વિશેં [ઉષ્ણોષ્ણ]

અતિ ગરમ

ઉસિય. ત્રિં [ઉષિત]

રહેલ, વસેલ

ઉસિય. ત્રિં [ઉચ્છિત]

વ્યાપ્ત

ઉસીર. પું [ઉશીર]

એક સુગંધી દ્રવ્ય

ઉસીરપુડ. પું [ઉશીરપુટ]

સુગંધી દ્રવ્યની ગુટિકા

ઉસીસામૂલ. નં [ઉચ્છીર્ષમૂલક]

ઓસીકાનો નીચેનો ભાગ

ઉસુ. પું [ઇષુ]

બાણ, તીર

ઉસુઆર. વિં [ઇષુકાર]

જુઓ 'ઉસુયાર'

ઉસુકાર. પું [ઇષુકાર]

એક પર્વત

ઉસુકારિજ્જ. નં [ઇષુકારીય]

'ઉત્તરજ્ઞયણ' સૂત્રનું એક અધ્યયન

ઉસુકાલ. નં [દેં]

ઉદ્ભવ

ઉસુગારપવ્વય. પું [ઇષુકારપર્વત]

એક પર્વત વિશેષ

ઉસુય. પું [ઇષુક]

બાણના આકારનું એક આભરણ

ઉસુયાર. વિં [ઇષુકાર]

ઉસુયાર નગરીનો રાજા, તેની પત્ની (રાણી)નું નામ

કમલાવઈ હતું. રાજા મિગુ પુરોહીતની સંપત્તિ હડપવા માંગતો હતો, પણ પુરોહીતે સપરિવાર દીક્ષા લેતા તેણે પણ દીક્ષા લીધી અને પછી મોક્ષે ગયા. તેનું મૂળ નામ સીમંધર હતું.

ઉસુયારિજ્જ. નં [ઇષુકારીય]

જુઓ 'ઉસુકારિજ્જ'

ઉસુયાલ. નં [દેં]

ઉભવ

ઉસ્સ. પું [દેં]

ઓસ, ઝાકળ

ઉસ્સવ્ક. ધાં [ઉત્+ષ્વક્]

પ્રદીપ્ત કરવું

ઉસ્સવકહિતા. કૃં [ઉષ્વષ્વય]

છોડીને, ત્યાગ કરીને

ઉસ્સવિક્રિયા. ત્રિં [ઉષ્વષ્વય]

નિયતકાળ બાદ કરાવેલ

ઉસ્સગ. પું [ઉત્સર્ગ]

કાયોત્સર્ગ, ત્યાગ, કાય વ્યાપારનો ત્યાગ, મળમૂત્રાદિ ત્યાગ, દ્રવ્ય-ભાવ ભેદે ત્યાગ કરવો તે, સામાન્ય વિધિ, ઉપયોગ

ઉસ્સટ્ટપિંડ. પું [ઉત્સૃષ્ટપિંડ]

ફેંકી દેવા યોગ્ય ભોજન

ઉસ્સણ. નં [દેં]

બહુલતા, મોટે ભાગે, અનુપરત, અલક્ષણયુક્ત શરીર, નિજ ધર્મમાં પ્રમાદી

ઉસ્સણહસણિયા. સ્ત્રીં [ઉત્પ્લક્ષણશ્લક્ષિણિકા]

એક પરિમાણ

ઉસ્સપ્પ. ધાં [ઉત્+સૃપ્]

ઉન્નતિ થવી

ઉસ્સપ્પિની. સ્ત્રીં [ઉત્સર્પિણી]

કાળનું એક પ્રમાણ, ચઢતો કાળ, દશ કોડાકોડી સાગરોપમ પ્રમાણકાળ

ઉસ્સપ્પિનીગંડિયા. સ્ત્રીં [ઉત્સર્પિણીકણ્ડિકા]

એ નામક એક સૂત્રાંશ

ઉસ્સપ્પિય. નં [ઉત્સર્પિત]

ઉન્નતિ પ્રાપ્ત

ઉસ્સય. પું [ઉચ્છ્રય]

ઉન્નતિ, ઉચ્ચતા

ઉસ્સયણ. પું [ઉચ્છ્રયણ]

માન, અહંકાર

ઉસ્સવ. પું [ઉત્સવ]

મહોત્સવ

ઉસ્સવ. ધાં [ઉત્+શ્રિ]

ઊંચું કરવું

ઉસ્સવણયા. પું [ઉત્સવણ]

અભિમાન

ઉસ્સવિતાણં. કૃં [ઉત્સૃત્ય]

ઊંચું કરીને

ઉસ્સવિય. કૃં [ઉચ્છ્રિત્ય]

વિશ્વાસમાં લઈને

ઉસ્સવેન્તા. કૃં [ઉચ્છ્રિત્ય]

જુઓ 'ઉપર'

ઉસ્સસ. ધાં [ઉત્+શ્વસ્]

શ્વાસ લેવો

ઉસ્સસિજ્જમાણ. કૃં [ઉચ્છ્વસ્યમાન]

શ્વાસ લેતો

ઉસ્સસિય. નં [ઉચ્છ્વસિત]

ઊંચો શ્વાસ

ઉસ્સારવાયઞ. વિં [ઉત્સારવાચક]

એક આચાર્ય, જેને અન્યતીર્થિકો સાથે ચર્ચા થઈ ત્યારે તેને હરાવેલા પણ બીજી વખત બેદરકારીથી ઉત્તરો આપતા આચાર્યને હારવું પડેલ.

ઉસ્સારિત. વિશેં [ઉત્સારિત]

દૂર કરાયેલ

ઉસ્સારિય. વિશેં [ઉત્સારિત]

દૂર કરાયેલ

ઉસ્સાસ. પું [ઉચ્છ્વાસ]

'પન્નવણા' સૂત્રનું એક પદ

ઉસ્સાસ. પું [ઉચ્છ્વાસ]

નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ, શ્વાસ લેવો

ઉસ્સાસગ. પું [ઉચ્છ્વાસક]

શ્વાસ લેનાર

ઉસ્સાસત્ત. નં [ઉચ્છ્વાસત્વ]

શ્વાસોચ્છ્વાસ પણું

ઉસ્સાસધ્ધા. સ્ત્રીં [ઉચ્છ્વાસ-અબ્ધા]

ઉચ્છ્વાસ કાળ, શ્વસન માર્ગ

ઉસ્સાસનામ. નં [ઉચ્છ્વાસનામન્]

નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ

ઉસ્સાસનિસ્સાસ. પું [ઉચ્છ્વાસનિઃશ્વાસ]

શ્વાસોચ્છ્વાસ

ઉસ્સાસપદ. પું [ઉચ્છ્વાસપદ]

'પન્નવણા' સૂત્રનું એક પદ

ઉસ્સાસમાણ. કૃં [ઉચ્છ્વસત્]

શ્વાસોચ્છ્વાસ લેતો

ઉસ્સાસય. પુ० [ઉચ્છ્વાસક]

શ્વાસોચ્છ્વાસ લેનાર

ઉસ્સાસવિસ. પુ० [ઉચ્છ્વાસવિષ]

જેના શ્વાસમાં ઝેર છે તેવો સર્પ

ઉસ્સાસિય. ત્રિ० [ઉચ્છ્વસિત]

શ્વાસોચ્છ્વાસ લીધેલ

ઉસ્સિંચ. ધા० [ઉત્+સિચ્]

સિંચવું, આક્ષેપ કરવો, ખાલી કરવું

ઉસ્સિંચત. ત્રિ० [ઉત્સિચ્ત]

સિંચતો

ઉસ્સિંચણ. ન० [ઉત્સિચ્ચન]

સિંચન, ફવાદિમાંથી પાણી બહાર કાઢવું તે

ઉસ્સિંચણય. ન० [ઉત્સિચ્ચનક]

પાણી સિંચનાર, ફવામાંથી પાણી કાઢનાર

ઉસ્સિંચણા. સ્ત્રી० [ઉત્સેચન]

ફવાદિનું પાણી બહાર કાઢનાર

ઉસ્સિંચમાણ. કૃ० [ઉત્સિચ્ચત્]

સિંચતો

ઉસ્સિંચાર. પુ० [ઉત્સેક]

પાણી ઉલેચનાર

ઉસ્સિંચિયા. સ્ત્રી० [ઉત્સિચ્ચ]

પાણી બહાર ખેંચીને

ઉસ્સિંચિયાણં. સ્ત્રી० [ઉત્સિચ્ચ્ય]

પાણી બહાર ખેંચાવીને

ઉસ્સિત. વિશે० [ઉત્સૂત]

વ્યાપ્ત, ઊંચું કરાયેલ

ઉસ્સિત્ત. ન० [ઉત્સિત્ત]

ગર્વિષ્ઠ, ઉદ્ગત

ઉસ્સિય. વિશે० [ઉચ્છ્રિત]

ઊંચુ કરેલ

ઉસ્સિય. વિશે० [ઉત્સૂત]

ફેલાયેલ, પ્રસરેલ

ઉસ્સીસ. ન० [ઉચ્છીર્ષ]

ઓશીકું

ઉસ્સીસગ. ન० [ઉચ્છીર્ષક]

ઓશીકું

ઉસ્સીસમૂલ. ન० [ઉચ્છીર્ષમૂલ]

ઓશીકા નીચે

ઉસ્સુક. ત્રિ० [ઉત્સુક]

ઉત્કંઠિત, ઉત્સાહયુક્ત

ઉસ્સુકત્ત. ન० [ઉત્સુકત્વ]

ઉત્સુકપણું

ઉસ્સુક્ક. ત્રિ० [ઉચ્છુલ્ક]

કરરહિત

ઉસ્સુગત્ત. ન० [ઉત્સુકત્વ]

ઉત્સુકપણું, આકુળતા

ઉસ્સુત્ત. ન० [ઉત્સૂત]

સૂત્ર વિરૂદ્ધ આચરણ કરવું તે

ઉસ્સુય. ત્રિ० [ઉત્સુક]

ઉત્સાહવાળો

ઉસ્સુય. ન० [ઔત્સુક્ય]

ઉત્કંઠા

ઉસ્સુયકર. ત્રિ० [ઔત્સુક્યકર]

ઉત્કંઠા ઉપજાવનાર

ઉસ્સુયભૂય. ત્રિ० [ઉત્સુકભૂત]

ઉત્સુક જેવો

ઉસ્સુયમાણ. કૃ० [ઉત્સુકયત્]

ઉત્સુક થયેલ

ઉસ્સુયાય. ન० [ઉત્સુક્ય]

ઉત્સુકપણું

ઉસ્સૂલગ. પુ० [દે०]

એક જાતની ખાઈ

ઉસ્સેદમ. ન० [ઉત્સવેદિમ]

લોટનું ધોવણ

ઉસ્સેઘ. પુ० [ઉત્સેધ]

ઊંચાઈ, અવગાહના, શિખર

ઉસ્સેવણ. પુ० [ઉત્સવેદન]

ઓસામણ

ઉસ્સેહ. પુ० [ઉત્સેધ]

જુઓ 'ઉસ્સેઘ'

ઉસ્સેહ. પુ० [ઉચ્છ્રાય]

માઢ-મેડીનો શિખર

ઉસ્સેહંગુલ. પુઠ [ઉત્સેધાઙ્ગુલ]

એક માપ-આઠ જવ મધ્યપ્રમાણ,
સર્વ જીવોના શરીરની અવગાહના જેના વડે મપાય છે

ઉસ્સેહપ્પમાણ. નઠ [ઉત્સેધપ્રમાણ]

શરીરાદિની ઊંચાઈનું પ્રમાણ

ઉઠાસણભિવચ્ચા. સ્ત્રીઠ [અવભાષણભિક્ષા]

પોતાની ઓળખાણ આપીને ભિક્ષા લેવી તે

[ઝ]

ઝ. પુઠ [ઝ]

પરંતુ, પણ;

ઝ. અઠ [ઢેઠ]

ગર્હા, નિંદા, આક્ષેપ આદિ

ઝકારંત. પુઠ [ઝકારાન્ત]

ઝ કાર જેને અંતે છે તે

ઝગ્ગહ. પુઠ [અવગ્રહ]

જુઓ 'ઝગ્ગહ'

ઝળ. ત્રિઠ [ઝળ]

ઓછું, ઉણું, ન્યૂન

ઝળક. ત્રિઠ [ઝળક]

ઓછું, ન્યૂન

ઝળગ. ત્રિઠ [ઝળગ]

ઓછું, ન્યૂન

ઝળાઙ્ગરિયમિચ્છાદંસણવત્તિયા. સ્ત્રીઠ [ઝળાતિરિક્તમિથ્યા-
દર્શનપ્રત્યયા]

શરીરના પ્રમાણથી જીવને નાનો કે મોટો

માનવારૂપ ક્રિયા એક મિથ્યાત્વક્રિયા

ઝળિય. પુઠ [ઝળિય]

સેવક-વિશેષ

ઝળિય. વિશેઠ [ઝળિય]

ઓછું કરેલ

ઝળિયા. સ્ત્રીઠ [ઝળિયા]

ઓછું કરાયેલી

ઝળોયરિયા. સ્ત્રીઠ [ઝળોદરિકા]

એક બાહ્યતપ-જરૂર કરતા ઓછું ખાવું તે

ઝળણિય. પુઠ [ઝળણિક]

ઘેટાને પાળનાર

ઝળણી. સ્ત્રીઠ [ઢેઠ]

ઘેટું

ઝળ. પુઠ [ઝળ]

સાથળ, જાંઘ

ઝળઘંટા. સ્ત્રીઠ [ઝળઘંટા]

સાથળ ઉપર લટકતી ઘંટડી

ઝળઘંટિયા. સ્ત્રીઠ [ઝળઘંટિકા]

સાથળ ઉપર લટકતી ઘંટડી

ઝળજાલ. નઠ [ઝળજાલ]

જાંઘ સુધી લટકતું એક આભૂષણ

ઝળયાલ. નઠ [ઝળજાલ]

જુઓ 'ઉપર'

ઝળ. પુઠ [ઝળ]

ખારો, ખારી માટી, લવણ મિશ્રિત રેતી

ઝળગ. પુઠ [ઝળગ]

જુઓ 'ઝળગ'

ઝળડ. ત્રિઠ [ઝળડ]

ઊંચે સરકેલ

ઝળડ. ત્રિઠ [ઝળડ]

તજેલું, નાંખી દીધેલું

ઝળડ. ત્રિઠ [ઝળડ]

ઉચ્ચ, શ્રેષ્ઠ, ઉછરેલ, તાજું

ઝળસ. ધાઠ [ઝળ+શ્વસ]

જુઓ 'ઝળસ'

ઝળસર. નઠ [ઝળસર]

ખારી જમીન

ઝળસરુસુંભંતીય. ત્રિઠ [ઢેઠ]

અતિશય આકંઠ કરતા

ઝળસવ. પુઠ [ઝળસવ]

મહોત્સવ

ઝળસવિય. ત્રિઠ [ઝળસવ]

ઊંચું કરેલ

ઝળસવિય. અઠ [ઝળસવિય]

એકત્ર કરેલ

ઝળસસ. ધાઠ [ઝળ+શ્વસ]

ધ્વાસ લેવો તે

ઝસસમાળ. કૃં [ઝચ્છવસત્]
શ્વાસ લેતો

ઝસસિય. નં [ઝચ્છવસિત્]
શ્વાસ લેવો તે

ઝસારિય. પું [ઝત્સારિત્]
પસારેલ

ઝસાસ. પું [ઝચ્છવાસ]
એક કાળ પ્રમાણ, ઊંચો શ્વાસ લેવો તે

ઝસાસગ. પું [ઝચ્છવાસક]
શ્વાસ લેનાર

ઝસાસતા. સ્ત્રીં [ઝચ્છવાસતા]
શ્વાસપણું

ઝસાસધ્ધા. સ્ત્રીં [ઝચ્છવાસઅધ્ધન્]
ઉચ્છ્વાસ પ્રમાણકાળ, શ્વાસન માર્ગ

ઝસાસનામ. નં [ઝચ્છવાસનામન્]
નામકર્મની એક પ્રકૃતિ

ઝસાસનીસાસ. પું [ઝચ્છવાસનિઃશ્વાસ]
શ્વાસોચ્છ્વાસ

ઝસાસમેત્ત. ત્રિં [ઝચ્છવાસમાત્ર]
કાળ દર્શાવતું એક પ્રમાણ

ઝસાસય. પું [ઝચ્છવાસક]
શ્વાસ લેનાર

ઝસિત. ત્રિં [ઝચ્છિત્]
ઊંચુ કરેલ

ઝસિતોદગ. નં [ઝચ્છિતોદક]
ખેંચીને બહાર કાઢેલ પાણી

ઝસિય. ત્રિં [ઝચ્છિત્]
જુઓ 'ઝસિત'

ઝસિય. ત્રિં [ઝત્સૃત્]
ઊંચુ કરેલ, ઉન્નત

ઝસિયજ્ઞયા. સ્ત્રીં [ઝત્સૃતધ્વજા]
ઊંચી કરેલી ધજા

ઝસિયફલિહ. પું [ઝત્સૃતસ્ફટિક]
સ્ફટિક જેવું નિર્મળ, ઊઘાડા દ્વાર

ઝસિયલંગૂલ. નં [ઝત્સૃતલાઙ્ગુલ]
ઊંચી પૂંછડીવાળું

ઝસિયા. કૃં [ઝત્સૃત્ય]
ઉત્તરોત્તર ચઢીને, આગળ વધીને

ઝસિયારી. સ્ત્રીં [ઝેં]
બીલાડી

ઝસીસગ. નં [ઝચ્છીર્ષક]
ઓસીકું, તકીયો

ઝસીસગમૂલ. નં [ઝચ્છીર્ષકમૂલ]
ઓસીકાનું તળીયું

ઝહ. પું [ઝહ]
તર્ક કરવો, વિચારવું

ઝહ. નં [ઝઘસ્]
ગાય ભેંસના આંચળ

[ઈ]

ઈ. સં [ઈયત્]
આટલું

ઈ. અં [ઈ]
આમંત્રણ,
સંબોધનસૂચક અવ્યય

ઈ. ધાં [આ+ઈ]
આગમન કરવું, આવવું

ઈય. ત્રિં [ઈયિત્]
કંઈક કંપેલ, ધૂંજેલ

ઈં. કૃં [ઈંતુમ્]
આવવા માટે

ઈઈ. સં [ઈંતે]
આ, આ બધાં

ઈંત. પું [આયત્]
આવેલો

ઈકચક્ષુ. નં [ઈક ચક્ષુસ્]
એકાક્ષી

ઈકચર. પું [ઈકચર]
એકાકી, એકલા

ઈકજડી. પું [ઈકજટિન્]
એક મહાગ્રહ

ઈક્ત. નં [ઈક્ત્વ]
એકપણું

એકદેસ. વિશેઁ [એકદેશ]

એકદેશ-વિભાગ

એકરાહ્યા. સ્ત્રીઁ [એકરાત્રિક]

બારમી ભિક્ષુ પ્રતિમા

એકલ્લ. વિશેઁ [દેઁ]

એકાકી

એકલ્લવિહાર. પુઁ [એકાકિવિહાર]

સાધુએ એકલા વિચરવું તે

એકલ્લવિહારપડિમા. સ્ત્રીઁ [એકલવિહારપ્રતિમા]

એકલા વિચરવાની પ્રતિજ્ઞા

એકારસંગસુત્તત્થધારય. પુઁ [એકાદશાઙ્ગસૂત્રાર્થધારક]

અગિયાર અંગસૂત્ર ધારક

એકાવલિ. સ્ત્રીઁ [એકાવલિ]

એકસરો હાર, એક પ્રકારનું તપ-વિશેષ

એકાહ. ત્રિઁ [એકાહ]

એક દિવસ

એકોદગ. નઁ [એકોદક]

બધું જ પાણીથી ભીંજાયેલ

એક. ત્રિઁ [એક]

એક, અદ્વિતીય

એકંગસરીર. નઁ [એકાઙ્ગશરીર]

અખંડ શરીર

એકગ. ત્રિઁ [એકગ]

એકલવિહારી સાધુ

એકજમ્મિયા. સ્ત્રીઁ [એકજન્મિકા]

તત્કાલ જન્મેલ

એકક. નઁ [એકક]

એક વનસ્પતિ

એકતર. અઁ [એકતર]

અનેકમાંથી એક

એકમેવક. વિશેઁ [એકૈક]

એક-એક, પ્રત્યેક

એકય. ત્રિઁ [એકય]

એકલ વિહારી સાધુ

એકરસ. પુઁ [એકરસ]

એકરસ

એકવિહ. નઁ [એકવિધ]

એક પ્રકારે

એકસરગ. નઁ [એકસરક]

એક જ પંક્તિવાળું, ઉદ્દેસાદિ પેટાવિભાગ રહિત

એકસિદ્ધ. પુઁ [એકસિદ્ધ]

એકાકી સિદ્ધ

એકાહ. ત્રિઁ [એકાદિ]

એક વગેરે

એકાહ. વિઁ [એકાદિ]

મિયાપુત્ત-૧ નો પૂર્વભવ,

શતદ્વાર નગર નજીકના એક ખેડાનો વહીવટદાર, તે

ઘણો જ ફૂર હતો. તેને સોળ રોગ ઉત્પન્ન થયા. રોગથી

પીડાઈને તે મૃત્યુ પામ્યો. તે અતિ દુઃખી અને કડુણજનક

એવા 'મિયાપુત્ત-૧' રૂપે જન્મ્યો.

એકારસંગવિ. પુઁ [એકાદશાઙ્ગવિત્]

અગિયાર અંગને જાણનાર

એકારસંગિ. પુઁ [એકાદશાઙ્ગિન્]

અગિયાર અંગ ધારક

એકારસમાસપરિયાય. પુઁ [એકાદશમાસપર્યાય]

અગિયાર માસનો દીક્ષા પર્યાય

એકારસવાસપરિયાય. પુઁ [એકાદશવર્ષપર્યાય]

અગિયાર વર્ષનો દીક્ષા પર્યાય

એકારસિ. સ્ત્રીઁ [એકાદશી]

અગિયારસ

એકારસી. સ્ત્રીઁ [એકાદશી]

અગિયારસ

એકાસન. નઁ [એગાસન]

એકાસણું, તપ

એકાસનય. નઁ [એગાસનક]

જુઓ 'ઉપર'

એકાસનિય. ત્રિઁ [એગાસનિક]

એક આસને બેસનાર, એકાસણું-તપ કરેલ

એકિકવક. ત્રિઁ [એકૈક]

એક-એક, પ્રત્યેક

એકિકવિકય. ત્રિઁ [એકૈક]

જુઓ 'ઉપર'

એકેકેક. ત્રિં [એકૈક]

જુઓ 'ઉપર'

એકેકેકય. ત્રિં [એકૈકક]

જુઓ 'ઉપર'

એકોત્તરિય. ત્રિં [એકોત્તરીક]

એક એક વધતું

એકોદક. નં [એકોદક]

જુઓ 'એકોદક'

એકોદગ. નં [એકોદક]

જુઓ 'એકોદક'

એગ. ત્રિં [એક]

એક

એગઇય. ત્રિં [એકેક]

કોઈ એક, કેટલા એક, એક એક

એગઓ. અં [એકતસ્]

એક તરફથી

એગઓખહ. પું [એકતઃખહ]

આકાશ પ્રદેશની એક પંક્તિ-વિશેષ

એગઓખહા. સ્ત્રીં [એકતઃખહા]

જુઓ 'ઉપર'

એગઓચક્કવાલ. નં [એકતશ્ચક્રવાલ]

એક દિશામાં મંડલાકારે નર્તન

એગઓજણોવડત. નં [એકતોયજ્ઞોપવીત]

એક તરફની જનોઈ

એગઓપડાગા. સ્ત્રીં [એકતઃપતાકા]

એક તરફની ધજા

એગઓપલિયંક. સ્ત્રીં [એકતઃપર્યંક]

અર્ધ પદ્માસન, એક તરફનું આસન

એગઓપલ્હત્થિયા. સ્ત્રીં [એકતઃપર્યસ્તિકા]

એક પ્રકારનું આસન-વિશેષ

એગઓવંક. પું [એગતોવક્ર]

એક વક્રશ્રેણી

એગઓવંકા. સ્ત્રીં [એગતોવક્રા]

જુઓ 'ઉપર'

એગઓવત્ત. પું [એકતોવત્ત]

બે ઇન્દ્રિય જીવ

એગંત. નં [એકાન્ત]

એકાંત, નિર્જન, ફક્ત કેવળ, સર્વથા, નિયમ, મોક્ષ, નિશ્ચય

એગંતગય. ત્રિં [એકાન્તગત]

એકત્વ ભાવનાવાળો

એગંતચારિ. પું [એકાન્તચારિન્]

એકાંત-જનરહિત સ્થાનમાં વિચરનાર

એગંતદંડ. પું [એકાન્તદણ્ડ]

હિંસક

એગંતદિટ્ટિ. સ્ત્રીં [એકાન્તદૃષ્ટિ]

નિશ્ચય દ્રષ્ટિ

એગંતદિટ્ટિય. પું [એકાન્તદૃષ્ટિક]

નિર્ગુન્થ પ્રવચન પ્રતિ નિશ્ચય બુદ્ધિવાન, ચારિત્ર પાલનમાં નિશ્ચય મતિવાન

એગંતદિટ્ટીય. પું [એકાન્તદૃષ્ટિક]

જુઓ 'ઉપર'

એગંતધારા. સ્ત્રીં [એકાન્તધારા]

તીક્ષ્ણ ધારા

એગંતધારાય. ત્રિં [એકાન્તધારાક]

તીક્ષ્ણ ધારાયુક્ત

એગંતનિજ્જરા. સ્ત્રીં [એકાન્તનિર્જરા]

નિશ્ચયથી કર્મક્ષય કરવો તે

એગંતપંડિય. ત્રિં [એકાન્તપંડિત]

પાપથી નિવૃત્ત, સર્વવિરતિ સાધુ

એગંતબાલ. ત્રિં [એકાન્તબાલ]

અજ્ઞાની, મિથ્યાદ્રષ્ટિ અને અવિરતિ

એગંતય. પું [એકાન્તક]

જુઓ 'એગંત'

એગંતર. ત્રિં [એકાન્તર]

એક એકને અંતરે

એગંતરિત. ત્રિં [એકાન્તરિત]

એકાંતર એવા આયંબિલ-ઉપવાસ આદિ

એગંતસુત. નં [એકાન્તસુપ્ત]

ભાવનિદ્રા, મોહમાં ઊંઘેલ

એગંતસો. અં [એકાન્તસશ]

એકાંતે, સર્વથા

અંગતિય. ન૦ [એકાન્તિક]

અવશ્ય થનાર, અદ્વિતીય, મિથ્યાત્વનો એક ભેદ

અગવ્ઝરિય. ત્રિ૦ [અકાશરિક]

એક અક્ષરવાળું

અગઝુર. ત્રિ૦ [અકઝુર]

એક ખરીવાળા પશુ

અગગ. ન૦ [અકાકી]

એકાકી, ફક્ત એકલો

અગગઢ્ઢવસહીય. ન૦ [અગગર્ઢ્ઢવસહીય]

એક ગર્ભમાં વાસ કરનાર

અગગુણ. ત્રિ૦ [અગગુણ]

એકગણો, વર્ણ-ગંધ આદિને આશ્રિને એકગુણ હોય તે

અગગ. ન૦ [અકાગ્ર]

એકાગ્ર, ચિત્ત સ્થિરતા

અગગચિત્ત. પુ૦ [અકાગ્રચિત્ત]

એકાગ્ર ચિત્ત

અગગમણ. ન૦ [અકાગ્રમનસ]

એકાગ્ર મન

અગગમણસન્નિવેસણયા. સ્ત્રી૦ [અકાગ્રમન:સન્નિવેશન]

મનને એક સ્થાને સ્થાપવું

અગગહણગહીય. ન૦ [અકગ્રહણગૃહીત]

એક શબ્દથી ગ્રહણ કરેલ

અગચઢ્ઢુવિણિહય. ત્રિ૦ [અકચક્ષુર્વિનિહત]

જેને દ્રવ્ય ચક્ષુ હણાયેલ છે તે

અગચર. ત્રિ૦ [અકચર]

એકાકી વિચરનાર

અગચરિયા. સ્ત્રી૦ [અકચર્યા]

એકાકી વિચરવું

અગચારિ. ત્રિ૦ [અકચારિન્]

એકલવિહારી

અગચિત્ત. પુ૦ [અકચિત્ત]

એક ચિત્ત

અગચ્ચ. પુ૦ [અકદા]

એક વખત

અગચ્ચાઓ. ત્રિ૦ [અકસ્માત]

એક વખત

અગચ્છત. ત્રિ૦ [અકચ્છત]

એકછત્ર

અગચ્છત્ત. ત્રિ૦ [અકચ્છત્ત]

એકછત્ર

અગજંબૂય. ન૦ [અકજમ્બૂક]

એ નામક ચૈત્ય

અગજડિ. પુ૦ [અકજટિન્]

એક મહાગ્રહ

અગજમ્મ. ત્રિ૦ [અકજન્મન્]

એક જન્મ

અગજાત. ત્રિ૦ [અકજાત]

એકલુ, નિ:સહાય

અગજાય. ત્રિ૦ [અકજાત]

જુઓ 'ઉપર'

અગજીવ. પુ૦ [અકજીવ]

એકજીવ

અગજીવિય. ત્રિ૦ [અકજીવિક]

એક જીવવાળું

અગજ્ઝ. ત્રિ૦ [અકધ્ય]

એક વાક્યતાથી ધારણ

અગટ્ટ. ત્રિ૦ [અકાર્થ]

એક અર્થવાળું પદ

અગટ્ટાણ. ન૦ [અકસ્થાન]

એકલઠાણું

અગટ્ટાણગ. પુ૦ [અકસ્થાનક]

એક સ્થાનક

અગટ્ટિય. ત્રિ૦ [અકાર્થિક]

સમાનાર્થી

અગટ્ટિય. પુ૦ [અકાસ્થિક]

એક ગોટલીવાળું

અગટ્ટિયપય. ન૦ [અકાર્થિકપદ]

એકાર્થીપદ

અગટ્ટિયા. સ્ત્રી૦ [દે૦]

નાની નાવ, હોડી

અગટ્ટિયાનુઓગ. પુ૦ [અકાર્થિકાનુઓગ]

એકાર્થિક-અનુઓગ

એગનાસા. સ્ત્રી૦ [એકનાસા]

એક દિક્કુમારી

એગતઓ. અ૦ [એકતસ]

એકથી

એગતર. વિશે૦ [એકતક]

જુઓ 'એકતર'

એગતારા. સ્ત્રી૦ [એકતારા]

એક તારક નક્ષત્ર

એગતિય. પુ૦ [એકક]

કોઈ એક

એગતો. અ૦ [એકતસ]

જુઓ 'એગતઓ'

એગતોખહા. સ્ત્રી૦ [એકતઃખહા]

જુઓ 'એગઓખહા'

એગતોનંતય. ત્રિ૦ [એકતોનન્તક]

એક લંબાઈમાં અનંત

એગતોનિસહસંઠિય. ત્રિ૦ [એકતોનિષધસંસ્થિત]

એક સંસ્થાન-વિશેષ

એગતોવંકા. સ્ત્રી૦ [એકતોવંક્રા]

એક દિશામાં વક્ર

એગત્ત. અ૦ [એકત્વ]

એકતા, અભેદ, એકસ્થાને

એગત્તગય. ત્રિ૦ [એકત્વગત]

જુઓ 'એગંતગય'

એગત્તય. ન૦ [એકત્વક]

જુઓ 'એગંત'

એગત્તવિતવ્ક. ન૦ [એકત્વવિતર્ક]

એક દ્રવ્ય આશ્રિ રહેલા પર્થાયોનું ચિંતવન

એગત્તવિયવ્ક. ન૦ [એકત્વવિતર્ક]

જુઓ 'ઉપર'

એગત્તાણુપ્પેહા. સ્ત્રી૦ [એકત્વાણુપ્રેક્ષા]

એકત્વ ભાવના

એગત્તિભાવકરણ. ન૦ [એકત્વીભાવકરણ]

મનના ભાવને એકત્ર કરવા

એગત્તિય. વિશે૦ [એકત્વિક]

એકત્વિક

એગત્તીકરણ. ન૦ [એકત્રીકરણ]

એકત્વકરણ

એગત્તીગય. ત્રિ૦ [એકત્વીગત]

એકત્વ ભાવનાવાળો

એગત્તીભાવકરણ. ન૦ [એકત્રીભાવકરણ]

મનના ભાવને એકત્ર કરવા

એગત્તીભાવકરણતા. સ્ત્રી૦ [એકત્રીભાવકરણ]

જુઓ 'ઉપર'

એગદંત. ત્રિ૦ [એકદન્ત]

એક દાંત

એગદા. અ૦ [એકદા]

એક વખત, કોઈ પ્રસંગે

એગદિદ્ધિ. સ્ત્રી૦ [એકદૃષ્ટિ]

એક દ્રષ્ટિ

એગદિસા. સ્ત્રી૦ [એકદિશા]

એક દિશા

એગદિસાભિમુહ. ન૦ [એકદિસાભિમુખ]

એક દિશા તરફ

એગદિસિ. સ્ત્રી૦ [એકદિશ્]

એક દિશા

એગદુવાર. ન૦ [એકદ્વાર]

એક દ્વાર

એગદેસ. પુ૦ [એકદેશ]

એક દેશ, વિભાગ

એગધાર. પુ૦ [એકધાર]

એક ધારવાળું

એગનિવ્વખમણપવેસ. ત્રિ૦ [એકનિષ્ક્રમણપ્રવેશ]

એક જ પ્રવેશ-નિર્ગમન માર્ગ

એગપ્પેસિય. પુ૦ [એકપ્રદેશિક]

એક પ્રદેશ શ્રેણિ

એગપ્વક્ષ. ત્રિ૦ [એકપક્ષી]

પ્રતિપક્ષ રહિત

એગપ્વિચ્ચિય. ત્રિ૦ [એકપથિક]

એક પક્ષીના

એગપત્તય. ત્રિ૦ [એકપત્રક]

એક પાંદડાવાળું

એગપદેસિય. પું [એકપ્રદેશિક]

એક પ્રદેશિક

એગપાઝ્યા. ત્રિં [એકપાઝિકા]

એક પગ જેણે ઊંચો રાખ્યો છે તે

એગપાસગ. પું [એકપાર્શ્વિક]

એક પડખે રહેનાર

એગપાસિત્ત. પું [એકપાર્શ્વિક] જુઓ 'ઉપર'

એગપાસિયા. સ્ત્રીં [એકપાર્શ્વિકા]

જુઓ 'ઉપર'

એગપિંડીભૂત. નં [એકપિંડીભૂત]

એકપિંડ સ્વરૂપ

એગપોગલનિરુદ્ધદિટ્ટિ. સ્ત્રીં [એકપુદ્ગલનિરુદ્ધદૃષ્ટિ]

એક પુદ્ગલે દ્રષ્ટિ રાખનાર

એગપોગલત્થિય. ત્રિં [એકપુદ્ગલસ્થિત]

એક પુદ્ગલ પર રહેલ

એગપ્પમુહ. ત્રિં [એકપ્રમુખ]

એક મુખ્ય

એગભત્ત. નં [એકભક્ત]

દિવસમાં એક વખત ભોજન લેવું તે

એગભવિય. ત્રિં [એકભવિક]

એકભવ સંબંધિ,

એકભવ પછી જે રૂપે ઉત્પન્ન થવાનું હોય તે

એગભાવ. પું [એકભાવ]

કેવળ મોક્ષભાવ

એગભૂય. નં [એકભૂત]

એકત્વ પ્રાપ્ત

એગમણ. નં [એકમનસ્]

એકાગ્ર મનવાળો

એગમાસ. પું [એકમાસ]

એક માસ

એગમેગ. વિશેં [એકૈક]

એક એક, પ્રત્યેક

એગય. ત્રિં [એકક]

એકાકી

એગયઓ. અં [એગત્સ]

એક તરફથી

એગયર. ત્રિં [એકતર]

અનેકમાંથી એક

એગયા. અં [એકદા]

એક વખત

એગયા. સ્ત્રીં [એકતા]

એકત્વ ભાવના

એગરાઝ્ય. ત્રિં [એકરાત્રિક]

એક રાત રહેનાર

એગરાઝ્યા. સ્ત્રીં [એકરાત્રિકી]

બારમી ભિક્ષુ પ્રતિમા

એગરાતિયા. સ્ત્રીં [એકરાત્રિકી]

જુઓ 'ઉપર'

એગરાય. નં [એકરાત્ર]

એક રાત્રિ

એગલક્ષણ. નં [એકલક્ષણ]

એક લક્ષણ

એગલ્લવિહારપડિમા. સ્ત્રીં [એકલવિહારપ્રતિમા]

એકાકી વિચરણ વિષયક અભિગ્રહ

એગલ્લવિહારસામાચારી. સ્ત્રીં [એકલવિહારસામાચારી]

એકાકી વિહાર સામાચારી

એગવડ. નં [એકવચસ્]

એક શરીર

એગવગડા. સ્ત્રીં [દેં]

એક વાડો કે વંડી

એગવયણ. નં [એકવચન]

એક વચન

એગવિદુ. પું [એકવિત્]

એક જ - સંયમ કે મોક્ષને જાણનાર, આત્મજ્ઞ

એગવિદિ. પું [એકવિદિ]

એકવિદિ

એગસમઝ્ય. વિશેં [એકસામાયિક]

એક સમય સંબંધિ

એગસમઝ્યટ્ટિર્ઝ્ય. ત્રિં [એકસમયસ્થિતિક]

એક સમયની સ્થિતિવાળા

એગસમઝ્યટ્ટિતીય. ત્રિં [એકસમયસ્થિતિક]

જુઓ 'ઉપર'

એગસમયઠિતીય. ત્રિં [એકસમયસ્થિતિક]

જુઓ 'ઉપર'

એગસરીરિ. નં [એકશરીરિન્]

એક શરીરધારી

એગસાડ. વિશેં [એકશાટ]

એક જ કપડું રાખનાર

એગસાડિય. વિશેં [એકશાટિક]

સળંગ વસ્ત્ર

એગસાલગ. પું [એકશાલક]

એક શાખાવાળું

એગસિ. અં [એકદા]

એક વખતે

એગસિટ્ટગ. ત્રિં [એકસિક્થક]

જે તપમાં અન્નની એક સિક્થ જ ખવાય તે

એગસિત્થ. ત્રિં [એકસિક્થ]

જુઓ 'ઉપર'

એગસિદ્ધ. પું [એકસિદ્ધ]

એક સમયમાં એક જીવ સિદ્ધ થાય તે

એગસેલ. પું [એગશૈલ]

એક વક્ષસ્કાર પર્વત

એગસેલકૂડ. પું [એકશૈલકૂટ]

એક ફૂટ

એગસેલગ. પું [એકશૈલક]

જુઓ 'એગસેલ'

એગસેસ. પું [એકશેસ]

એ નામક સમાસ

એગા. સ્ત્રીં [એકા]

અદ્વિતીયા

એગાઇય. વિશેં [એકાદિક]

એક વગેરે, એક થી લઈને સંખ્યાત સંખ્યા યુક્ત

એગાકાર. પું [એકાકાર]

એકીભૂત થયેલ

એગાગાર. પું [એકાકાર]

જુઓ 'ઉપર'

એગાગિ. ત્રિં [એકાકિન્]

એકાકી, એકલો

એગાગી. ત્રિં [એકાકિન્]

એકાકી, એકલો

એગાણિય. ત્રિં [એકાકિન્]

એકલું

એગાણુપ્પેહા. સ્ત્રીં [એકાનુપ્રેક્ષા]

એકની સામે

એગાભિમુહ. પું [એકાભિમુખ]

એકની સામે

એગાભોય. પું [એકાભોગ]

એકયોગ છે

એગામોસા. સ્ત્રીં [એકામર્શા]

પડિલેહણનો એક દોષ

એગાયક. પું [એકક]

એકલો

એગાયત. વિશેં [એકાયત]

એકલા

એગાયતણ. નં [એતકાયતન]

એક આયતન

એગાયતો. અં [એકતસ્]

એકથી

એગાયય. વિશેં [એકાયત]

એકલા

એગારસંગવિ. પું [એકાદશાઙ્ગવિત્]

અગિયાર અંગને જાણનાર

એગારસમી. સ્ત્રીં [એકાદશમી]

અગિયારસ

એગાવલિ. સ્ત્રીં [એકાવલિ]

એક સરોહાર

એગાવલિપવિભત્તિ. નં [એકાવલિપ્રવિભત્તિ]

એક દેવતાઈ નાટક

એગાવલિસંઠિય. નં [એકાવલિસંસ્થિત]

અનુરાધા-નક્ષત્રનું સંસ્થાન-વિશેષ

એગાવલી. સ્ત્રીં [એકાવલિ]

જુઓ 'એગાવલિ'

એગાવાઙ. પું [એકવાદિન્]

એક જ આત્મા છે તેવો મત પ્રવર્તાવનાર

एगासण. न० [एकाशन]

એકાસણ-તપ

एगाह. पु० [एकाह]

એકાંતહિત, એક દિવસ ભોજન ન કરવું

एगाहच्च. विशेष० [एकाहत्य]

એક જ પ્રહારથી મારવા યોગ્ય

एगाहिय. विशेष० [एकाहिक]

એકાંતરોતાવ

एगिंदिय. पु० [एकेन्द्रिय]

એક ઇન્દ્રિય, ફક્ત સ્પર્શનેન્દ્રિયવાળા જીવ

एगिंदियत्त. न० [एकेन्द्रियत्व]

એકેન્દ્રિયપણું

एगिंदियत्ता. स्त्री० [एकेन्द्रियत्व]

જુઓ 'ઉપર'

एगिंदियमहाजुम्मसत. न० [एकेन्द्रियमहायुग्मशत]

'ભગવદ્' સૂત્રનું એક શતક

एगिंदियरतण. न० [एकेन्द्रियरत्न]

ચકવર્તીના ચૌદમાંના સાત રત્નો

एगिंदियरयण. न० [एकेन्द्रियरत्न]

જુઓ 'ઉપર'

एगिंदियसय. न० [एकेन्द्रियशत]

એક શતક

एगिंदियसेढिसत. न० [एकेन्द्रिश्रेणिशत]

એકેન્દ્રિય શ્રેણિ શત

एगीभाव. त्रि० [एकीभाव]

એકી ભાવ

एगुत्तरिय. त्रि० [एकोत्तरिक]

જેનો ઉત્તર અવયવ એક છે તે જેમ કે ૧૧, ૨૧ વગેરે

एगूण. त्रि० [एकोन]

એક ઓછું

एगूणग. त्रि० [एकूनक]

એક ઓછું તે

एगूणवीसवासपरियाय. त्रि० [एकोनविंशति वर्षपर्याय]

ઓગણીસ વર્ષનો પર્યાય

एगरुइया. स्त्री० [एकोरुकिका]

એક અંતરદ્વીપની સ્ત્રી

एगूरुय. पु० [एकोरुक]

એક અંતરદ્વીપ

एगूरुयदीव. पु० [एकोरुकदीप]

જુઓ 'ઉપર'

एगेंदिय. पु० [एकेन्द्रिय]

જુઓ 'ઈન્દ્રિય'

एगोदग. पु० [एकोदक]

જુઓ 'एकोदग'

एगोरुय. पु० [एकोरुक]

એક અંતરદ્વીપ

एगोरुयदीव. पु० [एकोरुकदीप]

જુઓ 'ઉપર'

एज. पु० [एज]

વાયુ, પવન

एज्जंत. कृ [आयत]

આવતો

एज्जमाण. कृ [आयत]

આવતો

एज्जमाण. त्रि० [एजमान]

આવવું તે

एज्जेमाण. कृ [आयत]

આવતો

एड. धा० [दे०]

પરઠવવું, નાંખી દેવું, તજવું

एडण. त्रि० [दे०]

ત્યાગ કરવો તે

एडावण. त्रि० [दे०]

ત્યાગ કરવો તે

एडिज्जमाण. कृ [दे०]

તજેલ, પરઠવેલ

एडित्ता. कृ [दे०]

ત્યાગ કરવા યોગ્ય

एडेंत. पु० [दे०]

પરઠવતો, ત્યાગ કરતો

एडेत्ता. कृ [दे०]

જુઓ 'एडित्ता'

એડેતા. કૃ [એડયિત્વા]

છોડીને, તજીને

એડેયવ્વ. ત્રિં [એડિતવ્ય]

છોડવા યોગ્ય

એણિજ્જય. ત્રિં [એણેયક]

હરણ સંબંધિ

એણિજ્જય. વિં [એણેયક]

જુઓ 'એણેજ્જગ-૨'

એણી. સ્ત્રીં [એણી]

હરિણી

એણીયાર. પું [એણીયાર]

હરિણી પાળનાર

એણેજ્જ. પું [એણેય]

હરિણ સંબંધિ

એણેજ્જગ. પું [એણેયક]

જુઓ 'ઉપર'

એણેજ્જગ-૧. વિં [એણેયક]

ગોશાળાના મતે તેનો પહેલો શરીરાન્તર પ્રવેશ, જેના શરીરમાં થયો તે, કથા જુઓ 'ગોસાલ'

એણેજ્જગ-૨. વિં [એણેયક]

ભં મહાવીર પાસે દીક્ષા લેનાર આઠ રાજાઓમાંના એક રાજા

એત. સં [એતદ્]

આ

એતપ્પગાર. વિશેં [એતપ્પગાર]

આ પ્રકારે

એતારિસ. અં [એતાદૃશ]

એના જેવું

એતારૂવ. વિશેં [એતદરૂપ]

એ પ્રકારનું

એતાવ. વિશેં [એતાવત્]

એટલા

એતાવંત. વિશેં [એતાવત્]

એટલા

એતાવત. વિશેં [એતાવત્]

એટલા

એતાવતાવ. વિશેં [એતાવતાવત્]

એટલા એટલા

એતાવય. વિશેં [એતાવત્]

એટલા

એતોવમ. વિશેં [એતદ્વપમ]

એના જેવો

એત્ત. વિશેં [એત્ત]

આટલું

એત્તએ. કૃ [એતુમ્]

આ માટે

એત્તાવ. વિશેં [એતાવત્]

આટલું

એત્તારૂવ. વિશેં [એતદરૂપ]

એની બરોબર

એત્તિગ. વિશેં [એત્તિગ]

આ પ્રમાણનું

એત્તિય. વિશેં [એતાવત્]

આટલું

એત્તિય. વિશેં [એત્તિય]

આ પ્રમાણનું

એત્તો. અં [એત્તસ્]

અહીંથી, હવે પછી

એત્થ. અં [એત્થ]

અહીં, આ સ્થળે

એત્થં. અં [એત્થ]

અહીં, આ સ્થળે

એમહંત. વિશેં [એમહંત]

આટલું મોટું

એમહજ્જુર્ડય. ત્રિં [એમહજ્જુર્ડય]

આટલું મોટું, દીપ્તિવાળું

એમહજ્જુતીય. ત્રિં [એમહજ્જુતીય]

જુઓ 'ઉપર'

એમહબ્બલ. વિશેં [એમહબ્બલ]

મોટું બળ

એમહાનુભાગ. વિશેં [એમહાનુભાગ]

મોટો ભાવ

એમહાબલ. વિશેઁ [ઇયન્મહાબલ]

મોટું બાળ

એમહાસ. વિશેઁ [ઇયન્મહાસશસ્]

મહાન યશ

એમહાલગ. વિશેઁ [ઇયન્મહત્]

આટલું મોટું

એમહાલત. વિશેઁ [ઇયન્મહત્]

આટલું મોટું

એમહાલય. વિશેઁ [ઇયન્મહત્]

આટલું મોટું

એમહાલિયા. ત્રિં [ઇયન્મહત્]

આટલું મોટું

એમહાસોવ્ઝ. ત્રિં [ઇયન્મહાસૌવ્ય]

આટલું મોટું સુખ

એમહિઢ્ઢિય. ત્રિં [ઇયન્મહર્દિક]

મોટી ઋદ્ધિ

એમહિઢ્ઢીય. ત્રિં [ઇયન્મહર્દિક]

જુઓ 'ઉપર'

એમેવ. અં [એમેવ]

એવી જ રીતે

એમ્મહિઢ્ઢીય. ત્રિં [ઇયન્મહર્દિક]

મોટી ઋદ્ધિ

એય. સં [એત્]

આ

એય. અં [એવ]

જ, એમજ

એય. ધાં [એજ્]

કંપવું, ધૂજવું

એય. ત્રિં [એજ]

કંપન, ધૂજારી

એયત. કૃ [એજમાન]

કંપતો, ધૂજતો

એયળ. નં [એજન]

કંપન, ધૂજારી

એયળા. સ્ત્રીં [એજના]

કંપ, ગતિ, ચલન

એયપ્પગાર. ત્રિં [એતત્પ્રકાર]

આ પ્રકારે

એયરૂવ. વિશેઁ [એતદ્સૂપ]

એ પ્રકારનું

એયારિસ. ત્રિં [એતાદૃશ]

એના જેવું

એયારીસ. ત્રિં [એતાદૃશ]

એના જેવું

એયારૂવ. ત્રિં [એતદ્સૂપ]

એ પ્રકારનું

એયાવંત. અં [એતાવત્]

એટલા

એયાવંતિ. અં [એતાવત્]

એટલા

એરંડ. પું [એરંડ]

એરંડો, એરંડાવૃક્ષ

એરંડકઢ. પું [એરંડકાષ]

એરંડાનું લાકડું

એરંડબીય. પું [એરંડબીજ]

એરંડાનું બીજ

એરંડસગડીયા. સ્ત્રીં [એરંડશકટિકા]

એરંડાના લાકડાની ગાડી

એરળળવત. નં [એરળળવત]

એક અકર્મભૂમિ યુગલિત ક્ષેત્ર

એરળળવય. નં [એરળળવત]

જુઓ 'ઉપર'

એરવડ. સ્ત્રીં [એરાવતી]

એક નદી

એરવત. પું [એરવત]

એક કર્મભૂમિ ક્ષેત્ર

એરવય. પું [એરવત]

જુઓ 'ઉપર'

એરવય. વિં [એરવત]

એરાવતના પહેલા ચક્રવર્તી

એરવયકૂડ. પું [એરવતકૂટ]

એક ડૂંગ

એરાવઈ. સ્ત્રી૦ [એરાવતી]

એક નદી

એરાવણ. પુ૦ [એરાવણ]

એક દ્રહ, વનસ્પતિ, ઇન્દ્રને સવારી કરાવનાર હાથી

એરાવણદ્રહ. પુ૦ [એરાવણદ્રહ]

એક દ્રહ

એરાવણિવાહન. પુ૦ [એરાવણવાહન]

હાથી જેનું વાહન છે તે

એરાવતિય. પુ૦ [એરાવતિક]

એરાવત ક્ષેત્ર સંબંધિ

એરાવતી. સ્ત્રી૦ [એરાવતી]

એક નદી

એરાવય. પુ૦ [એરાવત]

જુઓ 'એરાવત'

એરાવયગ. ત્રિ૦ [એરાવતક]

એરાવત ક્ષેત્ર વિષયક

એરિસ. વિશે૦ [ઈદૃશ]

એના જેવું

એરિસગ. વિશે૦ [ઈદૃશક]

એના જેવું

એરિસય. વિશે૦ [ઈદૃશક]

એના જેવું

એરિસિય. વિશે૦ [ઈદૃશક]

એના જેવું

એલ. પુ૦ [એડ]

ઘેટે

એલઇજ્જ. ન૦ [એડકીય]

એક અધ્યયન

એલગ. પુ૦ [એલક]

ઘેટે

એલમૂયત્ત. ન૦ [એડમૂક્ત્વ]

બોબડાપણું

એલમૂયયા. સ્ત્રી૦ [એડમૂક્તા]

બોબડાપણું

એલય. પુ૦ [એલક]

બકરો, ઘેટે

એલવાલુ. સ્ત્રી૦ [દે૦]

એક વનસ્પતિ

એલવાલુંકી. સ્ત્રી૦ [દે૦]

વનસ્પતિની એક વેલ

એલા. સ્ત્રી૦ [એલા]

એલચી

એલાપુડ. પુ૦ [એલાપુટ]

એલચીનો પુડો

એલારસ. ન૦ [એલારસ]

એલચીનો રસ

એલાલુય. ન૦ [એલાલુક]

આલુની એક જાતિ

એલાવચ્ચ. પુ૦ [એલાપત્ય]

એક ગોત્ર વિશેષ

એલાવચ્ચા. સ્ત્રી૦ [એલાપત્યા]

પક્ષની એક રાત

એલાવાલુંકી. સ્ત્રી૦ [દે૦]

એક વનસ્પતિ વેલ

એલાસાઢ. વિ૦ [એલાષાઢ]

ધૂર્તાખ્યાનના ચાર ધૂર્તમાંનો એક, તેણે કલ્પિત કથા

કરતા કહ્યું કે તે એક વખત ગાયોને લઈ જંગલમાં

ગયેલો. ચોરોને જોઈને તેણે બધી ગાયને ધાબળામાં

મૂકી એક કપડામાં બાંધી માથા ઉપર પોટલું મૂકી ભાગ્યો.

વગેરે

એલિવ્ઝ. વિશે૦ [ઈદૃશ]

એના જેવું

એલિગા. સ્ત્રી૦ [એડિકા]

ઘેટી

એલુય. પુ૦ [એલુક]

ઘરનો ઉંબરો

એવ. અ૦ [એવ]

અવધારણ, નિશ્ચય, નક્કી

એવડ. વિશે૦ [એતાવત્]

આટલું

એવડવ્ઝુત્તો. અ૦ [એતાવત્કૃત્વસ્]

એટલી વાર

एवइय. त्रि० [एतावत्]

આટલું

एवं. अ० [एवम्]

એ પ્રકારે, પૂર્વોક્ત રીતે

एवंकरण. न० [एवंकरण]

એમ કરવું

एवंखलु. अ० [एवम् खलु]

ખરેખર, નિશ્ચય

एवंचेव. अ० [एवम् चेव]

એ પ્રકારે, પૂર્વોક્ત રીતે

एवंभाग. पु० [एवंभाग]

એ પ્રમાણે

एवंभूत. पु० [एवम्भूत]

એક નય

एवंभूय. पु० [एवम्भूत]

એક નય

एवंविह. त्रि० [एवंविध]

એ પ્રકારે, એવા પ્રકારનું

एवण्हं. अ० [एवम्]

નિશ્ચય, અવધારણ

एवति. विशेष० [एतावत्]

આટલું

एवतिय. विशेष० [एतावत्]

આટલું

एवमेव. अ० [एवमेव]

એમ જ

एस. धा० [आ+इष्]

ઘચ્છા કરવી, શોધવું

एसंत. त्रि० [एष्यत्]

શોધતો, ગવેસતો

एसकाल. पु० [एष्यत्काल]

ભવિષ્યકાળ

एसज्ज. न० [ऐश्वर्य]

ઐશ્વર્ય, ઋદ્ધિ

एसण. न० [एषण]

એષણીય, નિર્દોષ

एसणदोस. पु० [एषणदोष]

ગવેસણા સંબંધિ કોઈ દોષ

एसणया. स्त्री० [एषणा]

જુઓ 'एसणा'

एसणा. स्त्री० [एषणा]

આ નામની એક સમિતિ, અભિલાષ,

આહારાદિની ગવેષણા

एसणाअसमिअ. त्रि० [एषणाअसमित]

અસમાધીનું ૨૦મુ સ્થાનક સેવનાર,

અસૂઝતા ભાત-પાણી લઈ બીજા સાધુ સાથે કલહ

કરનાર, એષણાસમિતિ રહિત

एसणाअसमित. त्रि० [एषणाअसमित]

જુઓ एसणाअसमित

एसणाकुशल. पु० [एषणाकुशल]

આહારાદિની ગવેષણા કરવામાં કુશળ

एसणागोचर. पु० [एषणागोचर]

આહારાદિની ગવેષણા માટે ફરવું તે

एसणादोस. पु० [एषणादोष]

જુઓ 'एसणदोस'

एसणासमिइ. स्त्री० [एषणासमिति]

એક સમિતિ

एसणासमित. पु० [एषणासमित]

આહારની ગવેષણામાં સમ્યક્ ઉપયોગવાનું

एसणासमिति. स्त्री० [एषणासमिति]

એક સમિતિ

एषणासमिय. पु० [एषणासमित]

જુઓ 'एसणासमित'

एसणिज्ज. त्रि० [एषणीय]

નિર્દોષ, સાધુને કલ્પે તેવું,

મુનિએ એષણા કરવા યોગ્ય

एसणिय. स्त्री० [एषणीय]

જુઓ 'ઉપર'

एसमाण. विशेष० [एष्यत्]

નિર્દોષ ભિક્ષાની ગવેષણા કરવી તે, શોધવું તે

एसि. विशेष० [एषिन्]

નિર્દોષ ભિક્ષા ગવેષક

एसित. पु० [एषित]
ગવેસિત,
ગોચરીની વિધિથી પ્રાપ્ત થયેલ

एसित्तए. कृ० [एषितम्]
શોધવા માટે

एसित्ता. कृ० [एषित्वा]
શોધીને

एसिय. पु० [ऐसिक]
તાપસની એક જાતિ

एसिय. पु० [दे०]
ગોવાળીયો

एसियकुल. न० [ऐशिककुल]
એષિક કુળ

एसिया. स्त्री० [एषित्वा]
નિર્દોષ ભિક્ષા શોધીને

एसुहुम. विशेष० [इत्यसूक्ष्म]
આટલું સૂક્ષ્મ

एह. धा० [एध्]
વધવું, ઉન્નત થવું

एह. पु० [एधस्]
સમિધ, ઇંધણ

एहंत. कृ० [एधमान]
વધવું તે

एहा. स्त्री० [ऐधस्]
ઇંધણ સંબંધિ

[ओ]

ओ. अ० [ओ]
પાદપૂર્તિ, સૂચના આદિ

ओअंत. पु० [ओअन्त]
ઓ અંતે છે તે

ओअवण. त्रि० [दे०]
વિજય, વશ કરવું

ओइण्ण. त्रि० [अवतीर्ण]
અવતરેલ

ओएल्ल. न० [दे०]
આરૂઢ

ओंकार. पु० [ओङ्कार]
ઐ-કાર બોલવો તે

ओकङ्क. पु० [अपकर्शक]
પાછું ખેંચવું તે

ओकरुड. वि० [उत्कुरुट] જુઓ 'उक्कुरुड'

ओकस. धा० [अव+कृष्]
ખેંચવું

ओकसमाण. कृ [अवकृष्णमान]
પાછું ખેંચેલ

ओकास. पु० [अवकाश]
આકાશ, સ્થાન

ओकिण्ण. पु० [अवकीर्ण]
ખંડિત, ઢાંકેલ

ओखंद. पु० [अवस्कन्द]
શિબિર, છાવણી

ओगहमति. स्त्री० [अवग्रहमति]
મતિનો ભેદ

ओगाढ. त्रि० [अवगाढ]
આકાશ પ્રદેશને અવગાહીને રહેલ,
આશ્રિત, વ્યાપ્ત, નિમગ્ન

ओगाढग. त्रि० [अवगाढक]
અવગાહનાર

ओगाढय. त्रि० [अवगाढक]
અવગાહનાર

ओगाढरुह. स्त्री० [अवगाढरुचि]
શાસ્ત્રના અવગાહન કે ઉપદેશથી થતી ધર્મરુચિ

ओगाढवत्त. न० [अवगाढावर्त्त]
પરિકર્મનો ભેદ

ओगाढसेणियापरिकम्म. न० [अवगाढश्रेणिकापरिकर्मन्]
પરિકર્મનો એક ભેદ

ओगास. न० [अवकाश]
આકાશ, ખુલ્લી જગ્યા

ओगाह. धा० [अव+गाह]
અવગાહવું

ओगाह. पु० [अवगाह]
અવગાહના

ઓગાહણ. ન૦ [અવગાહના]

અવગાહના ક્ષેત્ર

ઓગાહણગ. પુ૦ [અવગાહનક]

જુઓ 'ઉપર'

ઓગાહણટ્ટયા. સ્ત્રી૦ [અવગાહનાર્થ]

અવગાહવા માટે

ઓગાહણસંઠાણ. ન૦ [અવગાહનસંસ્થાન]

'પન્નવણા' સૂત્રનું એક પદ

ઓગાહણસેણિયા. સ્ત્રી૦ [અવગાહનશ્રેણિકા]

દ્રષ્ટિવાદમાં પરિકર્મનો એક ભાગ

ઓગાહણા. સ્ત્રી૦ [અવગાહના]

શરીરાદિની ઊંચાઈ

ઓગાહણાઠાણ. ન૦ [અવગાહનાસ્થાન]

શરીરની ઊંચાઈના સ્થાન

ઓગાહણાનામ. ન૦ [અવગાહનાનામન્]

નામકર્મનો એક ભેદ

ઓગાહણાનામનિધત્તાઉય. ન૦ [અવગાહનાનામનિધત્તાયુષ્ક]

જુઓ 'ઉપર'

ઓગાહણાવત્ત. પુ૦ [અવગાહનાવર્ત]

જુઓ 'ઓગાહાવર્ત'

ઓગાહણાસંઠાણ. ન૦ [અવગાહનાસંસ્થાન]

જુઓ 'ઓગાહણસંઠાણ'

ઓગાહમાણ. કૃ૦ [અવગાહમાન]

અવગાહવું તે

ઓગાહિઝણ. કૃ૦ [અવગાહ્યા]

અવગાહીને

ઓગાહિત્ત. કૃ૦ [અવગાહિત]

અવગાહેલ

ઓગાહિત્તપ્. કૃ૦ [અવગાહયિતુમ્]

અવગાહના કરવા માટે

ઓગાહિત્તા. કૃ૦ [અવગાહ્યા]

અવગાહિને

ઓગાહેત્તા. કૃ૦ [અવગાહ્યા]

અવગાહિને

ઓગિજ્ઞ. કૃ૦ [અવગૃહ્યા]

ગ્રહણ કરીને

ઓગિણ્. ધા૦ [અવ+ગ્રહ]

આશ્રય લેવો, જાણવું, અનુજ્ઞા સહ ગ્રહણ કરવું

ઓગિણ્ણયા. સ્ત્રી૦ [અવગ્રહણતા]

સામાન્ય જ્ઞાન, અવગ્રહ, મનથી જાણવું

ઓગિણ્ણિત્તપ્. કૃ૦ [અવગ્રહીતુમ્]

ગ્રહણ કરવાને માટે

ઓગિણ્ણિતા. કૃ૦ [અવગૃહ્યા]

ગ્રહણ કરીને

ઓગુંડિય. વિશે૦ [અવગુણ્ડિત]

લિપ્ત, સંલગ્ન

ઓગેણ્ણયા. સ્ત્રી૦ [અવગ્રહણતા]

ગ્રહણ કરવાપણું, જાણવા પણું

ઓગેણ્ણિયવ્. ત્રિ૦ [અવગ્રહીતવ્ય]

ગ્રહણ કરવા યોગ્ય

ઓગ્ગહ. ધા૦ [અવ+ગ્રહ]

આજ્ઞા આપવી

ઓગ્ગહ. ન૦ [અવગ્રહ]

અવગ્રહ, આજ્ઞા, રજા

ઓગ્ગહણસીલય. ત્રિ૦ [અવગ્રહણશીલક]

ઇન્દ્રિયવિષયરૂપ પુદ્ગલ ગ્રહણ કરવા

ઓગ્ગહપડિમા. સ્ત્રી૦ [અવગ્રહપ્રતિમા]

અવગ્રહ પ્રતિજ્ઞા

ઓગ્ગહમતિ. સ્ત્રી૦ [અવગ્રહમતિ]

મતિનો ભેદ

ઓગ્ગહમતિસંપદા. સ્ત્રી૦ [અવગ્રહમતિસમ્પદા]

અવગ્રહ મતિરૂપ સંપત્તિ

ઓગ્ગહરુઙ્. સ્ત્રી૦ [અવગ્રહરુચિ]

સમ્યક્ત્વનો એક ભેદ-અવગ્રહ રુચિ

ઓગ્ગહસમિતિ. સ્ત્રી૦ [અવગ્રહસમિતિ]

અવગ્રહ રૂપ સમિતિ

ઓગ્ગહિત. વિશે૦ [અવગૃહીત]

અવગ્રહણ કરેલ

ઓગ્ગહિય. વિશે૦ [અવગૃહીત]

જુઓ 'ઉપર'

ઓગ્ગહિયય. પુ૦ [અવગૃહીતક]

જુઓ 'ઉપર'

ઓગાહ. ધાં [ઉપ+ગ્રહ]

ગ્રહણ કરવું

ઓગિણહ. ધાં [અવ+ગ્રહ]

જુઓ 'ઓગિણહ'

ઓઘ. પું [ઓઘ]

પ્રવાહ, સંસાર પ્રવાહ, સમૂહ, રાશિ, સમુચ્ચય, સામાન્ય

ઓઘમેઘ. પું [ઓઘમેઘ]

વરસાદ-વિશેષ

ઓઘસણા. સ્ત્રીં [ઓઘસંજ્ઞા]

મતિ જ્ઞાનાવરણના ક્ષયોપશમથી થતો સામાન્ય બોધ

ઓઘસ્સરા. સ્ત્રીં [ઓઘસ્વરા]

એક દેવ - ઘંટા

ઓઘાદેશ. પું [ઓઘાદેશ]

સામાન્ય વિવિક્ષા

ઓઘાયયણ. નં [ઓઘાયતન]

તળાવના જળમાં પ્રવેશવાનો સામાન્ય માર્ગ

ઓચાર. પું [દેં]

ધાન્યનો લાંબો કોઠાર

ઓચૂલ. પું [અવચૂલ]

લટકતો એવો વસ્ત્રનો છેડો, લટકતો ગુચ્છો

ઓચૂલગ. નં [અવચૂલક]

લગામ, ચોકડું

ઓચ્છન્ન. વિશેં [અવચ્છન્ન]

આચ્છાદિત

ઓચ્છાઙ્ગ. વિશેં [અવચ્છાદિત]

ઢાંકેલ, આચ્છાદિત કરેલ

ઓચ્છાહિઅ. સ્ત્રીં [ઉત્સાહિત]

ઉત્સાહિત, વખાણ કરેલ

ઓજ. નં [ઓજસ]

ઓજાહાર, બળ, તાકાત

ઓજ્ઞ. વિશેં [દેં]

મેલું, અસ્વચ્છ

ઓઢ. પું [ઓઢ]

હોઠ

ઓઢ્ઢિન્ન. પું [ઓઢ્ઢિન્ન]

હોઠકદ્દો

ઓઢ્ઢિન્ન. પું [ઓઢ્ઢિન્ન]

જુઓ 'ઉપર'

ઓઢ્ઢિન્નગ. પું [ઓઢ્ઢિન્નક]

જુઓ 'ઉપર'

ઓઢાવલંબિની. સ્ત્રીં [ઓઢાવલંબિની]

હોઠનું અવલંબન કરનારી

ઓઢહિત્તુ. ત્રિં [અવદહિત્તુ]

અતિ બાળનાર

ઓળદ્ધ. પું [અવનદ્ધ]

વાંકુ વળેલું

ઓળમ. ધાં [અવ+નમ્]

નીચે નમવું

ઓળમિત્તા. કૃં [અવનમ્ય]

નીચે નમીને

ઓળમિય. કૃં [અવનમ્ય]

નીચે નમીને

ઓળય. ત્રિં [અવનત]

નીચે નમેલું

ઓત્થય. વિશેં [અવસ્તૃત]

ફેલાયેલ, ઢાંકેલ

ઓદઙ્ગ. પું [ઔદયિક]

કર્મ વિપાક, ઉદય

ઓદન. પું [ઔદન]

ભાત, રાંધેલા ચોખા

ઓદરિય. વિશેં [ઔદર્ય]

પેટ ભરો

ઓદવઙ્ગ. કૃં [અવદ્રાવ્ય]

અવદ્રાવણ કરીને

ઓદિતોદઅ. વિં [ઉદિતોદય]

જુઓ 'ઉદિઓદઅ'

ઓધટ્ટ. કૃં [ઉદ્ધૃત્ય]

ઉઠ્ઠીને

ઓધરેમાણ. કૃં [અવધારયત]

અવધારતો

ઓધાર. ધાં [અવ+ધારય]

અવધારવું

ઓધારિતા. કૃં [અવધાર્ય]

અવધારીને

ઓનંદિજ્જમાણ. કૃં [અવનન્દમાણ]

અભિનંદન કરવું તે

ઓનિયત. વિશેં [અપનિવૃત્ત]

પાછળ ખસવું

ઓપીલણ. ત્રિં [અવપીડન]

પીડવું તે

ઓપ્પીસ. ધાં [અવ+પિષ્]

પિષવું તે

ઓબુજ્જમાણ. કૃં [અવબુધ્યમાણ]

જાણવું તે

ઓબોલિત્તુ. પું [અવબુઙ્ગયિત્તુ]

બુઙ્ગનાર

ઓભટ્ટ. ત્રિં [દેં]

માંગેલું, યાચેલું

ઓભાવણા. ત્રિં [અવભાવના]

મશ્કરી કરવી

ઓભાસ. પું [અવભાસ]

ચાચના, માંગણી, પ્રકાશ, એક મહાગ્રહ, પ્રભા

ઓભાસ. ધાં [અવ+ભાસ]

પ્રકાશ થવો

ઓભાસ. ધાં [અવ+ભાષ]

ચાચવું, માંગવું

ઓભાસંત. કૃં [અવભાષમાન્]

ચાચના કરવી તે

ઓભાસમાણ. કૃં [અવભાષમાન્]

જુઓ 'ઉપર'

ઓભાસિ. નં [અવભાષિન્]

ચળકતો

ઓભાસિય. નં [અવભાષિન્]

ચળકતો

ઓભિજ્જમાણ. કૃં [ઉદ્ભિદ્યમાણ]

ઊંચું કરેલ

ઓભુગ્ગ. વિશેં [અવભુગ્ગ]

વક્ર

ઓમ. વિશેં [અવમ]

અસાર, ઓછું, દુકાળ, ઓછો પર્યાય, હીન

ઓમંથિય. ત્રિં [દેં]

નીચું માથું કરી બેસેલ

ઓમંથિયા. સ્ત્રીં [દેં]

નીચું માથું કરી બેસેલ

ઓમકોટ્ટતા. સ્ત્રીં [અવમકોષ્ટતા]

ખાલી પેટે

ઓમચરય. પું [અવમચરક]

આહાર-વસ્ત્રાદિમાં ઉણોદરી તપને સેવનાર

ઓમચેલગ. પું [અવમચેલક]

જૂના વસ્ત્ર પહેરનાર

ઓમચેલિય. ત્રિં [અવમચેલિક]

જુઓ 'ઉપર'

ઓમજ્જ. ધાં [અવ+મૂજ]

સ્નાન કરવું

ઓમજ્જણ. નં [અવમજ્જન]

સ્નાન-ક્રિયા

ઓમત્ત. નં [અવમત્ત]

ઓછાપણું

ઓમરત્ત. પું [અવમરાત્ર]

ક્ષયતિથિ

ઓમરત્તા. સ્ત્રીં [અવમરાત્રિ]

ક્ષયતિથિ

ઓમરાઈણિય. પું [અવમરાત્નિક]

દીક્ષા પર્યાયમાં નાનો સાધુ

ઓમરાતિણિય. પું [અવમરાત્નિક]

જુઓ 'ઉપર'

ઓમાણ. પું [અપમાન]

અપમાન, પરિમાણ

ઓમાણ. નં [અવમાન]

ક્ષેત્રાદિકનું માપ

ઓમાણસણ્ણા. સ્ત્રીં [અવમાનસજ્ઞા]

અપમાનીતતા કે અનાદર બુદ્ધિ

ઓમાસણ. નં [અવમાશન]

સ્પર્શ

ઓમિણ. ધા૦ [અવ+મા]

માપવું

ઓમુહત્તા. કૃ૦ [અવમુચ્ય]

મૂકીને, છોડીને

ઓમુવક. વિશે૦ [અવમુક્ત]

તજેલ, છોડેલ

ઓમુદ્ધગ. ત્રિ૦ [અવમૂર્દ્ધક]

ઉંધુ માથું કરેલ

ઓમુય. ધા૦ [અવ+મુચ્]

પહેરવું

ઓમુચિતા. કૃ૦ [અવમુચ્ય]

પહેરીને

ઓમોદરિય. ન૦ [અવમૌદર્ય]

એક બાહ્ય તપ

ઓમોદરિય. ન૦ [અવમોદરિક]

ઉણોદરી તપ કરનાર, દુર્ભિક્ષ, અકાળ

ઓમોદરિયા. સ્ત્રી૦ [અવમોદરિકા]

જુઓ 'ઉપર'

ઓમોય. પુ૦ [દે૦]

આભરણ વિશેષ

ઓમોય. ત્રિ૦ [અવમોચ]

પહેરવું તે

ઓભમોયરિય. ન૦ [અવમૌદર્ય]

જુઓ 'ઓમોદરિય'

ઓમોયરિયા. સ્ત્રી૦ [અવમોદરિકા]

જુઓ 'ઓમોદ'

ઓમ્મિમાલિની. સ્ત્રી૦ [ઊર્મિમાલિની]

એક નદી

ઓય. ન૦ [ઓજસ્]

બળ, પ્રકાશ, ઉત્પત્તિ સ્થાનમાં એકઠો થયેલ પુદ્ગલ
સમૂહ, ઋતુ ધર્મ, વિષમ સંખ્યા જેવી કે એક-ત્રણ-પાંચ,
નિષ્પરિગ્રહી, કર્મભળ રહિત

ઓયંસિ. વિશે૦ [ઓજસ્વિન્]

તેજસ્વી

ઓયટ્ટ. ધા૦ [અપ+વૃત્]

પાછળ ખસવું

ઓયટ્ટ. ન૦ [અપવર્ત]

પાછળ ખસવું તે

ઓયટ્ટણ. ન૦ [અપવર્તન]

પાછળ ખસેલ

ઓયણ. પુ૦ [ઓદન]

રાંધેલા ચોખા

ઓયણટ્ટ. ન૦ [ઓદનાર્થ]

ભાતને માટે

ઓયત્તિયાણં. કૃ૦ [ઊપવૃત્ય]

ઉલટાવીને

ઓયપદેસિય. વિશે૦ [ઓજ:પ્રદેશિક]

વિષમ સંખ્ય પ્રદેશિક

ઓયર. ધા૦ [અવ+ત્]

નીચે ઉતારવું

ઓયરણ. ન૦ [અવતરણ]

ઉપરથી ઉતરવું, હેઠે જવું

ઓયવ. ધા૦ [દે૦ (સાધ)]

સાધવું, સર કરવું

ઓયવણ. ત્રિ૦ [દે૦]

સાધવું તે

ઓયવિત્તા. કૃ૦ [દે૦]

સાધીને, અધીન કરીને

ઓયવિય. વિશે૦ [દે૦]

શ્રાવક, ખેદજ્ઞ, પરિકર્મિત

ઓયવેઊણ. કૃ૦ [દે૦]

સાધવાને માટે

ઓયવેત્તા. કૃ૦ [દે૦]

સાધીને

ઓયસંઠિતિ. સ્ત્રી૦ [ઓજ:સંસ્થિતિ]

પ્રકાશનું અવસ્થાન

ઓયસ્સિ. ત્રિ૦ [ઓજસ્વિન્]

તેજસ્વી

ઓયા. સ્ત્રી૦ [ઓજસ્]

હેરા, શક્તિ, સામર્થ્ય

ઓયાહત્તણ. કૃ૦ [અવયાચિતુમ્]

પ્રાર્થવા માટે

ઓયાય. વિશેઁ [ઉપયાત]

પ્રાપ્ત કરેલ

ઓયાર. પુઁ [અવતાર]

સમાવેશ

ઓયાર. ધાઁ [અવ+તારય]

નીચે ઊતારવું

ઓયારગ. વિશેઁ [અવતારક]

ઉતારનાર, પ્રવર્તક

ઓયારિય. ત્રિઁ [અવતારિત]

નીચે ઊતારેલ

ઓયારિયા. કૃઁ [અવતાર્ય]

નીચે ઊતારીને

ઓયારેત્તા. કૃઁ [અવતાર્ય]

નીચે ઊતારીને

ઓયારેમાળ. કૃઁ [અવતારયત્]

નીચે ઊતારવું તે

ઓયાહાર. પુઁ [ઓજાહાર]

ઉત્પત્તિ પ્રદેશમાં રહેલા આહાર યોગ્ય પુદ્ગલોનો
આહાર કરવો તે

ઓરબ્ધિય. નઁ [ઓરબ્ધિક]

એક અધ્યયન

ઓરમ. ધાઁ [ઉપ+રમ]

નિવૃત્ત હોવું

ઓરલ્લી. સ્ત્રીઁ [દેઁ]

લાંબો અને મધુર અવાજ

ઓરસ. વિશેઁ [ઓરસ]

પોતાનો જ પુત્ર-દત્તક નહીં તે,
અભ્યંતર, શરીર બળ

ઓરાલ. વિશેઁ [દેઁ ઉદાર]

ઉદાર, પ્રધાન, સ્થૂળ, મોટું, પાંચમાનું એક શરીર

ઓરાલસરીર. નઁ [ઉદારશરીર]

મુખ્ય શરીર

ઓરાલિય. નઁ [ઓદારિક]

ઓદારિક - શરીર

ઓરાલિયમીસગસરીર. નઁ [ઓદારિકમિશ્રકશરીર]

શરીરનો એક ભેદ

ઓરાલિયમીસય. નઁ [ઓદારિકમિશ્રક]

શરીરનો એક ભેદ

ઓરાલિયમીસસરીર. નઁ [ઓદારિકમિશ્રકશરીર]

શરીરનો એક ભેદ

ઓરાલિયમીસા. નઁ [ઓદારિકમિશ્રક]

જુઓ 'ઉપર'

ઓરાલિયમીસાસરીર. નઁ [ઓદારિકમિશ્રકશરીર]

શરીરનો એક ભેદ

ઓરાલિયસરીર. નઁ [ઓદારિકશરીર]

ઓદારિક - શરીર

ઓરાલિયસરીરંગોવંગનામ. નઁ [ઓદારિકશરીરજ્ઞોપાજ્ઞનામન્]

નામકર્મની એક પ્રકૃતિ

ઓરાલિયસરીરગ. નઁ [ઓદારિકશરીરક]

ઓદારિક શરીરવાળો

ઓરાલિયસરીરય. નઁ [ઓદારિકશરીરક]

જુઓ 'ઉપર'

ઓરાલિયસરીરનામ. નઁ [ઓદારિકશરીરનામન્]

નામકર્મની એક પ્રકૃતિ

ઓરાલિયસરીરિ. નઁ [ઓદારિકશરીરિન્]

ઓદારિક શરીરવાળો

ઓરુભિત્તા. કૃઁ [અવરુધ્ધ્ય]

અટકાવીને

ઓરુભિય. કૃઁ [અવરુધ્ધ્ય]

અટકાવીને

ઓરુભિયા. કૃઁ [અવરુધ્ધ્ય]

અટકાવીને

ઓરુદ્ધ. ત્રિઁ [અવરુદ્ધ]

અટકાવેલ

ઓરુજ્ઞમાળ. કૃઁ [અવરુધ્ધ્યમાળ]

અટકાવતો

ઓરુભમાળ. કૃઁ [અવરોહયત્]

અટકાવેલ

ઓરુહમાળ. કૃઁ [અવરુહમાળ]

ઊતરવું તે

ઓરોહ. પુઁ [અવરોધ]

અંત:પુર, દરવાજાની અંદરનો અવાંતર કોઠો

ઓરોહમાળ. કૃં [અવરોહયત્]

ઉતરતો

ઓરોહિયા. સ્ત્રીં [અવરાધિકા]

અંતપુરમાં રહેનાર સ્ત્રી

ઓલંડ. ધાં [ઉત્+લઙ્ઘ]

ઉલ્લંઘન કરવું

ઓલંડણ. ત્રિં [અવલઙ્ઘિન]

ઉલ્લંઘન

ઓલંડિય. ત્રિં [અવલઙ્ઘિત]

ઉલ્લંઘેલ

ઓલંબ. પું [અવલમ્બ]

નીચે લટકેલ

ઓલંબણદીવ. પું [અવલમ્બનદીપ]

સાંકળથી બાંધેલ, લટકતો દીવો

ઓલંબયરજ્જુ. પું [અવલમ્બનરજ્જુ]

લટકાવેલ દોરડું, ચડવા માટેનું દોરડું

ઓલંબિત. ત્રિં [અવલમ્બિત]

આશ્રિત, જેનો સહારો લેવાયો છે તે

ઓલંબિય. ત્રિં [અવલમ્બિત]

જુઓ 'ઉપર'

ઓલંબિયગ. ત્રિં [અવલમ્બિતક]

જુઓ 'ઉપર'

ઓલંભ. પું [ઉપાલમ્ભ]

ઠપકો

ઓલય. ધાં [અવ+લગ્]

સ્થાપવું, ગોઠવવું

ઓલિંપ. ધાં [અવ+લગ્]

લીંપવું, ખરડાવું

ઓલિંપમાળ. કૃં [અવલિમ્પત્]

લીંપવું તે

ઓલિંપિત્તા. કૃં [અવલિપ્ય]

લીંપીને

ઓલિજ્ઞમાળ. કૃં [અવલિહત]

આસ્વાદતો

ઓલિત્ત. વિશેં [અવલિપ્ત]

લેપાયેલ, છાણ વગેરેથી લિંપી મુખબંધ કરેલ

ઓલુગ. ત્રિં [અવરુગ્ણ]

માંદો, ઝાન

ઓલ્લુગ સરીર. નં [અવરુગ્ણ શરીર]

દુબળા શરીરવાળો, માંદો

ઓલૂહ. ધાં [અવ+રુક્ષ]

લૂંછવું

ઓલૂહિત્તા. કૃં [અવરુક્ષ્ય]

લૂંછીને

ઓલોંડંત. ત્રિં [અવલોકમાન]

તપાસતો

ઓલોંડિય. ત્રિં [અવલોકિત]

તપાસેલ

ઓલોંમાળ. કૃં [અવલોકમાન]

તપાસતો

ઓલોય. પું [અવલોક]

પ્રકાશ, તપાસ

ઓલ્લ. પું [આર્દ્ર]

ભીનું, દંડ પ્રતિનિધિ

ઓવંડિય. વિશેં [દેં]

એક ત્રણ ઇન્દ્રિય જીવ

ઓવંડિય. પું [ઉપયુક્ત]

ઉપયોગ વાળો

ઓવંકોસા. વિં [ઉપકોશ]

જુઓ 'ઉવકોસા'

ઓવંકમિયા. સ્ત્રીં [ઔપક્રમિકી]

જેના વડે આયુનો ઉપક્રમ થાય તે

ઓવંગહિય. ત્રિં [ઔપગ્રહિક]

ગચ્છસાધારણ પણ એકલાની નહીં તેવી ઉપધિ

ઓવંઘાતિક. પું [ઔપઘાતિક]

ઉપઘાત કરનાર

ઓવંચિય. પું [દેં]

ત્રણ ઇન્દ્રિયોવાળા જીવની એક જાતિ

ઓવંતળી. સ્ત્રીં [અવપાતિની]

ઉપરથી નીચે પડવાની વિધિ

ઓવંતિત્તા. કૃં [અપવર્ત્ય]

અપવર્તન કરીને

ઓવત્તિય. કૃં [અપવર્તિત]

અપવર્તન કરીને

ઓવનિહિય. ત્રિં [ઔપનિધિક]

ગૃહસ્થે નજીક લાવેલ અન્નાદિની ગવેષણા કરનાર

ઓવનિહિયા. સ્ત્રીં [ઔપનિધિકી]

અનુક્રમ વિશેષ

ઓવમિય. નં [ઔપમિક]

ઉપમા વડે દર્શાવાય તેવું

ઓવમ્મ. નં [ઔપમ્ય]

ઉપમાન પ્રમાણ

ઓવમ્મસચ્ચ. પું [ઔપમ્યસત્ય]

ઉપમાસત્ય, સત્ય ભાષાનો એક ભેદ

ઓવય. ધાં [અવ+પત્]

નીચે ઊતરવું

ઓવયંત. પું [અવપતત્]

નીચે ઊતરતો

ઓવયણ. ત્રિં [અવપતન]

પડવું તે

ઓવયમાણ. પું [અવપતત્]

નીચે પડતો

ઓવર. પું [દેં]

નિકર, સમૂહ, ઓરડો

ઓવવાઇય. પું [ઔપપાતિક]

સંસારી પ્રાણી, દેવ કે નારક, એક આગમસૂત્ર

ઓવસમિય. નં [ઔપશમિક]

ઉપશમ સમકિત - ઉપશમભાવ

ઓવહિય. ત્રિં [ઔપધિક]

પોતાના દોષને ઢાંકનાર, માયાથી ગુપ્ત વિચરનાર

ઓવાઇણ. ધાં [ઉપ+યાચ્]

યાચના કરવી

ઓવાઇણિત્ત. કૃં [ઉપયાચિતુમ્]

યાચના કરવા માટે

ઓવાઇણિત્તા. કૃં [ઉપયાચ્ય]

યાચના કરીને

ઓવાઇય. નં [ઉપયાચિત]

જુઓ 'ઉવયાઇય'

ઓવાઇય. નં [ઔપપાતિક]

જુઓ 'ઓવવાઇય'

ઓવાડણ. ત્રિં [અવપાહન]

વિશરણ, નાશ

ઓવાડિત. ત્રિં [અવાપાટિત્]

વિદારેલ, ચીરેલ

ઓવાડિયય. ત્રિં [અવપાટિતક]

વિદારીત

ઓવાત. પું [અવપાત]

પડવાનું સ્થાન, ખાડાવાળી જમીન

ઓવાત. વિશેં [અવદાત]

પવિત્ર, નિર્મળ

ઓવાતપવ્વજ્જા. સ્ત્રીં [અવપાતપ્રવ્રજ્યા]

ગુરુસેવા રૂપ સાધનથી લીધેલ દીક્ષા

ઓવાય. પું [ઔપાય]

ઉપાય - સાધન સંબંધિ

ઓવાય. પું [અવપાત]

સેવા, ભક્તિ, ખાડો

ઓવાયકારિ. પું [અવદાતકારિન્]

ઉપદેશાનુસાર ક્રિયામાં પ્રવૃત્ત, આજ્ઞા પાલક

ઓવાયપવ્વજ્જા. સ્ત્રીં [અવપાતપ્રવ્રજ્યા]

જુઓ 'ઓવાતપવ્વજ્જા'

ઓવાયવ. ત્રિં [અવપાતયત્]

નમ્ર, વિનયી

ઓવાયવંત. ત્રિં [અવપાતવત્]

નમ્ર, વિનયવાન

ઓવારિયલેણ. પું [ઉપકારિકાલયન]

એક પ્રાસાદ વિશેષ

ઓવારિયલેણ. પું [ઉપકારિકાલયન]

જુઓ 'ઉપર'

ઓવાસ. પું [અવકાશ]

અવકાશ, જગ્યા

ઓવાસંતર. ત્રિં [અવકાશાન્તર]

આકાશ, ખાલી પડેલી જગ્યા

ઓવાહ. ત્રિં [અપવાહ]

ધુમાવી નીચે ફેંકેલ

ઓવિદ્ધ. વિશેઠ [અપવિદ્ધ]

પ્રેરિત, આહત

ઓવિય. ત્રિં [દેઠ]

સરખી રીતે ગોઠવેલ, સમારેલ, સંસ્કારિત, આરોપિત

ઓવીલ. ધાં [અવ+પીડ]

પીડા પહોંચાડવી

ઓવીલ. ત્રિં [અવપીડ]

પીડા પહોંચાડેલ

ઓવીલક. પુઠ [અવપીડક]

પ્રાયશ્ચિત્ત લેનાર શિષ્યની લજ્જા દૂર કરનાર

ઓવીલણ. પુઠ [અવપીડન]

પીડિત

ઓવીલય. પુઠ [અપત્રીડક]

જુઓ 'ઓવીલક'

ઓવીલા. સ્ત્રીં [અવપીડા]

પીડા, મારપીડ

ઓવીલેમાણ. કૃં [અવપીડ્યત્]

પીડતો

ઓવુજ્ઞ. ધાં [અવ+ઝઞ]

નિશ્ચય કરવો

ઓવુજ્ઞમાણ. કૃં [અવોહ્યમાન]

નિશ્ચય કરીને

ઓવે. ધાં [અવ+ઝ]

નજીક આવવું, સ્વીકારવું

ઓસ. પુઠ [દેઠ]

ઓસ, ઝાકળ

ઓસવક. ધાં [અવ+ષ્વષ્ક]

ઓછું કરવું, ઘટાડવું, પાછળ ખસવું, પલાયન થવું

ઓસવિક્તિ. કૃં [અવષ્વષ્ક્ય]

પાછા ખસીને, પલાયન થઈને, ઘટાડીને

ઓસવકળ. નં [અવષ્વષ્કળ]

નિયત કાળ પહેલા કોઈ ક્રિયા કરવી

ઓસવિક્ય. કૃં [અવષ્કષ્વ્ય]

ઘટાડીને, નિયત કાળ પહેલા કોઈ ક્રિયા કરીને

ઓસવિક્યા. સ્ત્રીં [અવષ્કષ્વ્યા]

જુઓ 'ઉપર'

ઓસત્ત. વિશેઠ [અવસત્ત]

સંબંધ, સંયુક્ત

ઓસધ. નં [ઓષધ]

ઔષધ

ઓસધિ. પુઠ [ઓષધિ]

ઔષધિ

ઓસન્ન. પુઠ [અવસન્ન]

અવશ્ય કરવા યોગ્ય ધર્મક્રિયામાં પ્રમાદી

ઓસન્ન. પુઠ [અવસન્ન]

સંયમશિથીલ

ઓસન્ન. વિશેઠ [અવસન્ન]

બહુલતાએ, એકાંતે

ઓસન્નગ. વિશેઠ [અવસન્નગ]

શિથીલ, પ્રમાદી

ઓસન્નદિદ્વાહડ. ત્રિં [અવસન્નદૃષ્ટાહત]

શિથીલ દુષ્ટ આહારાદિ લાવવા

ઓસન્નદોસ. પુઠ [અવસન્નદોષ]

પ્રાયઃ વિરમેલ ન હોવાથી થતાં આચાર દોષ

ઓસન્નવિહાર. નં [અવસન્નવિહાર]

શિથીલપણે કે ધર્મક્રિયામાં પ્રમાદપૂર્વક રહેવું

ઓસન્નવિહારિ. પુઠ [અવસન્નવિહારિન્]

શિથીલતાપૂર્વક વિચરનાર

ઓસપ્પિણિ. સ્ત્રીં [અવસર્પિણી]

દશ કોડા-કોડી સાગરોપમનો કાળ, ઉત્તરતો કાળ

ઓસપ્પિણિકાલ. પુઠ [અવસર્પિણીકાલ]

દશ કોડા-કોડી સાગરોપમનો કાળ, ઉત્તરતો કાળ

ઓસમ. ધાં [અવ+શમ્]

શાંત કરવું

ઓસર. ધાં [અવ+સૃ]

પાછા હટવું

ઓસર. ધાં [અવ+સૃ]

લાંબુ કરવું, વિસ્તારવું

ઓસરણ. નં [અવસરણ]

સાધુ-સમુદાય

ઓસરિત્તા. કૃં [અવસૃત્ય]

વિસ્તારીને

ઓસવિય. ત્રિં [ઉપશમિત]

શાંત થયેલ, શાંત વૃત્તિવાળું

ઓસહ. નં [ઔષધ]

ઔષધ

ઓસહભેસજ્જ. નં [ઔષધભેષજ્ય]

૬૯૧-૬૯૩

ઓસહા. સ્ત્રીં [ઔષધા]

પુષ્કલાવિજયની મુખ્ય રાજધાની

ઓસહિ. સ્ત્રીં [ઓષધિ]

જુઓ 'ઓષધિ'

ઓસહિગંધ. પું [ઔષધિગન્ધ]

ઔષધની ગંધ

ઓસહિજોણિય. નં [ઓષધિયોનિક]

એક વનસ્પતિજન્ય

ઓસહિત્ત. નં [ઔષધિત્વ]

ઔષધિપણું

ઓસહિદુબ્બલ. નં [ઔષધિદુર્બલ]

ઔષધિ દુર્બલ

ઓસહિબલ. નં [ઔષધિબલ]

ઔષધિબલ

ઓસહિબીય. નં [ઔષધિબીજ]

એક વનસ્પતિનું બીજ

ઓસહિવક્રમ. નં [ઔષધ્યવક્રમ]

એક વનસ્પતિનો અપક્રમ-ધ્વંસ

ઓસહિસંભવ. પું [ઓષધિસમ્ભવ]

એક વનસ્પતિનો સંભવ

ઓસહી. સ્ત્રીં [ઔષધી]

એક નગરી-વિશેષ

ઓસહીતિણ. નં [ઓષધિત્વ]

એક વનસ્પતિનું ઘાસ

ઓસા. સ્ત્રીં [દેં]

ઓસ, ઝાકળ

ઓસાણ. નં [અવસાન]

સમીપ, નજીક, અંત

ઓસાર. ધાં [અપ+સારય]

દૂર કરવું

ઓસારિય. વિશેં [અપસારિત]

દૂર કરાયેલ

ઓસારેંત. કૃં [અપસારયત]

દૂર કરવું તે

ઓસારેયવ્વ. કૃં [અપસારેયિતવ્ય]

દૂર કરીને

ઓસાવણ. વિશેં [દેં]

જમીનનો માલીક

ઓસાસ. પું [ઉચ્છવાસ]

ઉપરથી શ્વાસ મૂકવો તે

ઓસિંચિત્તુ. પું [અવસેક્તુ]

છાંટનાર

ઓસિત્ત. ત્રિં [અવસિત્ત]

સિંચેલ

ઓસીર. નં [ઉશીર]

સુગંધી તૃણ વિશેષ

ઓસોવણી. સ્ત્રીં [અવસ્વાપિની]

ગાઢ નિદ્રા

ઓસ્સ. પું [દેં]

ઓસ, ઝાકળ, હીમ

ઓહંજલિયા. સ્ત્રીં [દેં]

ચાર ઈંદ્રિયવાળા જીવની એક જાતિ

ઓહંતર. વિશેં [ઓઘંતર]

સંસાર પારગામી

ઓહડિય. ત્રિં [અવઘટિત]

ઘટેલ, બનેલ

ઓહત. વિશેં [અવહત]

હણેલ

ઓહનિજ્જુતિ. સ્ત્રીં [ઓઘનિર્યુક્તિ]

એક (મૂલ) આગમ સૂત્ર

ઓહનિષ્પન્ન. નં [ઓઘનિષ્પન્ન]

નિક્ષેપાનો એક ભેદ

ઓહબલ. પું [ઓઘબલ]

ઓઘબલ

ઓહય. ત્રિં [અવહત]

હણેલ

ઓહય. પુઠ્ઠ [ઉપહત]

ઉપધાત પ્રાપ્ત

ઓહર. નઠ્ઠ [ઉપગૃહ]

નાનું ઘર, કોટડી

ઓહર. ધાઠ્ઠ [અવ+હ]

વાંકુ થવું, ઉલટું કરવું

ઓહરિય. કૃઠ્ઠ [અવહત્ય]

ઉલટું કરેલ

ઓહરિય. ત્રિઠ્ઠ [અપહત]

અપહરણ કરેલ

ઓહસણ્ણા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઓઘસજ્ઞા]

સામાન્ય બોધ

ઓહસુય. નઠ્ઠ [ઓઘશ્રુત]

ઉત્સર્ગ શ્રુત-શાસ્ત્ર

ઓહસ્સર. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઓઘસ્વર]

ચમરેન્દ્રની ઘંટા

ઓહાઇય. ત્રિઠ્ઠ [અવહીન]

ચારિત્ર કે સંયમથી ભ્રષ્ટ થયેલ

ઓહાડળી. સ્ત્રીઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

કમાડ બંધ કરવાની ચાકી, એક પ્રકારની સાદડી

ઓહાડિય. ત્રિઠ્ઠ [અવઘાટિત]

બંધ કરેલ

ઓહાણુપ્પેહિ. પુઠ્ઠ [અવધાવનોત્પેક્ષિન્]

અસંયમની ઇચ્છા કરનાર

ઓહાત. ધાઠ્ઠ [અવ+ઘાતય]

હણવું

ઓહામિય. ત્રિઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

તિરસ્કાર કરેલ

ઓહાયમાળ. કૃઠ્ઠ [અવધાવત્]

અપક્રમણ

ઓહાર. પુઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

કાચબો

ઓહારડત્તુ. ત્રિઠ્ઠ [અવધારયિત્]

નિશ્ચયકારી ભાષા બોલનાર

ઓહારિળી. સ્ત્રીઠ્ઠ [અવધારળી]

નિશ્ચયકારિણી ભાષા

ઓહારેમાળ. કૃઠ્ઠ [અવધારયત્]

નિશ્ચય કરેલ

ઓહાવ. ધાઠ્ઠ [અવ+ધાવ]

પાછળ ખસવું

ઓહાવળ. નઠ્ઠ [અવધાવન]

પાછું ખસવું તે

ઓહાવળ. નઠ્ઠ [અવહાપન]

અપકીર્તિ, અવહેલના

ઓહાવિય. વિશેઠ્ઠ [અવધાવિત]

પલાયન થયેલ

ઓહાસળમિવ્વહા. સ્ત્રીઠ્ઠ [અવભાષળમિવ્વહા]

એક વિશિષ્ટ ભિક્ષા

ઓહાસિય. ત્રિઠ્ઠ [અવભાષિત]

ચાચિત, ઇચ્છેલ

ઓહિ. પુઠ્ઠ [અવધિ]

ઇન્દ્રિયોની સહાય વિના આત્મ પ્રકાશથી રૂપી પદાર્થોનું

અતીન્દ્રિય જ્ઞાન વિશેષ, પાંચ જ્ઞાનમાનું એક જ્ઞાન

ઓહિંજલિયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]

એક ચઉરિન્દ્રિય જીવ

ઓહિજિન. પુઠ્ઠ [અવધિજિન]

અવધિજ્ઞાનયુક્ત સાધુ

ઓહિદંસળ. નઠ્ઠ [અવધિદર્શન]

દ્રવ્યાદિ મર્યાદાથી રૂપી પદાર્થોનું જોવું

ઓહિદંસળપજ્જવ. પુઠ્ઠ [અવધિદર્શનપર્યવ]

અવધિદર્શનના પર્યાય

ઓહિદંસળલલ્લિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [અવધિદર્શનલલ્લિ]

અવધિદર્શનની પ્રાપ્તિ

ઓહિદંસળાવરળ. પુઠ્ઠ [અવધિદર્શનાવરળ]

દર્શનાવરણીય કર્મનો એક ભેદ

ઓહિદંસળિ. ત્રિઠ્ઠ [અવધિદર્શનિન્]

અવધિદર્શન પ્રાપ્ત જીવ

ઓહિનાળ. નઠ્ઠ [અવધિજ્ઞાન]

રૂપી પદાર્થોનું અતીન્દ્રિય જ્ઞાન વિશેષ, પાંચ જ્ઞાનમાંનું

એક જ્ઞાન, અવધિ જ્ઞાન

ઓહિનાળપલ્લવલ્લ. નઠ્ઠ [અવધિજ્ઞાનપ્રત્યક્ષ]

અવધિજ્ઞાનથી પ્રત્યક્ષ થયેલ

ઓહિનાણપજ્જવ. પુ૦ [અવધિનાણપર્યવ]	
અવધિજ્ઞાનના પર્થાય	
ઓહિનાણપરિણામ. ન૦ [અવધિજ્ઞાનપરિણામ]	
અવધિજ્ઞાનનું પરિણામવું તે	
ઓહિનાણલલ્લિ. સ્ત્રી૦ [અવધિજ્ઞાનલલ્લિ]	
અવધિજ્ઞાનની લલ્લિ	
ઓહિનાણલલ્લિયા. સ્ત્રી૦ [અવધિજ્ઞાનલલ્લિકા]	
અવધિજ્ઞાનની લલ્લિ	
ઓહિનાણવિનય. ન૦ [અવધિજ્ઞાનવિનય]	
અવધિજ્ઞાન સંબંધિ વિનય	
ઓહિનાણારિય. પુ૦ [અવધિજ્ઞાનાર્ય]	
આર્યનો જ્ઞાનને આશ્રિને એક ભેદ	
ઓહિનાણાવરણ. ન૦ [અવધિજ્ઞાનાવરણ]	
જ્ઞાનાવરણ કર્મની એક પેટા પ્રકૃતિ	
ઓહિનાણાવરણિજ્જ. પુ૦ [અવધિજ્ઞાનાવરણીય]	
અવધિજ્ઞાન આવરક કર્મ વિશેષ	
ઓહિનાણિ. ત્રિ૦ [અવધિજ્ઞાનિન્]	
અવધિજ્ઞાન પ્રાપ્ત જીવ	
ઓહિનિગર. પુ૦ [અવધિનિકર]	
અવધિરાશિ	
ઓહિનાણ. ન૦ [અવધિજ્ઞાન]	
જુઓ 'ઓહિનાણ'	
ઓહિનાણવિસય. પુ૦ [અવધિજ્ઞાનવિષય]	
અવધિજ્ઞાનનો વિષય કે ક્ષેત્ર	
ઓહિપદ. ન૦ [અવધિપદ]	
'પન્નવણા' સૂત્રનું એક પદ	
ઓહિમરણ. ન૦ [અવધિમરણ]	
મરણનો એક ભેદ	
ઓહિય. ન૦ [ઔધિક]	
સામાન્ય અવિશેષ, સમુચ્ચય	
ઓહિવિસય. પુ૦ [અવધિવિષય]	
જ્ઞાન કે દર્શનનો વિષય અથવા ક્ષેત્ર	
ઓહીનાણિ. ત્રિ૦ [અવધિજ્ઞાનિન્]	
અવધિ જ્ઞાની	
ઓહીરમાણ. કૃ૦ [દે૦]	
થોડી થોડી નિદ્રા લેતો	

મુનિશ્રી દીપરત્નસાગરજીના પ્રકાશનો-1 [600+DVD] 1,35,680

કુલ પ્રકાશનો- 600

કુલ પૃષ્ઠો 98,730

[૧]	મૂલ આગમ સાહિત્ય મૂળ આગમ ૩ પ્રકાશનોમાં ૧૪૭ પુસ્તકોમાં નીચે પ્રમાણે કુલ ૦૭૮૫૦ પૃષ્ઠોમાં છે	૧૪૭	૦૭૮૫૦
૧	આગમ સુત્તાણિ-મૂલં (Printed) આ સંપુટમાં અમારા કુલ ૪૯ પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે ૩૫૧૦ છે		
૨	આગમ સુત્તાણિ-મૂલં (Net) આ સંપુટમાં અમારા કુલ ૪૫ પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે ૨૮૧૦ છે		
૩	આગમ સુત્તાણિ-મંજૂષા (Net) આ સંપુટમાં અમારા કુલ ૫૩ પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે ૧૫૩૦ છે		
[૨]	આગમ અનુવાદ સાહિત્ય આગમ અનુવાદ ૫ પ્રકાશનોમાં ૧૬૫ પુસ્તકોમાં નીચે પ્રમાણે કુલ ૨૦૧૫૦ પૃષ્ઠોમાં છે	૧૬૫	૨૦૧૫૦
૧	આગમ સૂત્ર-ગુજરાતી અનુવાદ-મૂલ (Printed) આ સંપુટમાં અમારા કુલ ૪૭ પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે ૩૪૦૦ છે		
૨	આગમ સૂત્ર-હિન્દી અનુવાદ (Net) આ સંપુટમાં અમારા કુલ ૪૭ પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે ૨૯૦૦ છે		
૩	આગમ સૂત્ર-ઇંગ્લિશ અનુવાદ (Net) આ સંપુટમાં અમારા કુલ ૧૧ પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે ૪૦૦ છે		
૪	આગમ સૂત્ર-ગુજરાતી અનુવાદ-સટીક (Printed) આ સંપુટમાં અમારા કુલ ૪૮ પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે ૧૦૩૪૦ છે		
૫	આગમ સૂત્ર-હિન્દી અનુવાદ (Printed) આ સંપુટમાં અમારા કુલ ૧૨ પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે ૩૧૧૦ છે		
[૩]	આગમ વિવેચન સાહિત્ય આગમ વિવેચન ૭ પ્રકાશનોમાં ૧૭૧ પુસ્તકોમાં નીચે પ્રમાણે કુલ ૬૦૯૦૦ પૃષ્ઠોમાં છે	૧૭૧	૬૦૯૦૦
૧	આગમ સૂત્ર-સટીક (Printed) આ સંપુટમાં અમારા કુલ ૪૬ પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે ૧૩૮૦૦ છે		
૨	આગમ મૂલં એવં વૃત્તિ-૧ (Net) આ સંપુટમાં અમારા કુલ ૫૧ પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે ૧૭૯૯૦ છે		
૩	આગમ મૂલં એવં વૃત્તિ-૨ (Net) આ સંપુટમાં અમારા કુલ ૯ પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે ૨૫૬૦ છે		
૪	આગમ ચૂર્ણિ સાહિત્ય (Net) આ સંપુટમાં અમારા કુલ ૯ પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે ૨૬૭૦ છે		
૫	સવૃત્તિક આગમ સૂત્રાણિ-૧ (Printed) આ સંપુટમાં અમારા કુલ ૪૦ પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે ૧૮૪૬૦ છે		

મુનિશ્રી દીપરત્નસાગરજીના પ્રકાશનો-2 [600+DVD] 1,35,680 કુલ પ્રકાશનો- 600 કુલ પૃષ્ઠો 98,730			
6	સવૃત્તિક આગમ સૂત્રાણિ-2 (Printed) આ સંપુટમાં અમારા કુલ 8 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 2660 છે		
7	સર્વૃણિક આગમ સૂત્રાણિ (Printed) આ સંપુટમાં અમારા કુલ 8 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 2760 છે		
[૪]	આગમ કોષ સાહિત્ય આગમ કોષ સાહિત્ય 4 પ્રકાશનોમાં 14 પુસ્તકોમાં નીચે પ્રમાણે કુલ 5020 પૃષ્ઠોમાં છે	14	5020
1	આગમ સદ્ધકોસો (Printed) આ સંપુટમાં અમારા કુલ 4 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 2180 છે		
2	આગમ નામ વ કહા-કોસો (Printed) આ સંપુટમાં અમારુ 1 પ્રકાશન છે, જેના કુલ પાના આશરે 210 છે		
3	આગમ સાગર કોષ: (Net) આ સંપુટમાં અમારા કુલ 5 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 1130 છે		
4	આગમ શબ્દાદિ સંગ્રહ [પ્રા•સં•ગુ•] (Printed) આ સંપુટમાં અમારા કુલ 4 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 1500 છે		
[૫]	આગમ અનુક્રમ સાહિત્ય આગમઅનુક્રમસાહિત્ય 3 પ્રકાશનોમાં 9 પુસ્તકોમાં નીચે પ્રમાણે કુલ 1590 પૃષ્ઠોમાં છે	9	1590
1	આગમ વિષયાનુક્રમ-મૂલ (Printed) આ સંપુટમાં અમારા કુલ 2 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 730 છે		
2	આગમ વિષયાનુક્રમ-સટીક (Net) આ સંપુટમાં અમારા કુલ 4 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 430 છે		
3	આગમ સૂત્ર-ગાથા અનુક્રમ (Net) આ સંપુટમાં અમારા કુલ 3 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 430 છે		
[૬]	આગમ અન્ય સાહિત્ય આગમ અન્ય સાહિત્ય 3 પ્રકાશનોમાં 9 પુસ્તકોમાં નીચે પ્રમાણે કુલ 1590 પૃષ્ઠોમાં છે	10	3220
1	આગમ કથાનુયોગ (Printed) આ સંપુટમાં અમારા કુલ 6 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 2170 છે		
2	આગમ સંબંધી સાહિત્ય (Printed) આ સંપુટમાં અમારા કુલ 2 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 870 છે		
3	ઋષિભાષિત સૂત્રાણિ (Printed) આ સંપુટમાં અમારુ 1 પ્રકાશન છે, જેના કુલ પાના આશરે 80 છે		
4	આગમિય સૂક્તાવલી (Printed) આ સંપુટમાં અમારુ 1 પ્રકાશન છે, જેના કુલ પાના આશરે 100 છે		

મુનિશ્રી દીપરત્નસાગરજીના પ્રકાશનો-૩ [600+DVD] 1,35,680

કુલ પ્રકાશનો- 600

કુલ પૃષ્ઠો 98,730

[૭]	મુનિ દીપરત્નસાગર લિખિત "આગમ સિવાયનું અન્ય સાહિત્ય" આગમેતર સાહિત્ય 12 પ્રકાશનોમાં 84 પુસ્તકોમાં નીચે પ્રમાણે કુલ 9020 પૃષ્ઠોમાં છે	84	9020
1	તત્વાભ્યાસ સાહિત્ય આ સંપુટમાં અમારા કુલ 13 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 2090 છે		
2	સૂત્રાભ્યાસ સાહિત્ય આ સંપુટમાં અમારા કુલ 6 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 1480 છે		
3	વ્યાકરણ સાહિત્ય આ સંપુટમાં અમારા કુલ 5 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 1050 છે		
4	વ્યાખ્યાન સાહિત્ય આ સંપુટમાં અમારા કુલ 4 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 1220 છે		
5	જિનભક્તિ સાહિત્ય આ સંપુટમાં અમારા કુલ 9 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 1190 છે		
6	વિધિ સાહિત્ય આ સંપુટમાં અમારા કુલ 4 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 300 છે		
7	આરાધના સાહિત્ય આ સંપુટમાં અમારા કુલ 3 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 430 છે		
8	પરિચય સાહિત્ય આ સંપુટમાં અમારા કુલ 4 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 220 છે		
9	પૂજન સાહિત્ય આ સંપુટમાં અમારા કુલ 2 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 100 છે		
10	તીર્થંકર સંક્ષિપ્ત દર્શન આ સંપુટમાં અમારા કુલ 24 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 430 છે		
11	પ્રકીર્ણ સાહિત્ય આ સંપુટમાં અમારા કુલ 5 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 290 છે		
12	દીપરત્નસાગરના લઘુશોધ નિબંધ આ સંપુટમાં અમારા કુલ 5 પ્રકાશનો છે, જેના કુલ પાના આશરે 220 છે		

- 1- મુનિ દીપરત્નસાગરનું આગમ સાહિત્ય [કુલ પુસ્તક 516] તેના કુલ પાના [98,730]
- 2- મુનિ દીપરત્નસાગરનું અન્ય સાહિત્ય [કુલ પુસ્તક 84] તેના કુલ પાના [09,020]
- 3- મુનિ દીપરત્નસાગર સંકલિત 'તત્ત્વાર્થસૂત્ર' વિશિષ્ટ DVD તેના કુલ પાના [27,930]

અમારા પ્રકાશનો કુલ ૬૦૦ + DVD કુલ પાના 1,35,680

અમારું બધું જ સાહિત્ય on-line પણ ઉપલબ્ધ છે અને 5 DVD માં પણ મળી શકે છે

નમો નમો નિમ્મલદંસણસ્સ
બાલ બ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથાય નમઃ
પૂજ્ય આનન્દ-ક્ષમા-લલિત-સુશીલ-સુધર્મસાગર-ગુરુભ્યો નમઃ

આગમ-શબ્દાદિ-સંગ્રહ

(પ્રાકૃત_સંસ્કૃત_ગુજરાતી)
[ભાગ-૧]

ભાગ- ૧ નાં સંપૂર્ણ સહાય-દાતા

પ્રકાશન તારીખ- 08/10/2019

મંગળવાર

તિથી- ૨૦૭૫ આસો સુદ ૧૦

ટાઈપ સેટિંગ- આસુતોષ પ્રિન્ટર્સ, 09925146223

પ્રિન્ટર્સ- નવપ્રભાત પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ 09825598855

∞∞: સંપર્ક :∞∞

જૈનમુનિ ડૉ. દીપરત્નસાગર [M.Com., M.Ed., Ph.D., શ્રુતમહર્ષિ]

Email: - jainmunideepratnasagar@gmail.com Mob Mobile: - 09825967397

Web address:- (1) www.jainelibrary.org, (2) Deepratnasagar.in